ABBREVIATIONS.

C C	Catalogus Catalogorum
C O M L C O L	Curator s Office Manuscripts Library
C S M Adyar	Catalogue of the Sanskrit Manuscripts in the Adyar Library
C S M G A S Bengal	Catalogue of Sanskrit Manuscripts, Government Collection (Asiatic Society of Bengal)
D C G C M Deccan College, Poona	Descriptive Catalogue of the Government Collections of Manuscripts, Deccan College, Poona
D C S M G O M L Madras	Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts, Government Oriental Manuscripts Library, Madras
D C S M Tanjore	Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts, Tanjore
M P L	Maharajah's Palace Library
M O L	Mysore Oriental Library Series
S M M S	Sri Mulam Malayalam Series
T C M Madras T C M M	Triennial Catalogue of Manuscripts Madras
T S S	Trivandrum Sanskrit Series

INTRODUCTION.

The Oriental Manuscripts Library of His Most Gracious Highness the Mahārāja of Travancore, Śri Citra Tirunāl, is one of the most remarkable institutions in the State, evidencing the extraordinary interest taken by His Highness in the collection and preservation of ancient and unpublished works in Sanskrit Malayalam and Tamil and the dissemination of the knowledge enshrined therein The ruling sovereigns and other members of the Royal family of Travancore have, from very early times, been deservedly famous for the keen solicitude evinced by them in this respect They not only patronised scholars, both indigenous and foreign, but their own erudition in literature and science was remarkable and the contributions made by them to arts and letters were substantial—a fact referred to by the Dewan, Sacivottama Sir C P Ramaswami Aiyar, K C I E in his foreword to the Souvenir of the Silver Jubilee Celebrations of this Department, published by the Government

"Sanskrit and vernacular learning and literature as well as the arts have, throughout the ages, owed a great deal to the discerning and lavish patronage of successive Rulers in every part of India and Travancore has not only taken a high place in this

worthy race but has produced kings who have achieved renown in musical composition and in poetry."

Many illustrations of this fact may be easily given, but I shall content myself with citing one or two. In the drama Bālamārtāṇḍavijayam, there is indubitable evidence to prove that Mahārāja Bālamārtāṇḍavarma, the maker of modern Travancore (1729—1758 A. D.), after exterminating his enemies and extending his kingdom, encouraged poets and scholars by means of liberal grants, and that he conferred the title "Navakālidāsa," on Devarājakavi, the author of that drama.* Similarly Mārtāṇḍacaritam, a Malayāḷam poem detailing some of the conquests of the Mahārāja, shows that he could freely hold discourses in Sanskrit.†

Mahārāja Bālarāma Varma, who was the nephew and successor of Mārtāṇḍavarma, and who ruled over Travancore for 40 years from 1758 to 1798 A. D., immortalised himself by making a new venture in the field of dramaturgy. His work "Bālarāmabharatam" has been published as No. 118 in the Trivandrum

—

Sanskrit Series. Many kings of Travancore displayed remarkable enthusiasm in the fields of poetry, music and research. The imperishable musical compositions of the celebrated Śrī Svāti Tirunāl Mahārāja *(1829—1847 A. D.) published from this office* as No. 113 of the Trivandrum Sanskrit Series, are well-known in every part of South India. They possess a rare charm and are highly appreciated by all talented musicians. His other works such as Kucelopākhyāna, Ajāmilopākhyāna, Bhaktimañjari and Syānandurapuravarṇanaprabandha, also published from this office, deserve prominent mention. All the successors of that Mahārāja were distinguished patrons of oriental learning. Mahārāja Viśākham Tirunal (1880-1885) developed very keen interest in literary research. He collected several important palm-leaf manuscripts from the private libraries of the State. In a manuscript obtained from the Manalikkara Matham a reference to Bhāsa's dramas was found in the following lines from Bhattabāṇa's Harṣacarita:

"सूत्रधारकृतारम्भैर्नाटकैर्बहुभूमिकैः ।
सपताकैर्यशो लेभे भासो देवकुलैरिव" ॥

It is widely known that when he realised that the manuscripts of those dramas were very common in the State, he issued commands for their early publication. In this connection I have been reliably informed that the Mahārāja identified Svapnavāsavadatta of this *library* as that of Bhāsa on the

basis of the statement of Bhaṭṭabāṇa and that of Rājaśekhara:

> "भासनाटकचक्रेऽपिच्छेकैः क्षिप्ते परीक्षितुम् ।
> स्वप्नवासवदत्तस्य दाहकोऽभून्न पावकः" ॥

Rao Sahib Mahākavi S. Parameśwara Aiyar assures me that he too has heard of this discovery of the Mahārāja. It was this circumstance that induced Dr. T. Ganapati Śāstrī, my learned predecessor in office, to publish them, and thus the primary credit of that research must go to Mahārāja Viśākham Tirunāḷ. Moreover, he contributed a paper on Sandeśakāvyas to the Journal of the Royal Asiatic Society. A cyclostyle copy of Śukasandeśa with the commentary of the late Kerala Varma Valia Koil Tampurān, C. S. I. was also published by him. A catalogue of the available manuscripts in the library was printed and published by the Nirnayasagar Press, Bombay, at his instance in 1895 A.D.

The tender plant of enthusiasm for the preservation of ancient works nurtured by the earlier Mahārājas of Travancore put forth its leaves and flowers during the reign of Mahārāja Śrī Mūlam Tirunāḷ owing to the establishment of the Sanskrit and Āyurvedic Colleges and the Department for the Publication of Oriental Manuscripts. His Highness Śrī Citra Tirunāl Mahārāja has been graciously giving generous support to this Department and this has elicited the warm-hearted appreciation of Dr. A. B. Keith, Prof. Franklin Edgerton and other distinguished European and American scholars,

The publication of a Descriptive Catalogue of Manuscripts is only one more conspicuous evidence of that support

This volume comprises the first portion of the catalogue of the Sanskrit Manuscripts of the Palace Library. It includes 199 manuscripts under the main head, the number of works comprised in the volume being 232 Some of the works in the first catalogue published in 1895 A D having been lost, a further revised catalogue of the manuscripts was prepared and printed in 1929 A D But since it fails to furnish any detailed information, there is ample and urgent necessity for the publication of a Descriptive Catalogue This first volume embraces Sanskrit subjects such as Veda, Śrauta, Smṛti and Purāṇa

The Scope of the Catalogue The catalogue aims at giving a general insight into the contents of the manuscripts concerned and thereby creating a desire to consult and peruse them Information about an author or his works supported by authoritative citations is also useful from a research point of view

Some errors which are likely to have crept in owing to the nature of the work itself and to the anxiety of seeing it through the Press before the ensuing session of the Oriental Conference deserve to be excused Any suggestions from scholars are welcome, and in the event of their acceptance, they will be incorporated in an appendix at the end of the catalogue A detailed table of contents

of the works catalogued and a note explaining the symbols and abbreviations employed therein are appended to this volume.

I am happy in the reflection that the Government of His Highness the Mahārāja thought me competent to undertake this onerous work, and I may add, with pardonable pride, that it is a fitting reward to my arduous labours as the head of this Department for the past twelve years.

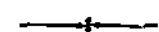
Before concluding it is my grateful duty to acknowledge the help derived from many sources. I owe much to Rao Sahib Mahākavi Ullūr S. Parameśwara Aiyar for the timely advice given by him for the rectification of defects in the catalogue and its improvement. No less am I indebted to Prof: P. P. S. Śastrī of the Presidency College, Madras, and to Paṇḍit R. Anantakṛṣṇa Śāstrī of Arināyakipuram, Tinnevelly District, my revered father's disciple and an Ex-Curator of the Baroda State. I also extend my cordial thanks to all the Paṇḍits in my Office who have strained every nerve to make this great undertaking a success.

TRIVANDRUM, 10-1-1113

K. Sāmbaśiva Śāstrī,
Curator.

DETAILED CONTENTS
OF
WORKS NOTICED IN VOL I.

VEDA

ŚRAUTA

SMṚTI

॥ श्री ॥

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

OF

H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY

TRIVANDRUM.

॥ वेदाः ॥

॥ आख्यातनामानुक्रमणी ॥

1 ĀKHYĀTANĀMĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—14″×1½″. Leaves—33. 7 lines on a page and 52 letters in a line. Script—Malayalam. No of Granthas—750. Complete.

Subject—An Index to Ākhyatas and Nāmas in Vedas.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ॥

लोकः पदं स्वरो वाक्यं गमभिव्याहृतिश्रुतिः ।
आर्षाण्यपि च शास्त्राणि पदार्थज्ञानहेतवः ॥

व्युत्पत्तिस्तत्र लोकः स्यात्पारम्पर्यक्रमागता ।
अग्निवाय्वादयः शब्दास्तत्र सर्वे निदर्शनम् ॥

प्रकृतिप्रत्ययव्यूहात् पदार्थपरिनिश्चयः ।
पदमित्युक्तमस्माभिर्घनो हन्ता हनो यथा ॥

स्वरः प्रसिद्धो बहवस्तेन चार्थाः प्रकल्पिताः ।
नामाख्यातविभागश्च स्वरादेवावगम्यते ॥

ज्ञातार्थानि पदानि स्युरर्थनिर्णयहेतवः ।
वाक्यं तदुक्तमस्माभिरपामर्थं निदर्शनम् ॥

अर्थो हि निम्नवाच्यत्व क्लृप्तौर्ते(?)र्वाक्ययोगतः ।
पदयोरेव संयोगः समभिव्याहृतिर्मता ॥

बृहन्ताश्चिद्दहते तत्र प्रसिद्धार्थं पदं बृहत् ।
पदेन तेन संयोगादमहान् स्याद्दहान्निति ॥

द्रविणोदास्स नरस्य स नरं स्थावरं भवेत् ।
द्रविणसस्तुरस्येति जङ्गमो हि तुरा यतः ॥

पलायमाना धावन्तो जिग्युभिः स्यात्समन्वयात् ।
योधावभिहूयतेऽत्र जिज्यवो जयिनो नरः ॥

आच पुरा च सदनमद्याचि आचित्तदपः ।
पुराद्याद्याः समायोगा आशब्दार्थो द्विधा कृतः ॥

ममत्तु नः परिज्ञेति परिज्ञा परितो गतेः ।
वासार्हत्वाद्वसर्हा च पृथिव्या वाचके इति ॥

End :

सुपर्णो रुग्मा च सरस्वांस्तरणिस्तथा ।
श्येतः पतङ्गश्शुन्ध्युश्च जातवेदाश्च वायसः ॥

भास्वानमर्त्यो दूरेदगात्मा जीवस्तथा रतिः ।
अर्को विभ्राद् तथायुर्गो धाता आदित्य एव च ॥
आदितेयस्तथा विष्णुर्ब्रह्महंसोऽतिजागतः ।

Colophon :

(ഗണവം ?) नामानुक्रमणी समाप्ता ।

Author:

Remarks—The work is a compendium of synonyms in Veda composed in the form of Kārikas. At the end of Ākhyātanukramanī the following colophon is seen :—

अध्येयानुक्रमण्येषा कृतोपनयनैर्द्विजैः ।
दाशतय्यर्थमिच्छद्भिः केशवाय नमो नमः ॥
आख्यातानुक्रमणी समाप्ता । (ഹ൩൨)

॥ उदाहरणमाण्डिका (पार्षदवृत्तिः) ॥

2. UDĀHARAṆAMĀṆḌIKĀ

(Pārsadavrtti)

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 2". Leaves—32. 10 lines on a page and 56 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1150. Incomplete.

Subject—A commentary on Ṛkprātiśākhya (Patalas 1—3 complete and Patala 4 incomplete).

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

यस्त्रयीजङ्गमात्मानं विचरामीति विग्रहम् ।
आतस्थौ तं मुनिं श्रेष्ठं शौनकं प्रणमाम्यहम् ॥

प्रणम्याथ गुरूनन्यानादौ सत्वीयसम्पदः ।
तत्प्रसादात् करिष्येऽहं प्रातिशाख्यस्य मण्डिकाम् ॥

प्रसन्नमनसः सन्तो बह्वृचा बह्वलङ्कृतिम् ।
परिगृह्णन्तु तां सर्वे विद्वद्द्विजवरा इव ॥

सन्तो हि वचनं सर्वं परिगृह्णन्त्वमत्सराः ।
येषां प्रणयिवाक्यत्वं तेषां तु वचनं किमु ॥

आदौ तावदिष्टदेवतानमस्कारं करोति—परावरे ब्रह्मणी–इति । परं चावरं च परावरे। परं महीयः, अवरमणीयः, महतो महीयो यद् ब्रह्म, यच्चाणोरणीयः । यद्वा सत्यं ज्ञानमनन्तमित्यादिना लक्षणवाक्येनोक्तं तत् सर्वं यं वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्रा आहुः ब्रुवन्ति, वेदा आत्मा यस्य सः वेदानां निधिं वेदनिधिम् । मुनीनामिन्द्राः स्वामिनो मुनीन्द्राः वसिष्ठभरद्वाजादयः, तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवमिति। तुशब्दः पादपूरणाय। वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्रा एवमाहुः । तमादिदेवं पद्मगर्भं पद्मभुवं पद्मयोनिं परममुत्कृष्टं प्रणम्य अभिवन्द्य इत्यर्थः ॥

श्रीगणेशायनमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

आचार्येभ्यो नमः । ॐ ।

सूत्रभाष्यकृतः सर्वान् प्रणम्य प्रयतः शुचिः ।
शौनकं तं विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ॥ Śaunaka author
तस्य वृत्तिः कृता येन तं सत्ययशसं तथा ।
तेषां प्रसादादेवाहं स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ॥
लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तरार्थं क्वचित् क्वचित् ।
बहूदाहरणार्थं तु योज्यते सा मया पुनः ॥
तस्याः समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ।
लब्धकामस्त्वहं तेभ्यो गमेयं? पारमीप्सितम् ॥
चम्पायां न्यवसत् पूर्वं वत्सानां कुलमृद्धिमत् ।
यस्मिन् द्विजवरा जाता बह्वृचां पारगोत्तमाः ॥
देवमित्र इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महायशाः ।
चर्चापारः कुलश्रेष्ठः सुतस्तस्य महात्मनः ॥
नाम्ना यो विष्णुमित्रः सन् कुमार इति शब्द्यते ।
तेनेयं योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिका ॥
प्रतिगृह्णन्तु विप्रेन्द्राः सुप्रसन्ना इमां मम ।
अज्ञानादयथोक्तं स्यात् तदृजूकृत्य योज्यताम् ॥

अष्टौ समानाक्षराण्यादितः ।

वर्णसमाम्नायस्यादितः अष्टावक्षराणि समानाक्षरसंज्ञितानि वेदितव्यानि॥

अ आ ऋ ॠ इ ई उ ऊ इति ।

समानाक्षरसंज्ञायाः प्रयोजनं समानाक्षरे संस्थान इति । अत्रोच्यते । वर्णसमाम्नाये विप्रतिपत्तिर्दृश्यते । अवर्णात् परमृवर्णमेके उपदिशन्ति । उवर्णात्परं परे ऋवर्णम् ॥

End:

स्पर्शाः पूर्वे व्यञ्जनान्युत्तराण्यास्थापिता नाम वशङ्गमं तत् ।

स्पर्शाः पूर्वे यदा भवन्ति व्यञ्जनानि चोत्तराणि तदा आस्थापिता नाम सन्धयो भवन्ति। ....

पृथुकश्वासः पुत्रः पातु पथा पयः।

पायुः पृष्ठं पदं तेषां प्रवाद उदये दिवः ।

कवन्धं पृथुकश्वासौ पुत्रं पातु पथा पयः ॥

पायुः पृष्ठं पदमित्येतेषां प्रवादे अत्यये दिव- इत्येतदुपचरति दिवस्तवयमपदर्पत् अरित्रं वान्दिवस्पृथु दिवस्कण्वास इदवा दिवस्पुत्रा आङ्गिरसः ... ...

Colophon:

इति पार्षदव्याख्यायामुदाहरणमण्डिकायां तृतीयः पटलः।

Author—From the introductory verses it is presumed that the author was one Viṣṇumitra *alias* Kumāra, son of Devamitra, a great Brahmin of the Vatsakula, who resided on the bank of the Pampā. If it be the river Pampā of Travancore, he might have been a native of Ceṅgannūr or Āranmuḷa. He refers to *Śaunaka, the author of Pārṣada and Satya*yaśas, the author of Pārṣadavṛtti. The Pārṣadavṛtti of Satyayaśas, is a comprehensive commentary on Pārṣada.

If Campā is the correct form in place of Pampā as seen in Tanjore and other Mss., Campā may be identified with Campāpuri, a place about four miles to the west of Bhagalpūr. Campā was the capital of Aṅga and

be mentioned that there is a town called Pampāpura, five miles to the west of Mirzapur in the United Provinces

Remarks—Udāharanamandika, otherwise known as Pārṣadavṛtti is replete with illustrations It comprises 20 Patalas as evinced by the Ms No 3 and commences with the explanation of the Mangalasloka of the Prātisākhya The name is seen as Udāharanamandika in this Ms, but Udāharanamandita in No 3 as well as in D C S M G O M L Madras (Vol II, Page 621, No 883), which also discloses that the work bears the title Rkprātisākhya Vrtti Vyākhyā Rgveda Prātisākhya Vṛtti is attributed to one Viṣnumitra (Vide D C S M Tanjore Vol III, p 1251) The introductory verses given there are slightly different Satyayasas is replaced by Sutrayasas in it The Ms under reference has the following lines in addition —

यस्त्रयीजङ्गमात्मानं निचरामीति निग्रहम् * * *
प्रणम्य–अभिनन्द्य इत्यर्थः ॥

One leaf at the end is devoted to define metres like Brhati and others

॥ उदाहरणमण्डिता ॥

(पार्षदवृत्तिः)

3. UDĀHARAṆAMAṆḌITĀ.

(Pārṣada Vṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—19″×1½″. Leaves—143. 7 lines on a page and 64 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4050. Complete.

Subject—A commentary on Ṛkprātiśākhya.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
श्रुतिस्मृतिनदीपूर्णं शास्त्रकल्लोलसङ्कुलम् ।
विष्णुभक्तिमहापोतं वन्देऽहं शौनकार्णवम् ॥
नमोऽस्तु वेदनिधये हिरण्यगर्भाय ब्रह्मणे ।
सूत्रभाष्यकृतः सर्वान् प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥
शौनकं तु विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ।
तस्य वृत्तिः कृता येन तं सत्ययज्ञमं तथा ॥
तेषां प्रसादादेवाहं स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ।
लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तरार्थं क्वचित् क्वचित् ॥
यदुदाहरणार्थं तु योज्यते सा मया पुनः ।
तस्याः समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ॥

लब्धकामस्त्वहं तेभ्यो गमेयं ? पारमीप्सितम् ।
पम्पायां न्यवसत् पूर्वं वत्सानां कुलमृद्धिमत् ॥
यस्मिन् द्विजवरा जाता बह्वृचाः पारगोत्तमाः ।
देवमित्र इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महायशाः ॥
चर्चापारः कुलश्रेष्ठ· सुतस्तस्य महात्मनः ।
नाम्ना यो विष्णुमित्रः सन् कुमार इति शब्द्यते ॥
तेनेयं योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिता ।
प्रतिगृह्णन्तु विप्रेन्द्राः सुप्रसन्ना इमां मम ॥

अज्ञानादयथोक्तं यत् तदजूकृत्य योज्यताम् ।

अष्टौ समानाक्षराण्यादितः । वर्णसमाम्नायस्यादितः अष्टावक्षराणि समानाक्षरसंज्ञितानि वेदितव्यानि । अ आ ऋ ॠ उ ऊ इति । समानाक्षरसंज्ञायाः प्रयोजनं समानाक्षरे संस्थाने इति । तत्रोच्यते वर्णसमाम्नाये विप्रतिपत्तिर्दृश्यते । अवर्णात् परमृवर्णमेके उपदिशन्ति । उवर्णात् परमपरे । तथा एकारात् परमोकारमेके उपदिशन्ति । ऐकारात् परमपरे ॥

End:

लघ्वक्षराणां लघुवृत्ति सर्वं लघ्वक्षरं जागतमेव विद्यात् ।
यत् किञ्चित् स्थावरं जङ्गमञ्च लघुवृत्ति, तत् सर्वं, लघ्वक्षराणामेव विद्यात् । किं पुनस्तल्लघ्वक्षरं जागतमेव ।

यश्छन्दसां वेदविशेषमेतं भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि ।
सर्वाणि रूपाणि च भक्तितः स स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥

यो ब्राह्मणश्छन्दसामेतं विशेषं वेद । भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि यो वेद । सर्वाणि च रूपाणि त्रैष्टुभजागतानि यो वेद । भक्तितः स

स्वर्गं लोकं जयति । अथ एभिः छन्दोभिरमृतत्वं गच्छति इत्याह भगवान् शौनकः ॥

गायत्र्यादीनि छन्दांसि सोममाहुतयः पुरा ।
तानि सर्वमिदं कृत्स्नं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥
धन्यं यशस्यमायुष्यं पुण्यं पुष्टिकरं शुभम् ।
आत्यन्तिकं चापवर्गं छन्दसां ज्ञानमुत्तमम् ॥
छन्दोज्ञानात् परं ज्ञानं नान्यदस्तीति मे मतिः ।
आहुर्यस्माद् द्विजश्रेष्ठास्तस्मात्तत्र प्रयत्यते ॥

Colophon:

इति पार्षदव्याख्यायां चतुर्थोऽध्यायः । विंशतिः पटलाः ॥
समाप्ता चोदाहरणमण्डिता नाम वृत्तिः ॥

प्रातिशाख्यव्याख्यानं समाप्तम् ।

शौनकाय नमः । नमः शिवाय । शिवायै नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीमहागणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ।

Author—Same as No. 2.

Remarks—This work is complete and comprises 20 paṭalas. It is an elucidative commentary on the Pārṣadavṛtti of Satyayaśas. It omits the commentary on the Maṅgalaśloka of Ṛkprātiśākhya.

॥ उदाहरणमण्डिता ॥

4. UDĀHARAṆAMAṆḌITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—44 *in good condition.* 8 *lines on a page and* 50 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1100. Incomplete.

The work is the same as No. 3.

॥ ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् ॥

5. ṚGVEDAPRĀTIŚĀKHYAM.

Substance—Palm leaf. Size—15"×2". Leaves—19. 9 lines per page and 47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Incomplete.

Subject—The phonetics of Ṛgveda.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
परावरे ब्रह्मणी यं सदाहु-
वेंदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं
प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥
अकारर्कारावि उ ए ओ ऐ औ ।
पदान्तयोर्न ऌकारः स्वरेषु ।

End:

इतरे निपाताः ।

विंशतेरुपसर्गाणामुच्चा एकाक्षरा नव ।

आद्युदात्ता दशैतेषां अन्तोदात्ता स्वरिता ॥

Colophon:

इति प्रातिशाख्ये द्वादशः पटलः ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The Ms. contains only 12 out of 18 *chapters.*

—∞—

॥ ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् ॥

6 A. ṚGVEDAPRĀTIŚĀKHYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 1¾″. Leaves-1-33. 8 lines on a page and 42 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700. Incomplete.

Subject—Same as No. 5.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ॥

पराशरे ब्रह्मणी यं सदाहुर्वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।

तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥

अकारर्कारावि उ ए ओ ऐ औं

पदाद्यन्तयोर्न ऌकारः स्वरेषु ।

आकारादीन् दीर्घरूपान् द्वितीयान्

ह्रस्वेषु पञ्चस्वपि तानि सन्ति ॥

कखौ गघौ ङः चछौ जझौ ञः टठौ डढौ णः तथौ दधौ नः ।

पफौ बभौ मः यरलवाः हशषसाः अः ष्कः प्पः अम् वर्णराशिक्रमश्च ॥

आकारादीन् दीर्घरूपान् द्वितीयान्
ह्रस्वेषु पञ्चस्वपि तानुशन्ति ।
माण्डूकेयस्संहितां वायुमाह
तथाकाशं चास्य माक्षव्य एव ॥

End:

लघ्वक्षराणां लघुवृत्ति सर्वं लघ्वक्षरं जागतमेव विद्यात् ।
यच्छन्दसां वेद विशेषमेता भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि ॥
सर्वाणि रूपाणि च भक्तितः स स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ।
स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥

Colophon:

इति प्रातिशाख्ये अष्टादशः पटलः
प्रातिशाख्यं समाप्तम् ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The work is a combination of prose and poetry. It contains patalas 1—4 and the 18th. It also comprises four other works, catalogued as 6, b, c, d, and e.

॥ ऋक्पादलक्षणम् ॥

6 B. RKPĀDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″×1¾″. Leaves—2½. 8 lines per page and 45 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—60. Incomplete.

Subject—Prescription of lakṣaṇas to keep the Ṛkpādas in entirety.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ऋक्षु पादाः सांशैका भवन्ति दूराम्नाताश्चापि भांति केचित् ।
तदनुसन्दश्येदिति योधताचार्येण शौनकेनोदितं यत् ॥
सम्पातेऽश्वेति पादान्तो देवाः सप्तविंशके ।

End:

आद्या वा । एवमादित्यैः पादादिष्वेति तत्पदं त्रिंशत्प्रकृतान्येतद-
श्वत्वेत्य उत्तमा ।

इन्द्रः स्वा न चेतस्मिन्निमा कामं तथा शुनम् ।
यथा वा मतिरेवापामानुपूर्व्यं प्रचक्षते ॥
आनुपूर्व्यं प्रचक्षते ॥

Colophon:

इति शौनकाय नमः ॥

Author:

Remarks—This is an important work for keeping the Samhita intact.

॥ ऋगनुवाकप्रतीकसूक्तसंख्यापरिमाणक्रमाः ॥

6 C. ṚGANUVĀKAPRATĪKA-SŪKTASAṄKHYĀPARIMĀṆAKRAMA.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—24. 8 lines on a page and 42 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—50.

Subject—A short index to Anuvāka, Pratīka Sūkta, etc., of Ṛks.

Beginning:

हरिः ।

पितृदेवसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतश्शुचिः ॥
मधुच्छन्दप्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।
दृष्टानामनुवाकानामृक्षु वक्ष्याम्यतन्द्रितः ॥
आदिं सूक्तपरिमाणं संख्यां च क्रममेव च ।
मण्डले मण्डले चैव यावन्तो हि समीरिताः ॥
पदाक्षरसमाम्नायश्छन्दस्येव प्रतिष्ठितः ।

End:

अर्धर्चानां सहस्राणामेतद्विंशतिकं तथा ।
शतद्वयं च द्वात्रिंशत् सपादं मुनिभिः पुरा ॥
शाकल्यदृष्टे पदलक्षमेकं सार्धं च वेदे त्रिसहस्रयुक्तम् ।
शतानि चाष्टौ दशकद्वयं च पदानि षड्वेति च चर्चितानि ॥

Colophon:

Author:

Remarks—This work is also intended for preserving the Samhita unimpaired.

॥ शौनकाशिक्षा ॥

6 D. ŚAUNAKAŚIKṢĀ.

Substance—Palm leaf. Size 11″ × 1¾″. Leaves—4. 8 lines on a page and 42 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—85. Complete.

Subject—Science of proper articulation and pronunciation.

Beginning:

ओं गणपतये नमः ।

सर्वज्ञं सर्वकर्तारं सर्वात्मानं शिवङ्करम् ।
प्रणम्य तु प्रवक्ष्यामि वर्णोच्चारणलक्षणम् ॥
वेदस्य लक्षणं सम्यग् बालानां बुद्धिवर्धनम् ।
यथोक्तं पूर्वशास्त्रेषु तथा संक्षिप्तमर्थवत् ॥

End:

कामात् तद्वेद सर्वज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ।
एतत् पुण्यं पापहरं वाङ्मनस्यविशोधनम् ॥
भक्त्या ज्ञात्वा च संगृह्य ब्रह्मलोकं स गच्छति ।
अनेन विधिना वेदं योऽधीते श्रद्धयान्वितः ॥
सर्वपापैर्विमुक्तः स ब्रह्मलोके महीयते ।
ब्रह्मलोके महीयते

Colophon:

इति नमश्शौनकाय । नमश्शौनकाय । शौनकीयाशिक्षा समाप्ता ।

Author—Śaunaka.

Remarks:

Śaunaka may be the author of the Dharma Śāstra published as No. 120 of T. S. S.

॥ पाणिनीयशिक्षा ॥

6 E. PĀṆINĪYAŚIKṢĀ.

Substance—Palm leaf. Size 11″ × 1¾″. Leaves—2. 8 lines on a page and 37 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—40. Incomplete.

Subject—The science of proper articulation and pronunciation.

Beginning:

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वं तद् विद्याद् यथोक्तं लोकवेदयोः ॥
प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः ।
पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥

End:

अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीष (नेमि?न्नेम)स्पृष्टाः शलः स्मृताः ।
तेषां स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधाम प्रयत्नतः ॥
(न?च)मोऽनुनासिको न होदासीनोऽथ(?)झपः स्मृताः ।
ईषन्नादा यणस्त्वीषच्छ्वासिनस्तु खफादयः ॥
ईषच्छ्वासाश्चरो विद्याद् गौणमेतत् प्रचक्षते ।
वाङ्मयेभ्यः समाहृत्य देवीं वाचमिति स्थितिः ॥
शङ्करः(श?शा)ङ्करीं प्रादाद्दपिपुत्राय धीमते ।
दाक्षीपुत्रः (?)पाणि(न)ये तेनेयं (प्रो?प्रथि)ता भुवि ।
येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात् ।
कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

Colophon:

Author—Pingalācārya, younger brother of Pāṇini.

Remarks:

The following is found in Śikṣāsaṅgraha:—

व्याख्याय पिङ्गलाचार्यसूत्राण्यादौ यथायथम् ।
शिक्षां तदीयां व्याख्यास्ये पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

ज्येष्ठभ्रातृभिर्विहितो व्याकरणेनुजनुस्तत्र च भगवान् पिङ्गलाचार्य-

स्तन्मतमनुभाव्य शिक्षां वक्तुं प्रतिजानीते—अथ शिक्षामिति–
(Vide Śikṣāsaṅgraha—p. 385—Benares Sanskrit series). From the above statement it is seen that Piṅgalācarya was the younger brother of Pāṇini and that he composed Pāṇinīyaśikṣā.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

7. ṚKSARVĀNUKRAMAṆĪ

Substance—Palm leaf. Size—$5'' \times 1\frac{3}{4}''$. 10 lines per page and 16 letters per line. Leaves—114. Some of the leaves are damaged. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1140. Incomplete.

Subject—Index to Ṛṣi, Chandas, Devata, Sūkta etc., of the Ṛgveda.

Beginning:

ऋग्वेदमखिलं ये हि द्रष्टारो मुनिपुङ्गवाः ।
तदनुक्रमणाश्चाहं नमामि परमेश्वरीम् ॥
अत्राग्निमीळ इत्यादि प्रथमं मण्डलं प्रति ।
शतर्चिनस्तु विज्ञेया ऋषयः सुखसिद्धये ॥
तेषां पूर्वो मधुच्छन्दा मेधातिथिरनन्तरः ।
शुनश्शेपस्तृतीयोऽयं हिरण्यस्तूप उत्तरः ॥
कण्वस्तु पञ्चमः षष्ठः प्रस्कण्वः सव्य उत्तरः ।
नोधाः पराशरश्चान्यो गोतमः कुत्स उत्तरः ।
कश्यपश्चाथ तक्षीवान् परुच्छेपस्तदुत्तरः ॥

End:

अशेषमन्त्रैरिह या प्रगीता सा देवतानन्दमयी समस्ता।
सङ्कीर्तितास्माभिरनुक्रमेण सा चापि नः सर्वसुखप्रदा स्यात्॥

(२) सोऽस्माकमासीद् भृगुश्रेष्ठः शौनको नाम भास्करः।
अज्ञानध्वान्तनाशाय वन्दे तत्पादपङ्कजम्॥
पितृदेवर्षिसाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः॥
मधुच्छन्दप्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात्।
दृष्टानामनुवाकानामृक्षु वक्ष्याम्यतन्द्रितः॥
आदिं सूक्तर्षीणां संख्याश्च क्रमेण च।
मण्डले मण्डले चैव यावन्तो हि समीरिताः॥
सूक्तसंख्यानुवाकानां सूक्तानामृक्समाहिता।
पदाक्षरसमाम्नायं छन्दसेव प्रतिष्ठितम्॥

(३) सूक्तसंख्या स्त्रीकाठिन्यं धैर्यस्य खरस्य निर्भयम्।
धगवधीरस्य तटाकतारकं शुचीन्द्रपत्नीन्द्रमुरारिर्नाम।
राजा बालगोपालजभास्वत्तरः प्रमन्दने च जोहूत्रस्तथा वैश्वानराय च॥
प्रयुज्यन्ति अथ द्विधा पुनीपि पान्तमोव च।
प्रोक्त प्रसुत आपश्च प्रमय सप्तदशाधिकम्॥
धन्यो गोशर्मको मान्यो धिया वन्द्यो दयाधनः।
मायया स्त्रीजनैर्दीव्यन् चौर्यः (शौर्यालयोऽभया)॥

Colophon:

(१) आर्षानुक्रमणी समाप्ता।

यैर्वा मन्त्राः सकलाऽसुदृष्टा येन चार्षानुक्रमणी प्रदिष्टा।
नमोऽस्तु तेभ्यो मुनिपुङ्गवेभ्यो भवन्तु ते चापि मयि प्रसन्नाः।

(२) इतिच्छन्दोनुक्रमणी समाप्ता ॥

छन्दांस्यशेषाण्यनुकीर्त्तितानि गायत्र्यादीनि चतुर्दशानि ।
तत्तद्विशेषस्सदैवदिकानि कल्याणदायीनि भवन्तु मह्यम् ॥

(३) देवतानुक्रमणी समाप्ता ।

Author—The revised Palace Library Catalogue attributes the work to Kātyāyana.

Remarks—The Tanjore Catalogue mentions the Ṛgvedasarvānukramaṇikā (No. 1739). But the beginning in it is different. The last portion deals with the numbers of the Sūktānuvākas.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

8. ṚKSARVĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—8 × 1″. 4 to 6 lines on a page and about 20 letters in a line. Leaves—74. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—Index to the Vedas.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीक-

ऋक्संख्यऋषिदेवतच्छन्दांसि अनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ।
न ह्येतद्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां ब्राह्मणोपयच्छन्दोदैव-
तविद् याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्यामेवंविदोऽयात
यामानि छन्दांसि भवन्ति । ... ...

End:

चतुष्कं संवननः संज्ञानमाग्नेयी तृतीया त्रिष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् ।

Colophon:

नमः शौनकाय नमः शौनकाय ।

Author—From the following verse found in Vedānta Dipika,— Sarvānukramani Vyākhyā (No. 9 of M. P. L.) by Ṣadguruśisya, the author is known to be KĀTYĀYANA.

सर्वानुक्रमणी सेयं कात्यायनमुनेः कृतिः ।
व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यसिद्धये ॥

Remarks—The Ms. is very old and worn out. Many leaves are decayed in the middle and hence the text is imperfect.

॥ वेदार्थदीपिका (ऋक्सर्वानुक्रमणीवृत्तिः) ॥

9. VEDĀRTHA DĪPIKĀ

(Ṛksarvānukramanī Vṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". 1—8 leaves 8 lines on a page and 48 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Incomplete.

(२) इति छन्दोनुक्रमणी समाप्ता ॥

छन्दांस्यशेषाण्यनुकीर्त्तितानि गायत्र्यादीनि चतुर्दशानि ।
तत्तद्विशेषैस्सहवैदिकानि कल्याणदायीनि भवन्तु मह्यम् ॥

(३) देवतानुक्रमणी समाप्ता ।

Author—The revised Palace Library Catalogue attributes the work to Kātyāyana.

Remarks—The Tanjore Catalogue mentions the Ṛgvedasarvānukramaṇikā (No. 1739). But the beginning in it is different. The last portion deals with the numbers of the Sūktānuvākas.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

8. ṚKSARVĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—8 × 1". 4 to 6 lines on a page and about 20 letters in a line. Leaves—74. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—Index to the Vedas.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतिक-

ऋक्संख्यऋषिदैवतच्छन्दांसि अनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । न ह्येतद्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिमन्त्राणां ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद् याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्यामेवंविदोऽयात यामानि छन्दांसि भवन्ति । ... ...

End:

चतुष्कं संवननः संज्ञानमाद्याग्नेयी तृतीया त्रिष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् ।

Colophon:

नमः शौनकाय नमः शौनकाय ।

Author—From the following verse found in Vedānta Dipika,— Sarvānukramani Vyākhyā (No. 9 of M. P. L.) by Ṣadguruśisya, the author is known to be KĀTYĀYANA.

सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।
व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यसिद्धये ॥

Remarks—The Ms. is very old and worn out. Many leaves are decayed in the middle and hence the text is imperfect.

॥ वेदार्थदीपिका (ऋक्सर्वानुक्रमणीवृत्तिः) ॥

9. VEDĀRTHA DĪPIKĀ

(Rksarvānukramanī Vrtti)

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1½″. 1—8 leaves 8 lines on a page and 48 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Incomplete,

Subject—Commentary on Sarvānukramaṇī.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

विनायकस्त्रिशूलाङ्को गोविन्दः सूर्य एव च ।
व्यासश्च शिवयोगी च ये षट् तेभ्यो नमः सदा ॥ १ ॥

ललाटडिण्डिमध्वनिप्रकारभक्तवत्सलो
महेश्वरप्रियात्मजः प्रपातु मां विनायकः
नमस्त्रिशूलपाणये गुहप्रियाय शंकृते
उमाकुचार्द्रकुङ्कुमप्रलुप्तभूतिवक्षसे ॥ २ ॥

योऽजातशत्रोः प्रचकार दौत्यं
पार्थस्य सारथ्यमथानिनाय ।
आश्चर्यधन्यश्चतुरस्तनूजान्
पायात् सदा यादवराजसिंहः ॥ ३ ॥

गाङ्गं कूर्मं नारदः प्राह धन्य-
माश्चर्यं त्वं नाहमेषां ततोऽगात् ।
गङ्गाब्ध्युर्वीशैलसुराजवेद-
क्रतूनयो दक्षिणां श्रीपतिसिंहम् ॥ ४ ॥

दधिकुण्डमण्डपरिमोक्षमण्डितं
परिमण्डलाकृति विविक्तकुण्डलम् ।
रविमण्डलस्थमखिलाण्डनायकं
श्रुतिडिण्डिमप्रथितकीर्तिमण्डलम् ॥ ५ ॥

नमतार्जुनाप्तसुहृदं महानिधिं
कुरुराजदूतमखिलापहारिणम् ।
स्तुतसिन्धुराजतनयाकुचारुण-
द्रुतकुङ्कुमाङ्कितविशालवक्षसम् ॥ ६ ॥

नम आदित्यदेवाय भक्ताभीष्टार्थदायिने ।
स्वपादपद्मच्छायापालिताखिलजन्तवे ॥ ७ ॥
योऽयं मण्डलपुरुषो जगदिदमखिलं विभावयन् याति ।
सोऽस्मा...भू...नकृद्विदधद्धी धर्माभिमम्वद्वाम् ॥ ८ ॥
नमः सूर्याय देवाय सर्वलोकस्य चक्षुषे ।
लोके जयति संबोध्य स्वैः करैरखिलं जगत् ॥ ९ ॥
यन्मनस्सागरे जातं महाभारतपङ्कजम् ।
तस्य व्यासस्य दासोऽस्मि सर्वसम्पत्प्रदायिनः ॥ १० ॥
नमोऽस्तु शिवयोगिने गिरिसुताकुचकुङ्कुम-
प्रसुमभासिताङ्गिने शशिकलानदीधारिणे ।
(नरेन्)मस्तभुवनस्थिते प्रतरणप्रसादं गत-
स्मिताननविशोभिने भवभिदेऽनिशं शंकृते ॥ ११ ॥
सर्वानुक्रमणी वृत्तिर्नाम्ना वेदार्थदीपिका
तदारम्भाय पूर्वेषामुपदेशागता कथा ॥
कथ्यते श्रुतवृत्तान्ताः सम्यक् श्रद्दधते खलु ।
वेदाश्चत्वार उद्दिष्टाः षडङ्गानि तथैव च ॥

* * *

* * *

सर्वानुक्रमणी सेषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।
व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यसिद्धये ॥
विनायकस्त्रिशूलाङ्को गोविन्दः सूर्य एव च ।
व्यासश्च शिवयोगी च ये षट् ते समयूयुजन् ॥

ऋग्वेदार्थामृतास्वादे बहुस्वप्ननिदर्शनात् ।
प्रतायते तेन वृत्तिर्नाम्ना वेदार्थदीपिका ॥
कात्यायनप्रसादेन वर्णनोदाहृतिक्षमा ।
यथाश्रुतं यथाज्ञातं यथाव्याप्ति यथामति ॥
सर्वानुक्रमणीविद्या प्रसीदत्विति भक्तितः ॥

अथ ऋग्वेदाम्नये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्य ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मंगळे प्रस्तावे वा । ऋग्गशबाहुल्याद् ऋग्वेदः ॥

End:
बृहद्देवतायां निरुक्तशास्त्रव्याख्येयदेवताकाण्डे च पृथिव्यादिस्थानभेदेन पठ्यमाना अन्यदेवतास्तद्विभूतयः ॥

Colophon—Nil.

Author—Ṣadguruśiṣya.

Remarks—This work has been published by the Oxford University. In the introductory verses it is said that six divinities, Vināyaka, Triśūlāṅka (Śūlapāṇi), Govinda, Sūrya, Vyāsa and Śivayogi, inspired him in dreams to compose the treatise and hence his name. The printed work omits a portion of the Prastāvana. Only the Commentary of the Text beginning from, अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा, is seen in it. The Prastāvana of this treatise embodies the Maṅgalācaraṇam, the tradition about Vedic teachers as well as the occasion for its composition. It consists of only 150 Granthas.

॥ ऋक्संहिता (सायणभाष्यसहिता) ॥

10 A. ṚKSAMHITĀ
with
Sāyaṇa's Bhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—13⅜" × 1⅜". Leaves--181.
About 6 lines on a page and 56 letters in a line.
Script—*Tamil grantha.* No. of granthas *3000.*
Incomplete.

Subject—Ṛksamhitā with Sāyaṇa's commentary.

Beginning:

एकोनविंशे (सूक्ते? अनुवाके) सप्त सूक्तानि । तत्राग्निं होतार-
मिति प्रथमं सूक्तम्। एकादशर्चं दिवोदासपुत्रस्य परुच्छेपस्यार्षम्।

End:

एतत् सर्वं विद्याम । युष्मास्वागतेषु यज्ञसंपूर्तेर्वृष्ट्यादिः
लभेमहि ॥

Colophon:

इति द्वितीयस्य तृतीये षड्विंशो वर्गः ।

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं विदारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद् विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभू-
पालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायणा (र्येण) विरचिते माधवीये

वेदार्थप्रकाशे ऋक्संहिताभाष्ये द्वितीयेऽष्टके तृतीयोऽध्यायः। हरिः ॐ। शुभमस्तु। करुणावरुणालयानां निरतिशयगुणगणमणिगणप्रसाधितानामस्मद्गुरुचरणानां शरच्चन्द्रचन्द्रिकाप्रसादः प्रसादः सर्वदा स्यान्मयि। गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः। हरिः ॐ। श्रीरामचन्द्रः प्रसीदतु॥ ॐ॥

Author—Sāyaṇācārya.

Remarks—The Ms. begins from the 12th Varga of the 1st Adhyāya in the second Aṣṭaka and ends in the third Adhyāya in the 3rd Aṣṭaka. It comprises another work Ṛgartha dīpikā, see 10 B.

॥ ऋगर्थदीपिका ॥

10 B. ṚGARTHA DĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size and script—Same as 10 A. Leaves—12. No. of granthas—300. Incomplete.

Subject—Commentary on the first Adhyāya and a few hymns of the second Adhyāya in the first Aṣṭaka of Ṛk-samhita.

Beginning:

यागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम्॥

यं ब्रह्मवेदान्तविदो वदन्ति परं प्रधानं पुरुषं तथान्ये ।
विश्वोद्गतेः कारणमीश्वरं वा तस्मै नमो विघ्नविनायकाय ॥
श्रीवेङ्कटार्यतनयो व्याचिकीर्षति माधवः
ऋक्संहितामस्य देवः प्रसीदतु विनायकः ॥
लोकसिद्धं विभक्त्यर्थं ... ...
... ...
संहरान्नित्र चान्येषु सूक्तं ज्ञेयमतो बुधैः ॥
मधुच्छन्दा वैश्वामित्र ऋषिः । अग्निं स्तौमि । निहितमुत्तरवेद्याम् ।
यज्ञस्य द्युस्थानं स्वे स्वे काले... ... ...

End:

तादृशम् । अविद्यमानवत्त्वे च एष एकरीतिस्थितिरिति । अयं देवाय ॥

Colophon:

ऋक्संहितायां प्रथममध्यायं व्याकरोति यः ।
कुशिकानां कुले जातो माधवः सुन्दरीसुतः ॥

Author—Mādhava, the son of Sundarī and Veṅkatārya.

Remarks—Ṛgarthadīpikā has been published as No. 96 of T. S. Series.

॥ ऋग्विधानम् ॥

11. ṚGVIDHĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 1¾″. Leaves—133. 9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of granthas—2000. Complete. Condition good.

Subject— An elaborate metrical treatise, dealing with Devata, Ṛṣi, Chandas and the use of Sūktas of Ṛgveda.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

पारायणफलं तस्य वेदानां चैव तत् सदा ।
आग्नेयमाद्यं सूक्तं तु मुख्यं ब्रह्मर्षिसंमितम् ॥
रायस्पोषकरं धन्यं जपन् विप्रोऽर्थमाप्नुयात् ।
ऋषिः सर्वमिदं जप्त्वा स पूतो नियतः शुचिः ॥

... ...

End:

आचार्येभ्यो नमस्कुर्यात् कुर्याच्चोदकतर्पणम् ।
नात्मन्येत वचसा न वृपानपि रित्सेरेत् (?)
श्रद्धानोऽनसूयः स्याज्जपंस्तु विजितेन्द्रियः ।
कुत्सकस्य प्रजातस्य नित्यं सर्वादिशान्तिकः ॥
क्रूरस्य श्रद्धानस्य कर्मसिद्धिं नियच्छति ।
कृते कर्मणि मन्त्राणामृषीणामात्मनस्तथा ॥
... ... ध्यायाध्ययनं पुनः ।
स्वाध्यायाध्ययनं पुनरिति ॥
अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य प्रयतो वेदमभ्यसेत् ।
मुच्यते पातकैः सर्वैः पराकैः शोधितस्त्रिभिः ॥

Colophon:

इति प्रथमेऽष्टके......ध्यायः ।
प्रथमेऽष्टके अष्टमोऽध्यायः । प्रथमोऽष्टकः समाप्तः ।
वेदपुरुषाय नमः । ऋग्विधानं समाप्तम् । ॐ शौनकाय नमः ।

उदसौ कुक्षिमूले तु जपेत् सक्तं शिवालये ।
अयुतं माघमासे तु मुच्यते कुक्षिरोगतः ॥
ॐ वेदव्यासाय नमः । देव्यै नमः । स्थाणुनाथो रक्षतु । ॐ ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The work deals with the *Mantras* in Ṛgveda and their usage. It also treats of *Chandas, Daivatam* etc. From the Vedārtha Dīpikā of Ṣadguruśisya, it is known that the author is Śaunaka who composed Dharmaśāstra, mentioned in No. 6 D. From स्थाणुनाथो रक्षतु it may be presumed that the scribe belonged to Śucīndram. Sthāṇunātha is the presiding deity of the Śucīndram Temple.

॥ ऋग्वेदपदपाठः ॥

12. ṚGVEDAPADAPĀṬHA.

Substance—Palm leaf. Size—21½"×2½". Leaves—419. 5 lines per page and 54 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7000. Incomplete.

Subject—An analysis of Ṛksamhitā in the form of word text.

Beginning:

यः । सूनो इति । सहसः । मर्त्येषु । आ । छर्दिः यच्छ । वीतिहव्याय । स+प्रथः । भरत् । वाजाय । स+प्रथः ।

End:

समानेन । वः । हविषा । जुहोमि । समानी । वः । आ + कूतिः । समाना । हृदयानि । वः । समानम् । अस्तु । वः । मनः । यथा । वः । सु । सह । असति । ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः । नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे महते करोमि । ॐ नमो ब्रह्मणे ... ...महते करोमि । ॐ नमो ब्रह्मणे ... महते करोमि ॥

Colophon:

श्रीगुरवे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

Author:

Remarks—The Ms. begins from Fol. 483 and ends on Fol. 901. The work has been printed at Nirnaya Sagar Press, Bombay. It extends from the 17th Sūkta of the 5th Adhyāya in the 4th Aṣṭaka to the end of the 8th Aṣṭaka.

॥ ऋग्वेदलक्षणम् ॥

13. ṚGVEDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—5″ × 1¾″. Leaves—131. 9—10 lines per page and 18 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1400. Incomplete.

Subject—Vedalakṣana.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमस्तस्मै गणेशाय प्रणतार्तिप्रहारिणे ।
प्रारम्भाः फलपर्यन्ता यत्प्रसादाद् भवन्ति हि ॥
चिद्धीयं समयः सप्ती विश्वमिन्वं पृथूरथः ।
अभीतीरपमोनस्तरुद्यामिव जगद्ध्रुवः ॥

... ...

पदानां समयाख्यानां वर्गस्थानां यथाक्रमम् ।
वर्गादिगणविंशत्या त्र्यादिसंख्या निगद्यते ॥
आदौ मध्ये तथान्ते वा सन्निकर्षेण वह्वृचाम् ।
नोच्यन्तेऽनेकसूक्तानामन्ते च समया इह ॥
अनेकसूक्तान्तर्गतान् पादान् पञ्च न कुर्वते ।
समयान् पदकारास्ते तान् न विप्रतिपद्यताम् ॥
सुवीरासः सुवीरस्य तथा भक्षीमहि प्रजाम् ।

End:

पारावतो निरेकश्च गिरिष्ठिरपरीणसौ ।
दुन्दुभिप्रधणार्मानप्रस्कण्वो भरगो मता ॥

अच्छानहूत इत्य०

Colophon:

Author:

Remarks—There are many works known as Naparam, Taparam, Anıngyalaksanam, Vilaṅghyalaksanam etc., relating to Vedalakṣana. This work treats ın full all the subjects dis-

cussed in them, with words ending in N. T. A. E., words having the same form, and with words that are Sarvānudātta, Antodātta, Dvyudātta etc. Small sentences based on the numerals of Kaṭapayādi (कटपयादि) are given to show the Varga, Anuvāka, Sūkta etc.

On the 99th (णढे) leaf of the Ms. is seen the following part of the verse denoting the end :—

लिखितं माधवेनैतत् पुस्तकं हरये नमः ।
अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं च यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

But the work is still continued and there is a recurrence of the prakaraṇa of Dvyudāttapadasaṅkhya found on leaves 121 (नथन) and 57 (बम). On leaves 123 and 126 are seen writings which have no relation with the subject dealt with. A verse defining Samāsōkti is also seen :—

वस्तु किञ्चिदभिप्रेत्य तत्तुल्यस्यान्यवस्तुनः ।
उक्तिप्रत्युक्तिरूपत्वात् समासोक्तिरिति स्मृता ॥

The number of Granthas is given as 1400 on the presumption that the whole Ms. contains a homogeneous work. The Ms. is about 450 years old and is almost worn out.

॥ एकाग्निकाण्डव्याख्या ॥

14. EKĀGNIKĀNDAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 1¾". Leaves—66. 7 lines per page and 50 letters per line. Script—Tamil Grantha. No of Granthas — 1500. Complete.

Subject—Commentary on *Gṛhyamantras* referring to the *Pūrvabhāga* of Veda.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।
एकाग्निकाण्डमन्त्राणां व्याख्या सम्यग् विधीयते ॥

अत्र तावदार्या आदितो वैश्वदेवमन्त्रानधीयते । तत्र चोक्तमुभयतः परिषेचनं यथा पुरस्तादिति । ततः परिषेचनमन्त्राः पूर्वं व्याख्येयाः । अदितेऽनुमन्यस्वेति । अदितिर्नाम देवानां माता-

End.

बहून् दिवसान् व्याप्नुवतीर्जीवन्तु । मृत्युं तु अनेन पर्वतेनाश्मना तिरोदधतां तिरोहितं कुर्वन्तु ॥

Colophon

इत्येकाग्निकाण्डव्याख्या हरदत्ताचार्यविरचिता संपूर्णा ।
हरिः ॐ । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

Author—Haradattācārya, the author of Padamañjarī, the well-known commentary on Kāśikā and of many other works like the Gṛhyamantravyākhyā, Anāvilā, etc., in the Vedic line.

Remarks—This has been printed in Tamil Grantha character. The printed book begins from the Vivāhaprakaraṇa; but in this Ms. that Prakaraṇa occurs only after Vaiśvadeva and Baliharaṇa. Five leaves are left blank at the end of the Ms.

॥ गायत्रीविषयम् ॥

15. GĀYATRĪVIṢAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—71. 10 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1700. Complete.

Subject—Exposition of *Mantras* relating to Gāyatri.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
ॐ भूः प्राणानायम्य । ममोपात्त+प्रीत्यर्थं प्रातः सन्ध्यामुपासिष्ये ।
त्रिकोणमध्ये ह्रींकारं कोणाग्रे प्रणवं लिखेत् ।

End:

लभते च ततः कामानन्ते ब्रह्मपुरं ययौ ।
सर्वशत्रुजयं सद्यो मातङ्गमिव केसरी ॥

Colophon:

इति श्रीउमामहेश्वरसंवादे गायत्रीचतुर्विंशत्यक्षरदिव्य-
नामस्तोत्रं सम्पूर्णम्। शुभमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः। महागण-
पतये नमः। गायत्रीसावित्रीसरस्वत्यै नमः। वाग्देवतायै नमः। माणो
देवी सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवति। धीनामवित्र्यवतु। आनो दिवो
बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजतागन्तु यज्ञम्। हवं देवी जुजुषाणा
घृताची शग्मान्नो वाचमुशती शृणोतु। श्रीवासुदेवाय नमः।

ആയിരത്തി അറുപത്തി ഏഴാമാണ്ടു ധനമാസം ഇരുപത്തി ഒന്നാംതീയതി ചൊവ്വാഴ്ച ചതയം നക്ഷത്രത്തിൽ പഞ്ചമീദിനത്തിൽ വ്യതീപാതപുണ്യകാലത്തിൽ ഗ്രന്ഥം സുകവിപ്പുരാമശാസ്ത്രീയം എഴുതി തീർന്നു. ശ്രീ ലളിതാംബികായൈ നമഃ। ശ്രീ വേദവ്യാസായ നമഃ। ശുഭം॥

Author:

Remarks—The work dwells at length on the rituals from Sandhyāsaṅkalpa to Arghyapradāna prior to the discussion on Gāyatri. It deals with Bhūtaśuddhi, Prāṇapratiṣṭha, Bahirmātṛka, Antarmātṛkā, Bhuvaneśvarīmantra, Ācamana, Prāṇāyāma, Campakanyāsa, Turīya-

॥ गोपथब्राह्मणम् ॥

16. GOPATHABRĀHMAṆA.

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 2″. Leaves—124. 9 lines on a page and 32 letters in a line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2250. Complete.

Subject—Brāhmaṇa of Atharva Veda. (A Theological treatise).

Beginning:

ॐ नमो ब्रह्मणे । ॐ नमोऽथर्ववेदाय । गोपथब्राह्मणपूर्वभागे प्रथमः प्रपाठकः ।

ॐ ब्रह्मह्वा इदमग्र आसीत् । स्वयं त्वेकमेव । तदैक्षत । महद्वै-यक्षम् । तदेकमेवास्मि हन्ताहं मदेव मन्मात्रं द्वितीयं देवं............

End:

ऐन्द्रबार्हस्पत्या परिधानीया विशो अदेवीम् । न ह्यजस्यापरजनं भयं भवति शान्ताः प्रजाः सप्ताः सहन्ते य एवंविदं शंसति य एवंविदं शंसतीति ब्राह्मणम् ॥ १६ ॥

Colophon:

इत्यथर्ववेदोत्तरगोपथब्राह्मणस्य षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः

॥ ६ ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

திருவொற்றியூர் பட்டாபிஷ உடை அ

Author:

Remarks—6 leaves are left blank at the end. The work has been published by the Royal Asiatic Society, Calcutta.

॥ तैत्तिरीयप्रातिशाख्यम् ॥

17. TAITTIRĪYA PRĀTIŚĀKHYAM.

(with three Commentaries.)

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 1¾″. Leaves—114. 8 lines per page and 36 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2100.
Subject—Phonetics relating to Taittirīyasamhitā.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । तैत्तिरीयप्रातिशाख्यं त्रिभाष्यरत्ननामकविवरणसहितम् । तत्प्रथमाध्यायः ।

भक्तियुक्तः प्रणम्याहं गणेशचरणद्वयम् ।
गुरूनपि गिरं देवीमिदं वक्ष्यामि लक्षणम् ॥
व्याख्यानं प्रातिशाख्यस्य वीक्ष्य वाररुचादिकम् ।
कृतं (तृ? त्रि)भाष्यरत्नं यद् भासते भूसुरप्रियम् ॥

श्लोकयोरनयोरयमर्थः—भक्तियुक्तः अहं गणेशचरणद्वयं गुरून् गिरम् अपि देवीं, वाग्देवीमित्यर्थः । तां च प्रणम्य लक्षणमिदं वक्ष्यामि । यत् लक्षणम् त्रिभाष्यरत्ननामकं भूसुरप्रियं विद्वत्प्रियं सत् भासते । कीदृशं लक्षणम् । प्रातिशाख्यस्य व्याख्यानरूपं वाररुचादिकं भाष्यजातं वीक्ष्य न्यूनातिरेकपरिहारेण विरचितम् । आदिशब्देन आत्रेयमाहिषेयौ गृह्येते । अत एव त्रिभाष्यरत्नमिति नाम्न उपपत्तिः । त्रयाणां भाष्याणां समाहारः त्रिभाष्यम्, तस्य रत्नं भूषणम् ।

अथ वर्णसमाम्नायः । मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्‍न्येष्वथो अथ.........

End:

द्वादशाग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि आरभ्य रापरां निः...पशुक्रशोचिषा उरमसीपोपमित्यादौ तु वर्तते । गच्छेदाचार्यसंसदम् । वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं द्योतयति ।

Colophon:

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे चतुर्विंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः । शुभमस्तु । नः पद्मनाभोऽवतु । ஶுஷ் தாளம் ஶுக

Author:

Remarks—The work has been published as No. 133 of the Mysore Sanskrit Series, and is ascribed to one Somayārya.

॥ निरुक्तम् ॥

18. NIRUKTAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1½″. Leaves—24. 7 lines per page and 42 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—450. Incomplete.

Subject—Definition of words in Veda.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु। समाम्नायः समाम्नातः स व्याख्यातव्यः । तमिमं समाम्नायं निघण्टव इत्याचक्षते । निघण्टवः कस्मात् । निगमा इमे भवन्ति । छन्दोभ्यः समाहृत्य समाहृत्य ... ...

End:

यथा पृथिव्यां मनुष्याः पशवो देवा इति सस्थानैकत्वं संभोगैकत्वं दृश्यते। यथा... ... ... पर्जन्येन च वाय्वादित्याभ्यां च संयोगोऽग्निना चेतरस्य लोकस्य०

Colophon:

इति निरुक्तभाष्ये प्रथमस्याध्यायस्य ... ...पादः।

Author—Yāska.

Remarks—The work has been published by the Royal Asiatic Society, Calcutta, and the author is designated Yāska. The title in it is given as Nirukta while the colophon in this Ms. reads "इति निरुक्तभाष्ये" etc., and hence this work may be named Nirukta Bhāṣya. Yāska after defining the words comments up on them further with illustrations. In the printed work there is only "अध्यायावसान" at the close of chapters but in this Ms. are found both पादावसान and अध्यायावसान. The Ms. extends up to the 7th chapter.

॥ निरुक्तम् ॥

19 A. NIRUKTAM.

Substance—Palm leaf. Size—4″ × 2″. Leaves 35. 7 lines on a page and 10 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas 150. Complete.

Subject—Nirukta—Naighaṇḍukakāṇḍa.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

गौः । ग्मा । ज्मा । क्ष्मा । क्षा । क्षमा । क्षोणी । क्षोणिरिति केचित् । क्षितिः । अवनिः । उर्वी । पृथ्वी । मही । रिपः । अदितिः । इळा । निर्ऋतिः । भूः । भूमिः । पूषा । गातुः । गोत्रा । इत्येकविंशतिः पृथिवीनामधेयानि ।

End:

अश्विनौ । उषाः । सूर्या । वृषाकपायी । सरण्यूः । सविता । भगः । सूर्यः । पूषा । विष्णुः । विश्वानरः । वरुणः । केशी । वृषाकपिः । यमः । अज एकपात् । पृथिवी । समुद्रः । दध्यङ् । अथर्वा । मनुः । दध्यङ् । आदित्याः । सप्तऋषयः । देवाः । विश्वेदेवाः । साध्याः । वसवः । वाजिनः । देवपत्न्यः । इति द्युस्थाना देवताः ॥

Colophon:

इति निघण्टौ पञ्चमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The commentator refers to Skandaswāmin thus :—

उरुव्यचाः विभ्र इति स्कन्दस्वामी । (Fol. 16).

The first part of the Ms. is Nirukta Naighaṇḍuka, while the subsequent parts are Ākhyātānukramaṇī and Nāmānukramaṇī catalogued, as 19 B and 19 C.

॥ आख्यातानुक्रमणी ॥

19 B. ĀKHYĀTĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—4″ × 2′. Leaves—53 (36 to 88). 8 lines on a page and 15 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—400. Complete.

Subject—Index to Ākhyātas in Veda.

Beginning—Same as No. 1.

End :

अपच्योद्या चिवहीति चत्वारः प्रच्युतिक्रियाः ।
मर्र्भमर्तु मुमुरत् तथा मम्रुमरामहे ॥
रूपाणि मरणार्थानि पृच्छा प्राङ् प्रश्नमाहतुः ।
रणद्रणन्तररणरमन्तेराणिपुस्तथा ॥
रणन्धिरतिकर्माणो निर्वापय शमक्रिया ॥

Colophon :

अध्येयानुक्रमण्येषा कृतोपनयनैर्द्विजैः ।
दाशतय्यर्थमिच्छद्भिः केशवाय नमो नमः ॥
आख्यातानुक्रमणी समाप्ता (൨൩൧൮)

Author :
Remarks—A rare work.

॥ नामानुक्रमणी ॥

19 C. NĀMĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—4″ × 2″. Leaves—67 (89 to 155). 8 lines per page. 10 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—335. Incomplete.

Subject—Index to the nouns in Veda.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
ओं नमो वासुदेवाय नामधेयविनिर्णयः ।
वृद्धोपदेशादाख्यातात् विशेषणसमन्वयात् ॥
स्वरतो ब्राह्मणैरर्थाद् भूर्भूमिः क्ष्मा क्षमा दितिः ।
ग्मावनिर्गौः रसा वज्रा ज्मा माता दुहिता क्षितिः ॥
पृथिवीयं वर्धयन्ती पद्या पूषा रिपोर्जनी ।
वसहेतोर्विरागोत्र मीर्मोर्वी निर्ऋतिर्मही ॥
क्षोण्युरूची गातु रमः क्ष्मा श्रेष्ठा क्षेत्रफर्वरे ।
विशिष्टे सोदके पथ्या ह्यधिका बृहती तथा ।
गोर्गोत्रे शाकलैर्हेये इति केचन वैदिकाः ॥

End—Colophon--Author--Remarks—Same as No. 1.

॥ पैतृमेधिकमन्त्रव्याख्या ॥

20. PAITṚMEDHIKAMANTRAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½″ × 2″. Leaves—22. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—700. Complete.

Subject-Veda-Commentary on Paitṛmedhamantras.

Beginning:

हरिः ॐ ।

प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।

पैतृमेधिकमन्त्राणां व्याख्यानं क्रियतेऽधुना ॥

जघनेन गार्हपत्यं दक्षिणाशिरसं प्रेतं दर्भेषु संवेशयन्ति सर्वस्य इति । सर्वस्य भूतजातस्य प्रतिशित्वरी शेते । कनिप् वनोरचेति । प्रतिशयनं स्वभावः सर्वोऽपि शयानो भूमौ शेते । सा तं प्रतिशेते । एवम्भूता भूमिस्त्वा त्वां उपस्थे स्वाङ्के आधीत आहितवती । इदं प्रेतं प्रत्युक्तम् । अथ भूमिं प्रति असै प्रेताय स्योना सुखरूपा सुपदा कृत्यल्युटो बहुलं छन्दसीत्यधिकरणे खल् । सुखेन सीदन्त्यस्यामिति सुपदा । एवम्भूता त्वमसै भव । यच्छ देहि चास्मै शर्म सुखं शरणम् ।

End

विश्पति विशां मनुष्यादीनां पिता स्वामी । सर्वस्य पितृस्थानीय । पुराणा, 'सुपां सुलुगित्यादिना शस आकार । पुराणान् । तथैव बह्वृचा पठन्ति— चिरन्तनाभिप्रवृत्तानस्माननुवेनति । वेनति कान्तिकर्मा । अन्यत्र त्वनुज्ञाने द्रष्टव्या । पञ्चमलकारः । भोगायानुजानीयात् । हविरुद्धरति । नाके सुवर्णम् । गता । प्रजाहयति । उरुं हि राजेति ॥

Colophon:

इति हरदत्तमिश्रविरचितं पैतृमेधीयव्याख्यानं सम्पूर्णम् ।

हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः ॥

Author—Haradattācarya (Refer to No 14 for further information)

Remarks—The Ms is in a fairly good condition.

॥ मोक्षप्रदा ॥

21. MOKṢAPRADĀ.

Substance—21″×2″. Leaves—107. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2600. Incomplete.

Subject—Veda—Commentary on Aitareyāraṇyka.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

वर्ण्यतेऽथ प्रसादेन पड्गुरूणां ....

.... हिदासदरेयकी ॥

तत एवानसा ... नेति नात्र सा खलु वर्ण्यते ।

अथ महाव्रतम् । अथेत्यानन्तर्ये । .... मत्यहविपुवद्विश्वजिच्छब्दे .... दशमरूपाणामह्नां चतुर्विंशतिः संप्रासङ्गिका ब्राह्मणेनोक्ताः ....

तशब्दं निराह— इन्द्रो वै ... महानभवद् यन्महानभवत् तन्महाव्रतमभवत् । तन्महाव्रतस्य महाव्रतत्वम् ... ... यत् टा लुक् । येन दुष्करो मह...वृत्रवधो येन कर्मणेन्द्रस्याभूत् तत्किमिति विमृश्यमाने महाव्रतमभूत् त ... ... दात्वेन महाव्रतशब्दस्य प्रवृत्तिनिमित्तं विद्यादित्यर्थः ॥

End:

पूर्वार्धर्चपदानि पूर्वाणि भवन्ति । मप्तम्याः उत्तरमर्धर्चमविकृतमष्टमीं चाविकृतां श ... ... तद्यथा इन्द्र ... ... द्रव्य च संगिरः । रथीतमम् । रथीनां सख्ये त इन्द्रवाजिनोम् । वाजानां सत्पतिं पतिं मा भेमशवसस्पते त्वामभिप्रणोनुमः ... ... तयः । यदि वाजस्य गोमतः । पुरां भिन्दुर्युवाकवीम् । स्तोतृभ्यो

Colophon:

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायमारण्यकवृत्तौ मोक्षप्रदायां चतुर्थारण्यके सूत्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥

Author—Ṣadguruśisya. For further information see Nos. 9 and 29.

Remarks—Ṣadguruśisya is the commentator on the Aitareya Brāhmaṇa Vṛtti. The first chapter contains only four Āraṇyakas. The second chapter is complete. A few leaves are damaged at the beginning and end.

॥ यजुर्वेदनक्षत्राष्टकवाक्यम् ॥

22A. YAJURVEDANAKṢATRĀṢṬAKAVĀKYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—11. Lines, 8 per page and letters, 34 per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200 Complete.

Subject—Vedic Mantras in eulogy of the presiding deities of the twenty-seven asterisms to be used when offering is made on fire.

Beginning:

हरिः ।

अग्निर्नः पातु कृत्तिका नक्षत्रं देवमिन्द्रियम् । इदमासां विचक्षणम् । हविरासं जुहोतन । यस्य भ न्ति रश्मयो यस्य केतवो यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा । स कृत्तिकाभिरभिसंवसानोऽग्निर्नो देवस्सुविते दधातु स्वाहा ।

End:

व्युष्टयै नक्षत्राय उदेष्यते। उद्यते उदिताय। हरसे भरसे। अदित्यै प्रतिष्ठायै। विष्णवे यज्ञाय प्रतिष्ठायै स्वाहा॥

भ्राजसे। तेजसे। तपसे। ब्रह्मवर्चसाय सूर्याय। नक्षत्रेभ्यः प्रतिष्ठायै।

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—The rites of Homa to be performed on each asterism are described in the work. The following additional information is also furnished in Malayalam:—

"ഔരാണ്ടെ തികയിന്ന അട്ടപ്പുറന്നാന്നാം പക്ഷം മൂന്നും കഴിഞ്ഞാൽ നവോനവഃ എന്നുതുടങ്ങി ഏഴപക്ഷവുംചെയ്താൽ അജ്യാഹുതി ചന്ദ്രമസേ എന്ന ഏഷം കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നേ സ്വാഹാ എന്നു തുടങ്ങി ഇരുപത്താറും ചെയ്യു. എഷ പക്ഷമിരുപത്താറാജ്യാഹുതിയുമൊച്ചെയ്യേണം"

॥ नक्षत्रोपचरणविधिः [भाषा] ॥

22 B. NAKṢATROPACARAṆAVIDHI.

(Bhāṣā)

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—7. 8 lines on a page and 32 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—110 Incomplete.

Subject—Veda.

Beginning:

ഒരു ചകവും ചെയ്താൽ ആജ്യാഹുതി ചന്ദ്രമസേ എന്നവ. എന്നും കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നയേ സ്വാഹാ എന്നു തുടങ്ങി ഇരുപത്താറും ചെയ്തു സ്വിഷ്ടകൃൽ തുടങ്ങി എല്ലാം പ്രസിദ്ധമാം.

End:

ചമൃത പ്ലാശ് സ്വിഷ്ടകൃല്ലക്ഷണം സ്രാവഃ പരിഹോമമിദം വചഃ യന്മൃൽസൗഗ്രാമയാജം ച പാശം ചിത്തം യസ്യ ച ।

Colophon:

Author:

Remarks—This work is found between the Ms. of Yajurvedanaksatrāstakā and that of Mahāvrata. The language used is a mixture of Sanskrit and Malayālam. This was not mentioned in the Revised Palace Catalogue as a separate work as it is closely connected with the Yajurvedanaksatrāstakavākyam which precedes it.

॥ महाव्रतम् ॥

22 C. MAHĀVRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—17. 7 lines on a page and 28 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Complete.

Subject—Veda.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । अथ महाव्रतं व्याख्यास्यामः । अथशब्दोऽत्र मङ्गळार्थः । महाव्रतम् । इन्द्रो वै वृत्रं हत्वा महानभवत् । यन्महानभवत् । तन्महाव्रतमभवत् । तन्महाव्रतस्य महाव्रतत्वम् ॥

End:

.. स्वस्त्ययनं वै जातवेदः स्या स्वस्तितायै स्वस्त्ययनमेव तत् कुरुते । इमं स्तोममर्हते । जातवेदस इति जातवेदस्यम् । समानोदर्कि समानोदर्कि वा एतत् । इति हि तस्य महाव्रतस्याह्नो रूपमनुवर्णितम् ।

Colophon:

स्वस्त्यस्तु । हरिः । ॐ ॥

Remarks—The Ms. is worn out. It describes the Mahāvrata. It is the source of the Vratakhanda of Hemādri.

॥ यजुस्संहिताभाष्यम् ॥

23. YAJUSSAMHITĀBHĀṢYAM.

(Vedārthaprakāśa).

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—113. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Subject—Commentary on Veda.

Beginning:

हरिः ॐ ।

कमलाकुच (करतूरीमस्तूरी ? विस्तारकस्तूरी) वासितोरसम् ।
सम्पूर्णचन्द्रसुभगं भजे नरहरिं हरिम् ॥

कृपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ।
ब्राह्मणं कल्पसूत्रे द्वे मीमांसां व्याकृतिं तथा ॥
उदाहृत्याथ तैः सर्वैर्मन्त्रार्थः स्पष्टमर्प्यते ।

ननु कोऽयं वेदो नाम । के चास्य विषयप्रयोजनसम्बन्धाधिकारिणः । कथं वा तस्य प्रामाण्यम् । न खल्वेतस्मिन् सर्वस्मिन्नसति वेदो व्याख्यानयोग्यो भवति । अत्रोच्यते— इष्टप्राप्त्यनिष्टपरिहारयोरलौकिकमुपायं यो ग्रन्थो वेदयति स वेदः । अलौकिकपदेन प्रत्यक्षानुमाने व्यावर्त्येते । अनुभूयमानस्य स्रक्चन्दनवनितादेरिष्टप्राप्तिहेतुत्वमनागतस्य च तथात्वमनुमानम् । एवं तर्हि भाविजन्मगतमप्यनुमानमिति चेन्न । तद्विशेष्यस्यानवगमात् । न खलु ज्योतिष्टोमादिरिष्टप्राप्तिहेतुः । कलञ्जभक्षणवर्जनादिरनिष्टपरिहारहेतुरित्यमुमर्थं वेदव्यतिरेके नानुमानसहस्रेण तार्किकशिरोमणिरप्यवगन्तुं शक्नोति । तस्मादलौकिकोपायबोधको वेद इति लक्षणस्य नातिव्याप्तिः ।

End:

तत्र पुरोनुवाक्या— अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् । युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम इति । अग्ने त्वं दर्शपूर्णमासेष्टिफलरूपायायनायास्मानति सुमार्गेण नय.... देह देव त्वं विश्वा ।

Colophon:

इति माधवीयवेदार्थप्रकाशे त्रयोदशानुवाकः ।

Author—Mādhava (Sāyana).

Remarks—The author is the commentator on Ṛksamhita as well

॥ रुद्राध्यायभाष्यम् ॥

24. RUDRĀDHYĀYA BHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 1½″. Leaves—61. 6 lines per page and 36 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—800. Complete.

Subject—An elaborate exposition of Śrī Rudra Sūkta.

Beginning:

रुद्रभाष्यम्। अतः परमग्निकाण्डमग्न्याधेयम्। तत्र चरमायामिष्टकायां शतरुद्रीयं जुहोति नमस्ते रुद्रमन्य इति। रुद्रो वा एष यदग्निः स एतर्हि जात इति ब्राह्मणम्। अत्र श्रुतिस्मृतिपुराणादिषु प्रसिद्धं मोक्षस्वर्गविद्यारोग्यायुष्यादिफलानि बहूनि विद्यन्ते। तेषु केषुचित् प्रयोगविशेषा... ... .

नम इति प्रह्वार्थे। रुद्र इति रोदयति सर्वमन्त्यकाल इति रुद्रः। रुजं संसारं द्रावयति रुद्रः। अशुभद्रावको वा। जहार पुनर्भवमिति वा रुत् प्रणवः, तेन आत्मानं प्रतिपादयतीति वा रुद्रः। मन्यव सर्वेषां हिंसा... ... ...

End:

सार्वभौमकरं होमं कलशस्थापनं तथा।
जातिस्मरक्रियापुण्यं सर्वमुक्तमशेषतः॥
अपमृत्युजयं कर्म राज्ञामेव विशेषतः।
सर्वमेतदनेनैव साध्यं तद्भक्तियोगतः॥
इत्येकादशोऽनुवाकः।
सर्गात् पुरा निरालोकं यदेतन्निष्फलं परम्।
चिदानन्दमयं ज्योतिः स आद्यः केवलः शिवः॥

* * * *

* * * *

रुद्राध्यायजपात् मद्यस्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ।
इति ब्रह्मोत्तरखण्डे रुद्राध्यायजपप्रशंसाभिहिता ।

Colophon:

रुद्रभाष्यं समाप्तम् ।
ॐ शिवाय परमगुरवे नमः । साम्बपरब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।
हरिः ॐ ।

Author—In the Rudrādhyāya published in the Ānandāśrama Series, Poona, this commentary is attributed to Bhaṭṭa Bhāskara.

Remarks—The style adopted is similar to that in Sāyaṇācāryas Rudrādhyāyabhāṣyam.

॥ शाखालक्षणम् ॥

25. ŚĀKHĀLAKṢAṆAM.

Substance—*Palm leaf.* Size—$5\frac{3}{4}'' \times \frac{3}{4}''$. Leaves—76. 4 lines on a page and 18 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject—Definitions of Vedaśākha based on Varṇa, Svara etc.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
गजाननयतीशाय भक्तविघ्नप्रणाशिने ।
नमो गणे(श)रूपाय विष्णवे दशवाहवे ॥

जगत्संभूतिसंरक्षासंहारैकविनोदिने ।
नमो भगवते तस्मै चिदानन्दाय विष्णवे ॥
मुद्गलो गालवो गार्ग्यः शाकल्यः शैशिरस्तथा ।
पञ्चैते शौनकाः शिष्याः शाखाभेदप्रवर्तकाः ॥

शैशिरस्य तु शिष्यस्य शा(कटा)यन एव च ।
सर्वज्ञं सर्वकर्तारमाचार्यं तु प्रणम्य च ।
शैशिरोऽहं प्रवक्ष्यामि शाखाया लक्षणं विधिम् ॥
त्रिषष्टिश्चतुःषष्टिर्वा वर्णाः संभवतो मताः ।

End:

त्रैष्टुब्जागतयोः षष्ठनवमे अक्षरे लघुनी प्राय अष्टमदशमे गुरुणी । गायत्रस्य पञ्चमसप्तमे लघुनी षष्ठः गुरुः । वैराजस्याष्टमनवमे लघुगुरुणी । सर्वेषु प्रथमवर्णाः कान्तिम...लघुद्वयम् ।

संज्ञा च परिभाषा च विधिर्नियम एव च ।
अधिकारोऽतिदेशश्च षड्विधं सूत्रलक्षणम् ॥
सुनिपुणमभिधध्वं बुद्धिमन्तः कति स्युः
पणिकुलमणिबद्धाध्यायसूत्राणि कीदृक् ।
पशुपतिरपि वक्षोगाहिचारूपकल्पसौ
........मलशशिमौलिः सज्जटोद्भासिताङ्गः ॥

Colophon:

Author—Śaiśira (disciple of Śaunaka).

Remarks—The leaves of the Ms. are not numbered in order. The following passages,

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । उदात्तश्चानुदात्तश्च....
............लक्षणं वर्णयिष्यामि दैवतं स्थानमेव च ।

occurring in the middle, point to the commencement of another work. One leaf ends thus:—

"इति याज्ञवल्क्यशीक्षा समाप्ता। नमः शिवाय नमो नारायणाय श्रीकृष्णाय नमः। हरिः हरिः।"

॥ श्रीसूक्तभाष्यम् ॥

26 A. ŚRĪSŪKTABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1¾". Leaves—11. 12 lines per page and 20 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—85.

Subject—An exposition of Śrī Sūkta leading to prosperity.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः।

अथ श्रीसूक्तभाष्यं लिख्यते। हिरण्यवर्णाम्। श्रीर्नाम हिरण्यवर्णामित्येतत् सूक्तं पञ्चदशर्चमपश्यत्। सैव देवता। अनुष्टुप् प्रथमस्तृचा। प्रस्तारपङ्क्तिश्चतुर्थी। पञ्चमीषष्ठ्यौ त्रिष्टुभौ। उत्तमा बृहती। शेषा अनुष्टुभः। लिङ्गोक्तदैवतं वा। हिरण्यवर्णा हिरण्यस्य वर्ण इव वर्णो यस्याः सा हिरण्यवर्णा।

End:

पुरुषान् सामर्थ्याचकारो द्रष्टव्यः। पुरुषांश्च परिचारकमनुष्यांश्चाहं लभेयम्। हे जातवेदः, तां लक्ष्मीं मदर्थमावहेति सम्बन्धः। यस्याः प्रसादात् सर्वसम्पत्समृद्धिर्भवति तां लक्ष्मीं मम मदर्थं हे जातवेद आवहेति समस्तार्थः।

Colophon:

श्रीसूक्तभाष्यं समाप्तम्।

Author:

Remarks—At the close of the work is a verse defining Gāyatri. Besides, the Ms. contains three other works, catalogued as 26 B. C. & D. It is very much decayed and appears to be about 400 years old.

॥ गायत्रीव्याख्या ॥

26 B. GĀYATRĪVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size 9″×1¾″. Leaves—2. 6 lines on a page and 20 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—15.

Subject—A disquisition on Brahmajñāna and Brahmasvarūpa based on Gāyatri.

Beginning:

अथ गायत्र्या व्याख्यानं लिख्यते।

येदा यत्रैव तिष्ठन्ति देवाः कर्माणि चाग्नयः।
लोकाश्च तं महामन्त्रं व्याख्यास्यामि गुणातिगम्॥

आत्मा ब्रह्मेति विज्ञानमस्मिन् मन्त्रे विवक्षितम्।
स य इत्यादिवाक्येषु यथा तदिह वर्ण्यते ॥
भर्गो ब्रह्मेति विज्ञेयं विज्ञानानन्दलक्षणम् ।
तद्धीमहीति विज्ञानं ज्ञाने ब्रह्माहमद्वयम् ॥

End:

मण्डलान्तर्गतं देवं विराड्ब्रह्मेति शाब्दितम् ।
उपासेऽहं प्रयत्नेन स मां धर्मे प्रयोजयेत् ॥
पूर्वपूर्वासमर्थस्य ह्युत्तरोऽर्थो विधीयते ।
त्रयोऽप्यर्था इह ज्ञेया अन्येऽपि ब्रह्मवादिभिः ॥
सूक्ष्मार्थप्रतिपत्त्यर्थं स्थूलानां शेपता यथा ।
यो देवः सवितास्माकं धियो धर्मादिगोचराः ॥
प्रेरयेत् तस्य यद् भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ।

Colophon:

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥ [हरिः]

Author:

Remarks—A simple and lucid exposition of *Gāyatri* in *Kārikas*.

॥ त्रिष्टुब्व्याख्यानम् ॥

26 C. TRIṢṬUBVYĀKHYĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″×1¾″. Leaves—3. 6 lines on a page and 20 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—25.

Subject—A commentary on '*Jātavedase Sunavāma*' Ṛk.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः। अथाखिलमन्त्रसारभूतस्य त्रिष्टुभोव्याख्यानं लिख्यते। जातवेदसे प्रज्ञा वा धनं वा वेदः। उत्पन्नप्रज्ञाय उत्पन्नधनाय वा अग्नये सुनुवाम अभिषवं कुर्मः। तं सोमं उक्तप्रकारेण सोमद्रव्येणाग्नि यजेमहि इत्यर्थः।

End:

अरातीयतः तद्विरोधिनः अविद्याकामादीन् वेद जीवतत्त्वविमर्शिनी बुद्धिर्निर्दहेत्। उत्तरार्धेच दुरितान्यज्ञानतत्कार्याणि भेदप्रतीतिनिमित्तभूतान्यज्ञानतत्कार्याणि अपोह्य ज्ञानेन ब्रह्मात्मैक्यमनुभवाम इत्यर्थः।

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—The work begins with the words त्रिष्टुभोव्याख्यानं लिख्यते, but really comments upon the Ṛk जातवेदसे सुनवाम in Triṣṭub metre.

॥ पुरुषसूक्तव्याख्या ॥

26 D. PURUṢASŪKTAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1⅞". Leaves—17. 6 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—130. Incomplete.

Subject—An elucidative description of the Supreme Being on the basis of the Puruṣasūkta.

Beginning:

यतः प्रपञ्चसम्भूतिविभूतिपरिभूतयः ।
भवन्ति तं हरिं वन्दे जगतामादिकारणम् ॥
दुर्ज्ञानं पौरुषं सूक्तं व्याकरोमि यथामति ।
श्रुतिस्मृतिपुराणानि सेतिहासानि वीक्ष्य च ॥
विलोक्य पूर्वभाष्याणि पूर्वाचार्यकृतानि च ।
श्रीमच्छास्त्रं सुदुर्ज्ञानं साक्षान्नारायणेरितम् ॥
तदप्यालोच्य च तथा गुरूणाञ्चोपदेशतः ।
स्वमनीषिकया चात्र न किञ्चिदभिधीयते ॥
सुखग्रहार्थं भाष्याणि केवलं संक्षिपाम्यहम् ।
उक्तज्ञानेष्वशक्तानामनुक्तोक्तौ तु का कथा ॥
नद्यलब्ध्वानुगमनः क्रोडारोहाय रोदिति ।
अर्थानां विप्रकीर्णानां संक्षेपेणावधारणम् ॥
सुखग्रहार्थमिदं हि पण्डितानां बहुश्रुताम् ।
तदेतत् पौरुषं सूक्तं यजुःष्वष्टादशर्चकम् ॥
ऋग्वेदे षोडशर्चं स्यात् पञ्च वाजसनेयके ।
सप्तर्चं सामवेदे तु तथैवाथर्वणेष्वपि ॥
एतेषु याजुषं वेदमवलम्ब्य वदाम्यहम् ।
उक्तञ्च मोक्षधर्मे * * *
* * * * *

अस्य सूक्तस्य जप एव मोक्षस्य पन्था इति । एवमृषिच्छन्दोदेवतादीन्युक्त्वा सूक्तमवतार्यते । सहस्रशीर्षा पुरुष इति । सहस्रं शि-

रांसि यस्य सः सहस्रशीर्षा । शीर्षञ्छन्दसीति शिरःशब्दस्य शीर्षन्नादेशः । सहस्रशब्दोऽनन्तवचनः ।

End:

अत्र के परिधित्वेन ध्याता आसन् ते समित्वेन । मैत्रायण्युपनिषदि मेघवर्णने .... पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशाहङ्कारबुद्धयः परिधित्वेन ध्याता आसन् । तथा पृथिव्यादिभूतानि पञ्चतन्मात्राश्च.......

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—The Nos. 209—212 D. C. S. M. Madras Vol. I, Part II are Puruṣasūktas but the beginning given there differs. This may be another commentary on the same sūkta.

The author refers to certain other works and authors. Eg.

Works	Authors
मोक्षधर्मः	शौनकः
यमस्मृतिः	मनुः
पाद्मपुराणम्	
स्कान्दपुराणम्	

The first 9 pages of the Ms. describe the greatness of the Puruṣasūkta. Seven leaves are devoted to Navanitaprāśana, etc., written in old Malayāḷam.

॥ षड्विंशब्राह्मणम् ॥

27. ṢADVIMŚABRĀHMAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—51. 9 lines per page and 26 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—750. Incomplete.

Subject—Description of Karmas pertaining to the Sāmaveda.

Beginning:

ब्रह्म च वा इदमग्रे सुब्रह्म चास्ताम् । ततः सुब्रह्मोदक्रामदथ ह देवा यज्ञेन ब्रह्म पर्यगृह्णतान्निर्वं ब्रह्मामावादित्यः सुब्रह्म तद् देवा यज्ञस्य सन्धावन्नैच्छन्नेव वै यज्ञस्य सन्धिर्यत्रैव उत्तरस्तस्मादुत्तरे तिष्ठत्सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाह्वयति ।

End:

सूर्याय स्वाहा सर्वग्रहाधिपतये स्वाहा किरणपाणये स्वाहेश्वराय स्वाहा सर्वपापशमनाय स्वाहेति व्याहृतिभिर्हुत्वाथ साम गायेत् ॥ १२ ॥

Colophon:

इति षड्विंशब्राह्मणे पञ्चमप्रपाठके द्वादशः खण्डः । इति पञ्चमः प्रपाठकः ।

Author:

Remarks—This work has been printed at Calcutta. Mādhavācārya, the commentator on Veda designates it as the 2nd Brāhmana. The scribe explains its propriety at the close thus:—

अथा(सो ? सौं) षड्विंशं सुप्रसिद्धाचार्यो वेदभाष्यकारः सायणामात्यः षडध्यायीति ताण्ड्याख्यमाद्यं ब्राह्मणं विंशतिप्रपाठकात्मकमिदं हि द्वितीयं परिशिष्टरूपं षडध्यायि, ततश्चानयोः सङ्कलनया षड्विंशतित्वं सुलभम्। अत एवास्य ताण्ड्यपरिशिष्टग्रन्थस्य षड्विंशेति नाम चेति तदाशयः। तदीयभाष्ये च तथैव छेदाः। परं मूलग्रन्थे तु न क्वापि तथोपलभ्यते। प्रत्युत पञ्चप्रपाठकात्मकत्वमेवैतस्य सर्वत्र। अस्तु तावद् यथायथं मूलभाष्ययोः प... छेदानैक्यपरं श्रुतिसंख्यानां तु नेत्थमसामञ्जस्यपरमपरमपीह चित्रं, यदेतद्ब्राह्मणान्तिमे 'सोऽधस्तादि'त्यादि, 'सः सर्वे'त्यादि चेमे खण्डे भाष्यकृता कथं न परिगृहीते, नापि व्याख्याते स्तश्चैते सर्वमूलपुस्तकेषु। तत्र च काचिदध्यायाद् बहिरेकं द्वितीयमिति. क्वचिदध्यायान्तिमत्वेनैवैकादशं द्वादशमिति वा। अत्र परं च वक्तव्यं, यदस्यैव शेषाध्यायभागे मणिदरणाद्यद्भुतदर्शने यथायथं शान्तिर्विहिता। अत एवास्यापरं नामाद्भुतब्राह्मणं चेति। अथेहेदमपि ज्ञाप्यमस्ति। यदत्र लब्धादर्शदोषा यावच्छक्यं तिरोहिता अपि राजन्त एव। तत्र न वयं तिरस्करणीयाः साधु विचक्षणीयैः। किञ्च मुद्राकरदोषेष्वपि प्रायस्तथैव शोधनादौ भ्रमप्रमादादीनामप्यस्ति सम्भवोऽस्तु तेषां वर्जनीयत्वासंभवात्। अत एव भट्टकुमारिलः—

> आगमप्रवणश्चाहं नापवाद्यः स्खलन्नपि।
> नहि सद्वर्त्मना गच्छन् स्खलितेष्व(ष्य ?)पोद्यते इति॥

The work is also known by the name Sāmaṣaḍviṃśabrāhmaṇa.

॥ षड्विंशब्राह्मणभाष्यम् ॥

28. ṢADVIMŚABRĀHMANABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—163. 8 lines on a page and 22 letters in a line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—1800. Complete.

Subject—An exposition of Ṣadvimśabrāhmana relating to Sāmaveda.

Beginning:

अथ षड्विंशब्राह्मणभाष्यम्। प्रथमः प्रपाठकः। ॐ नमः सामवेदाय।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत्।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद् बुक्कमहीपतिः।
आदिशत् सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात्।
कृपालुः सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यत
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता।
व्याख्याता ब्राह्मणं चाद्यं प्रौढमाख्यातमादरात्।
अथ द्वितीयं षड्विंशब्राह्मणं व्याचिकीर्षति ॥

अस्मिन् ताण्ड्यशेषब्राह्मणे पूर्वाण्युक्तानि कर्माणि। उक्तानामपि ये भेदास्ते च पठ्यन्ति? । तत्र प्रथमं सुब्रह्मण्योच्यते। तत्र सवनत्रये विज्ञेयम्। ततो ब्रह्म कर्तव्यम्। ततो व्याहृतिहोमादिर्नैमित्तिकं

प्रायश्चित्तम् । ततः सौम्यचरुविधिः । ततो गृहिण्यवमानधर्माः ततः किञ्चित् प्रकीर्णकम् । ततो होत्राद्युपहवः । तत आर्त्विज्येषु ऋत्विगादिविधानम् । ततो नैमित्तिका होमाः । ततोऽध्वर्युप्रशंसा । ततो देवयजने विज्ञेयं कर्म । ततोऽवभृथः । ततः अभिचारसंज्ञका विवृतयः । ततो द्वादशाहस्तुतिः । अथ श्येनादिविधिः । ततो वैश्वदेवसत्रम् । इत्येवं प्रतिपाद्यमानार्थानामनुक्रमणिका । तत्र प्रथमं तदुत्तरे तिष्ठत्सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाह्वयतीति विवक्षयेदमाम्नायते । अग्रे सृष्ट्यादौ निरुपपदस्याग्रशब्दवदर्थत्वात् । इदं वक्ष्यमाणं ब्रह्म सुब्रह्म एते द्वे (सु?)ब्रह्मसुब्रह्मणी ते द्वे एवास्ताम् ....

End:

अथो एवं सामहोमानन्तरं अद्भुतादिसूचितो दोषः शाम्यत्येव । एष यथोक्तषष्ठाध्यायप्रतिपादित एष होमः शान्त्यर्थः ऐन्द्राद्यद्भुतसूचितदुरितशान्त्यर्थः । द्विरुक्तिरादरार्था, अध्यायपरिसमाप्तिद्योतनार्था वा ।

Colophon:

इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे षड्विंशब्राह्मणाख्ये द्वितीयब्राह्मणे षष्ठाध्याये दशमः [कण्ठे? खण्डः] ॥ १० ॥

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद् विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

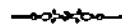
इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे द्वितीये षड्विंशाख्ये ब्राह्मणे षष्ठाध्यायः समाप्तः ।

समाप्तश्चायं षड्विंशाख्यो ब्राह्मणग्रन्थः ॥

൭൨ ആലോഹി ൯൬൨

Author—Sāyanācārya.

Remarks—This has been printed at Calcutta. The Ms. No. 27 is the text and this is the *Bhāṣya* on it, beginning from Fol. 52. The *Bhāṣya* of the last two khaṇḍas of the text is missing. The table of contents of the text is given at the beginning of the *Bhāṣya*.

॥ सुखप्रदा (ऐतरेयब्राह्मणवृत्तिः) ॥

29. SUKHAPRADĀ.

(Aitareyabrāhmanavṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—19″×2″. Leaves—165. 9 lines on a page and 48 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500 Incomplete.

Subject—Detailed description of rules and sacrificial materials relating to Jyotiṣṭomayāga etc.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

विनायकः शूलपाणिर्मुकुन्दः
सूर्यो व्यासः शिवयोगीति ये षट् ।
तेभ्यो नमः सप्तविद्यामृतस्य
प्रदातृभ्यः स्वाश्रितवत्सलेभ्यः ॥
आद्या सर्वानुक्रमणी द्वितीया
महाव्रतं चोपनिषद्द्वयं च ।

महाव्रतं सूत्रमासां तृतीया ।
चत्वारिंशद्ब्राह्मणं वै चतुर्थी ॥
सूत्रं पञ्चम्यत्र षष्ठी तु गृह्यं
शाकल्यस्य संहिता सप्तमीति ।
इत्येतद् वै सप्तवेदामृताख्यं
दत्तं स्वयं गुरुभिः षड्भिरेतैः ॥
वेदानङ्गोपाङ्गपूर्णांस्तु वन्दे
यजुःसामाथर्वबाह्वृच्यरूपान् ।
तेषां प्रवक्तॄनपि शौनकादीन्
ब्रह्मादिका देवता ब्राह्मणांश्च ॥
छन्दःशास्त्रं व्याकरणं निरुक्तं
शिक्षा ज्योतिश्शासनं कल्पसूत्रम् ।
अङ्गानि षड् न्यायविद्यापुराणं
मीमांसनं स्मृतयश्चेत्युपाङ्गम् ॥
विनायको गुहप्रियो गिरीन्द्रजेशनन्दनः ।
सुरेन्द्रबृन्दवन्दितस्त्रिशूलपाणिरिन्दुभृत् ॥
श्रुतीस्तु गा ररक्ष यः स देवकीसुतः प्रभुः ।
समस्तलोकलोचनं च सूर्य इष्टहृद्विदः ॥
प्रणीतभारतामृतः पराशरात्मजो मुनिः ।
वरप्रदः स्मिताननः शिवाद्वियोगिनामकः ॥
इमे हि षट् प्रयान्तु मां सदा नमामि तानहम् ।
इमे हि मामयूयुजन् यथाश्रुतं वेदरिति ॥

* * * * *

* * * * *

किंवा कामक्रोधलोभाः शास्त्राणां प्रतिषेधताम् ।
किंवा पिपासतामर्थे स्वादुतामेति सागरः ॥
सुदुष्करतमं चेदं ब्राह्मणार्थोपवर्णनम् ।
मातुरङ्के निषण्णेन यथा बालेन चन्द्रमाः ॥
आहूयमानो नाभ्येति तद्वद् वेदार्थ ईप्सितः ।
तथापि गुरुपद्कोक्तेरेषा वृत्तिः प्रवर्तते ॥
ब्राह्मणारण्यकद्रष्ट्रे मातृशोकौघहारिणे ।
महीदासैतरेयाय नमो भूयो नमो नमः ॥
अत्रैतरेयर्षिमहेतिहासं पुराणवेदोदितमाहुरार्याः ।
आसीद् विप्रो यज्ञवल्को द्विभार्यस्तस्य द्वितीयामितरेति चाहुः ॥
स ज्येष्ठयाकृष्टचित्तः प्रियां तां मुक्त्वा द्वितीयामितरेति होचे ।
तस्यां जातोऽथ शिशुः संरुदन् स(सो?तृ) क्तो मात्रा दुष्ट तूर्णीं भवेति॥
अनेकजन्मस्मृतियोगभाजा मूकायितं तेन महात्मनापि ।

* * * *

महीप्रणीतासन आसनाच्च स्वाम्यासपत्नीमदनाशनाच्च ।
महादानाद्वेदरूपाच्च नाम त्रिधा निरुक्तं तु पृषोदरादि ॥
कथा चैषामहीदासैतरेयी श्रुता प्रोक्ता सा स्मृता पूजिता च ।
श्रुतान्वितैरास्तिकैः सर्वसाध्यैः प्रकल्पितेत्येयमाहुर्महान्तः ॥

प्रथमं तावद् दीक्षणीयां ज्योतिष्टोमाङ्गभूतामिष्टिं विधातुं तद्देवते अग्नाविष्णू स्तौति— " ॐ अग्निर्वै देवानामवमः " । अवमः प्रथमः, मुख्यमित्यर्थः । यदिन्द्राग्नी अवमस्यां पृथिव्यामिति यथा । वक्ष्यति च "अग्निर्मुखं प्रथमो देवतानाम् " इति ।

End:

तत् तत्र शंसति यत् । एनसः पापात् सर्वस्मात् । एनान् सत्रिणः होता प्रमुञ्चति तत् । ... .

Colophon:

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायां महीदासैतरेय-
ब्राह्मणवृत्तौ सुखप्रदायां त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

Author—Ṣadguruśiṣya. Other works by the same author are:—

(1) Āśvalāyanaśrautasūtraṭīkā.

(2) Vedārthadīpikā.

(3) Ṛgvedasarvānukramaṇīvṛtti.

(4) Siddhāntakalpavalli.

The introductory verses disclose that the author's six preceptors blessed him with *Saptavedamṛta* viz.—Sarvānukramaṇī, Mahāvratam Upaniṣaddvayam, Mahāvratam sūtram, Catvārimśat-brāhmaṇam, Sūtram, Gṛhyam, and Śākala-samhita.

The author acknowledges his indebtedness to the commentaries of Govindasvāmin, Kṛṣṇa, and others in the following line,

"गोविन्दस्वामिकृष्णादिभाष्यदृष्टार्थभाषिणी."

Remarks—C. O. M. L. No. 4. contains 30 chapters. It is known from the following verse that the original consists of 40 chapters:—

"अग्निर्वा इति ह्यारभ्य स्तृणुते स्तृणुतेऽन्तिकम् ।
चत्वारिंशाख्यमध्यायं चत्वारिंशदिहेति उण् ॥
प्रतापते तस्य वृत्तिर्नाम्ना चैषा सुखप्रदा ।"

The last page of the Ms. gives the number of

Granthas in the Samhita. Chapters 1 to 16 and 20 to 23 are complete. There are only portions of Chapters 17 and 27. The Ms. is about 400 years old and worn out.

॥ सुखप्रदा (ऐतरेयब्राह्मणवृत्तिः) ॥

30. SUKHAPRADĀ.

(Aitareyabrāhmanavrtti)

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—110 9 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4800. Incomplete.

Subject—Same as No. 29.

Beginning—Same as No. 29.

End:

न त्वनाशयतात् । वीर्यं गर्भस्य रेतसः सत् ।
तस्मात् सद्रिेता वाजी सद्विरेतायरेतो ....

Colophon:

इति ब्राह्मणवृत्तौ सुखप्रदायां षोडशोऽध्यायः

Author—Ṣadguruśisya.

Remarks—Chapters 1 to 16, complete and 17, incomplete.

॥ श्रौतम् ॥

॥ अग्निहोत्ररक्षामणिः ॥

31 A. AGNIHOTRARAKṢĀMAṆI

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2¼″. Ff.—1 A —8 A. 11 lines per page. 55 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—300. Complete.

Subject—Details of the rites and time of performance of the *Agnihotra*, in accordance with Āpastamba's School.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
यं सन्तः फलदं मत्वा यत्नात् कर्माणि कुर्वते ।
चिदम्बरेशमालम्बे तं सदाम्बिकया सह ॥
सुखबोधाय बालानामग्निहोत्रस्य कर्मणः ।
आपस्तम्बोदीरितस्य विवेकः क्रियते मया ॥
सायं सूर्यस्याग्रदृष्टयंशौ भानोः प्राक् कृत्स्ननाशतः ।
प्रातस्तूपसि तस्य प्राक् कृत्स्नमण्डलदर्शनात् ॥

End:

इत्थं प्रदर्शितान्यत्र प्रायश्चित्तानि कानिचित् ।
ज्ञेयानि स्वयमन्यानि सूत्रभाष्यादिवेदिभिः ॥

Colophon:

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकश्रीम-दनन्तसोमयाजिवरतनयस्य रामचन्द्रदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्र-रक्षामणौ पञ्चमो मयूखः ॥ श्रीसाम्बशिवचरणाभ्यां नमः ॥

Author—Rāmacandra Dīkṣita.

Remarks—Kāmakotidīkṣita, son of Nārāyana Somayāji, has also written a work of the same title. (Vide, p. 804 Vol. II, D. C. S. M. Madras).

॥ अग्निहोत्ररक्षामणिः (सटीकः) ॥

31 B. AGNIHOTRARAKṢĀMANI

with

Tilaka Vyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2¼″. Leaves—8 B—55 B. 11 lines per page and 55 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1900. Complete.

Subject—Same as No. 31 A.

Beginning:

प्रारिप्सितप्रतिबन्धिविघ्नविघाताय स्वेष्टदेवतां नमस्करोति—

यं सन्तः फलदं मत्वा यत्नात्कर्माणि कुर्वते ।

चिदम्बरेशमालम्बे तं सदाम्बिकया सह ॥

सन्तो महात्मानः । यं फलदं यज्ञादिकर्मफलदायिनं मत्वा अचेतनानां कर्मणां फलप्रदत्वानुपपत्तेः कर्मणाराधितः परमेश्वर एव फलप्रद इति निश्चित्येत्यर्थः ।

End:

निमित्तानां नैमित्तिकानां च बहुत्वात् भृङ्गग्राहिकया सर्वेषां वक्तुम-
शक्यत्वात् सूक्तभाष्याद्युक्तन्यायानुसारेण स्वयमेव बोद्धव्यानि ।
अतः स्वग्रन्थे न्यूनत्वशङ्का न कार्येति भावः । इति सर्वमवदातम्।

Colophon—Same as No. 31 A

Author—Rāmacandra Dīkṣita.

Remarks—It seems that Rāmacandra Dikṣita abridged the Agnihotrakarmas enjoined by Āpastamba in the form of Kārikās and commented on the same.

॥ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तविधिः ॥

31 C. AGNIHOTRA-PRĀYAŚCITTAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2¾″. Leaves—56 A—76 B. 11 lines on a page and 56 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750. Incomplete.

Subject—*Expiatory rites to be done when the* sacrifices are performed against the dictates of the Vedas.

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते । श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे
विधीयते । श्रुतौ लक्षणमात्रमेव (चिसि?विधि) मात्रस्यैव प्रायश्चित्तो ...
तस्माद् यस्य हविषः क्षायतीत्यत्र द्वयोर्बहूनामपि क्षामे प्रायश्चित्तम् ॥

End :

प्रातरहुतेऽग्निहोत्रे भ्रियमाणे आहवनीये तदा न कालावृत्तिः। उपस्युपोदये वा होमः कार्य इति न कालापगजया ? प्रायश्चित्तम्। आहवनीयानुगमनादि पूर्ववत् कृत्वा प्रातर्होमं कृत्वानुगतेष्टिर्मित्रादिर्वा अनन्तरमेव पि.....

Colophon :

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीपार्वत्यै नमः । श्रीसाम्बपरमेश्वराय नमः ललिताम्बिकायै नमः ।

1039-ஆ மார்கழி மீ 30-உ காமலா ராமசாஸ்திரியன் எழுதினது.

Author :

Remarks—This work is of great service to Purohitas.

॥ आपस्तम्बश्रौतदीपिका ॥

32. ĀPASTAMBAŚRAUTADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—185. 11 lines per page and 60 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7500. Incomplete.

Subject—Explanation of the Śrauta Sūtras of

Āpastamba, giving the proper time and context of using the hymns of *Vidhi* and *Arthavāda*.

Beginning:

यं स्वं मनोरथमवाप्तुमुपोढविघ्नं
यस्य प्रसादमनवाप्य न शक्नुवन्ति ।
पद्मासनप्रभृतयः प्रथमेऽपि देवा-
स्तद्वस्तु हस्तिमुखमस्तु मम प्रसन्नम् ॥

आज्ञा श्रुतिस्मृती यस्य यस्य यज्ञाः सभाजनम् ।
नमः परस्मै विश्वस्मात् तस्मै श्रीवत्सवक्षसे ॥
आदिमं ब्रह्मणः कोशं मध्यस्थितपरावरम् ।
अपास्ताशेषपाप्मानमापस्तम्बमुनिं स्तुमः ॥

अस्यापस्तम्बसूत्रार्थप्रज्ञानज्ञानसंशयान् ।
सूत्रदीपिकयादित्यं (वृत्त्या) रुद्रदत्तः परास्यति ॥
सन्तु ये सुविवेक्तारः सन्तः स्युर्गुणसाक्षिणः ।
रत्नं रत्नमिति ग्राह्यं मूल्यं किं तस्य गृह्यते ॥

अत्रभगवान् आपस्तम्बः समस्तलोकहितचिकीर्षया विध्यर्थवादमन्त्रात्मकविविधवेदभागव्याकीर्णं विविक्तानेकशाखाव्यासक्तं च विश्वस्य वैतानिकस्य कर्मणो याजुर्वेदिकं प्रयोगं व्याचिख्यासुः तत्र सर्वत्र प्रथमभाविनोऽग्न्याधेयस्यापि इष्ट्यपेक्षत्वात् सर्वेष्टीनां च दर्शपूर्णमासप्रकृतित्वात् समाम्नाये दर्शपूर्णमासमन्त्राणामेव प्राथम्यात् तस्यैवाग्रे व्याख्यानं दर्शयति—अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इति ।

End:

भारद्वाजः । तत्राह—सुत्या यदग्निहोत्रकालमभ्यतीयात् साय-मग्निहोत्रमभ्यतीयात् सायमग्निहोत्रप्रभृत्यग्निहोत्राणि अतिपदादि प्रतिजुहुयात् । यथाप्रकृति जुहुयादिति सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः गतः ।

Colophon:

इति सप्तमः पटलः ।

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायां आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां त्रयोदशः प्रश्नः समाप्तः । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्रपरब्रह्मणे नमः ॥

Author—Bhatta Rudradatta.

Remarks—This is the same as No. 1062 of the D. C. S. M. Madras, Vol. II. The beginning is not found therein.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

33 A. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2½″. Leaves—185. 12 lines per page and 78 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—10800.

Subject—The treatment of Śrautaprayogas of the Kṛṣṇayajurveda.

Beginning:

वेदवेद्याय देवाय निगमैः संस्कृतात्मने ।
नमो विज्ञानदेहाय शिवाय परमात्मने ॥

आपस्तम्बाय मुनये नमः सूत्रकर्त्रे पुरा ।
चूडामणिरयमभ्येत्य ब्रह्मभूयमुपेयुषे ।

आपस्तम्बीय . . . सूत्रस्य धूर्तस्वामिव्याख्यानानुसारेण शास्त्रान्तरसिद्धान्तानपेक्षितानविरुद्धानप्युपसंहृत्य दर्शपूर्णमासावारभ्य विश्वसृजामयनपर्यन्तानां कर्मणां प्रयोगवृत्तिः क्रियते । सोमान्तानि नित्यानित्यानि अफलार्थिनामपि कर्तव्यानि नैमित्तिकं ह्येतद्गणसंस्तुतमिति वचनात् । सर्वाङ्गोपसंहारात् समर्थस्यापि कर्तव्यानि ।

End :

संवत्सरं गुरुमपि प्राशान्न प्रत्यवरोहेत् । अभियुक्तस्य यावज्जीवं क्रमेणोढां शूद्रां संवत्सरेणोपेयात् । संवत्सरं पक्षिमांसस्यापि न भक्षणम् । मस्तिष्कं मस्तकमांसं, तस्यायान्न . . . . अग्निचिद्भेति? । न वापेत् । यस्माद् देशानां . . . . . . कृतं तत् स्थापनमावर्तते । वायव्येन पशुनेव संवत्सरादर्वाक् सोमेन यजेत । अन्यासामपि स्त्रीणामुपगमनं क्षत्रियवैश्यविषये । पक्षिमांसप्रतिषेधः सा . . . . न्य उक्थ्यविषय इति केचित् ।

समाप्तश्चाग्निचित्यः क्रतुः । तत्र श्लोकः—

यदा त्वनभिषेकः स्यात् सम्पातावनयो नहि ।
ऋचो हुत्वा प्रभृतैश्च दर्भैस्तरणमेव च ॥
आग्नेयाद्याः पशोः काले न कल्पेन विधीयते ।
एकादशाथ यूपे वाप्येकेनापि (न) लभ्यते ॥

Colophon :

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥
इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रये-

गदीपिकायामग्निचयनं समाप्तम् । हरिः ओम् । हरये नमः ।
शुभमस्तु ॥

(पञ्चमः पटलः) (On leaf 88)

൧൦൭൯- മാണ്ടു ചിത്തിരെ മാസം ൧൨-നു എഴുതിത്തീൎന്നു.

ഗ്രന്ഥം സൂക്ഷിപ്പു രാമശാസ്ത്രികൾ എഴുതിയതു.

Author—Traividyavṛddha. He resided in the village of Tiruppantāl near Kumbhakonam.

Remarks—The Ms. contains three other works also, catalogued as 33 B, C and D.

॥ वाजपेयकारिका ॥

33 B. VĀJAPEYAKĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2½″. Leaves—6. 12 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Complete.

Subject—The rites of the Vājapeya sacrifice.

Beginning :

शुभमस्तु ।

त्रिकाण्डमण्डनकृता वाजपेयस्य कारिका ।
जीयात् सर्वोत्तरा लोके ह्यापस्तम्बानुसारिणी ॥
वाजपेयविधिं वक्ष्ये सर्वविद्वदनुज्ञया ।
आपस्तम्बानुसारेण...न ह्यविपर्ययः ॥
वाजपेय इति प्रोक्तो नित्योऽसौ जीवतश्च सः ।
कामाधिकार एवैवमक्रियायां हि दुःखदः ॥

अतो वा नित्यवत् प्रोक्तेन जीवदधिकारतः ।
ऋद्ध्यर्थं वापि यजते ब्राह्मणः क्षत्रियोऽपि वा ॥

End :

सर्वेषां वयसा संख्या सम्भूयैतादृशी विदुः ।
सहस्रं पञ्चचत्वारिंशत् ...श्चितचतुष्टयम् ॥
अस्मिन् पक्षे यजुर्युक्तरथदानं न विद्यते ॥
आश्वलायनमार्गेण दक्षिणाक्लृप्तिरुच्यते ॥
तत्रया दक्षिणा पूर्वगणैः सप्त निरूपिताः ।
एवं सप्तदशैवैते तेभ्यः सप्तदश गणाः ॥
यद्युत्तरेषु दशसु क्षण एव न सम्भवेत् ।
पूर्वसप्तकमध्ये तु लब्धमन्यस्य पूरयेत् ॥
अन्ये दश गुणान् पूर्वैः सप्तभिः पाक्षिका विदुः ।
समं विभागतो वापि दक्षिणानां विदुर्बुधाः ॥
हरिः ॐ । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीरस्तु ॥

Colophon—Nil.

Author—Trikāṇḍamaṇḍana.

Remarks—It is supposed that Trikāṇḍamaṇḍana is a title of Bhāskaramiśra Somayājin, the author of the Vājapeyakārikā.

॥ श्रौतसूत्रम् ॥

33 C. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—$1\frac{1}{2}$. 11 lines on a page and 57 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100. Incomplete.

Subject—Śrautasūtra of Āpastamba dealing with the Vājapeya sacrifice.

Beginning:

शरदि वाजपेयेन यजेत ब्राह्मणो राजन्यो वार्थकामो नित्यवदेके समामनन्ति । प्रजापतिमाप्नोति । तस्य षोडशिवत् कल्पः । सप्त सप्तदशो भवति । सप्तदश दीक्षास्तिस्र उपसदः एकविंशीं प्रसूतः । त्रयोदश चात्र दीक्षाः । तिस्र उपसदः । सप्तदशीं प्रसूतः । सप्तदशारत्निर्वैदो यूप ।

End:

मस्रिरसीति । तयाश्वान् समवाक्षिणोत्यनभ्यामादयन्त इतरे रथा॰ पश्चादनुयान्तिवाजिनो वाजिन्धावतेति चतसृभिर्धावतोऽनुमन्त्रयतेऽग्निरेकाक्षरेति यावत् स्वजिति ? यजमानं वाचयति लक्षणं प्राप्योदञ्च आवृत्य प्रदक्षिणमावर्तन्ते मितद्रव इति चतसृभिः प्रत्यायवतोऽनुमन्त्रयते ।

Colophon—Nil.

Author—Āpastamba.

Remarks—Vājapeya sacrifice helps the performer in the attainment of Svārājya.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः ॥

33 D. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2½″. Leaves—7. 11 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Description of Vājapeya sacrifice.

Beginning:

अमा वाजस्य प्रसवोजिगम्यादिति प्रत्याहृतेपु हुत्वा नैवारम-चम्रापयति सहस्रवांस इति । त्रे पाश्व (?) निमार्ढि यं वस्तासत्या सन्धाभूदिति दुन्दुभिविमोचनीयं जुहोति ॥

End:

श्वेत यतो० श्वेतच्छत्रमस्यस्तीति श्वेतच्छत्री । इइशब्दो वाक्य-पूरणार्थो वा विज्ञायते । ब्राह्मणवचनविधानार्थम् । नन्यास्य इति । किश्चार्थान्तरमेतद् विधीयते । तन्नित्यगुणविकार इति गुणविधाना-र्थम् । तस्माद् गुणपर ....रन्यथा वाक्यभेदप्रसङ्गात् । छत्रं च विभक्तस्य गुणमिति ।

Colophon:

द्वितीयः पटलः । वाजपेयक्रतुः समाप्तः । राजा स्वर्गकामो राजसूयेन यजेत ॥

Author:

Remarks—In the revised Palace Catalogue it is stated that Rāmāṇḍar is the author. He is also called 'Rāmāgnicit' (Vide p. 520 C. C.)

॥ श्रौतभाष्यम् ॥

34. ĀPASTAMBAŚRAUTABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—130. 10 lines on a page and 50 letters in a line. Script—Grantha. No. of Granthas—4050.

Subject—An elaborate exposition of Āpastamba's Śrautasūtra discussing the rituals according to the different Śākhās.

Beginning:

शुभमस्तु । श्रीमहागणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः ।

शरणागतहृत्पद्मतरुणारुणसारथिः ।
शरणं रघुनाथो मे करुणावरुणालयः ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । अथोपोद्घात । यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषायां यज्ञजातिवचनशब्देनैकविंशतिसंस्थस्य यज्ञस्य व्याख्या(तः ?) प्रतिज्ञाता । कथमेकविंशतिसंस्थो यज्ञ इति चेत् । सप्त पाकयज्ञसंस्थाः, औपासनहोमो वैश्वदेवं पार्वणमष्टका मासि श्राद्धं सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त हविर्यज्ञसंस्थाः ॥

End:

यद्यपि मानं सर्वव्यापद्वा भूर्भुवस्सुवरित्याहवनीयजुह्वार्थ ? ति । अतः समाप्ता व्याहृतयः । सर्वप्रायश्चित्तमेकाहुतिः । अनुद्रुत्येति वचनादाहवनीय एव उपदेश एकैकया व्याहृत्या एकैकस्मिन्नग्नौ पूर्ववद्धोमः । जुहुयादिति । द्विरुक्तिः प्रपाठकपरिसमाप्त्यर्था ॥

Colophon:

इति धूर्तस्वामिनः कृतौ आपस्तम्बश्रौतभाष्ये सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥ ७ ॥ हरिः ॐ । पञ्चमः पटलः परिसमाप्तः । नवमः प्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः । महागणपतये नमः ।

൧൦-മാണ്ടു് വൈകാശിമാസം ൧൫-ാം ൦ചാവ്വാഴ്ച
വെങ്കിട്ടരാമയ്യർ കൈയ്യാൽ എഴുതി തീർന്നു.

Author—Āpastamba—Text.

Dhūrtasvāmin—Commentary,

Remarks—There are 9 praśnas in this work. A few leaves are left blank at the end. Sāmānya sūtrabhāṣya and Baudhāyanasūtrabhāṣya also are works by the same commentator.

॥ आश्वलायनगृह्यम् ॥

35. ĀŚVALĀYANAGṚHYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—58. 6 lines on a page and 26 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—525. Complete.

Subject—Domestic rituals, dealing with the 16 *Vedic saṃskāras.*

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

उक्तानि वैतानिकानि । गृह्याणि वक्ष्यामः । त्रयः पाकयज्ञाः । हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुताः । अथाप्यृच उदाहरन्ति यः समिधा य आहुती यो वेदेनेति ॥

End:

स्थालीपाकं सर्वहुतम् । बर्हिराज्यं चानुप्रहृत्य धूमतो गाव आनयेत् । शन्तातीयं जपन् पशूनां मध्यमियान्मध्यमियात् ।

नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥

Colophon :

इत्याश्वलायनगृह्ये तृतीयोऽध्यायः ।

Author—Āśvalāyana (prior to the 6th Century B. C.)

Remarks—Āśvalāyana was a disciple of Śaunakācārya, the author of *Smṛti, Śikṣa* and other works in the *Vedic* line.

॥ आश्वलायनगृह्यसूत्रम् ॥

36 A. ĀŚVALĀYANAGṚHYASŪTRAM

Substance—Palm-leaf. Size—18½″ × 2″. Leaves—1—11. About 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—Gṛhya. Rules for the observance of domestic rituals.

Beginning and End : Same as No. 35.

Colophon :

इत्याश्वलायनगृह्ये चतुर्थोऽध्यायः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥
गोदवर्मणाच्युतशिष्येण लिखितमिदम् ।

Author—Same as No. 35.

Remarks—This work has been published with the Vṛtti Anāvila of Haradatta (Vide No. 78, T. S. S.). Four other works are attached to the Ms. and are catalogued as 36 B, C, D & E.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

36 B. ṚKSARVĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—12—23. About 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—An Index to Ṛṣis, Devatas, Metres etc., of the Ṛgveda.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ॐ अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्यऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । नह्येतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां ब्राह्मणा(र्षेयं)यच्छन्दोदैवतविज्ञानाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्यामेवानेवंविदोऽयातयामानि छन्दांसि ....

End:

मानुष्टुभं संसं चतुष्कं संवननः संज्ञानमाद्याग्नेयी तृतीया त्रिष्टुप् तृतीया त्रिष्टुप्। तदेतत् सूक्तसाहस्रं ससप्तदशकं सापादादिकम्॥

Colophon:

नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे नम आचार्येभ्यो नम आचार्येभ्यो नमः शौनकाय।

Author:

Remarks—From the line "सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः।" *occurring in Vedārthadipikā*, a commentary on the work by Ṣadgurusisya it is clear thatthe author is Kātyāyana. A similar reference is also seen in the Deccan College Ms. of Sarvānukramaṇika (Vide page 25. D. C. G. C. M. Deccan College, Poona.)

॥ छन्दःशास्त्रम् ॥

36 C. CHANDAŚŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" 2". Leaves—2; 24 & 25. About 11 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—100.

Subject—Description of Vedic metres,

Beginning:

धी श्री स्त्री । वेरा । सार्यकगुहार । वसुधार्धसाते स्वक् । कदा सज । किं वेद । नहसनं । गृल् । गन्ते । प्रादिपरः । हि । लौ सः । ग्लो । अष्टौ । पशवः ।

End:

तद्गुणितं द्विघ्नं तदन्तानां एको नेयाः परे पूर्णं परे पूर्णमिति ।

Colophon:

इति पैङ्गले छन्दःशास्त्रे अष्टमोऽध्यायः ।

Author—Piṅgaḷācārya. He may be identical with the author of Pāṇinīyaśikṣā referred to in No. 6 E.

Remarks—This has been printed.

॥ ऋग्वेदपादलक्षणम् ॥

36 D. ṚGVEDAPĀDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaf—1(26). 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—50.

Subject—Same as 6 B.

Beginning:

ॐ ऋक्षु पादाः सांकेतिका भवन्ति । दुराम्नाताश्चापि भवन्ति । केचित् तदनुसदन्त्ये ? दं निबोधताचार्येण शौनकेनेङ्गितं यत् संपातेऽप्येति पादान्तो देववान्सप्तविंशकमेतेन मित्रावरुणेन पुयाकवः सुताः स चा ।

End:

पादादिप्नेति तत् पदम् ।

त्रिंशतं प्रकृतान्येतदर्वाश्वं त्वेत्पृगुत्तमा ।

इन्द्रस्वा (?) इन्द्रस्वाहा चैतसिन्निमं कार्मं तथा शुनम् ॥

यथा वार्मं त्रिरेवावामानुपूर्व्यं प्रचक्षत इति ।

Colophon:

शौनकाय नमः श्रीशौनकाय नमः ।

Author:

Remarks—Same as 6 B, but containing more variants in reading.

॥ ऋग्वेदपदलक्षणम् ॥

36 E. ṚGVEDAPADALAKṢANAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 2". Leaves—27—35. About 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—375. Incomplete.

Subject—Prescription of Lakṣana to keep the words of the Ṛgveda in tact.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ॐ शार्यातस्य प्रभृता विसर्जनीयाः । नमागरजिति दामाः । धारावरा इति मृगा भीमाः प्रभ्रनृता इति सुनृताः । इन्धूर्यमिति चोदयः । विप्रस्य मेध्यातिथेरिति मेध्यातिथेः यस्ते स्वर इति स्वं यो यो...शृन्ताम्य इति भक्षाः इन्द्रं नमस्य इति नमस्याः ।

End:

नूनं देवेभ्यो यमच्छावर्जं समापाद्यान्युत्तरेषु पकारेराधेरथोग्रादिवांजा ऋतश्च अङ्गस्त्वादुप्रेति च पूर्ववद्यावनिङ्गयन् त्रिक्रममेस्मृ(?) कुर्यात् इच्छन्ति न कामिनन्ति महीमहे प्रब्रह्म जोहवीति ।

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—A few unconnected sentences of the type of,

'स्वरान्ताः समाप्ताः', 'नग्रगृह्यं समाप्तम्', 'एकपदं समाप्तम्', 'एकारं समाप्तम्', 'ककारं समाप्तम्' ।

are found in the Ms

॥ आश्वलायनगृह्यभाष्यम् ॥

37. ĀŚVALĀYANAGṚHYABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7"×1½". Leaves—232. 7 to 9 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.

Subject—A gloss on the aphorisms of Āśvalāyana in relation to domestic rituals.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीशौनकाय नमः ।

नमस्कृत्य सरस्वत्यै गुरुभ्यश्चैव सर्वशः ।

शौनकं तु विशेषेण प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

अर्थनिसरणार्थं तु किञ्चिद् वक्ष्यामि... ।

... ... तिष्ये यथास्मृतम् ॥

गृह्याणां यानि सूत्राणि तेषां चादौ यथान्ततः ।

ग्रहणं वक्ष्यते यत्तु तदेतत् सूत्रमुच्यते ॥

उक्तानि वैतानिकानि । गृह्याणि वक्ष्यामः । तत्रेदं प्रतिज्ञासूत्रम् । उत्तरत्रास्य विधिर्विस्तरेण वक्ष्यते । गृह्याणीति । गृहभवानि यानि कर्माणि तानि गृह्याणि । तत्रायं गृह-

End

प्रतिषेधः क्रियते । एवमादि सर्वीयन्नाभ्यापद्येतेति इदं तु प्राण-संशयं नाभ्यापद्येतेत्येतदुक्तं भवति । महद्वै + ज्ञायते । यन्महद् भूतं स्नातकस्तस्मान्नाभ्यापद्येतेत्येतदुच्यते ।

Colophon

इत्याश्वलायनगृह्यव्याख्याने प्रथमोऽध्याय ।

इति गृह्यव्याख्याने द्वितीयोऽध्याय ।

Author

Remarks—The Ms ends abruptly at the close of the 9th Khanda in the 3rd Chapter The Revised Palace Library Catalogue mentions Bhagavaddevasvami as the author

The Colophon 'इति देवस्वामिकृते आश्वलायनगृह्यभाष्ये' found in transcript No 380 of C O M L corroborates this view

---

॥ आश्वलायनगृह्यव्याख्या ॥

38 A ĀSVALĀYANAGRHYAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf Size—11"×1½ Leaves—90 9 lines per page and 42 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—Domestic rituals.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुम् ।

देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥

उक्तानि वैतानिकानि । गृह्याणि वक्ष्यामः । वैतानिकान्युक्तानि । अतः परं गृह्याणि वक्ष्यामः । वितानोऽग्नीनां विस्तारः, तत्र भवानि वैतानिकानि । स्वभव(ना)ग्निसाध्यानि कर्माणीत्यर्थः । गृहनिमित्तोऽग्निर्गृह्यः ।

End:

अन्ये शन्तातीयशब्दवन्ति सूक्तानि शन्तातीयशब्देनोच्यन्त इति व्याचख्युः । कानि तानीळे द्यावापृथिवी इदं हनमेपाम् । उक्तदेवा अत्र इहितमित्येतानि । शं न इन्द्राग्नी इतीदं शन्ता(ती)यं .... न्तलक्षणं द्विर्वचनम् । नमः शौनकाय नमः शौनकाय ।

Colophon:

इत्याश्वलायने नारायणीये चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Nārāyaṇa.

Remarks—This has been printed at Bombay. Devasvāmin mentioned in the introductory verse may be identical with the reputed Bhāṣyakāra.

॥ व्रतखण्डव्याख्या ॥

38 B. VRATAKHAṆḌAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1⅞". Leaves—4. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—75.

Subject—Same as No. 38 A.

Beginning:

एताद्विदं + अहः । यान्येतानि महाव्रतवर्जितानि अनुक्रोशन्तान्यहानि तानि मन्त्रब्राह्मणसूत्राध्ययने(न) तदर्थज्ञानेन च विदित्वा तेषामह्नामेकाहाहीनस्वाभावं च यो वेद, स एत—

End:

तैषाद्य—पूर्वाणां येऽधीतपूर्वास्ते तस्मिन् कालेऽधीयीरन् श्राव .... परावधि तैषी पूर्णमासी पूर्वावधिर्यस्य कालस्य स काल इति ।

Colophon:

हरिः ॐ शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

Author:

Remarks—Vratakhandavyākhyā is not a separate treatise, dealing as it does with only a Khanda in relation to Mahānāmrivrata found in certain Sūtras. Āśvalāyana does not deal with that holy ceremony at length.

॥ गृह्यसूत्रम् (तात्पर्यदर्शनोपेतम्) ॥

39 GṚHYASŪTRAM
with
the commentary Tātparyadarśana.

Substance—Palm leaf. Size—14¾″ × 2″. Leaves—112. 10 to 13 lines per page and 36 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2500. Complete.

Subject—Aphorisms on domestic rituals by Āpastamba with a concise gloss.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यो वर्णैरिज्यते नित्यैः कर्मभिश्चोदितैर्निजैः ।
तेभ्योऽपवर्गदो यश्च तं नमाम्यद्वयं हरिम् ॥
आपस्तम्बमुनिं वन्दे मन्दधीहितकाम्यया ।
योऽन्वष्टेयपरार्थानां क्रमकल्पमकल्पयत् ॥
यत्कृतं वेदवद् भाष्यमाद्रियन्ते विपश्चितः ।
स कपर्दी चिरं जीयाद् वेदवेदार्थतत्त्ववित् ॥
सुदर्शनार्यैः कुरुते गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।
केवलं वैदिकश्रद्धाघोरितो मन्दधीरपि ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्त । अथ आनन्तर्यार्थः । तदर्थं पूर्ववृ(त्तान्त ? त्त)मुच्यते । इह हि यज्ञा एकविंशतिभेदाः । तत्र च औपासनहोमो वैश्वदेवं पार्वणमष्ट.....

End:

केचित । निदधाति प्रतिष्ठापयति । परिधिवचनाच्च तस्याश्मनः प्रच्यावनं न कर्तव्यमिति । दधातीति द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्तिसूचनार्था । तत्र श्लोकः—

इत्थं सुदर्शनार्येण गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।
कृतं भाष्यानुसारेण यथामति यथाश्रुतम् ॥
अत्रानुक्तं दुरुक्तं वा मतेर्मान्द्याच्छ्रुतस्य वा ।
सन्मार्गप्रवणानां नः क्षन्तुमर्हन्ति पण्डिताः ।

Colophon :

इति गृह्यतात्पर्यदर्शने अष्टमः पटलः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीमते हयग्रीवाय नमः । श्रीरामजयम् ॥

Author—Sūtra—Āpastamba.
Vyākhyā—Sudarśanārya.

Remarks—The work has been published at Kumbhakonam in Tamil script. The important treatises of Sudarśanārya are:—

Āhnikasāra, Bhāgavatapurāṇabhāṣya, Śrautaprakāśika etc. Kapardin referred to in the introductory verse is the reputed author of Āpastambaśrautasūtrabhāṣya, Bhāradvājagṛhyasūtrabhāṣya etc.

॥ धर्मसूत्रम् (उज्ज्वलोपेतम्) ॥

40. DHARMASŪTRAM
with
the commentary Ujjvalā.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1¾″. Leaves—74. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—2700.

Subject—Codification of rules regulating the social and religious observances.

Beginning :

प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।
धर्माख्यप्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥

अथातः सामयाचरिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । अथशब्द आनन्तर्ये । अतःशब्दो हेतौ । उक्तानि श्रौतानि (ग्रा ? गृ)ह्याणि च कर्माणि । तानि च वक्ष्यमाणान् धर्मानपेक्षन्ते । कथम् । आचान्तेन कर्तव्यम्, पवित्रपाणिना कर्तव्यम्, यज्ञोपवीतिना कर्तव्यम्, इति वचनाद् आचमनशौचादीनपेक्षन्ते ।

End :

तृणच्छेदनलोष्टविमर्दनष्ठेवनानि चाकारणात् । तृणच्छेदनादीनि नाकारणात् कुर्यात् । ष्ठेवनस्य कारणं प्रतिश्यायादि । इतरत्र मृग्यम् । यश्चान्यत् परिचक्षते । यश्चान्यदेवं युक्तमार्याः परिवर्जयन्ति । तदप्यक्षक्रीडादि वर्जयेत् । द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्तिकृता ।

Colophon :

इति (हास ? हर) दत्तविरचितायां धर्मप्रश्नोज्ज्वलायामेकादशपटलेन प्रथमप्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभम् ।

Author : Text—Āpastamba.

Commentary—Haradatta.

Remarks—The Dharmasūtra of Āpastamba comprises two *praśnas.* The Ms. contains only the 1st *praśna* with commentary.

॥ धर्मसूत्रम् (उज्ज्वलोपेतम्) ॥

41. DHARMASŪTRAM
with
the *commentary Ujjvalā.*

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1¾". Leaves—55. 11 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1800. Incomplete.

Subject—Same as No. 40.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनो व्रतम् । पूर्वस्मिन् प्रश्ने आद्ययोः पटलयोः प्रायेण ब्रह्मचारिधर्मा उक्ताः । उत्तरेष्वष्टसु सर्वाश्रमाणाम् । एकादशे समावृत्तस्य । इदानीं पाणिग्रहणादारभ्य कर्तव्यानि कर्माण्युच्यन्ते । पाणिर्यस्मिन्नहनि गृह्यते तत् पाणिग्रहणम् । अधिशब्द ऊर्ध्वार्थे वर्तते । तस्मादूर्ध्वं गृहमेधिनो गृहस्थाश्र(म ? मे) वसतो यद् व्रतं कर्तव्यं, जात्येकवचनम् । तदुच्यते । पाणि ....

End:

स्त्रीभ्यः स(प्तप ? र्वेच)र्णेभ्यश्च धर्मविशेषान् प्रतीयादित्येक इत्येके । उक्तव्यतिरिक्ता धर्मा धर्मशेषास्तान् स्त्र्यादीनामपि सकाशात् प्र(दी ? ती)याद् इत्येके मन्यन्ते । यतः प्रतिजनपदं प्रतिकुलं च भिन्नास्तथैव प्रत्येतव्याः । तत्र द्राविडाः कन्या (मेष ?) मेषस्थे सवितरि आदित्यपूजामाचरन्ति भूमौ मण्डलमालिख्येत्यादीन्युदाहरणानि । द्विरुक्तिरध्यायसमाप्त्यर्था ।

Colophon :

इति हरदत्तमिश्रविरचितायां धर्मव्याख्यायामुज्ज्वलायां द्वितीयप्रश्ने एकादशः पटलः । इति द्वितीयप्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ।

प्रयोजयिता मन्ता कर्तेति क्षेत्रं परिगृह्य चरिते यथापुरम् । भृत्यानामनुपरोधेन । व्याख्यातः सर्ववर्णानाम् । अथाप्यस्य प्रजा किं भूयांसि पानीयमनिच्छन् । तस्यारण्यमाच्छादनं विहितं चत्वार आश्रमाः मासि श्राद्धे तिलानां द्रोणं द्रोणं गौरसर्षपाणां चूर्णानि कारयित्वा । विलयनं मथितम् । पिण्यकं खड्गोपस्तरणसहदेवमनुष्या । एतेन देशकुलधर्मा व्याख्याताः । जीवन् पुत्रेभ्यो दायं विभजेत् समं स(त्रीर्णां? वेवर्णानां)पूर्वशास्त्रविहितायां शक्तिविपयेण द्रव्याणि दत्त्वा इतरेषां वर्णानां भिक्षणे मित्रं श्वोभूते यथामनसं तर्पयित्वा येन कृतावसथा स्यात् । स एष प्राजापत्यः कुटुम्बिनः जात्याचारसंशये सर्वविद्यानामप्युपनिषदाम् । शय्यादेशकालिङ्गना आर्याः प्रयता वैश्वदेवैः । अपि वा लेपान् प्रक्षाल्य । पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनो व्रतम् । पाणिग्रहणादार्या जात्याचार येन कृता भिक्षणे सवर्णा सह विलयनं चत्वारो व्याख्याताः क्षेत्रमेकादश । पाणिग्रहणादित्येक इत्येके । श्रीगुरवे नमः । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीवासुदेवाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

Author—Same as No. 40.

Remarks—This Ms. is a continuation of No. 40. The second *prasna* is completed herein. After the colophon one paragraph is inserted regarding the Dharmasūtra—a treatise on Smṛti.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपिका ॥

42. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAPRADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18"×1½". Leaves—72. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Incomplete.

Subject—Description of the expiatory rites in Śrauta.

Beginning:

... ...

... ...

अत्रोपवासस्तु अर्थान्निवर्तते । प्रयोगक्रमः पूर्ववदेव । एव-मिष्टिं समाप्य प्रणयनादि पुनर्दर्शेष्टिः कर्त्तव्या । केचित्तु दधि पयो वा यदार्तिगतं प्रणयनादि तन्त्रेण सह तेनैव पुनर्यागं कुर्वन्ति । इतरयोरदुष्टत्वात् । अपरे तु यदार्तिगतं तस्य स्थाने पूर्वोक्तेन प्रकारेण पुरोडाशं कृत्वा प्रातर्देहिन सह यागं कृत्वा तदानीमेव वत्सापकरणादि तदेव हविरुत्पाद्य तेन च यागं कृत्वा पार्वणहो-मादिशेषं सर्वेषां तन्त्रेण कुर्वन्ति । केचित् त्वेवमाहुः यद्यपि अन्यतरार्तावपि ब्राह्मणे पुनर्याग उक्तः , तथापि सूत्रकारे-णानुक्तत्वादन्यतरार्त्तौ न पुनर्यागः । तस्य स्थाने पुरोडाशा-न्निरुप्य पूर्ववद् यागमात्रं कर्त्तव्यमिति ।

End:

अनलदग्धारिप्परा(?)नलोज्ज्वलैः ... ... तायै ॥

Colophon—Nil.

Author—Varadādhiśayajvā.

यस्य प्रसादान्मूकोऽपि भवत्यागमपाण्डितः ।

... ...

......वंशदासेन वरदाधीशयज्वना ।

क्रियते सोमपेनैषा प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।

बालानां सुखबोधाय ... ...

... ... पुनरुक्तयः ॥

From the above lines seen in Transcript No. 2238 of H. H. The Maha Raja's Palace Library, the author of the work is known to be one Varadādhīśa. We also learn that he performed the soma sacrifice. C. C. (Page 550) makes mention of one Varadarāja, the author of Yājñaprāyaścittavyākhyā. The Adyar Library Catalogue (Part I, page 74) refers to Śrautaprāyaścittapradīpikā of Varadarāja.

Remarks—The work deals with the expiatory rites for shortcomings in the performance of the Darśapūrṇamāsa and other sacrifices according to the different sūtrakāras. It is based on Śrautasūtras and Brāhmaṇas. It is very old and worn out.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तविवरणम् ॥

43. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—114. 7 lines per page and 40—42 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Discussion on the expiatory rites relating to yajñas.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

यत्तद् ब्रह्म जगद्बीजमामनन्त्यागमोक्तयः ।
श्रीमच्छिवकराग्रामवास्तव्यं वस्तु तत् स्तुमः ॥

अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः । अथशब्द आनन्तर्यार्थः । उक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि श्रौतानि कर्माणि । अनन्तरं तेषां करणेऽन्यथाकरणे वा प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः । अतःशब्दो हेत्वर्थः । यस्माद् दर्शपूर्णमासादिकर्मणां सकलावगतिर्वैगुण्यावगतेर्हेतुस्तस्मादिति । तत्र प्रथमं मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः । मन्त्रेणाम्नातानि गणेनाम्नातानि च मन्त्रगणाम्नातानि । कानिचिन्मन्त्रेणावगम्यन्ते कानिचिद् गणेन । ब्रह्म प्रतिष्ठा मनस इत्येवमादीनां प्रायश्चित्तत्वं मन्त्रसामर्थ्यादवगम्यते ।

End:

अतस्तदेवावपृष्टं मित्रो जनानित्यादिना हुत्वान्यान् वेत्यादि । यदि पूर्वस्यामाहुत्यामहुतायामुत्तराहुतिं तनोति यदि वे.................

पूर्वमाहुतिमभिजुहुयात् । यत्रि वेत्थे(ननप्नुतः ? वनस्पत) इत्यादिना समिधमादध्यात् । स्कन्ने यदि स्रुचि शेषमेव पुनर्जुहुयात् । अथान्यान् दुग्ध्वेत्यादि । यान् पुरा प्रयाजेभ्य इत्यादि । गर्भं स्रवन्तीमित्यादिनाग्निहोत्रस्थालीं स्रवन्तीमभिमन्त्र्य विधुं दद्राण-मिति सन्दध्यादिति भगवानापस्तम्बः ।

Colophon:

इति गोपालकृते यज्ञप्रायश्चित्तविवरणे
तृतीयप्रश्ने नवमोऽध्यायः ।
समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

इत्थं याज्ञिपु चिन्तसुः रममाणश्चकार हत इमात् वैचम्य्या सीकीद् व्याख्याद् गोणे यज्ञाङ्गलक्षणः (?) ।

यो यवष्ट्वत्येत्वन देवतान्यजति चरुपुरोडाशसोमादिभावं
गत्वा यो हूयतेऽग्नौ वहति तदखिलं योऽग्निभावं दधानः ।
सन्तसो देवतात्मा पितरिति निखिलं काङ्क्षितं यश्च कर्त्रे ।
तश्नो यज्ञमूर्तिर्दिशतु शिवकरग्रामवासी शिवो नः ॥ (?)

हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः ।

अस्ति सह्याद्रिपादेषु तीरे पश्चिमवारिधेः ।
केरलाख्यो जनपदः सुसमृद्धजनाकुलः ॥
यः स्वबाहुबलेनैव वरुणादाहृतः पुरा । जामद् हरिहर (?)

Author—Gopala.

Remarks—The Ms. comprises three *prasnas* containing 11, 10 and 9 chapters respectively. It is decayed.

' उक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि श्रौतानि कर्माणि । अनन्तरं तेषा-मकरणेऽन्यथाकरणे वा प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः '

It was perhaps on the above basis that the title was given as Śrautaprāyaścittavivaraṇa in the revised Palace Catalogue. But from the colophons it is seen that the name is Yajñaprāyaścittavivaraṇa. The author praises the *mahas* that presides over the Śivakaragrāma, at the opening of the work. In the beginning of the second chapter he says,

"वटतरुनिकटनिषण्णं
विघटितभजमानमोहमहिमानम् ।
प्रणमत शिवकरवसतिं
शिवकरमीशं जगत्त्रयाधीशम्" ॥

and at the beginning of the 7th chapter, adds,

" नमामि दक्षिणामूर्त्तिं वटमूलनिवासिनम् ।
कृता शिवकरे येन वसतिः करुणालुना ॥ "

He thus eulogises Śankara, the presiding deity of the Śivakaragrāma.

Two additional leaves are attached to the Ms. dealing with other subjects, one relating to the Goddess Durga and the other regarding the rituals of the Agnistoma, in old Malayālam.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तशतद्वयी [सव्याख्या] ॥

44. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ.

Substance—Palm leaf. Size—9″ × 1¾″. Leaves—88. 10 lines per page. 25 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—1400.

Subject—The expiatory rites connected with Śrauta.

Beginning:

महागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रायश्चित्तशतद्वयीम् ।
बालानां सुखबोधाय व्याकरिष्ये यथामति ॥
नैमित्तिकेषु श्रुतिलक्षणेषु सूत्रे यदस्पष्टमिवाल्पबुद्धेः ।
तद्भाष्यवृत्त्या ह्यनुसृत्य सम्यक् सुखाय बोधाय विविच्यते तत् ॥

हविर्यज्ञप्रायश्चित्तेषु च मन्दबुद्धीनां सूत्रे यदस्पष्टमिव प्रतीयते, तदेव प्रायश्चित्तं तेषां स्पष्टावबोधार्थं स्वरूपतो विषयतश्च विविच्य प्रदर्श्यते । यद्यपि सूत्रेष्वस्पष्टं तद् व्याख्याने स्पष्टं भवति । तथापि भाष्ये वृत्तौ च व्याकीर्णतया दुर्ज्ञातस्य भाष्यानुसारेण क्रमेणैकत्र संगृह्य प्रतिपादने मन्दबुद्धीनां सुखावबोधो भवतीति तदर्थोऽयमारम्भः ।

End:

नैमित्तिकेष्टेरिह शक्त्यभावे
पूर्णाहुतिस्तत्र च देवतार्थे ।
स्रुवाहुतिर्वा हृदयेऽनुचिन्त्यो
यज्ञेश्वरो यज्ञमयश्च विष्णुः ॥

यत्र च रूपं नैमित्तिकं विधीयते । तत्र तदशक्तौ स्वरूपं च प्रागेवास्याख्यातम् । तदभावे स्रुवाहुतिः कर्तव्या । सर्वेषु प्रायश्चित्तेषु यज्ञमयो विष्णुः स्मरणीयः ।

(अनक्तपत्राः ? अनुक्तमन्त्रा) प्यपारिस्पुटं यत्

तद् भाष्यवृत्त्यादिषु बोधनीयम् ।

तत्राप्यनुक्तं तु तदुक्तरीत्या

यथानिमित्तं स्वयमूहनीयम् ॥

तावस्मिन् सर्पाग्रहे ? प्रायश्चित्तानि तुल्येन प्रतिपादयितुं शक्यन्ते । विस्तरे पुरुषाणां प्रमादादिदोषावश्यम्भावेन गहने कर्ममार्गे नानाविधस्खलनसम्भवात् । अतस्तत्राप्यनुक्तं सूत्रभाष्याद्युक्तन्यायानुसारेण तत्तन्निमित्तानुगुणं स्वयमेवोहनीयमिति सिद्धम् ।

Colophon:

वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटवाजपेययाजिनः प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यानेऽग्न्यनुगमना(नि ? दि) प्रायश्चित्तनिरूपणं नाम प्रथमं प्रकरणम् ।

वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेश्वरकृतौ शतद्वयीव्याख्या समाप्ता ।

Author—Veṅkaṭeśvara.

Remarks—This is a commentary on Prāyaścittaśatadvayī, a work comprising 209 verses dealing with the *prāyaścittas* enjoined by Āpastamba. It is seen from the D. C. S. M. Madras (pages 794 and 795, Vol. II) that there is another work of the same name by Bhāskara.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तसंग्रहः ॥

45. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—162. 9 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—2400. Complete.

Subject—A compilation of expiatory rites (Śrauta.)

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

विघ्नेशं दक्षिणामूर्तिं भारतीन्द्रगुरूनपि ।
प्रणम्य श्रौतविषयं प्रायश्चित्तं विचिन्त्यते ॥
स्वबुद्धिशुद्धये यत्नः क्रियते स तु कुत्रचित् ।
प्रयोगसौकर्यायापि स्याचेदत्यर्थमर्थवान् ॥
यत्तद्द्राधूळकमतव्याजेन गुरुभिः कृतम् ।
सर्वशाखोपचारार्थं चित्तसारनिबन्धनम् ।
यद्यद्बौधायनमते चोपकारि भवेदिह ।
तद् विविच्य(च)बालानामुपकाराय लिख्यते ॥
विविच्य वचने तत्राप्यावापोद्धारसम्भवात् ।
क्रियतेऽत्र यथायोगं यतस्तद्विषयो मया ॥
विनाशः प्राय इत्युक्तश्चित्तं सन्धानमुच्यते ।
विनष्टस्य तु सन्धानं प्रायश्चित्तपदेरितम् ॥
विष्यपराधे कुर्यात् प्रायश्चित्तं विधिस्तु कर्मैव ।
अपराधस्त्वस्यादकरणमयथाकृतिर्वापि ॥
वैधे कर्मण्यवैधानुष्ठानात् तद्विफलं भवेत् ।

प्रायश्चित्ते कृते तस्य साफल्यमुपजायते ।
प्रायश्चित्तं प्रकुर्वीत दोषोत्पत्तेरनन्तरम् ॥
सामान्येनादितः कालो विशेषे विहितोऽपि वा ।
न प्रतीक्ष्यो वसन्तादिर्नष्टाग्नेराहितौ यथा ॥
यद्यापन्नसमाधानं यश्चाप्यापत्तिनिष्क्रयः ।
तयोरप्यवधानेन सर्वत्र करणं भवेत् ॥

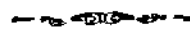
End :

रा दाने । ला दाने । वा गतिगन्धनयोः । एभ्यो धातुभ्यो डप्रत्ययो भवति । य र ल व । शमिमुषीसतिहाभ्यो मुलोपश्च । शम् उपशमने । एभ्यो धातुभ्यो डप्रत्ययो भवति । मुलोपश्च । श ष स ह । कायतिपिबत्योः कपौ च । कै शब्दे । पा पाने । आभ्यां धातुभ्यां डप्रत्ययो भवति । तत्सन्नियोगेन क प इत्येतावादेशौ भवतः ।

Colophon :

इति प्रायश्चित्तसंग्रहे अष्टमोऽध्यायः ।

Remarks—The work contains 9 chapters. It begins with the expiatory rites connected with Āgrayanaisti and ends with Pisadajyagrahana. The closing portion is in Malayālām The words "തെക്കാട്ട യോഗീശ്വരൻ ബോധകിയതു്" are found on a detached leaf at the commencement of the work.

॥ श्रौतसूत्रम् ॥

46. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—104. 7—9 lines on a page and 36 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1900.

Subject—Aphorisms on the theological rituals (of the Ṛgveda) by Āśvalāyana.

Beginning:

आग्नेयान्यां वैष्णवीम् । उक्ता देवताः। तासां याज्यानुवाक्या ...

... ...
... ...
... ...

यो अद्य वामान्यं दिवो मातरिश्वा जभारेति ।

End:

कण्वो नामाङ्गिरसा जमिळकाण्वेति घोर ... ...
... ...

Colophon:

इति आश्वलायनसूत्रे एकादशोऽध्यायः ॥

Author—Āśvalāyana.

Remarks—The Ms. is nearly 500 years old and worn out. The first few leaves are missing. The work is divided into two parts, the Pūrvaṣaṭka and Uttaraṣaṭka, each comprising six chapters. It begins from the 5th *khaṇḍika* of the first chapter and ends with a part of the 12th

chapter. The printed book (A. S. Calcutta) contains only the portion up to the 2nd sūtra in the 7th kāṇḍa of the 7th chapter. The Adyar Library Catalogue (Part I, page 55) mentions the same work with the vṛtti of Nārāyana, while No. 2697 of the Madras Triennial Catalogue (Vol. II, Part I C.) embodies only the Pūrvaṣatka.

॥ श्रौतसूत्रम् ॥

47. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—144. 9 lines on a page and 46 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3700. Complete.

Subject—Same as No. 46.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः। ओं नमः शिवाय। अविघ्नमस्तु। हरये नमः। अथैतस्य समाम्नायस्य विताने योगापत्तिं वक्ष्यामोऽग्न्याधेयप्रभृतीन्याह वैतानिकानि। दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यास्यामस्तन्त्रस्य तत्राम्नातत्वाद् दर्शपूर्णमासयोर्हविष्यामन्त्रेषु हो......स्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्विहारं प्रपद्यते।

End:

पुरोहितप्रवरा राज्ञामथ यदि सार्षं प्रवृणीरन् मानवैलपौरूरवसेति सत्राणि तान्यदक्षिणानि ज्योतिष्टोमः पृष्ठमम ... यः सहस्रदक्षि-

णोऽन्यो वा प्रज्ञातदक्षिणो दक्षिणावता पृष्ट्वा निशमयेरन्निति विज्ञायते । स एव हेतुः प्रकृतिभावे प्रकृतिभावे ।

Colophon:

नमो ब्रह्मणे । नम आचार्येभ्यः । नमः शौनकाय । नमः शौनकाय ।

इत्याश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्यायः ।

गणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः । वेदव्यासाय नमः ।

अक्षरं यत्परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥
नारायणेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।
यज्ञेशाच्युत गोविन्द माधवानन्त केशव ।
कृष्ण विष्णो हृषीकेश नारायण नमोऽस्तु ते ॥
कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनन्दनाय च ।
नन्दगोपकुमाराय गोविन्दाय नमो नमः ॥

Author—Āśvalāyana.

Remarks—This Ms. is complete and contains 12 chapters. After the close of the work are found 13 leaves, one leaf describing the method of preparing medicated oils and the remaining 12 leaves dealing with the Agnyanvādhāna etc. Agnyanvādhāna begins thus:—

"गं गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव ... ... ।"

॥ श्रौतसूत्रं पद्धतिसहितम् ॥

48. ŚRAUTASŪTRAM
with
the commentary Paddhati.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1¾″. Leaves—59
11—12 lines on a page and 64 letters in a line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2700.
Incomplete.

Subject—Aphorisms of Kātyāyana with commentary, on rituals belonging to the Śukḷayajurveda.

Beginning:

हरिः ॐ ।

ब्रह्माणमथ विष्णुं च शिवं गणपतिं तथा।
अम्बिकां शारदां चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ।
कात्यायनं नमस्कृत्य गुरून् श्रीश्रीपतींस्तथा।
पितरौ भाष्यकर्तृंश्च पितृभूत्यादिसंज्ञकान् ॥
कात्यायनप्रणितेऽस्मिन् सूत्रे यज्ञप्रकाशके ।
प्रजापतेस्तनूजोऽहं कुर्वे व्याख्यामिमां स्फुटम् ॥
जयन्ति ते गुरोर्वन्द्याः श्रीपतेः पादपांसवः ।
येषां प्रसादादज्ञोऽपि चापलं कर्तुमुद्यतः ॥
आलोच्य सूत्रभाष्यादि क्रियते संग्रहो यतः ।
स्वकल्पितत्वशङ्कात्र न कार्या विबुधैरतः ॥

इह पुण्यो वै पुण्येन कर्मणा भवति (14—60—20—14)
तमेतं वेदानुवचनेन विविदिषन्ति ब्रह्मचर्येण तपसा श्रद्धया यज्ञेनेति ।

(14—70—20—25)अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकाम इत्यादिभिर्वाक्यैः कर्मणां स्वर्गापवर्गादिश्रेयःसाधनत्वं प्रतीयते। तानि चाग्निहोत्रादिकर्माणि वेदवाक्यैकवेद्यानि। वेदवाक्यानि चानेकशाखावस्थिततया स्वतश्च प्रतिवाक्यं नानाविधपरस्परविरुद्धार्थस्फुरणेन दुर्बोधार्थानि बहुभिरर्थवादवाक्यैर्मिश्रितानि। तथाहि— अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकाम इत्यत्र किं स्वर्गो होमाय, उत होमः स्वर्गाय। तथा अग्निहोत्रशब्दो गुणविधानार्थो नामधेयं वेति। यथा सर्वे संवत्सरं दीक्षाभिरेतीत्यादौ [12—30—30—11] कश्चित् संवत्सरशब्दस्य मुख्यार्थत्वं सहस्रसंवत्सरादौ, [12—30—30—10] तस्यैव गौणत्वम्। अर्थवादमिश्रपाठाद् विध्यर्थवादसन्देहोऽपि भवति किमयं विधिरुतार्थवाद इति। यद्यपि जैमिनिशबरस्वामिकुमारिलप्रभृतिभिर्मीमांसायां तानि वाक्यानि सन्देहनिरासपूर्वकं यथार्थं व्याख्यातानि सन्ति, अधीतशास्त्राणां च तदर्थावगमोऽपि सुकर एव। तथापि तेषां नानाशाखाव्यवस्थितत्वेनेदानीन्तनैः सर्वैः पुरुषैरध्येतुं ज्ञातुं वाऽशक्यत्वात् तदधीनं कर्मणां ज्ञानं दुश्शक्यमिदानीन्तनानामिति मत्वा परमकारुणिको भगवान् कात्यायनाचार्यो नानाशाखागतविधिवाक्यसंग्रहरूपं कल्पसूत्रं प्रणीतवान्। तत्र पूर्वमधिकारादिकस्य सर्वकर्मसाधारणस्य निरूपणानन्तरं विशेषस्य दर्शपूर्णमासादेर्निरूपणं युक्तम्। अन्यथा प्रतिविशेषणमधिकारादिनिरूपणे ग्रन्थगौरवं स्यात्। तन्मा भूदिति कृत्वा प्रथमाध्याये यावत् किञ्चित् सर्वकर्मसाधारणं तदुपदिशति तत्रतदादिसूत्रम्——अथातोऽधिकारः॥

End:

सत्रेषु य ऋत्विजस्ते यजमाना इति यजमानानामृत्विक्पदार्थकर्तृत्वविधानाद् ब्राह्मणानामेव सत्राणि भवन्ति न क्षत्रियवै-

श्यानाम् । ब्राह्मणानामप्येककल्पानाम् वैश्यराजन्ययोर्गृहपतित्वेऽपि नाधिकारः । ब्रह्मसामादिकल्पभेदेन ब्राह्मणैः सह विरोधात् । सहस्रसंवत्सरं सत्रं मनुष्याणामपि भवति । संवत्सरशब्देन लक्षणया वृत्याहः प्रतीयमानत्वात् । अतः सहस्रसंवत्सरे सहस्रं सौत्यान्यहानि भवन्ति ।

Colophon:

इति प्रथमस्य षष्ठी (क ? ख)ण्डिका ।

Author—The commentator was a disciple of Śrīpati and the son of Prajāpati.

Remarks—The work with the commentary has been printed at Benares. The commentator refers to Karkācārya, one of the Bhāsyakāras at the end of the second Khaṇḍikā.

In the colophons of the works on pages 3186, 3187, 3215, 3245, 3246, 3262 & 3263 (Vol. III D. C. S. M. Madras) is seen the following.

"... ...प्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ" ... ...

So it is presumed that the commentator is Yājñikadeva and that this commentary is called Paddhati. C. C. refers to a certain Yājñikadeva as the author of Kātyāyana's Śrautasūtrapaddhati called also Yajñikavallabhā, Uttarakriyāpaddhati, Darśapūrnamāsapaddhati, etc. (*Vide* Page 475).

॥ स्मृतिः ॥

॥ अगस्त्यप्रतिमादानविधिः ॥

49. AGASTYAPRATIMĀDĀNAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—5"×1¾". Leaves—5. About 7 lines per page and 18 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—30.

Subject—Dharmaśāstra, describing the means of curing diseases, by the gift of Agastyapratimā.

Beginning:

अगस्त्यदानं वक्ष्यामि कृत्रिमादिभयापहम् ।
विषापहरणं सद्यो गरलादिभयापहम् ॥
तक्षकालकमुख्यादिशङ्खपद्मादिवासुकिम् ।
मण्डूकं मण्डलीदुष्टक्षुद्रसर्पभयादिकम् ॥
तत् सर्वं नश्यति क्षिप्रमाखुवृश्चिकसम्भवम् ।

... ...

End:

अस्मिन् देहे स्थितं रोगं विषकृत्रिमसम्भवम् ।
तत् सर्वं नश्यति क्षिप्रमगस्त्यमुनिदानतः ॥
आयुर्बलं च कान्तिश्च अग्निपाटवमेव च ।
देहि त्राहि मुनिश्रेष्ठ आरोग्यं कुरु(ते ? मे)सदा ॥
सुवर्णत्रयदक्षिणां दद्यात् भक्तिपरायणः ।
नीरोगी जायते रोगी कृत्रिमादिभयाच्च्युतः ॥
अगस्त्यस्य प्रदानेन पुत्रपौत्रान्वितः सुखी ।

Colophon:

इति कृत्रिमरोगहरागस्त्यदानविधिः । कृत्रिमादिभयापहम् ।

Author:

Remarks—The revised Palace Catalogue names the work Agastyapratimādānavidhi while the colophon mentions Agastyadānavidhi.

॥ आशौचनिर्णयः (सव्याख्यः) ॥

50. ĀŚAUCANIRṆAYA

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 1½″. Leaves—39. 6 lines per page and 20 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas 300. Incomplete.

Subject—Smṛti delimiting the period of pollution.

Beginning:

प्राणस्त्री सवित्री दशदिनसहितैस्तैर्विशुद्धा प्रदिष्टा यातेऽपेऽपि उक्तकाले आनियतसमये गृह्यकर्माणि सा अयोग्या । निर्जीवापत्यसूश्चेद् दिनदशकमतीत्य अखिलं कर्म कुर्यात् ।

End:

दिक्षु नमोन्तैः विश्वेभ्यो देवेभ्यः साध्येभ्यः मरुद्भ्यः इत्यणुभिः पिण्डत्रयं संस्थाप्यम् । विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः साध्येभ्यो नमः मरुद्भ्यो नमः ॥ १५२ ॥

Colophon—*Nil*.

Author: ...

Remarks—The name of the work is given in accordance with the revised Palace Catalogue. Some leaves in the beginning, middle and end are missing.

॥ आशौचाष्टकवृत्तिः ॥

51. ĀŚAUCĀṢṬAKAVṚTTI.

Substance—Palm leaf. Size—$6\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—21. 8—9 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—250. Complete.

Subject—Practical application of rules pertaining to Āśauca.

Beginning:

गणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

शम्भुर्दिशतु नः शूली मङ्गलं लोकमङ्गलः।
पार्वतीवल्लभः स्थाणुः पिनाकी वृषभध्वजः॥
विघ्नं विघ्नविनाशाय प्रणम्याथ सरस्वतीम्।
आशौचाष्टककर्तारं नत्वा वररुचिं तथा॥
आशौचाष्टकसम्प्रोक्तप्रयोगं वच्मि साम्प्रतम्।
अज्ञानतमसान्धानां जनानामुपकारकम्॥

तत्राशौचं तावद् द्विप्रकारं—जन्मनिमित्तं मरणनिमित्तं च। तत्र तावन्मरणनिमित्तमुच्यते। आद्येषु त्रिषु मासेषु गर्भिण्या गर्भनाशे त्रिदिनमाशौचं स्यात्... ... ...

End:

अथ जन्माशौचमुच्यते। तत्र सपिण्डानां दशाहम्। सोदकानां त्रिदिनम्। इदमाशौचं सन्निधावेव। यद्यतीते श्रुतं भवति, तद्युभयोरपि स्नानमेव। तत्रातिकालजं न स्यात्। पूर्वाशौचे दशदिनं यदि पतेत्, तर्हि......... ... ... प्रेताशौचवत् त्रिरात्रपरिपूर्तिः कर्तव्या। मातापित्रोस्तु दशदिनेनैव शुद्धिर्भवति। तत्र कुमारे जाते गोभूहिरण्यादीनां प्रतिग्रहो ब्राह्मणैः कर्तव्यः। तत्रात्मपुत्रपितृभ्रातृव्याणां स्त्रीप्रसूतौ दशाहेनैव शुद्धिर्भवति। तदप्युक्तम्—

"आत्मपुत्रपितृभ्रातृपितृव्याः स्त्रीप्रसूतके।
दशाहेनैव शुद्धिः स्यादन्यत्र (तु)त्र्यहं भवेत्॥" इति॥

Colophon:

इति जन्माशौचप्रयोगः। इत्यष्टमश्लोकः। हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः नमः शिवाय। आशौचाष्टकवृत्तिः समाप्ता। शिवमस्तु।

Author:

Remarks—The Ms. is nearly 300 years old and decayed. It is different from the Āśaucāṣṭakavyākhyā, published as No. 37 of the T. S. S.

॥ कर्मविपाकप्रायश्चित्तसुधानिधिः ॥

52. KARMAVIPĀKAPRĀYAŚCITTA-SUDHĀNIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—5″ × 1½″. Leaves—155. 6 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1000.

Subject—Expiatory rites for sinful acts done intentionally or otherwise.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चिदानन्दकलां वाणीं वन्दे चन्द्रकलाधराम् ।
नैर्मल्यतारतम्येन विम्बितां चित्तभित्तिषु ॥
अस्ति श्रीसंगमक्ष्मापः पृथ्वीतलपुरन्दरः ।
यत्कीर्तिमौक्तिकादर्शे त्रिलोकी प्रतिविम्ब्यते ॥
अस्य मन्त्रिशिरोरत्नमस्ति मायणसायणः ।
यः ख्यातिं रत्नगर्भेति यथार्थयति पार्थिवीम् ॥
तेन मायणपुत्रेण सायणेन मनीषिणा ।
ग्रन्थः कर्मविपाकाख्यः क्रियते करुणावता ॥
कृतानां विविधानां च ज्ञानतोऽज्ञानतोऽपि वा ।
इह रोगनिदानानां कर्मणां निष्कृतिं ब्रुवे ॥
अयुक्तमिति मे भाति नन्वेतदुपपादनम् ।
अनारब्धफलेषु स्यात् समारब्धफलेषु वा ॥

End:

दारिद्र्याख्यान्महारोगान्मुक्तो मर्त्योऽभिजायते ।

तस्मादवश्यं कर्तव्यं दानहोमादिकं नरैः ।
दारिद्र्यरोगाभिभूतैस्तस्माद्रोगात् प्रमुच्यते ॥

Colophon:

इति कर्मविपाकप्रायश्चित्तसुधानिधौ दारिद्र्यरोगहरप्रकरणम् ।

Author—Māyanasāyaṇa, son of Māyana and minister of Saṅgama. This is the famous Śayanācārya of Vijayanagar.

Remarks—The work is composed in metrical form. It is incomplete and contains *prakaraṇas* 1—43 only. 17 leaves are left blank at the end.

॥ कर्मविपाकमहार्णवः ॥

53. KARMAVIPĀKAMAHĀRṆAVA.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—176. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Tamil Grantha (Leaves 1—98). Malayāḷam (Leaves 99—176). No. of Granthas—5000.

Subject—Expiatory rites for diseases resulting from sinful deeds.

Beginning:

नमः सकलकल्याणभाजनाय पिनाकिने ।
नमो लक्ष्मीनिवासाय देवतायै गिरे नमः ॥ १ ॥
प्रवालाद्रिप्रस्थद्युतिनिचयपर्यायवपुषे
नमो विघ्नश्रेणीविघटनविनोदाय महते ।

जगत्प्रादुर्भावस्थितिलयनिरायासरचना-
विनोदासक्ताय प्रणतफलसिद्धिप्रतिभुवे ॥ २ ॥

यदिन्दिरानाथपुरन्दराद्यैराराधितं भक्तिभरानताङ्गैः ।
श्रीचण्डिकायाश्चरणारविन्दं वन्दामहे मत्कुलदेवतायाः ॥ ३ ॥

प्रकृष्टचलकुण्डलस्तबकमृष्टगण्डस्थलं
महाहिमाणिमेखलं मरतकाङ्कुरश्यामळम् ।
करोतु करुणां सदा कलितबर्हिबर्हाङ्कुरं
महः किमपि मोहनं कपटशैशवं कैशवम् ॥ ४ ॥

शम्भौ कृतागसि कषायकषं ब्रुवाणा
कुण्ठीकृताधरसनाथनियन्त्रणेन ।
मानेन मानमभिगच्छति या ददातु
सा पार्वती हरविभक्ततनुः शिवं वः ॥ ५ ॥

आसीदसीमगुणलब्धगुणाम्बुराशा-
वुद्यत्प्रभूतशुभकीर्तिनयप्रकाशः ।
लोकैः सदा हृदि धृतो गुणसंनिविष्टः
श्रीरत्नपालनृपतिर्भुवनैकरत्नम् ॥ ६ ॥

तस्यात्मजो हरद्पाल इति प्रसिद्धः
सिद्धाङ्गनाजनसमाजसमिद्धकीर्तिः ।
दानेन यः सुकृतिनां क्षितिपः स दैन्यं
सैन्यं च वैन्यसदृशः प्रतिभूपतीनां ॥ ७ ॥

सुतोऽस्य जातः सुकृतोन्नतस्य न तस्य कश्चित् सदृशो बभूव ।
यमच्छलस्तुत्यमवेक्ष्य तातो नाम्ना हरिश्चन्द्र इति व्यधत्त ॥ ८ ॥

तस्यात्मजोऽभूदतुलप्रतापः
साधारणो भूमिपतिर्वदान्यः ।

अभूतपूर्वामवनीश्वराणा-
मजीजनद् यो जगति स्वकीर्तिम् ॥ ९ ॥
बन्धच्छिदाभिदुरकीर्तिमिहान्वितार्थो
कृत्वा परत्र च तथैव विधातुमिच्छुः।
कीनाशपाशचयबन्धविमोचनार्थं
तीर्थत्रयीकरविमुक्तिमचीकरद् यः ॥ १० ॥
अस्यात्मजः श्रीमदनेन राजा
नाम्ना च रूपेण च सङ्गतार्थः ।
रोषारुणे चक्षुषि यद्विपक्षः
सर्तव्यरूपत्वमवा(स?प)कामः ॥ ११ ॥
सर्वायः कृत्वाना ? रामान् धर्मायतनानि सेतुबन्धांश्च ।
कृत्वा स्वकीर्तिमात्रं.........दीदृशमूर्तिभेदेन ॥ १२ ॥
परिशीलयता कलाकलापं
विदधानेन च भूरिशः प्रदानम् ।
मदनेन महीभृताथ तेन
प्रथिता नूतनभोजराजकीर्तिः ॥ १३ ॥
पुत्रेषु सत्स्वपि कलत्रयुगेऽथ तस्य
पुत्रौ जगत्त्रयविसृत्वरकीर्तिपूरौ ।
तार्क्ष्यौ(?)प्रियावतितरां प्रथमप्रसूतौ
नीतौ महोन्नतिमनल्पगुणौ विनीतौ ॥ १४ ।
उदारशीलौ सुमनोविलास-
मनोज्ञवृन्दावनकेलिलोलौ ।
यशोदया वर्धितमङ्गलाङ्गौ
यौ रामकृष्णाविव सम्प्रतीतौ ॥ १५ ॥

यच्छैशवानुकरणं न युवा न वृद्धः
शक्नोति कर्तुमितरः कृतसद्गुणोऽपि ।
दा(ना?ता)निदानमखिलार्थिजनार्थसिद्धेः
कीर्तिर्दिगन्तविततता च यतस्तदीया ॥ १६ ॥

अप्रतिमल्लः पृथ्व्यां पृथ्वीमल्लस्तयोरभूज्ज्येष्ठः ।
अपरो मान्धा(ता?तृ)गुणो मान्धाता गीयते जगति ॥ १७ ॥

सोऽयं सुकृतविधाता रिपुकुलजेता तनोति मान्धाता ।
विद्वन्मुखेन मतिमान् सत्कृतिरत्नं महार्णवं नाम ॥ १८ ॥

माता पुण्यचरित्रकीर्तिविभवा यस्याम्बिका नामतः
शाकल्यापरमूर्तिरा(चा?)र्यचरितः श्रीपेद्दिभट्टः पिता ।
सोऽयं कौशिकवंशभूषणमणिः श्रीभट्टविश्वेश्वरो
वेदे स्मार्तमते नये च सपदे वाक्ये कृती वर्धते ॥ १९ ॥

मतिर्येषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया व्यवहृतिः
परं शीलं श्लाघ्यं जगति ऋजवस्ते कतिपये ।
चिरं चित्ते तेषां मुकुरतलभूते स्थितिमिया-
दियं व्याघारण्यप्रवरमुनिशिष्यस्य भणितिः ॥ २० ॥

श्रुतिस्मृतिपुराणानि समालोक्य यथामति ।
निबध्यते समासेन निबन्धोऽयं महार्णवः ॥ २१ ॥

दुष्कर्मपाकजनितामयकर्शितानां
सत्कर्म शर्मकरमित्युदितं मुनीन्द्रैः ।
तत्सद्गजातमिति रोक्तिविधानपेक्षं
वक्ष्यामि रोगनिखिलार्तिनिवर्हणाय ॥ २२ ॥

तत्र तावद् वक्ष्यमाणमकलकर्मोपयोगित्वेन कर्मविपाकरूपरोगादिनिवृत्त्यर्थं प्रायश्चित्तादेकयुक्तैर्द्वाद(श)कयुक्तैर्द्वादशवार्षिकादिप्रायश्चित्तव्याधिप्रकृतिदानादि कर्तव्यम् । अत्र केचिद् व्यवतिष्ठन्ते । तथाहि—

End :

अतो मेषगृहीतस्य तद्दोषशान्तये हिरण्यं श्वेतवस्त्रं चेत्यादिना प्रोक्तो बलिर्देयः । नालकरक्षन्तं (?) पक्वान्नमित्यादिना स्कन्दग्रहहरोक्तो बलिर्देयः । मेषग्रहोद्देशेन बलिदाने मन्त्रमाह—

प्रगृह्णीष्व बलिं चेमं मेषग्रह महाग्रह ।
आतुरस्य सुखं सिद्धिं प्रयच्छ त्वं महाबल ॥

Colophon :

End of Taranga:

इति पण्डितपारिजातकठोरमल्लेत्यादिविरुदविराजमानश्रीमदनपालपुत्रस्य मान्धातुर्निबन्धे महार्णवाभिधाने कर्मविपाके... ... ...तरङ्गः ।

End of Part I ·

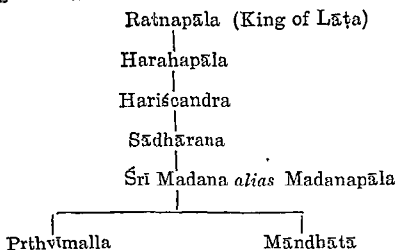
इति कर्मविपाकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

രാമകൃഷ്ണൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം. ശ്രീരാമജയം.

इति कर्मविपाकमहार्णवः समाप्तः । हरिः ॐ ।

Author—Bhattaviśvesvara, son of Śrī Peddi Bhatta. He admits that he passed off his own works under the appellations of his patrons, Māndhātā and Madanapāla, the famous kings of the Lāta family.

The geneology of that family is given below :—

Madanapāla the plausible author of the Madanavinoda (Madanapālavinodanikhaṇḍu) is the father of Māndhātā. He was also the patron of Bhaṭṭa Viśveśvara, the author of Madanapārijāta. The date of Viśveśvara may be fixed as the latter half of the 14th Century. C. C. gives Ṭaka in lieu of Lāṭa (Vide Page 425). The following are the well-known works of Viśveśvara:—

Madanapārijāta.
Mahādānapaddhati.
Mahārṇavakarmavipāka.
Smṛti Kaumudi.
Subodhinī (Commentary on the Vyavahārādhyāya of Vijñāneśvara).

Remarks—The author quotes profusely from the Karmavipāka of Śātātapa and is much indebted to that work. He quotes authorities from

Karmavipākasaṅgraha, Bodhāyanasūtra, Āśvalāyanasūtra, Ṛgvidhāna, Skāndapurāṇa, Karmavipākasamuccaya, Bhaviṣyapurāṇa Vṛddhagautamasmṛti and other works,

---

॥ कर्मविपाकमहार्णवः ॥

54. KARMAVIPĀKAMAHĀRṆAVA.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 1¾". Leaves—163. 6—8 lines per page and 44 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—4000. Incomplete.

Subject—Same as No. 53.

Beginning—Same as No. 53 but the verses 11 and 12 are omitted.

End:

क्षीरदधिमधुमर्पिःपूर्णानि दद्यादाहिताग्नये ब्राह्मणायालंकृताय वासोयुगेन प्रच्छादयेदिति अस्यार्थः । वैशाख्यां पौर्णमास्यामिति । एतच्चो(क्त)कालान्तराणामुपलक्षणार्थम् । देशक०

Colophon.

इति श्रीपण्डितपारिजातकठोरमल्लेत्यादिबिरुदविराजमानश्री-

मदनपालपुत्रस्य मान्धातुर्निबन्धे महार्णवाभिधाने कर्मविपाके... ...तरङ्गः ।

Author—Same as No. 53.

Remarks—In No. 53 the 6th *Taraṅga* deals with Rudravidhi, and the 7th with Puruṣasūktavidhi. In this Ms. Puruṣasūktavidhi occurs in the 6th *Taraṅga* and Rudravidhi at the close. The order of the prakaranas also is different. The work comes to a close with the Netrakuṣṭhaharaprakaraṇa. The Ms. is decayed and is about 200 years old.

॥ कालनिर्णयः ॥

55. KĀLANIRṆAYA.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—130. 10 lines on a page and 46 letters in a line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4000. Incomplete.

Subject—Determination of the auspicious time for the performance of Vedic rites.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः अविघ्नमस्तु ।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

सोऽहं प्राप्य विवेकतीर्थपदवीमाम्नायतीर्थे परं
मज्जन् मज्जनतीर्थसङ्गिनि पुनः सद्वृत्ततीर्थत्रयम्।
लब्धामाकलयन् प्रभावलहरीं श्रीभारतीतीर्थतो
विद्यातीर्थमुपाश्रयन् हृदि भजे श्रीकृष्णमव्याहतम् ॥
सत्यैकव्रतपालको द्विगुणधीस्त्र्यर्थी चतुर्वेदिता
पञ्चस्कन्धकृती षडन्वयदृढः सप्ताङ्गसर्वसहः।
अष्टव्यक्तिकलाधरो नवनिधिः पुण्यदशप्रत्यय-
स्साचीन्द्रान्वयधुरन्धरो विजयतां श्रीबुक्कणक्ष्मापतिः ॥
व्याख्याय माधवाचार्यो धर्मान् पाराशरानथ।
तदनुष्ठानकालस्य निर्णयं वक्तुमुद्यतः ॥
व्यामूढानामिह तनुभृतां जाह्नवीतीर्थमेकं
विद्यातीर्थं प्रकृतिविमलं सद्विवेकोदयानाम्।
सर्वेषां तत् प्रथमसुखदं भारतीतीर्थमाहु-
स्तद्ध्यानान् मे विपुलमनसो निर्णये शक्तिरस्ति ॥
अर्थो न क्रम्यते श्लोकैरखिलो निर्णिनीषितः।
तानेवानुतिष्ठासुर्निस्सन्देहः प्रवर्तताम् ॥
ततो मीमांसु(?)चित्तस्य समाधानाय तत् पुनः।
विवरिष्ये यथान्यायं श्रुतिस्मृतिवचोबलात् ॥
पञ्च प्रकरणान्यत्र तेषूपोद्घातवत्सरौ।
प्रतिपद्दिष्टतिथयो नक्षत्रादिरिति क्रमः ॥
उपोद्घाते कालसत्त्वं तस्य निर्णययोग्यताम्।
ईश्वरो नित्यकालात्मा चिन्तनीयः सुकर्मसु ॥

End:

पुत्री तु नोपवसेत्। तदाह नारदः—

संक्रान्त्यामुपवासं च कृष्णैकादशिवासरे ।
चन्द्रसूर्यग्रहे चैव न कुर्यात् पुत्रवान् गृही ॥ इति ॥
ग्रस्तास्तमये तु पुत्रिण्यप्युपवास एवमहोरात्रं न भोक्तव्यमिति भोजनप्रतिषेधात् ।

Colophon:

इति ग्रहणनिर्णयः ।
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
शुभमस्तु ।

Author—Mādhavācārya.

Remarks—This has been published by the Royal Asiatic Society, Bengal.

—:o.—

॥ कालादर्शः ॥

56. KĀLĀDARŚA.

Substance—Palm leaf. Size—14¾" × 2". Leaves—133. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3700. Complete.

Subject—Same as No. 55.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।
ब्रह्मादयो यदङ्गगा युगादिकालादिभेदाश्च यदीयभेदाः ।
कालाय कंसान्तकमूर्तयेऽहं नित्याय तस्मै विभवे नतोऽस्मि ॥

वाणीगणेशामरेन्द्रमौलिमाणिक्यनीराजितपादपद्मौ ।
अविघ्नमाविष्कृतभक्तलोकमनोरथावन्वहमानमामि ॥
विश्वेश्वराच्चार्यपदारविन्दप्रणामवित्तार्जितवाग्विलासः ।
आदित्यसूरिः स्मृतितत्त्वदर्शी कालं विनिर्णेष्यति मन्दबुद्ध्यै ॥
ननु स कालः क्वोपयुज्यते । यो निर्णीयत इति । अत्राह—
कालो विधिवशाद् दर्शपूर्णमासादिकर्मसु ।
अङ्गत्वेनेष्यते तस्मादसौ निर्णीयते मया ॥

End :

पशुबन्धश्चाग्निष्टोमः कर्तव्यावुत्तरायणे ।
एतत्त्रयविकाराश्च द्वादशाहादयस्तथा ॥
अग्नीषोमीयमाम्नाय्यविकारान् सोमतः परम् ।
सोमयागविकारांश्च कुर्यादिष्टिभ्य उत्तरम् ॥
आरम्भो ह्यग्निहोत्रस्य सौम्यायन उदीरितः ।
दृष्ट्वा पुरातनपुराणवचांस्यशेष-
मन्वादिकस्मृतिवचांसि विविच्य तत्त्वम् ।
सांवत्सरागमवचांसि च कालतत्त्वं
निर्णीयते स्म कृतिना कविवल्लभेन ॥
यज्ञकालनिर्णयप्रकरणश्लोकाः ॥ ६२१ ॥

Colophon :

इत्यादि(त्य)भट्टोपाध्यायस्य कविवल्लभापरनाम्नो ग(र्भ? र्ग)कुलतिलकस्य कृतिषु कालादर्शो नाम कालनिर्णयः समाप्तः ।
भोः कोविदाः कृतधियः कविवल्लभस्य
विज्ञापनं शृणुत वो रचितः प्रणामः ।
कालस्य निर्णयकरीं कृतिमस्मदीया·

मेनां निरस्तमदमत्सरमाद्रियध्वम् ॥
विज्ञानयोगिनो विश्वरूपाचार्यस्य निश्चयम् ।
गृह्यस्य धर्मयोर्भाष्यं तथा स्मृतिमहार्णवम् ॥
विश्वादर्शं निदर्श च धवलां स्मृतिचन्द्रिकाम् ।
अथापरार्कं कल्पतरुं शिवस्वामिमतं तथा ॥
बालरूपं स्मृतिरत्नं मञ्जूषां मानवं मतम् ।
स्मृतिसंग्रहणं धर्मप्रदीपं कारणागमम् ॥
ज्योतिषाणि च तन्त्राणि वास्तुतन्त्रं समीक्ष्य च ।
न्यायैः सम्यग् विचार्यायं कालादर्शो मया कृतः ॥
अत्रत्यवचनानां ये मूलं पृच्छन्ति पण्डिताः ।
तैस्तु प्रेक्ष्या इमे ग्रन्था इति दत्तं मयोत्तरम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ॥

Author—Āditya-Bhaṭṭopādhyāya, surnamed Kavivallabha, belonged to Gargagotra. He is also known as Āditya Sūri. He was a disciple of Viśveśvarācārya.

Remarks—The work is composed in the style of Dharmapradīpam, and Smṛtiratnamañjūṣā.

॥ दत्तनिरूपणम् ॥

57 DATTANIRŪPANAM

Subs,ance—Palm leaf Size—18¾"×2" Leaves—16
9 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—550
Subjec —Rights and privileges of persons adopted

Beginning

इदं त्वपरं चिन्त्यते—

यः प्रदत्तोऽपि पुत्रार्थं जातकर्मादिवर्जितः ।
नामा गच्छति पुत्रत्व कथं वा रिक्थभाग् भवेत् ॥
त(द्व)द्दत्ता च या कन्या पतित्वं सप्तमे पदे ।
तथैव दत्तपुत्रस्य पुत्रत्व जातकादिभिः ॥

इति स्मृतिसारकात्यायनवचनाभ्या जातकर्मादिसकलक्रियाणां जननेन कृताना प्रतिग्रहीत्वापि पुनरनुष्ठयतया विहितानामकरणेन दत्तस्य पुत्रत्वमेव नास्तीत्युक्तत्वात् भ्रातृपुत्रपरिग्रहेऽपि जात कर्मादिसंस्काराः पुनः कर्तव्या न वा ।

End

नित्यत्वादिभेदः पुत्रिकापुत्रक्षेत्रजादीनामप्यस्ति । तत्र च सत्याषाढसूत्र प्रमाणम् । नित्यद्व्यामुष्यायणाना द्वयोरनित्याना च द्व्यामुष्यायणवादिति सूत्रद्वयनित्यानित्यद्व्यामुष्यायणदत्तक्षेत्रजपुत्रिकापुत्रादिपरमेव व्याख्यातृभिर्व्याख्यातमित्यन्यत्र विस्तरः । व्यवहारमयूखे च दत्तद्वैविध्यमुक्त, तदग्रे प्रपञ्चयिष्यते ।

Colophon

इति दत्तमीमांसोक्तद्वैविध्यनिरूपणम् ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—It is seen from the first as well as the last sentence of the Ms. that the work is a portion of the Dattamimāmsā which has been published at Calcutta. It refers to Ujjvala in the following lines :

" तथाहि—सगोत्रस्थानीयान्न परेभ्यः समाचक्षीतेत्यापस्तम्बधर्मवचनमिदं चोज्ज्वलायामेवं व्याख्यातम् । "

Ujjvala may be identical with that of Haradatta.

॥ दानमयूखः ॥

58. DĀNAMAYŪKHA.

Substance—Palm leaf. Size—24" × 2". Leaves—141. 7 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000. Complete.

Subject—Smṛti (description of the rites of Dāna like Dhānya-Parvata—the mountain of grains).

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

यः कामठेन कायेन दध्रे मन्थरमारभे ।
तं द...थीमाराध्य पर्वतापणिपद्धतिम् (?) ॥
साम्प्रतं (वः ?च) पुराणोक्तपर्वतदानप्रयोगः प्र (स्तू) यते । पुलस्त्यः--
प्रथमो धान्यशैलस्तु द्वितीयो लवणाचलः ।
गुळाचलस्तृतीयस्तु चतुर्थो हेमपर्वतः ॥
पञ्चमस्तिलशैलः स्यात् षष्ठः कार्पासपर्वतः ।
सप्तमो घृतशैलः स्याद्र ... शैलस्तथाष्टमः ॥
राजतो नवमस्तद्वद् दशमः शर्कराचलः ॥ इति ।

तत्र धान्यपर्वतस्य सर्वपर्वतप्रकृतित्वात् प्रयोगः प्रथमतः प्रक्रम्यते ।

End:

ब्रह्माण्डपुराणोक्तप्रकारेण रुद्रैकादशतिलदानं करिष्ये । तत्रैकादशरुद्रपूजां ब्राह्मणपूजां च करिष्ये इति संकल्प्य प्रधानपात्रादारम्य तिलोपरिस्थितसुवर्णपद्मेषु एकादश रुद्रानावाह्य पूजयेत् । पूजाप्रकारः— मृगव्याधाय नमः शर्वाय नमः नैर्ऋताय नमः अजैकपदे नमः अहिर्बुध्नियाय नमः ।

Colophon:

इति मी।मां(?)शंकरभट्टात्मजनीलकण्ठभट्टकृते दानमयूखे षोडशमहादानादीनि समाप्तानि । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीरङ्गनायक्यै नमः । श्रीमते रामानुजा(यै ? य) नमः । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः । सरस्वत्यै नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

൧൦൫൭-ാംമാണ്ടു് ഇടവമാസം ൨൯-ാംനു എഴുതിത്തീൎന്നു. രാമാശാസ്ത്രിയരാൽ സ്വഹസ്തലിഖിതം. ദാനമയൂഖം സമാപ്തം. ശ്രീവാസുദേവായ നമഃ. ശ്രീലളിതാംബികായൈ നമഃ. ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ. വേദവ്യാസായ നമഃ.

Author—Nīlakaṇṭha Bhaṭṭa, son of Śaṅkara Bhaṭṭa as is evident from the following verses on Fol. 52,

" यो लीलया सन्तनुतेऽत्र विश्वं
(नक्या ? तत् पा) लयत्यात्मनि विश्वरूपे ।
लयं न(य)त्याशु च पूर्णरूपः
शिवं त(तो ? नो)त्याशु रविर्ममासौ ॥

श्रुतिस्मृतीवाक्यपुराणजातं
तत्तन्निबन्धानपि सन्निबद्धान् ।
श्रीशंकरस्यात्मज एव दाने
श्रीनीलकण्ठो विवृणोति कृत्यम् ॥ "

Remarks—The work has been published at Benares.

॥ धर्मप्रवृत्तिः ॥

59. DHARMAPRAVṚTTI.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—133. 9—10 lines per page and 6 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Complete.

Subject—Description of the purificatory rites such as Śauca, Tithī, Tīrthasavana etc.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यस्मिन् रामे स्वप्रकाशे जगदेतच्चराचरम् ।
सृष्टिस्थित्यन्तमाप्नोति तं भजे गुरुरूपिणम् ॥
नारायणं नमस्कृत्य वाग्देवीमपि कामदाम् ।
गणनाथं गुरुंश्चापि धर्मसंरक्षणाय वै ॥
धर्मप्रवृत्तिः क्रियते कलौ नारायणेन तु
विदुषां कर्मनिष्ठानां संमतिर्धर्मवर्धनी ॥
आलोक्य धर्मशास्त्राणि मन्वादिरचितानि च ।
आश्वलायनसूत्रं च वृत्तिं नारायणीं तथा ॥
सारमेव समुद्धृत्य स्मृतीनां वचनान्यथ ।
सिद्धान्तानि ? समूलानि समादाय तथैव च ॥
वचनानि सतां चैव वचनानि मनीषिणाम् ।
ग्रन्थेऽस्मिन् लिख्यते(?)तानि धर्मप्रवृत्तिसंज्ञिके ॥
शौचादिकाः प्रवक्ष्यामि क्रियाश्चानुक्रमेण तु ।
तिथीनामपि सर्वासां निर्णयानप्यसंशयान् ॥
यस्मिन् देशे मृगः कृष्णस्तस्मिन् धर्मान् निबोधत ।
धर्मसंरक्षणार्थाय तस्मिन् देशे वसेद् द्विजः ॥

उषःकाले समुत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम् ।
स्मृत्वा नारायणं देवं स्तोत्राण्यपि च संजपेत् ॥
अथ मौनम् ।

End :

तैलाभ्यङ्गं न दुष्येत संक्रान्तिग्रहणादिषु ।
तैलाभ्यङ्गमिति प्रोक्तं मङ्गलस्नानमुच्यते ॥
उत्सवादौ प्रकर्तव्यं सर्वदा शुभकाङ्क्षिभिः ।

Colophon:

इति श्रीमन्नारायणविरचितायां धर्मप्रवृत्तौ स्थालीपाकादि-मङ्गलान्तप्रकरणं समाप्तम् ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

यस्मिन् रामे स्वप्रकाशे जगदेतच्चराचरम् ।
सृष्टिस्थित्यन्तमाप्नोति तं भजे गुरुरूपिणम् ॥
यादृशी पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशी लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा क्षन्तुमर्हन्ति पण्डिताः ॥
स्मृत्यन्तरे—

अन्यगोत्राय यो दत्तः स एव जनकस्य च ।
गोत्रे न विवहेत् कन्यां तत्पुत्रादेर्न दोषभाक् ॥
भुक्त्वोच्छिष्टं न्यसेद् भूमौ यजमानेति मन्त्रतः ।

... ...

... ...

शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीभूनीलासमेतअनन्तपद्मना-भस्वामिने नमः ।

நாராயணர் அய்யர் இடம் இருந்து பெயர்த்தெழுதினது.

Author—Nārāyana.

Remarks—The Ms. contains 14 Prakaranas. The subject dealt with on each page is given on the margin. This has been published at Belgaum.

॥ धर्मसूत्रम् (मिताक्षरासहितम्) ॥

60. DHARMASŪTRA with Mitāksara.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—125. 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1350.

Subject—Rights and duties relating to Varnas and Āśramas.

Beginning:

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।
नमो रुद्राय यद्धर्मशास्त्रं गौतमनिर्मितम् ।
क्रियते हरदत्तेन तस्य वृत्तिर्मिताक्षरा ॥
ओं वेदो धर्ममूलम् । कर्मजन्याभ्युदयनिःश्रेयसहेतुरपूर्वाख्य आत्मगुणो धर्मः । तस्य मूलं प्रमाणम् । वेदो मन्त्रब्राह्मणात्मकः । जातावेकवचनम् । चत्वारो वेदा ऋग्यजुःसामाथर्वात्मकाः । वेदा एव सर्वधर्मे प्रमाणम् ।

End:

तेषां मध्ये यो धर्मं तत्त्वतो वेत्ति, स ज्ञानाभिनिवेशाभ्याम् । अभिनिवेशस्तात्पर्येणानुज्ञानं ज्ञानेनाभिनिवेशेन च केवलानुष्ठायिभ्यो विशेषेण स्वर्गं लोकमवाप्नोतीति धर्मो धर्मः आदित आरभ्यैवान्तो धर्म उक्तः । द्विरुक्तिः समाप्तिद्योतनार्था ।

Colophon:

इति हरदत्तमिश्रीयायां गौतमीयवृत्तौ मिताक्षरायामष्टाविंशोऽध्यायः । मिताक्षरा समाप्ता । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । श्रीरामजयम् ॥

Author—Text—Gautama. Commentary—Haradattamiśra. The name of the commentator is seen as both Haradatta and Haradattamiśra. Haradatta was the son of Rudrakumāra and brother of Agnikumāra.

Remarks—The leaves begin from Fol. 15. The work has been published in the Ānandāśrama Series, Poona.

॥ धर्मसूत्रम् ॥

61. DHARMASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″×2″. Leaves—14. 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—500 Complete.

Subject—Aphorisms on Dharmaśāstra, dealing with Law, Religion, Custom, Duty etc.

Beginning:

हरिः ॐ। शुभमस्तु।

वेदो धर्ममूलम्। तद्विदां च स्मृतिशीले। दृष्टो धर्मव्यतिक्रमः साहसं च महतां न तु दृष्टार्थे। अपरदौर्बल्यात्। तुल्यबलविरोधे नो उपनयनम्।

End:

धर्मिणां विशेषेण स्वर्गं लोकं धर्मविदाप्नोति ज्ञानाभिनिवेशाभ्यामिति धर्मो धर्मः। ऊर्ध्वं पितुर्देवरवत्यामुदकयोगक्षेमकृतां सप्त॥ २९॥

Colophon:

हरिः ॐ। शुभमस्तु। गौतमधर्मः समाप्तः। संपूर्णः। श्रीगुरुभ्यो नमः। श्रीरामजयम्।

Author—Gautama.

Remarks—This Ms. discloses the text, of No. 60. Prof. Macdonell is of opinion that the date of its composition is prior to the 5th century B.C. (Vide Page 250, History of Sanskrit Literature, 1913 Edition). The work has been published in the Ānandāśrama Series, Poona.

॥ निर्णयसिन्धुः ॥

62. NIRṆAYASINDHU.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—396. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—10000. Complete.

Subject—Smṛti-determining the period of Āśauca and the date of performance of religious rites.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः ।
कारुण्यैकनिकेतं गीतं सीतालतायुक्तम् ।
विश्वामित्रान्ववायव्रततिसमालम्बशाखिनं वन्दे ॥ १ ॥
लक्ष्मीसहायं कल्पद्रु(मतलं रदित?तलरञ्जित)गोकुलम् ।
बर्हापीडं घनश्यामं महः किञ्चिदुपास्महे ॥ २ ॥
वेदार्थधर्मरक्षार्थं मायामानुषरूपिणम् ।
पितामहं हरिं वन्दे भट्टनारायणाह्वयम् ॥ ३ ॥
यत्पादसंस्मृतिः सर्वामङ्गलप्रतिभूर्मता ।
तान् भट्टरामकृष्णाख्यान् श्रीतातचरणान् नुमः ॥ ४ ॥
सर्वकल्याणसन्दोहनिदानं यत्पदद्वयम् ।
द्युनदीसोदरीमम्बामुमाख्यां नौमि सादरम् ॥ ५ ॥
बिन्दुमाधवपादाब्जलोलम्बीकृतविग्रहम् ।
ज्यायांसं भ्रातरं भट्टदिवाकरमुपास्महे ॥ ६ ॥
हेमाद्रिमाधवमते प्रविचार्य सम्य-

गालोच्य तत्त्वमथ तीर्थकृतां परेषाम् ।
श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकराख्यः
काले यथामति विनिर्णयमातनोति ॥ ७ ॥
सन्ति यद्यपि विद्वांसस्तन्निबन्धाश्च कोटिशः ।
तथाप्यमुष्य वैदग्धीं केचिद्विज्ञातुमीशते ॥ ८ ॥

तत्र संक्षेपतः कालः षोढा । अब्दोऽयनमृतुर्मासः पक्षो दिवस इति । तत्र अब्दो माधवमते पञ्चधा । सावन· सौरश्चान्द्रो नाक्षत्रो बार्हस्पत्य इति ।

End:

ततोऽष्टशतं प्रणवं नारायणः परं ब्रह्मेति जप्त्वा प्रणवव्याहृत्या गायत्र्या तद्भस्माब्धि तीर्थे क्षिप्त्वा (स्नात्वा)नाच्छुचिः । नास्यान्यदौर्ध्वदेहिकम् ॥

Colophon:

इति श्रीभट्टरामेश्वरसूरिसुतश्रीभट्टनारायणसूरिसू(नोः?नु) (श्रीरामकृष्णभट्टात्मज) कमलाकरभट्टविरचिते निर्णयसिन्धौ तृतीयपरिच्छेदः समाप्तः । हरिः । शुभमस्तु । श्रीपद्मनाभार्पणमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Kamalākara Bhatta, son of Rāmakrsna Bhatta.

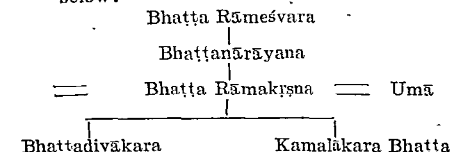
Remarks—This work has been published by the Nirnaya Sagar Press, Bombay. The portion appended to the printed book is not seen in this Ms. After the words, नास्यान्यदौर्ध्वदेहिक are seen 5 lines beginning with,

"त्रिदण्डग्रहणादेव प्रेतत्वं नैव जायते" इति उशनःस्मृतेः ।

The colophon in the printed book is more elaborate and contains the following stanza,

"वसुऋतुऋतुभूमिते गतेऽब्दे नरपतिविक्रमतोऽथ याति रौद्रे ।
तपसि शिवतिथौ समापितोऽयं रघुपतिपादसरोरुहेऽर्पितश्च" ॥

indicating the author's date to be 1668 of the Vikrama Era (1611 A. D.) The geneology of Kamalākara Bhaṭṭa is given below:

The other works of the author are:—

Pūrtakamalākara, Śūdrakamalākara, Kamalākarāhnika, Śāntikamalākara and Vivādatāṇḍava.

॥ बालक्रीडाव्याख्या ॥

63 A. BĀLAKRĪḌĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½"×2". Leaves—36. 10 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1530. Incomplete.

Subject—An elucidative exposition of Bālakrīḍā—the commentary on Yājñavalkyasmṛti.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । ॐ ।
(कः?) यस्माज्जातं जगद्यस्मिँल्लीयते यत्र तिष्ठति
सच्चिदानन्दवपुषे नमस्तस्मै परात्मने ॥
वासुदेवं जगद्योनिं सर्वधीवृत्तसाक्षिणम् ।
ब्रह्मविष्णुशिवाह्वानिर्गतं सृष्ट्या तु ... ... ॥
... तां व्यासं ... स्कुर्मो गुरूनाद्यं मनुं योगीश्वरं तथा ।
धर्मवक्तॄन्नमस्याम(स्याम?)स्तद्व्याख्यातॄंश्च सत्तमान् ॥
जैमिनिप्रमुखांश्चान्यान् वेदशास्त्रार्थपारगान् ।
यत्प्रसादादयं लोको धर्ममार्गस्थितः सुखी ॥
भवभूतिसुरेशाख्यं विश्वरूपं प्रणम्य तम् ।
याज्ञवल्कीयधर्मार्थविवृतिर्या कृतामुना ।
वयं यथोपदेशं तद्व्याख्याने प्रयतामहे ॥
तत्कृतेरतिगाम्भीर्यात् तदर्थाविष्कृतौ वयम् ।
असमर्थास्तथाप्यत्र यत्नो मद्बुद्धिशुद्धिकृत् ॥
यदि चान्योपकाराय भवेदेषा कृतिः कृता ।
सुतरामर्थवत्येव यत्नो नोऽपि महोदयः ॥

प्रारिप्सितधर्मव्याख्यानस्य श्रेयोनिमित्तत्वात् "बहुवं भवतो भ्रातृव्य" इति श्रुतेः श्रेयांसि बहुविघ्नानीति(वत्?च) स्मृतेर्विघ्नबाहुल्यात् तन्निवृत्त्यर्थम् ।

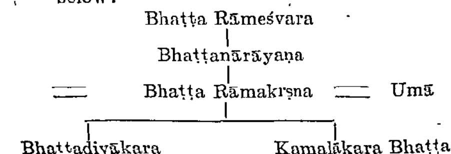
"मङ्गलाचारयुक्तानां नित्यं च प्रयतात्मनाम् ।
जपतां जुह्वतां चैव विनिपातो न विद्यते ॥"

इति स्मृतेर्मङ्गलाचारयुक्तानामेवानेकजन्मकृताशुभनिवृत्तेः स्वधर्मवैगुण्येन सर्वकार्यसिद्धेः शिष्टसमाचाराच्चादौ मङ्गलाचरणं कार्यं

The colophon in the printed book is more elaborate and contains the following stanza,

"वसुऋतुऋतुभूमिते गतेऽब्दे नरपतिविक्रमतोऽथ याति रौद्रे ।
तपसि शिवतिथौ समापितोऽयं रघुपतिपादसरोरुहेऽर्पितश्च" ॥

indicating the author's date to be 1668 of the Vikrama Era (1611 A. D.) The geneology of Kamalākara Bhaṭṭa is given below:

The other works of the author are :—

Pūrtakamalākara, Śūdrakamalākara, Kamalākarāhnika, Śāntikamalākara and Vivādatāṇḍava.

॥ बालक्रीडाव्याख्या ॥

63 A. BĀLAKRĪḌĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18⅓" × 2". Leaves—36. 10 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1530. Incomplete.

Subject—An elucidative exposition of Bālakrīḍā—the commentary on Yājñavalkyasmṛti.

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः (बालक्रीडोपेता) ॥

63 B. YĀJÑAVALKYASMṚTI
with
the commentary Bālakrīḍā.

Substance—Palm leaf. Size—18½"×2". Leaves—121. 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5650. Incomplete.

Subject—A code of civil and religious laws by Yājñavalkya.

Beginning:

वेदविद आचक्षते । तत् समाचरेदिति । शङ्खोऽप्याह—श्रुतिविरोधे त्रैविद्यसमवायेषु निर्णय इति । यथाबलेपं शास्त्रतस्तेऽनुब्रूयुरिति च ।

End:

स्मृत्यन्तरे च ब्रह्महसुरापगुरुतल्पगेत्युक्त्वा मातृपितृयोनिसम्बन्धगा इत्युक्तम् । स्नुषायां गवि च तल्पगोऽत्रकर इति च । तद(नु?)समञ्जसं स्यात् । अतः पूर्वैव व्याख्या ज्यायसी । मातुः सपत्नीति चासवर्णाभिप्रेता । इतरासु तु ....

Colophon:

इति परमभट्टारकयाज्ञवल्क्यप्रणीते धर्मशास्त्रे विश्वरूपकृतबालक्रीडायां प्रथमोऽध्यायः ॥

Author—Viśvarūpācārya, also known as Bhavabhūti is the commentator. This is clear from the following line found in the beginning portion of the Ms. No. 63 A.

मन्वानः, "ईशानः सर्वविद्यानाम्" इति श्रुतेः "ज्ञानं महेश्वरादिच्छेत्" इति च स्मृतेर्महेश्वरस्वरूपानुस्मरणनमस्काररूपमङ्गलाचरणं करोति — यो बिभर्तीति ।

End :

अधिकारान्तरग्रहणत्वात् प्रकृतप्रत्यभिज्ञानासम्भवाच्च । तच्च दर्शितं कुण्डपायिनामयने "उपसद्भिश्चरित्वा मासमग्निहोत्रं जुहोति" इत्यत्र। यद्यप्यग्निहोत्रशब्दस्य नित्याग्निहोत्रवाचितया प्रसिद्धत्वान्नित्याग्निहोत्रमस्य समासगुणपि? रत्र सा भवति तथाप्यत्रान्योन्यान्वययोग्यानां वादानामेकवाक्यतयान्वयव्युत्पत्तिसिद्धत्वादविरोधायाग्निहोत्रिकधर्मलक्षणार्थतया तच्छब्दोपपत्तिः । प्रकरणान्तरस्थत्वाच्च न प्रकृतप्रत्यभिज्ञा । अतः कर्मान्तरमत्र चोक्तम् ।

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The first 9 verses of the Yājñavalkyasmṛti form the Upodghātaprakaraṇa. This commentary comes up to a part of the 7th verse only. It is elaborate and explanatory. The name of the commentator is not known.

श्रीपतिं पार्वतीनाथं विघ्नेशं विघ्ननाशनम् ।
गुरून् पितॄन् स्वकान् वृद्धान् विप्रान् वेदविदस्ततः ॥
भगवन्तं भरद्वाजं प्रणम्य च कपर्दिनम् ।
ब्रह्मज्ञो विदुषामिष्टो भरद्वाजसमुद्भवः ॥
तत्समुद्भवीनयभवो यल्लुभट्टसुतः सुधीः ।
महाव्रतोऽध्वरी ब्रह्मनिष्ठे यल्लाजिनामतः ॥
वक्ष्याम्यहं परेतस्य चाहिताग्नेर्द्विजन्मनः ।
भारद्वाजीयसूत्रस्य पैतृमेधिकमञ्जसा ॥
तत्सूत्रमन्यसूत्राणि तत्तद्भाष्याण्यशेषतः ।
साङ्गिराचरितं पूर्वमाचारं च समाहितः(सतः) ।
विलोक्य विविधान् ग्रन्थान् प्रयोगप्रतिपत्तये ॥

अथातः पैतृमेधिकं दहनम् । अथ इदानीं मृतस्य कर्मोच्यते ।
पैतृकमिति कर्मनाम ....

End:

प्रीतिश्राद्धे विशेषेण पुत्रिणामपि कारयेत् ।
स्वमातृपितृवंश्यानामात्मसम्बन्धिनामपि ॥
स्व(मा?का)चार्यगुरूणां च पुत्रिणामपि कारयेत् ।
सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषाममङ्गलम् ॥
येषां हृदिस्थो भगवान् मङ्गलायतनं हरिः ।
अमन्त्रकेण दग्धानां पुनर्दहनमिष्यते ॥
अलब्धात्मीयसूत्रस्तु श्राद्धान्तं परसूत्रतः ।
सपिण्डीकरणश्राद्धं स्वसूत्रेणैव नान्यतः ॥
कुर्यादिति शेषः ।

'भवभूतिसुरेशाख्यं विश्वरूपं प्रणम्य तम्'

Remarks—This is a commentary on the two chapters dealing with Ācāra and Vyavahāra respectively. The first is complete but the second not. On many leaves blank spaces are seen here and there. Bālakrīḍa of Viśvarupācārya has been published in two volumes as Nos. 74 and 81 of the T. S. S. and details as to the date etc. of Viśvarūpācārya are given in the prefatorial note thereof.

॥ भारद्वाजपैतृमेधिकम् ॥

64. BHĀRADVĀJAPAITṚMEDHIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—128. 10 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No of Granthas 4300. Incomplete.

Subject—The performance of Aparasaṁskāras of a Brahmin who had been observing Agnihotra and other rites.

Beginning:

तत्रादौ जलस्नानम् । अनन्तरं महासङ्कल्पः । मृत्तिकास्नानम् ।
समार्चनम् । विज्ञा (प) नप्रकारः ।

... ...

सर्वप्रायश्चित्तं समाप्तम् ।

श्रीपतिं पार्वतीनाथं विघ्नेशं विघ्ननाशनम् ।
गुरून् पितॄन् स्वकान् वृद्धान् विप्रान् वेदविदस्ततः ॥
भगवन्तं भरद्वाजं प्रणम्य च कपर्दिनम ।
ब्रह्मज्ञो विदुषामिष्टो भरद्वाजसमुद्भवः ॥
तत्समुद्भवीनयभवो यल्लुभट्टसुतः सुधीः ।
महाव्रतोऽध्वरी ब्रह्मनिष्ठ यल्लाजिनामतः ॥
वक्ष्याम्यहं परेतस्य चाहिताग्नेर्द्विजन्मनः ।
भारद्वाजीयसूत्रस्य पैतृमेधिकमञ्जसा ॥
तत्सूत्रमन्यसूत्राणि तत्तद्भाष्याण्यशेषतः ।
सद्भिराचरितं पूर्वमाचारं च समाहितः(सतः) ।
विलोक्य विविधान् ग्रन्थान् प्रयोगप्रतिपत्तये ॥

अथातः पैतृमेधिकं दहनम् । अथ इदानीं मृतस्य कर्मोच्यते । पैतृकमिति कर्मनाम ....

End:

प्रीतिश्राद्धे विशेषेण पुत्रिणामपि कारयेत् ।
स्वमातृपितृवंश्यानामात्मसम्बन्धिनामपि ॥
स्व(मा?का)चार्यगुरूणां च पुत्रिणामपि कारयेत् ।
सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषाममङ्गलम् ॥
येषां हृदिस्थो भगवान् मङ्गलायतनं हरिः ।
अमन्त्रकेण दग्धानां पुनर्दहनमिष्यते ॥
अलब्धात्मीयसूत्रस्तु श्राद्धान्तं परसूत्रतः ।
सपिण्डीकरणश्राद्धं स्वसूत्रेणैव नान्यतः ॥
कुर्यादिति शेषः ।

शाखिनामपि सर्वेषामभावे स्वप्रयोगिणाम् ।
आपस्तम्बीयसूत्रेण कर्तव्यं मनुरब्रवीत् ॥

पराशरः—

देशान्तरे मृते विप्रे स्वसूत्रे परिवर्जयेत् ।
परसूत्रेण कर्तव्यं सपिण्डीकरणं विना ॥

Colophon :

श्रीरामो रक्षतु मां सदा । करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । शुभमस्तु । राम जय राम जय जय रामराम श्रीकृष्ण जय कृष्ण जय जय कृष्ण कृष्ण । श्रीरामार्पणमस्तु । ॐ तत्सत् ।

यल्लाजीव्याख्यानमिदं सर्वसंशयभेदनम् ।
उपकाराय लोकानां लिखितं पुस्तकं मया ॥
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ।
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

यल्लाजीयं समाप्तम् । शुभमस्तु । श्रीपद्मनाभस्वामिसहायम् । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्रो रक्षतु ।

നവനീതഗോപാലകൃഷ്ണസ്വാമി സഹായം. ലക്ഷ്മീ
നൃസിംഹസ്വാമി സഹായം. ഹരിഃ ഓം.

Author—Yallāji, son of Yallu Bhatta of Talamudvinaya.

Remarks—On the second page of the 5th Fol. begins the work Yallājīya Bhāradvājapaitṛmedhikam. The preceding leaves deal with the Mahā-Saṅkalpa *that forms the* *pūrvāṅga* of the work. The subject discussed is given

on the margin and no continuity is maintained in the numbering of leaves. After the first 39 leaves there is a lacuna. Then the numbering begins from क and ends in न (1—20). 30 leaves are left blank and again 69 leaves are numbered in order.

॥ मनुस्मृतिः ॥

65. MANUSMṚTI.

Substance—Palm leaf. Size—18½″×2″. Leaves—16. 10 lines per page and 78 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—780.

Subject—Civil and religious laws relating to temporal concerns in general as well as those based on Varṇāśramadharma in particular.

Beginning:

हरिः ॐ । अविघ्नमस्तु । ॐ ।

मनुमेकाग्रमासीनमभिगम्य महर्षयः ।
प्रतिपूज्य यथान्यायमिदं वचनमब्रुवन् ॥
भगवन्! सर्ववर्णानां यथावदनुपूर्वशः ।
अन्तरप्रभवानां च धर्मान्नो वक्तुमर्हसि ॥
जरायुजाण्डजानां च तथा संस्वेदजोद्भिदाम् ।
भूतग्रामस्य सर्वस्य उत्पत्तिं प्रळयं तथा ॥

End:

द्वादश्यां जातरूपं च रङ्गकं रूप्यमेव च ।
ज्ञातिवैशिष्ट्यं त्रयोदश्यां चतुर्दश्यां तु कुप्रजाः ॥

प्रीयन्ते पितरश्चास्य ये शस्त्रेण रणे हताः ।
श्राद्धदः पञ्चदश्यां तु सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥

Colophon:

इति मानवे धर्मशास्त्रे द्वितीयोऽध्यायः ।

Author—Manu.

Remarks—The Ms. is complete up to the end of the 2nd chapter but the last part of the 3rd chapter is missing. There is considerable difference between the readings found in this Ms. and those in the published editions with the commentaries of Medhātithi and Kullūkabhaṭṭa.

॥ मनुस्मृतिः ॥

66. MANUSMṚTI.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—75. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 65.

End:

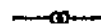
एवं प्रयत्नं कुर्वीत यानशय्यासनाशने ।
स्नाने प्रसाधने चैव सर्वालङ्कारकेषु च ॥
भुक्तवान् विहरेच्चैव स्त्रीभिरन्तःपुरे सह ।
विहृत्य तु यथाकालं पुनः कार्याणि चिन्तयेत् ।

Colophon:

इति मानवे षष्ठोऽध्यायः।

Author—Manu.

Remarks—The work is complete up to the close of the 6th chapter. But the 7th chapter falls short of 5 stanzas.

॥ मनुस्मृतिः ॥

67. MANUSMṚTI

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—75. *5 lines per page and 40 letters per line.* Script—Malayālam. No. of Granthas—950.

Subject—*Beginning*—Same as No. 65.

End:

एष शौचविधिः कृत्स्नो द्रव्यशुद्धिस्तथैव च।
उक्तो वः सर्ववर्णानां स्त्रीणां धर्मान्निबोधत॥
बालया वा युवत्या वा वृद्धया वापि योषिता।
न स्वातन्त्र्येण कर्तव्यं किञ्चित् कार्यं गृहेष्वपि॥
बाल्ये पितृवशे तिष्ठेत् पाणिग्राहस्य यौवने।
पुत्राणां भर्तरि प्रेते न भजेत् स्त्री स्वतन्त्रताम्॥

Colophon:

इति मानवे चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Manu.

Remarks—The Ms. is very old and decayed. It contains the first 5 chapters. 21 stanzas are missing at the close of chapter 5. The last few leaves contain some quotations from the Ms. itself.

॥ मनुस्मृतिव्याख्या ॥

68. MANUSMṚTIVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 2″. Leaves—228. 7—9 lines per page and 30 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500. Complete.

Subject—Same as No. 65.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

मनुमेकाग्रमिति । मनुः स्वायम्भुवः । तथाच वक्ष्यति–'स्वायम्भुवो मनुर्धीमानिदं शास्त्रमकल्पय'दिति । एकाग्रमवहितम् । अनेन वक्ष्यमाणेष्वर्थेषु सन्देहराहित्यमभिप्रेतम् । इदं वक्ष्यमाणम् । न केवलं त्रैवर्णिकानामेव, किन्तु शूद्राणामपीत्युक्तं सर्वशब्दग्रहणेन ......

End:

एवं प्रदर्शितस्य परमात्मज्ञानस्य फलमाह—एवं यः सर्वभूतेष्विति । आत्मना मनसा ब्रह्म परं पुरुषम् । शास्त्राध्ययनस्य फल-

महि—इत्येतन्मानवं शास्त्रमिति । यथेष्टां गतिमवाप्नुयात् । यथेष्टं फलमवाप्नोति ।

Colophon:

इति भारद्वाजगोत्रतिलकेन श्रीलक्ष्मणविचक्षणानुजेन श्रीनन्दनसूरिणा विरचिते मानवव्याख्याने द्वादशोऽध्यायः । समाप्तमिदं मानवव्याख्यानम् ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

காருசெஷு தைமாஸம் ௨௯ எழுதிமுடிந்தது

ലക്ഷ്മീപുരം ഗ്രാമത്തിൽ വെങ്കിടാദ്രിശാസ്ത്രിയവം പുത്രൻ വെങ്കിടേശ്വരേണ ലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

श्रीगुरुमूर्तये नमः ।

Author—Śrīnandanasūri.

Remarks—The following passage,

इति लक्ष्मणाचार्यात्मजेन श्रीवीरमल्लप्रियसखेन श्रीनन्दनेन विरचिते मानवव्याख्याने प्रथमोऽध्यायः ।

occurring at the close of the first chapter proves that the author is Nandana Sūri, son of Lakṣmaṇācārya and a friend of Vīramalla. The colophons at the end of the 12th chapter show that he was a brother of Lakṣmaṇa Paṇḍita and that he belonged to the Bhāradvājagotra. The work has been printed at Bombay along with five other commentaries.

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः (बालक्रीडोपेता) ॥

69. YĀJÑAVALKYASMṚTI
with
the commentary Bālakrīḍā.

Substance—Palm leaf. Size—17¼"×2". Leaves—40. 10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500. One complete chapter only.

Subject—Same as No. 63 B.

Beginning:

श्रियः समुदयं प्राप्तुमिच्छता विजिगीषुणा समृद्ध्यै राज्ञा प्रयत्नादमित्रराज्यान्याच्छिद्य स्वराज्यं विवर्धनीयमित्युक्तम् । तत्रापि कष्टतमाः खल्वरयः कापटिककुयन्त्रव्यवहारिणो दस्यवः । तेभ्योऽपि राष्ट्रं रक्षणीयमित्येतदप्युक्तम् । अथेदानीं तदुद्धरणप्रकारविवेकार्थं व्यवहारनिरूपणं प्रस्तौति—

व्यवहारान् नृपः पश्येद् विद्वद्भिर्ब्राह्मणैः सह ।
धर्मशास्त्रानुसारेण क्रोधलोभविवर्जितः ॥

ननु चैतत् प्रागेवोक्तम् "इति सञ्चिन्त्य नृपतिः" इत्यत्र । सत्यम् ।

End:

राज्ञा न्यायेन यो दण्डोऽगृहीतो वरुणाय तम् ।
निवेद्य दद्याद् विप्रेभ्यः स्वयं त्रिंशद्गुणीकृतम् ॥

यद्वा न्यायेनैव राज्ञा यो दण्डो गृहीतः, तमेव च सामर्थ्यात् स्वयमेव त्रिंशद्गुणीकृतं विप्रेभ्यो दद्यादिति । सर्वं चैतत् श्रुतिस्मृत्यनुसारान्याय्यमेवेत्यवसेयम् इति ।

प्रथमोदयानुरक्तो निखिलमलं मण्डलं कृत्वा ।
पालयति सततमुर्वीमतिबलवानेष नृपसविता ॥
इति निरस्तनिजव्यमनक्रमः कृतविपक्षचरित्रविपर्ययः ।
नृपतिराशु समुद्धृतकण्टको हरिरिवेष्टतमायतनं श्रियः ॥

Colophon :

इति याज्ञवल्कीये परमभट्टारकप्रणीते धर्मशास्त्रे वि-
श्वरूपकृतविवरणबालक्रीडायां द्वितीयो[ऽध्या]यः ।
अक्षरं यत्त परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥
श्रीमरस्वत्यै नमः ।

Author—Text-Yājñavalkya Commentary—Viśvarūpācārya.

Remarks—The work has been published as No. 74 of the T. S. S. The Ms. contains only the chapter on Vyavahāra of the Yājñavalkyasmṛti with the commentary, 'Bālakrīdā'.

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः [ऋजुमिताक्षरोपेता] ॥

70 YĀJÑAVALKYASMṚTI
with
the commentary Ṛjumitākṣara

Substance—Palm leaf. Size—14″×2′ Leaves—83.
12 lines per page and 72 letters per line.
Script—Malayālam. No of Granthas—4500,

Incomplete. Begins abruptly from the 20th verse, chapter 3 and extends to its close.

Subject—Same as No. 63 B.

Beginning :

पूर्णप्रसवकालजननाशौचमभिधायाधुना अप्राप्तकालगर्भ-निःसरणनिमित्तमाशौचमाह—

गर्भस्रावे मासतुल्या निशाः शुद्धेस्तु कारणम् ।

स्रवतिर्यद्यपि द्रवद्रव्यकर्तृके परिस्पन्दे प्रयुज्यते । तथाप्यत्र द्रवाद्रवद्रव्यसाधारणरूपे अधःपतने वर्त्तते । कुतः, द्रवत्वस्य प्रथममास एव सम्भवात् तत्र च मासतुल्या निशा इति बहुवचनानुपपत्तेः । गर्भस्रावे यावन्तो गर्भग्रहणमासाः तत्समसंख्याका निशाः शुद्धेः कारणम् ।

End :

श्रुत्वैतद् याज्ञवल्क्योऽपि प्रीतात्मा मुनिभाषितम् ।
एवमस्त्विति होवाच नमस्कृत्य स्वयम्भुवे ॥

एतद् ऋषिभिर्भाषितं श्रुत्वा योगीन्द्रोऽपि स्वनिर्मितधर्मशास्त्रधारणादिफलप्रार्थनोन्मीलितमुखपङ्कजः स्वयम्भुवे ब्रह्मणे नमस्कृत्य प्रणम्य भवत्प्राथितं सकलमित्थं भवत्वित्येवं किल भगवान् बभाषे ।

(१) व्रतप्रकरणम् (२) आपद्धर्मप्रकरणम्
(३) वानप्रस्थप्रकरणम् (४) कृच्छ्रादिलक्षणम्

Colophon :

इति श्रीभारद्वाजपद्मनाभभट्टोपाध्यायात्मजस्य श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकविज्ञानेश्वरभट्टारकस्य कृतौ ऋजुमिताक्षरायां याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्रविवृतौ तृतीयोऽध्यायः ।

उत्तमोपपदस्येयं शिष्यस्य कृतिरात्मनः ।
धर्मशास्त्रस्य विवृतिर्विज्ञानेश्वरयोगिनः ॥

इति याज्ञवल्क्यमुनिशास्त्रगता विवृतिर्न कस्य विहिता विदुषः ।
प्रमिताक्षरापि विपुलार्थवती परिपिञ्चति श्रवणयोरमृतम् ॥

गम्भीराभिः प्रसन्नाभिर्वाग्भिर्न्यस्ता मिताक्षरा ।
अनल्पार्थाभिरल्पाभिर्विवृतिर्विहिता मया ॥

नासीदस्ति भविष्यति क्षितितले कल्याणकल्पं पुरं
नो दृष्टः श्रुत एव वा क्षितिपतिः श्रीविक्रमार्कोपमः ।
विज्ञानेश्वरपण्डितो न भजते किञ्चान्यदन्योपम-
श्चाकल्पं स्थिरमस्तु कल्पलतिकाकल्पं तदेतत्त्रयम्[1]॥

स्रष्टा वाचां मधुरवपुषां (वि?) शश्वदाश्चर्यसीम्नां
दातार्थानामविशयजुषामर्थिसार्थार्थनायाः ।
ध्याता मूर्तेर्मुररिजयिनो जीवतादार्कचन्द्रं
जेतारीणां तनुसहभुवां तत्त्वविज्ञाननाथः ॥

आ सेतोः कीर्तिराशे रघुकुलतिलकस्या च शैलाधिराजा-
दा च प्रत्यक्पयोधेश्चटुलतिमिकुलोत्तुङ्गरिङ्गत्तरङ्गात् ।
आ च प्राचः समुद्रान्नतनृपतिशिरोरत्नभाभासुराङ्घ्रिः
पायादाचन्द्रतारं जगदिदमखिलं विक्रमादित्यदेवः ॥

श्रीपार्वतीपरमेश्वराभ्यां नम ।

ओं नमः शिवाय । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Vijñāneśvara Bhaṭṭāraka, son of Padmanābhabhbaṭṭopādhyāya. He refers to Vikramādityadeva who is none other than

Vikramāditya VI of the 11th century A. D. (vide page XIV, Introduction to Vol. III, C. S. M. G. C. A. S. Bengal).

Remarks—The following chronograms seen at the close of the work,

स्रग्धरा दुग्धतुष्टा, सुधी रघुनाथोऽयम्, सा श्रीः कृष्णेन सेव्या, मदनो युद्धतुष्टः, देशिको नळतुल्यः ।

are equivalent to the dates of the Kali Era 4649, 4666, 4668, 4630 and 4627 corresponding to 1548, 1565, 1567, 1529 and 1526 A. D. respectively.

॥ व्यवहारमाला ॥

71. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—69. 11 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1350.

Subject—A collection of citations from various Smṛtis arranged in order under different topics.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमस्ते नरसिंहाय भक्ताभिमतकारिणे ।
अजाय बहुरूपाय सर्गस्थित्यन्तकारिणे ॥
मनुमुख्यसरस्समुद्भवैः
सुकुमारैः प्रसवैर्वचोमयैः ।
त्रिदिवासिफलैर्नृपोचितां
रचयामि व्यवहारमालिकाम् ॥

नारदः—

मनुः प्रजापतिर्यस्मिन् काले राज्यमभूभुजत् ।
धर्मैकताना पुरुषाः सदासन् सत्यवादिनः ॥
तदा न व्यवहारोऽभून्न द्वेषो न च मत्सरः ।
नष्टे धर्मे मनुष्येषु व्यवहारः प्रवर्तितः ॥
द्रष्टा च व्यवहाराणां राजा दण्डधरः कृतः ।
व्यवहारान् दिदृक्षुस्तु ब्राह्मणैस्सह पार्थिवः ॥
मन्त्रज्ञैर्मन्त्रिभिश्चैव विनीतः प्रविशेत् सभाम् ।
तत्रासीनः स्थितो वापि पाणिमुद्यम्य दक्षिणम् ॥
विनीतवेषाभरणः पश्येत् कार्याणि कार्यिणाम् ।
प्रत्यहं देशदृष्टैश्च शास्त्रदृष्टैश्च हेतुभिः ॥
अष्टादशसु मार्गेषु निबद्धानि पृथक् पृथक् ।
धर्मासनमधिष्ठाय संवीताङ्गः समाहितः ॥
प्रणम्य लोकपालेभ्यः कार्यदर्शनमारभेत् ।
यथा नयत्यसृक्पातैर्मृगस्य मृगयुः पदम् ॥
नयेत् तथानुमानेन धर्मस्य नृपतिः पदम् ।

कात्यायन —

सम्राड्विनाक सामात्यः सब्राह्मणपुरोहितः ।
ससभ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥

श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।
न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिश्च निवर्तयेत् ॥

End:

यमः—

पतितस्य धनं हृत्वा राजा पर्षदि दापयेत् ।
सर्वस्वं तु हरेद्राजा चतुर्थं चावशेषयेत् ॥
भृत्येभ्योऽनुसरन् धर्मं प्राजापत्यमिति श्रुतिः ।

नारदः—

यदा च कश्चित् तद् द्रव्यं ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छति ।
तद् राज्ञा स्वनुमन्तव्यमेष धर्मः सनातनः ॥
अन्यत्र काममुचिताद् भूमेः षड्भागसंज्ञितात् ।
बलतस्तस्य ... ... प्रजापालनवेतनम् ॥
शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसात्कृतम् ।
ब्राह्मणेभ्यस्तु यद् दत्तं न तस्य हरणं पुनः ॥
एष धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यशोऽस्मिन् प्रथते लोके स्वर्गवासस्तथा स्मृतः ॥
एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयेत् ।
व्यपोह्य किल्बिषं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Colophon:

इति व्यवहारमाला समाप्ता । शुभमस्तु

Author—The identity of the author cannot be ascertained from the work. Many authoritative citations are codified in it from Manusmṛti, Yājñavalkyasmṛti, Nāradīyamanusamhitā, Kātyāyanamatasaṅgraha etc. in

order to meet all temporal requirements. He gives no stanza of his own. A work of the same title with commentary has been published in Malayalam as No. IX of the S. M. M.'S. Trivandrum. There is remarkable difference between the readings in the textual portion of the printed edition and this Ms. Mahākavi Rao Sahib Ullūr S. Paramesvara Iyer, in his introduction, attributes its authorship to a Keralīya as the work has not gained currency outside Kerala. He presumes that the author may be an *Ampalavāsi* whose duties are confined to the temple.

Remarks—A few leaves are left blank at the end of the Ms. The work deals with the different aspects of *Vyavahāra* under the heads—*Nimitta*, *Kāla*, *Sabhālakṣana*, *Sabhyalakṣana*, *Āvedana*, *Divyakrama* etc. At the end of the different topics are seen the following colophons :—

व्यवहारमातृकाकाण्डं समाप्तम् । इति व्यवहारमालायां दिव्यं प्रकरणं समाप्तम् ।

The work throws light on the details of procedure in Courts of Law. It is included under the head "Nibandha Smṛti," (Vide Page 117 C. S. M. Adyar, part I). A chronogram 'इष्टा पेशल-शास्या' found after the colophon of No. 75 indicates that the work has had its origin, or was written, on the 25th Makaram 277.

॥ व्यवहारमाला ॥

72. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 1½″. Leaves—137. 8 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas 1500. Incomplete.

Subject—*Beginning*—Same as No. 71.

End:

बोधायनः—

मातुरलङ्कारं दुहितरः साम्प्रदायिकं लभेरन् । असंस्कृतसंस्कारः ।

कात्यायनः—

पैतामहं च पित्र्यं च यच्चान्यत् स्वयमार्जितम् ।

दायादानं विभागे तु सर्वमेतद् विभज्यते ।

नारदः—

यच्छिष्टं पितृदायेभ्यो दत्वर्णं पैतृकं च यत् ॥

Colophon—Nil.

Author—Same as No. 71.

Remarks—The Ms. is incomplete. It ends in असंस्कृतसंस्कारः in Dāyavibhāga. The transcript No. 457 of the C. O. L. contains some 288 verses in addition.

॥ व्यवहारमाला ॥

73. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—64. 10 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1440. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 71.

End :

एवंविधानपोदेशान् गुल्मे स्थावरजङ्गमे ।
तस्करप्रतिषेधार्थं चोरैश्चाप्यनुचारयेत् ॥
वर्णस्वराकारभेदात् मन्दिग्याविनिवेदनात् ।
अदेशकालदृष्टत्वान्निवासस्य विशोधनात् ॥

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The Ms. contains only the portion up to the "Corāpahṛtadravyadānavidhi".

॥ व्यवहारमाला ॥

74. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf Size—$11\frac{1}{4}'' \times 1''$. Leaves—125. 5—7 lines per page and 32 letters per line,

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500. Incomplete. 10 verses are missing at the beginning.

Subject—Same as No. 21.

Beginning:

(सप्राड्विवाकः) सामात्यः सब्राह्मणपुरोहितः ।
ससभ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥
श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।
न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिं च निवर्तयेत् ॥
धर्मशास्त्रार्थशास्त्राभ्यामविरोधेन पार्थिवः ।
समीक्षमाणो निपुणं व्यवहारगतिं नयेत् ॥

End:

... ... भागसंज्ञितात् ।
स तस्य विहितो राजा (धात्रा) प्रजापालनवेतनम् ॥
शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसात्कृतम् ॥
ब्राह्मणेभ्यस्तु यद्दत्तं न तस्य हरणं पुनः

यमः—

एवं धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यशोऽस्मिन् प्रथते लोके स्वर्गे वासस्तथा स्मृतः ।
एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयन् ।
व्यपोह्य किल्बिषं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Colophon:

इति व्यवहारमाला समाप्ता । ओं ।
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

Author—Same as No. 71.

॥ व्यवहारमाला ॥

75. VYAVAHĀRAMĀLĀ

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—55 10—12 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—2150. Complete

Subject—Same as No. 71.

Beginning—Same as No 71, but the invocatory portion is omitted herein

End—Same as No. 71 but with the addition of Yama, Nārada, etc. at the beginning of verses

Colophon :

इति व्यवहारमाला समाप्ता ।

अतिसूक्ष्मं वीक्ष्य मया लिखितां व्यवहारमालिकां कालात् ।
दृष्ट्वा पेशलशक्त्या वीक्ष्य जना शोधयन्तु नन्दन्तु ॥

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहिनं तु यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

Author

Remarks—The first stanza damaged The chronogram 'दृष्ट्वा पेशलशक्त्या' found in the colophon refers to the *Kalidina* 15,35,118 equivalent to 25th Makaram 277 M E This may point to the date of origin or transcription of the work

Script—Malayalam. No. of Granthas—1500. Incomplete. 10 verses are missing at the beginning.

Subject—Same as No. 21.

Beginning:

(सप्राड्विवाकः) सामात्यः सब्राह्मणपुरोहितः ।
ससभ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥
श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।
न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिं च निवर्तयेत् ॥
धर्मशास्त्रार्थशास्त्राभ्यामविरोधेन पार्थिवः ।
समीक्षमाणो निपुणं व्यवहारगतिं नयेत् ॥

End:

... ... भागसंज्ञितात् ।
स तस्य विहितो राजा (धात्रा) प्रजापालनवेतनम् ॥
शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसात्कृतम् ॥
ब्राह्मणेभ्यस्तु यद्दत्तं न तस्य हरणं पुनः

यमः—

एवं धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यशोऽस्मिन् प्रथते लोके स्वर्गे वासस्तथा स्मृतः ।
एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयन् ।
व्यपोह्य किल्बिषं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Colophon:

इति व्यवहारमाला समाप्ता । ओं ।
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

Author—Same as No. 71.

॥ स्मार्तप्रदीपिका ॥

77. SMĀRTAPRADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14¾″ × 2″. Leaves—99. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3200. Complete.

Subject—The sixteen *samskāras* and the methods of their performance.

Beginning:

अथाश्वलायनानां सुखबोधाय नारायणीयादिग्रन्थानवलोक्य श्रीलक्ष्मीनृसिंहं नत्वा स्मार्तप्रदीपिकां वक्ष्ये । कर्ता स्नातो धौतानार्द्रवासा नैकवासा बद्धशिखो यज्ञोपवीती(चा)चान्तः कृतनित्यक्रियः शुचौ देशे प्राङ्मुख आसीनः कर्म कुर्यात् । कर्मान्तेऽप्याचामेत् ॥

End:

पौलस्त्यं ऋषिं तर्पयामि । कौण्डिन्यं तर्पयामि । प्रभातमौद्गल्य - आत्रेय - मैत्रेय - वत्स -श्रीवत्स - पराशर - च्यवन–नारद - गोपथ्य - पवित्रपाणि - वामदेव - पौण्डरीक - साकल्य सत्य - विश्वामित्र - कण्व - सुतीक्ष्ण - वायव्य - जलत्कार - अगस्त्य - वालखिल्य - गौतम - वसिष्ठ - सौदर्य - विष्वक्सेन - सौवर्ण- कुत्सबोधन - कासल्य - कपिल - जितकण्व - भरद्वाज - पौलस्य-भार्गव - याज्ञवल्क्य - शौनक - आश्वलायन - आपस्तम्ब - आङ्गिरस-बृहदश्व - जाबालि - मार्कण्डेय - संवर्तक..............ऋषितर्पणम् ॥ ४६ ॥

॥ सपिण्डीकरणप्रयोगः ॥

76. SAPIṆḌĪKARAṆAPRAYOGA.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 2″. Leaves—24. 10 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—350. Incomplete.

Subject—The rituals relating to Sapiṇḍīkaraṇa.

Beginning:

गणपतये नमः ।

अथ सपिण्डीकरणमुच्यते । तत्र संवत्सरे पूर्णे मृतस्य पितुः सपिण्डीकरणार्थं पूर्वेद्युरेव श्रुतशीलवृत्तसम्पन्नान् श्रौतस्मार्तप्रवर्तकान् मातृतः पितृतश्चाच्छा (?) भुक्तपितॄन् पञ्च ब्राह्मणान् कचित् स्थाने सन्निपात्य निमन्त्रयेत् ।

End:

तत्र प्रेतविप्रादीनामभिवादनं तु सर्वे पृथक् पृथक् कुर्युः । कर्मकरणा मन्त्राश्च तेन सह तैर्वक्तव्याः । अत ऊर्ध्वं मधुमतीश्रावणादिवीरप्रार्थनान्तस्य कर्मणः संक्षेपा० ....

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—The work begins from Fol. 22 and ends on Fol. 45. The Ms. is about 200 years old.

—:o:—

॥ स्मृतिचन्द्रिका ॥

78. SMṚTICANDRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—112. 10—12 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam, (Grantha Ff. 90—103). No. of Granthas—6500. Incomplete.

Subject—Vyavahāra (Litigation).

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

सरस्वतीपतिं वन्दे श्रियः पतिमुमापतिम् ।
एषां पतिं गणपतिं बृहस्पतिमुखान्मुनीन् ॥
पदे पदे प्रस्खलतां प्रदीपादिस्थितावपि ।
द्रष्टॄणां दृष्टिविषये चन्द्रिकात्र वितन्यते ॥

अथेदानीं व्यवहारकाण्डमारभ्यते । तत्रादौ व्यवहारस्वरूपं निरूप्यते । तत्राह बृहस्पतिः—

धर्मप्रधानाः पुरुषाः पूर्वमासन्नहिंसकाः ।
लोभद्वेषाभिभूतानां व्यवहारः प्रकीर्तितः ॥

End:

"उत्कोचजीविनो द्रव्यहीनान् कृत्वा विवसाये"दिति । तत्कर्मकरणे च दण्डमाह याज्ञवल्क्यः—"राजयानासनारोहदण्डो मध्यमसाहस" इति । कात्यायनोऽपि—

"राजक्रीडायुधे सक्ता राजवृत्त्युपजीविनः ।
अप्रियस्य च यो वक्ता वधं तेषां प्रवर्तयेत्" ॥

उत्पद्यमानप्रकृतिसम्भेदादौ राजा यत् कर्तव्यं, तदस्माभिः प्रागेवा-

Colophon :

(४३ तमे पत्रे) कात्कायनविश्वामित्रगोत्रा (न्वे ?) (न्वये)न चिन्दुकुरुवास्तव्यपुराणतिरुमलयज्वलनन्दनेन तिरुमलसोमयाजिना विरचिता शुभगस्मार्तप्रदीपिका मुदेऽस्तु मुदेऽस्तु । രുക്മിണീസത്യഭാമാസമേതശ്രീഗോപാലകൃഷ്ണസ്വാമി സഹായം. हरिः ओम् । शुभमस्तु । अथारम्भविवाहः स्यात । ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി സഹായം. शुभमस्तु ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । पुराणवारिखण्डं समाप्तम् । श्रीरामचन्द्राय नमः । അനന്തപത്മനാഭസ്വാമി സഹായം. രുക്മിണീസത്യഭാമാസമേതശ്രീഗോപാലകൃഷ്ണസ്വാമി സഹായം. ലക്ഷ്മീനൃസിംഹസ്വാമി സഹായം. हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

Author—Tirumalasomayājin son of Purāṇatirumalayajvala.

Remarks—The first page of the Ms. deals with the Āyuṣyahoma of Śaunaka. Smārtapradīpikā begins on the second page. The second chapter ends on Fol. 43. Tirumalasomayājin was surnamed Purāṇa Bhaṭṭa, whence his work "Āśvalāyanapurāṇa Bhaṭṭīya".

॥ स्मृतिचन्द्रिका ॥

78 SMRTICANDRIKĀ.

Substance—*Palm leaf* Size—18½ × 2 Leaves—112 10—12 lines per page and 84 letters per line Script—Malayalam, (Grantha Ff 90—103) No of Granthas—6500. Incomplete

Subject—Vyavahāra (Litigation)

Beginning.

हरि । श्रीगणपतये नमः ।

सरस्वतीपतिं वन्दे श्रियः पतिमुमापतिम् ।
एषां पतिं गणपतिं बृहस्पतिमुखान्मुनीन् ॥
पदे पदे प्रस्खलतां प्रदीपादिस्थितानपि ।
द्रष्टृणां दृष्टिविषये चन्द्रिकात्र वितन्यते ॥

अथेदानीं व्यवहारकाण्डमारभ्यते । तत्रादौ व्यवहारस्वरूपं निरूप्यते । तत्राह बृहस्पतिः—

धर्मप्रधानाः पुरुषाः पूर्वमासन्नहिंसकाः ।
लोभद्वेषाभिभूतानां व्यवहारः प्रकीर्तितः ॥

End:

"उत्कोचजीविनो द्रव्यहीनान् कृत्वा विवासयेत्" इति । तत्कर्मकरणे च दण्डमाह याज्ञवल्क्यः—"राजयानासनारोहदण्डो मध्यमसाहस" इति । कात्यायनोऽपि—

"राजक्रीडायुधे सक्ता राजद्रव्युपजीविनः ।
अप्रियस्य च यो वक्ता वध तेषां प्रवर्तयेत्" ॥

उरप्रमाणप्रकृतिसम्भेदादौ राज्ञा यत् कर्तव्यं, तदस्माभिः प्रागेव-

स्मिन् काण्डे चाभिहितमित्युपरम्यते । तेन प्रकीर्णाख्यपदस्य प्रतिपाद्यत्वं किञ्चिदेवेह प्रतिपादितम् । अवशिष्टमिह तत्र तत्र प्रसङ्गादुक्तमनुसन्धेयम् ।

Colophon:

इति श्रीसकलविद्याविशारदकेशवादित्यभट्टोपाध्यायसूनुयाज्ञिकदेवनभट्टोपाध्यायसोमयाजिविरचितायां स्मृतिचन्द्रिकायां व्यवहारकाण्डं समाप्तम् ।

श्रीकेशवादित्यसमुद्भवस्य देवस्य शान्तद्विजराजमूर्तेः ।
सच्चन्द्रिकां प्राप्य सुखेन लोकाः कुर्वन्तु सर्वव्यवहारसिद्धिम् ॥

Author— Yājñikadevanabhaṭṭopādhyāya somayājin son of Keśavādityabhaṭṭopādhyāya.

Remarks—This work has been published in M. O. L. Series as Nos. 45 and 48, *omitting* the two introductory and two closing stanzas. Hemādri the author of Caturvargacintāmaṇi mentions this work. In the last verse of the published work *the number of granthas is given* as 9000. This Ms. contains only some 6500 granthas. The portion corresponding to pages 142—414 of the printed work is missing herein. The Pratīpa noted in the line,

"पदे पदे प्रसन्नानां प्रदीपादिभिरपि ।"

अत्रेयमृणादानाद्यष्टादशपदविधिविलानपरिच्छेदे प्रकरणानुपूर्वी ऋणप्रयोगविधिः । निर्दोषधनिकाधीनां विधिविषयाणि । सदोषधनिकाधीनां विधिविषयाणि । आधावधमर्णस्य तन्नाशविषयाणि । आधिसिद्धिविषयाणि । आध्यादिविषयविवादापनोदविषयाणि । आधिमोचनविषयाणि । प्रतिभूप्रभेदाः । प्रतिभुवां विषयः । प्रतिभूपुत्रादिनां विषयः । प्रतिबोधादिदत्तधनप्रक्रियाविधयः । वृद्धिभेदाः । वृद्धिपरिमाणनियमाः । अकृतवृद्धिविषयः । अकृतवृद्ध्यपवादः । वृद्धिग्रहणप्रतिषेधाः । वृद्ध्युपरमाधीनिरूपणम् । वृद्ध्युपरमापवादाः । ऋणप्रतिदानविधिः । प्रतिदानासमर्थाधमर्णविषयाणि । रिक्थग्रहणादिविषयाणि । कुटुम्बविषयाणि । कुटुम्बविशेषविषयाणि । परतन्त्रविषयाणि । प्रतिदानात् प्रागेवातीतोत्तमर्णवाकरणोद्यतऋणिकविषयाणि । ततोऽधिक्षेपाख्यपदम् तत्र निक्षेपादिस्थानविधिः । आप्तग्राहकविषयाणि । ग्रहीत्रादिकृत्यविषयाणि । प्रत्यनन्तरे प्रत्यर्पणप्रतिषेधस्य क्वचिदपवादोक्तिः । याचितान्वाहितादिविषयाणि । ततः सम्भूयसमुत्थानाख्यपदम् । तत्र वणिग्विषयाणि । कृषिकविषयाणि । शिल्पिविषयाणि । ऋत्विग्विषयाणि । नर्तकादिविषयाणि । नर्तनादिविषयाणि । ततो दत्ताप्रतिदानिकाख्यपदम् । तत्रादेयविषयाणि । दत्तविषयाणि । ततः अभ्युपेत्याशुश्रूषादिकं पदम् । तत्र कर्मकरविषयाणि । दासनिरूपणम् । दासविषयाणि । ततो वेतनानपाकर्माख्यं पदम् । तत्र वेतनार्पणविषयाणि । भृत्यविषयाणि । स्वामिविषयाणि । पण्यस्त्रीतदुपभोगविषयाणि । नारदाभिप्रायादत्रैवान्तर्भूतस्य स्वामिपालविवादस्य निर्णयः । प्रासङ्गिकानि पश्वादिव्यतिक्रमस्य विषयाणि । ततोऽस्वामिविक्रयाख्यं पदम् । तत्र सम्प्रतिपन्नास्वामिविक्रयविषयाणि । स्वाम्यनर्पि-

स्मिन् काण्डे चाभिहितमित्युपरम्यते । तेन प्रकीर्णाख्यपदस्य प्रतिपाद्यत्वं किञ्चिदेवेह प्रतिपादितम् । अवशिष्टमिह तत्र तत्र प्रसङ्गादुक्तमनुसन्धयेम् ।

Colophon :

इति श्रीसकलविद्याविशारदकेशवादित्यभट्टोपाध्यायसूनुयाज्ञिकदेवनभट्टोपाध्यायसोमयाजिविरचितायां स्मृतिचन्द्रिकायां व्यवहारकाण्डं समाप्तम् ।

श्रीकेशवादित्यसमुद्भवस्य देवस्य शान्तद्विजराजमूर्तेः ।
सच्चन्द्रिकां प्राप्य सुखेन लोकाः कुर्वन्तु सर्वव्यवहारसिद्धिम् ॥

Author— Yājñikadevanabhaṭṭopādhyāya somayājin son of Keśavādityabhaṭṭopādhyāya.

Remarks—This work has been published in M. O. L. Series as Nos. 45 and 48, omitting the two introductory and two closing stanzas. Hemādri the author of Caturvargacintāmaṇi mentions this work. In the last verse of the published work the number of granthas is given as 9000. This Ms. contains only some 6500 granthas. The portion corresponding to pages 142—414 of the printed work is missing herein. The Pradīpa noted in the line,

"पदे पदे प्रस्खलतां प्रदीपादिस्थितावपि ।"

may refer to the Smṛtipradīpa of Candraśekhara or that mentioned in the *Pariśiṣṭakāṇḍa* of Hemādri. The table of contents after the colophon is as follows:—

अत्रेयमृणादानाद्यष्टादशपदानिधिवितानपरिच्छेदे प्रकरणानुपूर्वी ऋणप्रयोगविधिः । निर्दोषधनिकाधीनां विधिविषयाणि । सदोषधनिकाधीना विधिविषयाणि । आधावधमर्णस्य तन्नाशविषयाणि । आधिसिद्धिविषयाणि । आध्यादिविषयविवादापनोदविषयाणि । आधिमोचनविषयाणि । प्रतिभूप्रभेदाः । प्रतिभुवा विधयः । प्रतिभूपुत्रादिना विषयः । प्रतिभोधादिदत्तधनप्रक्रियाविधयः । वृद्धिभेदाः । वृद्धिपरिमाणनियमाः । अकृतवृद्धिविषयः । अकृतवृद्धयपवादः । वृद्धिग्रहणप्रतिषेधाः । वृद्ध्युपरमावधीनिरूपणम् । वृद्ध्युपरमापवादाः । ऋणप्रतिदानविधिः । प्रतिदानासमर्थाधमर्णविषयाणि । रिक्थग्रहणादिविषयाणि । कुटुम्बविषयाणि । कुटुम्बविशेषविषयाणि । परतन्त्रविषयाणि । प्रतिदानात् प्रागेवातीतोत्तमर्णवाकरणोद्यतऋणिकविषयाणि । ततोऽधिक्षेपाख्यपदम् तत्र निक्षेपादिस्थानविधिः । आसग्राहकविषयाणि । ग्रहीत्रादिकृत्यविषयाणि । प्रत्यनन्तरे प्रत्यर्पणप्रतिषेधस्य क्वचिदपवादोक्तिः । याचितान्वाहितादिविषयाणि । ततः सम्भूयसमुत्थानाख्यपदम् । तत्र वणिग्विषयाणि । कृषिकविषयाणि । शिल्पिविषयाणि । ऋत्विग्विषयाणि । नर्तकादिविषयाणि । नर्तनादिविषयाणि । ततो दत्ताप्रतिदानिकाख्यपदम् । तत्रादेयविषयाणि । दत्तविषयाणि । ततः अभ्युपेत्याशुश्रूषादिकं पदम् । तत्र नर्मकरविषयाणि । दासनिरूपणम् । दासविषयाणि । ततो वेतनानपाकर्माख्यं पदम् । तत्र वेतनार्पणविषयाणि । भृत्यविषयाणि । स्वामिविषयाणि । पण्यस्त्रीतदुपभोगविषयाणि । नारदाभिप्रायादत्रान्तर्भूतस्य स्वामिपालविवादस्य निर्णयः । प्रासङ्गिकानि पश्वादिव्यतिक्रमस्य विषयाणि । ततोऽस्वामिविक्रयाख्यं पदम् । तत्र सम्प्रतिपन्नास्वामिविक्रयविषयाणि । स्वाम्यनर्पि

ततद्द्रव्यभोक्तृविषयाणि । ततो विक्रीयासम्प्रदानाख्यं पदम् । ततः क्रीत्वानुशयाख्यं पदम् । ततः समयानपाकर्माख्यं पदम् । ततः क्षेत्रजविवादाख्यं पदम् । तत्र सीमालिङ्गनिरूपणम् । सीमाविवादनिर्णयः । तत्र साक्ष्यपराधविषयाणि नद्यादिग्रामभृ(त?)विषयाणि । ग्रहादिविषयाणि । क्षेत्रकर्तृविषयाणि । ततः स्त्रीपुंससम्बन्धाख्यं पदम् । तत्र स्त्रीरक्षणविधिः स्त्रीरक्षणप्रकारः । अधिवेदनविषयाणि । अत्याज्यस्त्रीविषयाणि । संत्याज्यस्त्रीविषयाणि । जायापत्योर्धर्माः । स्त्रीकर्माणि । प्रोषितभर्तृका धर्माः । ततो दायविभागाख्यं पदम् । तत्र विभागकालकर्तृनिरूपणम् । जीवद्विभागप्रकारः । अजीवद्विभागे समविभागप्रकारः । विषमविभागप्रकारः । अन्योन्यस्य जीवद्विभागविषयाणि । दायानर्हविषयाणि । विभाज्य निरूपणम् । प्रमीतामीतपितृकपुत्रादिभागकल्पनाविषयाणि । स्त्रीधनभेदाः । स्त्रीधनकृत्यम् । स्त्रीद्वारागतधनविभागः । गौणपितृद्वारागतधनविभागः । अपुत्रद्वारागतधनविभागे पत्नीविषयाणि । तस्मिन्नेव विभागे दुहितृपौत्रपितृमातृपितामहीभ्रातृतत्सुतादिविषयाणि । तस्मिन्नेव विभागे संसृष्टभ्रात्रादिविषयाणि । विभक्तजपुत्रादिविभागः । अवलुप्तधनविभागः । विभक्तकृत्यम् । विभागस्वरूपतद्धर्मभूतानवलुप्तत्वादिसद्भावसाधकहेतवः । ततः साहसाख्यं पदम् । तत्र साहसलक्षणपदविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्तेयविषयाणि । साहसस्त्रीसङ्ग्रहविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्त्रीस्तेयविषयाणि । साहसस्तेयविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्त्रीसंग्रहविषयाणि । साहसपदान्तर्गतोभयपारुष्यविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसकल्पापराधदण्डविषयाणि । ततो वाक्पारुष्याख्यपदस्य दण्डपारुष्याख्यं पदम् । ततः प्रकीर्णाख्यं पदम् । इति स्मृतिचन्द्रिकायामष्टादशपदविधिवितानपरि-

च्छेदप्रकरणानुपूर्वी। व्यवहारकाण्डग्रन्थसंख्या–सर्वविवादसाधारण-विधिवितानपरिच्छेदस्य पञ्चशताधिकानि त्रीणि सहस्राणि। अष्टादश-पदविधिवितानपरिच्छेदस्य तु चतुःशताधिकानि पञ्चसहस्राणि। एवं च कृत्स्नव्यवहारकाण्डस्य नवसहस्राणि भवन्ति। इति व्यवहारकाण्डः समाप्तः।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत्।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते॥
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः।
श्रीपद्मनाभो रक्षतु।
आदर्शदोषान्मतिविभ्रमाद्वा श्रुत्यर्थहीनं लिखितं मया यत्।
तत् सर्वमार्यैः परिशोधनीयं प्रायेण मुह्यन्ति च ये लिखन्ति॥
श्रीगुरुभ्यो नमः। शुभमस्तु।

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

79 A. SMRTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf Size—18 × 2" Leaves—1–218 6—9 lines on a page and about 56 letters in a line. Script—Grantha. No. of Granthas—6000. Complete.

Subject.—Varṇadharma and Āśramadharma, discussing in detail the views of different schools and drawing independent conclusions.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परःशतम् ।
विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥

अङ्के विहारिणमनुक्षणमद्रिजाया-
स्तं केवलं कलभमद्भुतमाश्रयामः ।
नित्यं य एष बहुभिर्निजसेवकानां
प्रत्यूहपुञ्जकवलैः परितोषमेति ॥

पारावती विधिमुखावलिसौधपङ्क्ते-
र्मायाविहीनजनमानसराजहंसी ।
योगीश्वरैरपि विमृग्यनिजस्वरूपा
वागीश्वरी दिशतु मे वचसां समृद्धिम् ॥

शरणं तमुपैमि साधुसेव्यं सदयं कञ्चन देवताविशेषम् ।
सहसा चरणाम्बुजं यदीयं मुनिवैधुर्यनिरासहेतुरासीत् ॥

श्रीरामचन्द्रचरणद्वयपद्मकोशा-
न्मा यातु मे चपलमानसचञ्चरीकः ।
मुक्तेर्वशीकरणचूर्णमहो यदीयं
गात्रेषु बिभ्रति रजो रजसा विहीनाः ॥

भवकोदण्डदलनं भवबन्धविमोचनम् ।
दशकण्ठरिपुं वन्दे दशस्यन्दननन्दनम् ॥

वैद्यनाथाध्वरी नाम दामो वाधूलवंशजः ।
स्मृतिमुक्ताफलं नाम कुरुते सारसंग्रहम् ॥
उरुविस्तरधर्मशास्त्रार्थैरुपलब्धं महता परिश्रमेण ।
श्रवणेषु निलीयतां किमन्यैः स्मृतिमुक्ताफलमेकमेव सद्भिः ॥
क्व नु विशकलितं तु धर्मशास्त्रं
क्व च पुनराकलने मम प्रवृत्तिः ।
सरलमतिजुषस्तथापि सन्तः
सततमिदं मम साहसं सहन्ताम् ॥
तत्रादौ धर्मप्रमाणानि निरूप्यन्ते । मनुः—
वेदोऽखिलो धर्ममूलं

End:

बह्वृचपरिशिष्टे—
पतत्यसौ ध्रुवं भिक्षुर्यस्य भिक्षोर्द्वयं भवेत् ।
धीपूर्वं रेतउत्सर्गो द्रव्यसंग्रह एव च ॥
अत्रानुगत आचमनादिसाधारणो धर्मस्तत्तदवसरे वक्ष्यते ।
व्यासः—
"मोक्षाश्रयं यश्चरते यथोक्तं
शुचिः सुसङ्कल्पितबुद्धियुक्तः ।
अनिन्धनज्योतिरिव प्रशान्तः
स ब्रह्मभावं व्रजति द्विजातिः ॥" इति ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Dīkṣita, of Vādhula gotra belonging to Tiruvasanallūr.

Remarks—This has been printed at Kumbhakonam in Grantha script and it ends thus:—

श्रीमद्भूमण्डलभूषणायमानचोळदेशान्तर्गतश्रीकण्ठमाणिक्याख्यमहीसुरग्रामाभिजनैः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिषु कूलंकषधिषणैः श्रीवाधूलान्वयजलधिराकेन्दुभिः श्रीवैद्यनाथदीक्षितैर्विरचिते स्मृतिमुक्ताफलाख्ये धर्मशास्त्रे वर्णाश्रमधर्मनिरूपणं नाम प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः ।

This is a very important Nibandha. It consists of six kāṇḍas of which the Varṇāśramadharmakāṇḍa alone is found in this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

79 B. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—219—257. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1200. Complete.

Subject—Tithinirṇaya, dealing with the proper time for the performance of the Nitya and Naimittika karmas.

Beginning:

अथ कालो निरूप्यते । स च कर्मण्यङ्गभूतः । तदाह गार्ग्यः—

"तिथिनक्षत्रवारादिसाधनं पुण्यपापयोः ।
प्रधानगुणभावेन न स्वातन्त्र्येण ते क्षमाः ॥" इति ॥

न्यासः—

'यत्तिथौ यत्र नक्षत्रे वारे यत्र च यद्यथा ।'

End:

तस्मिन्नेव दिने तत्कर्मानुष्ठेयम् । संक्रान्तिग्रहणादिकालो नैमित्तिकस्नानादिप्रकरणे निरूपितः ।

Colophon:

इति वैद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले (काल)-निरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः । ओं तत् सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

साम्बाय परमगुरवे नमः । श्रीमत्सद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । मङ्गलं भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—This is the 5th part of the work and has been printed at Kumbhakonam. 21 leaves are left blank at the beginning and at the close together.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

80. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—174. 8—10 lines on a page and 48 letters in a line.

Script—Grantha. No. of Granthas—5000. Complete.

Subject—Āhnikakāṇḍa, describing the Nitya, Naimittika and Kāmya Karmas to be performed in every day life.

Beginning:

यः शिवो नामरूपाभ्यां या देवी सर्वमङ्गला ।
तयोः संस्मरणात् पुंसां सर्वतो जयमङ्गलम् ॥
पङ्केरुहाक्षाय भवौषधाय भक्तार्तिनाशाय परात्पराय ।
तार्क्ष्याधिरूढाय सुखप्रदाय लक्ष्मीवराहाय नमः परस्मै ॥
तमञ्जनानन्दनमुग्रवीर्यं निरञ्जनं काञ्चनशैलकल्पम् ।
विभञ्जनं रावणनिष्कुटस्य प्रभञ्जनस्यात्मजमाश्रयामि ॥
पारावती विधिमुखावलिसौधपङ्क्ते-
दिव्याभिजात्यजनमानसराजहंसी ।
योगीश्वरैरपि विमृग्यनिजस्वरूपा
वागीश्वरी दिशतु मे वचसां समृद्धिम् ॥
आह्निकं संगृह्यते । तत्र मनुः—
ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्मार्थावनुचिन्तयेत् ।
कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्त्वार्थमेव च ॥

End:

दारुमयानां पात्राणामुच्छिष्टसमन्वारब्धानामवलेखनम् । उच्छिष्टलेपोपहतानामवतक्षणमिति । मूत्रपुरीषलोहितरेतःप्रभृत्युपहतानामुत्सर्गः । मृन्मयानां पात्राणामीदृगुपहते पुनर्दहनाच्छुद्धिः ।

Colophon:

आह्निकं शयनान्तं समाप्तम् ।

हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । शिवाय नमः ।
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।
सद्गुरुभ्यो नमः । मङ्गलं भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—This Ms. contains the Āhnikakāṇḍa which forms the second part of the Smṛtimuktāphala. This has been printed in Grantha characters at Kumbhakonam But the readings in the Dravyaśuddhiprakaraṇa in it differ much from those in the same portion in this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

81. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf Size—18 × 1½ Leaves—100 10 lines per page and 58 letters per line Script—Tamil Grantha No of Granthas—3625 Incomplete

Subject—Prescription of time, auspicious or otherwise, for the performance of the rites of expiation

Beginning

अथ कालो निरूप्यते । स च कर्मण्यङ्गभूतः ।

तदाह गार्ग्यः—

"तिथिनक्षत्रवारादिसाधनं पुण्यपापयोः ।

प्रधानगुणभावेन न स्वातन्त्र्येण ते क्षमाः ॥" इति ॥

व्यासोऽपि—

"यत्तिथौ यत्र नक्षत्रे वारे यत्र च यद्यथा ।

विहितं वा निषिद्धं वा पालयंस्त्रिदिवं व्रजेत् ॥

अपालयन्पुनर्मोहादपवित्रं पदं व्रजेत् ।" इति ।

काल ए[व?]कोऽप्युपाधिभेदादनेकप्रकारः । तथाच गार्ग्यः ....

End:

—"यत्र यावत्संख्यया प्राजापत्यान्यावर्तनीयानि भवन्ति । तत्र तावत्संख्यया गोदानादीन्यावर्तनीयानि । तदपि चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—

जन्मप्रभृति पापानि बहूनि विविधानि च ।

अर्वाक् तु भ्रूणहत्यायाः षडब्दं कृच्छ्रमाचरेत् ॥

प्रत्याम्नायो गवां देयः साशीतिर्धेनिनां [ना?]शतम् ।

तथाष्टादशलक्षाणि गायत्र्या वा जपेद् बुधः ॥ इति ॥

Colophon:

इति स्मृतिमुक्ताफले कालनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

कृत्कृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीमद्गुरुभ्यो नमः । अविघ्नमस्तु ।

इति श्रीवैद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले प्रायश्चित्तनिरूपणं नाम षष्ठः परिच्छेदः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

मङ्गलं भवतु । श्रीसद्गुरुभ्यो नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—The Ms. comprises the Tithinirnaya-kāṇḍa Ff. 71 to 100 and Prāyaścittakāṇḍa, Ff. 1 to 70. The two kāṇḍas were evidently misplaced after transcription.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

82. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 1⅞″. Leaves—231. About 11 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—8100. Incomplete.

Subject—The rites concerning the Śrāddha etc., (Śrāddhakāṇḍa).

Beginning:

"शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

(श्रु ?) श्रितरामपदाब्जेन वैद्यनाथविपश्चिता ।
स्मृतीनां सारमालोच्य श्राद्धकाण्डं वितन्यते ॥

स्नात्वा कर्माणि कुर्वीतेति स्मरणात् स्नातस्यैव प्रायश्चित्तकर्मण्यधिकाराद् वारुणस्नानेऽशक्तो मुमूर्षुः ब्राह्मादिस्नानमाचरेत् । तदाह योगयाज्ञवल्क्यः—

असामर्थ्याच्छरीरस्य वैषम्याद्देशकालयोः ।
स्नानान्येतानि तुल्यानि मन्त्रादीनि यथाबलम् ॥" इति ॥

End:

'श्राद्धपुष्पमिदं प्रोक्तं फलं ब्रह्मसमागमः ।' इति ।

नामानि देवदत्तयज्ञदत्तादीनि । मन्त्राः 'पृथिवी ते पात्रमि'-त्यादयः । आदेशाः इदमन्नादिकममुष्मै भवत्वित्येवमादिनिर्देशाः । पुष्पं अवान्तरफलम् । (ब्रह्म)समागमः ब्रह्मप्राप्तिः । परमफलं प्रोक्तमित्यर्थः ।

कालेऽन्यथागतं पात्रे विधिना प्रतिपादितम् ।
प्राप्नोत्यन्नं तथा दत्तं जन्तु(लं?) र्यत्रोपतिष्ठते ॥
यन्नाम्ना पातयेत् पिण्डं तं नयेद् ब्रह्म शाश्वतम् ॥ इति ॥

Colophon:

इति वैद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले श्राद्धनिरूपणं नाम चतुर्थः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । वेदव्यासाय नमः । त्रिपुरसुन्दर्यै नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीमद्गणेशाय मङ्गलं भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—The first fourteen leaves are numbered alphabetically and the remaining ones numerically.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

83. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—183. 10 lines per page and 39 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—4450. Incomplete.

Subject—Treatment of rituals like the Pāṇihōma etc.

Beginning:

दक्षिणाग्न्यसन्निधाने पाणौ होमः कर्तव्यः । तथाहि स्मृत्यन्तरम्—

हस्तेऽग्नौ करणं कुर्यादग्नौ वा साग्निको द्विजः । इति ।

साग्निकः सर्वाधानविहिताग्निः दक्षिणाग्न्यसन्निधाने हस्ते वा लौकिकाग्नौ वा अग्नौ करणं कुर्यादित्यर्थः । अन्यत्रापि प्रवासादिना दक्षिणाग्न्यसम्भवे लौकिकाग्न्यादिपक्षौ पूर्वोक्तन्यायादवगन्तव्यौ । लौकिकाग्नेस्तु तादृशविशेषानवगमात् पाणिना सह समविकल्प एव ।

End—Same as No. 82.

Colophon :

इति वैद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले श्राद्धनिरूपणं नाम चतुर्थः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीसाम्बशिवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीत्रिपुरसुन्दर्यै नमः ।

Author—Vaidyanātha-Dīkṣita.

Remarks—The work stipulates the performance of Pāṇihoma in the absence of Dakṣiṇāgni.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

84. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—210. 7—8 lines per page and about 36 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—3350.

Subject—Same as No. 81. (Śrāddhakāṇḍa upto the beginning of Pāṇihoma).

Beginning—Same as No. 82.

End :

पूर्वोक्ताभिप्रायेण वायुपुराणेऽप्युक्तम्—

आहृत्य दक्षिणाग्निं तु होमार्थं वै प्रयत्नतः ।
अग्न्यर्थं लौकिकं वापि जुहुयात्कर्मसिद्धये ॥ इति ॥

अस्यायमर्थः—अग्नौ करणे होमार्थं गृह्याग्न्यभावे दक्षिणाग्निं लौकिकाग्निं वाहृत्य होमकर्मसिद्धये जुहुयादिति । अत्र दक्षिणा-

भिपक्षस्य प्रवासादिना असम्भवे लौकिकाग्निपक्षः । तस्योपदेशातिदेशरूपप्रमाणद्वयाविगतदक्षिणाग्न्यबाधकत्वेनागत्याश्रयणीयत्वात् । अत एव प्रयत्नतो दक्षिणाग्निमाहरेत्युक्तम् ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Dīksita.

Remarks—The previous No. is a continuation of this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

85. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—28. 10—11 lines per page and 62 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—1080. Incomplete.

Subject—Asapiṇḍadahana and the Saṃskāra of one unheard of for a long time.

Beginning:

..................रयेद् द्विज इति । पितामहश्च—

अकृत्वा वपनं यस्तु वत्सरान्ते सापिण्डनम् ।
कुर्याद्यदि पुनः कार्यमित्युवाच पितामहः ॥ इति ॥

अत्र गर्भवतो वपननिषेधः स्मर्यते—

पित्रोः संवत्सरादर्वाक् सपिण्डीकरणं यदि ।
गर्भिण्यां न तु भार्यायां तच्छेपं धारयेद् द्विजः ॥ इति ॥

End:

अत्र विज्ञानेश्वरः—

न ह्यत्र देवदत्तादय एव श्राद्धकर्मणि संप्रदानभूताः पित्रादिशब्दैरुच्यन्ते । किन्तु अधिष्ठातृवस्वादिदेवतासहिता एव । यथा देवदत्तादिशब्दैर्न शरीरादिमात्रं नाप्यात्ममात्रम् । किन्तु शरीरविशिष्टा...... ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—The leaves are numbered from 31 to 201 but the actual number of those extant is only 28. Two leaves in the middle dealing with Piṇḍadāna are written in a different hand.

॥ पुराणम् ॥

॥ अध्यात्मरामायणम् ॥

86. ADHYĀTMARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{3}{4}" \times 2"$. Leaves—144. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3500. Incomplete.

Subject—The story of Rāma, the seventh incarnation of Viṣṇu, laying special emphasis on the spiritual and theological phases of his life.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

यः पृथ्वीभरवारणाय दिविजैः सम्प्रार्थितश्चिन्मयः
सञ्जातः पृथिवीतले रविकुले मायामनुष्योऽव्ययः ।
निश्चक्रे हतराक्षसः पुनरगाद् ब्रह्मत्वमाद्यं स्थिरां
कीर्तिं पापहरां विधाय जगतां तं जानकीशं भजे ॥

विश्वोद्भवस्थितिलयादिषु हेतुमेकं
मायाश्रयं विगतमायमचिन्त्यमूर्तिम् ।
आनन्दसान्द्रममलं निजबोधरूपं
सीतापतिं विदिततत्त्वमहं नमामि ॥

पठन्ति (ये) नित्यमनन्यचेतसः
शृण्वन्ति चाध्यात्मिकसंज्ञितं शुभम् ।
रामायणं सर्वपुराणसम्मतं
निर्धूतपापा हरिमेव यान्ति ते ॥

अध्यात्मरामायणमेव नित्यं पठेद्यदीच्छेद् भवबन्धमुक्तिम् ।
गवां सहस्रायुतकोटिदानात् फलं लभेद्यः शृणुयात्स नित्यम् ॥
कैलासाग्रे कदाचिद्रविशतविमले मन्दिरे रत्नपीठे
संविष्टं ध्याननिष्ठं त्रिणयनमभयं सेवितं सिद्धसंघैः ।
देवी वामाङ्कसंस्था गिरिवरतनया पार्वती भक्तिनम्रा
प्राहेदं देवमीशं सकलहितकरं वाक्यमानन्दकन्दम् ॥

देवी—

नमोऽस्तु ते देव जगन्निवास सर्वात्मदृक् त्वं परमेश्वरोऽसि ।
पृच्छामि तत्त्वं पुरुषोत्तमस्य सनातनत्वं च सनातनोऽसि ॥

End:

अध्यात्मरामायणमेतदद्भुतं
वैराग्यविज्ञानयुतं पुरातनम् ।
पठन्ति गायन्ति लिखन्ति ये नरा-
स्तेषां भवेऽस्मिन्न पुनर्भवो भवेत् ॥
आलोक्याखिलवेदराशिमसकृद्यत्तारकं ब्रह्म त-
द्रामो विष्णुरहस्यमूर्तिरिति यो विज्ञाय भूतेश्वरः ।
उद्धृत्याखिलसारसङ्ग्रहमिदं संक्षेपतः प्रस्फुटं
श्रीरामस्य निगूढतत्त्वमखिलं प्राह प्रियायै भवः ॥

Colophon:

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे युद्धकाण्डे षोडशः सर्गः । श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । नमः शिवाय । नमः शिवाय । नमः शिवाय ।

Author:

Remarks—The style of this work is comparatively modern.

॥ अध्यात्मरामायणम् ॥

87. ADHYĀTMARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—13″×2″. Leaves—125. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3500. Incomplete.

Subject etc.—Same as No. 86.

Remarks—The following verse occurs at the end of the colophon:

വീഴക്ഷരം വരിപിണക്കം വള്ളി പുള്ളി
ദീർഘാദിവീഴ്ച ചിലബിന്ദു വിസർഗ്ഗവീഴ്ച
ഇത്യാദി പുസ്തകമെഴുത്തിൽ വരുന്ന ദോഷം
ബുദ്ധിഭ്രമാദ്, ബുധജനങ്ങൾ സഹിച്ചുകൊൾക.

ശ്രീ ഗുരവേ നമഃ.

सानन्दरूपं सकलप्रबोधमानन्ददानामृतपारिजातम् ।
भौतीकपद्मेषु(?) रविस्वरूपं प्रणम्य(പു?ഇ)ബ്ബത്തെഴ-
[मार्यपादम्

श्रीनीलकण्ठपरमगुरवे नमः । श्रीकेरळगुरवे नमः । शिवाय नमः । ഗുരവേ തുണെക്ക.

॥ अनन्तशयनमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

88. ANANTAŚAYANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″×2″. Leaves—12. 13 lines per page and 78 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—750. Complete.

Subject—Sthalapurāṇa, appertaining to Ananta-śayanam (Trivandrum) together with a glorious description of Śrī Padmanābha, the presiding deity.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

अनन्त(शयन ? भोग)पर्यङ्के शयानं क्षीरसागरे ।
नौमि सुन्दरराजं तं श्रीवराहतनुं हरिम् ॥
सुपुण्ये (नै)मिशारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।
सत्रं समासत समाः सहस्रं हरितुष्टये ॥
प्रातःसवनहोमान्ते कदाचिच्छौनकादयः ।
सत्कृतं सूतमासीनं पप्रच्छुरिदमुत्सुकाः ॥

ऋषयः—

व्यासशिष्य ! महाप्राज्ञ ! सर्वशास्त्रार्थकोविद ! ।
शुश्रूषूणामुत्सुकानामेतदाख्याहि नः शुभम् ॥
अनन्तशयनं नाम दक्षिणाम्बुनिधेस्तटे ।
यत्र (सूत ? शेते)स्वयं विष्णुर्दर्शनान्मुक्तिदो नृणाम् ॥
अनन्तभोगपर्यङ्के श्रीभूनीलानिषेवितः ।
इत्युक्तं तु त्वया पूर्वं ब्रह्मनाख्यानविस्तरे ॥

End:

सूतं पौराणिकाः सर्वे पूजयाञ्चक्रुरञ्जसा ।
श्रुतमेतत्त्वया सूत ! पुण्यं हरिकथामृतम् ॥

कृतार्थाः स चिरं जीव हरिलीलामृतप्रद! ।
इति तं नन्दयित्वाथ ते च सर्वे महर्षयः ॥
माध्याह्नसवनार्थाय प्रोद्यतास्तेऽभवन्मुदा ।

Colophon:

इति ब्रह्माण्डपुराणे ब्रह्माण्डगोलविस्ताराख्याने अनन्तशयन-माहात्म्ये एकादशोऽध्यायः ।

लिखितं पद्मनाभस्य चरितं परमद्भुतम् ।
अनन्तपद्मनाभस्य नरसिंहस्य तुष्टये ॥
अनन्तशयनमाहात्म्यं समाप्तम् ।
श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

Author—Vedavyāsa.

Remarks—This work dealing with the Śrī Padmanābha and Śrī Varāha temples is a portion of Brahmāṇḍapurāṇa. There is a temple, south-west of Śrī Padmanābhasvāmikṣetra, dedicated to Varāha, the 3rd incarnation of Viṣṇu.

॥ अमृतकतकम् (रामायणव्याख्या) ॥

89. AMṚTAKATAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—142. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3850.

Subject—A clear and correct exposition of Rāmāyaṇa as suggested by the word Kataka (*strychnos potatorum*), the well-known purifier of water.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये॥
श्रीनिधये नमः।

कालहस्तीशमेकाम्रनाथं वेदपुरीश्वरम्।
स्वमनःप्राणदेहान्तःस्थितान् त्रीन् ब्रह्मणो भजे॥
हैरण्यगर्भं यत्तेजः श्रीप्रजेशावतारितम्।
चतुर्मुखचतुर्व्यूहं त्रिपदार्थं सदा भजे॥
अम्बात्र्यष्टाक्षरोल्लासत्र्यष्टश्लोकसहस्रकम्।
महापीठात्मकाण्डं यत् तद्रामायणमाद्रिये॥

असङ्गतव्याकृतिपांसुपङ्किलं।
रामायणं तीर्थसमुद्धृतामृतम्॥
योगीन्द्रवाणीकनकाद्रिपङ्किलं
सर्वोपकारक्षममस्तु सर्वदा॥

भो भो किमिदं रामायणं व्याख्येयमुत न। यदि प्रयाजनं, व्याख्येयं, यदि नो न व्याख्येयम्। प्रयोजनमप्यैहिकमामुष्मिकं वा स्यात्। न तावत् कृषिवाणिज्यसेवादिना धनधान्यादिवदैहिकं किञ्चित् प्रयोजनं रामायणपाठात् पश्यामः। नाप्यामुष्मिकं, निम्तितीर्षुः स्वरारुरुक्षुः भवान्मुमुक्षुर्वा रामायणमा .... यादिति श्रुतिः

स्मृतिर्वास्ति ....

.... उक्तप्रयोजनस्य काव्यस्य च साध्यसाधकभावः सम्बन्धः । एवं समग्रप्रवृत्त्यङ्गोपेतं रामायणं व्याख्येयं प्रतिष्ठितम् ।

End:

अन्तरित्यादि—तस्य रामस्यान्तर्ज्ञातमपि हृदयं हार्दाभिप्रायम् । मैथिली हृदा सहृदयेन ज्ञात्वा भूयोऽभ्यधिकं व्यक्तं विशेषकेण एवमेवामिति विविच्याख्याति स्म । एवं सोऽपि सीतायाः देवताभिः सगेति मानुषावतारेऽपीति शेषः । अत एव श्रीरूपेत्युपमापि श्रिया एव सत्याः । अत एवोत्तरश्लोकोपमाप्युभयोः ।

Colophon:

इति श्रीमद्रामायणामृतकतकटीकायां बालकाण्डे सप्तसप्ततिः सर्गाः । बालकाण्डः समाप्तः ।

यः सर्वोपनिषद्व्याख्यां मङ्गलाभरणां व्यधात् ।
ब्रह्मजिज्ञास(ता?ते) तस्मै नमो माधवयोगिने ॥
राममिन्दीवरश्यामं राजीवायतलोचनम् ।
ज्याघोषनिर्जितारातिं जानकीरमणं भजे ॥

Author—Yōgindra. He extols Kālahastīśa, Ekāmranātha and Vedapurīśvara. It is probable that he was a Śaiva.

Remarks—The commentary begins with the discussion on the object and usefulness of the work.

॥ अमृतकतकम् (रामायणव्याख्या) ॥

90. AMṚTAKATAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 1½″. Leaves—146. 10 lines per page and 8 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7300. Incomplete.

Subject—Same as No. 89.

Beginning:

पुरुषाणाम् । अन्तरं तारतम्यं, तद्विवेके कोविदम् । यथान्यायं यथोचितं कर्तुं विचक्षणम् । तथा उत्तरार्धस्यैव विवरणं सादित्यादि । ...... संग्रहपूर्वं ... गमनपूर्वं प्रकर्षेण । ...

End:

दुर्लभं दुष्करम् । इति यावत् । कश्चिद् देवोऽपि किञ्चिदेवात्रत्येषु... ... ...
... ...
... ...दत्तवान् । एवं मन्त्रामिव मन्त्रदैवतान्यपि ।

Colophon:

इति श्रीमद्रामायणामृतकतकटीकायाम् अयोध्याकाण्डे प्रथमः सर्गः ।

Author—Same as No. 89.

Remarks—This Ms. containing the commentary on Bāla, Ayodhya and Āranya (upto 74 *sargas* only) kāṇḍas is very old and damaged. The leaves are misplaced and hence the work begins from Ayodhyākāṇḍa.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

91 AMRTATARANGINĪ
commentary on the Bhāgavata

Substance—Palm leaf Size—21 × 2″ Leaves—64.
10 lines per page and 80 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—3200
Incomplete

Subject—An exposition of Śrīmadbhāgavata in lucid and flowing style

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चिदेकरसनिर्भेदसदानन्दसुधार्णवः ।
जयत्यनन्तनिभृतप्राणवल्लभो वल्लवीसुतः ॥

गीर्वाणमौलिमणिघट्टितपादुकाय
गोपाङ्गनास्तनललामपदाम्बुजाय ।
श्रीपुण्डरीकमुनिमण्डलचित्तवृत्ति-
क्रीडामृगाय हरयेऽस्तु नमोऽच्युताय ॥

कररुहकुलिशैर्द्दीपिता चरणाम्बुजनखरकान्तिभिर्मज्जताम् ।
हृदयग्रन्थीन् भिन्दन् मनसि नृसिंहः समुल्लसतु ॥

यदङ्घ्रिरेणुर्नीजानि जनैरस्तानि मूर्धसु ।
सद्य सुरद्रुमायन्ते श्रीधर स श्रियेऽस्तु नः ॥

उल्लसति लोचनार्धं जगदपदानादि जुह्वतो यस्य ।
प्रथमाहुतिर्मनोजः स जयति देवः पुरां भेत्ता ॥

यशोभिर्यो विश्वं विशदयति दुग्धाब्धिधवलै-
र्यतः सूक्तीर्मुक्ता इव दधति कर्णेषु सुधियः ।
अपाङ्गज्योत्स्नाभिर्गलति तिमिरं यस्य जगता-
मनन्तानन्दोऽन्तर्हृदि वसतु सोऽस्मत्कुलगुरुः ॥

नमः परमहंसावतंसाय शुकयोगिने ।
निस्तरङ्गनिजानन्दसुधासिन्धुविहारिणे ।
सत्यः सत्यवतीसूनोः सरसाः सूक्तिशुद्धयः ।
फलन्ति भक्तिवैराग्यज्ञानमुक्ताफलानि नः ॥

दुर्ग्राहपङ्कपदपाथसि नूत्ननाना-
भङ्गीतरङ्गिणि निगूढमहार्थरत्ने ।
अस्मिन् प्रबन्धजलधौ मुनिवल्लभस्य
धार्ष्ट्यं विमौढ्यमथवा विजिगाहिषा मे ॥

तथापि गुरुपादाब्जप्रसादोन्निद्रधीरहम् ।
श्रीमद्भागवतव्याख्यां कुर्वेऽमृततरङ्गिणीम् ॥

शास्त्रारम्भे सकलजगदन्तरङ्गरङ्गविलासिन्यामखिलोपनिषदङ्गना-जनोपचर्यमाणमनोज्ञ(प?स)देवविलासिन्यामभिमतायां देवतायां मङ्गलाय मनः प्रणिधत्ते। प्रतिपाद्यं चार्थं संक्षेपतोऽभिधत्ते "जन्माद्यस्य यत" इत्यादिना।

End :

इन्द्रियार्थ इन्द्रियगोचरो मूर्तिविशेषो यस्य स तथोक्तः । विहिताञ्जलिः कृताञ्जलिः । आस्थामन्वतिष्ठत् । रिक्थं दायमाददते इति रिक्थादाः पुत्राः तेषां रिक्थादानां मध्ये शुश्रूषमाणः परिचरन् शीलेन शुभेन स्वभावेनाथ चरणेन वा ... ...

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायाम् अमृततरङ्गिण्यां
द्वितीयस्कन्धेऽष्टमोऽध्यायः ॥

Author—Lakṣmīdhara, son of Nṛsimha, as seen from the colophons of No. 92. His family preceptor was Anantānanda.

O. C. mentions one Lakṣmīdhara, son of Nṛsimha. Nāmacintāmani, Nyāya Bhāskara and Bhagavannāmakaumudí are attributed to him in it (vide p. 538). Amṛtataraṅgini is referred to as a work of Jñānapūrnamuni in the Triennial Catalogue of Mss., Madras (vide page *4009*, Vol. III, Part I C. 1916—1919). Jñānapūrnamuni is the scribe's name as indicated in the colophon thereof (*Ibid* p. *4010*). But in the Authors' Index (Vide p. LX, Vol. III, Part I A) it is ascribed to Laksmīdhara. The following verse *in the Bhagavannāmakaumudi*,

येन भागवतव्याख्या कृतामृततरङ्गिणी ।
अद्वैतमकरन्दश्च सोऽकरोन्नामकौमुदीम् ॥

states that the author of Amṛtataraṅgiṇī Advaitamakaranda and Nāmakaumudī is one and the same person. The colophon,

'श्रीमदनन्तानन्दरघुनाथपादपद्मोपजीविनः लक्ष्मीधरस्य"

found in that work discloses that Anantānandaraghunātha was Lakṣmīdhara's preceptor. (Vide page *1878* *T. C. M. M.*

1913—1916, Vol. II, Part I). It remains to be ascertained whether the author of Amṛtataraṅgiṇī is identical with Lakṣmīdhara who composed Bhagavannāmakaumudī.

Remarks—The commentary is clear and lucid. It is based on the *Advaita* system.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

92. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—200. 7—9 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5800. Incomplete. (Skandhas 1—3 only).

Subject—Beginning—Same as No. 91.

End:

विदेहकैवल्यमुपेयुषी प्राप्ता । मर्त्यस्य भावो मार्त्यं पूयादिरूपेण परिणामायोगेन विधुतं मार्त्यं यस्य तत् योगविधुतमार्त्यं मर्त्यशरीरम् । प्रागुदीचीमीशानाधिष्ठितामास्ते अद्यापीत्यर्थः । साङ्ख्याचार्यैः पञ्चशिखादिभिरात्मयोगगुह्य . . . . . । आत्मयोगश्च तद् गुह्यमिति ॥

Colophon:

इति श्रीभागवतव्याख्यायां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । श्रीवासुदेवाय नमः । नमः शिवाय नमः । विष्णवे नमः । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपादपद्मोपजी-

विनः श्रीमन्नृसिंहसूनोर्लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः।

Author—Remarks—Same as No. 91.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

93 A. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 2″. Leaves—149. 9 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5700. Incomplete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 92.

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपादपद्मोपजीविनः श्रीमन्नृसिंहसूनोर्लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः। समाप्ता चेयममृततरङ्गिणी तृतीयस्कन्धावसाना। शुभमस्तु।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This Ms. contains *Skandhas* 1 to 3.

॥ अमृततरङ्गिणी भागवतव्याख्या (एकादशस्कन्धः) ॥

93 B. AMṚTATARAṄGIṆĪ
(Ekādaśaskandha).

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 2″. Leaves—40,

9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—1480.

Subject—Same as No. 91.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

आविष्कृतसर्वशक्तेः सर्वावताराशिरोमणेर्मूर्तस्य ब्रह्मणः श्रीकृष्णस्य माहात्म्यं पूर्वस्मिन् स्कन्धे सविस्तरमभिधायास्मिन् स्कन्धे तदुपासनशुद्धान्तःकरणमणेरधिगम्यस्य परस्य पूर्णस्य ब्रह्मणः स्वरूपं प्रतिपादयति।

End:

सात्त्विकान् पदार्थानुपास्त इति सात्त्विकोपास्ता तस्य भावः तत्त्वया सात्त्विकानां पदार्थानां सेवनेन सत्त्वस्योद्भवो भवतीत्यर्थः। उपास्तेः कर्तरि क्विपि कृते तस्य लोपे भावे तप्रत्ययो द्रष्टव्यः। ततो धर्मः प्रवर्तत इत्युक्तानुवादः। स च धर्मः सकृदनुष्ठितः प्राचीनमघं सर्वं हन्यात्। अभ्यस्यमानस्तु सत्त्ववृद्धिरनु....

Colophon:

इति श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यामेकादशस्कन्धे द्वादशोऽध्यायः।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The commentary comes up to the third verse,

"धर्मो रजस्तमो हन्यात् सत्त्ववृद्धिरनुत्तमः।
आशु नश्यति तन्मूलो ह्यधर्म उभये हते॥"

in the 13th chapter of the 11th Skandha. This is a part of the previous Ms.

॥ अमृततरङ्गिणी (श्रीभागवतव्याख्या) ॥

94. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13″×2½″. Leaves—295. 9 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7500. Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning:

तथा च ब्रह्मणो भेदं प्रतिपादयति श्रुतिः—स एतमेव पुरुषं ब्रह्म ततमपश्यत् । स यश्चायं पुरुषे यश्चासावादित्ये स एकः । तत्त्वमसि, अहं ब्रह्मासि, अयमात्मा ब्रह्म सर्वानुभूः । एष त आत्मान्तर्याम्यमृतः इत्याद्या । तत्र सतः परस्य परमात्मनो जात्यप्रसिद्धत्वात् पदार्थाप्रतिपत्तौ वाक्यार्थप्रतिपत्त्ययोगात् तटस्थस्वरूपलक्षणाभ्यां परशब्दार्थं साधयति—जन्माद्यस्येत्यादिना ।

End:

सांख्याचार्यैः पञ्चशिखादिभिः आत्मयोगगुह्यम् आत्मविषययोगेषु गुह्यं रहस्यम् । आत्मयोगश्च तद् गुह्यमिति वादि०

Colophon—Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is very old and damaged. The commentary extends from *Skandhas* 1 to 3.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

95. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—134. 9 lines per page and 100 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7500. Subject—Same as No. 91.

Beginning:

...... दुत न केवलं ज्ञानोद्देशेन विहितानां तदर्थमनुष्ठितानामेव तेषां ज्ञानसाधनत्वम् । अपि तु स्वर्गाद्यर्थमनुष्ठितानामपि पापक्षयद्वारेण ज्ञानोपकारकत्वम् । उपवासादिना पापहननं ब्रह्मणः सायुज्यप्राप्तिश्च श्रूयते ।

"ज्ञानमुत्पद्यते पुंसां क्षयात् पापस्य कर्मणः" इति स्मृतेश्च।

उक्तं हि बृहद्वार्तिके—

"काम्ये विशुद्धिरस्त्येव भोगसिद्ध्यर्थमेव वा ।
विड्वराहादिदेहेषु न ह्यैन्द्रं भुज्यते फलम् ॥" इति ॥

इयांस्तु विशेषः—ज्ञानार्थमनुष्ठितानि कर्माणि श्रवणादीनि ज्ञानसाधनानि आपद्यपि ज्ञानमुत्पादयन्ति । इतराणि तु सत्सु श्रवणादिषु तेषां साहाय्यं भजन्ते । प्रातर्हुतं प्रातर्होमः । भावे क्तः । तेन हुताः अग्नयो यैः ते प्रातर्हुतहुताग्नयः । अधिकरणे कर्मत्वोपचारः ।

End:

अमृते न निषेधसिद्धिरिति । यद्वस्तु विना ग्राह्यत्वं निषेधस्य न सिद्धिः निरवधिकनिषेधानुपलम्भेः । तन्निषेधावधिभूतं

वस्तु निषेधसामर्थ्यात् सिध्यतीत्यर्थः । ननु सुप्तयादयो नात्मधर्माः । कथं तर्हि सुप्तोऽहमित्यादिव्यपदेश इत्याशङ्कयोपाधिवशाद् इत्याह— सत्त्वमिति । आदौ सुषुप्तौ जीवं प्रत्यगात्मानं सत्त्वं रजस्तम इति गुणभेदेन त्रिवृत् त्रिधा वर्तमानः । एकमव्यक्तमिति वदन्ति । तमेव स्वप्नावस्थायां सूत्रं सूत्रवत् सर्वानुस्यूतम् । समष्टिव्यष्टिरूपो महान् बुद्धिरिति वदन्ति । तमे.........

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपादपद्मोपजीविनः श्रीमन्नृसिंहसूनोः लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।

समाप्तश्च तृतीयस्कन्धः । श्रीहरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This work, the commentary on four different portions of the Bhāgavata, begins on Fol. 8. The first part (FF. 1—88) contains the commentary on Skandhas 1—3, the second on the 16th chapter of the 10th Skandha, the third on the chapter on *Śrutigīta* and the last on 3 chapters of the 11th Skandha. The Ms. is very old and decayed. From the following lines,

तथापि गुरुपादाब्जद्योग्निद्रधिया मया ।
वेदस्तुतेरियं व्याख्या क्रियते नयमञ्जरी ॥

found in the introductory portion of the com-

mentary on Śrutigītādhyāya, it is known that the commentary is named Nayamañjarī.

—:o:—

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

96. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—95. 10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam, No. of Granthas—4300.
Subject—Same as No. 91.

Beginning:

(लो)कपालैः । चिरन्तनैः लोकपालैः अर्दितः घट्टितः । तत्रस्येत्यादि । तत्रस्य उक्तविलक्षणस्य सर्वेश्वरस्य कैङ्कर्यं तत्कर्तृकं किङ्करकर्म भृतान् नः भृत्यान् अस्मान् विग्लापयति विशेषेण ग्लपयति । किं तत् सौकर्यं यत् स्वयं तिष्ठन् परमेष्ठिधिष्ण्ये राजासने निषण्णमुपविष्टमुग्रसेनं भो देव निधारय अवधारय ।

End:

व्यवहारानुगतसामर्थ्यानुसारेण किमभिदधाति । किमनूद्य विकल्पयेत् । विकल्पस्य परपक्षानिराकरणावधित्वात् किमनूद्य, विकल्पं कृत्वा, निराकुर्यादित्यर्थ इति । एवमस्याः श्रुतेः हृदयमभिप्रायं, मदन्यः कश्चन न जानाति इति । अहं तु जानामि । कथङ्कारं, तदाह मां(वि)धत्त इति । मामेव स्वमात्मभूतं ब्रह्म तात्पर्येण प्रतिपादयति । शक्त्यनुसारेणापि मामेवाभिधत्ते । सत्यज्ञानानन्दादिशब्दानां सत्तादिषु गृहीतसम्बन्धत्वात् सत्वादीनां च

Colophon :

इति श्रीमद्भागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । . . . .

श्रीमद्भागवतव्याख्यामलिखत् परमेश्वरः ।
भगवद्ध्यानसंयुक्तो भक्त्यामृततरङ्गिणीम् ॥
नमो भगवते तस्मै शुकाय परमात्मने ।
येनोद्भावितया भक्त्या भाग्यवानेति माधवम् ॥
नमो भगवते तस्मै व्यासाय प्रत्यगात्मने ।
त्रिलोकी येन जात्यन्धा लब्धा बोधविलोचनम् ॥

नमो नारायणाय ।

अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा वैकल्यात् साधनस्य वा ।
यन्न्यूनमतिरिक्तं च तत् सर्वं क्षन्तुमर्हथ ॥

श्रीनारदाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीकपिलाय नमः । हरिः ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This is the commentary, on the 3rd Skandha, beginning on stanza 22, chapter 3, and on 21 chapters in Skandha 11.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

97. AMṚTATARANGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18″×1¾″. Leaves—75. 10 lines per page and 52 letters per line.

mentary on Śrutigītādhyāya, it is known that the commentary is named Nayamañjarī.

—:o:—

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

96. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—95. 10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam, No. of Granthas—*4300.*
Subject—Same as No. 91.

Beginning:

(लो)कपालैः। चिरन्तनैः लोकपालैः अर्दितः घट्टितः। तत्त्वस्येत्यादि। तत्वस्य उक्तविलक्षणस्य सर्वेश्वरस्य कैङ्कर्यं तत्कर्तृकं किङ्करकर्म भृतान् नः भृत्यान् अस्मान् विग्लापयति विशेषेण ग्लपयति। किं तत् सौकर्यं यत् स्वयं तिष्ठन् परमेष्ठिधिष्ण्ये राजासने निषण्णमुपविष्टमुग्रसेनं भो देव निधारय अवधारय।

End:

व्यवहारानुगतसामर्थ्यानुसारेण किमभिदधाति । किमनूद्य विकल्पयेत्। विकल्पस्य परपक्षानिराकरणावधित्वात् किमनूद्य, विकल्पं कृत्वा, निराकुर्यादित्यर्थ इति। एवमस्याः श्रुतेः हृदयमभिप्रायं, मदन्यः कश्चन न जानाति इति। अहं तु जानामि। कथङ्कारं, तदाह मां(वि)धत्त इति। मामेव स्वमात्मभूतं ब्रह्म तात्पर्येण प्रतिपादयति। शक्त्यनुमार्गेणापि मामेवाभिधत्ते। सत्यज्ञानानन्दादिशब्दानां सत्तादिषु गृहीतसम्बन्धत्वात् सत्वादीनां च

विविच्य विषयानिमान् विजहि सूक्ष्मया वीक्षया
भवेगुरथ चेदमी पुनरनास्थया स्थीयताम् ।
रहस्यमतिरस्यमस्त्यखिलसारमात्माभिधं
सखे ! सकृदवेक्ष्यतां हृदय, मा वृथा स्थीयताम् ॥
कस्याश्चिदाढ्यबहिरङ्कुरवेदिकाया-
मावद्धवासरुचिरागतमात्रतुष्टः ।
आचार्यवागमृतचर्वणमेव कुर्व-
न्नन्ते परं पदमनुत्तममाविशामि ॥
विः श्वा नरो वा पतितं शरीरं वैश्वानरो वा कवलीकरोतु ।
अहं शिवं सत्परमात्ममूर्ति स्वे धाम्नि चिद्योम्नि विशश्रमीति ॥
अकृत्रिमाहमामर्शविगलत्कृत्रिमाहमि ।
अहमि स्फुरणानन्दसुन्दरे सुखमासहे ॥
हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is about 300 years old and worn out. The commentary covers only 21 chapters. The portion seen after the colophons may be the scribe's addition.

॥ अमृततरङ्गिणी ॥ (भागवतव्याख्या)

98. AMṚTATARAṄGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1¾". Leaves—34. 8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.
Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 93 B.

End:

ननु यद्यविद्यातत्कार्यनिवृत्तः तदाभासश्च नान्तरीयको न साक्षाच्छब्दविषयः । कथं तर्हि विकल्प्यापोद्यते ब्रह्ममित्युक्तं तदुच्यते । तत्त्वमस्यादिवाक्यापरोक्षज्ञानपूर्वं तर्केण । एवमहङ्कारादिप्रपञ्चो बाध्यते । साक्षाच्छब्देन बाध्यत इत्युपचर्यते । यथा राजामात्यैर्हतोऽपि शत्रू राज्ञा हत इति । शब्देन त्वपरोक्षज्ञानं नान्तरीयकतयैव प्रपञ्चनिरासः । तत्प्रतिभासयोः सिद्धिरिति ।

Colophon:

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपादपद्मोपजीविनः श्रीमन्नृसिंहसूनोः लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्याम् एकादशस्कन्धे एकविंशोऽध्यायः ।

पराजितं वटच्छाये पाकस्वादु फलं द्रुमः ।
सेवन्ते यद् द्विजश्रेष्ठाः शुकाद्याः पक्षपातिनः ॥

नारायणाय नमः । नमः शिवाय ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

परिभ्रमसि किं वृथा क्वचन चित्त, विश्रम्यतां
स्वयं भवति यद्यथा भवति तत्तथा नान्यथा
अतीतमननुस्मरन्नपि च भाव्यसङ्कल्पय-
न्नतर्कितगमागमाननुभवामि भोगानहम् ॥

विविच्य विषयानिमान् विजहि सूक्ष्मया वीक्षया
भवेयुरथ चेदमी पुनरनास्थया स्थीयताम् ।
रहस्यमतिरस्यमस्त्यखिलसारमात्माभिधं
सखे ! सकृदवेक्ष्यतां हृदय, मा वृथा स्थीयताम् ॥
कस्याश्चिदाढ्यबहिरङ्कुरवेदिकाया-
माबद्धवासरुचिरागतमात्रतुष्टः ।
आचार्यवागमृतचर्वणमेव कुर्व-
न्नन्ते परं पदमनुत्तममाविशामि ॥
विः श्वा नरो वा पतितं शरीरं वैश्वानरो वा कबलीकरोतु ।
अहं शिवं सत्परमात्ममूर्तिं स्वे धाम्नि चिद्व्योम्नि विशश्रमीति ॥
अकृत्रिमाहमामर्शविगलत्कृत्रिमाहमि ।
अहमि स्फुरणानन्दसुन्दरे सुखमासहे ॥
हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is about 300 years old and worn out. The commentary covers only 21 chapters. The portion seen after the colophons may be the scribe's addition.

॥ अमृततरङ्गिणी ॥ (भागवतव्याख्या)

98. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—34. 8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Subject—Same as No. 91.

Beginning—End—Colophon etc.—Same as No. 97 but excluding the portion,

हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ॥

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

99. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—132. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000. Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 97.

End :

गुणातीतं मां शुद्धसत्त्वविग्रहं वा नोपासते दिवि रमणस्यान्ते । महत्यः शाला गृहा येषां ते महाशालाः । समृद्धिमन्तो गृहस्था इत्यर्थः । व्याक्षिप्तमनसामित्याद्यायाः षष्ठ्याश्चतुर्थीत्वेन विपरिणामः कार्यः । रुच्यर्थानां प्रीयमा....

Colophon :-

इत्येकादशस्कन्धे विंशोऽध्यायः ॥

Author—Same as No. 91.

Remarks—This commentary covers 20 chapters and 32 verses in the 21st chapter in the

11th *Skandha*. The Ms. is about 500 years old and much damaged.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

100. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—8. 9 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—320. Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 97.

End:

कैवल्यम् एकाकिता । विविक्तं निर्जनप्रदेशवाचिना विविक्तशब्देन विविक्तसेवनं लक्ष्यते । अन्यत्र शैवादिशास्त्रेषु । अनिन्दां मनोवाकर्मणां दण्डं निषिद्धप्रवृत्तिनिवारणम् । शमदमौ शमो मनसः सर्वेभ्यो बाह्यार्थेभ्यः प्रत्याहरणम् । दमः बाहिरिन्द्रियाणां प्रत्याहरणम् । इष्टमित्यादौ भावे क्तः । इष्टं यज्ञः । इष्टादीन् परस्मै निवेदयेदिति यत् तदपि शिक्षयेदित्यन्वयः । यः परस्मै निवेदनमिति पाठे विभक्ति(वि)परिणामः । इष्टादीनां यत् परस्मै निवेदनमिति । एवं तथा सौहृदं सौहार्दम् । उभयत्र कृष्णतत्त्वार्थेषु ।

Colophon:

इत्यमृततरङ्गिण्यां द्वितीयोऽध्यायः ॥

Author—Same as No. 91.

Remarks—The commentary extends up to the 28th verse in the 3rd chapter in *Skandha* 11.

॥ आत्मप्रिया (भागवतव्याख्या) ॥

101. ĀTMAPRIYA

comentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$6\frac{1}{2}'' \times 1''$. Leaves—125. 6 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1325.

Subject—A clear and elucidative exposition of Śrīmad-Bhāgavata laying special stress on theosophical and metaphysical knowledge.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

श्यामलकोमलरूपं ध्यायन्नतिरोहितं परं ब्रह्म।
भागवतस्य व्याख्यां विलिखाम्यात्मप्रियां नाम ॥

प्रबन्धव्यापितयेष्टदेवतारूपं श्रीकृष्णमादौ सुस्मूर्पंस्तस्य मूर्त्यन्तरवद् ब्रह्मणो व्यवधानाभावाद् ब्रह्मस्मृतिरेव तत्स्मृतिरपीति मन्वानः परब्रह्मानुसन्धत्ते जन्माद्यस्येति। अस्य जन्मादि यतः। योऽन्वयादितरतश्च सिद्धः। योऽर्थेष्वभिज्ञः। यश्च स्वराट्। यश्चादिकवये ब्रह्म तेने। यस्मिन् सूरयो मुह्यन्ति। यत्र च तेजोवारिमृदां विनिमय इव त्रिसर्गो मृषा। तं स्वेन धाम्ना सदा निरस्तकुहकं सत्यरूपं परमेव धीमहि इत्यन्वयः। अयमर्थः–परं मायाव्यतिरिक्तं परमात्मानं

Subject—Eulogistic description of Śrīcakranadī and the Ādikeśava temple at Tiruvaṭṭār.

Beginning:

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः ।

श्रीनारदः—

ओङ्कारार्थमुमापृच्छदुडुनायकशेखरम् ।
तदा हिमवतः शृङ्गे राजते भवनोत्तमे ॥

श्रीदेव्युवाच—

भगवन्मां समुद्दिश्य प्रख्यातमुरवैरिणः ।
नाम्नां सहस्रं विस्ताराच्छ्रवणान्मुक्तिदायकम् ॥
अधुना सम्यगाचक्ष्व स्वरूपज्ञानदायकम् ।

उपायं मम भक्तायास्तव कारुण्यवारिधे ! ॥
विना दानैस्तपोभिश्च नियमैर्देवतार्चनैः ।
कर्मभिस्तीर्थयात्राभिः पित्र्यैश्च श्रुतिचोदितैः ॥
व्रतोपवासैर्यज्ञैश्च कथमात्मगतिर्भवेत् ॥

ईश्वर उवाच—

साधु मे साधु पृष्टोऽसि त्वयाहं वरवर्णिनि! ।
गुह्याद्गुह्यतमं लोके गोपनीयमपि त्वया ॥
मुक्त्युपायमहं वक्ष्ये सुलभेनात्मनः शिवे! ।
स्मर्तव्यः सततं विष्णुर्जनैर्मोक्षेप्सुभिः सदा ॥

End:

आदिधामस्थलं देवि! स्वरूपं परमात्मनः ।
तस्मादहं च ब्रह्मा च सुधापुष्करिणीतटे ॥
स्थित्वैव तं समुद्दिश्य अकुर्वं परमं तपः ।

अहमेकादशभेदमादाय वरवर्णिनि ! ॥
आद्यनन्तस्थलं रम्यं समावृत्य विशेषतः ।
तस्य प्रदक्षि(णा)कारं निश्वसामि तपश्चरन् ॥
ब्रह्मा दशविधं भेदं समादायोरगाकृतिः ।
तत्प्रदक्षिणमार्गेण स्थितोऽभूद् दशदिक्षु च ॥
स्वस्वस्थानेषु दिक्पालाः ... ...

Colophon:

इति श्रीपाद्मे पुराणे आदिकेशवस्थलमाहात्म्ये चतुर्थोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—This work taken from Pādmapurāṇa contains chapters 1—4 and a few verses in chapter 5. 8 leaves are left blank at the end. The Ādikeśava temple at Tiruvāṭṭār is of great antiquity, the date of its origin being prior to that of the Śrīpadmanābhasvāmin temple at Trivandrum constructed on the model of the former. Ancient Tamil works mention one Elinī Ādan, a local chieftain of Tiruvāttār, and a patron of letters. Lithic inscriptions are found in abundance at Tiruvāṭṭār. It is also the seat of one of the 13 Viṣṇu temples sacred to Vaiṣṇavas in Malaimaṇḍalam.

—o—

॥ आदिकेशवस्थलमाहात्म्यम् ॥

103. ĀDIKEŚAVASTHALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¼″ × 1¾″. Leaves—42.

8 lines per page and 27 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—600.

Subject—Beginning—Same as No. 102.

End:

चक्रनद्यन्तरासीनं चक्रिणं स्वकलेबरे ।
समावाह्य स्वयं विष्णुस्वरूपं पूजयेद्धरिम् ॥
अन्ये च देवगन्धर्वा यक्षाः सिद्धोरगाप्सराः ।
आदिकेशवमाराध्य मुक्ताः सन्मुनिसत्तमाः ॥
पठन्ति येऽनिशं भक्त्या पाटलारण्यवैभवम् ।
कथां कमलनाभस्य वाञ्छितं प्राप्नुवन्ति ते ॥
वृन्दावनेऽम्भोजसरित्प्रदेशे
नदीतटेऽश्वत्थतरोश्च मूले ।
शृण्वन्ति गोष्ठे च पठन्ति नित्यं
ते यान्ति मध्येऽखिलवैष्णवानाम् ॥
पुनः पुनर्वाम्बुजदक्प्रभावं
तीर्थस्य माहात्म्यमहं ब्रवीमि ।
भक्त्याधुना यूयमनन्यचित्ता
समविप्यथ श्रोतृपरा मुनीन्द्राः ॥

Colophon:

इति श्रीपाद्मे पुराणे उपरिभागे क्षेत्रखण्डे उमामहेश्वरसंवादे आदिधामस्थलमाहात्म्ये तत्त्वन्यासकथनं नाम द्वादशोऽध्यायः ।
आदिधामस्थलमाहात्म्यं समाप्तम् ।
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

Author:

Remarks—In the colophons of chapters 2 and 3 the name of the work is given as Ādikeśavasthalamāhātmya while those of others read "Ādidhāmasthalamāhātmya".

॥ एकादशीमाहात्म्यम् ॥

104. EKĀDAŚĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—7. 10 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Incomplete.

Subject—The nature, time, *adhikāra*, results etc., of the Ekādaśīvrata.

Beginning:

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । शिवम् ।

इन्द्र उवाच—

एकादशी तिथिः प्रोक्ता वैष्णवीति मुनीश्वर! ।
तत्रैवोपवसेन्मन्त्री फलं किंस्विदवाप्नुयात् ॥

श्रीनारद उवाच—

अतिगुह्यमिदं पुण्यं (पृष्ट) लोकानां हितकाम्यया ।
एकादश्युपवासस्य फलं निर्मितमञ्जसा ॥
उत्तरं वदितुं शक्तो न ब्रह्मा न च शङ्करः ।
अतस्तत्र कथं शक्तो वक्तुं फलविनिश्चयम् ॥
दिवाकरांशुभिर्द्योते खद्योतः किं प्रकाशते ।

अथाप्युद्देशतो वक्ष्ये प्रसादाच्चक्रपाणिनः ॥
एकादश्युपवासस्य फलं शृणु समाहितः ।

End:

पिष्टं शाकमशेषं यत् स्त्रीभिर्भाषणमेव च ।
कामं क्रोधं च तत् सर्वं द्वादश्यां वर्जयेद् बुधः ॥
सम्पूज्य विधिवद्देवं द्वादश्यां पारणे कृते ।
दिवास्वप्नं व्यवायं च पुनर्भोजनमेव च ॥
सर्वे.........येदे(व?)ताननन्यन्न प्रतिपिध्यते ॥

Colophon:

इत्येकादशिकल्पम् ।

Author:

Remarks—The name of the work is given in the margin of Fol. 1. But in the colophon it is referred to as Ekādaśikalpa. There are two leaves at the close containing some verses on astrology treating of Santānabhāva etc.

॥ कन्यापुरीमाहात्म्यम् ॥

105. KANYĀPURĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 1¾″. Leaves—115. *9 lines per page and 26 letters per line.* Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1700. Complete.

Subject—The purāṇic version of the importance

and glory of the temple and the holy waters at Cape Comorin.

Beginning:

हरिः ॐ ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ।
निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥
वन्दे हालास्यनगरीं वन्दे हेमाब्जिनीमपि ।
वन्दे श्रीमीननयनां वन्दे सुन्दरनायकम् ॥
कन्याम्बापादारविन्दं भजे ।
गजमुखमखिलं तं सम्पदां...............
गुणगणनविहीनं सौख्यदं सद्गुणानाम् ।
सकलनिगमगुह्यं सर्वविघ्नाद्रिशस्त्रं
शिवहृदयगताङ्गीस्तोत्रकृत्ये सुलक्ष्यम् ॥
दिनकरकरमित्रं जन्मभा वाक्स्थिता या
दिनकरकरमित्रं वाक्चयैः पूरिता सा ॥
षडर्धनेत्र... ... स्मि नित्यम् ।
नतोऽस्मि शङ्करमहं... ... पूजिताङ्घ्रिम् ॥
नित्यातिसौख्यपदवीप्रदकीर्तिजालां
मालाधरां मणिगणाभरणां महेशीम् ।
श्रीस्थाणुतीर्थतटमन्दिरमल्लनाङ्गी-
मानौमि लोकजननीं चिरभाग्यपूर्त्यै ॥
कदाचिन्नैमिशारण्ये शौनकाद्यास्तपस्विनः ।
दीर्घसत्रं समास्थाय तस्थुरेकान्तमानसाः ॥

End:

एवं दत्वा पूजयित्वा सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
ध्यायन्तं परमेशानीं तस्थिरे नैमिशस्थले ॥
सूतोऽपि तद्दत्तवस्तु गृहीत्वा परमेश्वरीम् ।
कन्याकुमारीं मनसा ध्यायन्नानन्दसंयुतः ।
उवास नैमिशक्षेत्रे मुनीनां सन्निधौ मुदा ॥

Colophon:

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे स्थानवैभवखण्डे उपरिभागे कन्याक्षेत्रमाहात्म्ये द्वाविंशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—This work is but a portion of the Skāndamahāpurāṇa. 16 leaves are left blank. Cape Comorin, the southern-most point of India, is famous for its shrine dedicated to Kanyākumārī and for the Kānyātīrtha. Pilgrims from the remote north flock there to wash away their sins. Manimekhala, a Tamil poem of the second century A. D. refers to a Brahmin lady named Śālī who walked all the way from Kāśi to Kanyākumārī to have her ablutions in the sacred waters and to worship the Goddess Kumārī.

॥ कल्किपुराणम् ॥

106. KALKIPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—144. 8 lines per page and about 24 letters per

line. Script—Grantha. No. of Granthas—1750. Complete.

Subject—The Puranic version of the tenth incarnation of Viṣṇu.

Beginning:

हरिः ॐ । श्रीगुरुभ्यो नमः । ॐ नमो गणेशाय नमः ।

सेन्द्रा देवगणा मुनीश्वरजना लोकाः सपालाः सदा
(स्वं स्वं यं यं कर्मसु) सिद्धये प्रतिदिनं भक्त्या भजन्त्युत्तमाः
तं विघ्नेशमनन्तमच्युतमजं सर्वज्ञसर्वाश्रयं
वन्दे वैदिकतान्त्रिकादिविविधैः शास्त्रैः पुरो वन्दितम् ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

यद्दोर्दण्डकरालसर्पकवलज्वालाज्वलद्विग्रहा
नेतुं सत्करवालदण्डदलिता भूपाः क्षितिक्षोभकाः ।
शश्वत् सैन्धववाहनो द्विजजनिः कल्किः परात्मा हरिः
पायात् सत्ययुगादिकृत् स भगवान् धर्मप्रवृत्तिप्रियः ॥

इति सूतवचः श्रुत्वा नैमिषारण्यवासिनः ।
शौनकाद्या महाभागं पप्रच्छुस्तं कथामिमाम् ॥
हे सूत! सर्वधर्मज्ञ लोमहर्षणपुत्रक ।
त्रिकालज्ञ पुराणज्ञ वद भागवतीं कथाम् ॥
कः कलिः कुत्र वा जातो जगतामीश्वरः प्रभुः ।

End:

वेदे रामायणे चैव पुराणे भारते तथा ॥

आदावन्ते च मध्ये च हरिः सर्वत्र गीयते ।

सजलजलददेहो वातवेगैकवाहः

करधृतकरवालः सर्वलोकैकपालः ।

कलिकुलबलहन्ता सत्यधर्मप्रणेता

कलयतु कुशलं वः कल्किरूपः स भूपः ॥

Colophon:

इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये तृतीयांशे एकविंशोऽध्यायः । समाप्तं कल्किपुराणम् । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

Author:

Remarks—This is one of the Mahāpurāṇas composed by Vedavyāsa. The first and second parts contain seven chapters each and the third, 21 chapters.

॥ कावषेयगीता (सव्याख्या) ॥

107. KĀVAṢEYAGĪTĀ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—21¼″ × 2″. Leaves—14. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—450. Incomplete.

Subject—Explanation of religious and theosophical doctrines.

Beginning:

०मात्रं तदात्मत्वं सर्वगतोऽप्यात्मा भ्रान्त्या परिगृह्णाति । अतो न ते गुणास्तस्यात्मनः । न च तेषु गुणेष्वात्मा प्रतिष्ठितः । अत

एव ... ... श्लनानि प्रतिभानमपि भ्रान्तिसि-
द्धमेवेत्याह--

चले चलः स्थिरः स्थैर्ये तोये चन्द्रार्कबिम्बवत् ।
आत्मा तु करणग्रामे दृश्य ... ... ॥

End:

अतोऽत्र नाविस्रम्भः कार्य एव । ए(वा?वम)त्र मथिताऽर्थः । विमलमजरमाद्यमप्रमेयं गगनमयमाकाशकल्पं पुरुषं वृणीष्व आत्मत्वेन परिगृहाण गच्छ चक्त ऋर्थ समस्तेयो? न भवेदिति ।

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे ब्राह्मे सनत्कुमारव्याससंवादे कावषेयोपनिषद्व्याख्या समाप्ता । इति ।

कावषेयैस्तु गीता या समस्तोपनिषत्समा ।
(प्र)तापर्येण यतिना व्याख्याता प्रीतये हरेः ॥ इति ॥

श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Text—Vedavyāsa.

Commentary—(Pra) tāpāryayati.

Remarks—The first three leaves are partly damaged. At the close is seen the beginning of another work called "Nārāyanakathā" consisting of two leaves. This and the next number are similar in size and script and the beginning of No. 107 is a continuation of No. 108. The leaves are evidently wrongly arranged and they are not numbered. The text is included in the Brāhmapurāna. Kāvaṣeyagīta is also

styled Kāvaṣeyopaniṣad as seen from the colophon.

॥ कावषेयगीता (सव्याख्या) ॥

108. KĀVAṢEYAGĪTĀ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—8. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—200. Incomplete.

Subject—Same as No. 107.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सदानन्दसत्यावबोधात्मसारं
यदज्ञानमेवाखिलानर्थमूलम् ।
यदेवाह मन्वीति(?) साक्षात्कृतं तद्
विमुक्त्यै तदस्माकमत्रा(रि ? वि)रस्तु ॥

यत् सर्ववेदान्तरहस्यसारं
दुर्वाससे कावषेयैस्तु गीतम् ।
ब्राह्मे पुराणे तदनुप्रवेश्य
व्याख्यायते प्रीतये नन्दसूनोः ॥

अस्ति हि ब्राह्मे पुराणे सनत्कुमारव्याससंवादे समस्तवेदान्तोपनिषत्सारसङ्ग्रहरूपं कावषे(य)गीताख्यमुपाख्यानम् । तस्य

चार्थोऽतिगहनरूपत्वात् न सर्वैर्विस्रम्भेण यथावद् व्याख्यातुं शक्यते । अथाप्यद्वितीयपरमात्मतत्त्वज्ञानश्रद्धाप्रयुक्तया भगवत्प्रीत्यैव यथाशक्ति मया व्याख्यायते ।

अत्र व्यासं प्रति भगवान् सनत्कुमार उवाच—

श्वेतद्वीपे हरिं स्तुत्वा कदाचिन्नारदो मुनिः ।
कैलासमगमद् रुद्रं तत्र स्तोतुं कुतूहलात् ॥

End :

रजस्तमोभ्यां सत्त्वेन यश्चोपाधिः स निर्मितः ।
तस्य भावं विशुर्धत्ते न ते तस्य न तेपु सः ॥

सत्त्वरजस्तमोभिः प्राचीनसुकृतदुष्कृतानुरूपपरिणामवद्भिर्यः मङ्घातो विनिर्मितः । तस्य०

Colophon—*Nil.*

Author—Same as No. 107.

Remarks—This Ms. and No. 107 together form a complete work, the former being the second part and the latter the first. There are four chapters on the whole.

॥ काशीमाहात्म्यसारसंग्रहः (नानापुराणगतः) ॥

109. KĀŚĪMĀHĀTMYASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—20½″ × 2″. Leaves—39. 10—13 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject.—Eulogistic verses relating to Kāśi (Benares).

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

नानापुराणस्थितकाशीमाहात्म्यसारसंग्रहः । सूतसंहितायां नैमिषीया ऊचुः—

भगवन् ! श्रोतुमिच्छामः सर्वतत्त्वविशारद ! ।
केचित् केवलविज्ञानं प्रशंसन्ति विमुक्तये ॥
केचित् समुचितं कर्म ज्ञानेन ब्रह्मवित्तमाः ।
केचिद् दानं प्रशंसन्ति तथा केचिद्व्रतं बुधाः ॥
केचिद्यज्ञं प्रशंसन्ति तपः केचित् तपोधनाः ।
ब्रह्मचर्याश्रमं केचिद् गार्हस्थ्यं चैव केचन ॥
तीर्थसेवां प्रशंसन्ति स्वाध्यायं भुवि केचन ।
केचित् स्थाने महेशस्य विशिष्टे वर्त्तनं सदा ॥
एवमन्यानि लोकेऽस्मिन् प्रशंसन्ति विमुक्तये ।
एषां यत् सर्वजन्तूनां कर्त्तुं शक्यं विमुक्तिदम् ।
तदस्माकं महाभाग ! वद सर्वहिते रतः ॥

* * * *

* * * *

श्रीमद्वाराणसी पुण्या पुरी नित्यं मम प्रिया ।
यस्यामुत्क्रममाणस्य प्राणैर्जन्तोः कृपाबलात् ॥

तारकं ब्रह्मविज्ञानं दास्यामि श्रेयसे हरे! ।
तस्यामेव महाविष्णो! प्राणत्यागो विमुक्तिदः ॥

End:

काशीकथाश्रवणतः काशीकीर्तनतः स्मृतेः ।
यत् फलं जायते पुंसां न तद्योगादिभिः क्वचित् ॥
सर्वं सविघ्नं मोक्षस्य साधनं काशिकां विना ।

... ...

यैर्दृष्टा यैः श्रुता काशी यैः स्मृता कीर्तिताथवा ।
त एव वन्द्याः पुण्याश्च कृतार्था मुक्तिभागिनः ॥

Colophon:

इति श्रीमन्नानापुराणस्थितकाशीमाहात्म्यसारसंग्रहे अष्टाविंशोऽध्यायः ॥

എണ്ണൂററ ഏഴുപത്തൊന്നാമാണ്ടു ആവണിമാസം രണ്ടാ ന്തേതി എഴുതി മുകിന്തതു.

श्रीशिवसिद्धानन्दमूर्तये नमः । श्रीकाशीविश्वेश्वराय नमः ।
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।
शिवाय परिपूर्णाय सच्चिदानन्दविग्रहाय नमः ।

Author:

Remarks—The work has 28 chapters, consisting of citations from the *Mahāpurāṇas* and *Upapurāṇas*. It embodies *inter alia* Vighneśakavaca and Gaṅgāmāhātmya. The Ms. is 237 years old.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

110. KŪRMAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—88. 15 lines per page and about 76 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5900. Complete.

Subject—The Purāṇic anecdotes as related by Kūrma, the second incarnation of Viṣṇu.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

नमः कृत्वाप्रमेयाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ।
पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं विश्वयोनिना ॥
सत्रान्ते सूतमनघं नैमिशीया महर्षयः ।
पुराणसंहितां पुण्यां पप्रच्छु रोमहर्षणम् ॥
सूत! सूत! महाबुद्धे! भगवान् ब्रह्मवित्तमः ।
इतिहासपुराणार्थं व्यासः सम्यगुपासितः ॥
तस्य ते सर्वरोमाणि वचसा हृपितानि यत् ।
द्वैपायनेन च भवान् कथ्यते रोमहर्षणः ॥
भवन्तमेव भगवान् व्याजहार स्वयं प्रभुः ।
मुनीनां संहितां वक्तुं व्यासः पौराणिकः पुरा ॥
त्वं हि स्वायम्भुवे यज्ञे सुत्याहे विततेऽहनि ।
सम्भूतः संहितां वक्तुं स्वांशेन पुरुषोत्तमः ॥
तस्माद् भवन्तं पृच्छामः पुराणं कौर्ममुत्तमम् ।
वक्तुमर्हसि चास्माकं पुराणार्थविशारद! ॥

मुनीनां वचनं श्रुत्वा सूतः पौराणिकोत्तमः ।
प्रणम्य मनसा प्राह गुरुं सत्यवतीसुतम् ॥
नमस्कृत्वा जगद्योनिं कूर्मरूपं परं हरिम् ।
वक्ष्ये पौराणिकीं दिव्यां कथां पापप्रणाशिनीम् ॥

End :

लेभे पुराणं परमं व्यासः सर्वार्थसञ्चयम् ।
तस्माद् व्यासादहं श्रुत्वा भवतां पापनाशनम् ॥
ऊचिवान् वै भवद्भिश्च दातव्यं धार्मिके जने ।
तस्मै व्यासाय मुनये सर्वज्ञाय महर्षये ॥
पाराशर्याय शान्ताय नमो नारायणात्मने ॥
यस्मात् सञ्जायते कृत्स्नं यत्र चैव प्रलीयते ।
नमस्तस्मै सुरेशाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ॥

Colophon :

इति श्रीकूर्मपुराणे षट्सहस्रिकायां संहितायामुपरिभागे षट्-चत्वारिंशोऽध्यायः । शुभमस्तु । श्रीकूर्माय नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः ।

എണ്ണൂററുളളായിത്തു ഒമ്പതാമാണ്ടു ആനിമാസം ഇരുപത്തൊമ്പതാന്തെതി വെള്ളിക്കിഴമെയും സ്വാതി നക്ഷത്രവും പൂൎവ്വപക്ഷത്തു നവമിയും കൂടിന നാൾ കൂൎമ്മപുരാണം എഴുതിമുകിച്ചോം

കരൊവി സ്ഥാണനാഥഭട്ടർ പുത്രൻ സുന്ദരവരദരാജ-പ്പെരുമാൾ സ്വഹസ്തലിഖിതം.

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णपरब्रह्मणे नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । शुभमस्तु ।

Author—Vyāsa.

Remarks—This work is divided into two parts, the first part containing 53 and the second 45 chapters. But the colophons at the close indicate the end of the 46th chapter evidently a scribal error. The publication of this work by the Asiatic Society, Bengal, begins from the latter part of the 10th chapter.

The wooden frame of the Ms. is beautifully painted depicting the vignette of a king seated in a palanquin on one side and that of a Goddess killing a demon on the other. On the first Fol. is given the table of contents—viz., Kūrmapurāna—60 chapters, Narasimhapurāṇa—60 chapters, Umāsamhitā—12 chapters and Bṛhannāradīyapurāṇa—28 chapters. Of these the first work alone is embodied herein.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

111. KŪRMAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¾″. Leaves—108. 7 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2835. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 110.

End:

ऊर्ध्वं तु ब्रह्मभवनात् पुरं ज्योतिर्मयं शुभम् ।
वह्निना च परिक्षिप्तं तत्रास्ते भगवान् भवः ॥
देव्या सह महादेवश्चिन्त्यमानो महर्षिभिः ।
योगिभिः शतसाहस्रैर्भूतै रुद्रैश्च संवृतः ॥
तत्र ते यान्ति नियता जीवभक्ता जितेन्द्रियाः ।
महादेवपराः शान्तास्तापसा ब्रह्मवादिनः ॥
निर्ममा निरहङ्काराः कामक्रोधविवर्जिताः ।
द्रक्ष्यन्ति ब्राह्मणा ... ... ॥

Colophon:

इति कौर्मे पुराणे द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—*This Ms. contains only 42 out of* 53 chapters in the first part of the Kūrmapurāna. It is worn out.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

112. KŪRMAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¾″. Leaves—109. 7 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3050. Incomplete.

Subject—Same as No. 110.

Beginning:

... ...

... ... क्रा रुद्रलोकः स वै स्मृतः ।
एते सप्त महालोकाः पृथिव्याद्युपकीर्तिताः ।

... ...

... रसातलं प्रोक्तं शार्करं हि तलातलम् ।
प्रासादैर्विविधैः शु ... ... ।

... ...

एतेषां शैलमुख्यानामुत्तरेषु यथाक्रमम् ।
सन्ति चैवान्तरद्रोण्यः सरांसि च वनानि च ।
वसन्ति तत्र मुनयः सिद्धाश्च ब्रह्मभाविताः ॥

End—Same as No. 110.

Colophon:

* * * * * *

कौर्मं पुराणं समाप्तम् । हरिः ।
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।
श्रीकृष्णाय नमः । नारायणाय नमः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—The work begins from the latter portion of the 43rd chapter in the first part. The numbering of leaves begins on Fol. 109 and ends on Fol. 218. It may therefore be the

continuation of No. 111. For the rest see No. 110. The Ms. is damaged and worn out.

॥ कृत्तिकामाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

113. KṚTTIKĀMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¾". Leaves—72. 7—8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1080. Complete.

Subject—The glory and greatness of Kṛttikā, an incarnation of Goddess Mahā Lakṣmī, the *fortuna regum.*

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रियः पतिमथामन्त्र्य गते देवर्षिसत्तमे ।
हर्षोत्फुल्लानना सत्या वासुदेवं तदाब्रवीत् ॥
धन्यास्मि कृतकृत्यास्मि सफलं जीवितं मम ।
मज्जन्मानि च धन्यात्मा पितरौ मम सद्व्रतौ ॥
यौ मां त्रैलोक्यसुभगां जनयामासतुर्ध्रुवम् ।
षोडशस्त्रीसहस्राणां वल्लभाहं यतस्तव ॥
यस्मान्मयादिपुरुषः .... कल्पसमन्वितः ।
यथोक्तविधिना सम्यङ् नारदाय ममर्पितः ॥
यद्वार्तामपि जानन्ति भूमिसंस्था न जन्तवः ।

सोऽयं कल्पद्रुमो गेहे मम तिष्ठति साम्प्रतम् ॥
स्नात्वा शुचिर्धृतवस्त्रो मन्दवारे महाद्रुमम् ।
कृत्वा प्रदक्षिणां स्तोत्रमश्वत्थस्य शनैः शनैः ॥
स्पृष्ट्वा करतलेनामुं जपेन्मन्त्रं त्रियम्बकम् ।
वैष्णवो यदि चेद्विप्रः पौरुषं सूक्तमुच्चरेत् ॥
कोणस्थः पिङ्गलो बभ्रुः कृष्णो रुद्रोऽन्तको यमः ।
शौरिः शनैश्चरो मन्दः पिप्पलो दिष्टसंस्थितः ॥
एतानि शनिनामानि जपेदश्वत्थसन्निधौ ।
शनैश्चरकृता पीडा न कदाचिद् भविष्यति ॥
अतोऽस्पृश्यः सदा सोऽभूदश्वत्थः शाखिनां वरः ।
यस्मात् प्रश्नानुसारेण मया चोक्तं समासतः ।
ब्रूत यूयमतः किञ्चिच्छ्रोतव्यं दिव्यमस्ति चेत् ॥
परमिममितिहासं पारणं पातकानां
सकलशुभनिदानं सन्ततं सज्जनानाम् ।
चिरमिह परितोषं चिन्तितानां स भुङ्क्ते
मुररिपुमुपितांहाः श्रावयेद्यः शृणोति ॥

End:

इति श्रीमत्पद्मपुराणे कृत्तिकामाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः । शुभमस्तु । कृत्तिकामाहात्म्यं समाप्तम् ।

Colophon:

गलसीमलसच्चारुतुलसीदामभूषणम् ।
व्रजसीमन्तिनीजारमतसीमेचकं भजे ॥
श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः ।

൧൰൪൯-ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസം ൧൨-ാംനു കൃത്തികാപുരാണം മഹിമാംശാസ്ത്രികൾ എഴുതിയതു്.

शुभम्

Author—Vyāsa.

Remarks—The work is a portion of the Pādmapurāna. It contains 30 chapters dealing with the origin of Māya—the incarnation of Krttikā—Her greatness, the Kārtikavrata, the rules and fruits thereof, the proper person for its observance and other subjects. From the colophons it is seen that the Ms. was transcribed in 1052 Malayāḷam Era, corresponding to 1877 A. D.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

114. KṚṢṆAPADĪ

commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—10. 6—7 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—125. Incomplete.

Subject—Elucidative exposition of the content of the Bhāgavata.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

प्रत्यक् परं प्रकृतिपूरुषयोः प्रपञ्च-

" प्रोद्भावनावननिरोधनानित्यलीलम् ।

निर्व्याजसौभगममङ्गलमसदीयं
  निर्माष्टुं नैगमगिरां पदमैशमोजः ॥
अष्टप्रकृत्यष्टवधूविकारं (तं) द्व्यष्टसाहस्रवधूगणेष्टम् ।
अखण्डचैतन्यसुखात्ममूर्ति नमामि कृष्णं पुरुषं पुराणम् ॥
जगत्त्रयीभाग्यगृहीतदेहं जगत्कृपागात्रकलत्रवन्तम् ।
जगत्पतीनां प्रवरं त्रयाणां नमामि हंसं गिरिजासहायम् ॥
प्रसाध्योनिप्रथमासनस्थं प्ररूढमूलं मिथुनात् प्रधानात् ।
प्रत्यूहशान्त्यै महितं गणेशं प्रकाशराशिं शरणं प्रपद्ये ॥
यासौ गृहिण्यादिपितामहस्य प्रकृष्टवर्णार्थपदक्रमाङ्गी ।
प्रकाशयन्ती निधिमा........वाचामधीशा पुरतोऽस्तु सा नः ॥

श्रवणमननयोगज्ञानरूपैश्चतुर्भि-
  र्नियतमनुभवन्तं वाचमास्यैः प्रशस्यैः ।
दधतमखिलनाथं दोर्भिरक्षस्रगम्भः-
  कलशभयनिरोधज्ञानदानान्युपासे ॥

वीणाधरं वाहुयुगेन विष्णोश्चरित्रभेदाननिशं गृणन्तम् ।
विख्यातचेष्टं शरदिन्दुशोभं विधातृसूनुं शरणं प्रपद्ये ॥
अनल्पपाण्डित्यपरिष्कृताङ्गात् पराशरादाप शरीरतां या ।
परस्य पुंसः प्रथमा कला सा प्रसादमस्मासु सदा विदध्यात् ॥
विलीनचित्तं कमलालयायाः कान्ते कृतान्तान्तकतापकान्ते
तुर्याश्रमान्तःस्थलनाथमग्र्यं तापोपशान्त्यै शुकमाश्रयामः ॥
सतोऽपि सुत्रामपदोपरिष्टाद्योऽवस्थितं कृष्णपदे निषण्णः ।
उग्रश्रवस्संज्ञमुदारकीर्तिं शुकाद्धि........................ ॥
शुभाय नः स्युर्मुनयो महान्तस्ते नैमिशीया इह शौनकाद्याः ।
येषां प्रसादादधुना मनुष्यैरास्वाद्यते भागवतो रसोऽसौ ॥

यैराप्ता परहंसराजपदवी विष्णोः परं सेवनाद्
यत्पक्षाश्रयणेन लब्धगतयो याता द्विजेन्द्रा दिवम् ।
ब्रह्मानन्दसुधाब्धिकेलिरसिकाः श्रीशङ्कराख्या।मृताः
शम्भोर्नः करुणाविलासविभवाः कुर्वन्तु ते मङ्गलम् ॥

यत्पादाब्जरजोभिषेकसुकृतप्रक्षीणदुष्कर्मणा-
मस्माकं हृदयारविन्दकुहरे नर्नर्ति लक्ष्मीपतिः ।
तेभ्यो ब्रह्मणि नित्यनिर्वृतिरसे लीनाशयेभ्यः सदा ।
कृष्णानन्दगुरुभ्य एभ्य उदियाद् भूयान् प्रसादो मयि ॥

- श्रीभागवततात्पर्यसुधाविष्कृतिकारिणी ।
कृतिं कृष्णपदीं नाम करिष्याम्यात्मशुद्धये ॥

केदं व्यासविचित्रमानससरः सद्राजहंसास्पदं
क्वेमे तत्प्रतिबोधनाय मनसः स्वल्पाः प्रचारा मम ।
उद्योगोऽयमथापि हन्त! विदुषां हासाय न स्यात् परं
सद्भासास्पदतापि दुर्लभतरेत्येषा त्रिदोषा कृतिः ॥

तत्र तावत्
"प्रवृत्तिर्वा निवृत्तिर्वा नित्येन कृतकेन वा ।
पुंसां येनोपदिश्येत तच्छास्त्रमभिधीयते" ॥

End:

जीवेश्वरयोर्विरुद्धरूपस्य दृश्यत्वमदृश्यत्वं वा । आद्ये दृगेकाकारयोस्तयोर्न वस्तुतस्तेन दृशि दृश्यान्वयविरोधात् । अदृश्यत्वे शून्यत्वं दृङ्मात्रत्वं वा स्यादतोऽस्यानयोरुभयोरप्यसम्भवाद् बिम्बप्रतिबिम्बयोर्विरुद्धरूपस्यैव ।

Colophon—Nil.

Author—Rāghavānandamuni.

Remarks—This Ms. contains only a portion of the commentary on the first verse beginning with "जन्माद्यस्येति". From the complete Ms. it is known that Rāghavānandamuni is the author of Kṛṣṇapadī. The readings of Rāghavānanda are far better than those of Śrīdharasvāmin. (Refer to No. 122).

The life of Rāghavānanda is highly interesting. The village of Nāgapura fondled by the cool breeze of the heavenly Ganges that adorns the matted hair of Śrī Parameśvara, was sanctified by the birth of the great sage Patañjali. There in a reputed Brahmin house was born a child who after his initiation (*upanayana*) mastered Yajurveda with its Aṅgas. Before marriage he freed himself from all worldly ties and took to asceticism. He was later on known as Kṛṣṇānandamuni. Accompanied by many other *sanyāsins* and inspired by the desire of paying homage to the deity Śrī Padmanābha who has Ananta for his couch, he reached Anantapuram. He studied all the vedas at the feet of Śivāmṛtaparamahamsamukhya, who installed him as the sovereign of Paramahamsas. Then he proceeded to Trichur, where in the Vaṭakkunnātha temple he explained and taught all the vedas to the people. Finally he entered into Nirvāna at the shrine of Śrīkṛṣṇa at Śrī-Raktaśākhi (Cemmaram).

Rāghavānanda was a devoted disciple of this great sage Kṛsnānanda.

Rāghavānanda was born in the vicinity of the river Bhāratappula also known as Nilā. Threatened by the thought of death he became a *sanyāsin.* He was a great Yogin and a devotee of Visnu. He composed the commentary Krsnapadī, when Rāghavavarma of universal fame was ruling over Kolattunādu. The author of Krsnapadı, might have styled himself Rāghavānanda, in token of his loyalty and respect to Rāghavavarma, his sovereign. (See colophon under No. 129).

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

115. KṚṢNAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—25¾" × 2'. Leaves—104. 9—11 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6000.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End:

भौमस्यापि राज्ञः सर्वग्रहाणेन कृष्णचरणारविन्दपरमरतेस्तन्माहात्म्यश्रवणरतेश्चेहोदि(त)त्वात् । एवं शब्दार्थालङ्कारा अपि द्रष्टव्याः ।

पादं नयंति याम्यस्ता कृष्णस्येहाचिरान्नरान् ।
सेयं कृष्णपदी व्याख्या प्रथमस्कन्धगोद्धृता ॥

कथाकथनमात्राय नारब्धा व्याकृतिस्त्वियम् ।
किन्तु तात्पर्यविज्ञप्त्यै ग्रन्थस्यास्येति विस्तरः ॥
प्राचीनानि विलोक्य व्याख्यानानि श्रुतिस्मृतिन्यायान् ।
अनुसृत्य चानुभूतिं हरिगुरुभक्त्या त्वियं कृता व्याख्या ॥
यः कर्तास्य मुनिः पराशरसुतो वक्ता च वैयासकि-
र्यो वा कारयिताब्जसम्भवसुतः श्रोता च योऽभून्नृपः ।
यो वात्र प्रतिपाद्यते सुबहुशो यश्चागमोऽयं महान्
दद्यात् सोऽखिलनायको यदुपतिः श्रेयांसि भूयांसि नः ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णानन्दपूज्यपाद-शिष्यस्य श्रीमद्राघवानन्दमुनेः कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां प्रथमस्कधेऽष्टादशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
तत् सर्वं क्षम्यतां देवि, प्रसीद परमेश्वरि, ॥

Author—Same as No. 114.
Remarks—This Ms. comprises the first *skandha*.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

116. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2". Leaves—148.

10—13 lines per page and 70—80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7500.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End :

राज्ञा परीक्षिता पृष्टो मुनिर्यद्वोचत् तद्वो राज्ञः प्रश्नानुसारतोऽभिधास्ये । शृणुत सावधाना हि तच्छृणुध्वमित्यर्थः ।

परचिद्गगना (द?दिहां) वतीर्णं
व्रजनारीहृदयाब्जराजहंसम् ।
सुरमानुपलोककामधेनुं
हरिमात्मन्यधिरोप्य निर्वृतोऽस्मि ॥

Colophon :

द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । श्रीगणपतये नमः । द्वितीयस्कन्धः समाप्तः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. contains the commentary on the first two *Skandhas* only.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

117. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—23¼"×2". Leaves—199.

9—10 lines per page and 64—68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः। श्रीः।

जीयादकृत्रिमवचोभिरजस्रगीतं
मायानुभावरचिताखिललोकतन्त्रम्।
लीलाकिशोरतनु तामरसालयायाः
सौभाग्यमङ्गलनिकायनिधानमोजः ॥

प्रथमेनाधिकार्यस्य श्रवणादौ निरूपितः।
विधिरस्मिन् सानुबन्धः स्कन्धेनानेन चिन्त्यते ॥
अत्राध्याया दश प्रोक्तास्त्रीणि प्रकरणान्यपि।
द्विद्विषट्संख्यकाध्यायसम्मितानि यथाक्रमम् ॥
ध्यानश्रद्धाध्येयचिन्ताविध्यङ्गार्थानि च क्रमात्।
विश्वात्मनो विभोर्ध्यानं तत्प्रयोजनकीर्तनम् ॥
इतीमे दशभिः पादैरध्यायार्था उदाहृताः।
अथ व्याख्यायते ग्रन्थः श्रुतियुक्त्यनुसारतः ॥

तत्र तावद्राज्ञः प्रश्नानुमोदनं करोति मुनिः—वरीयानिति।

End:

एकादशविधो मनआदीन्द्रियरूपश्च भवति। तस्य स्वराजो वपुरेवाण्डं ग्राह्यं यतोऽयमचरं च भवति। कौणपा? येन स्वेनैव रूपेण तज्ज्ञानं मायादित्यत्राह—एतदिति।

(ज्ञानं ददौ कपिलमूर्ति)रकृत्रिमं यो
मात्रे मनोस्तनुभुवे निजतत्त्वनिष्ठम्।

आन(न्द)चिन्मयममर्त्यशिखामणिं तं
गोविन्दचन्द्रमसमात्मनि भावयामि ॥

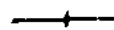
Colophon:

* * * *

तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।
समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary on Skandhas 2 and 3 is contained in this Ms. 40 leaves after Fol. 139 are missing here which comprise No. 119.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

118. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—190. 10—11 lines per page and 80—90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End:

आनन्त्यमपि कुतोऽवगतमित्यत्राह— सगिरिसरित्समुद्रमत्वं
गिरिभिः सरिद्भिः समुद्रैश्च महितं भूगोळं सहस्रमूर्ध्नोऽस्य मूर्धन्येक-

स्मिन् शिरसि अणुवत् सर्षपवद् यतोऽर्पितामिति अनन्तस्तुतिमुपसंहरत्येवम् ।

Colophon:

इति पञ्चमे चतुर्विंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—This work contains Skandhas 2—4 and nearly 25 chapters in Skandha 5.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

119. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—23″×2″. Leaves—139—179. 10 lines per page and about 66 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1700.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

एतदसृजद् उत......प्रजासर्गेषु स्वतन्त्रा अन्यानिरपेक्षा आहोस्वित् सर्वे मंहता अन्योन्यमहा ... .
जातक्षोभाद् गुणत्रयाद् गुणागुणानां त्रयं यस्य ।

End:

केवलात्मज्ञानेनान्यत् किं फलतीत्यत्राह—सेति । अपिशब्दोऽयं भिन्नक्रमः । एतया आत्मतत्त्वविषयया चरमया विलयकालीनया मनसोऽनुवृत्त्या श्रुतिमनुसम्भृतया वृत्त्या उपलब्धपरात्मकाष्ठः साक्षात्कृतकेवलात्मतत्त्वोऽस्त एव सुख...

Colophon:

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. as noted in No. 117 contains the chapters omitted there, beginning from chapter 20, Skandha III. It is about 300 years old and partly damaged.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

120. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—165. 8—12 lines per page and about 56 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—5800.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

अप्रतर्क्यमहसा स्वमायया यश्चराचरजगन्मयं वपुः ।
धारयत्यमृतसिन्धुशायिनं तं स्मरामि सरसीरुहेक्षणम् ॥
तृतीये तु त्रयस्त्रिंशदध्यायाः सर्गवर्णने ।
सर्गः कारणसम्भूतिर्भिन्ना सा योगसांख्ययोः ॥
विदुरायोक्तवान् योगं मैत्रेयो देवहूतये ।
कपिलः सांख्यमित्येताविविहासाविहोदितौ ॥
ऊनविंशतिराद्योऽत्र चतुर्भिर्विदुरागमः ।
अष्टभिः सर्गविस्तारः सप्तभिः क्रीडता हरेः ॥
सर्गाधारधरोद्धर्तुर्द्वितीयस्तु चतुर्दश ।

एकेन तत्र संक्षिप्तसर्गस्तद्विस्तरोक्तये ॥
चतुर्भिः कपिलोत्पत्तिर्नवभिः कपिलोक्तयः ।
बन्धुभिः क्षत्तुरुद्वासस्तद्धेतोः श्रुतिरुद्धवात् ॥
कृष्णावतारावसितेर्मैत्रेयात् स्वहितस्य च ।
सत् त्रयोविंशतेर्जन्म सद्भिर्व्यक्तिः परात्मनः ॥
सम्यग् बुद्ध्वा पुनः प्रश्नः स्रष्टवतात् पद्मजोद्भवः ।
पद्मजेन स्तुतिस्तस्य सर्गाः कालोक्तये दश ॥
कालांशाः परमाण्वाद्या ब्रह्मपुत्रसमुद्भवः ।
आविर्भावो वराहस्य गर्भाधानं च दैत्ययोः ॥
शापो मुनिभ्यो वैकुण्ठे विष्णूक्तेभ्यस्तनुग्रहः ।
हिरण्याक्षस्य सामर्थ्यं वराहेण च सङ्गरः ॥
वधश्च देवस्तोत्रेषु कारणोक्तिः समासतः ।
कर्दमेन हरेस्तोषो देवहूतेः करग्रहः ॥
तयोर्विचित्रसम्भोगस्ताभ्यां कपिलजन्म च ।
लक्षणं भगवद्भक्तेः सचतुर्विंशतेस्तथा ॥
असत्पुरुषयोश्चैव ज्ञानयोगस्य च क्रमः ।
भक्तियोगस्य कालादेः पापात् तामस्यधोगतिः ॥
राजस्यन्तः पुण्यपापात् सात्त्विक्यूर्ध्वं च पुण्यतः ।
देवहूतिवदात्मासिरध्यायार्थो इमेऽङ्घ्रिभिः ॥
तत्र योगमतं चित्तं नामतत्त्वान्तरं नहि ।
इति त्रयोविंशतिगो गणः प्राधानिको मतः ॥
तस्मादौ वासुदेवोऽभूद्भक्ता सर्वोर्ध्वलोकगः ।
ततो ब्रह्मा ततस्तस्य तनयो नारदो मुनिः ॥

तत्त्वानि चित्ततः साङ्ख्ये चतुरुत्तरविंशतिः ।
वक्ता सङ्कर्षणोऽस्यादौ सर्वाधस्तात् स्थितो हरिः ॥
ततः सनत्कुमारोऽभूत् ततः साङ्ख्यायनो मुनिः ।
ततः पाराशरो व्यासो वक्तासीन्मतयोर्द्वयोः ॥
इति भागवतं तन्त्रमुभयाध्वानुगं मतम् ।
कारणं तत्त्ववैषम्ये रुचिवैषम्यमिष्यताम् ॥
पुंसो गुणवतोऽपि स्याद् गुणहीनैरुपेक्षणम् ।
इति बोधयितुं क्षत्तुस्त्यागो बन्धुभिरुच्यते ॥

राज्ञः प्रश्नानुसारतो विदुरवृत्तान्तमभिधास्य इत्युक्तम् । तत्र तत्-प्रश्नबीजं किमित्याकाङ्क्षायां शुकवाक्यमुत्थापयति—एवमेतदिति ।

End—Same as No. 117.

Colophon—Same as No. 115.

हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

सर्वव्याख्या(नि ? वि)कल्पानां स्वयमेव प्रयोजनम् ।
पूर्वत्रापरितोषो वा विपर्यव्याप्तिरेव वा ॥
पदच्छेदः पदार्थोक्तिर्विग्रहो वाक्ययोजना ।
तात्पर्यकथनं चेति व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
उक्तं च वक्ष्यमाणं च भर्त्सनं तिर्यगीक्षणम् ।
क्वचिद्यथार्थकथनं व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
उरसा शिरसा पद्भ्यां मनसाञ्जलिना दृशा ।
वाचामाभ्यां संप्रयुक्तः प्रणामोऽष्टाङ्ग ईरितः ॥
अग्रे भूलिरनन्तरं घणघणग्रैवेयघण्डारवः
पश्चादुस्रवदूधमां पथि गवामुच्चावचा हुंक्रिया ।

तारो वेणुरवस्ततः परिमलस्तस्यास्तुलस्यास्तत-
स्तापिञ्छद्युति पिञ्छशेखरि किमप्यायाति रम्यं महः ॥
तृतीयस्कन्धव्याख्या समाप्ता ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—This is the commentary on Skandha III. Some verses occurring after the colophon relate to Vyākhyānalakṣaṇa.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

121. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—22¼″ × 2¼″. Leaves—162. 7 lines per page and about 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

यदज्ञानाज्जगत् सत्तामसदप्यधिरोहति ।
यज्ज्ञानाद्याति चासत्त्वं तस्मै श्रीपतये नमः ॥
एकोनत्रिंशताध्यायैर्विसर्ग.... ईरितः ।
स च प्रजानां संभूतिः सा प्रजा .... ॥
... ...
......स्ते च दक्षान्ताः स द्विधा मतः ॥
माद्यः प्राचेतसश्चेति तत्सर्गो द्विविधस्ततः ।

सतीध्रुवपृथुप्राचीनेतिहासैस्तदुक्तये ॥
चतुष्प्रकरणी सेयं चतुर्थस्कन्धसंहिता ।
आद्यं प्रकरणं प्रोक्तमध्यायैरिह सप्तभिः ॥
द्वितीयं तु चतुर्भिः स्यात् तृतीयं दशभिर्भवेत् ।
तुरीयमष्टभिः स्वायम्भुववंशोऽत्र चाश्रयः ॥
द्वितीयदक्षः सर्गोऽस्मात् षष्ठे तूद्वृत्य दर्शितः ।
मनुकन्यान्वयः सत्यै द्वेषस्तत्पतितातयोः ॥
पत्या निषेधनं सत्या देहत्यागः पितुर्मखे ।
गणैर्दक्षमखध्वंसो ब्रह्मणा रुद्रसान्त्वनम् ॥
विष्णुना यज्ञसंसिद्धिर्ध्रुवेणाराधनं हरेः ।
कामलाभो ध्रुवस्यास्याद्यक्षान्ताद्वारणं मनोः ॥
विष्णुध्रुवपदप्राप्तिः पृथवे वेनसंम्भवः ।
वेनवाहोः पृथूत्पत्तिः सूतायैः स्तवनं पृथोः ॥
पृथुना निग्रहो भूमेस्तचद्दुग्धस्य दोहनम् ।
जयोऽश्वमेधे शक्रस्य साक्षात्कारो मधुद्विपः ॥
सभामध्ये स्वधर्मोक्तिः कुमारेभ्यः परात्मधीः ।
तया वने स्वधर्माप्तिः स्तवः पित्रे प्रचेतसाम् ॥
आत्मोक्तिर्नारदेनास्मै पुंसो जायापरिग्रहः ।
कालाभिभूतिस्तत्कर्मस्तत्कर्मुक्तिर्द्वन्द्वनिपर्यये ॥
पुरञ्जनादिव्याख्यानं तपःसिद्धिः प्रचेतसाम् ।
दक्षमुत्पाद्य निर्वाणम ...यार्थस्य. . . . . ॥
... ...प्रचेतोभिस्तदात्मजैः ।
तथाप्यध्यात्मपारोक्ष.... .... ॥

पुण्यं पुत्रस्य पितुरप्यन्तःकरणशुद्धये ।
भवेदिति द्योतयितुं प्रचेतोवृत्तिवर्णनम् ॥
सतीचरितचिन्तायै तन्मातृणामिहान्वयः ।
स्वायम्भुवस्य पुत्रीणां मनो...द्यस्य...यते ॥

तदपत्योदयं शृण्विति प्रतिज्ञाय मन्वपत्येषु देवहूतेश्चरितमेव पूर्वस्कन्धे वर्णितम् । तदपि न साकल्येन तत्पुत्रीसन्ततेरनुक्तत्वाद् आकूत्यादिचरितं तु नेक्षितमपीत्यतः सतीचरितोपोद्घाततया मनुकन्यान्वयं वर्णयितुकामः पूर्वोक्तमर्थमनुसारयति—मनोरिति ।

End:

हर्यर्पितात्मनामिति । हरावर्पित आत्मा मनो येस्तेषाम् । अत्र यज्ञदत्तात्रेय .... रुद्रपृथ्ववतारा दर्शिताः ।

यदुवंशवनविवृद्धिव्ययहेतुर्देव आशयेऽस्माकम् ।
भातितरामहह कृतं तन्नः श्रुत .... पन्नाः ॥

Colophon:

* * * * *

चतुर्थस्कन्धे एकोनत्रिंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः । हरिहराभ्यां नमो नमः । श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. contains the commentary on Skandha IV of the Bhāgavata.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

122. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—26″ × 2″. Leaves—43.
11—12 lines per page and 80 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अकृत्रिमप्रणयरसाकुलेक्षणै-
व्रजस्पति प्रकृतिजनैरुदीक्षितम् ।
मरुत्पतिप्रणतपदाम्बुजद्वयं
महः परं मनसि मम प्रकाशताम् ॥

षष्ठ एकोनविंशत्या पुष्टिः सानुग्रहो हरेः ।
कर्मणा येन यैर्यत्र स्थातव्यं तेन तत्र ते ॥
तिष्ठन्तीति हि मर्यादापालनं स्थानमीरितम् ।
कृतेऽपि पातके यत्र न पातः प्रत्युतोन्नतिः ॥
सोऽनुग्रहोऽजामिलस्य मुनीन्द्रस्य यथा दिवि ।
त्रिभिः षोडशभिश्चन्द्रं पायं षट्काष्टकद्विके ॥
विश्वरूपस्य वृत्रस्य मरुतां च वधस्त्रिधा ।
दक्षान्वयस्तदुत्पत्त्यं वैश्वरूपे त्रिकेऽग्रिमे ॥
वृत्राष्टके चतुष्केऽन्त्ये वृत्रप्राक्चित्रकेतुता ।
अजामिलाघनाशोक्तिर्विष्णुवर्याम्यविग्रहः ॥

यमेन सान्त्वनं तेषां दक्षेणाराधनं हरेः ।
नारदात् पुत्रनाशोऽस्य दौहित्राद्विश्वरूपभूः ॥
तस्य देवपुरोधस्त्वं गुरुत्वं विष्णुवर्मणि ।
तद्वधाघाद् वृत्रभयं वृत्रवासवसङ्गरः॥
वृत्रभक्तिज्ञानशौर्यं वृत्रस्य मरणं रणे ।
वृत्रहत्याप्रतीकारश्चित्रकेतोः सुतात्शुचः ॥
बोधोऽङ्गिरोनारदाभ्यां विद्यावाप्तिश्च नारदात् ।
गौरीशापाच्च वृत्रत्वं गर्भे शक्रमरुद्भिदा ॥
व्रतं दितिकृतं पुण्यं प्रत्यध्यायमिमेऽङ्घ्रयः ।
नामोच्चारणमात्रेण हरेर्दुष्कृतिनामपि ॥
मुक्तिलाभेऽजामिलेतिहासस्त्रिभिरुदीर्यते ।
तत्राप्यजामिलकृतं पापमादौ निरूप्यते ॥
अबुद्धिपूर्वकोऽप्यस्य परिहारश्च तत्कृतः ।

नरकाणामतिघोरत्वमाक(र्ण्य) तत्पातनिमित्तभूतपापपरिहारोपायं प्रष्टुकामः परीक्षिद् गुरुणोक्तमर्थमनुवदति— निवृत्तिमार्ग इति पञ्चभिः श्लोकैः ।

End:

एवं व्रतफलमुक्त्वा मरुज्जन्मकीर्तनफलमाह—

एतदिति । अन्यत्र चाभ्युदये कर्मण्यग्र्यैतन्मरुतां जन्मपर्यैः पितृदेवतानामनन्ततृप्तिर्भवति । होमविशे(षे)ष्वपि पठ — हरिः

Colophon:

हरिः ॐ । श्रीगणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । परं ज्योतिषे नमः । सच्चिदानन्दमूर्तये नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—This is the commentary on the 6th Skandha. According to Śrīdhara there are 28 verses in chapter 19. In Kṛṣṇapadī it comprises only 26½ verses. Differences also exist in the readings of Rāghavānanda and Śrīdharasvāmin. For example the following are the different readings of a verse in chapter 19, Skandha 6 :—

विन्देद्विरूपातिरुजा विमुच्यते
य आमयावीन्द्रियकल्यदेहम् ।
Rāghavānanda.

विन्देद्विरूपा विरुजा विमुच्यते
य आमयावीन्द्रियकल्पदेहम् ।
Śrīdharasvāmin.

"य आमयावी सोऽतिरुजा महतामयेन विमुच्यते । इन्द्रियकल्यदेहं इन्द्रियैः कल्यं व्यवहारसमर्थं देहं च विन्देत् "
Rāghavānanda.

'य आमयावी रोगी स विरुजा विशिष्टया रुजा विमुच्यते इन्द्रियैः सहितं कल्पं देहं च विन्देदिति शेषः' ॥
Śrīdharasvāmin.

The readings of Rāghavānanda are more appropriate. It is doubtful whether the author is identical with Rāghavānandamuni who composed Paramārthasāraṭīka and Vidyārccanamañjarī. (Vide page 500 C. C.)

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

123. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—129. 8 lines per page and 60—68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

गुरुमपि जगतां जठरे भोजसुता यं बभार तनुमध्या ।
वयमिह तनुमस्तस्मै तनुमितिवचनैर्नमस्याचाम् ॥
(रजस्व?) सप्तमे पञ्चदशभिरध्यायैरूतिवर्णनम् ।
ऊतिः प्राक्कर्मजा कर्ता भोक्तास्मीत्यादिवासना ॥
सा प्रह्लादेतिहासेन दशाध्यायेन दर्शिता ।
स्वरूपतः कारणतः पञ्चाध्यायेन कर्मणा ॥
प्रह्लादस्य परे रागो द्वेषः पितृपितृव्ययोः ।
विष्णौ तयोरविषये कर्मणोऽसुरभावदात् ॥
द्रष्टुमीशं विहन्तुं तद्वैकुण्ठकलहान्मिथः ।
चतुस्सनो(?) हि प्रह्लाद इतरो विजयो जयः ॥
प्राङ्निष्कामसकामाभ्यां भक्तिभ्यां वासनाद्वयम् ।
द्वयोरप्येकफलता कर्मणोर्भोगतः क्षयात् ॥
कुमारैर्द्वाःस्थयोः शापो हिरण्यकशिपोः शुचः ।
ब्रह्मणो वरलाभश्च प्रह्लादस्य च सम्भवः ॥
पित्रा परीक्षणं तस्य बालानां तेन शिक्षणम् ।
नारदोक्तानुवादश्च हिरण्यकशिपोर्वधः ॥

प्रह्लादेन नृसिंहेडा ततोऽस्य शिववद्यशः ।
सामान्येन सदाचारस्तथा त्रिष्वाश्रमेषु च ॥
परिव्राजकधर्माश्च मोक्षधर्मा गृहाश्रमे ।
श्राद्धादीनि मुमुक्षूणां यावदध्यायमङ्ग्रयः ॥
न सुरानेव गोविन्दः पालयत्यसुरानपि ।
भक्तानितीह प्रह्लादचरितेन प्रकाश्यते ॥

तत्राप्यादौ (विरुद्धमत्वहि गृह्णाति सुरानपि हरिरित्युपितत-पीत्तद्वाःस्थभिर्गीयते ?)। ततो हतपुत्रा दितिः शक्रं पाष्णिग्राहेण विष्णुनेत्युक्तमधस्तात् तत्र राजा चोदयति स्म इति त्रिभिः । हे ब्रह्मन् ।

End:

अध्यायार्थमुपसंहरति—प्रलयपयसीति । यः प्रलयपयसि शयानस्य त...धातुर्मुखेभ्योऽनेनापनीतं श्रुतिगणं दितिजं हत्वा प्रत्युपादत्त धात्रेऽदात् सत्यव्रताय ब्रह्म पञ्चमवेदमकथयत् तमखिलहेतुमेव जिह्ममीनं मायामत्स्यं नतोऽस्मि । अस्मिन् स्कन्धे हरिकूर्म-मोहिनीवामनमत्स्यावतारा वर्णिताः ।

जठरादिव जगदखिलं व्युत्थितमास्ये निरी (क्ष?क्ष्य) यस्याम्बा ।
विस्मयमाप महान्तं शिशुमेतं शाश्वतं नमामि सदा ॥

Colophon:

* * * *

सप्तमस्कन्धे पञ्चदशोऽध्यायः ।

ग्रन्थग्रन्थिरिह क्वचित् क्वचिदपि न्यासि प्रयत्नान्मया
प्राज्ञंमन्यमना हठेन पठिती मास्मिन् खलः खेलतु ।

श्रद्धागाढगुरुश्लथीकृतदृढग्रन्थिः समासादय-
न्त्वेतत्तन्वरसोर्मिमज्जनसुखेष्वासज्जनं सज्जनः ॥
श्रीकृष्णाय नमः ।

* * *

* अष्टमस्कन्धे त्रयोविंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः । हरये नमो नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीगोविन्दाय नमः । श्रीविष्णवे नमः । शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥
अविघ्नमस्तु । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरवे नमः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary covers Skandhas 7 and 8. The first verse, in the colophon by Śrī Haṃsa testifies to the scribe's piteous straits.

—:o:—

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

124. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—13¾"×1¾". Leaves—89. 9 lines per page and 50—52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2250.
Subject—Same as No. 114.
Beginning:

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
यत्कारुण्यकटाक्षवीक्षणलवश्रद्धालवः साधव-
स्त्यक्त्वा पुत्रकलत्रवित्तधरणीगेहादिकं दूरतः ।

ग्रामात् काननमभ्युपेत्य विजनं भीमं तपः कुर्वते
तस्मै सात्वतपुङ्गवाय हरये कुर्यां नमस्यां सदा ॥
उक्ताः परे गतैः स्कन्धैरवताराः परात्मनः ।
वासुदेवावतारोऽस्य दशमेन प्रकाश्यते ॥
अध्यायो ह्यत्र नवतिस्त्रिविधं तस्य चेष्टितम् ।
गोकुले मथुरायां च द्वार्वत्या चोत्थितं क्रमात् ॥
अध्यायैस्तु चतुश्चत्वारिंशतोक्तं व्रजे कृतम् ।
सप्तभिर्मथुरोद्भूतं द्वारकाया कृतं परैः ॥
एवमीशकथा स्कन्धेनानेन प्रत्युदीरिता ।
समग्रैश्वर्यसम्पन्नो देवकीनन्दनो यतः ॥
प्राकट्यबाल्यपौगण्डकैशोरप्रौढिभेदतः ।
पञ्चधा गोकुलकृतं तच्च कं(स)वधादिकम् ॥
चतुर्भिर्दशभिः शङ्कैः सप्तभिर्नवभिः क्रमात् ।
कंसभीर्भाविनः कृष्णाद् देवक्या तस्य सम्भवः ॥
जातस्य गोकुलप्राप्तिर्निद्रोक्तात्कंसभीः पुनः ।
व्रजे जन्मोत्सवस्तस्य तेनाथो पूतनावधः ॥
अनस्तृणावर्तवधस्तस्य नामानि चापरम् ।
दामोदरत्वनटनं यमलार्जुनभञ्जनम् ॥
वधश्च वत्सबकयोस्तथाघासुरभोगिनः
वत्सचोरब्रह्ममोहो ब्रह्मणा स्तवनं हरेः ॥
रामेण धेनुकवधः कालियस्य स्वय दमः ।
व्रजस्य रक्षणं दावात् प्रालम्बो हलिना वधः ।
दावाद् गोत्राणमैषीके प्रावृट्च्छरदृतुश्रियौ ।
गोप्यानन्दो वेणुरवाद् गोपीनर्मोम्बिकार्चने ॥

यज्ञपत्नीप्रसादश्च भङ्ग इन्द्रमखस्य च ।
गोवर्धनस्योद्धरणं गोपानां देवतामतिः ॥
कृष्णाभिषेको गोदेवैर्वरुणान्नन्दमोक्षणम् ।
सम्भोगो निशि गोपीभिर्विप्रलम्भो लसद्वने ॥
गोपीविरहगीतानि ताभिः सञ्जल्पनं हरेः ।
रासक्रीडा च ललिता मोक्षो विद्याध्रयक्षयोः ॥
व्रजस्थगोपिकागीतं हतेऽरिष्टे च कंसभीः
केशिव्योमवधश्चैवाक्रूरयानं व्रजं प्रति ॥
निर्गमो गोकुलाद्विष्णोरक्रूरेण स्तुतिर्जले ।
कृष्णस्य मथुरालोकः कंसमल्लरणोद्यमः ॥
कृष्णेनास्येभहननं हते कंसे सुरोत्सवः ।
चतुश्चत्वारिंशादिमेऽध्यायाः कंसवधेऽङ्घ्रिभिः ॥
कृष्णस्य विद्योपादानमुद्धवस्य व्रजागमः ।
आश्वासनं च गोपीनां कुब्जाक्रूरप्रियं हरेः ॥
मल्लोऽक्रूरस्य कुरुभिर्जरासन्धपराजयः ।
यवनस्य वधोऽध्यायैः सप्तभिर्माथुरं यशः ॥
कृष्णेऽभिलापो रुक्मिण्या रुक्मिणीहरणं हरेः ।
रुक्मिणश्च पराभूतिः प्रद्युम्नाच्छम्बरक्षयः ॥
स्यमन्तकस्याहरणं सत्यभामासमुद्वहः ।
वधश्च तत्पितुर्हन्तुः कालिन्द्यादिपरिग्रहः ॥
भौमं हत्वा द्रुमानीतिर्वैदर्भीगर्वभेदनम् ।
बलेन रुक्मिणो भङ्गो नप्तुर्बाणेन बन्धनम् ॥
जयः कृष्णेन बाणस्य नृगस्य च विमोक्षणम् ।
हलिना यमुनाकृष्टिश्चक्रिणा पौण्ड्रकार्दनम् ॥

द्विविदस्य बलान्मृत्युः कुरुपुर्यां ततो भयम् ।
नारदस्याच्युतेहेक्षा मन्त्रो मागधपातने ॥
यात्रा पार्थमखार्थाय घातनं मगधेशितुः ।
शिशुपालवधो यज्ञे दुर्योधनपराभवः ॥
साल्वस्य युद्धं यदुभिश्चक्रिणा तस्य संहृतिः ।
नैमिशे सूतदमनं बल्कलान्तश्च सीरिणा ॥
कुचेलकृष्णसञ्जल्पः कृष्णेनास्यर्द्धिसाधनम् ।
सुहृत्सङ्गः कुरुक्षेत्रे कृष्णोद्वाहाभिवर्णनम् ॥
वसुदेवस्य यज्ञश्च मृतपुत्रप्रदर्शनम् ।
श्रुतदेवस्य चातिथ्यं त्रीशानां मूर्तितो भिदा ॥
नष्टद्विजसुतानीतिः श्रुतिभिः स्तवनं हरेः ।
कृष्णकीर्त्युपसंहार इतीदं द्वारकाकृतम् ॥
ऊनचत्वारिंशतोक्तमध्यायैः पादवर्णितं ।
अत्रादौ भगिनीं तावन्नयतो भवनं प्रति ॥
कंसस्य कथ्यते भीतिः कृष्णात् तद्गर्भमेष्यतः ॥

जातो गतः पितृगृहादिति श्लोकद्वयेन नवमान्ते संगृहीतं कृष्णचरितं विस्तरतः श्रोतुकामो राजा पृच्छति कथित इति ।

End :

सेतुबन्धैर्हस्तादिना जलप्रवाहनिवारणैर्मर्कटोत्प्लवनादिभिः मर्कटा नामिवोत्प्लवनमुल्लङ्घनमादिर्येषां तैः यद्यप्येते प्रागनुक्तास्तथाप्युपलक्षणन्यायेनोक्ता एवेति भाव । ब्रह्मणो भग...तद्वर्णिताद् भानपरोऽयमध्यायः ।

Colophon :
Author—Same as No. 114.

Remarks—This commentary elucidates the first 14 chapters in the 10th *Skandha*.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

125. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1¾″. Leaves—115. 8 lines per page and about 48—50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

ह सुरोत्तमौ इति। यन्नन्देनोक्तं तत् सत्यमित्याह—एताविति।
हिरवधारणे। रामो मुकुन्दश्चेत्येतौ। प्रधानः पुरुषः परमात्मैव।

End:

त्वच्छासनातिलङ्घिनः पुंसः स्पन्दितुमशक्यत्वादिति भावः।
अथ स्वार्थे कृतयापनस्य देवस्य तेजोहानिमाशङ्क्याह—नहीति।
एकस्य सजा

Colophon:

इति दशमे त्रिसप्ततितमः।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary comprises chapters 46—74, Skandha 10. The leaves are numbered alphabetically beginning with अ.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

126. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—13¾" × 1¾". Leaves—57. 7—9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

तीयरहितस्यापि विजातीयरहितस्यापि विजातीयरहितस्य ब्रह्मणः सर्वगतस्य च परमात्मनस्ते कर्मभिः उत्कृष्टः न वर्धते हि कष्टेन ह्रसते ।

End :

विद्यां खेचरीम् । अन्वक्षाणोऽपश्यन् आग्नेयीमित्यादौ पुरीमित्यनुपज्यते । अन्योन्यविशिष्टानि च धिष्ण्यानि स्थानानि अगात् । हित्वार्थः । अलब्धद्विजसुतोऽत एवानिस्तीर्णप्रतिज्ञः अत एवाग्निं विविक्षुः प्रतिषेधता निराग्यता कृष्णेन प्रत्युक्तः तद्दर्शय

Colophon :

Author—Same as No 114.

Remarks—This is a continuation of the previous Ms. On the wooden frame is inscribed the name *Devanārāyana* denoting the King of Champakaśśeri. This may be one among the Mss. taken to Trivandrum, when King Mārttāṇḍavarma the Great (*904—933 M. E. 1729—1758* A. D.) of Travancore conquered and annexed

to the State Champakaśśeri, the present Ampalappuḷa Taluk.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

127. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—224. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—*Malayāḷam*. *No. of Granthas—6700.*

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नित्यानित्यपदार्थचिन्तनपटोः स्वर्भूसुखेच्छाच्छिदः
संन्यस्ताखिलकर्मणः शमदमश्रद्धातितिक्षाजुषः ।
बन्धान्मोक्षमिहेच्छतश्च हृदये सोऽस्मीति यो भासते
शास्त्राचार्यनिजप्रसादविशदे पुंसस्तमीडे हरिम् ॥
मुक्तिरेकादशस्कन्धेऽध्यायैकत्रिंशतोदिता ।
(सायं पिहिरेधस्यादात्यशिक इति स्मृतः ।
प्राधान्येन तथाप्यस्मिन् प्रथमस्कन्धे निरूप्यते?)
तत्र कर्मज्ञाननिष्ठाभेदात् प्रकरणद्वयम् ॥
पञ्चाध्यायास्तयोराद्यं तत्राद्ये युगपत् त्रयः ।
विष्णुगुप्ते यदुकुले विप्रशापाद्विरक्तये ॥
द्वौ चतुष्टयमेकों द्वौ प्रश्नाः शेषेषु सोत्तराः ।
ज्ञातुं भागवतान् धर्मान् पुंसो मायां तदत्ययम् ॥

भक्तकर्मावतारालिमभक्तानि युगस्थितिम् ।
नव प्रश्नान्निमिश्चक्रे तानाचख्युर्नवार्षमाः ॥
सर्वकर्मार्पणं विष्णौ रागद्वेषविवर्जित ।
मिथ्यार्थदर्शनासक्तिर्विपर्ययविमर्शनम् ॥
सर्वत्रानुगतं शुद्धं वेदतन्त्राच्युतार्चनम् ।
पुरुषादिवपुर्लीलाकालचक्रपरिभ्रमः ॥
ध्यानं यागोऽर्चनं स्तोत्रमुत्तराणि नवाऽऽर्षभिः ।
धर्मे भागवतेऽभ्यासः पुंभिर्भागवतैः सह ॥
जितमायस्य धाम स्वमारोढुं भूमिकोत्तरा ।
मायाजयो धराभक्तिर्ज्ञानकर्मसमुच्चयात् ॥
अवतारकथास्तोत्रः काम्यत्यागेशकीर्तने ।
इति भूमिश्चतसृभिरध्यायानां चतुष्टयम् ॥
वसुदेवाय जायन्तेयोपाख्यानमिदं जगौ ।
मुमुक्षवे द्वारवत्यां नारदस्तद्गृहागतः ॥
विष्णोरभ्यर्थना देवैः स्वर्गमेत्युद्धवेन च ।
स्व धाम नय मेत्यूचे षष्ठे संवादकारणम् ॥
चतुर्धा त्रीनथैकं द्वौ द्वावेकं चैककं द्विधा ।
द्वौ द्विधा त्रींश्चतुर्थंकमेकमेकं च मोत्तरान् ॥
प्रश्नाञ्छेषेषु हित्वान्त्यौ समाहंलयदर्शनौ ।
सङ्गत्याग उपायस्य संसङ्गासङ्गयोः मताम् ॥
भक्तेर्ज्ञानस्य विषयासक्तौ दृष्टेऽपि दूषणे ।
हेतोर्हंससनन्दादिसंवादस्योत्तमस्य च ॥
श्रेयस्तु ध्यानयोगस्य सिद्धीनां च विभूतिवत् ।
वर्णाश्रमादिधर्मस्य ज्ञानादीनां यमादिवत् ॥

गुणदोषापवादस्य तत्त्वसंख्यान्यवस्थितेः ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञभेदस्य देहयोगवियोगयोः ॥
अभिमाननिवृत्तेश्च क्रियायोगस्य संसृतौ ।
अधिष्ठानस्य भक्तेश्च परस्याः सम्बुभुत्सया ॥
प्रश्नान् द्वाविंशतिं चक्रे कृष्णं प्रत्युद्धवः क्रमात् ।
हेयोपादेयनिर्धारः स्वाप्नसुप्तप्रबुद्धवत् ॥
मिथः कृष्णकथासक्ताः प्रेम्णैव हरिदासता ।
स्वसृष्टानुप्रविष्टोऽसौ रजस्सम्मिश्रसत्त्वता ॥
गुणचित्तोभयत्यागो भक्तिरव्यभिचारतः ।
अरूपचिन्तनं रूपैश्वर्यात्तु ध्येयसमानता ॥
तत्र तत्रोत्कटं सत्त्वं कर्मत्यागः शनैः शनैः ।
द्वे हेये द्वे उपादेये गुणदोषावभिज्ञिदौ ।
कर्मणि ज्ञानभक्त्योर्न सा सा सांख्यात्मकल्पनात्
स्वतःसिद्धः पुमान्नान्यन्मनोगन्त्राभिमान्यजः ।
मनःशत्रुजयः सम्यक् प्रतिमादिष्वजार्चनम् ॥
पुमान् प्रकृत्योपगूढो विश्वमूर्तीशपूजनम् ।
पादैर्द्वाविंशतिर्विष्णोरुत्तराण्युद्धवं प्रति ॥
गुरुभिः पञ्चविंशत्या लोकतत्त्वपरीक्षणे ।
हीनमध्योत्तमैरष्टनवाष्टाभिस्त्रिधैकधा ॥
आत्मतत्त्वपरीक्षायां चतुर्धेत्याद्यमुत्तरम् ।
ऋण्यनृण्याश्रमद्वन्द्वभेदेन द्वादशं द्विधा ।
व्यवस्थेति तदा वेदोऽपीति पञ्चदशं द्विधा ॥
भिक्षुगीतस्य सांख्यस्य गुणलक्ष्म्यैलगीतयोः ।
उक्त्योक्तं मनसोरित्थं बलं भेदो रणे जयः ॥

ऊनविंशं चतुर्थेवं चतुर्भिर्द्वादशोत्तरः ।
पञ्च द्वादशभिः षड्भिः षट् त्रयोविंशतिस्ततः ॥
निस्सङ्गत्वे गुणत्यागे भक्तिदार्ढ्ये च कर्मणि ।
तत्त्वज्ञाने चोपयोगात् त्रिद्विद्विद्वित्रिमेलनम् ॥
तद्धेतुष्वापि निष्कम्पो निस्सङ्गोऽच्छेदलेपकः ।
विशोधको मलत्यागी त्यक्ता विक्रियया भिदः ॥
निःस्नेहो दिष्टभुक् क्षोभहीनो रूपाप्रलोभितः ।
सारग्राह्यः स्पर्शमूढो निर्लोभो गीत्यवञ्चितः ।
रसामूढो विविक्ताशोऽपरिग्राह्यभिमानमुक् ॥
एक एकमना गुप्तासिद्धाका धृतनिश्चयः ॥
ईशस्यैकस्य कर्तृत्वे ध्यातुर्ध्येयात्मना स्थितौ ।
देहः स्वस्थे च पुरुषः क्रियते गुरुभिः क्रमात् ॥
पृथिवी वायुराकाश आपोऽग्निश्चन्द्रमा रविः ।
कपोतोऽजगरः सिन्धुः पतङ्गो मधुकृद् गजः ॥
मधुहा हरिणो मीनः पिङ्गला कुररोऽर्भकः ।
कुमारी शरकृत् सर्प ऊर्णनाभिः सुपेशकृत् ॥
चतुर्विंशतिरेते स्युर्गुरवः स्वं वपुः परः ।
उपायत्वेऽन्तरङ्गास्ते क्रमात् त्रिस्कन्धता ततः ॥
देहस्य पृथगुद्देशः श्रेष्ठत्वान्निदिष्टताकृतात् ।
स्वोत्तरात् पृथगध्यायैर्द्वितीयैकोनविंशतौ ।
प्रश्नौ प्रागुत्तरेणापि योगं बोधयितुं कृतौ ॥
प्रथमः पञ्चमः षष्ठो दशमोऽथ त्रयोदशः ।
एकविंश इति प्रश्नाः षडुत्थापनपूर्वकाः ॥
निस्सङ्गता कथं कीदृक् तन्निर्वाहश्च पैर्यया ।

भक्तेर्या विषयस्तास्मिन् सत्यन्यास्मिन् रतिः कथम् ॥
सा कथं भक्तितुल्यं किं कथं भक्तिर्गुणोज्झिते ।
यैर्यैः कामार्थधर्मेषु यैर्मोक्षेऽन्तर्बहिर्भवैः ॥
ते कीदृशाः श्रुतिर्भक्तिपरा च स्मृतयः कथम् ।
कीदृग्भक्तः कथं दौस्थ्यमभिमानक्षयः कथम् ॥
किं कर्मज्ञानभक्तीनां सूचितानां पुनः पुनः ।
सर्वोपदेशसाराणां स्वरूपमिति सङ्गतिः ॥
गुप्तेऽपि विष्णुना श......क्षणेनेह निगद्यते ।
यदोः कुले विप्रशापं विरक्त्यै विषयात्मनाम् ॥

यन्नवमान्तपठितं कृष्णचरितविषयश्लोकद्वयं, तत्र 'जातो गतः पितृगृहादि'त्याद्यश्लो(का)र्थं प्रपञ्चयता मुनिना गतेन स्कन्धेन भगवतः प्रवृत्तिधर्मानुष्ठानं प्रकाशितम् । अथ तस्यैव निवृत्तिधर्मानुष्ठानं प्रकाशयन् तद्(वि)वृणोति—

पृथ्व्याः स वै गुरुभरं क्षपयन् कुरूणा-
मन्तः समुत्थकलिना युधि भूपचन्धम् ।
दिष्ट्या विधूय विजये जयमुद्विघुष्य
प्रोच्योद्धवाय च परं समगात् स्वधाम ॥
द्वितीयश्लोकार्थं प्रपञ्चयति—कृत्वेत्यादिना ।

End :

अन्यत्र लोकान्तरे, इह मनुष्यलोके च श्रुतानि परमहंसगतौ परमहंसानां गताचाश्रयभूते कृष्णे परां निश्चलां भक्तिं लभते । अस्मिन् स्कन्धे हंसावतारो निरूपितः । कृष्णरामावतारो द्वाभ्यां स्कन्धाभ्यामुपवर्णितः ।

Colophon :

योऽसौ यादववंशभूस्त्रिभुवन(प्रोद्यत्)प्रभामण्डलः
श्रीमान् कृष्णहुताशनः कुलवनं दग्ध्वा विलीनो दिवि ।
भक्तानां भवतापतप्तहृदयो सूर्ये च विचन्द्रमाः ?
साक्षात् सोऽद्य चकास्ति हन्त कृतिनस्तत्पादभाजो भुवि ॥

*　　*　　*　　*

एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The Ms. is well preserved.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

128. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—180. 10 lines per page and 48—56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6200.

Subject—Same as No. 114.

Beginning—Same as No. 127.

End :

अथाखिलभुवनगुहोदरव्याप्तप्रभापटलया स्वमूर्त्यैवान्धस्य लोकस्यात्मविद्यालक्षणं चक्षुरनुगृह्य चरितार्थस्य कृष्णद्युमणे(र्नि)-म्लोचननिमित्तमुपक्षिपति—श्रीवत्साङ्कमिति । अथ श्रीवत्साङ्कं

जरनामा लुब्धको मृगशङ्कया विव्याधेत्यन्वयः । घनश्यामो घन इव श्यामस्तं तप्तस्य हाटकस्य वर्च इ......

Colophon:

इत्येकादशे एकोनत्रिंशः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The Ms. is almost damaged and about 300 years old. It comprises the commentary on 30 chapters of the 11th Skandha.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

129. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—117. 11 lines per page and 32 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2600.

Subject—Same as No. 114 (the first 13 chapters in Skandha 12).

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।
तरुणा करुणा काचिदरुणाधरपल्करा ।
चरणानतये नः स्याद्वरुणाहृतसत्करा ॥

निरोधो द्वादशस्कन्धे त्रयोदशभिरीरितः ।
निरोधो नाम सृष्टानां संहारः स चतुर्विधः ॥
नैमित्तिकप्राकृतिकौ ब्रह्मणोऽन्ते दिनायुषोः ।
नित्यः प्रतिक्षणं मुक्तिरात्यन्तिक इति स्मृतः ॥
त्रिभिरत्र कलेर्वृद्धिर्निमित्तं वर्ण्यते लये ।
चतुर्विधो लयस्तुर्येणाथ विश्वलयावधेः ॥
विष्णोः स्वरूपमुद्दिष्टं पञ्चमेनाखिलात्मना ।
षष्ठेन तज्ज्ञानफलं परीक्षिन्मोक्षगामिना ॥
इत्यादि ।

End :

तद्रूपिणा नारदरूपिणा कृष्णाय कृष्णद्वैपायनाय मुनये विभासितः तदात्मना व्यासात्मना योगीन्द्राय... विभासितः तद्रूपिणा भगवद्राताय परीक्षिते चकार म...ह्मश्च विभासितः । कारुण्यत इति सर्वत्र ग्राह्यम् । तत्परं सत्यं धीमहीति । कथंभूतं, शुद्धं रागादिशून्यं विमलं निरवद्यं अमृतं सत्त्वरूपं विशोकं निर्दुःखं सत्यं परं धीमहीत्युपसंहारः ।

अथापि वेदार्थमहावाक्यगतिं गमयितुं ध्यानं चेह नैश्चिन्त्यमात्रम् । अतः परमगुरुं व्यासं नमः इति । साक्षिणे शुकपरीक्षित्संवादे साक्षित्वेन स्थिताय तस्मै भगवते नमः । इदं पुराणं क्रिययास्य प्रणयनेन हेतुना । तस्मै शुकाख्याय व्याचचक्षे उपदिदेश । स्वगुरून् नमति योगीन्द्रायेति । विष्णुरातं परीक्षितम् अमूमुचत् मोचयामास ।

शिवः शिवेत्यच्युत इन्दिरेति
सरोजभूवागधिदेवतेति ।

सर्वं जगत् स्थास्नु चरिष्णु चेति
ख्यातेऽद्वये स्वात्मनि कृष्ण आस्ते ॥

अष्टादशदशत्रिंशत्याधिका नवविंशतिः ।
षड्विंशतिर्दशनवपञ्चभिर्विंशतिस्त्रिभिः ॥
चतुर्भिश्चाथ नवतिरेकत्रिंशत् त्रयोदश ॥
इति भागवतेऽध्याया एकत्रिंशच्छतत्रयम् ।
अहो! भागवताम्भोधिरहो अहमहो रसः ॥

Colophon:

* * * *

द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः । हरिः । शुभमस्तु । श्रीगणपतये नमः ।

महाबलेशस्य वियच्छिखस्य
जटागलत्स्वस्तटिनीकरौघात् ।
इतस्ततो यत्र (नि?हि) वारिधाराः
कुल्याकुलोत्थाः प्रसरन्ति देशे ॥

पतञ्जलित्वे सति नागराजेनाङ्गीकृतत्वादुरुमङ्गलेन ।
वदन्ति यन्नागपुरं मनुष्यास्तत्रावतीर्य द्विजवर्यगेहे ॥
जन्म द्वितीयं विधिवत् प्रपन्नो यजूंपि साङ्गानि गुरोर्गृहीत्वा ।
स्नात्वा विवाहात् पुर एव गत्वा वैराग्यतो ह्याश्रममन्तिमं यः ॥

आनन्दशोर्पोज्ज्वलकृष्णनामा
मुनिर्मुनीन्द्रैः सह पद्मनाभम् ।
चित्ते निधायाखिललोकनाथं
देशं तदङ्घ्रिस्फुरितं प्रपेदे ॥

येनाथ सेतुर्जनकात्मजायाः
शोभावहोऽध्यैक्षि च पद्मनाभः ।
शिवामृताख्यात् परहंसमुख्या-
च्छ्रुतश्च येनाखिलवेदसारः ॥
अन्तेऽभिषिक्तः परहंसराज्ये
यश्चात्र तेनैव मुनीश्वरेण ।
यश्चानुजग्राह नृपाधिनाथ-
स्याङ्के निषण्णः स्वसुखं जनेभ्यः ॥
स्वपादपद्मं समुपाश्रितेभ्यो
वाचाखिलाम्नायगिरोऽर्थभूतम् ।
श्रीरक्तशाग्वीति मुकुन्दधाम्नि
ख्यातेऽकरोद्यश्च परं समाधिम् ॥
तत्पादपद्मभ्रमरेण सेयं
श्रीराघवानन्दमुनीश्वरेण ।
श्रीमन्निलातीरसमुद्भवेन
तुर्याश्रमं मृत्युभया(दिं?दि)तेन ॥
गोविन्दमात्मन्यधिगम्य साक्षा-
द्भक्तिप्रभेदैरपि योगभेदैः ।
तत्प्रीतिकामेन कृता चिराय
जीयात् कृतिः कृष्णपदी पृथिव्याम् ॥
अकृत्रिमचमत्क्रियामधुरकाव्यपर्वोचिते
यथाविधि परिस्फुरत्समयवृत्तसर्वोचिते ।
अमानुषपराक्रमे निलयधर्मरक्षाकृतौ
विचित्रविभवाश्रिते त्रिपिनमद्गृहे संश्रुते ॥

वियद्वदखिलाकरे विततकीर्तिरत्नाकरे
समस्तरिपुसङ्करे समरलब्धलक्ष्मीकरे ।
समस्तमुनिशङ्करे हृदि कृतात्मभूशङ्करे
... ...
विवेकनिकषोपले वहति राघवे कोलभू-
मघोन्यलघुविक्रमैरवति चक्ररक्षाधुराम् ।
अकुण्ठमतिमैहिकादपृथगार्तवैकुण्ठतः
सती कृतिरियं मुनेरजनि राघवानन्दतः ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—The work comprises the commentary on the first 10 chapters in Skandha 12.

॥ केरलमाहात्म्यम् ॥

130. KERALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{7}{8}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—108. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam No. of Granthas—2430.

Subject—The incarnation of Paraśu-Rāma, the creation of Keraḷa, the sanctity of the temples and the garments, languages and social customs of the people thereof.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु। श्रीगुरुभ्यो नमः।
गङ्गाधरसुतानन्द लम्बोदरं नमाम्यहम् ।

त्वत्पदाम्भोरुहं नित्यं दिश मे हस्तकौशलम् ॥
कृतादौ सूर्यवंशे च जातः कश्चिन्महीपतिः ।
नर्मदायास्तटे सोऽपि कृतवीर्याभिधः पुरा ॥
अवन्त्याद्यष्टदेशेषु राजाभूद् दक्षिणे पथि ।
तस्य पत्नी कुमारी च पातिव्रत्यमहोत्सवा ॥
पुत्रहीनौ च तौ तत्र दुःखितौ समबोधितौ ।
स तां बुद्धिमतां श्रेष्ठो नारायणमहर्निशम् ॥
ध्यात्वास्ते पञ्चवह्न्यादौ परमात्मानमच्युतम् ।
तपस्तेपेऽपि भूपोऽपि सत्यसन्धो जितेन्द्रियः ॥

End:

सूतः—
नैमिशारण्यमध्ये च शौनकादीनिदं वचः ।
गार्ग्यं भार्गवमाहात्म्यं श्रवणान्मुक्तिमाप्नुयात् ॥

सूतं महात्मानमिदं सुभाषितं
संपूज्य पीठे सहसैव दक्षिणाम् ।
ददुश्च सर्वे मुनयो नृपोत्तमाः
पुष्पैश्च वस्त्रैरनिशं सुपूजितम् ॥

Colophon :

इत्यार्षे श्रीमत्परशुरामायणे अगस्त्यसंहितायामाग्नेयपुराणे भूगोलखण्डे विष्णुरहस्ये उपदेशकाण्डे केरलमाहात्म्ये गर्गयुधिष्ठिरसंवादे त्रिसहस्रशताधिकायाम् अष्टोत्तरशततमोऽध्याय. ।

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीशं विरिञ्चिसुरनिर्जरवृन्दवन्द्य-
श्रीपादपद्ममनमीकुसुमावभासम् ।

श्रीवाञ्चिनाथनृपशेखरहृत्सु भान्तं
श्रीपद्मनाभमनिशं प्रणमामि देवम् ॥

Author:

Remarks—This work containing 108 chapters has been printed in Malayāḷam characters at the Bhārata Vilāsam Press, Trichur. There is much difference between the two works. The printed edition includes an additional chapter 'Praśnottaravarṇana' in the beginning though the whole subject matter of this Ms. is embodied in it in 99 chapters. The Ms. begins from the 4th verse in the 2nd chapter of the printed work which contains four verses in addition at the close. The colophon thereof is as follows :—.

"इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे केरलपुराणे गर्गयुधिष्ठिरसंवादे केरलमाहात्म्ये फलश्रुतिर्नाम शततमोऽध्यायः ।"

The differences in readings are also numerous.

॥ गणेशपुराणम् ॥

131. GAṆEŚAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—102. 10—12 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—3600. Incomplete.

Subject—The mythological importance of God Gaṇeśa.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ऋषय ऊचुः—

सूत सूत महाप्राज्ञ वेदशास्त्रविशारद ।
सर्वविद्यानिधे त्वत्तो वक्तान्यो नोपलभ्यते ॥
जन्मजन्मान्तरीयं न स्थितं पुण्यं महत्तरम् ।
तेन सन्दर्शनं जातं सर्वज्ञस्य (सु?स)तस्तव ॥
वयं धन्यतमा लोके जीवितं नः (स?सु)जीवितम् ।
पितरो वेदशास्त्राणि तपांस्याश्रम एव च ॥
अष्टादश पुराणानि विस्तराच्छ्राविताानि नः ।
अन्या(द्य?न्य)पि हि नः श्रोतुमिच्छा[सि?स्ति] द्विजसत्तम ॥
शौनकीये महासत्रे स[ता?क्ता] द्वादशवार्षिके ।
त्वत्कथामृतपानान्नो [अद्य?नान्यद्] विश्रमकारणम् ॥

सूत उवाच—

साधु पृष्टं महाभागा भवद्भिः पूर्णकर्मभिः ।
साधूनां समचित्तानां मतिर्लोकोपकारिणी ॥
ममापि परितोषोऽ[सि?स्ति] कथानां कथने द्विजाः ।
अतोऽहं साधुवृत्तेभ्यः कथयिष्ये विशेषतः ॥
अन्यान्युपपुराणानि वर्तन्तेऽष्टादशैव तु ।
गणे[शं] नारदीयं च नृसिंहादीन्यथापि च ॥
गणेशस्य पुराणं तु तत्रादौ कथयाम्यहम् ।
दुर्लभं श्रवणं यस्य मर्त्यलोके विशेषतः ॥

End:

राजोवाच—

सत्यं भोजनकालो[सि?स्ति] भोक्तव्यं च तवाज्ञया ।

अन्नाभावे श्रोत्रियाणां जलं याच्य पिबेदपि ॥
तथाप्येतान् विहायाहं सैनिकान् गणनातिगान् ।
जलं पातुं न शक्नोमि कथं भोक्तुं समुत्सहे ॥
जानेऽहं मनसा ब्रह्मन् न शक्ति(:) सर्वभोजने ।
भवद्दर्शनमात्रेण कृतकृत्यो व्रजेऽधुना ॥

ऋषिरुवाच—

चिन्तां मा कुरु राजर्षे भोजयिष्ये ससैनिकान् ।
चतुर्विधेन चान्नेन किमसाध्यं तपस्विनाम् ॥
गृहे ते वाहिनी या स्यात् तामप्याकारय प्रभो ।
क्षणं विश्रम्यतां तीरे नद्याश्चारुतरे शुभे ॥
यावत्सि[द्धि?द्धं] भवेदन्नं पश्चाद् द्रक्ष्यसि कौतुकम् ।

Colophon :

इति श्रीमद्गणेशपुराणे उपासनाखण्डे अष्टसप्ततितमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—There are 78 chapters in the Upāsanā-khaṇḍa of the work. The following verse,

अतः स विस्मयाविष्टो जगा(द) कृतवीर्यजः ।
वाक्यमाकर्ण्य तु मुनेर्नदीतीरं सुशोभनम् ॥

found after the colophon, seems to be an introduction to the next chapter. It is seen from page 1610, Vol. IV, D. C. S. M., Madras, that there is a Ms. of the work with two khaṇḍas, Upāsana, and Līla, comprising 250 chapters and 12000 granthas on the whole.

॥ गोकर्णक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

132. GOKARṆAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 1⅞″. Leaves—9. 8 lines per page and about 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—108. Incomplete.

Subject—Description of the glory of the Gokarṇakṣetra, the shrine dedicated to Śrī Parameśvara.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।
अथान्यदपि वक्ष्यामि माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
श्रुतमात्रेण येनापिच्छिद्यन्ते सर्वसंशयाः ।
अतः परतरं नास्ति किञ्चित् पापविशोधनम् ।
सर्वानन्दकरं श्रीमत् सर्वकामार्थसाधकम् ॥
दीर्घायुर्विजयारोग्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ।
यदनन्येन भावेन महेशाराधनं परम् ॥
... ...

End:

बहुनात्र किमुक्तेन गोकर्णस्थानि पार्थिव ।
सर्वाण्यश्मानि लिङ्गानि तीर्थान्यम्भांसि सर्वशः ॥
गोकर्णे शिवलिङ्गानां तीर्थानामपि भूरिशः।
वर्ण्यते महिमा राजन् पुराणेषु महर्षिभिः ॥
गोकर्णे कोटितीर्थं तु तीर्थानां मुख्यतां गतम् ।
सर्वेषां शिवलिङ्गानां सार्वभौमो महाबलः ॥

कृते महाबलः श्वेतस्त्रेतायामतिलोहितः ।
द्वापरे पीतवर्णश्च कलौ श्यामो भविष्यति ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The text is but a chapter of the Brahmottarakhaṇḍa of the Skāndapurāṇa.

॥ गोकर्णक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

133. GOKARṆAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—171. 8—9 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000. Incomplete.

Subject—Description of the glory of Śiva.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

ऋषय ऊचुः—

आख्यातं भवता सूत विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ।
सर्वाघापहरं पुण्यं समासेन श्रुतं च नः ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामो माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
तद्भक्तानां च माहात्म्यं निःशेषाघहरं परम् ॥
तन्मन्त्राणां तद्व्रतानां तत्पूजायाश्च सम्प्रति ।
तत्कथायाश्च तद्भक्तेः प्रभावमनुवर्णय ॥

सूतः—

एतावदेव मर्त्यानां परं श्रेयः सनातनम् ।
यदीश्वरकथायां वो जाता भक्तिरहैतुकी ॥

End:

सूतः—

यूयं बत महाभागाः कृतार्था मुनिसत्तमाः ।
ये पिबन्ति सदा शम्भोः कथामृतरसायनम् ॥

ते जन्मभाजः खलु जीवलोके
येषां मनो ध्यायति विश्वनाथम् ।
वाणी गुणान् स्तौति कथां शृणोति
श्रोत्रद्वयं ते भवमुत्तरन्ति ॥

विविधगुणविभेदैर्नित्यमस्पष्टरूपं
जगति च विहरन्तं वाङ्मनोवृत्तिदूरम् ।
... ...
परमशिवमनन्तानन्तमाद्यं प्रपद्ये ॥

यः पठेच्छृणुयाद्वापि पुराणं शैवमुत्तरम् ।
विधूय सर्वकर्माणि शिवलोके महीयते ॥

Colophon:

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे पुराणश्रवणानुवर्णनं नाम चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

ब्रह्मोत्तरखण्डं समाप्तम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author:

Remarks—The work contains chapters 23—44 of the Brahmottarakhanda of the Skāndapurāna. The Gokarnakṣetramāhātmya is described in

chapter 24 and Somavāravrātamāhātmya in chapter 32. The table of contents is as follows :—

Chapter:

23 Pañcākṣarīmahimānuvarnanam

24 Gokarnakṣetramāhātmyavarṇanam

25 Śivacaturdaśīmahimānuvarṇanam

26 Caturdaśīśivapūjāvarṇanam

27 Śivapūjāmāhātmyam

28 Śivamāhātmyam

29, 30 Śivapūjāvidhi

31 Somavāramahimānuvarṇanam

32 Somavāravratamahimānuvarṇanam

33 Śivayogipūjāvarṇanam

34 Śivayogidharmopadeśakathanam

35 Śivakavacakathanam

36, 37 Śivaguṇānuvarnanam

38 Bhasmamahimānuvarṇanam

39 Tripuṇḍramāhātmyavarnanam

40 Satvaropākhyānam

41, 42 Umāmaheśvaravratamahimānuvarnanam

43 Rudrākṣavarṇanam

44 Purāṇaśravaṇānuvarṇanam

Nine leaves are seen at the close pertaining to different chapters. The designation of the work is based on chapter 24.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

134. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1⅞″. Leaves—179. 8—10 lines per page and about 66 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —6650.

Subject—Purānic version of the creation of the world etc., as expounded by Jaimini.

Beginning:

विश्वोत्पत्त्यादिषु गुणितया यत्कलांशस्त्रिमूर्ती-
रन्तर्व्यामोहयति सततं शक्तिलेशो यदीयः ।
शश्वच्छान्तं सकलभुवनव्यापि नारायणाख्यं
प्रत्यग्ज्योतिः स्फुरतु हृदि मे सच्चिदानन्दरूपम् ॥

हेमाम्भोरुहकेसरारुणरुचामालोलदूर्वादल-
श्यामानां च करोतु पार्श्वगतयोः श्रेयांसि गात्रत्विषाम् ।
श्रीभूम्योरितरेतरव्यतिकराच्छारं वपुर्वोऽनिशं
तत्पीनस्तनचूचुकाम्बुजदरव्यासक्तहस्तं हरेः ॥

ऋषयः—

विचित्रार्थकथोपेता ब्राह्माण्डीयं सुविस्तरा ।
पुराणसंहिता सूत त्वया सम्यगिहोच्यते ॥

भूयोऽप्याचक्ष्व नः सम्यग्विस्तरेण महाद्युते ।
हिरण्यनाभः किं भूयो जैमिनिं पर्यपृच्छत ॥

सूतः—

श्रुत्वा बहुविधा रम्याः कथा मुनिमुखोद्गताः ।

हिरण्यनाभो विप्रेन्द्रं जैमिनिं पुनरब्रवीत् ॥
भगवन् यन्मया पृष्टं त्वया तत्सम्यगीरितम् ।
महदाद्यं हि जगतो नवधा सृष्टिलक्षणम् ॥

End:

सगरस्य सुतैर्यस्माद् वर्धितो मकरालयः ।
ततः प्रभृति लोकेषु सागराख्यामवाप्तवान् ॥
एतत्ते चरितं सर्वं महतां कथितं मया ।
रामस्य कार्तवीर्यस्य सगरस्य महीपतेः ॥

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे पञ्चाशीतिसहस्रिकायां संहितायां गोकर्णोद्धारणं नाम पञ्चनवतितमोऽध्यायः ॥ नमो हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यः । मध्यमभागः समाप्तः । शुभमस्तु । श्रीसरस्वत्यै नमः । इदं पुस्तकं श्रीवेङ्कटादिवाकरेण लिखितम् । श्रीमते नारायणाय नमः ।

बिन्दुदुर्लिपिविसर्गवीथिका-
श्रृङ्गपङ्क्तिपदभेददूषणम् ।
हस्तवेगजमबुद्धिपूर्वकं
क्षन्तुमर्हथ समीक्ष्य सज्जनाः ॥

श्रीमते नारायणाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । सीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेतश्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीवेङ्कटेशाय मङ्गलम् ।

Author:

Remarks—This work, comprising 95 chapters, is a part of the Brahmāṇḍapurāṇa.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

135 JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf Size—18½"×2' Leaves—95
14 lines per page and 80 letters per line
Script—Malayalam No. of Granthas—6650

Subject—Beginning—End—Same as No 134

Colophon.

इति ब्रह्माण्डे सप्तनवतितमोऽध्यायः । समाप्तश्च मध्यमभागः ।

स्यानन्दूराभिधानप्रथितमुररिपुक्षेत्रसम्बन्धिमुख्य-
श्रीमरकूपकराख्यक्षितिसुरवृषभव्याहृतिव्यापृतेन ।
केनाप्यार्यादिमस्तत्रनिलसदगजागेहदासत्वभाजा
कैलासेनास्तभङ्गिद्रुतमुपलिखितैपेश्वराख्येण पुंसा ॥
... . व्यापृतेनेत्युपयुक्तं पदत्रयम् ।
श्लोकेऽस्मिन् लभ्यते बिम्बमम्बुधौ शशिनो यथा ॥

ഇതാലയിൽ ഒട്ടകം "स्यानन्दूर'
ത്തുക്കന്നിൽ ഭഗവതി രക്ഷിക്ക ഗുരുകരോക്കായി——

Author

Remarks—This Ms is utilised for *pārayana* during the Bhadradipa Festival celebrated twice a year in the shrine of Śri Padmanabha, the tutelary deity of His Highness The Maharaja of Travancore

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

136. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—212. 7—8 lines per page and 67 letters per line. Script—Malayāḷam.. No. of Granthas—6650.

Subject—Beginning—End—Same as No. 134.

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यभागे पञ्चाशीतिसाहस्रिकायां गोकर्णोद्धारणं नाम पञ्चनवतितमोऽध्यायः । नमो हरिहराहिरण्यगर्भेभ्यः । मध्यमभागं समाप्तम् । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

लक्ष्मणेन महत्पादपङ्केरुहरजोजुषा ।
ब्रह्माण्डे मध्यमो भागो लिखितोऽसावनुत्तमः ॥
अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥
श्रीवेदव्यासाय नमः ।

करबदरसदृशमखिलं भुवनतलं यत्प्रसादतः कवयः ।
पश्यन्ति सूक्ष्ममतयः सा जयति सरस्वती देवी ॥
श्रीगुरुभ्यो नमः । मङ्गलमस्तु ।

Author:

Remarks—Same as No. 134.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

137. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{3}{4}'' \times 1\frac{5}{8}''$. Leaves—206. 8—9 lines per page and 61 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6650.

Subject—Beginning—End—Same as No. 134.

Colophon :

इति ब्रह्माण्डे पुराणे पञ्चाशीतिसहस्रिकायां जैमिनीयसंहितायां
मध्यमभागे गोकर्णोद्धारो नाम एकोनशततमोऽध्यायः ।
अक्षरं यत्र परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति... ... ... ॥
... ...प्रबन्धमकरालये महामकरेण ।
लिखितमलर्ककरेण प्रभाति लोकं यथेदम(ल)र्ककरेण ॥
കുറിയാഴിയത്ത ശാസ്ത്രിനാമ്നാ ലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

Author :

Remarks—The Ms. is worm-eaten here and there. It contains 99 chapters while the previous Mss., comprise only 95 chapters. The 24th chapter in those works is divided here into chapters 24 and 25. So the 99 chapters might have been formed out of such divisions.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

138. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$24\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—67.

8 lines per page and 78 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2600. Incomplete.

Subject—Same as No. 134.

Beginning:

... ...

तस्यामधिवसन् राजा सामात्यः स्वजनावृतः ॥
प्रशशास मुदोपेतो राज्यं निहतकण्टकम् ।
तस्य प्रतर्दनो नाम पुत्रोऽभूदरिमर्दनः ॥
सत्यधर्मरतो धीरो दौहित्रो नाहु... ... ।
इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे द्वितीयोऽध्यायः
जैमिनिः—
भद्रश्रेण्योऽपि समरे दिवोदासेन निर्जितः ॥

End:

बभूव रूपतन्मात्रं पुरुपेच्छाप्रचोदितात् ।
रूपतन्मात्रतो वह्निः सम्बभूव विकुर्वतः ॥
विशेपवित्त्वं रूपस्य चक्षुपो जायते यतः ।
गुणदिव्याकृतिज्ञत्वं व्यक्तिसंस्थात्वमेव च ॥
प्रकाशात्मत्वमित्यग्ने रूपतन्मात्रवृत्तयः ।
उद्योतनं तु धातूनां द्रवीकरणमेव च ॥
अदनं पचनं पानं शोपणं हिममर्दनम् ।
क्षुत्तृष्णोत्पादनात्मत्वं ...... ।

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे वसिष्ठसगरसंवादे एकोनपञ्चाशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. contains 50 chapters. It begins abruptly on Fol. 6 with the closing portion of the second Adhyāya, and is much damaged. The last leaf is numbered 96. The FF. from 11 to 34 are missing.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

139. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1¾". Leaves—227. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6350. Incomplete.

Subject—Same as No. 134.

Beginning:

………धर्मात्मा बभूव नृपसत्तमः ।
निसर्गादेव सञ्जाता भक्तिर्यस्य जनार्दने ॥
पुरुकुत्सोऽपि नागेन्द्रैः पाताले सम्प्रसादितः ।
जघान दुष्टगन्धर्वकोटीस्त्रिंशो महाबलः ॥

End:

मालपाधिन्नया वर्णैर्नानाभिश्च समन्वितः ।
प्राकारान्तादद्भुतैश्च गतमागपरार्द्धिभिः ॥
दीप्यमानगमर्गेषान्त्यप्रजनगर्जितः ।
नानावादित्रनिर्घोषरसपिंगितदिङ्मुखः ।

स गत्वा सरयूतीये यथाशास्त्रं यथा...... ॥

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे (एक? त्रि)नवतित-मोऽध्यायः ।

Remarks—The work begins on Fol. 2. The las Fol. is numbered 229.

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

140. JÑĀNAPAÑJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—79 6 lines per page and 62 letters per line Script— Grantha. No. of Granthas—1500 Incomplete.

Subject—An elucidative gloss on the Bhārata.

Beginning:

हरिः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
चतुर्णां पुरुषार्थानामाकरौ चरणौ हरेः ।
वन्देमहि मुनीन्द्राणां शिरःसामान्यशेखरौ ॥
मघवोऽन्वर्थनामानो मधुरा च तथा पुरी ।
मधुरैः कर्मभिर्यस्स तं वन्दे मधुसूदनम् ॥
भारताख्यान(शय?यश) सौ गोसंचारणकोविदौ ।

तमालश्यामलौ वन्दे कृष्णौ देवमुनीश्वरौ ॥
योऽभवच्च सरस्वत्या यतोऽभूच्च सरस्वती ।
तं जन्यजनकं वाचो वन्दे सारस्वतं मुनिम् ॥
उपात्ते शब्दसस्यानां रसे वाल्मीकिभानुना ।
......पु सिञ्चन्तं व्यासचन्द्रमसं भजे ॥
महते भारतायास्मै वेदसारात्मने नमः ।
यस्य स्तुतौ प्रस्तुतौ वा भवेदन्यच्च भारतम् ॥
क महाभारतं काहं व्याख्यानं तस्य मे कथम् ।
पङ्गोर्गरुडवेगेच्छा ममेच्छेयं च सोदरे ॥
ऋषेरतीव पूर्णस्य निर्गमे मार्गमिच्छतः ।
बोधाम्बुधेः परीवाहं कोऽवगाहेत भारतम् ॥
ओष्ठैर्दन्तान् संवृणुत तथास्यानि च पाणिभिः ।
हास्यमेतद्धि वः सन्तो यद् व्याख्यामीह भारतम् ॥
तथापि महतोऽभ्यासात् प्रसादाच्च महामुनेः ।
व्याख्यानसाहसिक्यं मे भारतस्यापि रोचते ॥
वैचित्रीरुचिसंक्षेपो विस्तरोत्पाठनेच्छया ।
मुनिर्व्याचष्ट शिष्येभ्यो भिन्ना भारतसंहिताः ॥
संहिताभेदसाङ्कर्याल्लेखकानां प्रमादतः ।
श्लोकाः कोशेषु भिद्यन्ते तथाध्यायाश्च सङ्ख्यया ॥
तद्बहून्येकरूपाणि कोशानि प्रेक्ष्य सर्वतः ।
व्याख्यास्यते विनिर्णीता दृश्यमानात्र संहिता ॥
भेदस्थानानि चान्यासां वक्ष्यामस्तत्र तत्र च ।
समीचीनश्च पाठोऽस्यास्तत्र तत्र प्रवक्ष्यते ॥
वरदाख्येन विदुषा व्यासभक्तेन भाषितम् ।

ज्ञानपञ्जरमित्येतद् व्याख्यानं वीक्ष्यतां बुधैः ॥
इतिवृत्तं इत्थंभूतं वृत्तम् । विशिष्टवृत्तमिति यावत् ।

End :

सपचनः शरीरमण्डकेतोः अण्डस्य केतोः सप्त हेतयः कालीकरालीमनोजवासुलोहितासुधूम्रवर्णास्फुलिङ्गिनीविश्वभुजः नान्यस्तस्मा विद्यते गोपु त्वदन्यगोपु, जलेपु तस्मा विद्यते त्वमेव वडवाया मुखरूपेण जलान्यपि दहसीत्यर्थः ।

Colophon :

इति महाभारतव्याख्याने प्रथमस्य पर्वाध्यायस्य अष्टनवतितमे व्याख्यानं समाप्तम् ।

Author—Varada.

Remarks—The Ms. extending upto chapter 198 is written in bold and legible hand to facilitate daily perusal. It is very much damaged. The commentary furnishes the best readings pointing out all the variants thereof.

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

141. JÑĀNAPAÑJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—139. 8—10 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6000. Incomplete.

Subject—Same as No. 140.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । इदानीमारण्यपर्वव्याख्या क्रियते । द्यूतपराजिताः पाण्डवा वनवासोद्युक्ता भूत्वा अपराह्णकाले हस्तिनपुरान्निर्गता इति श्रुत्वा पुनस्तेषां वनवासप्रकारं श्रोतुं श्रुतानुवादं कृत्वा जनमेजयः पृच्छति एवमित्यादिना ।

End:

अत्र आचार्ये शान्तिरिति कोपनिवृत्तिः । मे कोपकारितं निवृत्तं कोपकारकं कोपोत्पत्तिकारणं निवृत्तं शान्तम् । अत्र अस्यामवस्थायां परम् उत्तरकार्यं विधीयतां क्रियताम् । निर्वृत्ते समाप्ते सति दर्शयत आत्मानमिति शेषः । धनं नो धनम् अलभमानः अस्वीकुर्वन् अत्र असद्युद्धे नार्हति . नेच्छति न पराजैषीत् न जयेदित्यर्थः । पूर्वमज्ञातवासं प्रति दुर्योधनेन यदुक्तं तद् गाङ्गेयो वक्तुमर्हति अनुस्मृत्य कालविशेषक्रमं निरूप्य यथावत् स्पष्टमेव अर्हति योग्य इत्यर्थः ॥

Colophon:

इति विराटपर्वव्याख्यायां पञ्चाशोऽध्यायः । विराटपर्वव्याख्यानं समाप्तम् ॥

Author—Same as *No. 140.*

Remarks—This work contains the commentary on 165 chapters and a part of 166, in the Āraṇyaparva, and the whole *of the Virātaparva.* At the close of the first chapter the following line is seen.

" इत्यारण्यपर्वप्रवचने कृष्णगीता नाम प्रथमोऽध्यायः । "

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

142. JÑĀNAPAÑJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size—15⅛" x 1⅜". Leaves—44. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—800. Incomplete.

Subject—Same as No. 140.

Beginning:

चिन्तयानं जाग्रतं विदुरोऽहमिति । अतः परमभियुक्तमित्यादि-श्लोकद्वयम् उपरितः प्रथमलेखकैः प्रमादादस्तम् । तद् ब्रूहि तच्छ्रेयो ब्रूहि यज्जागरणविनोदनभारशमनं धर्मार्थयुक्तं च तत् सर्वं श्रेयो ब्रूहीत्यर्थः । अयम् ।

End:

अस्य अर्जुनस्य देवमायया अनिर्वचनीयया शक्त्या । अनिर्वचनीयशक्तित्वं विवृणोति—महाधनानीत्यादिना । महाधनानि विशिष्टद्रव्यैरपि दुर्लभानि महान्ति स्थूलानि दिव्यानि अनुत्तमानि लघूनि सूक्ष्मा०

Colophon:

अष्टपञ्चाशः ।

Author—Same as No. 140.

Remarks—The leaves are numbered alphabetically beginning from अ. The Ms. is much damaged and about 300 years old. It contains the

commentary on chapters 35—59 of the Udyogaparva.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

143. ṬĪKĀSĀRASAṄGRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—*Palm leaf. Size*—*19″ × 2″. Leaves*—*146.* 9 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1760.

Subject—An elucidative exposition of the Bhāgavata.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । नमो नारायणाय ।

उपदिदेश जगद्वृजिनच्छिदं
प्रतिकृतिं प्रतिकृत्य य उद्धवम् ।
सुखचिदात्ममतिं करुणानिधिं
नमत तं सततं कमलापतिम् ॥

जनिष्टं शीघ्रफलदं स्वकुलसंहारार्थं कौरवपाण्डवार्थिनां वा । तदेवाह—ये कोपिता इति चतुर्भिः श्लोकैः । दुर्वृत्तं छद्मद्यूतं हेलनं पाण्डवाः अजिनवास(सनाः?मः) पशव इत्यादि ।

End:

विधिवाक्यं तावन्मां विधत्तेऽपीश्वरार्पणकर्मणा मोक्षं माधयेदिति विधत्ते । तथा तत्त्वमस्यादिवाक्यमपि मां ब्रह्म विचष्टे । (को अद्धा वेदक्यादिना (?) आद्यं विकल्प्याहमहङ्कारादिमपश्योऽपोह्यते ।

अहमीश्वर एव वाभेदप्रपञ्चरूपेणं । किं बहुना शृणु संक्षेपेणेत्याह—
एतावानिमामास्थाय अनुष्ठाय भिदां भेदप्रपञ्चं मायामात्रमनूद्यान्ते
मोक्षतां प्रतिषिध्य स्वयमुपशाम्यति शब्दः वेदो ब्रह्म
भवतीत्यर्थः ।

Colophon :

इत्येकादशे एकविंशोऽध्यायः ।

Author—Uttamabodhayati as evinced by the colophon of No. 145.

Remarks—The Ms. comprises the commentary on the first 21 chapters in *Skandha* 11. The author of this commentary explains clearly the portions omitted by Śrīdharasvāmin on account of their simplicity. He has taken special care to explain each portion so minutely as to enable even a layman in comprehending the significance of the text. The style of the commentary is simple and lucid. A few leaves in the middle are damaged.

॥ टीकासारसङ्ग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

144. ṬĪKĀSĀRASAṄGRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size 21″×1¾″. Leaves—80. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2600.

Subject—Same as No. 143.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पायाद्वो वलिमल्लकंसनरकादित्यादिकेतूदयः
प्रह्लादध्रुवरुक्मभूपणसुतक्ष्मावल्क (सान्त्वो)दयः ।
व्यासव्यासजनारदा(दिमुनिहृत्पद्मालिभानूदय)-
(स्त्रैलो)क्याख्यकुमुद्वतीमदकरश्रीकृष्णचन्द्रोदयः ॥
कृष्णावतारचरितश्रवणामृतनिर्वृतः ।
उक्तानुवादेनोत्सुक्याद्राजा पृच्छति तत् पुनः ॥

कथितो वंशविस्तार इति । सोमसूर्ययोः वंशविस्तारः उभयवंश्यानां सोमसूर्ययोर्वंशे भवानां राज्ञां चरितमत्याश्चर्यं नितरां धर्मशीलस्य यदोश्चरितं च कथितमित्युक्तानुवादोऽन्यत् प्रष्टुं तदाह तत्रेति—

End:

शकुनादिनिमित्तगतिः विशेषकच्छेद्यमप्युद्वैनायिकीनां वैयासिकानां च विद्यानां च ज्ञानमिति । कला विद्याः प्रोक्ताः एताश्चतुष्षष्टिः उपच्छन्दयामासतुः प्रशोभितवन्तौ प्रभासक्षेत्रे महार्णवे मृतं बालं वरयामास । ईश्वराविति विदित्वा समुद्रस्तु योऽभ्यर्हण......

Colophon:

इति दशमे चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 143.

Remarks—The Ms. is old and decayed. It comprises chapters 1—45, Skandha 10.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

145. ṬĪKĀSĀRASAṄGRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 1¾". Leaves—37

171. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 143.

End :

विधिफलमाह मर्त्य इति । मरणधर्मा पुरुषः तया अनुसवमेधितया नित्यशो वर्धितया श्रीमत्कथाश्रवणादिमात्रचिन्तया तद्धाम एति तत्स्वरूपं प्राप्नोति। तद्धाम कथम्भूतं । दुस्तरः कृतान्तजवः तस्यापवर्गं नाशकं यदर्थं क्षितिभुजोऽपि ग्रामाद्वनं ययुः । ननु कथाश्रवणादिमात्रेण तद्धामप्राप्तिः कथमिति तत्राह चित्रमिति । उरुगायस्य विचित्रलीलया श्रुतया विध्वस्तः कल्मषकदम्बः येषां तेषां मुक्तिरूपमेतन्न चित्रम् । यस्मात् स्त्रीणामपि गोपिकादीनां सुदुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं मुक्तिरूपं किमुत सज्जनानामिति शेषः ।

यो गोवर्धनभूधरं करधृतं लीलाम्बुजन्मायितं
कुर्वन् सप्त दिनानि नाचल(पदा?दपा)द्गोपांश्च घोरापदः ।
यश्चक्रे निजशासने हरविरिञ्चाखण्डलादीन् सुरा-
नुद्दण्डानपि सोऽवताज्जगदिदं गोपालराजो हरिः ॥

Colophon :

इति श्रीमदुत्तमप्रकाशपूज्यपादशिष्येण उत्तमबोधयतिना निरीक्ष्य लिखिते श्रीभागवतटीकासारसङ्ग्रहे दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः । इति दशमस्कन्धः समाप्तः । हरिः ॐ ।

Author—Same as No. 143.

Remarks—This work also deals with the exposition of Skandha 10.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

146 TĪKĀSĀRASANGRAHA

A commentary on the Bhāgavata

Substance—Palm leaf Size—21 × 2 Leaves—62
9 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayalam No of Granthas—2250

Subject—Same as No 143

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नम ।

उपदिदेश जगद्वृजिनच्छिदं
प्रतिकृति प्रतिकृत्य य उद्धवम् ।
सुखचिदात्ममतिं करुणानिधि
नमत तं सततं कमलापतिम् ॥

श्रीभागवतटीकाभ्यः सारमुद्धृत्य लिख्यते ।
यत्नं विना भागवते श्रोतॄणा सुखसित्तये ॥

आविष्कृतसर्वशक्तेः मर्त्यावतारशिरोमणेर्मूर्तस्य ब्रह्मणः श्रीकृष्णस्य माहात्म्यं पूर्वस्मिन् स्कन्धे सविस्तरमुपपादितम् । इदानीं तदुपासनाशुद्धान्तःकरणैरधिगम्यस्य परस्यामूर्तस्य ब्रह्मणोऽति गहनत्वादनेकैरितिहासैः युक्तिभिश्च पुन. पुनरतिविस्तरेण स्वरूप प्रतिपादयितुम् एकादशस्कन्ध आरभ्यते। तत्र यदुकुलनाशकमुसल प्रसङ्गार्थं प्रथमं पूर्वस्कन्धार्थम् अनुवदति कृत्वा दैत्यवधमित्यादिना। दैत्याः पूतनाद्याः । अवतारयद् अवातारयदित्यडागमो द्रष्टव्यः । अवरोपितवानित्यर्थः । जविष्ठं शीघ्रफलदं कलिं कलहं स्वकुलसं-

हारार्थं कौरवपाण्डवानां वा । एतद्विवृणोति ये कोपिता इति ।

End:

ब्रह्मकल्पे कस्मै ब्रह्मणे विभासितः प्रकाशितः तद्रूपेण ब्रह्मरूपेण नारदाय नारदरूपेण कृष्णाय व्यासाय तद्रूपेण... ... ...भगवद्राताय परीक्षते येन प्रकाशितः तद् ब्रह्म श्रीनारायणाख्यं धीमहीत्यन्वयः । पुनरपि तं देवं प्रणम... ....व्याख्यातवान् प्रियो मेऽन्तर्हृदयं प्रविश्य करणग्रामादिकं प्रेरयन्.... .... श्रीमद्भागवतार्णवे विवरणं नावं ततानातनुं ....

... ...

... ...

न्यूनातिक्रमदोषशोषणकृते शुद्धाय बद्धाञ्जलिः ॥

Colophon:

इति श्रीभागवतटीकासारसङ्ग्रहे द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—Though this work and that numbered 143 have the same designation they are somewhat different. The commentary comprises Skandhas 11 and 12.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

147. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—21.

9 lines per page and 62 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—800
Incomplete

Subject—Elucidative exposition of the Bhāgavata

Beginning

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
जगदन्तरायराशिं संस्मृतमात्रोऽपि यो जरीजर्ति ।
चर्कर्ति चास्मृतो यस्तं वन्दे कुञ्जराननं देवम् ॥
शशिहारगौरवरदेहलता शरदिन्दुबिम्बवदना विमला ।
मम शारदा दिशतु बुद्धिमजं पदमच्युतस्य समुपैमि यया ॥
सहजानन्दमनन्तं शुद्धं बुद्धं परं पदं विष्णोः ।
अहमास्मि यत्प्रसादात् तेभ्यो बद्धोऽञ्जलिर्गुरुभ्योऽयम् ॥

यस्य श्रीपादपङ्केरुहनखलिखितोर्ध्वाण्डनिर्भिण्णभित्ते-
र्गङ्गा मङ्गल्यभङ्गप्रबलतरजलोद्यत्तरङ्गा जगाल ।
तस्यासावङ्घ्रिदण्डस्त्रिभुवनभवनस्तम्भदण्डः प्रकामं
कामं वामो मुरारेरशुभचयहरश्चिन्त्यमानं क्रियाद्वः ॥

अत्र हि भागवते यत् प्रकटार्थत्वादुपेक्षितं किञ्चित् ।
पददीपिकाटिकाभिस्तदिह तदनुग्रहेण विवृणोमि ।

तत्रादौ तावत् सकलनिगमशिरसि निरूपितो भगवान् प्रत्यगात्मा श्रीनारायणः स्वमायया नामरूपात्मकं जगदिदं ससर्ज । तथाहि श्रुतिः—

End

यो वल्गुहासो मन्दस्मितं स च उद्दामभावस्य पिशुनः सूचकः अमलवल्गुहास इति वा लीलापूर्णविलोकनं च यासामुद्दामभा-

यपिशुनामलवल्गुहासव्रीलावलोकैर्निहतस्ताडितो मदनोऽपि जगद्विजयी संमुह्यति कर्तव्यतामूढः संश्रापं धनुर्ज्ज्यया अजहात् जहौ ताश्च प्रमदोत्तमाः कामविजयिन्योऽपि कुहकैर्हेलादिभिर्यस्येन्द्रियं विमथितुं न शेकुः तमयं प्राकृतलोकोऽसक्तमपि सङ्गिनं मनुजं मन्यत इति द्वितियश्लोकेनान्वयः। आत्मौपम्येन आत्मोपमाभावेन आत्मनः सङ्गित्वात्तदीश्वरोऽपीति व्याचष्णानं मनुष्यभावनां मानमिति शेषः। अतो बुधोऽयं जनः। तत्त्वतस्तु तस्य संसारो नास्तीत्याह।

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमोऽध्यायः।
इति नवमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—The commentary, though incomplete, discloses the philosophical significance of the work. Certain portions are lost here and there in the middle. C. C. mentions on Page 219 Tattvapradīpikā, a commentary on the Bhāgavata but no reference is made as to the identity of the author.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

148. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 1¾". Leaves—224. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5600. Incomplete.

Subject—Same as No 147

Beginning

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ॥

End .

अथ तस्मादात्मसममस्मदनुरूपं समा. . . . . . .वैषम्यशून्याय शान्ताय रागादिभी रहिताय पुरुषाय पूर्ण . . . .राय उत्कृष्टाय वासुदेवायान्तर्यामिणे मत्स्याय सत्त्वगुणाय तद्दर्शनेन तृप्तानि चक्षूंषि येषां तेषां यानं स्वप्रयाणमनिच्छतामपि सतामपवर्गो नाशः स न विद्यते क्रमस्य सोऽनपवर्गविक्रमः द्रुमैश्छन्नां क्ष्मां भूमिं वीक्ष्य कुप्यन् । कथंभूतैः द्रुमैः द्या स्वर्गं रोद्धुमिवेच्छितैः संवर्तक इव अप्ययमळये नयैरनुनयैः मारिषा वार्क्षी . . . .

Colophon

इति तृतीयस्कन्धव्याख्याने त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । तृतीयस्कन्धव्याख्यान समाप्तम् ।

इति विवृता भागवते मुख्यस्कन्धस्य मज्जनाद्विजुषा तत्त्वप्रदीपिकेमामुत्कृष्टार्थग्रहान्निरीक्षध्वम् ।

इति श्रीभागवतविवरणाया(ण्यां) तत्त्वप्रदीपिकायां प्रथमस्कन्धे एकोनविंशोऽध्यायः । प्रथमस्कन्धस्त्रिशतोत्तरसहस्रसंख्यः ।

Author

Remarks—This work contains the commentary on Skandhas 1, 2, 3 and 28 chapters in Skandha 4 The commentary brings out clearly the philosophical import of the work At the end of the 1st Skandha is seen the following panegyric of Srikrsna

यः कुम्भीश्वरभिन्नकुम्भरो ? द्रिक्तासरक्तच्छवि-
मेत्वा रङ्गमभङ्गमिङ्गितमतिर्भोजेश्वरं कम्पयन् ।
उत्पाट्यैककरेण तोरणवरे चिक्षेप चाणूरकं
तस्मै बालविनोदलूनरिपवे कृष्णाय बद्धोऽञ्जलिः ॥

This seems to have been written by the commentator. A similar stanza on the same theme is found at the end of every Skandha. Eg: Note the following verse at the close of the 3rd Skandha.

यत्पादपङ्कजरजांसि यथा यथा वा
ध्यातानि चर्कति पशूनपि मुक्तिभाजः ।
नारायणः स भगवान् निजपादपद्मे
भक्तप्रियोऽचलधियं मम चर्करीतु ॥

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

149. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—19¼" × 2". Leaves—219. 10 lines per page and about 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7800. Incomplete.

Subject—Same as No. 147.

Beginning—Same as No. 148.

End :

इह मनुष्यलोके उभयशेषाभ्यां धर्माधर्मशेषाभ्यां चतुर्दशधा

चतुर्दशलोकप्रकारेण श्रद्धाभक्तिभ्यां विशुद्धा बुद्धिर्यस्य स तथा भूश्च द्वीपानि च वर्षाणि च सरितश्चाद्रयश्च पातालानि च दिशश्च नरकाश्च भगणाश्च तैर्या लोकसंस्था सा गीता मया हे नृप का मा। ईश्वरस्य मूलं वपुः। कथंभूतस्य, सकलजीवानां निकायस्य धाम आश्रयः, सकलजीवनिकायो वा धाम यस्य तस्य।

Colophon:

यत्पादपङ्कजरजांसि सुरस्रवन्तीं
चक्रुर्जगत्त्रयपवित्रतमाम्बुनेत्रीम्।
नारायणः स भगवान् मम पापक्षयं (?)
कक्षं यथा हुतवहः परिदन्दहीतु॥

इति विवृता भागवते पञ्चमसम्बन्धिनी मया भक्त्या।
तत्त्वप्रदीपिकेयं हरिचरणस्मरणनिर्वृतिजेन॥

इति श्रीभागवतविवरणे पञ्चमस्कन्धे चतुर्विंशोऽध्यायः। पञ्चमस्कन्धः समाप्तः। विष्णवे नमः। श्रीपरमगुरुभ्यो नमः।

Author:

Remarks—The covering wooden boards of the codex are painted with attractive colours depicting Lord Kṛṣṇa and other divinities. The commentary comprises Skandhas 1—5.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

150. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¼″. Leaves—38

166. 8 lines per page and about 78 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7000. Incomplete.

Subject—Same as No. 143.

Beginning :

गणपतये नमः ।

भूतेर्लक्ष्म्याः । यजुषां पतिः वेदपतिः यज्ञतुष्टायां दक्षिणायां कर्दमदुहितृसन्ततेर्वक्ष्यमाणत्वात् श्रुतप्रायमित्युच्यते । विततो विस्तीर्णः का सा विश्वरूपादेः(?)पादशौचाद् दिव इति । दिवि स्वर्गे सरिदभूत् । गङ्गा । अत एव देवकुल्या देवकुलयोग्या । आत्मा विष्णुः ईशः ईश्वरः ब्रह्मा च आत्मेशब्रह्माणः तेषां सम्भवान् अवतारान् । जगतः स्थितिश्च अन्तश्चोत्पत्तिश्च स्थित्यन्तोत्पत्तयः, तासां हेतवः । तस्मिन्नृक्षे कुलाद्रौ प्राणायामेन मनः संयम्य एकपादेन मुनिर्वर्षशतमातिष्ठदिति द्वितीयश्लोकेनान्वयः ॥

End :

आत्मनिगमं वैदिकमार्गं प्रथयन् विपुल(य)न् बन्धं भक्तानां संसारबन्धं दृष्ट्या दर्शनेन विधूय विजये अर्जुने जयं विघुष्य अर्जुनो जिग्ये इत्याघोषणं कृत्वा उद्धवाय च परं परमार्थतत्त्वं प्रोच्यात्मा स्वधाम स्वरूपं समगात् प्राप्तवान् ।

Colophon :

यत्पादपङ्कजयुगं शरशक्तिखड्गै-
रभ्यर्च्य मुक्तिपदवीमरयोऽप्यविन्दन् ।
नारायणः स भगवान् मम चित्ततापं
तापं यथा तुहिनगुः कृपयानुरुन्ध्यात् ॥

इति नवमेऽनवमगुणे भक्त्या नारायणे मया स्कन्धे ।

तत्त्वप्रदीपिकेयं निवृता सत्सेवकेन भागवते ॥

इति श्रीभागवतविवरणे तत्त्वप्रदीपिकायां नवमस्कन्धे द्वात्रिंशोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः ।

Author:

Remarks—The Ms is very old. It comprises Skandhas 4—9

॥ ताम्रपर्णीमाहात्म्यम् ॥

151 TĀMRAPARNĪMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—14½ × 2 Leaves—94 11 lines per page and 48 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—3200 Complete

Subject—Description of the glory of Tāmraparni, a river in South India, celebrated as *Dakṣiṇagaṅgā*

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।
अनेकदं तं भक्तानामेकदन्तमुपास्महे ॥
अखण्डपरमानन्दपरिपूर्णात्ममूर्तये ।
निर्गुणाय गुणाविष्टकर्मणे ब्रह्मणे नमः ॥

यद्वचःकणिका वेदा यल्लीलाकणिका जगत् ।
यत्प्रभाबिन्दुरिन्द्राद्या नमस्तस्मै परात्मने ॥
पुरा विधात्रा ब्रह्माण्डकुहरीगृहमेधिना ।
लीलया कलिता कापि तपःसीमा तपस्विनाम् ॥
भूरेषा भूतिजननी पुरातनकृताश्रया ।

* * * *

इदं कथयितुं पुण्यं ताम्राख्याश्चरितं महत् ॥
आगतोऽस्मीह भद्रं वो मुनयस्तु तपोधनाः ।
इतः परं मया कार्यं युष्माकं प्रीतिवर्धनम् ॥

End:

तस्मात्त्वमपि विप्रेन्द्र गत्वा तत् क्षेत्रमुत्तमम् ।
भजस्व परया भक्त्या ततो विन्दस्यभीप्सितम् ॥
तीर्थं विष्णुपदं सिद्धं तद्ध्यानं तीर्थमुत्तमम् ।
तन्नामकीर्तनं तीर्थं तीर्थं तज्जनसङ्गमः ॥
ये च ये भगवद्भक्ताः संसक्ताः साधुचारिणः ।
एते हि तत्त्वज्ञानस्य भागिनो नात्र संशयः ॥
तत्र गत्वा त्वया ब्रह्मन् समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।
लङ्घ्यते वैष्णवी माया दुस्त्यजा देहिनां परा ॥

इत्थं प्रसादमुपलभ्य विधेः प्रसन्ना-
दाधिं विहाय मनसो मलिनत्वहेतुम् ।
बद्धाञ्जलिः स्तुतिभिरुल्लसयन् सभायां
स्वान्ते विभोर्मुनिवरो निरगान्नगर्याः ॥

Colophon:

इति श्रीशैवे पुराणे ताम्रपर्णीमाहात्म्ये सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।
ॐ । शुभमस्तु । श्रीविद्यामाय नमः । ताम्रपर्णीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

ആയിരത്തിഒറുപത്തിആറാമാണ്ടുകുംഭമാസം ൧-ാം-ൗ എഴുതി തീൎന്നു. മംഗളം.

इति श्रीशैवे पुराणे उपरिभागे तीर्थक्षेत्रवैभवखण्डे ताम्रपर्णीमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—This work is but a portion of the Śaivapurāna. The river Tāmraparni flows through the Tinnevelly District and is of immense service to the people at large.

॥ ताम्रपर्णीमाहात्म्यम् ॥

152. TĀMRAPARṆĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″ x 1″. Leaves—212. 7—8 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3200. Complete.

Subject—*Beginning—End*—Same as No. 151.

Colophon:

इति श्रीशिवपुराणे ताम्रपर्णीमाहात्म्ये सप्तत्रिंशोऽध्यायः। हरिः ॐ। शुभमस्तु।

गुरुभ्यो नमः। *சங்கரலிங்கம் லிகிதம்.*

Author:

Remarks—The Ms. is about 150 years old.

।। तुलसीमाहात्म्यम् ।।

153. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—73. 8—10 lines per page and 32 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—1300—Incomplete.

Subject—A compilation of selected portions from Haribhaktisudhodaya, Harivamśa and other works glorifying the sanctity of the Tulasi plant.

Beginning:

श्रीरामाय नमः ।

श्रीसूतः—

श्रुतं वः सकलं विप्रास्तुलसीदेविसङ्गतम् ।
स्तोत्रं मन्त्रं च कवचं किमद्य श्रोतुमिच्छथ ॥

मुनयः—

श्रुतं नः सकलं सूत तुलसीदेविसङ्गतम् ।
स्तोत्रं मन्त्रं च कवचं पुनर्नो वक्तुमर्हति ।
यदनुक्तं विशेषेण देशसम्बद्धमप्युत ।
श्रुतं यथोदितं सर्वं भवता सूतनन्दन ॥

End:

महापातकयुक्तोऽपि तुलसीपत्रभक्षणात् ।
सद्य एव विशुद्धात्मा जायते न तु संशयः ।
तुलसीदलसम्मिश्रमुदकं प्राशयेद्यदि ॥
स कालत्रयसंयुक्तो विष्णोः सालोक्यमाप्नुयात् ॥

तुलसीकाननस्यार्थे प्राकारं यस्तु कारयेत् ।
कण्टकावरणं वापि तन्मे निगदतः शृणु ॥
यावद्दिनं तद्विवृतिस्तिष्ठेत् सम्यग्वृथा भुवि ।
तावद्युगसहस्राणि विष्णुलोके महीयते ॥
तुलसीमूलजातानि छिन्द्याद् ब्रह्मंस्तृणानि च ।
तेनार्जितानि पापानि निकृन्तति यमः स्वयम् ॥
एककृत्वोदकं वापि ... ...

Colophon:

इत्यश्वमेधे हरिवंशे शेषधर्मे तुलसीमाहात्म्यं नाम द्वादशोऽध्यायः । श्रीरामाय नमः ।

रौद्रिसंवत्सरे ज्येष्ठमासे मार्ताण्डवासरे ।
श्रीमत्तुलस्या माहात्म्यं मयैव लिखितं शुभम् ॥
इति श्रीतुलसीमाहात्म्यं सम्पूर्णम् ।

Author:

Remarks—It is stated in the first Fol. of this Ms. that it contains Tulasi Māhātmya in 12 chapters and Śrīraṅgamāhātmya in 10 chapters. It comprises only the 12 chapters of Tulasīmāhātmya besides two other chapters which also seem to glorify the Tulasi. This portion may either be *Tulasīmāhātmya taken* from some other purāṇas or may lead to the Śrīraṅgamāhātmya.

॥ तुलसीमाहात्म्यं (स्कान्दगतम्) ॥

154. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—25. 6 lines per page and about 16 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—150. Complete.

Subject—Same as No. 153.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शतानन्द महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
नामोच्चारे कृते यस्याः प्रीणात्यसुरदर्पहा ॥
पापानि यान्ति विलयं पुण्यं भवति चाक्षयम् ।
सा कथं तुलसी लोके पूज्यते वन्द्यतेऽपि च ॥
पद्मोत्पलादिजातीनामाधिक्यं केन हेतुना ।

End:

या दृष्टा निखिलाघसङ्घशमनी स्पृष्टा वपुःपावनी
लोकानामभिवन्दितार्तिहरणी सिक्तान्तकत्रासनी ।
भक्त्यासक्तिविधायिनी भगवतः कृष्णस्य संरोपिता
न्यस्ता तच्चरणे विमुक्तिफलदा तस्यै तुलस्यै नमः ॥

यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये सर्वदेवताः ।
यदग्रे सर्ववेदाश्च तुलसीं तां नमाम्यहम् ॥
इत्येतत् सर्वमाख्यातं श्रोतॄणां पुण्यवर्धनम् ।
यः पठेच्छृणुयाद्वापि याति विष्णोः परं पदम् ॥

Colophon:

इति स्कान्दपुराणे तुलसीमाहात्म्यं नाम द्विशततमोऽध्यायः । इति तुलसीमाहात्म्यं समाप्तम् । हरिः श्रीगणपतये नमः ।

Author:

Remarks—The last leaf shows the beginning of another work which runs thus:—

" शुभमस्तु । हरिः श्रीगणपतये नमः ।
नारायणं नमस्कृत्य देवं त्रिभुवनेश्वरम् ।
गोसावित्रीं प्रवक्ष्यामि व्यासेन ग्रथितां पुरा ॥
नारायणस"

॥ तुलसीमाहात्म्यम् (धर्मसंहितान्तर्गतम्) ॥

155 A. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—21. 8 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—126.

Subject—Same as No. 153.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नारायणः—

तदङ्गसम्भवायाथ तुलस्याश्चरितं शुभम् ।
प्रवक्ष्यामि समासेन नृणां संसारमोचनम् ॥
पुरा देवासुरे यत्ने मथ्यमाने पयोनिधौ । –

विष्णोर्हर्षाश्रुसम्भूतां दृष्ट्वा वै तुलसीं शुभाम् ॥
ससम्भ्रमेण चोत्थाय गरुडः केशवं मुने ।
प्रणम्य बहुशो मूर्ध्ना पप्रच्छात्यन्तभक्तितः ॥

End:

वृथा लुनाति तुलसीं यो नरः पापकृत्तमः ।
स याति रौरवं घोरं चतुर्युगसहस्रकम् ॥
विष्ण्वर्चने वैश्वदेवे श्राद्धकर्मणि शस्यति ।
प्रेतकर्मणि नो शस्ता तुलसी भवनाशिनी ॥
तुलसीवनमध्ये ये सञ्चरन्तीह जन्तवः ।
अपि कीटपतङ्गाद्या या(न्ति) विष्णोः परं पदम् ॥
इति ते कथितं सर्वं तुलसीस्तवमुत्तमम् ।
व्रतमप्यमलं किं तत् परं श्रोतुमिहेच्छसि ॥

Colophon:

इति श्रीधर्मसंहितायां तुलसीमाहात्म्यं नाम त्रयोदशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. contains four works of which Tulasīmāhātmya forms the 1st part. The others are Gopīcandanamāhātmya, Nāradavyāmohanam and Ekādaśīmāhātmyam catalogued as 155 B. C. and D.

॥ गोपीचन्दनमाहात्म्यम् ॥

155 B. GOPĪCANDANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—3½″ × 1½″. Leaves 4.

8 lines per page and 12 letters per line. Script —Malayālam. No. of Granthas—24.

Subject—*The importance and usefulness of smearing over with Gopīcandana*

Beginning:

वैनतेयः—

गोपीचन्दनमाहात्म्यं वद केशव मेऽधुना ।
किं पुण्यं धारणे पुंसां केन मन्त्रेण चोद्धृता ॥
का गोपी कथमुत्पन्ना शक्तिस्तस्याश्च का स्मृता ।
दातॄणां किं फलं प्रोक्तं कीदृशं वर्णमुत्तमम् ॥

भगवान्—

शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि गोपीचन्दनसंभवम् ।
द्वारकायां समुत्पन्ना गोपी गोविन्ददेहजा ॥

End

निर्मितेयं शिवा गोपी य(तीनामा)श्रया सती ।
गृहस्थैर्यतिभिः सेव्या वनस्थैर्ब्रह्मचारिभिः ॥
विमुक्तिकामैरमलैर्गोपी गङ्गा दिवानिशम् ।
सर्वत्र मृत्तिका पुण्या तुलसी(मू)लसम्भवा ॥
पुण्यात्पुण्यतरा गङ्गाती..................

Colophon:

Author

Remarks—*Gopī*, a variety of clay, referred to herein is personified as a divinity

॥ नारदव्यामोहनम् ॥

155 C. NĀRADAVYĀMOHANAM.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—11. 7—9 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—66.

Subject—Redemption of Nārada from *Māyā*.

Beginning:

श्रीनारदः—

मनो मे चञ्चलं नित्यं भगवन् वायुवन्मुहुः ।
दुष्करं निग्रहं मन्ये तदुपायं वदस्व मे ॥

श्रीवेदव्यासः —

नारदस्य वचः श्रुत्वा तदा नारायणो मुनिः ।
ध्यात्वा मुहूर्तं निश्चित्य प्रहसन् वाक्यमब्रवीत् ॥

श्रीभगवान्—

चञ्चलं तु मनो नित्यमविद्यासम्भृतात्मनाम् ।
अविद्याप्रभवं चित्तं चित्तस्थं हि मनः सदा ॥

End:

भो भो नारद सर्वज्ञ दृष्टा माया त्वयाधुना ।
अज्ञानकन्दजननी तमसा पूरिता सती ॥
ययेदं धार्यते विश्वं यया सम्मोहितं जगत् ।
....सा दृष्टान्यैर्हरिं विना ॥

श्रीवेदव्यासः—

इत्युक्त्वा भगवांस्तस्य मूर्ध्नि स्थाप्य पदद्वयम् ।

मा भैषी(?)त्यब्रवीदित्थं कृपया भक्तवत्सलः ॥

Colophon:

इति श्रीधर्मसंहितायां नारदव्यामोहनं नाम षष्ठोऽध्यायः

Author:

Remarks—This Ms. is written in continuation of 155 B.

॥ एकादशीमाहात्म्यम् ॥

155 D. EKĀDASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves 5. 7—9 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—30.

Subject—Holy observance of the 11th day (sacred to Visnu) of each *pakṣa*.

Beginning:

नारदः—

अष्टादशविधा प्रोक्ता कथमेकादशी शुभा ।
तन्ममाचक्ष्व भगवन् ज्ञातुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥
शुद्धान्विका तथा विद्धा भिन्ना न्यूनसमाधिकैः ।
एकैकापि पुनस्त्रेधा द्वादश्यूनसमाधिकैः ॥

End:

व्रतानामुत्तमतरं श्रवणद्वादशीव्रतम् ।
मृगाङ्कवारसंयुक्ता श्रवणद्वादशी शुभा ॥
षष्टिवर्षाङ्गवेद्वापि न भवेदिति मे मतिः।
यत्किञ्चित्कुरुते कर्म शुभं वा यदि वाशुभम् ॥

पष्टिर्वर्षसहस्राणि... ... .विन्दन्ति शोभनम् ।
श्रवणद्वादशी कापि सर्वपापहरीति गीः ।
शुभप्रदा सा सर्वत्र स्वल्पं वा यदि वा बहु ।

Colophon:

इति श्रीधर्मसंहितायां (एकादशीमाहात्म्यं)नामाष्टादशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The following verse is seen at the close of the Ms. after the colophon:

जले विष्णुः स्थले विष्णुर्विष्णुराकाशमूर्धनि ।
स्थावरं जङ्गमं विष्णुः सर्वं विष्णुमयं जगत् ॥

॥ तुलसीमाहात्म्यम् ॥

156 A. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11¾"×2". Leaves—5. 11—13 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—165. Complete.

Subject—Same as No. 153.

Beginning—End—Colophon—Same as No. 155 A.

Author:

Remarks—The Ms. contains four other works, catalogued as 156 B, C, D and E.

॥ गोपीचन्दनमाहात्म्यम् ॥

156 B. GOPĪCANDANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½″ × 2″. Leaves—2. About 12 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—66. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 155 B.

End:

पुण्यात् पुण्यतरा गङ्गातीरस्था मृत्तिका कलौ ।
विष्णुक्षेत्रस्थितां (पुण्यां) मृत्तिकाममलां शिवाम् ॥
यो नित्यं धारयेत् काये भक्त्या कलिमलापहाम् ।
स स्नातः सर्वतीर्थेषु गङ्गाद्येषु न संशयः ॥
ममाङ्गलेपनं दिव्यं गोपीचन्दनमुत्तमम् ।
धारणादर्शनात्स्पर्शात्पुंसां कलिमलापहम् ॥
स्निग्धं शुद्धं कुङ्कुमाभं कुम्भीपाकनिवारणम्
पवित्रमपवित्राणां पावनं पापकर्मिणाम् ॥
ब्राह्मण्यदं ब्राह्मणानां मुमुक्षूणां विमुक्तिदम् ।
वक्षःस्थले ललाटे च कण्ठे च बाहुमूलयोः ।
पञ्चाङ्गधारणं प्रोक्तं पवित्रं ब्रह्मचारिणाम् ।
द्वादशाङ्गं गृहस्थानामेतच्चैकदण्डिनाम् ।
पुण्यं पवित्रमायुष्यं गोपीचन्दनधारणम् ॥
कर्तव्यं कल्मषघ्नं तद्विशेषेण खगेश्वर ।
एकादश्याममावास्यां द्वादश्यामुत्थिते दिने ॥
नियमेन भजेद्वोपीं गोविन्दादर्पिताश्रयः ।

Colophon:

Author:

Remarks—At the close is seen the following verse in praise of the 24 Mūrtis.

चतुर्विंशतिमूर्तीनां स्तवं सम्यक् पठन्नरः ।
न याति नरकं घोरं पापाचारपरोऽपि सः ॥

॥ नारदव्यामोहनम् ॥

156 C. NĀRADAVYĀMOHANAM.

Substance—Palm leaf. Size—11⅗"×2½". Leaves—5. About 12 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—112. Complete.

Subject—Beginning— End— Colophon — Same as No. 155 C.

Author:

Remarks—The following verses are found at the close.

विष्णुक्षेत्रस्थितां पुण्यां मृत्तिकाममलां शिवाम् ।
यो नित्यं धारयेत् काये भक्त्या कलिमलापहाम् ।
स स्नातः सर्वतीर्थेषु गङ्गाद्येषु न संशयः ॥
समाङ्गलेपनाद्दिव्यं गोपीचन्दनमुत्तमम् ।
धारणाद्दर्शना(त्) स्पर्शात् ...

॥ श्रीपद्मनाभाक्षरमालिका ॥

156 D. ŚRĪPADMANĀBHĀKṢARAMĀLIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—11½"×2½". Leaves—2. 11—13 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. - No. of Granthas—41. Complete.

Subject—A eulogy of Śrī-Padmanābha, the tutelary deity of the Kings of Travancore.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अप्रमेयपराक्रमादिभवारिसङ्घनिकृन्तन
कुन्दभासुरदन्तशोभ कुमुद्वतीपतिसन्मुख ।
जन्मदुःखजराधिनाशन जाह्नवीधरसन्नुत
भक्तवत्सल पक्षिवाहन पद्मनाभ नतोऽस्म्यहम् ॥

End:

नित्यमक्षरमालिकामरुणोदये परमामिमां
यः पठेच्छृणुयादपीह स मुच्यते सकलैरघैः ।
पुत्रमित्रकलत्रसम्पदमाप्य सौख्यमरोगतां
दीर्घमायुरवाप्नुयात् पुनरम्बुजाक्षपदं ध्रुवम् ॥

Colophon:

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु । केशवाय नमः ।

* * * * *

Author:

Remarks—This panegyric is composed of verses

beginning alphabetically from अ and ending with अं. Besides, three verses are to be noted in contravention to the above rule.

॥ श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनाम ॥

156 E. ŚRĪKṚṢṆĀṢṬOTTARAŚATANĀMA.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—2. 11—13 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—45. Complete.

Subject—A panegyric of Śrīkṛṣṇa making use of his 108 synonyms.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शेषः—

वसुन्धरे वरारोहे जनानामाशु मुक्तिदम् ।
सर्वमङ्गलमङ्गल्यमणिमाद्यष्टसिद्धिदम् ॥
महापातककोटिघ्नं सर्वतीर्थफलप्रदम् ।
समस्तवेदयज्ञानां फलदं पापनाशनम् ॥
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ।
सहस्रनाम्नां पुण्यानां त्रिरावृत्त्या तु यत् फलम् ॥

End:

कृष्णाय यादवेन्द्राय ज्ञानमुद्राय योगिने ।
नाथाय रुक्मिणीशाय नमो वेदान्तवेदिने ॥

इमं मन्त्रं जपन् देवि व्रजंस्तिष्ठन् दिवानिशम् ।
सर्वग्रहानुग्रहभाक् सर्वप्रियतमो नरः ॥
पुत्रपौत्रैः परिवृतः सर्वसिद्धिसमृद्धिमान् ।
निर्विश्य भोगानन्ते च विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥

Colophon :

श्रीनारायणाय नमः ।

Author :

Remarks—This eulogy is said to be a great *Mantra* that Śesa imparted to Vasundharā, the Goddess of earth.

॥ तुलाकावेरीमाहात्म्यम् ॥

157. TULĀKĀVERĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—197. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3150. Complete.

Subject—The origin of the Kāveri, its importance, utility etc.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

धर्मवर्माथ राजर्षिर्निचुलापुरवल्लभः ।
भूयः पप्रच्छ तं नत्वा दाल्भ्यं भागवतोत्तमम् ।
भगवन् प्राणिनः सर्वे केनोपायेन सम्पदः ।
भवन्ति पुत्रान् सम्प्राप्य सुखिनश्चिरजीविनः ॥

कथं स्यात् पापनिर्हारः श्रीशे भक्तिः कथं भवेत् ।
केन धर्मेण सन्तुष्टो भगवान् भूतभावनः ॥
प्रसीदति मनुष्याणां भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ।
विशेषात् पापभूयिष्ठे दुराचारे कलौ युगे ॥
पापनाशो भवेद् ब्रह्मन् महापातकिनोऽपि वा ।
एतत् सर्वं विशेषेण तव शिष्यस्य मे वद ॥
इति राज्ञा सुसंपृष्टो भगवान् भगवत्प्रियः ।
बभाषे धर्मवर्माणं धर्मिष्ठं ब्राह्मणोत्तमः ॥

दार्भ्यः—

साधु पृष्टं महाभाग भगवद्भक्तिवर्धनम् ।
यत्ते मनो गतं श्रोतुं दिव्यां विष्णुकथां शुभाम् ॥
तस्मात्तत्त्वमशेषेण वर्णयिष्ये यथामति ।

... ...

गृहस्था यतयः केचिद्वानप्रस्थास्तथापरे ।
लोकानुग्रहकर्तारो हृषीकेशपदाश्रयाः ॥
तुलाकावेरीमाहात्म्यं श्रोतुकामा हरिप्रियम् ।
कुरुक्षेत्रं महाक्षेत्रं लोकाघक्षपयिष्णवः ॥
तान् दृष्ट्वा मुनयः सर्वे कुरुक्षेत्रनिवासिनः ।
अपूजयन् लोकपूज्यान् प्रत्युत्थानार्हणासनैः ॥

End:

मुनयः—

सूत सूत महाप्राज्ञ जीव जीव शतं समाः ।
अहो विचित्रं कावेर्या माहात्म्यं श्रुतिगोपितम् ॥
श्राविताः स्म महाभाग भवाब्धेस्तारिता वयम् ।
पाविताश्च वयं श्रीमन् कावेरीपुण्यवैभवात् ॥

कृतार्थाश्च महाभाग तपो नः किमतः परम् ।

इति प्रसन्नाननीरजा मुदा
ते शौनकाद्या मुनयो मुमुक्षवः ।
हरेश्चरित्रश्रवणोत्सवोत्सुका
गन्धाक्षताभिः पुनरप्यपूजयन् ॥

Colophon

इति श्रीमदाग्नेयपुराणे तुलाकावेरीमाहात्म्ये अगस्त्यहरिश्चन्द्रसंवादे कावेरीवर्णनं नाम त्रिंशोऽध्यायः ।

श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।

* * * * *

Author

Remarks—The Kāveri is the most useful river in South India It is believed that all sins will be washed away by ablutions in it on the day of *Tulāsankrama* Innumerable pilgrims flock to the Cintamani bathing ghat at Trichinopoly on that occasion

---

॥ तुलाकावेरीमाहात्म्यम् ॥

158 TULĀKĀVERĪMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—14½ × 2" Leaves—94 —11 lines per page and 48 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—3100 Complete

Subject—Beginning—Same as No 157

End:

अयाजयन् महाराजं याजकाः कुम्भजादयः ।
हयमेधं महायज्ञं यथेन्द्रं वृत्रनाशने ॥
एवं कृत्वा महायज्ञं यथाशास्त्रं महीपतिः ।
ददौ च ऋत्विगादिभ्यो यथान्यायं तु दक्षिणाम् ॥
कृत्वा चावभृथस्नानं ब्राह्मणैः स्वस्तिवाचनम् ।
पञ्चाशत्कोटिकं स्वर्णं ब्राह्मणेभ्यो महायशाः ॥
दत्वा नृपो हरिश्चन्द्रः प्रतिवर्षं तुलारवौ ।
कावेर्यां स्नाति शुद्धात्मा कृतकृत्यो भवेन्नृपः ? ॥

Colophon:

इति श्रीमदाग्नेयपुराणे तुलाकावेरीमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।

ശ്രീ ഗുരവേ ശരണം. വേലായുധാ രക്ഷിക്ക. ശ്രീ പരമേശ്വര കടാക്ഷം. ശ്രീ പത്മനാഭകടാക്ഷം. ശ്രീ ഭഗവതീരക്ഷിക്ക. ശ്രീരാമകടാക്ഷം. ശ്രീകൃഷ്ണകടാക്ഷം.

* * * *

शुभमस्तु

Author:

Remarks—Same as No. 157 except at the end.

॥ त्रिकूटाचलमाहात्म्यम् ॥

159. TRIKŪṬĀCALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1". Leaves—51.

6 lines per page and 32 letters per line. Script—*Tamil Grantha. No. of Granthas—648.*

Subject—The glorification of the mountain Trikūṭa.

Beginning:

वागर्थाविव संपृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।
जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥
पुरा मुनीश्वराः केचिन्नैमिशारण्यवासिनः ।
दीर्घसत्रेण यज्ञेन कालं... ...सुखम् ॥
तस्मिन् काले महातेजाः सूतः पौराणिकोत्तमः ।
द्रष्टुकामः क्रतुं प्रायान्नैमिशं पुण्यवर्धनम् ॥
तमागतं मुनिं दृष्ट्वा सर्वे ते मुनिपुङ्गवाः ।
आसनादिभिरभ्यर्च्य निषेदुस्तत्समीपतः ॥
सुखोपविष्टं तं वीक्ष्य पुराणश्रवणोत्सुकाः ।
(ते)पप्रच्छुर्मुदा युक्तं सूतं पौराणिकोत्तमम् ॥

ऋषयः—

सूत सूत महाप्राज्ञ व्यास... ...।
पुराणजातमखिलमानीतं भवता ध्रुवम् ॥
शैवानि च पुराणानि वैष्णवानि तथैव च ।
आग्नेयानि तथान्यानि सेतिहासानि च प्रभो ॥
....निष्कामकाश्चैव सकामाश्च विशेषतः ।
गङ्गाद्याः सरितः सर्वास्तीर्थानि विविधानि च ॥
कृतार्थाश्च वयं जाताः.. .. .. ।
तथापि किञ्चिच्छ्रवणे वाञ्छास्माकमिहाधुना ॥
तद्वक्तव्या ... ...श्रुते वयम् ।
मलयस्योत्तरे देशे त्रिकूटो नाम पर्वतः ॥

... ...प्रियमन्दिरम् ।

तत्र मूर्त्तित्रयं कृत्वा महादेवोऽक्षयोऽव्ययः ॥

सदा वसति.. .. .. ।

इति श्रुतं तु सामान्यं विशेषाद् वक्तुमर्हसि ॥

End:

नारदः—

.. .. त्र नद्यां महादेव यत् स्नानं भवता पुरा ।

माघमासि कृता .. .. ..पूर्व.. ..पतः ॥

द्वादश्यां यत् कृतं स्नानं तत् पि.. ..त्वन्निवेदय ।

सूतः—

एवमुक्तः स मुनिना स्नात्वा शुद्धे.. ..

Colophon:

इति स्कान्दे उपरिभागे स्थानवैभवखण्डे द्वादशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The work contains 12 chapters complete and a portion of the 13th.

॥ दक्षिणामूर्तिपञ्जरम् ॥

160. DAKṢIṆĀMŪRTIPAÑJARAM.

Substance—Palm leaf. Size—3¼" × 1¾". Leaves—10. 9 lines per page and about 10 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—56. Complete.

Subject—A *mantra* relating to Dakṣiṇāmūrti, in the form of a dialogue between Nārada and Skanda.

Beginning:

हरिः ।

प्रणम्य साम्बमीशानं शिरसा वैणिको मुनिः ।
विनयावनतो भूत्वा पप्रच्छ स्कन्दमादरात् ॥

श्रीनारदः—

भगवन् परमेशानात् संप्राप्ताखिलशास्त्रक ।
स्कन्द सेनापते स्वामि(न्) पार्वतीप्रियनन्दन ॥
यज्जपात् कविता विद्या शिवे भक्तिश्च शाश्वती ।
अवाप्तिरणिमादीनां सम्पदां प्राप्तिरेव च ॥
भूतप्रेतपिशाचानामगम्यत्वमरोगता ।
महाविज्ञानसंप्राप्तिर्महाराजसुपूजनम् ॥
वरप्रसादो देवानां महामाहात्म्यसम्भवः ।
... ... ॥
तदा मे निकटं प्राप्य दक्षिणामूर्तिरूपधृक् ।
पिता मे पञ्जरं स्वस्य सर्वविज्ञानदायकम् ॥

End:

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन मोक्षार्थी सर्वथा पुमान् ।
इममावर्तयेन्मन्त्रं दक्षिणामूर्तिपञ्जरम् ॥

Colophon:

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उपरिस्कन्धे स्कन्दनारदसंवादे श्रीदक्षिणामूर्तिपञ्जरं नाम अष्टाशीतितमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—Besides the glorification of Dakṣiṇā-

mūrti, the Ms. contains *mantras* conducive to learning, poetic inspiration, acquisition of wealth and protection from enemies. This forms a part of the Brahmāṇḍapurāṇa.

॥ दीपिका (रामायणव्याख्या) ॥

161. DĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—216. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—5400. Incomplete.

Subject—A simple but vivid exposition of the Rāmāyaṇa.

Beginning:

श्रीः

रामायणामृताम्भोधिविहारधृतमानसः ।
वैद्यनाथाध्वरिः कुर्वे श्रीरामायणदीपिकाम् ॥
श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीरामाय नमः ।

ब्रह्मलोकप्रसिद्धं शतकोटिप्रविस्तरं श्रीरामचरितं भूलोकवर्तिनां चतुर्णां वर्णानां तापत्रयविनाशाय संक्षिप्य ... पितुमुद्युक्तः परमकारुणिको ब्रह्मा वाल्मीकिरूपेण स्वांशेन समभवत् । तथा स्कान्दे पार्वतीं प्रति ईश्वरच- ....

... ...

"वाल्मीकिरभवद् ब्रह्मा वाणी वाक् तस्य रूपिणी ।
चकार रामचरितं पावनं चरितव्रतः ॥"

इति। एवं च ब्रह्मांशभूतो भगवान् प्राचेतसमुनिश्चिकीर्षन् रामचरितं गुरुमुखाच्छ्रोतव्यमिति न्यायेन भगवत्कथोपदेशे सर्वगुरुं नारदं प्रतीक्षमाण आस्ते। अथ ब्रह्मनियोगेन समागतं भगवन्तं नारदमभ्यर्च्य वाल्मीकिः कोन्वस्मिन्नित्यादि पप्रच्छ। देवर्षिः परमेश्वरकथामुदितमनाः श्रीरामचरितं संक्षिप्य वाक्यरूपेणोपदिश्य जगाम। तदनु तमसातीरमुपसृत्य चरतो व्याधविद्धक्रौञ्चदर्शनजनितशोकस्य वाल्मीकेर्वदनात् 'मा निषादे'ति श्लोक उदभूत्। ततः स्वमाश्रममागत्य तमेवानुसन्दधानः सविस्मयमास्त। अथ भगवान् चतुर्मुख आगत्य 'मच्छन्दादेव ते ब्रह्मन्नि'त्यभिधाय रामचरितं सर्वं विदितं भवत्विति वरं प्रदाय पद्यैरेव श्रीरामायणं कुर्वित्युपदिश्य स्वधा ... ... । अथ चतुर्विंश ... क्षरा गायत्र्याख्यपरब्रह्मविद्याविलासभूत ... ... रामायणं चतुर्विंशतिसहस्रश्लोकैश्चकार। ... ... हनुमते नमः। तपःस्वाध्यायनिरतमित्यादि। अन्वयमुखेन व्याख्यायते। तपस्वी प्रशस्ततपाः। 'तप- ... ... श्चेन्द्रियाणाञ्चैकाग्र्यं परमं तपः' इति श्रुतेश्चित्तैकाग्र्यं परमं तपः तद्वान्। अनेन श्रवणाधिकारसम्पत्तिर्द्योतिता। वाल्मीकिर्वल्मीकस्यापत्यम्। अत इञ्। वल्मीकगर्भान्निर्गतत्वोपाधिना वल्मीकापत्यत्वं कलशसुतादिवत् सुवचम्। एवंभूतः पप्रच्छ।

End:

सदृशमभिजनवृत्तादिना तुल्यम्। अनुरूपं लावण्यादिना। मम .. .. (वरु)णेनेति। देवैः प्रेरितेनेति शेषः। एवं च देवैर्दत्तमिति बालकाण्डोक्तमविरुद्धं गौरवात्। भार- .... देवेभ्य आगतम्। मज्यं कृत्वा आकृष्टवानित्यर्थः। छन्दम् अभिप्रायम्।

अष्टादशाधिकशततमः।

... ... त्यादि। उपोह्य आवाह्य। कलशोद्यना उद्वह-

कलशाः । सहिताः परस्परसमेताः पारावतकण्ठव- ... ...
... ... इत्यमरः । अल्प-
पर्णास्तरवोऽपि हि । तमोवशाद् घनीभूता इ ... ...
... ...

Colophon:

इति श्रीवैद्यनाथदीक्षितविरचितायां श्रीमद्रामायणदीपिकायां बालकाण्डे सप्ततितमः सर्गः । बालकाण्डः समाप्तः । ॐ श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्साहिताय श्रीरामचन्द्राय नमः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । रघुनाथभागवतेन लिखितमिदं व्याख्यानम् । पुस्तकमपि तदीयमेव ॥

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—This Ms. contains the commentary on Bālakāṇḍa and Ayodhyākāṇḍa. It is very much decayed and worm-eaten. The last leaf is missing.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

162. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—18¾″×1¾″. Leaves—42. 7 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—950. Complete.

Subject—Glorification of the Goddess (Devī) and description of propitiatory rites.

Beginning:

......हरिः ओम् । देव्यै नमः । ओम् ।

मातर्मे मधुकैटभघ्नि महिषप्राणापहारोद्यमे
हेलालम्बितधूम्रलोचनवधे हे चण्डमुण्डार्दिनि ।
निःशेषीकृतरक्तबीजदनुजे नित्ये निशुम्भापहे
शुम्भध्वंसिनि संहराशु दुरितं दुर्गे नमस्तेऽम्बिके ॥

तपस्यन्तं महात्मानं मार्कण्डेयं महामुनिम् ।
व्यासशिष्यो महातेजा जैमिनिः पर्यपृच्छत ॥

जैमिनिरुवाच—

महर्षे कथयोत्पत्तिं चण्डिकायाः सुविस्तरम् ।
ययेदं सकलं व्याप्तं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥

मार्कण्डेय उवाच—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।
निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद् गदतो मम ॥

End:

भूतनाथं च सम्पूज्य नमस्कृत्वा यथाक्रमम् ।
संक्षेपात् त्रिकपूजां यो नित्यं प्रकुरुते नृप ॥
त्रैलोक्याधिपतिर्भूत्वा तुरीयं पदमाप्नुयात् ।
मेधा प्रज्ञा तथा श्रद्धा धारणा ख्यातिरेव च ॥
शान्तिस्तुष्टिस्तथा पुष्टिरभीष्टं सम्प्रयच्छति ॥

Colophon:

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये अष्टादशोऽध्यायः । समाप्तम् ।
श्रीदेव्यै नमः ।

Author:

Remarks—The chapters 1—13 deal with the

glorification of Devi in different forms such as Durgā, Sarasvati, Lakṣmī, Pārvati, Śakti, Parā while the remaining 5 chapters describe the rites of propitiation. The work covers various topics such as the divine incarnation, killing of Sumbha and Nisumbha, Caṇḍa and Muṇḍa the Devīstavā etc. This is a portion of the Mārkaṇḍeyapurāṇa.

—:o:—

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

163. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10¾″ × 1¾″. Leaves—47. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—752.

Subject—Same as No. 162.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः।

निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्गदतो मम॥

End:

देवी—

स्वल्पैरहोभिर्नृपते स्वं राज्यं प्राप्स्यते भवान्।

हत्वा रिपूनस्खलितं तत्र तत्र भविष्यति॥

मृतश्च भूयः सम्प्राप्य जन्म देवाद्विवस्वतः।

सावर्णिको नाम मनुर्भवान् भुवि भविष्यति॥

...देव्या वरं लब्ध्वा सुरथः क्षत्रियर्षभः ।
सूर्याज्जन्म समासाद्य सावर्णो भविता मनुः ॥

Colophon :

इति देवीमाहात्म्ये अष्टादशोऽध्यायः ॥
अपरिचिते त्वालेख्ये चपलधियो यद्यदस्ति दुर्ल्लिलितम् ।
तत्तत्करुणाम्बुनिधे मातः क्षन्तव्यमखिलवागधिपे ॥
एकादशीति ह्युपवासमात्रं सन्ध्यासु मौनं मितभोजनं च ।
अरिष्टवाग्वर्जनमाहुरेतान्यल्पप्रयासानि महाफलानि ॥
एकोऽपि मृद्भाण्डमनेकरूपं
गोक्षीरमेकं बहुधेनुवर्णम् ।
सुवर्णमेकं बहुभूषणं च
शरीरभिन्नं परमात्ममेकम् ? ॥

വൻ...മറ്റു കർക്കടകമാസം ൧൨-൹ എഴുതിയ പുസ്തകം.

हरिः श्रीगणपतये नमः । श्रीसूर्यादिसर्वग्रहेभ्यो नमः ।
हरिः श्रीगणपतये नमः ।

Author :

Remarks—This Ms. contains only 13 chapters though the colophons point to the end of the 18th chapter.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

164. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—63,

8 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—750.

Subject—Beginning—End—Same as No. 163.

Colophon:

इति देवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः ।
शिवमस्तु । श्रीदुर्गादेव्यै नमः.

Author:

Remarks—The Ms. comprises 13 chapters.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

165. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—38. 10 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—760. Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 163.

Colophon:

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । देवीमाहात्म्यं समाप्तम् । श्रीदुर्गायै नमः ।

Author:

Remarks—This Ms. also contains 13 chapters.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

166. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—4" × 1". Leaves—116. 7 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—710. Complete.

Subject—Same as No. 162.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु

क्रोष्टुकिः—

सावर्णिरिति यः पूर्वं कथितो मनुरष्टमः ।
तस्य स्वरूपतो जन्म वदस्व मम सुव्रत ॥

श्रीमार्कण्डेयः—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।
निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्गदतो मम ॥
महामायानुभावेन यथा मन्वन्तराधिपः ।
स बभूव महाभागः सावर्णिस्तनयो रवेः ॥

End:

इति देव्या वरं लब्ध्वा सुरथः क्षत्रियर्षभः ।
सूर्याज्जन्म समासाद्य सावर्णिर्भविता मनुः ॥

Colophon:

इति मार्कण्डेये पुराणे देवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः ।
मातर्मे मधुकैटभघ्नि महिषप्राणापहारोद्यमे
हेलानिर्मितधूम्रलोचनवधे हे चण्डमुण्डार्दिनि ।
निश्शेषीकृतरक्तबीजदनुजे नित्ये निशुम्भापहे

शुम्भध्वंसिनि संहराशु दुरितं दुर्गे नमस्तेऽम्बिके ॥

* * * *

Author :

Remarks—The first stanza found herein is omitted in some Mss. The work consists of only 13 chapters. The first verse in No. 162 is given here at the close. The Ms. is written in neat small hand.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

167. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—5″ × 1½″. Leaves—78. 8 lines per page and 20 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—780.

Subject etc.—Same as No. 166.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

168. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 1″. Leaves—37. 7 lines per page and about 42 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Subject—Same as No. 162.

Beginning:

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।
निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्गदतो मम ॥

End etc.—Same as No. 166.

Remarks—The Ms. is old and much decayed.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

169. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1¾". Leaves—63. 9 lines per page 21 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject—Same as No. 162.

Beginning etc.—Same as No. 166.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

170. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—4½ × 1. Leaves—42. 7 lines per page and 20 letters per line. Script—No. of Granthas—210.

Subject—Same as No. 162.

Beginning:

ततः सुरगणाः सर्वे देव्या इन्द्रपुरोगमाः ।
स्तुतिमारेभिरे कर्तुं निहते महिषासुरे ॥

शक्रादयः सुरगणा निहतेऽतिवीर्ये
तस्मिन् दुरात्मनि सुरारिबले च देव्या ।
तां तुष्टुवुः प्रणतिनम्रशिरोधरांसा
वाग्भिः प्रहर्षपुलकोद्गमचारुदेहाः ॥

देवा ऊचुः—
देव्या यया ततमिदं जगदात्मशक्त्या
निश्शेषदेवगणशक्तिसमूहमूर्त्या ।
तामम्बिकामखिलदेवमहर्षिपूज्यां
भक्त्या नताः स्म विदधातु शुभानि सा नः ॥

End:
यदारुणाख्यस्त्रैलोक्यमहाबाधां करिष्यति ।
तदाहं भ्रामरं रूपं कृत्वासंख्येयषट्पदम् ॥
त्रैलोक्यस्य हितार्थाय वधिष्यामि महासुरम् ।
भ्रामरीति च मां लोकास्तदा स्तोष्यन्ति सर्वतः ॥
इत्थं यदा यदा बाधा दानवोत्था भविष्यति ।
तदा तदावतीर्याहं करिष्याम्यरिसंक्षयम् ॥

Colophon:
इति श्रीदेवीमाहात्म्ये एकादशोऽध्यायः ।
एभिः स्तवैस्तु (तां ? मां) नित्यं स्तोष्यते यः समाहितः ।
तस्याहं सकला बाधाः शमयिष्याम्यसंशयम् ।
शुभमस्तु । सर्वग्रहेभ्यो नमः ॥

Author:

Remarks—The Ms. contains chapters 4 & 11 which are recited daily by devotees.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

171. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—3½"×1½". Leaves—89. 8 lines per page and 15 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—670. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 167.

End:

पुनश्चाहं यदा भीमं रूपं कृत्वा हिमाचले ।
रक्षांसि भक्षयिष्यामि मुनीनां त्राणकारणात् ॥
तदा मां मुनयः सर्वे स्तोष्यन्त्यानम्रमूर्तयः ।
भीमा देवीति विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति ॥
यदारुणाख्यस्त्रैलोक्ये .... ॥

Colophon:

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे देवीमाहात्म्ये सुम्भासुरवधो नाम दशमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—The letters are very small, legible and square shaped. The Ms. comes to a close just after the middle of the 11th chapter

---

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

172. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—3"×1½". Leaves—140.

6 lines per page and 9 letters per line. Script—*Malayālam.* No. of Granthas—625. Incomplete.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमार्कण्डेय उवाच—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।
निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्गदतो मम ॥

End :

वज्रेण चन्द्रीहस्ताग्रविमुक्तेन तथापरे ।
केचिद्विनेशुरसुराः केचिन्नष्टा महाहवे ॥
भक्षिताश्चापरे कालीशिवदूतीमृगाधिपैः ।

Colophon :

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये नवमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—The Ms. ends in the first stanza in chapter 10.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

173. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—5″×1½″. Leaves 30. 8 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—240. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 162.

End :

तुष्टुवुस्तां गुग देवीं मह दिव्यैर्महर्षिभिः ।
जगुर्गन्धर्वपतयो ननृतुश्चाप्सरोगणाः ॥

Colophon :

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे देवीमाहात्म्ये महिषासुरवधो नाम तृतीयोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This work comes to a close with the first verse in chapter 4.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

174. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—*Palm leaf. Size*—7' × 1½". *Leaves*—57. 5 to 7 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. *No. of Granthas*—500.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमार्कण्डेय उवाच—

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि भद्रकाल्याः समुद्भवम् ।
अद्भुतानि च कर्माणि मत्तः शृणु महीसुर ॥
रुद्रस्य तनया साध्वी भद्रकाली महेश्वरी ।
भद्राय जगतां देवी यानि यानि सनातनी ॥
कर्माणि चक्रे कल्याणी कल्यानि सुमहान्ति च ।
तानि तानि शृणु श्रीमन् शिवशर्मन् द्विजोत्तम ॥

काश्मीरनाम्नि नगरे राजाभूद्धार्मिको बली ।
चन्द्रसेन इति ख्यातश्चन्द्रबिम्बमुखः सुखी ॥

End :

इदं चरित्रं महदद्भुतं परं
समस्तपापामयदिव्यभेषजम् ।
स्वयं पठित्वार्चय चण्डिकामिमां
ततस्त्वयि प्रीतिमती भविष्यति ॥

दारुकस्य वधं नाम पुराणमिदमुत्तमम् ।
पठतां शृण्वतां चापि सिध्यन्त्यर्थाः समन्ततः ॥

नीरोगता धनिकता दृढविग्रता च
विज्ञानिता विमलकीर्तिविशालता च ।
सम्पत्स्यते प्रपठतामितिहासमेतं
पश्चापि शान्तिमुपयान्ति हि पातकानि ॥

पुत्रार्थी पुत्रमाप्नोति धनार्थी धनमश्नुते ।
धर्मार्थकाममोक्षार्थी सर्वांस्तानभिविन्दति ॥

लिखितं पुस्तके यस्मिन् कालीमाहात्म्यमुत्तमम् ।
तत् करे वहतां नृणां भूतद्रोहो न जायते ॥

इदं तु यस्मिन् भवनेऽस्ति पुस्तकं
तदास्थितस्त्रीयुवबृद्धबालकाः ।
न जातु रोगैरभिभूतिमाप्नुयु-
र्मस्तरिकाद्यैरपि किं ततोऽपरैः ॥

शृण्वतीनामिदं स्त्रीणामवैधव्यं फलं शुभम् ।
सन्ततिश्चार्थसम्प्राप्तिरन्ते मुक्तिश्च सिध्यति ।

Colophon

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे भद्रोत्पत्तिप्रकरणे नवमोऽध्यायः ।
हरये नमः ।

Author

Remarks—The work is styled Devimāhātmyam but it deals with the adventures of Bhadrakāli, an incarnation of the Devi It would be better if the work is named Bhdrotpatti Two leaves are left blank at the end of the Ms

---

॥ देवीमाहात्म्यव्याख्या ॥

175 DEVĪMĀHĀTMYAVYĀKHYĀ

Substance—Palm leaf Size—14 × 1½ Leaves—92 56 lines per page and 42 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1300

Subject—An exposition of the Devimāhātmya dealing with the practical application of *mantras*

Beginning

मध्यगेऽन्तरात्मनि च"

इति वचनादन्तरशब्दोऽवसरार्थः । स्वारोचिषस्य

जेति श्रुतिप्रसिद्धः ।

"चित्रकिंपुरुषाद्यास्तु मनोः स्वारोचिषस्य ते ।

दशपुत्रा बभूवुरि"ति पुराणवचना य चैत्र. । चैत्रो वशश्चै

त्रवंशः । तस्मिन् समुद्भवो यस्य सुरथस्य स चैत्रवंशसमुद्भवः सुरथः । शोभना वायुवेगहययुक्ताश्च ये हेमरत्नपरिष्कृताश्च रथा यस्य स सुरथः गजतुरगपदातीनामपि शोभनत्वस्योपलक्षणमेतत् । अथवा शोभनो रथः शरीरं स सुरथः । 'आत्मानं रथिनं विद्धि शरीरं रथमेव तु' इति श्रुतेः शरीरस्य रथत्वम् । शोभनवाह्योपाङ्गः स महाराज इति यावत् ।

End:

इत्थं देव्या इति । इत्थं पूर्वोक्तप्रकारेण देव्याः सकाशाद् वरं सावर्णिकमनुपदप्राप्तिलक्षणं लब्ध्वा सम्प्राप्य सुरथः क्षत्रियर्षभः क्षत्रियश्रेष्ठः सूर्यात् सवितुः सवर्णाया मातुः सकाशाद् जन्मोत्पत्तिमासाद्य सम्प्राप्य सावर्णो नाम सावर्ण इति प्रसिद्धोऽष्टमो मनुर्भविता भविष्यति इत्यर्थः ।

सुरथोऽथ महाराजो देवीमाराध्य यत्नतः ।
मानुषं राज्यमाप्याथ दैवं चाप मनोः पदम् ॥
वैश्यवर्यस्तु तां देवीं समुपास्य महामतिः ।
ज्ञानं लब्ध्वा वरं मुक्तिमापेदे परमात्मताम् ॥
निरमायि मया येयं देवीमहात्म्यदीपिका ।
देव्यास्तस्या हि विज्ञप्त्यै सा भूयात्तिमिरापहा ॥
विष्णुमायां परां देवीं विष्णुनेत्रकृतास्पदाम् ।
नमामि परया भक्त्या मम रोगप्रशान्तये ॥
विष्ण्वादितेजःसम्भूतां राजसीं परमेश्वरीम् ।
नमामि परया भक्त्या रोगशान्तिं विधातु (?) नः ॥
प्रादुर्भूता हि या देवी पार्वत्या देहतोऽम्बिका ।
करोतु सत्वरं सा मे रोगशान्तिं निरङ्कुशम् ॥

गुणत्रयात् परा या तु शुद्धचिन्मात्ररूपिणी ।
आत्मयाथात्म्यसंसिद्ध्यै भूयात् सा तिमिरापहा ॥
श्रीगुरोः पदपद्मं यत् सर्वरोगनिरासकृत् ।
तद् भूयाद् ब्रह्मविज्ञप्त्यै ध्वान्तविच्छेद(दा ? का)रकम् ॥

Colophon :

देवीमाहात्म्यसम्बन्धी यः प्रबन्धो मया कृतः ।
विष्णोः पदाम्बुजे सोऽयमर्प्यते पुष्पसञ्चयः ॥

इति श्रीमन्माधवपुरीभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीमत्कृष्णभगवतः कृतौ देवीमाहात्म्यदीपिकायां त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः ।

देव्याश्चरितमाहात्म्यदीपिका या कृता...।
गुरोः प्रसादतश्चेयं पूरिता सा गरीयसी ॥

भूदेव.(?) न्धुना सोऽयं देवीमाहात्म्यदीपिकायां त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः । श्रीदुर्गायै नमः ।

Author—Kṛṣṇa Bhagavan, disciple of Bhagavatpūjyapāda of Mādhavapuri.

Remarks—The leaves are marked with letter numerals श्री, न, ल, स्व etc. One or two leaves missing in the beginning. The author refers to the works Prapañcasāra, Sahasranāmavyākhya etc. as well as to the authors Panini, Vārtikakāra etc.

॥ द्वादशीमाहात्म्यम् ॥

176. DVĀDAŚĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—8. 9 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—100.

Subject—The proper time for the propitiation of Viṣṇu, for the observance of Ekādaśīvrata and the fruits thereof.

Beginning:

श्रुत्वाष्टाक्षरमाहात्म्यमम्बरीषो नृपोत्तमः ।
पप्रच्छ पुनरेवेदं वसिष्ठं ब्रह्मसम्भवम् ॥
श्रुतो मे परमो मन्त्रः सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमः ।
इदं तु श्रोतुमिच्छामि तद्भवान् वक्तुमर्हसि ॥
सर्वेषामपि मन्त्राणां मूलमन्त्रो यथा वरः ।
तथा कालविशेषोऽपि कथ्यतां प्रीतिकृद्धरेः ।
ततस्तमाह विप्रर्षिः श्रूयतामिति सादरः ।
अम्बरीषं महाप्राज्ञं नारायणपरायणम् ॥
यस्मिन् काले समभ्यर्च्य शीघ्रं तुष्यति केशवः ।
तमहं सम्प्रवक्ष्यामि शृणु राजन् समाहितः ॥
उपोष्यैकादशीं पुण्यां द्वादश्यां भक्तिसंयुतः ।
योऽर्चयेद्विधिनाद्विष्णुं स वै विष्णुप्रियो भ(न ? वेत्)

End:

तपसा ब्रह्मचर्येण शमेन च दमेन च ।
संयुक्तः सर्वशौचाभ्यां विष्णुमाराधयन् सदा ॥
अरिष्यति मम स्थानं नात्र कार्या विचारणा ।

Colophon:

शुभमस्तु । इदं पुस्तकं൹൨൨-ാമത് വൃശ്ചികമാസം (൨൨)

(൨൬)ാം केरलवर्मणा लिखितम् ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः । वासुदेवाय शान्ताय नमो नमः ॥

Author:

Remarks—The first Fol. begins with the following verse in the Purāṇasaṅgraha:

अष्टाक्षरं समाश्रित्य पूर्वे वै सनकादयः ।

मुक्तिं प्राप्ता नरश्रेष्ठ तस्मान्नारायणं भजे ।

Then commences the Dvādaśīmāhātmya. The leaves are numbered numerically.

॥ द्वारकामाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

177. DVĀRAKĀMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½"×1¾". Leaves—107. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2175. Complete.

Subject—Sthalapurāṇa describing the beauties of Dvāraka.

Beginning:

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

शौनक उवाच—

कथं सूत युगे त्वस्मिन् रौद्रे वै कलिसंज्ञके ।

बहुपापण्डसङ्कीर्णे पश्यामो मधुसूदनम् ॥

कृत्वाथावभृथस्नानं सरस्वत्यां तपस्विनः ।
शौनकाद्याः सशिष्यास्ते जग्मुर्व्यासाश्रमं परम् ॥
व्यासः समागतान् सर्वान् सशिष्यान् संशितव्रतान् ।
अर्घ्यपाद्यादिभिः सम्यक् पूजयामास बुद्धिमान् ॥
तेन सम्भाविताः सर्वे कृतकृत्यास्तपोधनाः ।
स्वेष्वासनेषूपविष्टाः पश्यन्तश्च परस्परम् ॥
उपविष्टेषु सर्वेषु विद्वत्सु च तपस्विषु ।
शौनकः प्रणिपत्योच्चैः व्यासं सत्यवतीसुतम् ॥
तेषां मध्ये सुखासीनमृषिं सर्वार्थपारगम् ।
विनयावनतो भूत्वा सर्वज्ञं परिपृच्छति ॥
भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
परं रहस्यं वेत्सि त्वं यन्न विन्दन्ति मादृशाः ॥

End :

यत्तदेतज्जगत् सर्वमज्ञानप्रभवं स्मृतम् ।
मायाविजृम्भणं नान्यदिति मत्वा न शोचति ॥
हरिं भजस्व सततमात्मनिस्थमनौपमम् ।
विद्यया वेदसुतया विविक्तस्थो जितेद्रियः ॥
हृदि स्थितं जगद्योनिं वासुदेवं भजन्ति ये ।
ते कृतार्थाः सुजन्मान आर्ये ज्योतिषि संस्थिताः ।
मनस्तुष्टिकरी सम्यक् कथिता धर्मसंहिता ।
सर्वपापहरा पुंसां स्त्रीणां सर्वार्थसाधिका ॥
य इमाममलां नित्यं सन्ध्यायां धर्मसंहिताम् ।
पठेद्वा श्रावयेद्विप्रान् सोऽत्यन्तं सुखमश्नुते ॥

Colophon :

इति श्रीधर्मसंहितायामष्टाविंशोऽध्यायः । इति श्रीधर्मसंहिता समाप्ता ।

இது ரெட்டை ரோபான ரீ புறபஞான எழுதது. உ.

Author—Vyasa

Remarks—The Ms consists of 20 chapters It is very old and partly damaged

---

॥ धर्मसंहिता ॥

179 DHARMASAMHITĀ

Substance—Palm leaf Size—19 × 2" Leaves—76
8 lines per page and 54 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—2050

Subject—Same as No 178

Beginning

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सच्चिदानन्दरूपाय विष्णवे परमात्मने ।

* * * *

End

एतत्ते सर्वमाख्यातं धर्मं श्रेयस्करं नृणाम् ।
भवता विदुषा सम्यक् श्रुतं यद्विदितं मया ॥
भक्त्या भजस्व सततं परमात्मानमव्ययम् ।
अज्ञानतिमिराघ्नं व्याप्तमन्तर्बहिः सदा ॥
तिले तैलं जले स्रोतः काष्ठे वह्निर्मणौ प्रभा ।
तथा सर्वेषु भूतेषु परमात्मा व्यवस्थितः ॥
अष्टौ पालाश्च कथिताः कलौ केरल्यामिद्धये ।
हरिपादा .. ..

युगत्रयेऽप्यतिक्रान्ते धर्माचारपरे तथा ।
प्राप्ते कलियुगे घोरे क्व विष्णुर्भगवानिति ॥
दिवं याते महाराजे रामे दशरथात्मजे ।
दुष्टराजन्यभारेण पीडिते धरणीतले ॥
देवानां कार्यसिद्ध्यर्थं देवो भारावतारणात् ।
वसुदेवकुले साक्षादाविर्भूते जनार्दने ॥
नन्दगोपगृहे देवे पूतनास्तनशोषिते ।
घातिते च तृणावर्ते शकटे परिलोडिते ॥
दमिते कालिये नागे प्रलम्बे च निषूदिते ।
धृते गोवर्धने शैले परित्राते च गोकुले ॥

End:

श्रुत्वैतत् पुण्यमाख्यानं गां च दद्यात् पयस्विनीम् ।
रम्यां वा माहिषीं विद्वान् विष्णुमुद्दिश्य दापयेत् ॥
भूमिदानं प्रकर्तव्यं जन्मनः श्रेय इच्छता ।
वाचकाय च वस्त्राणि स्वर्णालङ्कार (ए?मे)व च ॥
यथा विष्णुं तथा व्यासमभेदेनैव पूजयेत् ।
विष्णुवाचकसंयोगाद्यथोक्तं लभते फलम् ॥
वैष्णवः प्राप्यते व्यासः पूर्वपुण्यप्रभावतः ॥
श्रद्धया श्रावयेद्यस्तु श्रद्धया वै शृणोति यः ।
यथोक्तं लभते पुण्यं नात्र कार्या विचारणा ॥
पुण्यं यशस्समायुष्यं रोगघ्नं कीर्तिवर्धनम् ।
यच्छ्रुत्वा तु नरो राजन् सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥

Colophon:

इति श्रीपद्मपुराणे द्वारकामाहात्म्यं नाम द्वादशोऽध्यायः ।

इति श्रीस्कान्दपुराणे द्वारकामाहात्म्ये प्रह्लादप्रोक्तायां संहितायां पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय नमः । द्वारकामाहात्म्यं सम्पूर्णम् । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । वासुदेवार्पणमस्तु ।

Authoi .

Remarks—This work is included in the Skānda-purāna But the colophons of chapters 12 and 15 evince its inclusion in the Padmapurāna

॥ धर्मसंहिता ॥

178 DHARMASAMHITĀ

Substance—Palm leaf Size—8 × 2 Leaves—91 12 lines per page and 25 letters per line Script—Grantha No of Granthas 1700 Incomplete

Subject—The description of the merits of the holy things connected with Visnu

Beginning

सच्चिदानन्दरूपाय विष्णवे परमात्मने ।
नमः सर्वा .... रत्नाय सदसद्व्यक्तिहेतवे ॥
शुद्धस्फटिकसङ्काशां सर्वाभरणभूषिताम् ।
वन्दे सरस्वतीं वाक्स्थां वाञ्छितार्थोपलब्धये ॥
महर्षेः सर्वलोकेषु पूजितस्य महात्मनः ।
प्रवक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यामिततेजसः ॥

Colophon:

इति धर्मसंहितायां त्रयोविंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 178.

Remarks—The Ms. extends upto a portion of chapter 24.

॥ धर्मसंहिता ॥

180. DHARMASAMHITA.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—100. 6 lines per page and 23 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—860.

Subject—Same as No. 178.

Beginning—Same as No. 179.

End:

सुलभं श्रीधरं पुंसां सुलभं तु जनार्दनम् ।
सुलभं गारुडं तद्वल्लक्ष्मीनारायणं क्षितौ ॥
दुर्लभं वासुदेवाख्यं दुर्लभं हरिहरात्मकम् ।
सुलभा मूर्तयः सर्वा लक्ष्मीनारायणं विना ॥
लक्ष्मीनारायणो यत्र देवस्तिष्ठति मुक्तिदः ।
तत्रैवैश्वर्यफलदा लक्ष्मीरास्ते हरिप्रिया ॥
सालग्रामशिलामात्रम्... ... ...

Colophon:

इति धर्मसंहितायां पञ्चदशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 178.

Remarks—The Ms. ends abruptly on chapter 18 (Sālagrāmalakṣana).

॥ नयमञ्जरी (श्रुतिगीताव्याख्या) ॥

181. NAYAMAÑJARĪ.

Śrutigītādhyāya.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—27. 9 lines per page and 25 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—400. Incomplete.

Subject—An elucidative gloss on the panegyric of Śrīkṛṣna, identification with whom is the final goal of all *Vedas*.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चिदेकरसनिर्भेदसदानन्दसुधार्णवः ।
जयत्युपनिषत्प्राणवल्लभो वल्लवीसुतः ॥

दुर्गाहपङ्कपथपाथसि नूतनाना-
भङ्गीतरङ्गिणि निगूढमहार्थरत्ने ।
अस्मिन् प्रबन्धजलधौ मुनिवल्लभस्य
धाष्टर्यं विमोढ्यमथवा विजिगाहिषा मे ॥

तथापि गुरुपादाब्जद्योत्मिद्धधिया मया ।
वेदस्तुतेरियं व्याख्या क्रियते नयमञ्जरी ॥

ब्रह्मन्नित्याद्याख्यानस्य स्कन्धेऽस्मिन् प्रासङ्गिकी सङ्गतिः । तथा-हि भक्तानुग्रहाय गृहीतमूर्तेः कृष्णस्य चरितमिहाधिक्रियते ।

End :

तत उदगाद् अनन्तं तव धाम शिरः परममिति । ततः हृदयादूर्ध्वं तव धाम शिरः अगात् अपासर्पत् प्राप्तमित्यर्थः । अत्राप्युपासनानुकर्षः । अपरे शिरः परमं धामोपासत इत्यभिप्रायः । अत्र चोदरादिषु परमं धामेति बुद्धिर्विधीयते । न तु धामन्युदरादिबुद्धिः । श्रुतौ ब्रह्मणीतिकारावच्छेदादुत्कृष्टत्वाच्च धाम्नः आसां चोपासनानां यद्विशेषेण विधानं विवक्षितम्, तर्हि पुनरिह यत् समेत्य न पतन्ति कृतान्तमुख इति धाम्नो विशेषणम् । अथ यच्छ्रूयते ततः शिरोऽभवत् । तच्छिरसः शिरस्त्वमिति शिरोनिर्वचनश्रवणात् । श्रयन्तेऽस्मिन् शिरः । एवमेवैतच्छिरसः शिरस्त्वम् ।

Colophon :

Author—Lakṣmīdhara.

Remarks—The author of Nayamañjarī and Amṛtataraṅgiṇī is the same person.

॥ नरसिंहपुराणम् ॥

182. NARASIMHAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size 22″×2″. Leaves—87. 8 — 9 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2950. Incomplete.

Beginning

गणपतये नमः ।

नखमुखाविलिखितादितितनयोरःपरिपतदसृगरुणीकृतगात्रम् ।
हिमधरगिरिरिव गैरिकयुक्तो

... . ॥
... .
.... रगाः ।

त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिशारण्यवासिनः ।
येऽर्बुदारण्यनिरताः पुष्करारण्यवासिनः ॥
महेन्द्राद्रिरता ये च ये च विन्ध्यनिवासिनः ।
जम्बू ....

शौनकस्य महा(त ? स)त्रे वाराहाख्या तु संहिता ।
त्वत्तः श्रुता पुरा सूत एतैरस्माभिरेव च ।
साम्प्रतं नारसिंहाख्यां त्वत्तः पौरा .. ॥

End

पुराणं नारसिंहाख्यं मया च कथितं तव ।
मुनीनां सन्निधौ पुण्यं स्वस्ति वोऽस्तु व्रजाम्यहम् ॥

सर्वपापहरं पुण्यं पुराणं नृहरेरिदम् ।
पठतां शृण्वतां नृणां नारसिंहः प्रसीदति ॥
प्र(सीदे?सन्ने) देवदेवेशे नृणां पापक्षयो भवेत् ।
प्रक्षीणपापबन्धास्ते मुक्तिं यान्ति नराः पुनः ॥

यो नारसिंहं वपुराश्रितः पुरा
हिताय लोकस्य दितेः सुतं युधि ।
नखैः सुतीक्ष्णैर्विददार वैरिणं
दिवौकसां तं प्रणमामि केशवम् ॥
प्रोज्जृम्भद्भिन्नभास्वत्पृथुललितसटाच्छादितार्केन्दुमार्गः
पातालप्राप्तपादप्रतरतमनखप्रोत ....

Colophon:

इति नारसिंहपुराणे प्रथमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. begins on Fol. 146 (ञ ह्र हा) and ends on Fol. 232 (ञ ञ ल न्न). Narasimhapurāṇa comprises 62 chapters. The Ms. is about 300 years old and decayed. The work is complete.

॥ नरसिंहपुराणम् ॥

183. NARASIMHAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—98. 9 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—182.

Subject—Beginning—End—Same as No. 182.

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे श्रीनारसिंहे पुराणे पारम्पर्यवर्णनं नाम द्विषष्टितमोऽध्यायः । नारसिंहपुराणे सिंहाभिधायकं चतुर्वर्गफलायत्तं समासं नातिविस्तरम् ।

* * * *

श्यामावदातमरविन्दपलाशनेत्रं
बन्धूकपुष्पसदृशाधरपाणिपादम् ।
सीतासहायमजितं धृतचापबाणं
रामं नमामि शिरसा रमणीयवेषम् ॥
श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभं भवतु ।

Author:

Remarks—This Ms. is well preserved.

॥ नारसिंहपुराणम् ॥

184. NĀRASIMHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—49. 13 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2900. Complete.

Subject—*Beginning*—*End*—*Same as No. 182.*

Colophon:

इति श्रीनारसिंहे पुराणे द्विषष्टितमोऽध्यायः । नारसिंह-पुराणं समाप्तम् । श्रीनारसिंहाय नमः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—The closing portion and the colophon are slightly different from No. 183.

॥ पददीपिका (भारतव्याख्या) ॥

185 A. PADADĪPIKĀ.

A commentary on the Mahābhārata.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 2″. Leaves—206. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6200. Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of the Mahābhārata (Sabhāparva).

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

"न भावयेत् परिभवं परिभूतोऽप्रतिक्रियम् ।
कष्टानुबन्धपाकं वा नीतिशास्त्रविशारदः ॥"

इति न्यायमनुसृत्य धार्तराष्ट्रकृतं विषान्नप्रदानादिकं, पाण्डवाः क्षान्तवन्तः दुर्बलत्वान्न इति मत्वा जनमेजयस्य तेषु बहुमतिरासीत् । तस्मात् पाण्डवानां चरितं श्रोतु (मि ? मै)च्छदिति आदिश्लोकस्य सम्बन्धः । अर्जुनो जयतां श्रेष्ठः इत्यादि । अर्जुनः किं चकार, तन्मे महि इत्यन्वयः ।

'अर्जुनो वासुदेवश्च दानवश्च मयस्तथा ।'

इत्युक्तत्वात् अर्जुनः पूर्वप्रस्तुतः । तस्मादर्जुनः क्रमेणार्जुनविचारः क्रियते । 'वीर्यश्रेष्ठा राजान' इति वचनाद् वीर्याधिकश्च स एव । तथा च पूर्वप्रसङ्गविरोधः ।

End :

एवं मा कुर्वेत्युक्त्वा संताड्य शिक्षयति—विभा......चारि-

ऱ्यशुद्दम् । निघ्नानकं जनमसम्मर्दम् । पुत्रहितेप्सुना पुत्रस्यैश्वर्यमिच्छता । अत्र यो दरोदराख्याताद् घृतान्न्यूनतमः पणः विनाशान्ते काले तुमुलं युद्धं विभावरीं तेजस्विनीं स्त्रीधर्मिणीं रजस्वलामित्यर्थः । निघ्नानकम् ഒരികൃള്ള ശബ്ദം.

Colophon :

इति सभापर्वणि पददीपिकायां प्रथमः ।

इति सभापर्वव्याख्याने कृष्णगीतं न... ...ततमोऽध्यायः ।

इति सभापर्वव्याख्या समाप्ता ।

ऐश्वर्यमद्भुतं यस्य धर्मस्थित्यर्थमेधते ।

अजन्मने नमस्तस्मै वासुदेवाय (ते) नमः ॥

കൊല്ലം-മാണ്ടു ചിങ്ങമാസം ൭൦൧൭- എഴുതിത്തീൎത്ത വറന്ലൂർ ൽ ഇട്ടിയാദി.

Author :

Remarks—The Ms. begins from Fol. 48 (सप्र). The occasional elucidation of words in Malayālam suggests that the commentator was a native of Malabar. Vyākhyānaratnāvali, another commentary on the Bhārata, is also included in this Ms. and catalogued as 185 B.

॥ व्याख्यानरत्नावलिः (महाभारतभीष्मपर्वव्याख्या) ॥

185 B. VYĀKHYĀNARATNĀVALI.

Substance—Palm leaf. Size—12"×2". Leaves—46. 9 lines per page and 42 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1100. Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of the Bhārata introducing the initial words of the text.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आजाननिर्वाणगपि यत्प्रसादा-
दाजानगीर्वाणगिरामपीष्टे ।
आद्यां जगत्पूज्यतमामनन्ता-
मुपासहे तामपि वागधीशाम् ॥

उद्योगान्ते कुरुक्षेत्रे कुरुपाण्डवसैन्यानि समवेतानीत्युक्तम् । तद्विस्तारबुभुत्सया जनमेजयः पृच्छति—कथमिति । वीराः । परिपन्थिनिरासेन साम्राज्यं स्वीकरिष्याम इति निश्चितवन्त इत्यर्थः । कुरुपाण्डवसोमकाः कुरवश्च पाण्डवसोमकाश्च इति विभागः । कुरुपाण्डवा इति पृथक् सोमकग्रहणं सोमकबाहुल्यादित्यवसेयम् । पार्थिवश्चेति चकारेणान्ये राजानः समुच्चीयन्ते । महात्मानः धृतिमन्तः ।

End:

अक्षिगतो द्वेष्यः दर्शनमात्रे द्वेष्यः । मन्युश्च दैवकृत इत्याह । विदिताश्चेत् पुरस्ताद् युद्धं निवारय । किमिति विवक्षायां वदति अज्ञेयम् इति । पश्चात् तान् सहामहे वारयामहे । यद्येवं तद् युद्धं किमर्थं क्रियत इत्यपेक्षायां तन्मरणार्थमित्याह—सर्वपात्रेषु (समं) वृत्तवान् समवर्ती । अहमपि रणे कृतकर्मा निर्मन्युः गतसंरम्भश्चाभवम् । एवं भवन्नहमपि युद्धं कृत्वाशाम्यमित्यर्थः । त्वं च तथा कुर्विति भावेन वदति अहमिति । तद् युद्धम् ।

इत्युक्तवन्तं गाङ्गेयमभिवन्द्य प्रसाद्य च ।
राधेयो रथमारुह्य प्रायात्तव सुतं प्रति ॥

Colophon :

इति भीष्मपर्वणि विद्यासागरविरचितायां व्याख्यानरत्नावल्यां प्रथमः ।

भीष्मपर्वव्याख्यानं समाप्तम् । सप्तशततमः ।

Author—Vidyāsāgara.

Remarks—This *commentary is succinct* and concise.

॥ पुरञ्जनोपाख्यानम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

186. PURAÑJANOPĀKHYĀNAM.

With a commentary in Malayālam.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—109. 8 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1650. Complete.

Subject—The episode of King Purañjana and his comrades who were exposed to untold miseries and sufferings.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आसीत् पुरञ्जनो नाम राजा राजन् बृहच्छ्रवाः ।
तस्याविज्ञातनामासीत् सखा विज्ञातचेष्टितः ॥

व्या– राजन् बृहच्छ्रवाः पुरञ्जनो नाम राजासीत् । तस्य अविज्ञातनामा विज्ञातचेष्टितः सखा आसीत् ।

പുരം ശരീരം അതിനെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ആത്മതേജസ്സ അഭിവ്യക്തമാക്കുന്ന എന്നിട്ട് പുരഞ്ജനൻ ജീവൻ. ബൃഹച്ഛ്രവസ്സ് - സുപ്രസിദ്ധൻ - രാജാവു് പ്രകാശനനജൻ. സംബുദ്ധി-അവന്നു് അവിജ്ഞാതനാമാവു് അവിഭൃമാനനാമൻ. വിജ്ഞാതചേഷ്ടിതൻ = പ്രസിദ്ധജഗൽസൃഷ്ട്യാദിവ്യാപാരൻ. അങ്ങനത്ത ഈശ്വരൻ സഖിയായി ഭവിച്ചു. അവിജ്ഞാതചേഷ്ടിതൻ നിഷ്ക്രിയൻ എന്നാകിലുമാം.

सोऽन्वेषमाणः शरणं बभ्राम पृथिवीं प्रभुः ।
नानुरूपं यदाविन्ददभूत् स विमना इव ॥

स शरणमन्वेषमाणः इमां पृथिवीं बभ्राम । यदा अनुरूपं नाविन्दत् तदा स विमना इवाभूत् ।

അപ്പുരഞ്ജനൻ തനിക്ക ശരണത്തെ അന്വേഷ(ണ)മാണനായി ഈ പൃഥിവിയെ മുഴുവൻ ഭ്രമിച്ചു.

End:

अध्यात्मपारोक्ष्यमिदं मयाभिहितमद्भुतम् ।
एवं त्र्यश्याशयः पुंसश्छिन्नोऽमुत्र च संशयः ॥

अद्भुतमध्यात्मपारोक्ष्यं मया अभिहितम् । एवं पुंसस्त्र्यश्याशयः अमुत्र यः संशयः छिन्नः ।

അത്ഭുതമായിരിക്കുന്ന ഈ അധ്യാത്മപാരോക്ഷ്യം എന്നാൽ അഭിഹിതമായി. ഇങ്ങനെ ത്ര്യാശയം ത്രയീബുദ്ധിതാപഹിതനായിരിക്കുന്നവന്റെ ആശയം ആഹതമാം അത്ര ഛിന്നമാകുന്നു. അമുത്ര പരലോകങ്ങളിൽ കർമ്മഫലഭോഗം എന്നതെക്കുറിച്ചുള്ള സംശയവും ഛിന്നമായി.

Colophon:

इति चतुर्थे पुरञ्जनोपाख्यानं नाम सप्तविंशः सर्गः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—This Ms. comprises chapters 25—29 in the 4th *Skandha* of the Bhāgavata. The prose order of each verse precedes its explanation in Malayālam. The language denotes the development of the Manipravāla style. The commentary is lucid from the 10th verse in the 25th chapter of the 4th *Skandha.*

॥ पुराणसङ्ग्रहः ॥

187. PURĀṆASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—22½″ × 2″. Leaves—264. 8 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10032. Complete.

Subject—A compilation of *Purāṇic* anecdotes.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥

हरिः श्रीः ।

... ...

एकदा मुनयः सूतं सुखासीनं हृताशयाः ।
पप्रच्छुरादृता हृष्टाः श्रुत्वा भागवतामृतम् ॥
सूत सूत महाप्राज्ञ वद नो वदतां वर ।
यत्तु पृच्छाम सन्देहात् त्वदुक्तेषु महामते ॥
अष्टादशपुराणेषु... ... ... ।
... ...त्ता सत्यवतीसुतः ॥
त्वयोक्तः सर्ववेदज्ञो भारतस्यापि वै मुनिः ।
प्रतिपाद्या भवेदेका देवता ह्येककर्तृके ॥
दृश्यते मतभेदोऽत्र कथं तदनुवर्णय ।
प्रतिपाद्यो हरिः क्वापि द्वापरश्च चतुर्मुखः ॥

End :

... .परस्य परमात्मनः ।
स्वरूपं परमार्थज्ञ परं वेदान्तनिश्चितम् ॥
विज्ञानं परमं शुद्धं.... ....
... ...रूपं तत् परमात्मनः ॥
सूक्ष्मं च हृदयाम्भोजे चिन्त्यते यन्मुमुक्षुभिः
प्रणवेन... ... ... ॥
... ... ।
... ...सर्वं गमायणादपि ॥
य इदमखिलमादरेण भक्त्या
पठति शृणोति च नित्य... ।

Colophon :

ब्रह्मप्रतिपादनं नाम त्र्यधिकशततमोऽध्यायः । पुराणसङ्ग्रह... ।

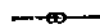
...लिखितमधुना पुस्तकं ध्वस्तदोषं
वीक्षापूर्वं विदधत सदा बुद्धिमन्तो महान्तः ।

....जामदग्न्यप्रादुर्भावः । श्रीराघवप्रादुर्भावः । वासुदेवप्रादुर्भावः । मायाप्रादुर्भावः । हरिदिनमाहात्म्यम् । ऊर्ध्वपुण्ड्रमाहात्म्यम् । विष्णुपञ्जरम् । नरकसङ्कीर्तनम् । ध्रुव... । क्षेत्रवन्धूपाख्यानम् । क्षेत्रकथनम् । अष्टाङ्गलक्षणम् । अष्टाक्षरविधानम् ।

...बुद्धिमान् क्षमतु वीक्ष्य लेखकम् (नम्)
यः पठति लिखति परिपृच्छति पण्डितान्.... ॥

Author :

Remarks—The work contains the stories of Śrī-Rāma and Śrī-Kṛṣṇa, the Aṣṭāṅgalakṣana, the end of the Pralaya etc. These are all abridgments of the various Purānas with a wealth of citations. The Ms. contains 103 chapters. The leaves are much damaged and some verses both at the beginning and at the close are lost. A table of contents is given after the colophon. Seven leaves at the close and four at the beginning are almost decayed.

॥ पुराणसंग्रहः ॥

188. PURĀṆASAṄGRAHA.

Substance—*Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—214.* 9 lines per page and 46 letters per line,

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5550. Incomplete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

येनाद्रिः सप्तरात्रं कमलमिव करे गोपिगोवृन्दगोपा-
नासारापातभीताननतितरकृपयाधारि विश्वेश्वरेण ।
उद्वीक्ष्यानन्ददृष्ट्या शतमखमदभित् सुश्रिये सर्वदा मे
भूयाद् भूयोऽपि कृष्णः सुरनरनिकरैर्वन्द्यमानाङ्घ्रिपद्मः ॥

End:

व्रजं यास्याम्यहं तावत् तदनुज्ञातुमर्हसि ।
इत्युक्त्वा प्रययौ नन्दः सन्तुष्टो नीलया सह ॥
एवं निवसतस्तस्य गोपालच्छद्मरूपिणः ।
मतिरासीन्महाप्राज्ञ केशवस्य रतौ प्रभोः ॥

Colophon:

इति पुराणसङ्ग्रहे एकोनपञ्चाशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. is well preserved. It contains only 49 out of 103 chapters.

॥ पुराणसंग्रहः ॥

189. PURĀṆASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size 10¾"×1¾". Leaves—

114. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2550. Incomplete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमोऽस्तु रामाय सलक्ष्मणाय
सीतासहायाय जगत्प्रियाय ।
दुर्वृत्तरक्षोधिपनाशनाय
सदामृतानन्ददृशे नमोऽस्तु ॥

कूजन्तं राम रामेति मधुरं मधुराक्षरम् ।
आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम् ॥
नमस्तस्मै कवीन्द्राय मुनये भावितात्मने ।
भक्त्या वाल्मीकिसंज्ञाय सतां सन्मार्गदेशिने ॥
शृणु विप्रेन्द्र वक्ष्यामि राघवस्य महात्मनः ।
चरितं सर्वपापघ्नं मनःश्रोत्रसुखावहम् ॥
वाल्मीकिना पुरा गीतं मुनिना विस्तरेण यत् ।
रामायणं महापुण्यं तत् संक्षिप्य वदामि वः ॥
जज्ञाते विश्रवःपुत्रौ केशिन्यां सुमहाबलौ ।
कुम्भकर्णदशग्रीवौ सर्वलोकोपतापिनौ ॥
विभीषणश्च धर्मात्मा सर्वभूतहिते रतः ।
विष्णुभक्तो महाप्राज्ञः प्रह्लाद इव सद्गुणः ॥

End:

ततो भरतशत्रुघ्नौ तस्मिंस्तोये निमज्जतुः ।
रामाज्ञया ततस्तौ तु जग्मतुः स्वनिकेतनम् ॥

रामस्तु भगवान् विष्णुः सर्वात्मा जगदीश्वरः ।
मानुषं देहमुत्सृज्य स्वधाम परमं ययौ ॥
इति ते सम्यगाख्यातं राघवस्य महात्मनः ।
चरितं सर्वपापघ्नमायुष्यं पुण्यवर्धनम् ॥
य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके महीयते ॥

Colophon:

इति पुराणसंग्रहे राघवावतारे अष्टत्रिंशोऽध्यायः ।
अपरिचिते त्वालेख्ये चपलधियो यद्यदस्ति दुर्लिखितम् ।
तत्तत् करुणाम्बुनिधे मातः क्षन्तव्यमखिलवागधिपे ॥

* * *

इन्द्रोपलनीलं नन्दालयबालं
वृन्दावनलोलं वन्दे पशुपालम् ।

Author:

Remarks—This Ms. contains only chapters 17—38 and mainly consists of the story of Rāmāyaṇa.

॥ पुराणसंक्षेपः ॥

190. PURĀṆASAMKṢEPA.

Substance—Palm leaf. Size—10½"×1¾". Leaves—85. 8 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1600. Incomplete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

आद्यं पुरुषमीशानं पुरुहूतं पुरुष्टुतम् ।
ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥
असच्च सच्चैव च यद् विश्वं सदसतः परम् ।
परावराणां स्रष्टारं पुराणं परमव्ययम् ॥
मङ्गलं मङ्गलं विष्णुं वरेण्यमनघं शुचिम् ।
नमस्कृत्वा हृषीकेशं चराचरगुरुं हरिम् ॥
महर्षेः सर्वलोकेषु पूजितस्य महात्मनः ।
प्रवक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यामिततेजसः ॥
नमो भगवते तस्मै व्यासायामिततेजसे ।
यस्य प्रसादाद्वक्ष्यामि नारायणकथामिमाम् ॥
पाराशर्यवचःसरोजममलं गीतार्थगन्धोत्कटं
नानाख्यानककेसरं हरिकथामम्बो(धा ? धना) बोधितम् ।
लोके सज्जनषट्पदैरहरहः पेपीयमानं मुदा
भूयाद् भारतपङ्कजं कलिमलप्रध्वंसि वः श्रेयसे ॥
जितमजितेन भगवता हिरण्यकशिपोरुरःस्थलं येन ।
कुलिशादपि कठिनतरं किसलयमरोरुहैर्भिन्नम् ॥
कृष्णद्वैपायनं व्यासं विद्धि नारायणं प्रभुम् ।
को ह्यन्यः पुण्डरीकाक्षान्महाभारतकृद्भवेत् ॥
मतिमन्थानमाविध्य येन वेदमहार्णवम् ।
जगद्धिताय जनितो महाभारतचन्द्रमाः ॥

प्रायशो मुनयः सर्वे केवलात्महितोद्यताः ।
द्वैपायनस्तु भगवान् सर्वलोकहितोद्यतः ॥

भृगुः—

प्रणिपत्य जगन्नाथं नारायणमनामयम् ।
इतिहासोत्तमं पुण्यं प्रवक्ष्यामि यथातथम् ॥

End:

स्तोत्रसङ्कीर्तनाद्विष्णोर्गुणतत्त्वविचिन्तनात् ।
पूजनात्तु तपोवृद्धिरभूत् तस्य महात्मनः ॥
यत्किञ्चिदर्जितं पापं तस्य जन्मान्तरेष्वपि ।
तत् सर्वं देवदेवस्य प्रसादात् संक्षयं ययौ ॥
तस्मिन् स्मृते द्विजश्रेष्ठ मुक्तिरप्यचिराद्भवेत् ।
तन्निविष्टधियां पुंसां किं पुनर्वृजिनक्षयः ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां निष्ठा यत्र जनार्दने ।
तद्भक्तिप्रवणस्येह किं चित्रमशुभक्षयम्? ॥
एवं पापक्षयात् तस्य शुद्धेऽन्तःकरणे द्विज ।
सर्वव्यापी स सर्वात्मा तत्रैवाभूज्जगत्पतिः ॥
एवं तपसि तिष्ठन्तं सर्वस्याधारमच्युतम् ।
वहन्तं मनसा विष्णुं मन्दोऽद्रुं (?) न शशाक ह ॥
चचाल च मही सर्वा .... ।

Colophon:

इत्यष्टादशपुराणसंक्षेपे इतिहासोत्तमे (?८) देवस्य संवादो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. contains chapters 1—18 complete and a fragment of the 19th. The leaves are damaged and broken.

॥ बिल्वाद्रिमाहात्म्यम् ॥

191. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″×2″. Leaves—28. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of *Granthas*—1120. Complete.

Subject—Bhīṣma's explanation of the Kalidharmas and of the ways of worshipping Mahāv'ṣnu.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

युधिष्ठिर उवाच—

श्रेयः कृतयुगे विष्णोर्यथा स्यात् तात देहिनाम् ।
तत् सर्वं भवता प्रोक्तं त्रेतायां द्वापरेऽपि च ॥

कलौ दुष्कृतिनां नृणां मन्दोत्साहचलायुषाम् ।
कर्मणा केन देवेशः श्रेयस्तात करिष्यति ॥

श्रीभीष्म उवाच—

श्लाघ्यमेतत् त्वया पृष्टं सर्वलोकहितं परम् ।
वक्ष्यामि तद्यथा विष्णुः कलौ श्रेयो विधास्यति ॥
श्लाघ्यः कालान्तरादेव कलिकालो नृपोत्तम ।

अल्पेनैव प्रयत्नेन धर्मं वृद्धिं व्रजेद्यतः ॥

युधिष्ठिरः—

श्रूयते हि कलिः कष्टः पापैकप्रभवो नृणाम् ।
श्लाघ्यतां तस्य कालस्य कथं शंससि सुव्रत ॥
प्रयासलाघवं धर्मे कथं तत्र भविष्यति ।
एतत् सर्वं महाबुद्धे विस्तरेण वदस्व मे ॥

End:

श्रीभीष्मः—

ब्रह्मा च लोकमगमत् कोकासुखमगाच्छिवः ।
तस्मिन्नारायणं देवमुपास्य प्रीतिमानभूत् ॥
स्वप्नान्ते तस्य विप्रस्य दत्त्वा लेखाततिं शिवः ।
भवान्या सह देवेशः कैलासमभिजग्मिवान् ॥
ब्राह्मणोऽपि च तां दृष्ट्वा विस्मयोत्फुल्ललोचनः ।
सर्वानध्यापयामास कथामेतां महात्मनाम् ॥
एतस्मिन्नन्तरे राजन् बिल्वशैलालयो द्विजः ।
तीर्थानि सञ्चरन्नेव गयां चोपजगाम सः ॥
तस्मिन् प्रदेशे यतिभिर्वाच्यमानामिमां कथाम् ।
शुश्राव मधुरां श्रीमच्छ्रियं बहुलमादरात् ।
तानुपास्य महाभागान् कथां सार्थां ससंहिताम्
गृहीत्वोपजगामाशु बिल्वाद्रिं सकुतूहलः ॥

... ...

... ...

कथामिमां पठन्नित्यं प्राप्नुयात् परमं पदम् ।
इत्येवमुक्त्वा राजानं धर्मात्मानं युधिष्ठिरम् ॥

कृताञ्जलिपुटो भीष्मो योगमेवान्वपद्यत ।

कथामिमां मधुरिपुकर्मसङ्कुलां
मनोहरां मधुररसाभिपूजिताम् ।
पठन्नरः सुखमितदुःखमक्षयः
समश्नुते सुखवरतुल्यसम्पदम् ॥

Colophon :

इति वृक्षे? (बिल्वे) उमामहेश्वरसंवादे श्रीबिल्वाद्रिमाहात्म्ये सप्तदशोऽध्यायः । श्रीबिल्वाद्रिनाथाय नमः । श्रीकेशवाय सततं नमोऽस्तु । नारायणाय नमः ॥

Author :

Remarks—Bilvādri Ksetra, a place in Cochin, widely known by its vernacular name Tiruvilvāmala, is on the bank of the river Nila. This Ms. omits two verses in the end which are seen in Nos. 192, 193 and 194.

॥ बिल्वाद्रिमाहात्म्यम् ॥

192. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—57. 8 lines per page and 35 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000. Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon—Same as No. 191.

मुनिहृदयनिविष्टं विष्टरं वेदराशे-
रनुदिवस.... ....नुगानाम् ।
भुवनतलनिविष्टं बिल्वशैलेन्द्रदृष्टं
दिशतु सततमिष्टं विश्वपुष्टं महो वः ॥...
नारायणाय नलिनायतलोचनाय
नामावशेषितमहाबलिवैभवाय ।
नानाचराचरविधायकजन्मदेश-
नाभीपुटाय पुरुषाय नमः परस्मै ॥

Author:

Remarks—The Ms. much decayed,

॥ बिल्वाद्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

193. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½″×2″. Leaves—64. 10 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1050. Complete.

Subject—Beginning—End — Colophon — Same as No. 191.

... ...

Author:

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand.

॥ बिल्वाद्रिमाहात्म्यम् ॥

194. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2″. Leaves—25. 9 lines per page and 86 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200.

Subject—Beginning—End—Same as No. 191.

Colophon :

इति ... ...

समाप्तं च । श्रीबिल्वाद्रिनाथाय नमः । शिवमस्तु ।

Remarks—Same as No. 193.

॥ बृहन्नारदीयपुराणम् ॥

195. BṚHANNĀRADĪYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19¼″ × 1½″. Leaves—135. 6 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—3350.

Subject—Explanation of the means for the attainment of the fourfold Puruṣārthas.

Beginning:

श्रीवेदव्यासाय नमः ।

वन्दे वृन्दावनाधीशमिन्दिरानन्दविग्रहम् ।
उपेन्द्रं सान्द्रकारुण्यं परानन्दं परं विभुम् ॥
ब्रह्मविष्णुमहेशाख्या यस्यांशा लोकधारकाः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशुद्धं परमं व्रजे ॥
शौनकाद्या महात्मान ऋषयो ब्रह्मवादिनः ।
नैमिशाख्ये महारण्ये तपस्तेपुर्मुमुक्षवः ॥
जितेन्द्रिया जिताहाराः सन्तः सत्यपरायणाः ।
यजन्तः परया भक्त्या विष्णुमाद्यं जगद्गुरुम् ॥
अनीर्ष्याः सर्वधर्मज्ञा लोकानुग्रहतत्पराः ।
निर्ममा निरहङ्काराः परेशरतमानसाः ॥
अस्तकामादिदोषाजिनाः शमादिगुणसंयुताः ।
कृष्णाजिनोत्तरीयास्ते जटिनो ब्रह्मचारिणः ॥
गृणन्तः परमं ब्रह्म जगच्चक्षुस्समौजसः ।
धर्मशास्त्रार्थतत्त्वज्ञास्तेपुर्नैमिशकानने ॥
यज्ञैर्यज्ञपतिं केचिज्ज्ञानैर्ज्ञानार्थकं परे ।
केचिच्च परया भक्त्या नारायणमपूजयन् ॥
एकदा ते महात्मानः समाजं चक्रुरुत्तमाः ।
धर्मार्थकाममोक्षाणामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ॥
षड्विंशतिसहस्राणि मुनीनामूर्ध्वरेतसाम् ॥

* * * * * * *

* * * * * * *

सूतः—

शृणुध्वमृषयः सर्वे यदिष्टं वो वदाम्यहम् ।
गीतं सनत्कुमाराय नारदेन महात्मना ॥
पुराणं नारदीयाख्यं बृहद्वेदार्थसम्मितम् ।
सर्वपापप्रशमनं दुष्टग्रहनिवारणम् ॥

* * * * * *

सत्सङ्गदेवार्चनसत्कथासु
परोपदेशे च रतो मनुष्यः ।
स याति विष्णोः परमं पदं य-
देहावसानेऽच्युततुल्यतेजाः ॥
तस्माद् बृहन्नारदनामधेयं
परं पुराणं शृणुत द्विजेन्द्राः ।
यस्य स्मृतेर्जन्मजरादिनाशो
भवत्यदोषस्तु नरोऽच्युतः स्यात् ॥
वरं वरेण्यं वरदं पुराणं
निजप्रभाभासितसर्वलोकम् ।
सङ्कल्पितार्थप्रदमादिदेवं
स्मृत्वा व्र (ज ? जे)न्मोक्षपदं मनुष्यः ॥

End :

एतत्पुराणश्रवणमिहामुत्रसुखावहम् ।
वदतां शृण्वतां सद्यः सर्वपापप्रणाशनम् ॥
सङ्गाद्वा यदि मोहाद्वा ये शृण्वन्तीदमुत्तमम् ।
ते सर्वे पापनिर्मुक्ता यास्यन्ति परमां गतिम् ॥

Colophon :

इति श्रीबृहन्नारदीये युगव्यापारवर्णनं नामाष्टत्रिंशोऽध्यायः ।
बृहन्नारदीयं समाप्तम् । शिवम् ।

नन्दहस्तमवलम्ब्य पाणिना
मन्दमन्दमरविन्दलोचनः ।

सञ्चरन्मधुरकिङ्किणीरवः
सन्ततं मम तनोतु मङ्गलम् ॥
ओं नमो नारायणाय ।

Author :

Remarks—The work has been published by the Asiatic Society, Calcutta. It contains chapters 1—38.

॥ बोधसुधा (भागवतव्याख्या) ॥

196. BODHASUDHĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—19½"×2¼". Leaves—198. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas 8300—Incomplete.

Subject—An exposition of the Bhāgavata.

Beginning :

लोकस्य क्षेमाय आत्मन् आत्मन्यधिष्ठाने रूपाणि विभान्ति आरोपयन्ति । अवबोधे बोधकसे(?) सत्त्वोपपन्नानि सत्त्वशुद्धेन प्राप्तानि सतां मुहुः सुखावहानि खलानां मुहुरभद्राणि असुखावहानि । एते मुख्या मुमुक्षवः । महत्कृतेन महद्भिराचार्यैः प्रकाशितेन त्वत्पादपोतेन तव पाद एव पोतः तेन भवाब्धिं गोवत्सपदं तद्वत् अल्पं कुर्वन्ति । फेनोपायेन कृतेन अखिलसत्त्वधाम्नि सर्वेषां जन्तूनां स्वरूपभूते त्वयि समाधिना भक्त्या वेशितचेतसा विलापितेन

मनसा । ते महान्तं भवार्णवं स्वयं समुत्तीर्य तरणसाधनभूतां भवत्पादाम्भोरुहनावम् अत्र अर्णवे निधाय भक्तिमार्गसम्प्रदायं प्रदर्श्य द्युमतं स्वप्रकाशं ब्रह्म याताः ।

End.—

क्षेत्रेति। एवं विचारयेत् त्रिगुणसर्गकृतः सत्त्वादिगुणपरिणामनिमित्तो विकल्पो जाग्रदादिभेदो यस्तमिमं मनसो विलास विजृम्भितं दृष्टं तदनन्तरमेव विनष्टमलातचक्रमिव अलातचक्रमिति लोलं क्षणिकमीक्षेत । विभ्रमस्याधिष्ठानमाह—विज्ञानं चैतन्यैकरसं ब्रह्म एकमद्वितीयम् उरुधेव नाना इव जाग्रद्रूपेण भाति स्वप्ने मायामयः प्रपञ्चो यथैकस्मिन् आत्मनि भातीत्यर्थः । ततोऽद्वैतप्रपञ्चात् दृष्टिं चक्षुरादि इन्द्रियं प्रतिनिवृत्त्योपसंहृत्य निरीहः निवृत्तबाह्येरिन्द्रियव्यापारः । तूष्णीं मनोराज्यरहितो भवेदिदं देहादिकमनस्तु बुद्ध्या व्यक्तं क च कस्मिंदेशे काले प्रारब्धकर्मवशात् संद्दश्यते यदि तथापि तद् भ्रमाय जन्मान्तरभ्रमनिमित्तं न भवेत् कथं स्मृतिः देहादिप्रतीतिरा निपातात् विद्वच्छरीरपातपर्यन्तमेव... ... ...

Colophon:

इति एकादशस्कन्धे द्वादशः ।

Author—Vidyāsāgaramuni.

Remarks—The Ms. comprising the commentary on Skandhas 10 and 11 comes up to a portion of chapter 13. The first three leaves in the Ms. are missing.

॥ ब्रह्माण्डपुराणम् ॥

197. BRAHMĀṆḌAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$24\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—181. 6—7 lines on a page and 80—85 letters in a line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6300.

Subject—The creation of the Universe.

Beginning:

.... होच्छयायुषाम् ।
शिष्टादीनां च निर्देशः प्रादुर्भावश्च कीर्त्यते ।
मन्त्राणां लक्षणैः शुद्धैः .... ॥
.... व्यासादिशब्दनम् ।
मन्वन्तरान्ते संहारः संहारान्ते च सम्भवः ॥
देवतानामृषीणां च मनोः पितृगणस्य च ।
न शक्यं विस्तराद्वक्तुमित्युक्ते .... ॥
... ...
....नुकीर्त्यते ॥
तथा मन्वन्तराणां च प्रतिसन्धानलक्षणम् ।
अतीतानागतानां च प्रोक्तं स्वायम्भुवेन तम् ॥

End:

नरिष्यन्तश्च विख्यातो नाभागोऽरिष्ट एव च ।
करूषश्च पृषध्रश्च प्रांशुश्च नवमः स्मृतः ॥
मनोर्वैवस्वतस्यैते नव पु ... ... ।
... ...

.... भिहितो द्विजाः ।
विस्तरेणानुपूर्व्याच्च भूयः किं वर्तयाम्यहम् ॥

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे अनुपङ्गपादे ब्रह्मवर्चा ....
. ...
. (श्रे) यःप्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमार्धधारिणे ।
न विदन्ति ययोर्वेदास्तत्त्वं वेधोमुकुन्दयोः ॥
तयोर्ज्ञेय ... . ।
. ...
....न्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ।
श्रीदुर्गायै नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीविष्णवे नमः ।

Author :

Remarks—This Purāna is related by Vyāsa. The Ms. is very old and worn away in many places. The *recto halves of the closing six leaves are badly* damaged. The following information is furnished by the verso halves:

"एवं यः कुरुते पूर्तमिष्टं च विधिना नरः ।"
"एवं यः कुरुते श्राद्धं तर्पयन् पितृदेवताः ॥"
"श्रीसोमेश्वरभूपतिः कुरुते मानसोल्लासशास्त्रम् ।"
'सुखोपपादिका क्रीडा विंशतिः परिकीर्त्यते' ॥
'इत्येतल्लक्षणं प्रोक्तं देवेन्द्राणां समासतः ॥'

— —

॥ भक्तिदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

198. BHAKTIDĪPIKĀ.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—183. 9 lines per page and 60 letters per line Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5500 Incomplete.

Subject—An exposition of the Bhāgavata leading to *Bhaktimārga*.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः ।

यः सूतेऽवति संहरत्यपि जगत् स्वात्मप्रकाशो विभु-
र्यो धर्मादिषु चोदयत्यपि धियो नृणां क्रियासिद्धये ।
यत् संसारनिदानभञ्जनकरं तस्य स्वरूपं परं
पूर्णानन्दमुपास्महे तदमलं वेदान्तवेद्यं महः ॥

अथ सकललोकहितकरावतारो भगवान् बादरायणः स्वावतारप्रयोजनपरिपूरणाय श्रीमद् भागवतं नाम पुराणरत्नं चिकीर्षुः तद्विघ्नपरिसमाप्त्यादिसिद्धये परदेवतातत्त्वानुस्मरणलक्षणं मङ्गलं मुखतः समाचरन् करिष्यमाणग्रन्थार्थं संक्षेपतो दर्शयति— जन्माद्यस्य यत इति । अत्र सत्यशब्देन जीवोऽभिधीयते । तस्य कदाचिदपि नाहमस्मीति बाधाभावात् । सदिति स्थूलं शरीरमुच्यते । त्यदिति सूक्ष्मम् । तत्सहितत्वाद्वा सत्यशब्देन परमात्मोच्यते । ...

....

End of Skandha I.

अथ श्रीशुकस्य प्रतिवचनोपक्रमं दर्शयति— एवमिति। राज्ञा एवं 'अहो अद्य वयं ब्रह्मन् सत्सेव्याः क्षत्रबन्धवः' इत्यादिकया श्लक्ष्णया मधुरया गिरा भाषितः। पुनः "अतः पृच्छामि संसिद्धि"मित्यादिना पृष्टश्च भगवान् बादरायणिः प्रत्यभाषत। धर्मज्ञः मोक्षधर्मज्ञः। अनेन संसिद्धिं पृच्छामीति प्रश्नस्य प्रतिवचनौचित्यं द्योतितम्।

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमस्कन्धेऽष्टादशोऽध्यायः।

....

Skandha II.

तदिदं सर्वं तदानीमाह सूतः— राज्ञेत्यादि। राज्ञा परीक्षिता पृष्टो महामुनिः परीक्षिता राज्ञा स श्रीशुकः स्वयमिदमेव पृष्टः यद्वादीयदुक्तवान् तद् वः युष्मभ्यं अभिधास्ये प्रवक्ष्यामि। राज्ञः प्रश्नानुसारत इति। राज्ञः प्रश्नानुसरणमवलम्ब्य शृणु मयादरं श्रवणेनानुभवतः।

इति श्रीभागवतटीकायां भक्तिदीपिकायां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः॥

Colophon:

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमस्कन्धेऽष्टादशोऽध्यायः।

विद्वन्मानसचन्द्रकान्तरसदा शश्वत्तमोध्वंसिनी
श्रीमत्सात्वतसंहिताकुमुदिनीहृद्याश्रितामत्पथा।
व्याख्यैषा बहुतापभङ्गनिपुणा विश्वप्रकाशोदया
पूर्णानन्दरसप्रदा विजयते ज्योत्स्नेव संसारिषु॥

प्रथमस्कन्धव्याख्या समाप्ता । श्रीकृष्णाय नमः ।

इति श्रीभागवतटीकायां भक्तिदीपिकायां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । ദ്വിതീയസ്കന്ധം സമാപ്തം. श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । आदिकेशवो रक्षतु । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः ।

Author—Jātavedas, as evinced by the following verse occurring at the end of the first chapter of Skandha I:

इति श्रीमद्भागवतव्याख्याने प्रथमो गतः ।
अध्यायः श्रीविवरणे निर्मिते जातवेदसा ॥

He seems to have been a Keralīya as suggested by his name.

Remarks—The Ms. contains the commentary on Skandhas 1 and 2.

॥ भविष्यत्पुराणम् ॥

199. BHAVIṢYATPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾" × 1⅜". Leaves—86. 6—7 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000. Incomplete.

Subject—The Purānic version of the future ages.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।
पावने नैमिशारण्ये पुण्यवृक्षसमावृते ।

अगण्यगुणसङ्कीर्णे शरण्ये सर्वपक्षिणाम् ॥

वापीकूपतटाकाद्यैरपापैः समलङ्कृते ।
अपायरहितेशार्चाह्वपायस्थलशोभिते ॥

तत्र स्थिता महात्मानो भस्मोद्धूलितविग्रहाः ।
निर्मत्सराः सहृदयाः सस्मेराननपङ्कजाः ॥

... ... ।
... ... ॥

तत्राजगाम भगवान् सूतः पौराणिकोत्तमः ।
अष्टादशपुराणज्ञः शिष्टाचारप्रवर्तकः ॥

... ... ।
. . .. ॥

तमागतमनुप्राप्ताः संभ्रमोत्फुल्ललोचनाः ।
उत्थाय पुरतो गत्वा शिवभक्तिसमन्विताः ॥
कथां भविष्यां श्रोतुं ते परिवव्रुः समन्ततः ।

End:

उपदिश्य ततश्चक्रे नामास्य हरदत्तकम् ।
आचार्य इति सोऽप्यस्य पादपद्मं स्वनेत्रजैः ॥
आनन्दबाष्पैरासिञ्चत् सरोमाञ्चोऽभ्यवन्दत ।
ततः समुत्थाप्य कृतानुकम्पः
शिशुं निशीथे विमलाशिपं च ।
प्रोक्ताशनार्थं तव वेश्म गच्छे-
त्युक्त्वा शिवो लिङ्गवरे विवेश ॥

Colophon:

इति श्रीभविष्यत्पुराणे पञ्चदशोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

याद्दशं पुस्तकं दृष्ट्वा ताद्दशं लिखितं मया ।
अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः । खरपुरग्रामे वसता वाल्मीकिनाथेन लिखितमिदं पुस्तकम् । शुभम् ।

Author:

Remarks—This work contains only 15 chapters. The Ms. is well preserved and the wooden frame is beautifully painted with colours.

(To be continued.)

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE SANSKRIT MANUSCRIPTS IN H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY TRIVANDRUM.

EDITED
BY

K. Sāmbaśivaśāstrī,
Curator for the publication of Oriental Manuscripts,
TRIVANDRUM.

Published under the authority
of the Government of
H. H. THE MAHA RAJAH OF TRAVANCORE.

VOL. II.

Purāna (continued) and Vedānta.

PRINTED AT THE
V. V. PRESS BRANCH, TRIVANDRUM.
1937.

CONTENTS.

ABBREVIATIONS.

CC	Catalogus Catalogorum.
MTC	Madras Triennial Catalogue.
SCMBS	Śrī Citrodayamañjarī Bhāṣā Series.
SGS	Śāṅkara Granthāvalī Series.
N. S. Press	Nirṇaya Sāgara Press, Bombay.
TSS	Trivandrum Sanskrit Series.

PREFACE.

This second volume appertaining to the manuscripts collection in H H The Mahā Rāja's Palace Library, comprises descriptive notices of 398 codices embodying 412 works Two sets of manuscripts are catalogued in it covering as they do Purānic and Vedāntic treatises, the former being the continuation of works noticed in the previous volume It is significant that several of the manuscripts furnish very rare and invaluable commentaries which have not yet been brought to light and which were transcribed as early as 692 and 694 M E, corresponding to 1517 and 1519 A D (vide Nos 226 and 231) thus affording positive proof of considerable antiquity With a view to promoting interest in oriental research some hints have been given in the remarks column The importance of these manuscripts from a palæographical point of view has been alluded to wherever necessary I have much pleasure in placing this volume before the enlightened public

Trivandrum }
15-4-113 }

K Sāmbaśiva Sāstri,
Curator

DETAILED CONTENTS

OF

WORKS NOTICED IN VOL. II.

PURĀNA (continued)

General No	Catalogue No	Name of work	Page
338	304	Bhāratam	447
339	305	Do	448
340	306	Do	449
341	307	Do	450
342	308	Do	451
343	309	Do	"
344	310	Do	452
345	311	Do	"
346	312	Do	453
347	313	Do	"
348	314	Do	454
349	315	Do	
350	316	Do	455
351	317	Do	"
352	318	Do	456
353	319	Do	457
354	320	Do	"
355	321	Do	458
356	322	Do	459
357	323	Do	"
358	324	Do	460
359	325	Do	461
360	326	Do	
361	327	Do	462
362	328	Do	"
363	329	Do	463
364	330	Do	"
365	331 (a)	Do	464

VEDĀNTAM.

॥ श्री ॥

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE SANSKRIT MANUSCRIPTS IN H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY TRIVANDRUM.

॥ पुराणम् (अनुवृत्तम्) ॥

॥ भागवतम् ॥

200. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$6\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—228. 28—34 lines per page and 34—42 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—18000. Complete.

Subject—Exposition of Vedāntic maxims conducive to the furtherance of devotion by means of *Visṇukathā*.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

कारणं सम्पदामापद्वारणं वारणाननम् ।
बोभवीतु परं तेजः श्रेयसे मम भूयसे ॥
नमो धर्माय महते नमः कृष्णाय वेधसे ।
ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान् ॥

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

जन्माद्यस्य यतोऽन्वयादितरतश्चार्थेष्वभिज्ञः स्वराट्
तेने ब्रह्म हृदा य आदिकवये मुह्यन्ति यत् सूरयः ।
तेजोवारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा
धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

... ...

End:

कस्मै येन विभासितोऽयममलो ज्ञानप्रदीपः पुरा
तद्रूपेण च नारदाय मुनये कृष्णाय तद्रूपिणा ।
योगीन्द्राय तदात्मना च भगवद्रूपाय कारुण्यत-
स्तच्छुद्धं विमलं विशोकममृतं सत्यं परं धीमहि ॥
नमस्तस्मै भगवते वासुदेवाय साक्षिणे ।
य इदं कृपया तस्मै व्याचचक्षे मुमुक्षवे ॥
योगीन्द्राय नमस्तस्मै शुकाय ब्रह्मरूपिणे ।
संसारसर्पदष्टं यो विष्णुरातममूमुचत् ॥

Colophon:

इति श्रीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्रिकायां संहितायां द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।

Remarks—This work has been published. The frame of the Ms. is made of ivory. The letters are very small and quite legible.

॥ भागवतम् ॥

201. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2½″. Leaves —440. 10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas— 18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—Same as No. 200. H. H. The Mahārāja uses this Ms. for Pārāyana on the Vijayadaśami day during Navarātra. The Ms. was copied during Vṛścika 936 M. E. (1761 A. D.)

॥ भागवतम् ॥

202. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24″ × 2″. Leaves—243. 9 lines per page and 80 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas. 18000.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीसरस्वत्यै नमः । ... ...

... ...

... ... वारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा ।

धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

... ...

End—Same as No. 200.

Colophon :

... ...

ആററിങ്ങൽ മൂത്തപണ്ടാരം ആററലായതിരികൊച്ചുകാൽ

തിരുവുള്ളം പററുകയാലെഴുതിപ്പുസ്തകം തന്നിദം

കല്പിച്ചാലത്ര സാധിക്കും കല്പിളിങ്ങാട്ടു പോററി मे ।

तस्माद् ब्राह्मणमुख्याय तस्मै नित्यं नमो नमः ॥

ब्रह्मभ्यो महद्भ्यस्तु निर्मलेभ्यो निरन्तरम् ।

समस्तलोकवासिभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमो नमः ॥

आधारा ये च लोकानां परब्रह्मपरायणाः ।

तेभ्यो ब्राह्मणमुख्येभ्यो नमो नित्यं नमो नमः ॥

Remarks—This is written in very small Malayāḷam characters and is framed with ivory. The two external sides of the frame are beautifully carved with the sketches of *Anantaśayana*, *Bhūmi*, *Lakṣmī* and of devotees like *Nārada* etc. The inside of the frame is painted with colours. It is seen from the colophon that

under the command of the sovereigns, presents and offerings were made such as Mss. etc.

॥ भागवतम् ॥

203. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24″ × 2″. Leaves—252. 10 lines per page and about 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—The script is very small. The frame of the Ms. is of ivory and the sketches of *Ananta-śayana* and Pārsadas are carved on it with silver. There is a leaf at the close of the Ms. containing *Viṣṇumantra.*

॥ भागवतम् ॥

204. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—357. 10 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—18000. Complete.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The frame is made of wood and painted with colours.

॥ भागवतम् ॥

205. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2″. Leaves—354. 11 lines per page and 78 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—18000.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The Ms. is decayed.

॥ भागवतम् ॥

206. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23″ × 2″. Leaves—236. 7—8 lines per page and 82 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—9200. Incomplete.

Subject etc—Same as No. 200.

Remarks—The leaves are much decayed and the first 9 are missing. The work consists of Skandhas 1—9.

॥ भागवतम् ॥

207. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17½"×2". Leaves—266. 8—10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000. Incomplete.

Colophon:

കൊല്ലം ൯൮ മാണ്ടു മിഥുനമാസം ൩ ൨൩- തിരുവോണവും ഞായറാഴ്ചയും അപരപക്ഷത്തുപഞ്ചമിയും കൂടിയ ശുഭപഞ്ചാംഗദിനേ എഴുതിത്തീർത്ത ഭാഗവതപുസ്തകം.

... ...

Remarks—The work is fairly accurate. Each *skandha* is numbered separately.

॥ भागवतम् ॥

208. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24"×2". Leaves—238. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10500. Incomplete.

Subject—Same as No. 200.

End:

उत्पाद्य तेषु पुरुषः क्रतुभिः समीजे
आत्मानमात्मनिगमं प्रथयन् जनेषु ॥

॥ भागवतम् ॥

212. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—105. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3150. Incomplete.

Remarks—The Ms. is old and decayed. It begins from verse 16 in chapter 2, *skandha* 1 and ends with chapter 5, in *skandha* 4.

॥ भागवतम् ॥

213. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″ × 2″. Leaves—49. 16—18 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4600. Incomplete.

Remarks—The Ms. ends at the middle of the 14th chapter in the 4th *skandha*. According to the printed book this portion comes in the middle of chapter 16, perhaps, due to the difference in the division of chapters.

॥ भागवतम् ॥

214. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13½″×2″. Leaves—99. 10—12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. is old.

॥ भागवतम् ॥

215. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12″×2″. Leaves—141. 8 lines per page and 85 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5600. Incomplete.

Remarks—This Ms. begins from the middle of the 2nd chapter in Skandha 1 and ends with the 13th verse of the 16th chapter in Skandha 4. This is very old, and many leaves in the middle are lost.

पृथ्व्याः स च गुरुभरं क्षपयन् कुरूणा-
मन्तः समुत्थकलिना युधि भूपचन्धुम् (चम्वः)
दृष्ट्या विधूय विजये जयमुद्विघुष्य
प्राप्योद्धवाय च परं समगात् स्वधाम ॥

Colophon:

श्रीशूलपाणिना लिखितमिदम् ।

Remarks—This Ms. is very old and decayed. It furnishes many useful readings.

॥ भागवतम् ॥

209. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—196. 10 *lines* per page in *Skandhas* 1—7 and 9 in *Skandha* 8 and 78 letters per line in *Skandhas* 1—7 and 64 in *Skandha* 8. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—*9000*.

Remarks—A few leaves are left blank at the end. There are a few differences in readings between this and the printed book. Eg.

"जिह्मितं तं नतोऽस्मि ॥"

Manuscript.

'जिह्ममीनं नतोऽस्मि' ॥

Printed Book.

॥ भागवतम् ॥

210. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24″×2″. Leaves—203. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000. Incomplete.

Remarks—The Ms. is much decayed and the leaves are broken. It comprises *skandhas* 1—9.

॥ भागवतम् ॥

211. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—26″×2″. Leaves—226. 7 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4750. Incomplete.

Remarks—The readings in the Ms. differ from those in the printed books. The numbering of chapters also differs. The Ms. begins from the 11th chapter of *skandha* I and closes with *skandha* V.

॥ भागवतम् ॥

216. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¾" × 2". Leaves—111. 10 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5825. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 1—5. It is decayed in the middle. The leaves of *skandhas* 1—4 are continuous while those of *skandha* 5 are separately numbered. An examination of the leaves and handwriting discloses that the beginning of the 1st *skandha* and *skandha* 5 are later additions.

॥ भागवतम् ॥

217. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¼" × 1¾". Leaves—57. 11—12 lines per page and 106 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—4100. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains the first 3 *skandhas* and 16 chapters in *skandha* 4. The script is very small, neat and legible. The leaves are here and there worm-eaten.

॥ भागवतम् ॥

218. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″×2″. Leaves—207. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6250.

Remarks—The Ms. is old and much decayed. 20 leaves at the beginning are missing.

॥ भागवतम् ॥

219. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×1¾″. Leaves—67. 7—8 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500.

Remarks—Leaves 40—66 are missing. The Ms. contains the first two *skandhas* and chapters 6—14 only in *skandha* III.

॥ भागवतम् ॥

220. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25¼″×2¼″. Leaves 17. 9—11 lines per page and 114—120 letters

per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The script is very beautiful. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

221 A. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—81. 6—8 lines per page and 44—48. letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. is old and decayed.

॥ हरिलीला ॥

221 B. HARILĪLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—12. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—Exposition of the table of contents of the Bhāgavata.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमद्भागवताध्याय......थादि निरुप्यते ।
विदुषा वोपदेवेन मन्त्रिहेमाद्रितुष्टये ॥
आनन्दस्य हरेर्लीलां वक्ता भागवतागमः ।
स्कन्धैर्द्वादशभिः शाखा वितन्वन् द्विजसेवितः ॥
सा च द्वितीयदशमे दशधाऽर्थि तद्यथा ।
अत्र सर्गो विसर्गश्च स्थानं पोषणमूतयः ॥
मन्वन्तरेशानुकथा निरोधो मुक्तिराश्रयः ।
सर्गादयस्तृतीयादिस्कन्धप्रक्ता दश क्रमात् ॥
श्रोतुरंगश्च लक्ष्माद्ये द्वितीये श्रवणे विधिः ।
इतीद द्वादशस्कन्धं पुराणं दशलक्षणम् ॥

End

कर्मणामर्पणं विष्णौ वार्ता तस्य परस्परम् ।
विजने चिन्तनं विष्णोर्योगानां लक्षण क्रमात् ॥
इति भागवतस्यानुक्रमणी स्मर्णार्हता ।
विदुषा वोपदेवेन श्रीमद्भागवतनुना ॥
हरिलीलेति नामाय हरिभक्तविलोस्वताम् ।
अस्या विलोकनादेव हरौ भक्तिर्विवर्धते ॥

Colophon.

इति विद्वच्चूडामणिपण्डितवोपदेवकृता हरिलीला समाप्ता ।

॥ भागवतम् ॥

222. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8¾″ × 2¼″. Leaves —239. 9 lines per page and 20—26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3200.

Colophon:

തൊള്ളായിരത്തി അമ്പത്തൊമ്പതാമാണ്ടു് കർക്കടകമാസം
൨൭-ാനു എഴുതിതീൎന്നിതു.

अनन्तशङ्करेण लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

Remarks—The Ms. is framed with ivory and contains *Skandhas* 3 and 11. The script is round and bold.

॥ भागवतम् ॥

223. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½″ × 2″. Leaves —33. 9 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —1400. Incomplete.

Remarks—The leaves are decayed. The numbering of leaves extends from 30

(ल) to 62. It contains *Skandha* 3 only without beginning and end.

॥ भागवतम् ॥

224. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—162. 10 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains only the 4th *skandha.* The colophon indicates that there are 30 chapters in it. No. 207 contains only 29 chapters while the printed book contains 31. The difference is due to the splitting up of some chapters.

॥ भागवतम् ॥

225. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—44. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1350.

Remarks—The Ms. is decayed. It contains 28 chapters in the 4th *Skandha* and a portion of the 29th. Five leaves are lost in the middle.

॥ भागवतम् ॥

226. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17¾"×2". Leaves—68. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—2000.

Colophon:

... ...

അറുനീററിതൊണ്ണൂററിരണ്ടാമതു മകരത്തായർ രണ്ടാം തീയതി തിങ്കളാഴ്ചനാൾ ഇപ്പുസ്തകമെഴുതിക്കടി

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

... ...

Remarks—The Ms. begins from chapter 23 in *Skandha* 4 and ends with chapter 6 in *skandha* 6. Leaves are decayed. The date of completion of the Ms. as evinced by the colophon is 2nd Makaram 692 M. E. (1517 A. D).

॥ भागवतम् ॥

227. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18"×2". Leaves—82. 4—11 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—

Remarks—The Ms. contains *skandha* 4 and 5 an is much decayed. The last Fol. is numbere 102, but FF. 46—63 and 101 are missing.

॥ भागवतम् ॥

228. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—145 10—11 lines per page and 15 letters per line Script—Malayalam. No. of Granthas—1400 Remarks—The Ms. contains *Skandha* 5 only.

॥ भागवतम् ॥

229. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—42. 18—21 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Remarks—Same as No. 228.

॥ भागवतम् ॥

230. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20'' \times 2''$. Leaves—86. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. is very old and comprises *Skandhas* 5 & 6 and the first two chapters in *Skandha* 7. It differs from the printed book in furnishing numerous readings.

॥ भागवतम् ॥

231. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—114. 9 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—*3600.*

Colophon:

... ... ॥ ... ...

അറുന്നൂററിത്തൊണ്ണൂററനാലാമത തിലാഞായറ ഏഴാംതിയതി
വിയാഴാഴ്ചനാൾ ഇന്നവമമെഴുതിക്കൂടി

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

... ...

Remarks—The Ms. begins from Fol. 52 (बन्न) and ends on Fol. 165 (ञन ञ्न). After Fol. 111 (ञम न) the numbering is as मन्न etc. The colophon at the close of the work discloses the date of completion of its transcription as Thursday, the 7th Thulam 694 M. E. *(1519 A. D.) It is* thus 418 years old.

|| भागवतम् ||

232. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17"×1¾". Leaves—245. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6370.
Remarks—The Ms. is much decayed and contains *Skandhas* 1—5 and 9 chapters in *Skandha* 6.

|| भागवतम् ||

233. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5"×2". Leaves—178. 12 lines per page and 18 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2400.
Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 6 and 7. Chapters 10 and 11 in the Ms. together form one chapter in the printed book.

|| भागवतम् ||

234. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼"×2". Leaves—133. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4150.
Remarks—Amṛtamathana is portrayed on the frame of the Ms. It contains *Skandhas* 6—9.

॥ भागवतम् ॥

235. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16¾″ × 1¾″. Leaves—154. 7 lines per page and 48 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—3250.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 6—9. It is very old and damaged.

॥ भागवतम् ॥

236. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2″. Leaves—99. 8—9 lines per page and 52 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The marginal portion containing the numbering of leaves is lost owing to decay. After the colophon occur the following lines:

കൊല്ലം ൯൱൬൰൨-ാമത മീനമാസം ൧൦-ാന്തി എഴുതിയ തേവാ
രത്തിലെത്തേവന്മാരുടെ സംഖ്യച്ചാര്ത്ത സാളഗ്രാമം പൊ
ട്ടാതെ ഉള്ളത. ൩൱൰. പൊട്ടിയതുപോലെ സാളഗ്രാമം
൩. പൊട്ടക്കല്ലുസുദർശനമായത. ശിവനാഭി ൨. പൊട്ടി
യ സാളഗ്രാമം ൯. എല്ലാംകൂടെ ആകെ സാളഗ്രാമം൩൱൯൨.
ശിവനാഭിക്കൂടെത്തൊന്നും ബാണലിംഗം ൯൰. സ്ഫടികലിംഗം
൧. ഒന്നിനാപീഠമില്ല. സ്ഫടികം ൯. മരതകബിംബം ൧. കല്ല

൩. അതിൽ മൂന്നം സാളഗ്രാമം പോലെ തന്നെ. ശേഷിൽ ഒന്ന വിശേഷിച്ചും സാളഗ്രാമം പോലെ തന്നെ ഒന്ന കൃഷ്ണശില്ല ഒന്ന കരിങ്ങ്യ. ആകെ ൩. മാർകൊണ്ട ബിംബം ൧. ഹനുമാൻ ആയത. വാർത്തബിംബം ൩൨. അതിൽ ഗണപതി ൨൧. കൃഷ്ണൻ ൨൪. ജൂഷ്ഠൻ (ഇഷ്ടൻ) ൩. അശ്വത്ഥം ൩. നിത്യം ൧. ചക്രം ൧. പിന്നെശേഷമൊള്ള ബിംബം ൧൯. ആകെ ൩൨. ബിംബം ആകെ ൧൩൪.

അതിനടുത്ത ഇടവമാസം ൨-ാന്തു എഴുതിയ കണക്ക സാളഗ്രാമം പൊട്ടിയത ൯. ഒട്ടു പൊട്ടിയത ൫. പൊട്ടാതെ ചരിയസാളഗ്രാമം ൻ. ശിവനാഭി ൪. സുദർശനം ൪. ഇടത്താം സാളഗ്രാമം ൨൫. വലിയ സാളഗ്രാമം ൨൧.

दानव्रयो घनत्रेन घनचित्रकरो ननु ।

ആകെ ൮൫.

॥ भागवतम् ॥

237. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—256. 17—21 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.

Colophon:

விபவநாம ஸம்வத்ஸரம் மீநமாஸம் ௩௨ தசமியும் சுக்ரவார்மும் ஶ்ரவண நக்ஷத்ரமும் ஶுபயோக ஶுபகரணமும் பெற்றனுள் கடையனல்லூர் கிருஷ்ணாபுரம் அருணப்பிரம்மஸ்வாமி உத்தரவேதி ராமசுப்ரு

പുത്തൂര് அப்பாசாஸ்த்ரிணா കൈലാസശാസ്ത്രുള്ളു വാത
കി ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധം പ്രാശിനവിലാസന

(Telugu script in the original)

ലിഖിതം அப்பாசாஸ்த்ரிணா லிகிதம்.

(Grantha script in the original)

अविरलकृतवर्णश्रेपणं पुस्तकेऽस्मिन्
रचितमनवसाने लेखिनीदूपणं वा ।
अनुचितमथवा यत्पत्रतो वर्णतो वा
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥
हरिः सर्वलोकशरण्यम् ॐ ॐ ॐ ।

(Telugu script in the original)

Remarks—The Ms. begins from Fol. 77 and comprises *Skandhas* 7—10. It is written in neat small hand.

॥ भागवतम् ॥

238. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 2½″. Leaves—110. 14 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. contains Skandhas 7—12.

॥ भागवतम् ॥

239. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—6″ × 1½″. Leaves—7. 9 lines per page and 27 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—100.

Remarks—The Ms. is very old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

240. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—4″ × 2″. Leaves—206. 9 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2550.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 8 and 9 and is well preserved.

॥ भागवतम् ॥

241. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17¾″ × 2¼″. Leaves—142. 11 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—7800. Incomplete.

Remarks—The Ms. opens with Fol. 182 (ञ छ न्न) and closes with Fol. 324 (ञ ञ ञ थ ष्क) containing

the portion from verse 26, chapter 1 *skandha* 9, to the close of chapter 13, *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

242. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17¾″ × 2¼″. Leaves—91. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 9 and 11 and the first 12 chapters of *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

243. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13¾″ × 11¾″. Leaves—60. 8—9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1530.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—30 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

244. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—

286. 6 lines per page and 40 letters per line. Script—*Malayālam*. *No. of Granthas—4300*.

Colophon :

*　　　*　　　*

.....　　　.....　　　.....

इदं पुस्तकं वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् ।

....　　　....　　　....

Remarks—The Ms. contains *skandha* 10 complete. The script is legible. The frame is made of ivory.

॥ भागवतम् ॥

245. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—167. 9 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4600.

Colophon :

...　　...　　...　　...　　...　　...

72-ാമാണ്ടു ചിങ്ങം...　　...　　...

...　　...　　...　　...　　...

തെക്കമണ്ഡപത്തുംവാതുക്കൽ കാര്യ്യ　　...

97-ാമാണ്ടു് ഒരുപ്രാവശ്യം.

98-ാമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

99-ാമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

30-ാമാണ്ടു് ചിങ്ങം മുതൽ തുലാം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

വൃശ്ചികം മുതൽ മകരം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

ആകെ 30-ാമാണ്ടു 4-പ്രാവശ്യമായി—
31-ാമാണ്ടു തുലാമാസം വരെ തെതവണ.
ഗ്രന്ഥമാർക്കും കൊട്ടുക്കൊല്ല ദേവേന്ദ്രൻ വന്നിരിക്കിലും.
കൊണ്ടുപോയാൽ തരാതരം നാമും പിന്നെ മറന്നുപോം.

Remarks—This Ms. contains all the 90 chapters in *skandha* 10. It omits the last stanza found in Ms. No. 244.

॥ भागवतम् ॥

246. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—172. 10—12 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Remarks—The frame is made of ivory. This Ms. also covers *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

247 BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—314. 9 lines per page and 53 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8750.

Remarks—A few leaves in the middle are damaged and worm-eaten. The frame of the codex

is made of ivory. On the front side of it is seen a carving of *Anantaśayana* with the Goddesses *Śrī*, *Bhū* and *Viṣṇupāriṣadas*. Flowers are carved on the reverse side. On the ivory plate on the opposite side is also carved the figure of *Veṇugopāla* between two *Gopikās*. Besides, there are carvings of Kāliyamardana and Viṣnupārsadas. The Ms. is much beautiful. It is read on the occasion of the Bhadradīpa for the well-being and longevity of H. H. The Mahārāja of Travancore.

॥ भागवतम् ॥

248. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—246. 6—7 lines per page and 45 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—4500.

Colophon:

... ...

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः

ആയിരത്തിതൊണ്ണൂററിനാലാമാണ്ടു് തുലാമാസം 12-ാനു-
സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രി കമാരൻ കൃഷ്ണശാസ്ത്രിണാ ലിഖിത
മിദം പുസ്തകം.

॥ शुभमस्तु ॥

Remarks—The script is bold and legible.

॥ भागवतम् ॥

249. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—211. 7—9 lines per page and 40—45 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Remarks—The colophon indicates the close of the 91st chapter. There are 4 or 5 additional verses at the close, beginning thus:

कृष्णो रक्षतु मां चराचरगुरुः कृष्णं नमस्ये सदा
कृष्णेनैव सुरक्षितोऽहमसकृत् कृष्णाय दत्तं मनः ।
कृष्णादेव समुद्भवो मम विभो कृष्णस्य दासोऽस्म्यहं
कृष्णे भक्तिरचञ्चलास्तु भगवन् हे कृष्ण तुभ्यं नमः ॥

॥ भागवतम् ॥

250. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$18'' \times 2''$. Leaves—80. 11—13 lines per page and 74 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500.

Remarks—This Ms. also comprises *skandha* 10 and is much damaged.

॥ भागवतम् ॥

251 BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf Size—8″×2 Leaves—108 9 lines per page and 64 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—3900

Remarks—The Ms is damaged It comprises the 10th *skandha* The number of chapters in it is reduced to 87 but the portion is complete

---

॥ भागवतम् ॥

252 BHĀGAVATAM

Substance—Palm leaf Size—11×1½ Leaves—186 9 lines per page and 46 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—4800

Remarks—The number of chapters seems to have increased owing to the difference in readings The following is seen after the colophon

"[illegible] മാണ്ടു തുലാമാസം 5 നു ബുധയാഴ്ചയും
മകയിരവും അപരപക്ഷത്തു പഞ്ചമിയും
വാഴുംപറമ്പിൽ രാമൻമാരാര പണിക്കര എഴുതിത്തീൎത്ത
ദശമഗ്രന്ഥം"

॥ भागवतम् ॥

253. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 2″. Leaves—101. 9 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2250.

Remarks—This Ms. also contains *skandha* 10. 14 leaves at the beginning are lost. The Ms. is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

254. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}$″ × $1\frac{3}{4}$″. Leaves—158. 11 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3500.

Remarks—This Ms. contains the first 78 chapters and a portion of 79 in *skandha* 10. The script is beautiful and legible. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

255. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″ × $1\frac{1}{2}$″. Leaves—166.

8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. contains 70 chapters and a portion of the 71st in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

256. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—10″×2″. Leaves—175. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—3850.

Remarks—*The Ms. contains chapters 1—70 and* 31 verses of 71 in *skandha* 10. It is in good condition. 21 leaves are left blank at the end.

॥ भागवतम् ॥

257. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″×2″. Leaves—61. 11 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3350.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—59 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

258. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″×2″. Leaves—110. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—55 and 23 verses in chapter 56 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

259. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¼″×2″. Leaves—272. 11 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. contains chapters 42—90 in *skandha* 10. There are certain differences between the readings in the Ms. and the printed edition. The readings in this Ms. are more appropriate.

॥ भागवतम् ॥

260. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11⅝″×2″. Leaves—58. 12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2200

Remarks—The Ms. contains 43 chapters in *skandha* 10. The readings do not differ much from the printed edition.

॥ भागवतम् ॥

261. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—68. 9 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1900.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—41 in *skandha* 10 and is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

262. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½" x 2". Leaves—229. 9 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayaḷām. No. of Granthas—1800.

Remarks—Same as No. 261.

॥ भागवतम् ॥

263. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" x 2". Leaves—90. 11 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—38 in *skandha* 10 while chapter 39 falls short of 2 verses.

॥ भागवतम् ॥

264. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—52. 10 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas 1800.

Remarks—This Ms. contains *skandha* 10 (chapters 1—33 complete and 34 incomplete).

॥ भागवतम् ॥

265. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″×2″. Leaves—37. 10 lines per page and 60 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains the first 29 chapters and a part of chapter 30 in *skandha* 10. The 1st three leaves are numbered alphabetically and the rest numerically. The size of the first three leaves is 11½″×1½″.

॥ भागवतम् ॥

266. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—58
8 lines per page and 34 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—1450.

Remarks—The Ms. contains the first 26 chapters
in *skandha* 10 and a portion of the 27th.

॥ भागवतम् ॥

267. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—92.
8 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—2200.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 11 and 12.

॥ भागवतम् ॥

268. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×1¾″. Leaves—84.
7 lines per page and 44 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. contains *skandha* 11 and is
slightly damaged.

|| भागवतम् ||

269. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—81. 9—10 lines per page and 33 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1600.

Colophon:

हरिः എണ്ണൂറ്റിഎഴുപത്തുനാലാമാണ്ടു കുംഭമാസം ൧-ാം-എഴുതിതീൎന്നിതു.

Remarks—The Ms. comprises *skandha* 11. From the colophon it is clear that the Ms. is 238 years old.

|| भागवतम् ||

270. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—41. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—950.

Remarks—The Ms. is very much decayed. It contains chapters 10—30 in *skandha* 11. 27 leaves are missing at the beginning. FF 36, 46 and 60 are also lost, the last Fol. is broken and FF 28—30 are misplaced. On the frame is inscribed "Devanārāyana".

॥ भागवतम् ॥

271. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22¼"×2". Leaves—119. 9 lines per page and 76 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—450.

Remarks—The Ms. is much decayed and contains chapters 1—10 (complete) and 11 (incomplete) in *skandha* 11.

॥ भागवतम् ॥

272. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1¼". Leaves—39. 6—7 lines per page and 34 letters per line. Script—Old Malayāḷam. No. of Granthas—550.

Remarks—Same as No. 271.

॥ भागवतम् ॥

273. BHAGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×2¼". Leaves—15. 9 lines per page and 48 Letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—400.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed. It contains chapters 1—8 and a fragment of chapter 9 in *skandha* 11.

|| भागवतम् ||

274. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″ × 2″. Leaves—144. 8—9 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 11 and 12 only. This varies much from the printed edition in readings and omits the following two verses towards the close of the 12th *skandha*:

"भवे भवे यथा भक्तिः पादयोस्तव जायते ।
तथा कुरुष्व देवेश नाथस्त्वं नो यतः प्रभो ॥
नामसङ्कीर्तनं यस्य सर्वपापप्रणाशनम् ।
प्रणामो दुःखशमनस्तं नमामि हरिं परम् ॥

These may have been interpolated in the Northern recensions of the text. The readings of the Southern text are better than those of the Northern recensions.

|| भागवतम् ||

275. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5¾″ × 2½″. Leaves—185. 10—12 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2050.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतम् ॥

276. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″×2½″. Leaves—63. 9—12 lines per page and 49 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतम् ॥

277. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″×2″. Leaves—62. 7—10 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. is very old and contains *skandhas* 11 & 12. The leaves are decayed and broken.

॥ भागवतम् ॥

278. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×1½″. Leaves—17. 9 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—600.

Remarks—The Ms. is decayed and contains *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

279. BHĀGAVATAM.

*Substance—Palm leaf. Size—8½″ × 2″. Leaves—*38. 9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—650.

Remarks—This Ms. contains only 12 chapters in *skandha* 12 whereas other Mss. and printed books embody 13 chapters. The story is completed in the 12th chapter. The 13th chapter dealing with the number of other *Purāṇas*, their authors etc., may be a later addition.

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसहितम्) ॥

280. BHĀGAVATAM

with Kṛṣṇapadīvyākhyā.

Substance—*Palm leaf.* Size—19″ × 2″. Leaves—306. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—13500.

Subject—Beginning—Same as No. 114, Vol. I.

End:

एतत्कपिलस्य देवहूत्याश्च संवादं सकलं पावनं पुण्यतमम् अनघे

(अथ)रहिते तस्मिन् निगदितमुक्तवानस्मि । तच्छ्रवणादिफल माह—

"य इदमभिशृणोति योऽभिधत्ते
कपिलमुनेर्मतमात्मयोगगुह्यम् ।
भगवति कृतधीः सुपर्णकेता-
वुपलभते भगवत्पदारविन्दम् ॥

आत्मयोगमिति । गुह्यमतोऽविज्ञेयम् (?)। आत्मा परः तद्विषयो योगः भक्तिज्ञानलक्षणः तस्य गुह्यमुपदेशरहस्यम् । भगवति कृतधीः जातभक्तिः भगवत्पदारविन्दं ब्रह्मोपलभते आत्मत्वेन प्राप्नोति । अस्मिन् स्कन्धे पुरुषावतारो हिरण्यगर्भावतारो रुद्रावतारः सनकाद्यवतारो नारदावतारो मन्वन्तरो वैकुण्ठावतारो वराहावतारः कपिलावतारश्च इति नवावतारा उपदिष्टाः । आदौ श्रीकृष्णावतारानुक्रमेण पुरुषाद्यवतारविस्तारोदीरणं तन्माहात्म्यप्रधानत्वमस्य शास्त्रस्य द्योतयति ।

ज्ञानं ददौ कपिलमूर्तिरकृत्रिमं यो
मात्रे मनोस्तनुभुवे निजतत्त्वनिष्ठः ।
आनन्दचिन्मयममर्त्यशिखामणिं तं
गोविन्दचन्द्रममात्मनि भावयामि ॥

Colophon :

इति श्रीपारमहंसश्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

सर्वव्याख्याविकल्पानां स्वयमेव प्रयोजनम् ।
पूर्वत्रापरितोषो वा विषयव्याप्तिरेव वा ॥
पदच्छेदः पदार्थोक्तिर्विग्रहो वाक्ययोजना ।

तात्पर्यकथनं चेति व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
अग्रे रेणुरनन्तरं घणघणद्ग्रैवेयघण्टारवः
पश्चादुस्रवदूधसां पथि गवामुच्चावचा हुंक्रियाः ॥
तारो वेणुरवस्ततः परिमळस्तस्यास्तुळस्याः पुन-
स्तापिञ्छद्युति पिञ्छशेखरि किमप्यायाति रम्यं महः ॥
श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Author—See No. 114.

Remarks—This commentary will be of immense service if read after studying *Prasthānatraya.* The commentator establishes by reason and authority that the Bhāgavata is a *śāstra.*

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसहितम्) ॥

281. BHĀGAVATAM
with Kṛṣṇapadīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2½″. Leaves—276. 11 lines per page and 78 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—15000.
Subject—Same as No. 114, Vol. I.
Beginning—Same as No. 124, Vol. I.
End :

चित्रं तदेतदुरुगायविचित्रलीला-
विध्वस्तकल्मषपदम्बकमुक्तिरूपम् ।
स्त्रीणां च दुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं
ग्रामाङ्गनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थाः ॥

उरुगायविचित्रलीला उरुगायस्य विचित्रा अत्याश्चर्यरूपा लीला स्त्रीणां च दुस्त्यजकृतान्तजयापवर्गं मृत्युभयविमोक्षं प्रति स्यादिति यदेतत् तन्न चित्रम् यतो विध्वस्तकल्मषकदम्ब-कमुक्तिरूपं विध्वस्तं कदम्बककल्मषं कदम्बकं (?) यैः तेषां मुक्तैः स्वरूपमव्यभिचार... ... ...तत्साधनं भवति । अस्य मुमुक्षुताधिकारत्वादित्यर्थः । भगवत्सेवार्थिभिः गृहा-स्त्रप्रजनमच्यवानुष्ठेयमिति सूचयितुं पुनर्वचनम् । ग्रामाङ्गनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्था इति । उरुगाय एव प्राप्योऽर्थः । अत्र सम्भोगविप्रलम्भशृङ्गारसङ्करः ।

अलं कमललोचनः स्वजनसम्पदे जृम्भते
सदेति बहुभाषया यदधुनापि भक्तानयाँ ।
विभर्त्यभयमद्वयं सुखमखण्डमापादयन्
मनस्यमलतां गते चरणचिन्तनेनात्मनः ॥

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णानन्दपूज्यपाद-शिष्यस्य श्रीमद्राघवानन्दमुनेः कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः ।

नमोऽस्तु तेजसे धेनुपालिने लोकपालिने ।
राधापयोधरोत्सङ्गशायिने शेषशायिने ॥

* * * *

Author—Same as No. 114, Vol. I.

Remarks—The script is beautiful and legible. As a commentator on stutis, Rāghavānandamuni deserves a higher rank than that of Śrīdhara-svāmin.

———

॥ भागवतम् (जयमङ्गलोपेतम्) ॥

282. BHĀGAVATAM
with Jayamaṅgala.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—242. 12 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—9350.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning:

हरिः । ओम् । शुभमस्तु ॥

वन्दे तं देवकीसूनुमवनेरवनाय यः ।
अवा (त)रद्यदुकुले प्रार्थितः पद्मयोनिना ॥

जगज्जनिस्थेमविनाशकारिणा ... ... समुद्धृतारिणा ।
विहारिणा प्राणिभिरिद्धहारिणा जितं श्रितानां हरिणाघहारिणा ॥
एवं स्कन्धेषु नवसु विभूतीर्जगदात्मनः ।
कृष्णस्य वर्णयामास विस्तरेण महामुनिः ॥
इदानीं दशमे साक्षात्कृष्णस्याद्भुतकर्मणः ।
कीर्तिं विस्तरतो वक्ति राज्ञा पृष्टः शुकः स्वयम् ॥
आद्याध्यायचतुष्केण समस्तार्थमुदीर्यते ।
भूभारहरणार्थाय कृष्णस्य जनिरद्भुता ॥
नानाविधा हरेः क्रीडा व्रजे वृन्दावने तथा ।
मथुरायां द्वारवत्यां शिष्टाध्यायैः प्रकीर्त्यते ॥
द्वाभ्यां नवत्याध्यायानां दुष्टानां निग्रहस्तथा ।
अनुग्रहश्च साधूनां वर्ण्यते हरिणा कृतः ॥

अध्याये प्रथमे तत्र देवक्याः पाणिपीडनम् ।
तथा कंसेन विहितं वर्ण्यते च कथान्तरम् ॥
श्रवणाञ्जलिभिः प्रेम्णा पातुं कृष्णकथामृतम् ।
अनुष्टुबन्तुक्तम् (?) ।

नृपः— कथितो वंशविस्तारो भवता सोमसूर्ययोः ।
राज्ञां चोभयवंश्यानां चरितं परमाद्भुतम् ॥

* * * * *

End:

मर्त्यस्तयानुसवमेधितयानुवृत्त्या
श्रीमत्कथाश्रवणकीर्तनचिन्तयैति ।
तद्धाम दुस्तरतरं जनतापवर्गं
ग्रामाद्वनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थाः ॥

श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनयुक्तया चिन्तया संवर्धितया तयानुवृत्त्या तन्निष्ठत्वेन तस्य धाम लोकमेति । लोकत्वेऽपि कालानाकलितमित्याह दुस्तरेति । दुर्लभपुरुषार्थत्वमाह ग्राममिति ।

Colophon:

इति कौशिकतिलकतातार्यसूनुश्रीनिवासाचार्यस्य कृतिषु श्रीभागवतव्याख्याने जयमङ्गले प्रथमोऽध्यायः ।

इति श्रीमद्भागवतमहापुराणे सव्याख्याने दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः ।

पार्थिवनामसंवत्सरे चैत्रमासे पञ्चविंशतिदिवसे शुक्लपक्षे दशमस्कन्धः संपूर्णः । समाप्तः ।

Author of the commentary—Śrīnivāsācārya, son of Tātācārya.

Remarks—Comparatively speaking many additions and omissions are to be noted in this text, though the author follows Śrīdharasvāmin closely. He may be identical with Śrīnivāsācārya, the commentator on Taittirīyopaniṣad, Praśnopaniṣad and Mahābhārata.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

283. BHĀGAVATAM

with the commentary Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—272. 10—13 lines per page and 64 letters per line. Script—*Malayāḷam*. *No.* of Granthas—12500. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभागवते महापुराणे चतुर्थस्कन्धे सव्याख्याने त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरवे नमः ।

Author of the commentary—Śrīdharasvāmin.

"लिखितं प्रथमस्कन्धं रामकृष्णाग्रधानिना ।"

Remarks—The benedictory verses are probably composed by the scribe. The commentary is

well known and has been printed at the Nirnayasagar Press, Bombay. Designs are carved on the frame of the Ms The colophon under No 284 discloses the name of the commentator

---

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

284. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf Size—15″×1½″. Leaves—117 9 lines per page and 74 letters per line Script—Grantha No of Granthas—4900. Incomplete.

Colophon

इति श्रीभागवते महापुराणे भावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायामष्टादशसाहस्रिकायां संहितायां पारमहंस्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥

श्रीकृष्ण.... .... ॥

Remarks—The commentary comes upto the 13th verse, chapter 2, skandha 3 Śrīdharasvāmin quotes profusely from Kumārila Bhatta in support of his views So it is clear that Śrīdharasvāmin is posterior to Kumārila Śrīdharasvāmin is credited with the following works

1. Bhagavadgītā Tīkā (Subodhinī)

2. Bhagavadgītāsāraṭīkā
3. Bhāgavatapurāṇa Tīkā (Bhāvārthadīpikā)
4. Viṣṇupurāṇa Ṭīkā
5. Vedastuti Tīkā
6. Vrajavihāra

(Refer to page 669 C. C.)

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

285. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¾″. Leaves—40. 8 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500.

Colophon:

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains the first 16 chapters and a portion of the 17th in *skandha* 5.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

286. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2¼″. Leaves—280. 12—14 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11000.

Colophon:

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे चतुर्विंशोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः । सम्पूर्णम् । हरिः । ओम् । शुभमस्तु ॥

Remarks—The frame of the Ms. is painted with colours. The Ms. comprises *skandhas* 5—9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

287. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¾″. Leaves—108. 9 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4400.

Colophon:

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे चतुर्विंशोध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः ।

Remarks—In the last Fol. are given three verses from chapter 22 in the 8th *skandha* of the Bhāgavata describing the annihilation of Bali. About 60 leaves are left blank in the end. The work contains *skandhas* 8 & 9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

288. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—156. 13 lines per page and 98 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—12400.

Colophon :

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने नवतितमोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । दशमस्कन्धः समाप्तः । श्रीकृष्णाय नमः ।

Remarks—The Ms. consists of the Text and Commentary of *skandha* 10.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

289. BHĀGAVATAM
with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—$18'' \times 2''$. Leaves—155. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6800.
Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे पारमहंस्यायां संहितायां एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः ।

एवमेकादशस्कन्धपदभावार्थदीपिका ।
स्वाज्ञानध्वान्तभीनेन श्रीधरेण प्रकाशिता ।
इदं नानातिगूढार्थश्रीमद्भागवतं क्व नु ॥
मन्दबुद्धिरह कृष्णे प्रेम किं किं न कारयेत् ।

इति श्रीभागवते मव्याख्याने द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः
हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

भावार्थदीपिकामेतां भगवद्भक्तवल्लभाम् ।
श्रीपरानन्दपादाब्जभृङ्गश्रीः श्रीधरोऽकरोत् ॥

Remarks—Same as No 284

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

290 BHĀGAVATAM

with Bhavārthadipika

Substance—Palm leaf Size—13′×1¾′ Leaves—172 11 lines per page and 50 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—5950

Subject—Same as No 114, Vol I

Colophon—Same as No 289

Remarks—The Ms contains *Skandhas* 11 and 12 Three verses beginning with "इत्यनेकविध ता" at the opening and four beginning with "स्वयाए" at the close of the commentary

are omitted besides two verses in the text beginning with "भवे भवे" and their commentary. The commentary extends only upto chapter 25 of the 11th *skandha.*

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

291. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—191. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning:

....ന്റെ ഗതി പ്രവൃത്തി-അതിനെച്ചോദിച്ചാൾ- शुचिस्मिता--അത്രെ അവൾ നിർവ്യാജമായിരിക്കിന്ന മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടിയിതന്നൊരുത്തി. അവൾ ഭഗവാന്റെ പ്രവൃത്തിയെ ച്ചോദിച്ചാൾ. तस्या इति ।

तस्या आवेदयत् प्राप्तं सरामं यदुनन्दनम् ।
उक्तं च सत्यवचनमात्मोपयमनं प्रति ॥

तस्यै सरामं यदुनन्दनं प्राप्तमावेदयत् । അബ്രാഹ്മണൻ അക്കന്യകയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണനെ ശ്രീരാമനോടുകൂടിയെഴുന്നെള്ളിയവാറു അറിയിച്ചാൻ. आत्मोपयमनं प्रति उक्तं च सत्यवचनमावेदयत्- ആത്മോപയമനം തന്റെ ഉപയമനം- അതിനെ

കുറിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണനാൽ ഉക്തമായിരിക്കുന്ന സത്യാചാരത്തെയു മറിച്ചു "तामानयिष्य उन्मथ्य राजन्यापसदान् मृधे" എന്നെല്ലാം ശ്രീകൃഷ്ണനരുളിച്ചെയ്ത വചനത്തെയുമറിച്ചു

तामिति—

"तमागतं समाज्ञाय वैदर्भी हृष्टमानसा ।
नपश्यन्ती ब्राह्मणाय प्रियमन्यन्ननाम सा" ॥

End.

तामिति—

तं सन्निरीक्ष्य भगवान् सहसोत्थितः श्री-
पर्यङ्कतः सकलधर्मभृतां वरिष्ठः ।
आनम्य पादयुगले शिरसा किरीट-
जुष्टेन साञ्जलिरवीविशदासने स्वे ॥

भगवान् तं सन्निरीक्ष्य सहसा श्रीपर्यङ्कत उत्थितः किरीट-जुष्टेन शिरसा पादयुगलमानम्य साञ्जलि स्वे आसने अवीविशत् । ഭഗവാൻ അശ്രീനാരദനെ നിരീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് സഹസാ ശ്രീപര്യങ്കത്തിങ്കൽ ഉപവേശനം ചെയ്യിപ്പിച്ചു ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ദൂരത്തിങ്കൽ നിന്നെ ശ്രീനാരദനെഴുന്നള്ളുന്നവാറ് കണ്ടിട്ട പൊടുന്നനെ ശ്രീഭഗവതീടെ അംശംകൊണ്ടുണ്ടായിരിക്കുന്ന രുക്മിണീടെ പര്യങ്കം കിടക്ക രെതങ്കൽ നിന്നെഴുനീററ് കിരീടാലംകൃതമായിരിക്കുന്ന ശിരസ്സുകൊണ്ടു ശ്രീനാരദൻെറ ശ്രീപാദങ്ങളിൽ തല വട്ടമാറു നമസ്കരിച്ചു കൈകൂപ്പിത്തൊഴുതും ചെയ്തു തൻെറ ആസനത്തിംകലിരുത്തി ശ്രീനാരദനെ सकलधर्मभृतां वरिष्ठः ... ...ഞങ്ങി.... ....

Colophon:

इति श्रीमागवते दशमस्कन्धे मव्याख्याने चतुष्पञ्चाशोऽध्यायः ।

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने एकोनसप्ततितमोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms contains FF 139—329, embodying chapters 54—70 of the 10th *skandha* Though the revised Palace Catalogue mentions it as "भागवत भावार्थदीपिकोपेतम्" it comprises only a Malayālam commentary

॥ भागवतकथानुक्रमणी ॥

292 BHĀGAVATAKATHĀNUKRAMAṆĪ

Substance—Palm leaf Size—$21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$ Leaves—15 8 lines per page and 80 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—600 Incomplete

Subject—An abridgment of the Bhagavata

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अथ प्रबन्धकर्ता श्रीवेदव्यासः प्रथमश्लोकेनेष्टदेवतावन्दनं कृत्वा द्वितीयतृतीयाभ्यां श्लोकाभ्यां विषयप्रयोजनाधिकारिनिर्देशं पुराणस्य सारतरमणीयत्वनिर्देशं च कृत्वा चतुर्थश्लोकमारभ्य सूतशौनकसम्वादमुक्तवान् । तत्र शौनकः सूतं मूर्तामूर्तलक्षणां तत्प्राप्त्युपायभूतं शुद्धधर्मं च पृष्टवान् । तत्र सूतस्तावद् गुरुवन्दनं कृत्वा तत्प्राप्त्युपायभूतो धर्मो भगवद्-

क्तिवर्धनरूपो धर्म इत्युक्त्वा शुश्रूषोरित्यादिना भक्तेरुद्भवप्रकारं चोक्त्वा तत्रैव किञ्चिदमूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'जगृहे पौरुषमि' त्यादिना अवतारवर्णनेन मूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'एतद्रूपमि' त्यादिना पुनरप्यमूर्तं ब्रह्म चोक्तवान् ....

....

End:

एवं शौनकादिमहर्षयः सूताच्छुकपरीक्षित्संवादरूपेण भागवतीं पुराणसंहितां श्रुत्वा निखिलपुराणसंहिताभेदजिज्ञासया सूतमूचुः— वेदविभागप्रकारं वदस्व इति विचारितवन्तः। तच्छ्रुत्वा सूत उवाच। यथा श्रीवेदव्यासोऽवतीर्य वेदान् विभज्य शिष्यानध्याप्य तैरेकैकस्य वेदस्य शाखाप्रभेदान् कारयित्वा बहुप्रकारं वेदविभागं कृतवान्। तत्तथा विस्तरेण वर्णितवान् सूतः। पुनर्वेदार्थप्रकाशकाः पुराणसंहिता यथाविभागमुपपादितवान्। पुनर्निखिलपुराणप्रतिपाद्यस्य श्रीनारायणस्य मायाविभवं प्रशंसन् श्रीमार्कण्डेयस्य चरितमुक्तवान्। पुनर्भगवत्परितोषस्य परमोपायं क्रियायोगं दर्शयन् महापुरुषविन्यासमुपदिष्टवान्। तथा सूर्यव्यूहं च। तदनन्तरं प्रथममारभ्य द्वादशैकादशस्कन्ध.... ....

ध्यायमवसानं कृत्वा सकलस्कन्धार्थः प्रतिपादितः। अस्मिन् भागवते पुराणे.........तिशयं माहात्म्यमपि वर्णितम्। श्रवणकीर्तनफलमपि प्रदर्श्य परमगुरु स्वस्य गुरुमपि नमस्कृत्य एकप्रकारं संहितानिगमनं कृतवान्। पुनस्तदेव म......कत्समुपसंहर्तुमारब्धः सूतः सकलपुराणप्रतिपाद्यं साक्षात् परमगुरुरूपं श्रीनारायणं नमस्कृत्याशिषः प्रार्थितवान्। पुनरष्टादशपुराणानां ग्रन्थ-

संख्यामनुक्रमिष्यन् श्रीमद्भागवतसम्प्रदायतात्पर्यमुपपाद्य व्याख्यानप्रकारमप्युपदिदेश । अनन्तरं सूतः परमाद्भुतस्य ईश्वरस्य सर्गस्थितिसंहाररूपाणां माया .... सानां च अन्तर्यामितया स्थित्वा जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिरूपधीविलासानां साक्षिभूततत्त्वमस्यादिमहावाक्यैर्भागलक्षणया लक्ष्यं चिन्मात्रमात्मवस्तु एकमेव गायत्रीप्रतिपाद्यम् । तदेव श्रीमद्भागवतेऽपि प्रतिपाद्यं भवति । तात्पर्यार्थं .... तेन एतत् सम्बोधयन् गायत्र्या उपसंहारं करोति श्रीमद्भागवतं पुराणरत्नमप्युपक्रमन्यायमनुसृत्य । एवं हि तात्पर्यलक्षणम् ।

"उपक्रमोपसंहारावभ्यासोऽपूर्वता फलम् ।
अर्थवादोपपत्ती च लिङ्गं तात्पर्यनिर्णये" ॥

इति न्यायाद् गायत्र्या समारब्धां पुराणसंहितां ... ... मुपसंहृत्य उपसंहारं निगमनं कुर्वन् अनन्तरं पुराणस्य आदिगुरुं श्रीनारायणं चरमगुरुं श्रीशुकमपि नमस्करोति ।

Colophon:

एवं वर्णितमेकादशस्कन्धार्थम् ....

Author:

Remarks—This is a simple prose work epitomising the whole of the Bhāgavata.

॥ भागवततात्पर्यदीपिका ॥

293. BHĀGAVATATĀTPARYADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—9½"×2". Leaves—8.

10 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—180. Complete.

Subject—A supplementary index of the contents of the Bhāgavata.

Beginning:

हरिः ॐ ।

सत्यज्ञानानन्दरूपं कृष्णं नत्वा जगद्गुरुम् ।
क्रियते श्रीभागवततात्पर्यार्थप्रदीपिका ॥ १ ॥
चिन्मुद्राविलसत्पाणिपङ्कजं भ्रमनाशनम् ।
श्रीदक्षिणामूर्तिमहमाश्रये जगदाश्रयम् ॥ २ ॥

श्रीमद्भागवते महापुराणे सकलोपनिषत्सारभूते प्रतिपाद्यं वस्तु तावत् सकलश्रुतिशिरःप्रसाधितं सच्चिदान(न्द)स्वरूपं परं ब्रह्मैव । तच्चात्मात्मनसगोचरत्वाद्ज्ञेयमिति परमकारुणिको भगवान् बादरायणो महर्षिः अनायासेन मुमुक्षूणां तज्ज्ञानासाधारणकारणं श्रीहरिभक्तियोगमेव श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनादिप्रशंसापूर्वकं निरन्तरं वर्णयामास ।

End:

ब्रह्मण एवान्तःकरणसम्बन्धमात्रेणैव जीवत्वकल्पनया जीवब्रह्मणोरखण्डैकरसत्वेन घटाकाशमहाकाशयोरिव एकत्वाच्च तथैव सर्वेष्वपि स्कन्धेषु तत्र तत्राभ्यासाच्च न भेदगन्धावकाश इति श्रीमद्भागवतसिद्धान्तार्थरहस्यमिति सर्वं निरवद्यम् ॥

Colophon:

श्रीभागवततात्पर्यजिज्ञासूनामियं कृतिः ।
मया विरचिता कृष्णः प्रसीदतु ममानिशम् ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीमहागणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः । गुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः ॥

Author:

Remarks—The Ms. is decayed and worn out. The realities of Jiva and the supreme soul and the proportionateness in the creation of the world occurring in the Bhāgavata are likened with due reference to the doctrines of the Upanisad.

॥ भागवतव्याख्या ॥

294. BHĀGAVATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—15. 6—7 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Exposition of the Bhāgavata with due reference to the meaning of words.

Beginning:

॰ त्यवबोधरूपेण विधित्सुः कर्तुमिच्छुः । अवतीर्ण इति शेषः । लोकव्यतिकरं लोकनाशम् । शिथिराय अवमोचनाय । मत्तं सुरादिना भ्रष्टबुद्धिम्, प्रमत्तं कर्तव्यविस्मरणशीलम्, उन्मत्तं ग्रहग्रस्तम् । जडं बोधशक्तिरहितम्... ... ...

End:

मत्स्वाङ्गो नाम राजासीदयोध्याधिपतिः पुरा ।

तामिन्द्रः प्रार्थयाञ्चक्रे पार्ष्णिग्राहं रिपोर्जये ॥
तं बाढमित्युपामन्त्र्य तेन गत्वा त्रिविष्टपम् ।
असुरैः संयुगं कृत्वा जित्वा चासुरदानवान् ॥
....स्थानं जगामाथ शक्रस्य स नराधिपः ॥
इन्द्रः प्रोवाच तं हृष्टो वृणीष्वेष्टं वरं मम ।
इत्युक्तः स नृपस्तत्र चिन्तयानः पुनः पुनः ।
कं वृणोमि वरं ह्यस्मान्मद्बाहुबलमंथयात् ॥
तथापि नेति वक्तव्य... ... . ।

Colophon:

प्रथमस्कन्धे एकोनविंशोऽध्यायः । समाप्तः प्रथमस्कन्धः ।

Author:

Remarks—The Ms. opens on Fol. marked ๑൲ and closes with Fol. marked ൠ. It is worm-eaten. It comprises the commentary on the Bhāgavata from verse 34, chapter 7, *skandha* 1 to verse 13, chapter 1, *skandha* 2. The commentary is very brief dealing as it does with the explanation of difficult words.

॥ भारतम् ॥

295. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7⅞"×1⅞". Leaves—38. 7—8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—500.

Subject—The story of the Kauravas and the Pāṇḍavas and the doctrines connected therewith.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते आदिपर्वणि पौलोमे पर्वसंग्रहो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises only the first 2 chapters of the Ādiparva. After the colophon occur the lines beginning with: "अभवद्विरतं लोके".

॥ भारतम् ॥

296. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23¼" × 1½". Leaves—62. 7—9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

श्रीमद्भारते आदिपर्वण्यास्तिके चत्वारिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. comprises chapters 1—40 of the Ādiparva.

॥ भारतम् ॥

297. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1¼". Leaves—226. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10200.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां सम्भवपर्वणि द्विशततमोऽध्यायः । सम्भवपर्व समाप्तम् । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनन्दनाय च ।
नन्दगोपकुमाराय गोविन्दाय नमो नमः ॥

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks —The Ms. comprises the Pauloma, Āstika and Sambhava parvas, sub-divisions of the Ādi-parva. The published edition (Nirnayasagar Press, Bombay) omits the closing portion of the Sambhavaparva herein found, with less variants in reading.

॥ भारतम् ॥

298. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—64.

7 Lines per page and 40 letters per line. Script —Old Malayālam. No. of Granthas--1100.

Subject—Same as No. 295.

Colophon:

इत्यास्तिके अष्टत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् ।

हरिः । वासुदेवाय नमः ।

Remarks—The Ms. is much decayed. The Āstika Parva which forms a sub-division of the Ādiparva is *completed herein. The first* three leaves are lost.

॥ भारतम् ॥

299. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20″ × 1½″. Leaves—102. 5—7 lines per page and 48 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 295

Colophon:

इत्यास्तिके... ... ...

सप्तत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

....

....

हरनामासवासक्तमत्तभृङ्गीं नमाम्युमाम् ।
नमः शशिकलाकोटि.... ... ।
.... ॥
श्रीकेशवलिखितम् । श्रीशङ्कराय नमः ।

करारविन्देन (पदारविन्दं)
(मुखार)विन्दे विनिवेश (य)न्तम् ।
वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं
बालं मुकुन्दं (मनसा स्मरामि) ॥

....

Remarks—The Ms. is decayed. It comprises the Pauloma and Āstika parvas. The leaves 1, 2 and 4 are missing.

॥ भारतम् ॥

300. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$ Leaves—52. 8--9 lines per page and 24 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि ययातिदौहित्रप्रशंसनं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The first Fol. of the Ms. is missing.

॥ भारतम् ॥

301. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—207. 10 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayālam and Grantha. No. of Granthas—11650.

Colophon:

इति संभवपर्वणि त्रिसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters of the Sambhavaparva which forms one of the four sub-divisions of the Ādiparva.

॥ भारतम् ॥

302. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25" × 2". Leaves—272. 7 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7600.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि खाण्डवदाहशाङ्गोपाख्याने च(न?र)ग्रहणं नाम द्विशततमोऽध्यायः ।

खाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. begins from the 4th chapter in Sambhavaparva and extends to the end of Ādi-

parva. It is very much decayed. Four leaves at the beginning are missing.

॥ भारतम् ॥

303. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size. 21″×2″. Leaves—140. 8 lines per page and 64 letters per line. Script—*Malayālam No. of Granthas—4500.*

Colophon :

इति संभवपर्वणि सुगद्राहरणे चतुरशीतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. begins from the 7th chapter of Sambhavaparva and contains 185 chapters.

॥ भारतम् ॥

304. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—2.″×2″. Leaves—247. 8—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8350.

Colophon :

इति (सम्भवपर्वणि ?) महाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि वरग्रहणं नाम द्विशततमोऽध्यायः । स्वाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

विष्णवे व्यासरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे ।
नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः ॥
ओं नमो नारायणाय ।
श्रीरामलिखितमिदं पुस्तकं पुण्यवर्धनम् । हरिः । नारायणाय नमः ।

Remarks—The Ms. comprises the whole of Ādiparva beginning from the 60th chapter (i. e., the 2nd chapter in Aṃśāvataraṇaparva). It is very old. The missing portion (138—152) is replaced by 12 new leaves written in grantha script.

॥ भारतम् ॥

305. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—189. 10—13 lines per page and 78 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—10600.

Colophon :

... ...भारते शतसहस्रसंहितायां सम्भवपर्वण्येकाधिकद्विशततमोऽध्यायः । ... ...

கூ௲௮௱-ஷூ பங்குனிமாஸம் உ௬-உ அமுதகுண
வளநாடு கட்டாணி மங்கலமான செண்பகராமச் சது
ர்வேதிமங்கலத்து பட்டகளில் ஸாமவேதரமஹிதுரு

மலெ அப்பன் சிரானன் இச்சுரவரியாகு எழுதி (குடுத்த) ஏடு * * * *

Remarks—The Ms. is very old, decayed and partly eaten away by white ants.

॥ भारतम् ॥

306. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—2′ $\frac{3}{4}$″ × 2″. Leaves—327. 9—11 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि खाण्डवदाहे वरग्रहणं नामाष्टाशीतिशततमोऽध्यायः । खाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

ഇന്ത സംഭവപർവം കോവിൽപണ്ടാലെക്കതി ഉപയ്യപരി ശ്രേയസ്സുണ്ടാകവേണമെണ്ടു കൃഷ്ണാപുരത്തിലിരക്കും കോദണ്ഡരാമാവതാനി സ്വഹസ്തലിഖിതം പണ്ഡാലെ എന്നെ രക്ഷിക്കേറോമണ്ടു ശൊന്നതും സത്യമായിരിക്ക കടവതു.

इति श्रीमहाभारते ... .सभापर्वणि धृतराष्ट्रपश्चात्तापो नाम सप्तदशशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains Sabhāparva in addition to Ādiparva beginning from Aṃśāvataraṇaparva as in No. 304. In the colophon at the

end of the Ādiparva it is said that the Ms. was written by one Koḍaṇḍarāmāvadhāni and submitted to Koil Tampuran. Hence the Sabhāparva may be a later addition. The leaves relating to the Sabhāparva are also separately numbered.

॥ भारतम् ॥

307. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—204. 15 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Colophon :

"തുളായിരാമാണ്ടു മേടമാസം ഇരുപത്താറാന്തി വിശാഖ
നക്ഷത്രവും ശനിയാഴ്ചയും എഴുതിമുകിച്ചേൻ. കുറോവിസ്ഥാ
ണനാഥഭട്ടർപുത്രൻ ശ്രീ ഗോപീനാഥസുന്ദരവരരാജപ്പെരു
മാറം സ്വഹസ്തലിഖിതം"

Remarks—The Ms. belongs to the southern recension of the Bhārata. Ādiparva and Sabhāparva contain 260 and 103 chapters respectively against 264 and 120 in the printed book. The frame is painted with colours.

॥ भारतम् ॥

308. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2½″. Leaves—386. 14 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—24300.

Colophon:

इत्युद्योगपर्वणि पञ्चदशोऽध्यायः ।

Remarks—Even though this Ms. contains only 189 chapters in Ādiparva against 264 and 260 in some others, the closing portions are identical.

॥ भारतम् ॥

309. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½″×2″. Leaves—180. 9 lines per page and 52 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4300.

Colophon:

इति श्रीमद्भारते शतसाहस्रिकायां संहितायां सभापर्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । सभापर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains 118 chapters and the variants in reading are noteworthy.

|| भारतम् ||

310. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″—2″. Leaves—96. 12—13 lines per page and 70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5250.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि शतसाहस्रिकायां संहितायां धृतराष्ट्रपश्चात्तापो नाम विंशच्छततमोऽध्यायः । सभापर्व समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The readings vary much from those in the printed book. The Ms. comprises 120 chapters in Sabhāparva while the printed works contain only 103. It is written in neat legible hand.

|| भारतम् ||

311. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 1¼″. Leaves—111. 9 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4700.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. contains only 118 Adhyāyas.

॥ भारतम् ॥

312. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—163. 7—9 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां सभापर्वण्युपद्यूते धृतराष्ट्रानुतापो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः.... ....

വൃഷവർഷം തൈമാസം 13-നു പള്ളപ്പെട്ട വെംകടീക്ഷിതതടെയ സഭാപർവ്വം എഴുതിമുടിഞ്ഞിതു്.

Remarks—The Ms. is very old and decayed. It contains 118 chapters.

॥ भारतम् ॥

313. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7¼" × 1⅜". Leaves—41. 8 lines per page and 24—30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Remarks—As in many of the Mss. the number of chapters in the Sabhāparva differs from that of the printed work. Variant readings also are noticeable. The first Fol. discloses a musical composition.

॥ भारतम् ॥

314. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{8}'' \times 2\frac{3}{8}''$. Leaves —211. 11 lines per page and 90—102 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—14000.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीमदारण्यपर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नामैकोनविंशतितमोऽध्यायः। आरण्यपर्व समाप्तम्। गोविन्दाय नमः।

ஆமசயிக-ஞு பங்குனி மீ௨ அரண்யபர்வம் முகிஞ்
சது இடத்தறைபோத்திக்கு வருசேவான் எழுத்து.

Remarks—The letters are very small but legible and attractive. The colophon gives the date of the Ms.

॥ भारतम् ॥

315. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{8}'' \times 2''$. Leaves—172. 11 lines per page and 80—85 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—9750.

Colophon :

इत्यारण्यके द्वात्रिंशद्विशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains chapters 1—233 in Āranyaparva.

॥ भारतम् ॥

316. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1¾″. Leaves—227. 8 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8200.

Colophon :

इत्यारण्यपर्वणि । इति श्रीमहाभारते शतसहास्रिकायां संहितायां (आरणेय) पर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनत्रिंशत्तमोऽध्यायः । आरण्यपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed and old. It extends from chapter 100 to the end of the Vanaparva.

॥ भारतम् ॥

317. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8½″ × 2″. Leaves—49. 10 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—980. Incomplete.

Colophon :

इत्यारण्यपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. extends from the 50th chapter to verse 43 in chapter 77. 40 verses occur *after the colophon dealing with the Phalaśruti.*

॥ भारतम् ॥

318. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—62. 10 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayālam.

Remarks—The Ms. extends from the 236th chapter in Āranyaparva to its end. Chapter 236 in the Ms. is the same as chapter 245 in the printed edition. The Āranyaparva in the former comes to a close with the Kundalaharana but in the latter there is an additional chapter viz. Āraneyaparva. The leaves are eaten by white ants.

|| भारतम् ||

319. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—357. About 8—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—12050.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां श्री-
मदारण्यपर्वणि युधिष्ठिरवरदानो नाम एकोनशताद्विशततमोऽध्यायः ।

शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. completely covers the Āranya-parva. The total number of chapters in it differs from that of the printed book.

|| भारतम् ||

320. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—288. About 8—12 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9700.

Colophon :

(इत्यारण्यपर्वणि) इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीमदारण्यपर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनत्रिशततमोऽध्यायः । आरण्यपर्व समाप्तम् । सम्पूर्णम् ।

Remarks—The readings in this Ms. and those in the printed editions differ considerably.

॥ भारतम् ॥

321. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—367. 10 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—19000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां उद्योगपर्वणि पाण्डवयुद्धसन्नाहो नाम द्विशततमोऽध्यायः । उद्योगपर्व समाप्तम् । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

Remarks—This Ms. comprises 299 chapters in Vanaparva and 200 in Udyoga. The printed books contain only 196 chapters in Udyoga.

॥ भारतम् ॥

322. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″×2″. Leaves—215. About 12—15 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11800.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । विराटपर्वं समाप्तम् ।

വിരാടപൎവ്വം സാധാരണവൎഷം ആടിമാസം മൂന്നാന്തി എഴുതി മുകിച്ചോം. കാഹസ്ഥാണുനാഥഭട്ടേർപുത്രൻ സുന്ദരവരദരാജപെരുമാൾ സ്വഹസ്തലിഖിതം.

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. comprises the Āraṇya and Virāṭa parvas. The former consists of 98 chapters and the latter 77 against 78 in the printed book.

॥ भारतम् ॥

323. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¼″×1¾″. Leaves

—82. 9 lines per page and 75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3450.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः ।

कृष्णाय नमः ।

विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The printed work contains additional verses in many places but they seem to be irrelevant interpolations.

॥ भारतम् ॥

324. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—109. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—This Ms. is used by Brāhmins for *pārāyana* in the Śrīpadmanābhasvāmikṣetra at Trivandrum on the occasion of the Bhadradīpa festival celebrated twice a year.

॥ भारतम् ॥

325. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½″ × 1¾″. Leaves—137. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3150.

Colophon :

इति विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम स.... .... यः ।

Remarks—A few leaves here and there are missing in the Ms.

॥ भारतम् ॥

326. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½″ × 2″. Leaves—98. 10 lines per page and 60 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3675.

Colophon :

इति विराटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः ।

इति विराटपर्व समाप्तम् । सम्पूर्णम् । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

त्रीणि श्लोकसहस्राणि पञ्च श्लोकशतानि च ।
एतद्विराटपर्वोक्तं व्यासेन परमर्षिणा ॥

Remarks—The following verse in praise of Gaṇapati is found at the beginning of the Ms:

गजाननकटद्वन्द्वनिःसृता मदनिर्झरी ।
प्रक्षालयतु नः क्षिप्रं विघ्नसङ्घातकर्दमम् ॥

॥ भारतम् ॥

327. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7″ × 2″. Leaves—102. About 6—8 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—725.

Colophon :

इति उद्योगे सनत्सुजाते आत्मज्ञानाधिकारिकथनं नाम अष्टचत्वारिंशोऽध्यायः । सनत्सुजातं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. covers the *Prajāgara* and Sanatsujāta parvas consisting of 8 and 6 chapters respectively. It is much decayed.

॥ भारतम् ॥

328. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23″ × 2½″. Leaves—

220. 8 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7260.

Colophon :

इत्युद्योगे अर्जुनात्मबलकथनं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The first and last FF. are missing. The leaves are all worn out and decayed.

॥ भारतम् ॥

329. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24¾′×2⅝″. Leaves —254 About 7—8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—7620.

Colophon :

इत्युद्योगे भीष्मादिबलाबलपरिज्ञानं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः ॥

Remarks—Some leaves are lost in the end. The Ms. contains chapters 1—197

॥ भारतम् ॥

330 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19¼″×2¼″. Leaves — 287. About 7—10 lines per page and 50—58

letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—8300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां पारमहंस्यां वैयासिक्यामुद्योगपर्वणि युधि(ष्ठिर)युद्धसन्नाहो नाम एकोनद्विशततमोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । उद्योगपर्व समाप्तम् । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand. The readings differ much from those in the printed book.

॥ भारतम् ॥

331 A. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—$28\frac{1}{4}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—156. About 12—14 lines per page and 100 letters per line. Script—Tamil Grantha. No of Granthas—12675

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायामुद्योगपर्वणि पाण्डवयुद्धसन्नाहो नामाष्टनवतिशततमोऽध्यायः । समाप्तं चोद्योगपर्व । ... ...

ऐरावनेश्वरविपश्चिदपश्चिमेन
स्वैरं समाश्रितबुधावनमानसस्य ।
भूयादिकम्बरविवर्मण आप्रमोदा-
दुद्योगपर्व लिखितं रमहृद्यवन्धम् ॥

हरिः ओं । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ससीताय सपरिवाराय श्रीरामचन्द्राय नमः ।
कळविक(प)दा धर्मः मञ्जग्न स्यातुमक्ष(मः) ।
इळ्ध्वे रविवर्मेन्द्रकरमालम्ब्य तिष्ठति ॥

शुभमस्तु । आदिपर्व, सभापर्व, आरण्यपर्व, विराटपर्व
उद्योगपर्व । ओं शुभमस्तु ।

इति भीष्मपर्वणि विंशतिशततमोऽध्यायः । इति भीष्मपर्व समाप्तम् ।
श्रियःपतये नमः ।

जज्ञे बहुज्ञं परमाभ्युदारं
यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।
पराशराद् गन्धवती महर्षि
तस्मै नमोऽज्ञानतमोनुदाय ॥

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms contains Udyoga and Bhisma parvas, the former containing 2 chapters more and the latter two less than those in the printed books. The leaves are numbered from 309—464 and so they seem to be a continuation of some other Ms.

॥ भगवद्गीता ॥

331 B. BHAGAVADGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$28\frac{1}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—9. About 12—14 lines per page and 100 letters per

line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—730. Complete.

Subject—Śrī Kṛṣṇa's sermon to Arjuna on the battlefield of Kurukṣetra.

Colophon :

इति ओं तत् सत् । श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादेऽष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The work begins on Fol. 465 and ends on Fol. 473.

॥ भारतम् ॥

332. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″×2″. Leaves—327. About 9—11 lines per page and 68 letters per line. Script—Grantha and Malayālam. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । व्यासाय ब्रह्मणे नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

Remarks—50 leaves are written in Malayālam characters and the rest in Grantha. Readings as well as the number of chapters are different from those in the printed book.

॥ भारतम् ॥

333 BHĀRATAM.

ubstance—Palm leaf Size—17′×2½′. Leaves—255 11 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha No of Granthas—6660

olophon:

ति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीभीष्म-
ं कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगु-
 नमः ।

emarks—The Phalasruti in the Ms is different from that in the printed book. The latter contains 122 chapters in Bhismaparva while the former contains only 118

॥ भारतम् ॥

334 BHĀRATAM.

ubstance—Palm leaf. Size—14½×1¾′. Leaves—255 8—10 lines per page and 42 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—5400.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां योगशास्त्रपाठे श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादश-ततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. differs from the printed book in the arrangement of chapters. It contains 118 chapters omitting the Bhagavadgītā and Durgā-stotra.

॥ भारतम् ॥

335. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22"×2". Leaves—122. 10 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6000.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां भीष्मपर्वणि कर्णभीष्मसंवादो नाम एकविंशच्छततमोऽध्यायः ।

भोजनं भोजयेद्विप्रान् गन्धमाल्यैरलंकृतान् ।
भीष्मपर्वणि राजेन्द्र दद्यात्पानीयमुत्तमम् ॥
भीष्मपर्व समाप्तम् ।

दुष्टनाशिकरः शिष्टतुष्टिकृद्विष्टरश्रवाः ।
तुष्टिं कुर्यादि मय्यन्तर्निविष्टाशेषविष्टपः ॥
शुभमस्तु ।

Remarks—The order of chapters differs from that in the printed book. The work completely covers

the Bhīsmaparva and is written in very beautiful hand.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

336. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—90. About 7—9 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् सदिति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां शतसहस्रिकायां संहितायां वैय्यासिक्यां परमहंस्यां . योगशास्त्रे श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सकलोपनिषदर्थप्रतिपादकमोक्षयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The covering boards of the Ms. are painted with colours.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

337. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—$7'' \times 1\frac{3}{8}''$. Leaves—40. 10 lines per page and 28 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् सदिति भगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । अस्मद्गुरवे नमः ।

Remarks—The Ms. begins with the details of Pūrvāṅgas like Ṛṣi, Chandas, Devatā, Dhyāna etc. The first Fol. is decayed and almost unreadable.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

338. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—9½″×2″. Leaves—91. About 5—8 lines per page and 20 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः । ... ...

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

339. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—6¾″×1½″. Leaves—

72. 5 lines per page and 34 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—750.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms contains the Nyāsa etc. The leaves are much decayed and worn out.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

340. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—13¾″ × 2″. Leaves—40 8 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon:

इति भगवद्गीतासूपनिषत्स्वष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीता समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is too decayed to be handled.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

341. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf. Size—10 × 1½″. Leaves—60.

About 6—7 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओम् तत्सत् । इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु अष्टादशोऽध्यायः । गीता समाप्ता ।

൯൦൧-ാമാണ്ടു് ഇടവമാസം ൧൭-ാം തീയതി മലമേൽ നാരായണശർമ്മൻ തന്റെ ഗ്രന്ഥം കണ്ടു് പുലിക്കോട്ടിന്നു് എഴുതി കൊടുത്തിതു എന്നറിക.

Remarks—The Ms. is much damaged. After the colophon are written the following verses which are quite foreign to the subject-matter of the text :

"कुमारसम्भवं दृष्ट्वा रघुवंशे मनो दधत् ।
राक्षसानां कुलश्रेष्ठो रामो राजीवलोचनः ॥
केशवं पतितं दृष्ट्वा भीमं च विगतायुषम् ।
धार्तराष्ट्राः प्ररोदन्ते पाण्डवा हर्षमाययुः ॥"

नारायणाय नमः ।

रामचन्द्रस्य दासोऽहं दासोऽहं रावणद्विषः ।
रघुनाथस्य दासोऽहं दासः सीतापतेरहम् ॥

हरिः ।

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

342. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf. Size—11¾" × 1¾". Leaves—32.

6 lines per page and 30 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—450. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां श्रीकृष्णार्जुनसंवादो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥ ....

Remarks—The Ms. begins with the 14th verse in chapter 11 of the Bhagavadgītā. The first 10 leaves are unreadably damaged.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

343. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—7′×1½″. Leaves—68. About 7—8 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—680. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः । श्रीभगवद्गीता समाप्ता ।

Remarks—The Ms. begins on Fol. 6 from the third verse in chapter 2 and extends to the end of the Bhagavadgītā.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

344. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā,

Substance—Palm leaf. Size—7¼" × 1½". Leaves—41. 7—8 lines per page and 20—28 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—400.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु पञ्चदशोऽध्यायः ॥

Remarks—Leaves 1—3, 5, and 34—42. of the Ms are missing. FF. 4, 6, 7 and 49 are misplaced. The last Fol. is numbered 54. The Ms. is very *old and decayed but the letters are legible.*

॥ भारतम् ॥

345 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 1½". Leaves—401. 7—8 lines per page and 48—52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas —10000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्रिकायां संहितायां द्रोणपर्वणि शतरुद्रीयं नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः ।

इति द्रोणपर्व समाप्तम् । ....

காமிக ௵ பங்குனி ௴ வெள்ளிக்கிழமை அபரபட்சத்திய அமாவாசை பூருட்டாதி நட்சத்திரம் ... ... எழுத்து ஸாஹஸ்ரலிகிதம்.

Remarks—The Ms. is much decayed. It is written in beautiful and legible hand.

॥ भारतम् ॥

346. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¼" × 2". Leaves—323. 9—11 lines per page and 44—58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि व्यामार्जुनसमागमे शतरुद्रीयं नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् । श्रीकृष्णार्पणमस्तु । സീതാരാമൻ സാഹസ്ലിഖിതം

Remarks—The Ms. is old and the letters are legible.

॥ भारतम् ॥

347. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 1½". Leaves—375. 4 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3000.

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि सुहोत्रमाहात्म्यं नाम त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are damaged. The work is written in bold legible hand. Some leaves of the Ms. are missing here and there.

॥ भारतम् ॥

348. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″×1½″. Leaves—420. 4 lines per page and 28 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि चतुरशीतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are decayed and worn out. The letters are written in neat legible hand.

॥ भारतम् ॥

349. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—125. 8 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4000.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां द्रोणपर्वणि शतरुद्रीयं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains chapters 130—197 in Dronaparva. It is very old and decayed.

॥ भारतम् ॥

350. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—179. 8 lines per page and 64 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—6000.

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि भीमसेनप्रवेशे कर्णपलायनं नाम सप्तविंशच्छततमोऽध्यायः । हरिः । हरिः । श्रीकृष्णाय नमः । हरिः ॥

Remarks—The Ms. though old is in good condition.

॥ भारतम् ॥

351. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9″ 2″. Leaves—647. 8 lines per page and 46 letters per line. Script —Grantha. No of Granthas—15000.

Colophon:

इति शल्यपर्वणि षट्पञ्चाशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Droṇaparva extends over 546 FF. and Śalyaparva, 101. The former contains 198 chapters and the latter 56, against 203 and 66 respectively in the printed book. Variants in reading are also noticeable.

॥ भारतम् ॥

352. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″ Leaves—312. 11 lines per page and 58 letters per line. Script —Grantha in the Dronaparva and Malayāḷam in the rest. No. of Granthas—13000.

Colophon :

इति भारते स्त्रीपर्वणि उदकप्रदानं नाम सप्तविंशोऽध्यायः । इति स्त्रीपर्व समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—In some parvas difference are to be noted between the number of chapters in the Ms. and that in the printed book. Here is a table showing the No. of chapters in each :—

	Ms.	Printed book.
Dronaparva	198	203
Karṇa ,,	100	101
Śalya ,,	56	66
Gadā ,,	11	11
Sauptika ,,	9	9
Strī ,,	27	27

Leaves comprising chapters 78—85 are decayed.

॥ भारतम् ॥

353. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—152. 10 lines per page and 46 letters per line. Scrip.—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Colophon:

इतिं श्रीमहाभारते शतमहस्रिकायां संहितायां कर्णपर्वणि शताधिकनवमोऽध्यायः । कर्णपर्व समाप्तम् ... .

காசமிக ௵ பார்த்திவ வருஷம் தைமா எழுதிமுகிந்த கர்ணபர்வம் ஆக்தங்கரை வெங்கிடேசுவராவதானி எழுத்து.

Remarks—This Ms. contains 109 chapters.

॥ भारतम् ॥

354. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—213. 10—11 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5300.

Colophon:

इति महाभारते शतसहास्रिकायां संहितायां स्त्रीपर्वणि सप्तविंशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Variant readings are seen in the Ms.

॥ भारतम् ॥

355. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—100. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—2600.

Colophon:

इति स्त्रीपर्वणि सप्तत्रिंशोऽध्यायः ....

.......................नमः । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very much decayed and hence almost unreadable.

॥ भारतम् ॥

356. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2". Leaves—216. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—6900.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि राजधर्मे मित्रभुक्कृतघ्नोपाख्यानं नाम एकसप्ततितमोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । राजधर्म ... ...

Remarks—Śāntiparva contains 175 chapters against 130 in the printed book.

॥ भारतम् ॥

357. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22½" x 2¼". Leaves—218. 7—8 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6750.

Colophon :

इति मोक्षधर्मे नागवाभिगमनं नाम एकोनाशीतिशतत-मोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is much decayed and begins only from the 21st chapter on Fol. 32. The last Fol. exists only in part and hence the end is taken from the penultimate Fol. There is a difference of 17 chapters between this and the printed book.

॥ भारतम् ॥

358. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18¾" x 1¼". Leaves—262. 6—8 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मे त्रिषष्टिशततमोऽध्या(यः) ।

Remarks—The Ms. has lost many leaves owing to

decay and begins from chapter 362 of the Mokṣadharmaparva in Sāntiparva. Thereafter is seen the beginning of the same parva which extends to chapter 164. The first five verses seen in the printed work are omitted herein. The colophon given is the one seen at the end of chapter 163.

॥ भारतम् ॥

359. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—424. 4 lines per page and 24 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2550

Colophon :

... ... मोक्षधर्मेऽष्टनवतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. covers chapters 29--98 of the Moksadharmaparva. It is very much decayed. The letters are bold The closing chapter in the Ms corresponds to 105 in chapter the printed book.

॥ भारतम् ॥

360. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—28½" × 2". Leaves—235. 9—11 lines per page and 100 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मे उञ्छवृत्त्युपाख्यानं नाम चतुस्त्रिंशच्छततमोऽध्यायः ।

காகவௌரு ஆவணிமீ௴ கா தி பாரதகிரந்தம் எழுதி முடிந்தது.

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ भारतम् ॥

361. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2½". Leaves—102. 10 lines per page and 80 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4600.

Colophon :

इत्यानुशासनिके च्यवनकुशिकसंवादो नाम एकोननवतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains 89 chapters. Some leaves in the middle are damaged. In the

पर्वाणि भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्द्विशततमोऽध्यायः ।
श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीकृष्णार्जुनाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very old.

॥ भारतम् ॥

364. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—{ 18″ × $1\frac{1}{2}$″. Leaves—125. / $19\frac{1}{4}$″ × $1\frac{1}{2}$″—Leaves—73.

7—8 lines per page and 46—54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Grathas—4600.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यामाश्वमेधिके पर्वणि वैष्णवधर्मशास्त्रे पञ्चाधिकशततमोऽध्यायः । इत्याश्वमेधिकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

கூ௯௨ ஞு பிங்கள ஞு வைகாசி மீ ௩௰௧ ௨ குருவாரம் பூரநட்சத்திரம் அவ எட்டுநாழிகை அ ..... லெ வைஷ்ணவ தர்மசாஸ்திரம் முகிந்தது. சங்கரலிங்கர்.

ग्रन्थोऽपि स्वकीय एव ।

Remarks—The Ms. is old and very much damaged. It is written in a beautiful and neat hand.

---

beginning are seen two verses belonging to some other *parva.*

। भारतम् ॥

362. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¾″ × 2¼″. Leaves —222. 8—10 lines per page and 60—64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7750.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते आनुशासनिके पर्वणि शतमहास्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशदुद्विशततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

आनुशासनिकपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed here and there. It is a continuation of No. 361.

॥ भारतम् ॥

363. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½″ × 1¼″. Leaves—362. 8—10 lines per page and 50—60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —11250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहास्रिकायां संहितायामानुशासनिके

पर्वणि भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्द्विशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीकृष्णार्जुनाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very old.

॥ भारतम् ॥

364. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—{ 18′×1½″. Leaves—125. / 19¾″×1½″—Leaves—73.

7—8 lines per page and 46—54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Grathas—4600.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यामाश्वमेधिके पर्वणि वैष्णवधर्मशास्त्रे पञ्चाधिकशततमोऽध्यायः । इत्याश्वमेधिकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामाय नமः ।

கூ௱௨உ ௵ பிங்கள ௵ வைகாசி ௴ ௧௰௪ உ குருவாரம் பூரநட்சத்திரம் அவ எட்டுநாழிகை அ...... லெ வைஷ்ணவ தர்மசாஸ்திரம் முடிந்சது. சங்-காலிங்கம்.

ग्रन्थोऽपि स्वकीय एव ।

Remarks—The Ms. is old and very much damaged. It is written in a beautiful and neat hand.

॥ भारतम् ॥

365 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—14½ × 2 Leaves —36 10 lines per page and 46 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1035

Colophon

हरि ओम् । शुभमस्तु ।

इत्याश्रम(वास)पर्वणि पट्चत्वारिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । आश्रमवासपर्व समाप्तं सम्पूर्णम् । हरिः । ओम् ।

Remarks—This Ms contains the Āsramavāsika-parva complete It contains 46 chapters, while the printed book comprises only 41 chapters One end of the Ms is worn out Three verses of the next *parva* are also seen after the colophon.

॥ भारतम् ॥

366 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—19" × 2½" Leaves—177 9—11 lines per page and 56 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—6195

Colophon

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां महाभाष्या-

निके तृतीयोऽध्यायः । महाप्रस्थानिकं समाप्तम् । वेदव्यासाय नमः ।

स्वर्गारोहणपर्वणि चतुर्थोऽध्यायः ।

Remarks—This work comprises Aśvamedhika, Āśramavāsika, Mausala, and Mahāprasthānika *parvas*, and five chapters of the Svargārohanaparva. The numbers of chapters in Aśvmedhika and Āśramavāsa differ from those in the printed edition. The FF. comprising Aśvamedhikaparva are separately numbered.

॥ भारतम् ॥

367. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12¾" × 2". Leaves—250. 8 lines per page and 50 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—6250.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यां स्वर्गारोहणपर्वणि पञ्चमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. begins from Aśvamedhika and ends with the Svargārohana *parva*. The readings differ much from those in No. 366. The numbering of pages is in order except in the Āśramavāsa *parva* the pages of which are numbered from 51 to 119. This portion seems

to be a later addition. The Nos. of chapters differ from those in the printed books as in 366.

॥ भारतम् (सनत्सुजातपर्व विवरणोपेतम्) ॥

368. BHĀRATAM.

Sanatsujātaparva with Vivarana.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—73. 6—8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1554.

Beginning :

हरिः। श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमः पुंसे पुराणाय पूर्णानन्दाय विष्णवे ।
निरस्तनिखिलध्वान्ततेजसे विश्वहेतवे ॥

नम आचार्येभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यः । सनत्सुजातविवरणं संक्षेपतो ब्रह्म जिज्ञासूनां सुखावबोधायारभ्यते । स्वतश्चित्सदानन्दाद्वितीयब्रह्मात्मस्वरूपोऽप्यात्मा स्वाश्रययान्धविषयया अविद्यया स्वानुभवगम्यया स्वाभाविकचित्सदानन्दाद्वितीयब्रह्मात्मभावात् प्रच्युतोऽनात्मनि देहादौ आत्मभावमापन्नोऽप्राप्तात्मपुरुषार्थः साभासया प्राप्तानर्थोऽविद्यापरिकल्पितैरेव साधनैरिष्टप्राप्तिमनिष्टपरिहारं चाकाङ्क्षन् लौकिकैर्वैदिकैः साधनैरनुष्ठितैरपि परमपु-

रूपार्थं मोक्षाख्यमलभमानो मकरादिभिरिव रागादिभिरितस्ततः समाकृष्यमाणः सुरनरतिर्यगादिभेदभिन्नासु नानायोनिषु परिवर्त्तमानो मोमुह्यमानः संसरन् कश्चित् पुण्यवशाद् वेदोदितेनेश्वरार्थकर्मानुष्ठानेनापगतरागादिमलोऽनित्यत्वादिदर्शनोत्पन्नेहामुत्रार्थभोगविरागो वेदान्तेभ्यः प्रतीयमानब्रह्मभावं बुभुत्सुर्वेदोदितशमदमादिसाधनसम्पन्नो ब्रह्मविदमाचार्यमुपेत्याचार्यगुणानुसारेण श्रवणादिनाहं ब्रह्मास्मीति ब्रह्मात्मतत्त्वमवगम्य निवृत्ताज्ञानतत्कार्यो ब्रह्मस्वरूपोऽवतिष्ठत इति वेदान्तमर्यादा । एतत् सर्वं क्रमेण दर्शयिष्यति भगवान् सनत्सुजातः ।

वैशम्पायनः—

ततो राजा धृतराष्ट्रो मनीषी
सम्पूज्य वाक्यं विदुरेरितं तत् ।
सनत्सुजातं रहिते महात्मा
पप्रच्छ बुद्धिं परमां बुभूषन् ॥

धृतराष्ट्रः शोकमोहाभिसन्तप्तस्त'रति शोकमात्मविदि'ति वदतो वादमुपश्रुत्य ब्रह्मविद्यामृते शोकापनयनमशक्यं मत्वा—

"अनुक्तं यदि ते किञ्चिद् वाचा विदुर विद्यते ।
तन्मे शुश्रूषवे ब्रूहि विचित्राणीह भाषसे" ॥ ......

End

तथाच श्रुतिः तेषामनुभवं दर्शयति—"तद्धैतत् पश्यन् ऋषिर्वामदेवः प्रतिपेदे" इति बृहदारण्यके । "एतत् साम गायन्नास्ते" इति तैत्तरीयके सामगानेन स्वानुभवो दर्शितः आत्मनः कृतार्थत्वद्योतनार्थम् । तथा छान्दोग्येऽपि । तलवकारे चाहमन्नमहमन्नमित्यादिना विदुषा भोक्तृभोग्यरूपं जगत् स्वात्मव्यति-

रेकेण नास्ति इति स्वानुभवो दर्शितः । तत्रैते श्लोका भवन्ति—

नित्यशुद्धबुद्धमुक्तभावमीशमात्मना
भावयन् षडिन्द्रियाणि सन्नियम्य निश्चलः ।
अस्ति वस्तु चिद्घनं जगत्प्रसूतिकारणं
ननश्वरं च तद्भरं तमस्तमोनुदं च यत् ।
तत्पदैकवाचकं सदामृतं निरञ्जनं
चित्तवृत्तिदृक्सुखं तदस्म्यहं तदस्म्यहम् ॥

Colophon:

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णद्वैपायनप्रणीतसनत्सुजातविवरणे भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजातीयं पद्मनाभेन लिखितम् ।

ശ്രീ കൃഷ്ണതപഞ്ഞമൂന്നാമാണ്ട് ഇടവമാസം മൂന്നാംതീയതി എഴുതിതീർത്തു. श्रीनारायणाय नमः ।

Author of the commentary—Śaṅkarācārya, as is evident from the colophon at the end of the first chapter.

Remarks—This work contains four chapters in Sanatsujātaparva with the commentary, Vivaraṇa. The commentary is elaborate elucidating the details of Brahmātmavidyā, and giving appropriate quotations from the Upaniṣads. (Refer to C. C. page 693—Sanatsujātiya by Śaṅkarācārya—Oppert II. 6467.) Though this work has been printed in Śaṅkaragranthavali series at Śrīraṅgam many useful readings are noteworthy in this Ms.

॥ भारतम् ॥ (विवरणोपेतम्) ॥

369. BHĀRATAM
with Vivarana.

Substance—Palm leaf. Size—19½"×2". Leaves—32. 10—12 lines per page and 72 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णद्वैपायनप्रणीतसनत्सुजातविवरणे भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजातीयं शङ्करेण लिखितम् ।
गोविन्दाय मुकुन्दाय वासुदेवाय विष्णवे ।
नारायणाय रामाय हरये परमात्मने ॥
परब्रह्मणे नमः ।

Author—Remarks: Same as No. 368.

॥ भारतम् (भगवद्गीता पदयोजनोपेता) ॥

370. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā with Padayojana.

Substance—Palm leaf. Size—14¾"×2". Leaves—84. 13 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1100.

Beginning:

हरि: । श्रीगणपतये नमः ।

श्रीरामादिदशावतारसमये रक्षोवधं कुर्वता
कृष्णे जन्मनि राजगोपललनासक्तेन यद्दुष्करम् ।
तन्मोक्तुं हरिरेव जीवकलया मानन्दमाविर्बभौ
ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिराण्णीलाद्रिसिंहासने ॥
श्रीमत्याकुचकुङ्कुमाङ्कितनिजश्रीवत्समाच्छादयन्
लीलानीलसरोरुहेण च लसद्बिम्बाधरोरुक्षतम् ।
वेणुक्वाणमिषेण तत्प्रकलने मद्वाचमभ्यान्मुदा
व्याकोचाननकञ्जमञ्जुकुहनागोपालभूपालकः ॥
नारायणं ब्रह्मवसिष्ठशक्तीन् पराशरव्यासशुकान् मुनीन्द्रान् ।
श्रीगौडपादान्वययोगिवर्यान् गोविन्दपूज्यानथ शङ्करार्यान् ॥
सुरेश्वरांस्त्रोटकपद्मपादान्नमामि हस्तामलकान् गुरून् मे ।
वन्दारुवृन्दमन्दारान् सनन्दकशुकोपमान् ।
चिदानन्दानहं वन्दे पूर्णानन्दसरस्वतीन् ॥
वृन्दारकपदं गत्वा मन्दारकुसुमान्यहो ।
येनानीतानि तं वन्दे पुरुषोत्तमयोगिनम् ॥
यस्मै प्रसन्ना कामाक्षी क्षीरान्नं कृपया ददौ ।
लब्धापदानं तं नौमि शिवरामसरस्वतीम् ॥
सर्वातिशायिने वीतमायिनेऽभीष्टदायिने ।
गोपालानन्दसंज्ञाय कस्मैचिन्महसे नमः ॥
स्वयंप्रकाशकानन्दश्रीपादगुरुपादयम् ।
अखण्डानन्दफलदं कृपामूलमुपाश्रये ॥
श्रीनीलाचलनाथपादयुगलीहेमाब्जनीलाभृता(?)
नाग्रह्माण्डजमद्बुद्धिजागतसुवर्णाच्छादनालेकृतान् ।

नानामस्तकुलहंसपक्षकलनात् सम्पोषितान् मद्गुरून्
ब्रह्मानन्दसरस्वतीपरमहाहंसान् प्रशंसाम्यहम् ॥

प्रालेयाचलसेतुमध्यनिवसच्छात्त्रोल्लसज्जूटिका
लोकालोकमहीध्रभूषितशिरोभूषामणीपेटिका ।
दीनानूननिधानदानतुलनासन्तानसद्वाटिका
ब्रह्मानन्दपदारविन्दयुगली पायाज्जयद्घाटिका ॥

अविघ्नशुभदं भूयाद् भूयो वैनायकं महः ।
गेयं ध्येयममेयं यदवाङ्मनसगोचरम् ॥
रामायणं तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती ।
करोति गीताव्याख्यां ममाख्येयां तत्त्वदीपिकाम् ।
भाष्यं पैशाचिकं दृष्ट्वा शाङ्करीयं च टिप्पणम् ॥
श्रीधरीयं समालोच्य लिख्यते पदयोजना ।

श्रियः पतिरखिलजगदुत्पत्तिस्थितिहेतुभूतः स्वाभाविकानवधिकातिशयज्ञानबलैश्वर्यवीर्यशक्तितेजःसौशील्यापारकारुण्यप्रभृत्यसंख्येयकल्याणगुणरत्नरत्नाकरः सच्चिदानन्दात्माऽमनसगोचराखण्डैकरसस्वरूपो भगवान् वासुदेवः कुरुपाण्डवयुद्धे धनञ्जयसाहवो माहात्म्यादनव्याजेन लोकानुग्रहार्थं परमपुरुषार्थलक्षणतया ज्ञानयोगमवतारयामास । तमर्थमेवात्र भगवान् बादरायणः श्लोकसप्तशत्या विरचयन्नादौ तावत् तदुचितकथां प्रस्तौति—

"श्रीकृष्णरचितानेव श्लोकान् व्यासोऽत्र भूरिशः ।
विलिख्य तत्सङ्गतये कांश्चिद्रचितवान् स्वयम् ॥"
इत्युक्तेर्भगवत्प्रोक्तश्लोकानां गणनोच्यते ।
सर्वलक्षणया श्लोका गीता भगवतात्र हि ॥

15

श्लोकं पञ्चशतीं प्राह त्रिसप्तत्युत्तरां हरिः ।
पार्थश्चतुरशीतिं च त्रिंशतं सञ्जयोऽब्रवीत् ॥
धृतराष्ट्रः श्लोकमेकं नवश्लोकीं सुयोधनः ।
अष्टाचत्वारिंशदुक्ता अध्याये प्रथमेऽखिलाः ॥

* * * *

धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

हे सञ्जय धर्मक्षेत्रे पुण्यभूमौ कुरुक्षेत्रे मामकाः मत्पुत्राः पाण्डवाः पाण्डुपुत्राश्च युयुत्सवः योद्धुमिच्छन्तः समवेताः मिलिताः सन्तः किमकुर्वत किं चक्रुः ॥

End:

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः ॥

हे राजन् अत्यद्भुतं हरेः श्रीकृष्णस्य तद् रूपं विश्वरूपं संस्मृत्य संस्मृत्य ध्यात्वा ध्यात्वा मे मम महान् विस्मयः आश्चर्यं भवति । पुनः पुनः हृष्यामि च । किमत्र बहुनोक्तेन ।

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः योगमायेश्वरः कृष्णः, यत्र यस्मिन् पक्षे धनुर्धरो गाण्डीवधन्वा पार्थः तत्र तस्मिन् पाण्डवानां पक्षे श्रीः राज्यलक्ष्मीः ध्रुवा स्थिरा तत्रैव विजयः ध्रुवः तत्रैव भूतिः श्रियो विशेषविस्तारः ध्रुवा तत्रैव नीतिः नयः ध्रुतिर्वा इति मे मम मतिः निश्चयः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दसरस्वतीशिष्यश्रीरामचन्द्रानन्दसरस्वतीविरचितायां भगवद्गीताव्याख्यायां पदयोजनासमाख्यायां सकलशास्त्रपरमार्थतत्त्वनिर्णयमोक्षयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः ।

यस्यच्छात्रनिशान्तशान्तशकुनैर्दान्तातिदान्तैर्मृगै-
ब्रह्माहं चिदहं चिदेकरस एवास्मीति वा पठ्यते ।
यस्यानुग्रहलेशमात्रविभवान्मूकोऽपि वाग्मी भवेद्
ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिनां राजा स मे राजते ॥
श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ॥

Author—Com. Sri Ramacandrananda Sarasvati

Remarks—The commentator propitiates his preceptor Brahmanandasarasvati both at the opening and at the close of his work The latter preceptor was a devotee of Śrī Nīlācalanātha The line "रामायण तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती" bears out that he had written a commentary on the Rāmāyana The Nilācala referred to here is a hill at Gauhati in Assam (Vide p 140, Geographical Dictionary) There is a shrine dedicated to Kāmākṣidevi, invoked by the author at the beginning of his work The commentary explains the meaning of all the words in the Gitā, and hence the title Padayojanā He acknowledges his indebtedness to the Sankara

Bhāṣya, Śrīdhariya etc. The commentary is short and clear. It is a recent work and is mentioned on p. 319 C. C. Oppert—7142.

॥ भारतम् (भगवद्गीता पदयोजनोपेता) ॥

371. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Padayojanā.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{5}{8}'' \times 2''$. Leaves—12. 12 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—540.

Beginning:

धातराष्ट्रान् हन्तुं नार्हाः न योग्याः। ते स्वजनहननदोषमनादृत्य यथा युद्धोद्यताः। त्वया शोकं परित्यज्य योद्धव्यमित्याशङ्क्याह यद्यपीत्यादिश्लोकद्वयेन।

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः।
कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम्॥

End:

अर्जुन उवाच—

ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन।
तत् किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव॥

जगज्जननोपलक्षितं जीवस्य संसारं मर्दयति हिनस्ति इति जनार्दनः तस्य सम्बुद्धिः हे केशव बुध्यतेऽनयेति बुद्धिः ज्ञानम्। कर्मणः सकाशात् ज्यायसी गुरुतरेति ते तव मता अभिमता चेत्, तत् तस्मात् कारणात् किं किमर्थं घोरे क्रूरे हिंसालक्षणे इति यावत्।

कर्मणि मां नियोजयसि प्रवर्तयसि । ननु धर्म्याद्धि युद्धादित्यादिना कर्मणोऽपि श्रेष्ठ्यमेवेत्याशङ्क्याह—

व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥

व्यामिश्रेण क्वचित् कर्मप्रशंसा क्वचिद् ज्ञानप्रशंसेत्येवं ....

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दसरस्वतीशिष्यरामचन्द्रानन्दसरस्वतीविरचितायां भगवद्गीताव्याख्यायां पदयोजनाममाख्यायाम् अर्जुनविषादयोगो नाम प्रथमोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 370.

Remarks—The Ms. contains the latter portion of chapter 1, the second chapter and two verses in chapter 3.

॥ भारतम् (भगवद्गीतापैशाचभाष्योपेता) ॥

372. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā with Paiśāca Bhāsya.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—59. 8—10 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1900. Complete.

Beginning:

ॐ हरिः । अविघ्नमस्तु ।

प्रणम्य परमात्मानं विष्णुं कृष्णं जगद्गुरुम् ।
परमात्मावबोधार्थं गीताव्याख्या मयोच्यते ॥

अस्य संबन्धाभि (धेय) प्रयोजनान्युच्यन्ते । मोक्षस्तावत् प्रयोजनं, स च गीताशास्त्रप्रतिपादितात् परमात्मसम्बोधादेवेति परमात्मस्वरूपमभिधेयम् । परमात्मस्वरूपावबोधकस्य शास्त्रस्य साध्यसाधकलक्षणः सम्बन्धः । एवं सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनवद् गीताशास्त्रम् । अत्र चार्जुनस्य राज्यार्थं (श)त्रून् विजिगीषोर्धार्तराष्ट्रैः सह युद्धं सम्प्राप्तम् । तत्र साहाय्यार्थं वृतेन भगवता वासुदेवेन सह रथमारुह्य युद्धभूमिं प्रविष्टोऽर्जुन उभयोरपि (से) नयोर्योद्धुं व्यवस्थितानाचार्यपितृपितामहपुत्रमित्रादीन् दृष्ट्वा, एते मया हन्तव्या मदर्थं चैते मरिष्यन्तीति पर्यालोच्य शोकमोहाभिभूतः चिन्तया बहु प्रलप्य न योत्स्य इत्युक्त्वा युद्धादुपरराम । एवमुपरताय तस्मै तस्याविद्यामूल शोकमोहापनोदाय परमकारुणिको भगवान् भक्तवत्सलो वासुदेवो वेदान्तवाक्यैः समधिगम्यपरमार्थतत्त्वमुपदिदेश । (अ) त्र च "दृष्ट्वा तु पाण्डवानीक" मित्यारभ्य "नयोत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वे" त्येवमन्तयो ग्रन्थः प्राणिनां शोकमोहः ससारोऽविद्यामूल इति दर्शनार्थः । धृतराष्ट्रः "धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः । मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय" ॥ इत्यारभ्य । " सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः" ॥ इदमिति वक्ष्यमाणं वचः ।

End:

तच्च रूपं विग्रहं अ(त्य)द्भुतम् अत्याश्चर्यं । हरेर्नारायणस्य विस्मयः कुतूहलं मे महान् । हृष्यामि च पुनः पुनः भूयो भूयः । किं बहुना । यत्र मम । यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः कृष्णः स्थितः यत्र पार्थोऽर्जुन धनुर्धरः उद्यतगाण्डीवः तत्र तस्मिन् पक्षे श्रीर्देवता विजयार्थो विजय शत्रूणां धर्षणं भूतिर्विभूतिः ध्रुवा नित्या नीतिर्नयः । मतिः प्रज्ञा

जयमाधिका इतित्थं मतिर्निश्चयः, मम सञ्जयस्य। इति—
करणं गीताशास्त्रपरिसमाप्त्यर्थम्।

Colophon:

इति पैशाचभाष्ये भगवद्गीतोपनिषद्भाष्ये अष्टादशोऽध्यायः।
श्रीकृष्णाय परमात्मने नमः।

Remars—The commentary is written in very simple and lucid style, bringing home to the readers the dogmas of Vedāntic philosophy. In the revised edition of the Bhagavadgītā with eleven commentaries published from the 'Gujarati' Printing Press, Bombay, this work is ascribed to Hanumat. It differs much from the Ms.

भारतम् (भगवद्गीता भाष्यसंक्षेपोपेता)॥

373. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāsyasamksepa.

Substance—Palm leaf. Size—$17'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—112. 7—8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

श्रीमद्वारणशैलेन्द्रगुहामुखविजृम्भण।
जयत्यभ्यर्णविघ्नेशः परमात्मा नृकेसरी॥
मन्दानामपि गीतासु कश्चिदर्थोऽवबुध्यताम्।
इति श्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्यतेऽन्वयः॥

नारायणः परोऽव्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥

अथ स भगवान् सृष्ट्वेदं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षुरग्रे मरीच्यादीन् प्रजापतीन् सनकादींश्च योगीश्वरान् सृष्ट्वा जगतः स्थितिकारणं वेदोक्तप्रवृत्तिलक्षणम् अभ्युदयसाधनमग्निहोत्रादिकं निवृत्तिलक्षणं च निःश्रेयससाधनज्ञानवैराग्यात्मकं धर्मं ग्राहयामास । तच्च गच्छता कालेनानुष्ठातॄणां कामोद्भवात् हीयमानविज्ञानहेतुकेनाधर्मेण।भिभवात् क्षीणप्रायमुपलभ्य पुनरादिकर्ता नारायणो ब्राह्मणस्य वर्णाश्रमभेदानिबन्धनस्य संरक्षणाय ज्ञानैश्वर्यशक्तिबलवीर्यतेजोभिः सदा सम्पन्नः त्रिगुणात्मिकां स्वां प्रकृतिं वशीकृत्याजोऽव्ययो भूतानामीश्वरो नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावोऽपि लोकानुग्रहाय देवक्यां वसुदेवात् अंशेन सम्भूतो मायया देहवानिव लक्ष्यमाणो धर्मसम्मूढचेतसं शोकमोहमहोदधिनिमग्नमर्जुनं तमुद्दिधीर्षुर्द्विविधमपि तं धर्मं वक्ष्यमाणक्रमेणाधिकारिभेदेन अवस्थितमुपदिदेश । तमेतं भगवता वासुदेवेन यथोपदिष्टं भगवान् वेदव्यासः गीताख्यैः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्ध । तस्यास्य गीताशास्त्रस्य सकलवेदार्थसारसंग्रहात्मकस्य संक्षेपतः प्रयोजनं सहेतुकस....रे।स्य.... परमलक्षणं निश्रेयसं परमार्थतत्त्वं च वासुदेवाख्यं परं ब्रह्माभिधेयं तदुभयाभिव्यञ्जकस्य प्रसिद्धमेव । इह भगवत्पादैः स्पष्टार्थतयोपेक्षितस्य अशोच्यानित्यतः प्राक्तनस्य श्लोकसन्दर्भस्य मन्दानामन्वयपरिज्ञानायाक्षरयोजनामात्रं क्रियते । कुरुराजः प्रज्ञाचक्षुः बाह्यचक्षुरभावेन बाह्यमर्थं प्रत्यक्षयितुमनीशानोऽभ्याशवर्तिनं व्यासप्रसादात् प्रत्यक्षीकृतपक्षद्वयव्यापारम् आत्मनो हितोपदेष्टारं सञ्जयं पृच्छन् धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

End:

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ इति ॥

यस्मिन् पक्षे योगानां सर्वेषां कर्मज्ञानविषयाणा... ... ... प्रभवतयेश्वरः कृष्णोऽस्ति । यत्र गाण्डीवधन्वा पार्थश्चास्ति । तत्रैव पक्षे युधिष्ठिराधिष्ठिते श्रीः विजयश्रीः विशेषो भूतिरव्यभिचारितया ध्रुवा नीतिश्चेति मम निश्चयः ।

इतिश्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्तमन्वयैः ।
आवर्तनीयं यत्नेन यतिभिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥
श्रीविद्याभारतीं वन्दे श्रीविद्याचक्रवर्तिनीम् ।
यदनुग्रहमात्रेण मूको वाचस्पतीयते ॥
प्रणमामि परानन्दं क.........णालयम् ।
अविद्यारण्यदावाग्निं विद्यारण्ययतीश्वरम् ॥
यत्कटाक्षेक्षिकाद्युत ज्ञानलक्ष्मीमिमां मयि ।
तस्मै गुरूणां गुरवे विद्यातीर्थात्मने नमः ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकेशवात्मभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीकेशवस्वामिभगवतः कृतौ श्रीगीताभाष्यसंक्षेपे अष्टादशोऽध्यायः ।

मलनिर्मोचनं पुंसां गङ्गास्नानं दिने दिने ।
सकृद्गीताम्भसि स्नानं संसारमलमोचनम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः चक्रग्राम... ... ...ना वेङ्कटजल्हर् शङ्करेण लिखितमिदं संक्षपभाष्यम् । विष्णवे नमः ।

.........गुरुरात्मेति मूर्तिभेदाद्विभागिने ।
व्योमवद्व्याप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

नमः शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।
विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय... ...शिवाय ॥
शिवं शिवकरं शान्तं शिवात्मानं शिवोत्तमम् ।
शिवमार्गप्रणेतारं प्रणतोऽस्मि सदाशिवम् ॥

ओं नमः शिवाय शिवायै नमः । शङ्कराय नमः । शिवं शिवं शिवम् ।

Author—Com: Keśavasākṣi Bhagavān.

Remarks—This Ms. is an abridgment of the Gītā-Bhāsya of Śaṅkarācārya. The commentator's preceptor was Keśavabhagavatpūjyapāda.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सभाष्या) ॥

374. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18¾×2". Leaves—98. 11—13 lines per page and 80 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5900.

Beginning:

अस्य श्रीभगवद्गीतामहामन्त्रस्य । श्रीवेदव्यासो भगवानृषिः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीकृष्णः परमात्मा नारायणो देवता । अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषस इति बीजम् । सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज इति शक्तिः । अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः इति कीलकम् । श्रीभगवतो वासुदेव(स्य) प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः । नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः इत्यङ्गुष्ठाभ्यां नमः । न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः इति तर्जनीभ्यां नमः । अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च इति मध्यमाभ्यां नमः । नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः इत्यनामिकाभ्यां नमः । पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः । नानाविधानि दिव्यानि नानारूपाकृतीनि च इति करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । ओं ज्ञानात्मने श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः । श्रीमदैश्वर्यात्मने छन्दसे शिरसे स्वाहा । श्रीमच्छक्त्यात्मने वेदव्यासाय शिखायै वषट् । बलात्मने बलभद्ररामाय कवचाय हुम् । श्रीमत्तेजसात्मने श्रीकृष्णाय नेत्रत्रयाय वौषट् । श्रीमद्वीर्यात्मने गाण्डीवधन्वने विजयाय अर्जुनाय अस्त्राय फट् । ॐ भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ।

आताम्रपाणिकमलप्रणयप्रतोद-
मालोलहारमणिकुण्डलहेमसूत्रम् ।
आविःश्रमाम्बुकणमम्बुदनीलमव्या-
दाद्यं धनञ्जयरथाभरणं महो नः ॥

करकमलनिदर्शितात्ममुद्रः परिकलितोन्नतबर्हिबर्हचूडः ।
इतरकरगृहीतवेत्रतोत्त्रो मम हृदि सन्निधिमातनोतु शौरिः ।

वन्दे कृष्णार्जुनौ वीरौ नरनारायणावुभौ ।
धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजारोहणवल्लभौ ॥
वाचकः प्रणवो यस्य क्रीडानस्त्वखिलं जगत् ।
श्रुतिगङ्गा वपुर्ध्यानं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥
प्रपन्नपारिजाताय तोत्रवेत्रैकपाणये ।
ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥
सारथ्यमर्जुनस्यादौ कुर्वन् गीतामृतं ददौ ।
लोकत्रयोपकाराय तस्मै कृष्णात्मने नमः ॥
जीवब्रह्मभिदामहामयजुषां जीवातुरत्यद्भुत-
स्वान्ताकारमदान्धवारणसृणिस्तच्चंपदव्याक्रिया ।
नानाकर्मकवाटिकाविघटनव्यापारसत्कुञ्चिका
चिन्मुद्रा जगतां गुरोर्भवतु मे जन्मार्तिविध्वंसिनी ॥
नारायणः परोऽव्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥
धृतराष्ट्र उवाच— श्रीसच्चिदानन्दगुरुभ्यो नमः ।
धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

नारायणः परो व्यक्तादण्डमव्यक्तसम्भवम् ।
अण्डस्यान्तस्त्विमे लोकाः सप्तद्वीपा च मेदिनी ॥

स भगवान् सृष्ट्वेदं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षुः मरीच्यादीनग्रे सृष्ट्वा प्रजापतीन् प्रवृत्तिलक्षणं धर्मं ग्राहयामास वेदोक्तम् । ततोऽन्यांश्च सनन्दसनकादीनुत्पाद्य निवृत्तिलक्षणं धर्मं ज्ञानवैराग्यादिलक्षणं ग्राहयामास । ....

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णा-र्जुनसंवादे मोक्षसंन्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

॥ श्रीशङ्कराचार्यविरचितं गीताभाष्यं समाप्तम् ॥

॥ ओं तत् सत् ॥

गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
या चेयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्विनिःसृता ॥

Author—Com : Śaṅkarācārya.

Remarks—In this Bhāṣya Śaṅkarācārya refutes the arguments of all the other schools of philosophy and establishes his own school of Advaitavedānta. Nyāsa, Dhyāna and other practices preliminary to the recital of Gītā are included in the beginning column.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सुबोधिनीसहिता) ॥

375. BHĀRATAM

Bhagavadgītā with Subodhinīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—13″×2″. Leaves—77. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Beginning:

भजमानविघ्नभित्तिप्रभित्तिकुद्दालमिव करेणुरदम् ।
दधतं महागणेशं प्रणौमि सकलेष्टसम्पदं ददतम् ॥

नमो भगवते तस्मै वासुदेवाय माधुपे ।
येन पार्थोऽतरद् गीतामुधेवो भवचारिधिम् ॥
शेषाशेषमुखव्याख्याचातुर्यं चैकवक्त्रतः ।
दधानमद्भुतं वन्दे परमानन्दमाधवम् ॥
श्रीमाधवं प्रणम्योर्वीसुरपुङ्गनमादरात् ।
तद्भक्तियन्त्रितः कुर्वे गीताव्याख्यां सुबोधिनीम् ॥
भाष्यकारमतं सम्यक् तद्व्याख्यातृगिरस्तथा ।
यथामति समालोच्य गीताव्याख्यां समारभे ॥
गीता व्याख्यायते यस्याः पाठमात्रादयत्नतः ।
सेयं सुबोधिनी टीका सदा ध्येया मनीषिभिः ॥

इह खलु सकललोकहितावतारः परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दनः तत्त्वाज्ञानविजृम्भितशोकमोहभ्रंशितविवेकतया निजधर्मत्यागपरधर्माभिमन्धिनम् अर्जुनं धर्मज्ञानरहस्योपदेशप्लवेन तस्मात् शोकमोहसागरादुद्दधार । तमेव भगवदुपदिष्टमर्थं कृष्णद्वैपायनः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्ध ।

... ...

वन्दे कृष्णार्जुनौ वीरौ नरनारायणावुभौ ।
धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजारोहणवल्लभौ ॥

श्रीगीताशास्त्रमहामन्त्रस्य वेदव्यासो भगवानृषिः । आर्षेणानुष्टुप् छन्दः । क्वचित् क्वचित् नानाविधानि छन्दांसि । गोपालकृष्णः परमात्मा देवता । अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषस इति बीजम् । सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज इति शक्तिः । अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि माशुच इति कीलकम् । ऊर्ध्वमूलमिति हृदयम् । धर्मार्थकाममोक्षज्ञानयज्ञेन

भगवत्ममाराधनार्थे जपे विनियोगः । ज्ञानात्मने श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः । अमिदैश्वर्यात्मने छन्दसे शिरसे स्वाहा । शक्त्यात्मने श्रीवेदव्यासाय शिखायै वषट् । बलात्मने श्रीबलभद्राय कवचाय हुम् । तेजसात्मने श्रीकृष्णाय नेत्राभ्यां वौषट् । वीर्यात्मने श्रीबृहद्गाण्डीवधन्वने अर्जुनाय अस्त्राय फट् भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्बन्धः ॥

हृदि विकसितपद्मं सार्कसोमाग्निनेत्र
प्रणवमयविकारं यस्य रूपं प्रकल्प्य ।
अचलमिव सुसूक्ष्मज्योतिराकाशसारं
भगवति मनसो मे वासुदेवे प्रतिष्ठा ॥

वाचकः प्रणवो यस्य क्रीडावस्त्वखिलं जगत् ।
श्रुतिराज्ञा वपुर्ज्ञानं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥

अग्रे कृत्वा कमपि चरणं जानुनैकेन तिष्ठन्
पश्चात्पार्थं विच(प)लजुषा चक्षुषा प्रेक्षमाणम् ।
मध्ये तोत्रं करसरसिजे दक्षिणे ज्ञानमुद्रा-
मादधानो रथमधिवसन् पातु नः सूतवेषः ॥

गीतायाः श्रवणाद्यस्य मानसं परिवर्तते ।
तस्य वैवस्वतो राजा कुरुते लिपिमार्जनम् ॥

पार्थाय प्रतिबोधितां भगवता नारायणेन स्वयं
व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्येमहाभारतम् ।
अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायिनी-
मम्ब ! त्वामनुसन्दधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीम्

मू—धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

व्या—हे सञ्जय! धर्मभूमौ कुरुक्षेत्रे मत्पुत्राः पाण्डुपुत्राश्च युयुत्सवः योद्धुमिच्छन्तः समवेताः सन्तः किं कृतवन्तः ।

End:

"देहान्ते देवः परं ब्रह्म तारकं व्याचष्टे" "यमेवैष वृणुते तेन लभ्यः" इत्यादि श्रुतिस्मृतिपुराणवचनान्येवं सति समञ्जसानि भवन्ति । तस्माद्भगवद्भक्तिरेव मोक्षहेतुरिति सिद्धम् ।

तेनैव दत्तया भक्त्या तद्गीताविवृतिः कृता ।
स एव परमानन्दस्तथा प्रीणातु माधवः ॥
परमानन्दपादाब्जरजःश्रीधरिणाधुना ।
श्रीधरस्वामियतिना कृता गीतासुबोधिनी ॥

स्वप्रागल्भ्यबलाद्विलोड्य भगवद्गीतां तदन्तर्गतं
तत्त्वं प्रेप्सुरुपैति किं गुरुकृपापीयूषदृष्टिं विना ।
अम्बु स्वाञ्जलिना निरस्य जलधेरादित्सुरन्तर्मणी-
नावर्तेषु न किं निमज्जति जनः सत्कर्णधारं विना ॥

Colophon:

इति श्रीभगवद्गीताटीकायां सुबोधिन्यां श्रीधरस्वामिकृतौ परमार्थनिर्णयो नामाष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीताव्याख्यानं समाप्तम् ।

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वं मम हृत्पद्ममन्दिरे ।
नित्यज्ञानप्रबोधाय चिन्तयामि सुखप्रदम् ॥

श्रीसत्यवागीश्वरो रक्षतु ।

श्रीकृष्ण विष्णो नृहरे मुरारे प्रद्युम्न सङ्कर्षण वासुदेव ।
अजानिरुद्धामल विश्वरूप त्वं पाहि नः सर्वभयादजस्रम् ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Author—Com: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The commentator follows Śaṅkara in advocating devotion (Bhakti) as superior to knowledge (Jñāna).

॥ भारतम् (विवरणोपेतम्) ॥

376 A. BHĀRATAM
with Vivaraṇam.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—6. 8—9 lines per page and 60—68 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—200.

Subject—Same as No. 295.

Beginning of the commentary:

... ...मनं प्राह ... .
न्मन्यसे सुहृद्गुरुवधात् प्रायश्चित्तीयत इति । मशानाढ्यः मन्नश्चमे-
धादिप्रायश्चित्तानुष्ठानसमर्थः किं परितप्यसे । यो ह्य-
नाढ्यः यः पुनरनाढ्यो दरिद्रः स पापानि कृत्वा पतति प्राय-
श्चित्तासमर्थत्वात् तस्य । कुतः । तदुच्छिष्टं तस्यानाढ्यस्योच्छि(ष्टं)

शरीरयात्राशेषं कल्पकं प्रायश्चित्ता पर्याप्तमिति यावत् । ...त्यपथ्ये अनेके अपथ्ये पापे बलवति गुरुतरं किञ्चिदाढ्यत्वाद् अन्यद् बलं सामर्थ्यं न त्रायते पुरुषम् । किञ्चाढ्यतैव यज्ञदानादिकारणतया त्रायत इत्यर्थः । तस्माद् राज्यमालम्ब्य अश्वमेधादिना पापहानिः कार्येत्याह ॥

End :

लोभादुद्भूतमज्ञानमित्यस्मिन् पक्षे । अवेक्षिणमिति पाठः । शेषः समानः ।

यच्च पैतामहं स्थानं ब्रह्मराशिसमुद्भवम् ।
गुहायां निहितं नित्यं तद्दमेनाधिगम्यते ॥

पैतामहं स्थानं इ...गतः पितॄणामपि पितुः परमो...णस्य नारायणस्य परस्य ब्रह्मणः स्थानं तस्य सर्वगतत्वे सत्यपि तत्र विशेषेणाविर्भवतीति यावत् । स्थानमित्युपचाराद् दृश्यते तद् गुहायां निहितं हृदयसरोजकोटर.... निहितं निगूढं तद् ब्रह्मराशिसमुद्भवं वेदराशिभिः समुद्भाव्यते प्रकाश्यत इति ब्रह्मराशिसमुद्भवं तद् दमेन मनोनिरोधेनाधिगम्यते ज्ञायत इत्यर्थः ।

Colophon :

इति यज्ञनारायणीये महाभारतविवरणे राजधर्मविवरणं समाप्तम् । हरि ॐ ।

Author—Com: Yajñanārāyaṇa.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 16. It is much worn out but the script is legible.

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

376 B. BHĀRATAM
with Dīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—16¾" × 1½". Leaves—58. 8—9 lines per page and 60—68 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1850.

Beginning :

अथातो मोक्षधर्मेषु श्लोकान् स्वाशयशुद्धये ।
निगूढपदवाक्यार्थान् विवरिष्यामि कांश्चन ॥
मन्नो यद्यनुगृह्णीयुर्वृत्तिमेनां मयेरिताम् ।
कृत .... स्यामहं नो चेत् तेभ्यः श्रोष्यामि तत्त्वतः ॥
धर्माः पितामहेनोक्ताः ... ... र्मे ... शुभाः ।
धर्म .... श्रेष्ठं वक्तुमर्हसि भारत ॥

इति युधिष्ठिरो भीष्मं पृच्छति स्म । पितामहेन भवता धर्माः सर्वेषां वर्णानामाश्रमिणां च राजधर्माश्रिता उक्ताः । राज्ञा हि वर्णानां धर्मा .... रा ... ... परिपाल्या इत्युक्तानुभाषणं कृत्वा पूर्वार्धेन, अपरार्धेनापूर्वमर्थं पृच्छति स्म । धर्ममाश्रमिणां .... सर्वेषामुपदिष्टा धर्मास्ते ... ... पि श्रेष्ठ....धर्मम .... दीनां वक्तुमर्हसि । अथवा तेषामसाधारणधर्मा इति गुरुशुश्रूषाध्ययनयज्ञ- .. ... दीनि कर्माणि धर्मसाधन ... ... मत्राक्षि .... नीत्य- दो.... । सर्वे धर्माः शुभा एव न त्वशुभाः सन्ति शुभा इति ।

End :

प्राधानिकं प्रधानाज्जातमव्यक्तवत् सर्वतत्त्वं प्रधानमित्यभि-

प्रायः। महत्तत्त्वतश्चाप्यहङ्कारा... उत्पद्य ... ... नराधिप ... ... त्याहुरेतद् बुद्ध्यात्मकं स्मृतम्। बुद्ध्यात्मकं महत्तत्त्वात्मकं महत्तत्त्वज्ज्ञानात्मकमित्यभिप्रायः। अहङ्काराच्च सम्भूत.... .... नोद्यतगुणात्मकम्। .... इत्येप अहं .... उच्यते। भूतगुणात्मक .... शब्दादयः तदात्मकं विषयपरवशमिति यावत्।

Colophon:

इति श्रीनन्दविरचितायां मोक्षधर्मदीपिकायां त्रयस्त्रिंशच्छततमोऽध्यायः।

Author—Com: Nanda.

Remarks—Many leaves have been eaten away by white ants.

॥ भारतम् (भावदीपेपेतम्) ॥

377 A. BHĀRATAM
with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—21¾"×2¼". Leaves—5. 11—12 lines per page and 58—70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—200.

Beginning—End—Author—Colophon—Same as No. 376 A.

Remarks—This seems to be a copy of No. 376 A. Vivarana and Bhāvadīpa are evidently one and the same commentary.

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

377 B. BHĀRATAM
with Dipikā

Substance—Palm leaf Size—$21\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—76 11—12 lines per page and 58—60 letters per line Script—Grantha No of Granthas—3450

Beginning—End—Colophon and Author—Same as No 376 B

Remarks—This work is a reproduction of No 376 B

॥ भारतम् ॥

378 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—$20\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$ Leaves—31 7 lines per page and 58—66 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1000

Colophon

इत्युद्योगे भगवद्याने पञ्चत्वारिंशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—This damaged Ms is a promiscuous collection of leaves from various works It comprises *interalia* fragments of *parvas* Bhagavadyāna Samyaniryāna and the Prajāgara The following lines in the first Fol. disclose

that this composition belongs to a different Purāna:

'यमुनायां स्वयं तोयं गङ्गातुल्यं भविष्यति ।'

'दक्षिणेनेह तपती प्रवहिष्यति ।'

"तथा पुष्पजया मार्धं मङ्गं प्राप्स्यति शोभना ॥'.

The Ms. is almost unreadable.

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

379. BHĀRATAM
with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—385. 9—12 lines per page and 54—64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—13900.

Beginning:

हरिः ओं । अविघ्नमस्तु ।

युधिष्ठिर उवाच—

यया बुद्ध्या महीपालो भ्रष्टश्रीर्विचरेन्महीम् ।
कालदण्डविनिष्पिष्टस्तन्मे ब्रूहि पितामह ॥

भीष्म उवाच—

अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम् ।
वासवस्य च संवादं बलेर्वैरोचनस्य च ॥
पितामहमुपागम्य प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।
सर्वानेव सुरान् हित्वा बलिं पप्रच्छ वासवः ॥

इन्द्रियनिग्रहोऽहंकर्तृत्वाभिमानत्यागश्च कार्य इत्यध्यायद्वयेनो-क्त्वा सम्पदां चाञ्चल्यात् तन्नाशिनाशयोर्हर्षशोकौ न कर्तव्याविति-त्याख्यायिकामुखेनाध्यायद्वयेनाह—यथा बुद्धेत्यादिना । कालद-ण्डविनिष्पिष्टो विपग्रस्तः । ३ ॥

End :

यदयं परमो धर्मो यन्मां पृच्छसि भारत ।
आसीद्वीरो ह्यनाकाङ्क्षी धर्मार्थकरणे नृप ॥

परकृतिं सरूपेणार्थवादेन निष्कामं स्वकर्मैव जितेन्द्रियेण कर्तव्यं तदेव यो...... रमित्याशयेनाहार्धेन—आसीदिति ।

स च किल कृतनिश्चयो द्विजो भुजगपतिप्रतिदर्शितात्मकृत्यः ।
यमनियमसहो वनान्तरं परिगणितोञ्छशिलाशनः प्रविष्टः ॥

उपसंहरति—स चेति । यमाः अहिंसादयः । नियमाः शौचादयः । वनान्तरं वनमध्यम् । प्रविष्टः । 'उञ्छः कणश आदानं कणिशा-द्यार्जनं शिलम्' । परिगणितम् उञ्छशिला(र्तिन ? र्जित)मन्नमश्नन् कणिपत्युक्तामुञ्छवृत्तेर्गतिं प्रापेति शेषः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणप्रमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-श्रीगोविन्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ भारतभावदीपे मोक्षधर्मार्थप्रकाशे अष्टाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

वक्ष्यन्ते ? लक्ष्मणार्यं क्रतुविधिविवृतौ नृसिंहनारायणार्य
तर्के धीरेशमिश्रान् फणिपतिभणितौ चोल्लगङ्गाधरार्यम् ।
वेदे गाङ्गं पितृव्यं शिवमथ पितरं दक्षिणामूर्त्युपार्न्तौ
श्रौते चिन्तामणिं यः शरणमुपगतो भूम्नि गोपालदेवम् ॥

व्याकरोन्मोक्षधर्मान् स नीलकण्ठः समासतः ।
अनेन प्रीयतां देवो गिरिजापतिरव्ययः ॥

सम्पूर्णेयं मोक्षधर्मटीका ।

Author—Com: Nilakaṇṭha.

Remarks—The Ms. breaks off after chapter 49 leaving a few blank leaves in the middle. Then it begins again with verse 3, chapter 50 and extends to its end. This has been printed at the Venkateśvara Press, Bombay.

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

380. BHĀRATAM

with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2¼″. Leaves—86. 14—17 lines per page and 64—72 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5500.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीगणपतये नमः ।
तरणिमुकुरनेत्रोत्तेजनाभां शरीर-
प्रतिकृतिमनमायी भूमिचन्द्रान्तराभम् ।
स्थिरदृगणुमसङ्गं यन्नयत्यन्यथात्वं
तदभयममृतं सत् प्रत्यगीडे गजेन्द्रम् ॥

कणभक्षमक्षचरणं जैमिनिकपिलौ पतञ्जलिं च नुमः ।
श्रीमद्व्यासवचोम्बुधिमधुसीकरवर्षिणो मुदिरान् ॥

सर्वविघ्नशतामावित्रिकीर्षू पूर्वपूरुषौ ।
श्रीनारायणधीरेशरूपौ हरिहरौ नुमः ॥

बहून् समाहृत्य विभिन्नदेशान्
कोशान् विनिश्चित्य च पाठमग्र्यम् ।
प्राचां गुरूणामनुसृत्य वाचं
व्याकुर्महे भारतमोक्षधर्मान् ॥

उत्तानेऽपि ह कोशविग्रहबलं पद्येषु नैव श्रितं
गम्भीरेषु न सेतवो न विहिताः कूटा न न स्फोटिताः ।
न च्छिन्ना न तमश्चराननतिभिक्ता न नाह्लादिता
नो दीनाश्च विभीषणा न विहिताः श्रीलक्ष्मणार्यश्रुतः ॥

ननु मोक्षो नाम शरीरनाशादन्यो नास्ति । 'अशरीरं वाव सन्तं न प्रियाप्रिये स्पृशत' इति श्रुतेः । स च स्वयमेवापनमतीति किं तदर्थं शास्त्रेणेति चेन्न ।

End:

अमात्मनः कर्तृत्वमुपपाद्योपसंहरति–स्वभावादेवेति । विद्यावद्या मुक्तिश्च मायिकैवेत्यर्थः । यथोक्तं श्रीमद्भागवते—

विद्याविद्ये मम तनू विद्ध्युद्धव शरीरिणाम् ।
मोक्षबन्धकरी आद्ये मायया मे विनिर्मिते ॥

इति । मम माया... .. ...

Colophon:

इति नैलकण्ठीये भारतभावदीपे शान्तौ मोक्षधर्मेषु

पिङ्गलगीतार्थप्रकाशः । इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि मोक्ष-धर्मे पिङ्गलगीताप्रथमोऽध्यायः ।

Remarks—The script is legible and attractive.

॥ भारतव्याख्या ॥

381. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15⅜" × 1⅜". Leaves—26. 7—8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—585.

Subject—The teachings of the sage Sanatsujāta imparted to Dhṛtarāṣṭra.

Beginning:

ततो राजेत्यादि । ततः धृतराष्ट्रः सनत्सुजातं पप्रच्छेत्य-न्वयः । ततः त्रिवर्गश्रवणानन्तरमपवर्गजिज्ञासयेत्यर्थः । तदनुष्ठानाधिकारमस्ति वा न वेति चेत् तन्नास्त्येव । राजा रजस्वी । विरक्तस्य मोक्षेऽधिकारः । साधनचतुष्टयहीन इत्यर्थः । नित्यानित्यवस्तुविवेकः, इहामुत्रफलभोगविरागः, शमदमादि-साधनसम्पत्तिः, मुमुक्षा इति साधनचतुष्टयम् । एभिर्गुणैर्वि-हीनत्वात् तस्यानुष्ठानत्वं न सम्भवतीत्यभिप्रायः ।

तन्नास्तीति वदति ज्योतिरित्यनेन । ज्योतिः प्रकाशकं प्रकृतेः प्रकाशकरत्वं जडत्वान्नास्तीत्यभिप्रायः । तर्हि प्रकाशकरत्वमा-दित्यादीनां विद्यते, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति

वदति–दीप्यमानमित्यनेन । दीप्यमानं सदा द्योतनशीलम् । तदादित्यादीनां नास्तीत्यभिप्रायः । तर्ह्रीन्द्रियैः सर्वं प्रकाश्यते ,तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति साधयति–महदित्यनेन । महत् व्याप्तम् । इन्द्रियाणां तथा व्याप्तत्वं नेत्यभिप्रायः । तर्हि यश.... ..,.. ....दीनामपि व्यग्रह,गतो व्याप्तत्वमस्ति, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति वदति यश इत्यनेन । यशः यशोरूपमनुभवरूपम् । शशविषाण... ......नां तथानुभवो नास्तीत्यभिप्रायः । यस्मै देवा उपासते । यस्मै यमित्यर्थः ।

Colophon :

सप्तचत्वारिंशः ।

॥ भारतव्याख्या ॥

382. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15½" x 1½". Leaves —27. 7 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—660.

Beginning—Same as No. 381.

End :

पितामह इति । पिता पुत्रश्चेत्यनुवादः । ममैवेति । यूयं ममात्मस्थाः, युष्माकमात्मस्थोऽहं चेति सिद्धम् । अथ एवं वा यूयं मे न । अहं युष्माकं च नेति । ममात्मैव स्थानं, ममाहमेवाधार इति यावत् जन्म चात्मा ममोपादानभूतश्चाहमेव । वेदप्रोक्तः वेदप्र-

तिपाद्यः अजरः जरारहितः अप्रतिघः नाशरहितः अणोः परमाणोरणीयान् सूक्ष्मः । सुमनाः प्रसन्नमनस्कः । सर्वभूतेषु जागृमीत्युक्तं विवृणोति—"आत्मानं सर्वभूतेषु पुष्करे निहितं विदु"रिति । सर्वभूतेषु पुष्करे हृदयकमले निहितमात्मानं मां विदुरिति । मामित्यध्याहारः । एवमूर्ध्वं धृतराष्ट्रं प्रति कथयतः सतः कुक्कुटाकोर्नादादिप्रभातलक्षणान्यासन् । ततश्च श्रीसनत्कुमारश्च प्रायात् । पुनर्धृतराष्ट्रो मुनेर्नादं नाश्रौषीत् ॥

Colophon:

इति सनत्सुजातव्याख्या समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is very much damaged. The commentary covers all the five chapters of Sanatsujātīyaparva.

॥ भारतसंग्रहः ॥

383. BHĀRATASAMGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 2¼". Leaves—459. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—12400. Complete.

Subject—An abbreviated account of the Mahābhārata.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आद्यं पुरुषमीशानं पुरुहूतं पुरुष्टुतम् ।

ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥
नमः... ...
श्रीमान् पौराणिकः सूतः कदाचिद् रोमहर्षणिः ।
उग्रश्रवा नाम पुण्यं नैमिशारण्यमाविशत् ॥
वर्तमाने शौनकस्य सत्रे द्वादशवार्षिके ।
तत्रासीनान् मुनीन् सर्वान् प्राणमत् स प्रहृष्टधीः ॥
कथाश्चित्राः श्रोतुकामा मुनयः सूतनन्दनम् ।
परिवव्रुश्च तान् प्रीतान् पप्रच्छ स च कौशलम् ॥
तेऽभिनन्द्यासनासीनास्तमाहुः संश्रितासनम् ।
कुत आयाति को देशस्त्वया चरित इत्यपि ॥
विप्रान् स प्राह सुप्रीतांस्तत्रागच्छं यदृच्छया ।
सर्पसत्रं यत्र राजा चकार जनमेजयः ॥
या वैशम्पायनात् तत्र शुश्राव जनमेजयः ।
कथास्ता व्यासकथिताः प्रायोऽपि भारताश्रिताः ॥

End:

एतत् ते सर्वमाख्यातं विस्तरेण महामते ।
कुरूणां चरितं कृत्स्नं पाण्डवानां च धीमताम् ॥
एतच्छ्रुत्वा द्विजश्रेष्ठात् स राजा जनमेजयः ।
हृष्टस्तक्षशिलायास्तु पुरमागाद् गजाह्वयम् ॥
एतद् वः सर्वमाख्यातं व्यासशिष्येण धीमता ।
इतिहासं महापुण्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ॥
य इदं शृणुयाद् विद्वान् पर्वसु द्विजसत्तमः ।
निधूतपापो निर्द्वन्द्वो ब्रह्मभावं स गच्छति ॥
एवं व्यासकृतं देव शृणुयाद् यः समाहितः ।
ब्रह्महत्याकृतं पापं तत्क्षणात् तस्य नश्यति ॥

धर्मे चार्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ ।
यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् ॥
श्रीमद्वैशम्पायनः सर्पयागे
तस्मै राज्ञे प्राह पारीक्षिताय ।
सूतः प्राह श्रीमहाभारताख्यं
तत् पावनं शौनकायेतिहासम् ॥

Colophon:

इति सदाशिवकृते महाभारतसंग्रहे सम्भवपर्वणि खाण्डवदहनं नाम पञ्चविंशोऽध्यायः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे सदाशिवकृते सौप्तिकपर्वणि प्रथमोऽध्यायः । सौप्तिकपर्व समाप्तम् । गुरुभ्यो नमः । श्रीगणपतये नमः । श्रीकृष्णाय नमः । वासुदेवाय नमः । संकर्षणाय नमः । प्रद्युम्नाय नमः । अनिरुद्धाय नमः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे स्वर्गारोहणपर्व समाप्तम् । श्रीमहाभारतसङ्ग्रहः समाप्तः । हरिः । गुरुभ्यो नमः । इदं मध्यार्जुनं वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् । हरिः । कृष्णाय नमः ।

Author—Sadāśiva.

Remarks—The leaves are much damaged.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

384 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—

187. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8000. Incomplete.

Colophon :

इति भावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायां पञ्चमस्कन्धे षड्विंशोऽध्यायः । पञ्चमस्कन्धः समाप्तः । हरिः श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Same as No. 283.

Remarks—This Ms. covers *skandhas* 1—5 of the Bhāgavata.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

385. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2'$. Leaves—194. 9 lines per page and 84 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10500.

Author—Same as No 283.

Remarks—This is a commentary on *skandhas* 5, 6 and 10 of the Bhāgavata

---

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

386. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—24″×1½″. Leaves—101. 9 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5000.

Author—Same as No. 283.

Remarks—The Ms. is very old. The commentary begins from verse 9, chapter 1, *skandha* 7 and extends to verse 36, chapter 29, *skandha* 10.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

387. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—23″×1½″. Leaves—11. 7—9 lines per page and 85 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Remarks—The Ms. is worn out. It covers chapters 1—5 of the 1st *skandha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

388. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.
Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18″×2″. Leaves—

85. 8—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —3500.

Remarks—This Ms. comprises *skandha* 4, and 18 chapters in *skandha* 5.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

389. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1½". Leaves—124. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 1 and 2, and 12 chapters in *skandha* 3. The Ms. is in good condition.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

390. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22½"×2". Leaves—97. 8—9 lines per page and 80—96 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —1300.

Remarks—The letters are legible. The Ms. is

damaged. It contains the commentary on *skandhas* 1 & 2 and 19 chapters in the 3rd *skandha*. From the colophon it is evident that the Ms. is 300 years old.

Colophon :

इति श्रीमद्भागवतव्याख्यायां पदभावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं द्वितीयस्कन्धः ।

൧൦ അദ്ധ്യായം ഗ്രന്ഥം ൧൯, ൩൩ ചിലപ്പാനം ഉണ്ടു്. ഈ ഗ്രന്ഥം തൃശ്ശിവപേരൂർ തെക്കേമഠത്തിൽ മണ്ടവത്തുസ്വാമിയുടെ ശിഷ്യൻ കോതമംഗലത്തു സ്വാമികൾ എഴുതുവാൻ മിത്രാനന്ദപുരത്തു മകിട്ടമംഗലത്തു നാരായണചാത്തൻ തനിക്കൊള്ള ഗ്രന്ഥം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഓല ൻ൨ പ്രഥമാദി തൃതീയത്തിൽ ൧൯ അദ്ധ്യായം ഇരിക്കുന്നപ്പോൾ കൊടുത്തു. അതിന്റെ പിന്നിൽ ഏകാദശംമൂലം ശ്രീധരീയം വ്യാഖ്യാനം ൧൧ ഓല ൧൦-ാം അദ്ധ്യായം ഗ്രന്ഥം ൩൦ ആക ഓല ൧ ആക ഓല൧൧൧ ഗ്രന്ഥം ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചിലപ്പാനവും ഉണ്ടു്. ൨൦൦-ാമാണ്ടു മിഥുനമാസം ൨൧-ാം തിട്ടമംഗലത്തു ചാത്തനാരായണൻകൂടെ കൊടുത്തത് ചാത്തനാരായണൻ ൨൧ൻ-ാമാണ്ടു ആടിമാസത്തിൽ മക്കാട്ടുതെമൂറിയമംഗലത്തു തിരുമുല്പാടൊട്ടു നോക്കുവാൻ കൊടുത്തിതു. മൂരിയമംഗലത്തു തിരുമുമ്പിനൊടവനെ കൊടുത്തിതുവാങ്ങിച്ചു ഈ ഗ്രന്ഥംതന്നെ മുമ്പിലൊരിക്കൽ നോക്കുവാൻ ഇളയൻമുൻചൊന്നോർക്കു കൊടുത്തിതു.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

391 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—21½″ × 2″ Leaves—32 12—14 lines per page and 96—102 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—3000

Remarks—The Ms is written in small neat hand It contains the commentary on *skandhas* 1 and 2

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

392 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—17 × 2 Leaves—8 9—11 lines per page and 54—58 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—3050

Remarks—Same as No 391

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

393 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—19¼ × 2 Leaves—

230. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —10350.

Remarks—The Ms contains the first 3 skandhas, 30 chapters in skandha 4, chapters 1—22 in skandha 5, 12—19, in skandha 6 and 10 verses in the first chapter of skandha 8. It is much damaged and worm-eaten

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

394 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyakhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21″×1¼″. Leaves—53. 8 lines per page and 64 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—700

Remarks—The commentary covers only the 1st skandha The Ms is old and damaged

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

395. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyakhyā

Substance—Palm leaf Size—26′×2′. Leaves—188 8—10 lines per page and 72 letters per line Script—Malayālam. No of Granthas —7514

Remarks—The Ms contains the commentary on chapters 1—7 in *skandha* 1, on *skandha* 4 complete, 1—18 chapters in *skandhas* 6 and 7 complete and 1—22 chapters in *skandha* 8.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

396 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—14½″ × 1½″ Leaves—44 10 lines per page and 58 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1600

Remarks—The Ms is old and worn out The letters are not legible The commentary covers chapters 1—90 in *skandha* 10 excluding chapters 4—68

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

397 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—21 × 1¼ Leaves—111 7 lines per page and 110 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—5500

Remarks—The Ms contains the commentary on *skandha* 10 only

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

398. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—158. 11 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed and contains the commentary on *skandha* 10.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

399. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—46. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1840.

Remarks—The Ms. begins from the 25th verse in chapter 63 of *skandha* 10 and extends to the end of the *skandha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

400. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 1½″. Leaves—

119 6–8 lines per page and 54 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—3875

Remarks—This Ms comprises *skandhas* 1 and 3 complete and a fragment of *skandha* 4

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

401 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ
Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—13 × 2′ Leaves—63 11—13 lines per page and 60 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—2800

Remarks—This Ms contains chapter 26 and a part of chapter 27 in *skandha* 11

॥ मत्स्यपुराणम् ॥

402 MATSYAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size—21 × 2 Leaves—281 7–9 lines per page and 60 letters per line Script—Grantha No of Granthas—8500 Complete

Subject—Description of the Matsyāvatāra of Viṣṇu

Beginning

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पातालादुत्पतिष्णोर्मकरवगतयो यस्य पुच्छाभिघाता-
दूर्ध्वं ब्रह्माण्डखण्डव्यतिकरकरणव्यत्ययेनापतन्ति ।
विष्णोर्मत्स्यावतारः सकलवसुमतीमण्डलं व्याश्नुवान-
स्तस्यास्योद्गीरितानां ध्वनिभिरपहतादश्रियं वः श्रितानाम् ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं चैव ततो ग्रन्थमुदीरयेत् ॥
अजोऽपि यः क्रियायोगान्नारायण इति स्मृतः ।
त्रिगुणाय त्रिवेदाय नमस्तस्मै स्वयम्भुवे ॥
सूतमेकाग्रमासीनं नैमिशारण्यवासिनः ।
मुनयो दीर्घसत्रान्ते पप्रच्छुर्दिव्यसंहिताम् ॥
प्रवृत्तासु पुराणासु धर्म्यासु ललितासु च ।
कथासु शौनकाद्यास्तमभिनन्द्य मुहुर्मुहुः ॥
कथितानि पुराणानि यान्यस्माकं त्वयानघ ।
तान्येवामृतकल्पानि श्रोतुमिच्छामहे पुनः ॥
कथं ससर्ज भगवान् लोकनाथश्चराचरान् ।
कस्माच्च भगवान् विष्णुर्मत्स्यरूपत्वमाश्रितः ।
केन वा हेतुना सूत विष्णुः सर्वजगन्मयः ।
नारसिंहं वपुर्धत्ते कं वाऽरक्षज्जगत्प्रभुः ॥
भैरवत्वं भवस्यापि पुरारित्वं च गद्यते ।
कस्य हेतोः कपालित्वं जगाम वृषभध्वजः ।
कस्माच्च देवदेवेशः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥
धृत्वा लोके वपुर्दिव्यं कुमार इति विश्रुतः ।
सर्वमेतत् समाचक्ष्व सूत विस्तरशः क्रमात् ॥
त्वद्वाक्यामृतपाने तु न तृप्तिरिह जायते ।

सूत उवाच—

पुण्यं पवित्रमायुष्यमिदानीं शृणुत द्विजाः ।

मात्स्यं पुराणमखिलं यज्जगाद गदाधरः ॥

End :

विन्ध्ये गङ्गयहन्ती मामः प्रविभागस्तयोः पुनः ।

कृष्णपक्षसहस्राणि जीवन्ते ह्यजराव्यथाः ॥

असङ्गा गतयस्तेषां चतस्रश्चक्रवर्तिनाम् ।

अन्तरिक्षे समुद्रेषु पाताले पर्वतेषु च ॥

इज्या दानं तपः सत्यं तेषां धर्मानुवर्तिनाम् ।

तदा प्रवर्तते धर्मो वर्णाश्रमविभागतः ॥

मर्यादास्थापनार्थं च दण्डनीतिः प्रवर्तते ।

कृष्णप्रजननाः सर्वे अरोगाः पूर्णमानसाः ॥

एको धर्मश्चतुष्पाद्य त्रेतायां तु विधिः स्मृतः ।

त्रीणि वर्षसहस्राणि तथा जीवन्ति ताः प्रजाः ॥

पुत्रपौत्रसमाकीर्णा म्रियन्ते च क्रमेण ताः ।

एष त्रेतायुगे भागस्त्रेतासंख्यां निबोधत ॥

त्रेतायुगा स्वभावानां सन्ध्यां .... निवर्तते । ?

सन्ध्यांशयोः स्वभावश्च सोंऽशः पादेन तिष्ठति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्स्यपुराणे त्रयोदशसाहस्रिकायां मन्वन्तरानुकीर्तनं नामाष्टपञ्चाशच्छततमोऽध्यायः । ... ...

Remarks—The Ms. contains 158 chapters. It is old but well preserved.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

403. MĀGHAMĀHĀTMYAM.

(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14¾"×1¼". Leaves—61. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1900. Incomplete.

Subject—The importance of the month of Māgha.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
आरब्धुं नैमिशारण्ये सत्रं द्वादशवार्षिकम् ।
आजग्मुरखिलास्तत्र मुनयो ब्रह्मवादिनः ॥
... ...
द्वितीयं पाद्ममित्युक्तं पुराणं रोमहर्षणे ॥
पञ्च पञ्चाशदित्युक्तं सहस्रग्रन्थसंख्यया ।
तस्मिन् पुराणे भवता माघमासस्य वैभवः ॥
अग्रतो वर्णितोऽस्माकं तं भूयो वक्तुमर्हसि ।

End:

पृथिव्यां यानि तीर्थानि तेषु मज्जति यो नरः ।
जितेन्द्रियो जिताहारो न स याति यमालयम् ॥
न तीर्थे पातकं कुर्यात्त्यजेत् तीर्थोपजीवनम् ।
तीर्थे प्रतिग्रहस्त्याज्यस्त्याज्यो धर्मस्य विक्रयः ॥
दुर्जरं पातकं तीर्थे दुर्जरश्च प्रतिग्रहः ।
तीर्थे हि दुर्जरं सर्वमेतत् किं नरकं व्रजेत् ॥

सकृद् गङ्गाम्भसि स्नात्वा पूतो गाङ्गेन वारिणा ।
नरो न निरयं याति अपि पातकराशिकृत् ॥
व्रतं दानं तपो यज्ञाः पवित्राणीतराणि च ।
गङ्गाबिन्द्वभिषेकस्य न समा इति विश्रुतम् ॥
अन्यतीर्थसमां गङ्गां यो ब्रवीति नराधमः ।
स याति रौरवं घोरं नरकं दारुणं महत् ॥
अर्थवादमिदं सर्वं पुराणमिति यो वदेत् ।
पच्यते रौरवे घोरे कुलानामेकविंशतिम् ॥

Colophon :

इति पाद्मे पुराणे माघमाहात्म्ये सप्तविंशोऽध्यायः ॥
नमः शिवाय । नारायणाय नमः । षण्मुखाय नमः ।

प्रभ्वम्भृत्रधृतस्वभृष्यद् भृम्वम्वधृतस्वृत ।
स्थृद्धश्रृधिद्धसुश्भ्रवन्यश्रुत्यृद्धध्यृद्धिमृच्छ नः ॥

प्रत्यर्थिकामदानप्रवीणभुजदण्डविधृतजगदण्ड ।
दक्षिणबिम्बलिराट्त्वाप्ररिपोजय परश्शतं शरदाम् ॥

अधिगङ्गि भवत्समीपवर्त्ति-
मधुरा मुञ्चति नैव मां कथञ्चित् ।
न्त्रपयामि तथापि दक्षिणाशां
सकृदालोक्य पुनः समाश्रये त्वाम् ॥

Remarks—The Ms. is very old. In the closing Fol. occurs a verse full of rhymes in praise of the king of Dakṣiṇabimbâli (Tekkumkūr). The date

of the Ms. may consequently be assigned to the days before the annexation of Tekkumkūr to Travancore State by Śrī Vīramārtāṇḍa Varmā.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

404. MĀGHAMĀHĀTMYAM. (from Pādmapurāṇa)

Substance—Palm leaf Size—14½' × 2 Leaves—124. 8 lines per page and 48 letters per line Script—Malayālam. No of Granthas—3000 Complete

Subject—Beginning—Same as No 403

End

इत्थं जगादोन्नतबाहुरुच्चै-
र्द्विजोत्तमानां कुशलानि सन्तु ॥
परमिदमितिहासं पावनं तीर्थभूतं
वृजिननिलयहेतुं यः शृणोतीह नित्यम् ।
स भवति परिपूर्णः सर्वदा सर्वकामैः
व्रजति च सुरलोकं दुर्लभं धर्मही(नम्? नैः) ॥
उवाच सूतो गुरुनाग्निभूतिः
श्रीमाघमाहात्म्यमिदं मुनीनाम् ।
श्रुत्वा च ते श्रोत्रसुखं मुनीन्द्रा-
स्तद् दीर्घसत्रं निधिवद् वितेनुः ॥

Colophon:

इति श्रीमाघमाहात्म्ये वसिष्ठदिलीपसंवादे पञ्चत्रिंशोऽध्यायः । श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—This Ms. contains chapters 1—35.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

405. MĀGHAMĀHĀTMYAM.
(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—106 8—9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayalam No of Granthas—2703.

Subject—Same as No. 403

End:

कुरुध्वममलं सर्वे माघस्नानं यथाविधि ।
इति सूतवचः श्रुत्वा नैमिशारण्यवासिनः ॥
तथेत्युक्त्वा महात्मानं सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
माहात्म्यैः फलशैश्चापि सत्रान्ते समपूजयन् ॥
यथाशक्ति च धान्यैश्च स्रग्भिश्चाप्यभ्यपूजयन् ।
स तेभ्यः प्राप्य (ते ? तां) पूजां प्रहृष्टमनसा तदा ॥
सूत उत्थाय तान् सर्वान् भुजमुद्यम्य दक्षिणम् ।
अब्रवीच्च सभामध्ये गन्तुमिच्छन् पुनः पुनः ॥
कुरुध्वं मद्गतिं माघैः शृणुध्वं वैष्णवीः कथाः ।

मैत्रीं भजध्वं सर्वत्र ज्ञात्वा विष्णुमयं जगत् ॥
इत्युक्त्वा स तु तान् सर्वान् सूतः पौराणिकोत्तमः ।
आमन्त्र्य प्रत्ययौ... ...कैलासं पर्वतोत्तमम् ॥

Colophon :

इत्युद्यापनं समाप्तम् ।
इति माघमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. contains only chapters 1—31.

॥ मार्कण्डेयपुराणम् ॥

406. MĀRKAṆḌEYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1¾″. Leaves—136. 10 lines per page and 44—50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Complete.

Subject—The creation, dissolution etc. of the Universe.

Beginning :

हरिः ओम् ।
मार्कण्डेयपुराणम् ।
ओम् नमो भगवते वासुदेवाय ।

यद्योगिभिर्भवभयार्तिविनाशयोग्य-
मासाद्य वन्दितमतीव विविक्तचित्तैः ।
तद्वः पुनातु हरिपादसरोजपद्म-
माविर्भवत्क्रमविलङ्घितभूर्भुवःस्वः ॥

पायात् स वः सकलकल्मषभेददक्षः
क्षीरोदकुक्षिफणिभोगनिविष्टमूर्तिः ।
श्वासावधूतसलिलोत्कलिकाकरालः
सिन्धुः प्रनृत्यमिव यस्य करोति सङ्गात् ॥
नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥
तपःस्वाध्यायनिरतं मार्कण्डेयं महामुनिम् ।
व्यासशिष्यो महातेजा जैमिनिः पर्यपृच्छत ॥ १ ॥
भगवन् भारताख्यानं व्यासेनोक्तं महात्मना ।
पूर्णमस्तमलैः शुभ्रैर्नानाशास्त्रसमुच्चयैः ॥ २ ॥

End:

परदारपरद्रव्यपरहिंसादिकिल्बिषैः ।
मुच्यतेऽनेकदुःखेभ्यो नित्यं चैवोरगोत्तम ॥
ऋद्धिर्वृद्धिः स्मृतिः शान्तिः श्रीः पुष्टिस्तुष्टिरेव (च) ।
नित्यं चैव भवेद्विप्र यः शृणोति कथामिमाम् ॥
मार्कण्डेयपुराणमेतदखिलं शृण्वन्नशोच्यः पुमान्
यो वा सम्यगुदीरयेद्रसमयं शोच्यो न सोऽपि द्विजः ॥
योगज्ञानविशुद्धसिद्धिसहितः स्वर्गादिलोकोऽप्यसौ ।
शक्राद्यैश्च सुरा(रि?दिभिः) परिवृतः स्वर्गे सदा पूज्यते ॥
पुराणमेतच्छ्रुत्वा च ज्ञानविज्ञानसंयुतम् ।
विमानवरमारुह्य स्वर्गलोके महीयते ॥

Colophon:

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणं समाप्तम् ।
सप्तत्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Readings different from those in the printed edition are to be observed herein.

॥ रामायणम् ॥

407. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×3″. Leaves—299. 13 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—20000.

Colophon:

इत्युत्तरश्रीरामायणे अष्टशततमः सर्गः ।

Remarks—The Ms. contains only 108 sargas in the Uttarakānda. The leaves are held together by two ivory boards embellished with beautiful carvings.

॥ रामायणम् ॥

408. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾″×2½″. Leaves—250. 25 lines per page and 60—64 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—242000 Complete.

Colophon:

सुग्रीवमित्रं सुकुमारगात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।
सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये दयार्द्रम् ॥
श्रीरामलक्ष्मणभरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमद्विभीषणादिसमस्तपरिवार-
सहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः ।
श्रीगुरुभ्यो नमः शुभमस्तु ।

ഫറുമ്പാമാണ്ടു തുലാമാസം ൨൩ാനു ആദിത്യവാരം രോഹി
ണി നക്ഷത്രത്തുന്നാൾ അനന്തകൃഷ്ണസൂനുനാ രാമേണ ലിഖിതം.

ശ്രീമദ്രാമായണം സമ്പൂൎണ്ണം.

Remarks—The script is good. The frames of the Ms. are made of ivory.

रामायणम्

409. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 1¾″. Leaves—341. 10—14 lines per page and 60—78 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—24000. Complete.

Remarks—The first Fol. is damaged and the last Fol. furnishes the following information:

എണ്ണൂററി നാൽപത്തൊമ്പതാമാണ്ടു മീനമാസം ഒന്നാംതെ
തി എളംതൈബെ പണ്ടാലെക്ക പിള്ളെക്കടി പുത്രൻ ചന്ദ്ര
ശേഖരൻ..............................

The date corresponds to 1674 A. D. The frames of the Ms. are of ivory.

॥ रामायणम् ॥

410. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19¾″ × 2″. Leaves—286. 14—18 lines per page and 76 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—20000.

End:

आदिकाव्यमिदं काव्यं पुरा वाल्मीकिना कृतम् ।
यः शृणोति पठेद्वापि स पापैः परिमुच्यते ॥
पतिकामा पतिं कन्या लभते तन्मनोगतम् ।
प्रवासिनोऽपि च तथा लभन्ते चापि बान्धवान् ॥
कुटुम्बवृद्धिं धनधान्यवृद्धिं यशश्च मुख्यं सुखमुत्तमं च ।
श्रुत्वा महत् काव्यमिदं च दिव्यं प्राप्नोति सर्वां भुवि चार्थसिद्धिम् ॥
रामायणमिदं दिव्यं शृण्वतः पठतः सदा ।
प्रीयते सततं रामः स हि विष्णुः सनातनः ॥

Colophon:

इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये चतुर्विंशतिसाहस्रिकायां संहितायां श्रीमत्युत्तररामायणे दशोत्तरशततमः सर्गः । ......

Remarks—The Ms. contains many variant readings. The Phalaśruti is quite different from that in other Mss.

॥ रामायणम् ॥

411. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″ × 2″. Leaves—122. 10 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The script is squarely and old. Bāla and Ayodhyā kāṇḍas alone are included in this Ms.

॥ रामायणम् ॥

412. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—20¾″ × 2″. Leaves—285. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—7100.

Colophon :

കരമനൈ അപ്പാവയ്യൻ എഴുതിനതു

Remarks—The Ms covers Sargas 1—40 in Bālakānda in addition to Ayodhyākānda. The script is bold and beautiful. The Ms is old and worn out.

॥ रामायणम् ॥

413 RĀMĀYANAM

Substance—Palm leaf Size—21½″ × 2″ Leaves—87. 10—12 lines per page and 72 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—4300.

Remarks—The Ms covers Bālakānda and 62 Sargas in Ayodhyākānda The readings differ much from those in the Nirnaya-āgar edition.

॥ रामायणम् ॥

414 RĀMĀYANAM

Substance—Palm leaf, Size—21″ × 2″, Leaves—96,

6—10 lines per page and 64—72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. covers Bālakāṇḍa and 10 Sargas and 23 verses in Ayodhyākāṇḍa. The script is neat and legible.

॥ रामायणम् ॥

415. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—78. 8—10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. comprises the whole of Bālakāṇḍa. The first Fol. contains certain verses relating to the *pūrvāṅga* for *pārāyaṇa*. They begin from "कूजन्तं रामरामेति" and end with "श्रीराघवं दशरथात्मजमप्रमेयम् ..". After colophon the scribe's name is given as "त्रिविक्रमे".

॥ रामायणम् ॥

416. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½″×2″. Leaves—129. 7—8 lines per page and 80 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas —4850.

Remarks—This Ms. comprises the Ayodhyākāṇḍa only.

॥ रामायणम् ॥

417. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18″×1½″. Leaves —47. 10—12 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas —1650.

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters in Bālakāṇḍa and that of the first three is damaged.

॥ रामायणम् ॥

418. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—9. 11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Remarks—The Ms. is damaged. It comprises a portion of Bālakāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

419. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2″. Leaves—28. 8—11 lines per page and 64—84 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The Ms. is worn out and written in old Malayāḷam. It comprises a portion of Kiṣkindhākāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

420. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—20½″ × 2″. Leaves—337. 8 lines per page and 46—56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—9500.

Remarks—The Ms. is held together by ivory plates. It is written in legible hand and it comprises the Āraṇya, Kiṣkindhā, and Sundara kāṇḍas. It is used by H. H. The Mahārāja of Travancore on the day of Vijayadaśamī for Vidyārambha.

॥ रामायणम् ॥

421. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¾″ × 2″. Leaves—

84. 8—9 lines per page and 60—74 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —3200.

Remarks—The Ms. covers Āraṇyakāṇḍa and 12 chapters in Kiṣkindhākāṇḍa. Leaves 1—8 are written in a different hand.

॥ रामायणम ॥

422. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—181. 10—12 lines per page and 24—26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2700.

Remarks—The script is neat and legible. The Ms. comprises the Sundarakāṇḍa only. The following verse is added at the end:

"मदीयवाक्यैस्तव कीर्तनोज्ज्वलै-
विमुक्तशोका जनकेश्वरात्मजा ।
बभौ चकोरीव विमुक्ततापा
समुद्यतः शीतमरीचिरश्मिभिः ॥ "

॥ रामायणम् ॥

423. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21'' \times 2''$. Leaves—

279. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. comprises Kiṣkindhā, Sundara and Yuddha kāṇḍas. The Kiṣkindhākāṇḍa begins on Fol. 273 (ज ज छ न्य) and ends on Fol. 334 (ज ज ज ल क्क). The work is resumed on Fol. 1 (श्री न). The last 20 leaves are not numbered.

॥ रामायणम् ॥

421. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¼″×2″. Leaves—205. 12—13 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—12000.

Remarks—The readings vary much from those in the printed editions. The Ms. is held fast by ivory boards. After the colophon occur the following lines:

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥
सुग्रीवमित्रं सुकुमारगात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।
सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये दयार्द्रम् ॥

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमाद्विभीषणादिसमस्तपरि-

चारसहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः। हरिहर-ब्रह्मादिसमस्तदेवताभ्यो नमः।

൯൦൩-ാമാണ്ട് കന്നിമാസം ൨-ാംതീയതി എഴുതിത്തീർന്നു

शैलोपरि द्विजसुताकरकल्पितेयं
रम्यैर्गुणैर्विरहितापि च वर्णमाला।
युष्मत्कराम्बुरुहमेलनगन्धयोगात्
सन्तुष्टये भवतु वः कृपया बुधेन्द्राः।
श्रीगुरुभ्यो नमः। शुभमस्तु। हरिः।

॥ रामायणम् ॥

425. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14″—1¾″. Leaves—42. 6 lines per page and 42 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Remarks—The Ms. begins from Sarga 121 in Yuddhakāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

426. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×1¼″. Leaves 176. 9—10 lines per page and 70—80 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7400.

Remarks—The Ms. comprises Yuddhakāṇḍa only. Many leaves are damaged. After colophon occur the following verses:

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।
लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥
रामं रत्नकिरीटकुण्डलधरं केयूरहारान्वितं
सीतालंकृतवामभागममलं सिंहासनस्थं प्रभुम् ।
सुग्रीवादिसमस्तवानरगणैः संसेव्यमानं सदा
विश्वामित्रपराशरादिमुनिभिः संस्तूयमानं भजे ॥
श्रीकृष्णशिष्येण नाराय......स्तकम् ।

॥ रामायणम् ॥

427. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 1¾″. Leaves—140. 7—10 lines per page and 54—90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Remarks—The Ms. contains Yuddhakāṇḍa alone. It is much damaged. The readings differ much from those in the printed editions. Towards the close of the Ms. are written the following verses:

श्यामावदातमरविन्ददलायताक्षं
बन्धूकपुष्पसदृशाधरपाणिपादम् ।
सीतासहायमजितं धृतचापबाणं
रामं नमामि शिरसा रमणीयरूपम् ॥

कालाम्भोधरकान्तिकान्तमनिशं वीरासनाध्यासितम्
मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्ताम्बुजं जानुनि ।
सीतां पार्श्वकरां सरोरुहकरां विद्युन्निभां राघवं
पश्यन्तं मकुटाङ्गदादिविविधाकल्पोज्ज्वलाङ्गं भजे ॥

राजा राजार्चिताङ्घ्रेरनुपचितकलो यस्य चूडामणित्वं
नागानागार्धगात्रं नभसितधवलं यद्वपुर्भूषयन्ति ।
मागभागागिणी भून्मतिरिति यमिनां येन बोऽद्याहि मारः
मक्षाः सक्षाश्वनुन्नारुणकिरणसमाः पातु बिभ्रत् त्रिणेत्रः ॥
अम्बरमम्बुनि पत्रमरातिः पीतमहीशगणस्य ददाह ।
यस्य वधूस्तनयं गृहमज्ञा पातु स वः शिवलोचनवह्निः ॥
कौसल्यानयनेन्दुं दशरथहृदयारविन्दमार्ताण्डम् ।
सीतामानसहंसं रामं राजीवलोचनं वन्दे ॥
श्रीरामाय नमः ।

॥ रामायणम् ॥

428. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—321. 8 lines per page and 42—52 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms. contains Yuddhakāṇḍa and 56 sargas in Uttarakāṇḍa. It is written in neat legible hand and preserved in a fairly good condition.

॥ रामायणम् ॥

429. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21¾"×2". Leaves—43. 11 lines per page and 81—96 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 348 and ends on Fol. 390. It extends to the 3rd verse in *sarga* 92 of Uttarakāṇḍa. The arrangement of *Sargas* and readings differ from those in the printed edition.

॥ रामायणम् ॥

430. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½"×2". Leaves—98. 10—11 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—3400.

Remarks—The Ms. covers the whole of Uttarakāṇḍa. It is in good condition. The script is neat and legible. Variants in readings are noteworthy.

॥ रामायणतात्पर्यनिर्णयः ॥

431. RĀMĀYAṆATĀTPARYANIRṆAYA.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—11.

8 lines per page and 44 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—240.
Complete

Subject—A critical review of the Rāmāyana

Beginning

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीनारायणाय नमः ।
जीयान्मण्डोदरीकण्ठकाण्डभूषणदूषणम् ।
जानकीजन्मफलदं जलदश्यामलं महः ॥
मनः खेलतु मे रम्ये सीतानामनि भूमनि ।
रघुनाथकथाकाशराकापीयूषधामनि ॥
लक्ष्मणो जयतान्नित्यं जानकीजानिवल्लभः ।
मेघनादसरिन्नाथनिलामकलशीसुतः ॥
अनुगृह्णातु मे रामे भरतो भक्तिमुत्तमाम् ।
यथार्थनामा शत्रुघ्नो भूयाद् भूदेवभूतिदः ॥
हनूमन्तमचिन्त्यानां निधिमाश्चर्यकर्मणाम् ।
रक्षोनाथनिपन्नाट्यसूत्रधारमुपास्महे ॥
यश्चकार सरस्वत्याः स्वयंवरपतिर्भवन् ।
रामायणं महाकाव्यं तस्मै वाल्मीकये नमः ॥
पितुराज्ञां पुरस्कृत्य रामायणकथामिमाम् ।
इच्छाम्यहं परिच्छेत्तुं जाह्नवीमिव नाविकः ॥
ईश्वरावेक्षणात् क्षुब्धात् प्रधानादभवन्महान् ।
महतोऽहङ्कृतिर्जज्ञे त्रिधाभूत् सापि कालतः ॥

.. ... .

... ...

... ...
... ...
... ...

सरस्वतीकराम्भोजप्रमृष्टश्रमशालिना ।
चत्वारः कविना भागाः प्रतिकाण्डं प्रपञ्चिताः ॥
प्रतिप्रकरणं कर्तुरभिप्रायः परिस्फुटम् ।
संक्षिप्तेनैव मार्गेण ततः प्रस्तूयते मया ॥
आदौ तावद् गभीरार्थसन्दर्भोन्मुखचेतसा ।
मुनिना बालकाण्डोऽयं चतुष्प्रकरणीकृतः ॥
कथापुरुषनिष्पत्तिर्विश्वामित्राध्वरावनम् ।
त्र्यम्बकधनुर्भङ्गः सीतापाणिपरिग्रहः ॥

End:

निर्भिद्य वालिनं सीतां बुद्ध्वा विरहविह्वलाम् ।
बद्ध्वा महार्णवे सेतुं हत्वा राक्षसनायकम् ॥
साकेते सीतया साकमभिषिक्तस्य भूपतेः ।
प्राणनाथापरित्यागो लक्ष्मणस्य विसर्जनम् ॥
एवमादिविचारेण मुमुक्षुत्वं नृणां भवेत् ।
श्रीरामायणतात्पर्यपर्यालोचनयुक्तिषु ॥
निर्णीतिरेषा श्रेयानमुपगन्तुं प्रगल्भते ।

श्रीरामाय नमः ।

Colophon.

Author.

Remarks—The Ms. is old and damaged. The number of Sargas and the stanzas epitomising the subject-matter of each Kāṇḍa as

furnished at the close of the work are noted below:

Bālakāṇḍa	77	Sargas
Ayodhyākāṇḍa	120	,,
Araṇyakāṇḍa	75	,,
Kiskindhākāṇḍa	67	,,
Sundarakāṇḍa	68	,,
Yuddhakāṇḍa	130	,,
Uttarakāṇḍa	110	,,

श्रीवाल्मीकये नमः ।

जातो वंशे रघूणां मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा
कृत्वा पुण्यामहल्यां स्फुटितहरधनुर्जानकीवल्लभोऽभूत् ।
प्राप्तोऽयोध्यां नियोगात् पितुरटविमगात् त्यक्तसीतोऽस्तवाली
बद्धाब्धिर्ध्वस्तलङ्कादलितदशमुखः सीतया राज्यमाप ॥
भूत्वा धर्मांशुवंशे मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा
. . . .
हित्वा राज्यं च गत्वा वनमनुजगतोऽप्याप्य सुग्रीवसख्यं
हत्वा रक्षांस्यरक्षत् त्रिभुवनमखिलं सोऽस्तु रामः श्रिये वः ॥
... ...

The last verse in the work mentions the title of the work as "Śrī Rāmāyaṇatātparyaparyālocanayuktinirṇiti"

॥ रामायणव्याख्या ॥

432. RĀMĀYAṆAVYĀKHYĀ

Substance—Palm leaf. Size—16" 1¾". Leaves—76. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1625. Incomplete.

Beginning :

अथ श्रीमदयोध्याकाण्डे प्रथमे सर्गे व्याख्येयानि व्याक्रियन्ते। गच्छतेति । मातुलकुलं मातुलगृहम् । 'कुलं गृहेऽपी'त्यमरः। अनघः सोदर्गः लक्ष्मणो बलवन्तं राममाश्रितः। मयापि महदाश्रयः कर्तव्य इत्येवंविधकलुषबुद्धिरूपपापरहित इत्यर्थः । नित्यशत्रुघ्नः नित्यशत्रवः कामादयः । नीतः मातुलगृहवासजनितसौख्यादिकमनेन विनासत्कल्पमिति धिया नीत इति भावः । प्रीतिपुरस्कृतः भरतविषयस्नेहेन पुरस्कृतः । प्रीतिप्रेरित इत्यर्थः । स इति।

End :

न शोच्या इति। ते रामादयः। इदं चरितं पितृवचनपरिपालनरूपं चरित्रम्। शाश्वतम् आचन्द्रार्कम्। विधूयेति। महर्षियाते महर्षिभिः प्राप्ते।

एकषष्टितमे सर्गे ।

वनामिति । स्वार्ता सुतरामार्ता । यदिति । राघवः दशरथः । 'सानुक्रोशो वदान्यश्च प्रियवादी च राघवः' इति ते महद्यशस्त्रिषु लोकेषु प्रथितं यद्यपि, ततोऽप्यतिशयितापयशस्करं कृत्यं कृतमिति वाक्यशेषः।

Colophon :

Author :

Remarks—A few leaves here and there in the Ms. are worn out. The commentary covers the first 60 sargas and 2 verses of the 61st in Ayodhyākāṇḍa.

॥ रामायणव्याख्या ॥

433. RĀMĀYAṆAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—31. 12 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1150.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
रामिन्दीवरश्यामं राजीवायतलोचनम् ।
ज्याघोष(नि?नि)र्जितारातिं जानकीरमणं भजे ॥
वाल्मीकिनामधेयाय मुहुर्वाग्मुचे नमः ।
यः श्रीरामकथापर्जन्यैर्जगत्तापमशीशमत् ॥
जानकीहरिमैन्यानां जीवातुर्जनिष्ट यः ।
तं रामवीर्यकालाग्नेर्मारुतं मारुतिं भजे ॥
श्रीरामाय नमस्तस्मै सीतायै लक्ष्मणाय च ।
भरताय च शत्रुघ्ननाम्ने मौमित्रये मुहुः ॥
श्रीमद्रामायणार्थश्रवणसमयतः स्वोत्थगूढार्थतुष्टैः
शिष्टैरेतत्प्रबन्धं विशदय निजशक्त्येति सम्प्रार्थितः सन् ।
व्यालोच्योपक्रमादीन् विबुधजनमुदे शब्दतात्पर्यहेतून्
विद्वान् कन्दालरामानुज इति विदितो व्याकरो (र्ती?)-
त्यादिकाव्यम् ॥

अथ भगवान् वाल्मीकिः स्वेच्छया स्वाश्रमं प्रत्यागतात् स्वमहिम्नावगतत्रिलोकीवृत्तान्ताद् भगवतो नारदाछ्रुतरामगुणविषयकथासुधानुभवमुदितान्तःकरणः सन् स्वाश्रमे सुखेनावतिष्ट । * *

* * * * *

तत्राद्यकाण्डव्याख्यानं क्रियते विदुषां मुदे ।
रामानुजेन विदुषा रामभक्त्येकसिन्धुना ॥

तप .. .. .. पुङ्गवमिति तपःस्वाध्यायनिरतम् । अत्र तपः-शब्देन चित्तप्रसादहेतुभूतं व्रतनियमोपवासादिकर्मोच्यते । स्वाध्यायशब्देनाथर्ववेदपर्यन्ताध्ययनमुच्यते । तयोर्निरन्तम् ।

End :

प्रिया त्वित्यादि । सीता रामस्य पितृकृतेति पितृप्रतिपादिता भार्येति प्रिया बभूव । पितृकारितो विवाहः श्लाघनीयः । गुणाद् रूपगुणाच्चापि तस्यां प्रीतिर्भूयो व्यवर्धत । तस्याश्चेत्यादि । सीताया हृदये भर्तृद्विगुणं भृशं वर्तते । तस्मात् स तस्या अन्तर्जातमपि हृदयमभिप्रायं हृदा मनसा व्यक्तमाख्याति जानाति । इदं तूत्तरश्लोकस्य विशेषः । तस्य हृदयं भूयो विशेषेणातिशयेन परिवर्तते । तस्मात् तस्य हृदयं भावं मैथिली मनसा जानाति । परस्परहृदयान्तर्वर्तनेन परस्परभावमुभौ जानीतः । तया च राजर्षिसुत इति पाठः । अभिकामया सौन्दर्यातिकामया भर्तर्यधिकस्नेहया ॥

Colophon :

इति श्रीरामायणबालकाण्डव्याख्याने श्रीरामानुजीये सप्तसप्तति(तमः) सर्गः । ശ്രീരാമജയം.

Author—Kandāla Rāmānuja.

Remarks—The Ms. is in good condition. From the introductory verse beginning with "श्रीमद्रामायणार्थं" it is evident that the commentator was an expounder of the Rāmāyaṇa.

॥ रामायणव्याख्या ॥

434. RĀMĀYAṆAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—20"×2¼". Leaves—189. 13 lines per page and 80—86 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11800. Incomplete.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

'इक्ष्वाकुवंशप्रभवः' इत्यारभ्य 'दण्डकान् प्रविवेश ह' त्यन्तेन संक्षिप्य नारदोक्तं रामचरितं काण्डद्वयेनोपवर्ण्याधुना रामस्य दण्डकारण्यमनुद्भूतानद्भुतविशेषान् विस्तरेण वक्तुं तृतीयकाण्डमारभते— प्रविश्येति । आत्मवान् धृतिमान् । महागहनप्रवेशे निश्शङ्कताभिप्रायार्थमिदमुक्तम् । निश्शङ्कत्वे हेतुर्दुर्धर्ष इति । द्विपाद्भिरप्रधृष्यः । तिरस्कर्तुमशक्य इति यावत् । महारण्यमिति सामान्येनोपात्तस्य विशेषेण संज्ञा दण्डकारण्यमिति । दण्डनाम्ना राज्ञा परिपालितो देशः शुक्रशापादरण्यमभूदित्युत्तरकाण्डे वक्ष्यते । मण्डलं समूहम् ।

End:

आतिष्ठेति । वनवासे आत्मना समं दुःखानुभवात् लक्ष्मण प्रति यौवराज्यप्रार्थना कृता । पूर्वराजाध्युषितां पूर्वराजा मन्वादयः । पितृभिः पितृपितामहप्रपितामहैः । सर्वात्मना पर्यनुनीयमान इत्यनेन ज्येष्ठे भरते वर्तमाने अहं यौवराज्यानर्ह इति लक्ष्मणेन निषेधे कृते रामेण पुनः पुनरनुनयनं कृतमित्यवगम्यते । राघव इति । चापीति निपातसमुदायोऽवधारणार्थो भिन्नक्रमः । ससुहृज्ज्ञातिबान्ध-

चेत्यर्थः । राममेवानुपश्यन्तो नाभ्यहिंसन् परस्परं धार्मिकं राममेवानुचिन्तयन्तः अन्योन्यं वैराणि प्रजहुरित्यर्थः । आदिकाव्यमिति । आर्षम् ऋषिः वेदः तत्सम्बन्धि वेदोपकरणम् उपबृंहणमिति यावत् । पुरा अवतारात्पूर्वम् । पुत्रकाम इति । रामाभिषेचनं रामाभिषेकावधिकमित्यर्थः । श्रवणेनेति । सम्प्रति शृण्वतामित्यर्थः । विनायका इति । विघ्नकारिणो ग्रहविशेषाः । आयुष्यमिति । सौभ्रात्रकं भ्रातृसुखकरम् । भक्त्येति । संहितायां संहितार्थत्वात् सहितेति व्यपदेशः ।

Colophon:

इति श्रीकन्दाल्ररामानुजीये श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्याने द्वात्रिंशच्छततमः सर्गः । श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्यानं समाप्तम् ।

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । सोमेश्वरी रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीरामाय नमः ।

रामं रामानुजं सीतां भरतं भरतानुजम् ।
सुग्रीवं वायुसूनुं च प्रणमामि पुनः पुनः ॥

941 ാമാണ്ടു പാതിരാവർഷം മകരമാസം 4-ാന്ത എഴുതിമുകിഞ്ഞു അനന്തശംകരരെന ലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

Author—Kandālarāmānuja

Remarks—The Ms contains the Āranya, Kiskindhā, Sundara and Yuddha kāndas It is in a fairly good condition

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

435 RĀMĀYANAMĀHĀTMYAM
(From Umāsamhitā)

Substance—Palm leaf Size—7½″×2″ Leaves—

153. 8 lines per page and 18 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1400. Incomplete.

Subject—The excellencies of the Rāmāyana.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

विश्वेश्वरमहं वन्दे गिरिजागात्रसम्भवम् ।
दन्तावलनिभं वन्दे विघ्नाद्रिच्छेदनेऽपि वा ॥
कैलासशिखरे रम्ये पार्वत्या सह शङ्करः ।
विचचार महायोगी स्वरूपमनुचिन्तयन् ॥
... ...
ऋषिभिः सनकाद्यैश्च स्तूयमानापदानकम् ।
देवी प्रणम्य पप्रच्छ देवदेवं पिनाकिनम् ॥
जय देव महादेव जय चन्द्रार्धशेखर ।
जय मन्नाथ लोकस्य सृष्टिस्थित्यन्तकारक ॥
जय वेदान्तसंवेद्य जय वाचामगोचर ।
जय ब्रह्मादिदेवानामाद्य कर्तृविधायक ॥
संहारकारिणे तुभ्यं नमो विश्वस्वरूपिणे ।
त्वं वेदस्त्वं वषट्कारस्त्वमोङ्कारस्तथा स्वधा ॥
यज्ञश्च यज्ञकर्ता च हुतभुक् सोमपास्तथा ।
चन्द्रसूर्यौ तथा वायुः पृथिवी जलमेव च ॥
आकाशश्च प्रशान्तात्मा समुद्रश्च सरीसृपः ।
वृक्षाश्च मनुजाताश्च सिंहाद्या मृगजातयः ॥
सर्वं त्वद्रूपतोऽभिन्नं न पश्यामि मनागपि ।
इति स्तुतो गिरिजया प्रसादमकरोच्छिवः ॥

किं विवक्षास्ति ते देवि उभे सर्वाङ्गसुन्दरि ।
शृणु वक्ष्यामि तत्तेन मनसः सम्यगीप्सितान् ॥
देवी—

.. . .

सम्राम्ना संहिता शम्भोः प्रोक्ता काचन संहिता ।
तां पुनः श्रोतुमिच्छामि रघुनायककथाफलाम् ॥

End :

गङ्गजाया जले स्नात्वा श्रीरङ्गनिलयं हरिम् ।
वैशाख्यामाम्रफलकं फलोपेतं निवेदय ॥
तेन वत्सरपूजायाः फलं प्राप्नुहि राक्षस ।
वर्षे वर्षे राक्षसेन्द्रो वैशाख्यां रङ्गमन्दिरे ॥
पूजयत्यनिशं देवि संवत्सरफलाप्तये ।
रङ्गधाम्नो राक्षसेन्द्रो मन्दिरं विश्वकर्मणा ॥
कारयामास विधिवत् सप्तप्राकारशोभितम् ।
चन्द्रपुष्करिणीतीरे श्रीदेवीश्रीधरोरसि ॥
सम्पूज्य हरिणादिष्टो लोकं प्राप्य विभीषणः ।
स्नात्वा कवेरजातोये दृष्ट्वा श्रीरङ्गवासिनम् ॥
मोक्षलक्ष्मीपरिणता मुक्ताः स्युरमरा भवात् ।
न्यायेन कारयामास राज्यस्य परिपालनम् ॥
प्रच्छन्नाः सञ्चरन्त्येव मानुषा इव राक्षसाः ।
काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवी सस्यशालिनी ॥
देशोऽयं क्षोभरहितो ब्राह्मणाः सन्तु निर्भयाः ।

Colophon:

हरिः । ॐ । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

Author :

Remarks—The work furnishes the details of the purification of Vibhisana and other devotees of Śrī Rāma, by their visit to the Śrī Ranga Temple

---

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

436 RĀMĀYANAMĀHĀTMYAM
(from Umāsamhitā)

Substance—Palm leaf Size—18 × 2 Leaves—21 13 lines per page and 76 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1200 Incomplete

Subject—Beginning—Same as No 435

End

अभेद्यकवचं धत्ते रावणेर्हृदयस्य तु ।
नसारं ब्रह्मणो रामो हत्वा लोकस्य गुप्तये ॥
मेतं तीर्थे धनुष्कोट्या कृतवान् पापशान्तये ।
विभीषणाद्याः सुहृदो हतामित्रं रघूत्तमम् ॥
विधिवत् पूजयामासुः पाद्यार्घ्यासननन्दनैः ।
रावणान्तकमाहूत्य वृन्दारकगणा दिवि ॥
महर्मौलिं रघुवरं दशशीर्षरिपुं रणे ।
ववर्षुः पुष्पवर्षेण सन्तानकुसुमैर्वरैः ॥
निधाय बाहुं विणतस्य कोट्या-
मायोधनोद्भूतरजोपिताङ्गम् ।

जटाश्चितं फुल्लमुखारविन्दं
पश्यन्ति रामं कृतपुण्यपुञ्जाः ॥

मित्रैः समेतं गतशत्रुसङ्गं कृपाकरं श्यामळदेहयुक्तम् ।
कोदण्डदीक्षागुरुमादरेण भजन्ति ये धन्यतमा वरेण्यम् ॥
जटाधरं फुल्लमनोज्ञहासं सौमित्रिणा सेवितवामभागम् ।

Colophon :

इति श्रीमदुमासंहितायां श्रीमद्रामायणमाहात्म्ये सुन्दरकाण्डमहिमानुवर्णनं नाम एकादशोऽध्यायः ।

Author .

Remarks—Same as No. 435.

॥ रामायणामृतकतकटीकासारसंग्रहः ॥

437 RĀMĀYAṆĀMṚTAKATAKAṬĪKĀSĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. *Size—14″×2″. Leaves*—147. 12—15 lines per page and 46 letters per line. Script—Grantha No. of Granthas —6250. Incomplete.

Beginning :

गणपतये नमः ।

वैदेहीतटिदुज्ज्वलः प्रविलसच्चापोत्तमेनाङ्कितो
विन्नस्ताखिललोकभीतिहरणश्रीवाक्यमञ्जुध्वनिः ।

दोग्धा निर्मलभक्तचातकततीसञ्जीवनं जीवनं
पायाद् दुःखितकामिमौल्यफलदः श्रीरामकालाम्बुदः ॥

भो भोः किमिदं रामायणं व्याख्येयम् उत न । यदि प्रयोजनं व्याख्येयम् यदि नो न । प्रयोजनमप्यैहिकमामुष्मिकं वा स्यात् । न तावत् कृषिवाणिज्यसेवादिना धनधान्यादिवदैहिकं किञ्चित् प्रयोजनं रामायणपाठात् पश्यामः । नाप्यामुष्मिकम् । निरयं निस्तितीर्षुः (संसारात् स्वर्गरुरुक्षुर्वा मुमुक्षुर्वा रामायणमाम्नायादिति श्रुतिः स्मृतिर्वास्ति । पारलौकिके चार्थे ते एव प्रमाणम् । अपि च विशिष्यामुष्मिकश्रेयोर्थिभिरिदमनादर्तव्यम् । काव्यत्वात् । 'काव्यालापांश्च वर्जयेदिति च घण्टाघोषः ।

End:

तद् दृष्ट्वेति । जृम्भमाणं वर्धमानं । समाविध्य आस्फाल्य । अम्बरीषं भ्राष्ट्रम् । तस्य मुखम् । विधूमः पावक इवाशोभत । आरुजन् अत्यर्थं भिन्दानः । मे भूमिमङ्गेन मध्ये विश्रमाय क्वचित् पादविक्षेपसङ्गराहित्येनैव । सहस्रशः परिगन्तुमुत्सह इति सहस्रवारमेकयत्नेन प्रदक्षिणं कर्तुं शक्तोमीत्यर्थः । वनतेयं परिगन्तुमिति जातिस्वाभाव्यात् प्रदक्षिणाकारपरिगमनवन्तमह मपि सहस्रशः परिगन्तुं शक्तः । उदयादिति । उदयगिरेः प्रस्थितमादित्यं प्राप्य तेन सह प्रस्थित तमादित्यमनस्तमितमण्डलं तमेव

Colophon:

इति श्रीमत्किष्किन्धाकाण्डे सप्तषष्टितमः सर्गः ।

Author:

Remarks—This commentary epitomises t Amṛtakatakavyākhyā wherein the commen ary on Bāla, Ayodhyā, Āraṇya kāṇḍas ar 68 *sargas* in Kiṣkindhākāṇḍa is embodi The last Fol. is missing.

॥ रामायणामृतकतकटीकासारसंग्रहः ॥

438. RĀMĀYAṆĀMṚTAKATAKAṬĪKĀ-SĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16″×1½″. Leaves—31. 9—10 lines per page and 75—80 letter per line. Script—Grantha. No. of Grantha —1500. Incomplete.

Beginning :

. ...

आमुष्मिकं हि तावत्को विद्वान् आत्मानात्मसकलपरमार्थतत्त्वज्ञा......व्यवहारे प्रजारञ्जनादौ सामर्थ्यं चातुर्यं तद्वान् एकप्रियदर्शनः इति, कामसौन्दर्यतो नित्यसांमुख्यत एकरूपतया प्रियदर्शनं यस्य स तथा । आत्मवान् वशीकृतान्तःकरणः । क्रोधं विजि......जिघांसा जितक्रोधः विगीतच्यर्थहिंसार...प्रसङ्गरहित इति यावत् । द्युतिः सर्वलोकमदादिदृक्षाजननी देहसौन्दर्यकान्तिविशेषलहरी तद्वान् । अनसूयकः विधिस्वयं......... रौन्नत्यसङ्ग......सूयातद्रहित इति यावत् । संयुगे यथा प्राप्तयुद्धकाले जातरोषस्य कस्य रोषाद् देवा इन्द्रादयोऽपि बिभ्यति ।

यदेतदुक्तगुणजातं तदेतादृशस्यास्तीति श्रोतुमिच्छामि । हे महर्षे अपरोक्षादिति इन्द्रियाशेपार्थं भुर्भुवस्सुवर्लक्षणान् त्रीन् लोकान् तत्रत्यवृत्तान्तं जानातीति तथा । वाल्मीकिशब्दः.....वल्मीकगर्भान्निर्गतत्वोपाधिना वल्मीकापत्यत्वस्य द्रोणीपुत्रकलशीसुतादिवत् सुवचनत्वात् ।

End :

तदा मनोजवं पादवेगमास्थाय महेन्द्रं केरलभूरूपं गमिष्या ? समुद्रान्मया वामाय याचता अतो ये लो......निर्मितास्तान् जहि । धनुषः परं ग्रहणाकर्षणादिव्यापारं............लोकप्रतिबन्धाय मोक्तुमर्हसि । शरमोक्षे सति दत्तशरगत.....सप्रतिबन्धो महेन्द्रं गमिष्यामि। स जामदग्निः । शरक्षेपानन्तरं तथा कथितान् स्वलोकान् रामेण तेन शरेण...दृष्ट्वा महेन्द्रं जगाम । आत्मगतं रामो मदन्तर्यामीति तत्त्वज्ञानं प्राप्तवान् । आत्मगतिं च स्वस्थानं च जगा........

Colophon.

पञ्चसप्तति(तमः)सर्गः ।

इति श्रीमद्रामायणे टीकासारसङ्ग्रहे प्रथमः सर्गः ।

Author :

Remarks—The Ms. contains the commentary on sargas 1—76 of Bālakāṇḍa. The leaves are damaged

॥ ललितोपाख्यानम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

439. LALITOPĀKHYĀNAM.

(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14½"×2". Leaves—132. 9 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2970. Complete.

Subject—The *Avatāra* of Lalitā, the slaying of Bhaṇḍāsura etc.

Beginning:

हरिः ॐ ।

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ओङ्कारमूर्तिमव्यक्तमनन्तं सत्यचिद्घनम् ।
द्वादशान्तस्थितं श्रीमन्मीनाक्षीशं शिवं भजे ॥
अस्तु वः श्रेयसे नित्यं वस्तु वामाङ्गसुन्दरम् ।
यतस्तृतीयो विदुषां तुरीयं तु परं महः ॥
श्रीमत्सुन्दरमीशानं श्रीमत्सिद्धिविनायकम् ।
षण्मुखं स्कन्दमानन्दं विष्णुं ब्रह्माणमाश्रये ॥
अगस्त्यो नाम देवर्षिर्वेदवेदाङ्गपारगः ।
सर्वसिद्धान्तसारज्ञो ब्रह्मानन्दरसात्मकः ॥
चचाराङ्कृतहेतूनि तीर्थान्यायतनानि च ।
शैलारण्यापगा मुख्याः सर्वान् जनपदानपि ॥
तेषु तेष्वखिलान् जन्तूनज्ञानतिमिरावृतान् ।
शिश्नोदरपरान् दृष्ट्वा चिन्तयामास तान् प्रति ॥

तस्य चिन्तयमानस्य चरतो वसुधामिमाम् ।
प्राप्तमासीन्महापुण्यं काञ्चीनगरमद्भुतम् ॥
तत्र वारणशैलेन्द्रमेकाम्रनिलयं शिवम् ।
कामाक्षीं कलिदोषघ्नीमपूजयद्यथात्मवान् ॥
लोकहेतोर्दयार्द्रस्य चिन्तयानस्य धीमतः ।
चिरकालेन तपसा तोषितोऽभूज्जनार्दनः ॥
हयग्रीवतनुं कृत्वा साक्षाच्चिन्मात्रविग्रहाम् ।
शङ्खचक्राक्षवलयपुस्तकोज्ज्वलबाहुकाम् ॥
पूरयित्रीं जगत् कृत्स्नं प्रभया देहजातया ।
प्रादुर्बभूव पुरतो मुनेरमिततेजसः ॥
तं दृष्टानन्दभरितः प्रणम्य च मुहुर्मुहुः ।
विनयावनतो भूत्वा स तुष्टाव जगत्पतिम् ॥

End:

यत्रेदं ललितापुस्तं वर्तते कुम्भसम्भव ।
तस्मिन् देशे न रोगः स्यान्न च दुर्भिक्षसम्भवः ॥
पूजाविधानमखिलं शास्त्रोक्तं कुम्भसम्भव ।
खण्डान्तरे तु वक्ष्यामि तदाकर्णय शास्त्रतः ॥
य इदं पाठकं सम्यक्पूज्य वित्तानुसारतः ।
वस्त्रैश्च भूषणैश्चैव कर्णामात्रा ? ङ्गुलीयकैः ॥
नमस्कृत्य च सन्तोष्य गन्धपुष्पैश्च भोजनैः ।
समाप्तौ च विशेषेण ब्राह्मणान् वेदपारगान् ॥
भोजयित्वा दक्षिणाद्यैः श्रीदेवीभक्तिमान नरः ।
शृणुयात् सावधानेन चा समाप्तेः कथामिमाम् ॥
तस्य देवी प्रसन्ना तु सर्वसिद्धिं च दास्यति ॥
आरोग्यं सन्ततिं चैव भुक्तिं मुक्तिं च दास्यति ।

श्रीहयग्रीवः—

आख्यानमेतदवदातगुणाः पठन्ति
सम्पत्प्रदायकमपाकृतसर्वदुःखम् ।
विज्ञानदीपिकलिकां ललिताप्रसादा-
दासाद्य चेतसि भ(वीज)न्ति परं प्रसादम् ॥

Colophon :

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे हयग्रीवागस्त्यसंवादे ललितो-पाख्याने मन्त्रराजप्रकाशकथनं नाम द्वात्रिंशोऽध्यायः । श्रीदेव्यै नमः ।

ലളിതോപാഖ്യാനം ആയിരത്തി അറുപത്തി മൂന്നാംമാണ്ടെ തുലാമാസം ഇരുപത്തി നാലാംതീയതി ഗ്രന്ഥം സുക്ഷിപ്പു രാമാശാസ്ത്രികൾ എഴുതിതീർത്തു. ശുഭം.

Author :

Remarks—This Upākhyāna is in the form of a dialogue between Hayagrīva and Agastya. It comprises 32 chapters only. The date of transcription as noted under colophon is 1063 M. E.

॥ वराहपुराणम् ॥

440. VARĀHAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22″ × 2″. Leaves—145. 8 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4300.

Subject—The evolution of the Universe, the secondary creation etc.

Beginning:

... ... मम
वेदा नष्टा ममाचक्ष्व मुने प्रब्रूहि कारणम्
.... ॥
....
...............विस्मयेन तपोधन ।
पृष्टा क एते पुरुषा एतत् कथय शोभने ॥
... ...
... ... भो नारायणः स्वयम् ॥
वह्निभू......हत्याशु पापमुच्चारणादनु ॥
एतस्य हृदये ....

End:

यथाशक्त्या नृपो ग्रामैः पूजयेद्वाचकं धनैः ।
अवज्ञया श्रुतेनेत्थमपूज्य च धरा ....॥
....
..............मूर्खश्च मानवः ॥
श्रुत्वा च पूजयेत् ....शास्त्रं वाराहसंज्ञितम् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुसायुज्यतां व्रजेत् ॥

Colophon:

इति वाराहपुराणे .... .पाख्याने पञ्चशततमोऽध्यायः ।
....श्वेतोपाख्यानं समाप्तम् ।
संहिता चेयं समाप्ता... ....

जज्ञे बहुज्ञं परमात्युदारं
यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।
पराशराद् गन्धवती महर्षिं
तस्मै नमो ज्ञानतमोनुदाय ॥ हरिः ॥

नीलकण्ठेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।
गोविन्दाय श्रीवासुदेवाय श्रीपार्वत्यै नमः ।
शिवाशिवशिवाभ्यां नमः । परमात्मने....... ॥

Remarks—The Ms. is much decayed. Three leaves at the beginning and two at the close are missing. The story of the three-fold births of Jaya and Vijaya, the *dvārapālakas* of Vaikunta is also narrated.

॥ वराहपुराणम् ॥

441. VARĀHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½″×2″. Leaves—45. 12—14 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3250. Incomplete.

Subject—Same as No 440.

Beginning:

.......ह्मणः कश्चिद्वेदाभ्यासरतो मुने ।
नसत्यनिरतं प्रातःस्नायी त्रिषवणे रतः ॥

नाम्ना संयमनः पूर्वमेकस्मिन् दिवसे नदीम् ।
धर्मारण्ये गतः स्नातुं तथा भागीरथीं शुभाम् ॥
तत्रागतं महायूथं हरिणानां विचक्षणः ।
लुब्धो निष्ठरको नाम धनुष्पाणिः कृतान्तवत् ॥
आययौ तज्जिघांसुः संस्तस्थौ संयोज्य सायकम् ।
ततः संयमनो विप्रो दृष्ट्वा तं मृगयारतम् ॥
वारयामास्य मा भद्र जीवघातमिमं कुरु ।
एतच्छ्रुत्वा वचो व्याधः स्मितपूर्वमिदं वचः ॥
उवाच नाहं हिंसामि वृथा जीवान् द्विजोत्तम ।
परमात्मा स्वयं भूतैः क्रीडत्यर्भकवत्स्वयम् ॥
कृत्वा मृदा बलीवर्दं तद्वदेव न संशयः ।

End :

एकैका दानवास्तत्र वज्रहस्तसमा युधि ॥
एकैकं स्पर्धता देवा जेतुं तेन बलेन ह ॥
तेषां प्रधानभूतानामयुतानि च कोट्यः ।
एषामेकस्यानुयाति त्वाचक्रलमयोजितम् ॥
तेषां दैत्यसहस्राणि बलिनां तु महात्मनाम् ।
समितिं चक्रुरव्यग्रास्तदा दैत्याः प्रहारिणः ।
प्रयाणं रोचयामासुर्देवसैन्यजिघांसवः ॥
विचित्रनानाविविधा ध्वजाग्रा विचित्रशस्त्रा विविधोग्ररूपाः ।
दैत्याः सुरान् जेतुमीपुस्तथोच्चैर्ननर्दु.... .... ॥

Colophon :

इत्यादिवाराहे धरणीव्रते सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

Remarks—Chapters first and last are incomplete. The work is written in neat hand.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

442. VALKALAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇam)

Substance—Palm leaf. Size—6″ × 1¾″. Leaves—138. 10 lines per page and 16—24 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1725.

Subject—The origin etc. of the Janārdanakṣetra in Travancore.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

बालेन्दुमौलितनयस्य महाविभूते-
विघ्नेश्वरस्य चरणद्वयमम्बुजाभम् ।
ध्यायामि चेतसि भवार्णवबस्त्रभावं
तापत्रयप्रशमनं बुधवृन्दलीलम् ॥

ऋषयः —

बादरायणमाच्छिष्यप्रियं पूर्णकथारसम् ।
पृच्छामि त्वामिदं तत्त्वं सूत पौराणिकोत्तम ॥

कल्पक्रोडस्य माहात्म्यं श्रुतं कर्णरसायनम् ।
श्रुतं श्रोतव्यतत्त्वार्थं परमं विस्मितम् ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामः कथाश्रवणलालसाः ।
जनार्दनस्थलस्याग्र्यं माहात्म्यं मङ्गलायनम् ॥
जनार्दनमिदं क्षेत्रं कथाभूत् केन निर्मितम् ।
कथं श्रुतं किमाश्चर्यं तद्वर्णय सुविस्तरम् ॥
व्यासप्रसादसम्पन्नो भवान् सर्वविदां वरः ।
तदविज्ञा न ते किञ्चिल्लोके वेदे च विद्यते ॥
इति पृष्टस्तदा सूतो नैमिशारण्यवासिभिः ।
मुनिभिः शौनकाद्यैरिदमाह हसन्मुनीन् ॥

End :

इत्युक्तं निगमागमाख्यरसं वेदान्तसारं शुभं
माहात्म्यं परमं जनार्दनपतेः क्षेमावहं मोक्षदम् ।
ये शृण्वन्ति पठन्ति सन्ततममी सौभाग्यसंलक्षणा
भोगस्वर्गरमापवर्गफलिनः स्युः कल्पवृक्षा इव ॥

Colophon :

इति श्रीकाशीखण्डे जनार्दनमाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः । शुभमस्तु । ... ...

Remarks—Varkala, the seat of Janārdanakṣetra, is a well-known place of pilgrimage in Travancore. The work is only a part of the Kāśīkānda in Skāndapurāṇa.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

443. VALKALAKṢETRAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—27. 9 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750

Subject—Same as No. 442.

Beginning:

हरिः ॐ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वन्दे सुन्दरराजं तं श्रीवराहात्मकं विभुम् ।
पावनागारनिलयं जनार्दनतनुं हरिम् ॥
सुपुण्ये नैमिशारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
प्रातःसवनहोमान्ते सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥

ऋषयः—

व्यासशिष्य महाप्राज्ञ सूत तद्वद विस्तरात् ।
वल्कलाख्ये महापुण्ये क्षेत्राणामुत्तमोत्तमे ॥
दक्षिणाम्बुनिधेस्तीरे रामक्षेत्रे जनार्दनः ।
नित्यं वसति सर्वेषां दर्शनान्मुक्तिदो नृणाम् ॥
इत्युक्तं हि त्वया पूर्वं क्षेत्रं तद्वल्कलाभिधम् ।
कुतोऽभूत् सर्वदेवेशः कुतोऽत्रास्ते जनार्दनः ॥
क्षेत्रस्यास्य च माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामहे वयम् ।
कति तीर्थानि सन्त्यत्र तत् सर्वं वद नो मुने ॥

इत्युक्तो मुनिभिस्तत्र स्मृत्वा सूतो जनार्दनम् ।
रोमाञ्चिताङ्गो नत्वा तं प्राह तान् रोमहर्षणिः ॥

End :

इत्युक्तास्ते महाभागा ऋषयस्तु तपोधनाः ।
सन्तोषमतुलं प्राप्य सत्कर्मसमर्पणम् ॥
समर्पयन्तो देवेशे ब्रह्मण्यस्मिन् जनार्दने ।
सन्तुष्टचित्तास्ते सर्वे पूर्ववत् सत्रमासत ॥

Colophon :

इति श्रीमद्ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रखण्डे वल्कलक्षेत्रमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । श्रीजनार्दनाय नमः ।

Remarks : Refer to No. 442.

॥ वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

444. VALLABHAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾" × 1¾". Leaves—12 9 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—216. Incomplete.

Subject—The glory of ŚrīVallabhakṣetra.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पायाद् वश्चक्रपाणिर्द्विजवरगृहिणीभक्तिभारातिहृष्ट-
श्चक्रेणैकेन हत्वा दितिजमसुहृदं तोलियाख्यं महान्तम् ।

कृत्वा तत्रारमद्रामुपतादिनि महादेवलिङ्गप्रतिष्ठां
भूयश्चक्रेण सार्द्धं सपदि वसति यो वल्लभक्षेत्रमुख्ये ॥

शौनक उवाच—

सूत जीव चिरं साधो वद नो वदतां वर।
वल्लभक्षेत्रमाहात्म्य येन सन्तुष्यते हरिः ॥

सूतः—

वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यं वक्तुं कः शक्नुयाद् भुवि।
यत्र साक्षाज्जगन्नाथः शिलारूपेण वर्त्तते ॥
यत्र शास्त्रानुसारेण रक्षा नित्यं प्रवर्त्तते।
यत्राधिपतयो विप्राः शस्त्रशास्त्रविशारदाः ॥
द्रोणतुल्या विराजन्ते कृष्णप्रीणनतत्पराः।
यत्र तन्त्रिवराः सर्वे श्रौतस्मार्तविशारदाः ॥
यत्र राजवराः सर्वे दासतां बिभ्रति स्वयम्।
यत्र क्षत्रियराजस्य साम्राज्यं स्पष्टमीक्ष्यते ॥
श्रीदुर्वासा मुनिर्यत्र सर्वकार्यप्रवर्त्तकः।
शापभीत्या च यत्रैव तण्डुलादिर्न चोर्यते ॥

End

अलङ्कारस्य दानं च भक्त्या चालङ्क्रिया विभोः।
कषायस्य च वस्त्रस्य तथा कौसुम्भपट्टयोः ॥
दानं यन्मुनिशार्दूल तदनन्तफलं भवेत्।
तथा शङ्करमङ्गल्याः पूजायाः सन्ततिर्द्विज।
विच्छिन्नाया हरिप्रीतेर्हेतुः स्यान्नात्र संशयः ॥
तथा तत्रैव पूजायां तण्डुलप्रस्थपूरकम्।
नमस्कारस्य भुक्तिश्च विष्णोः प्रीतिकरी परा ॥
प्राकारस्य बहिर्देशे स्वारामोद्यानसाधनम्। ।

तत्सेचनं शोधनं च हरिप्रीतिकरं महत् ॥
श्रीवल्लभममाख्यस्य विष्णोरुत्कर्षकीर्तनात् ।

Colophon

इति वल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ॥

Author

Remarks—This work is in the form of a dialogue between Suta and Saunaka It consists of four chapters of which the last is incomplete Sri Vallabha is the presiding deity of the temple at Tiruvalla in Travancore

॥ वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

445 VALLABHAKSETRAMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—7¼ 2 Leaves—18 9 lines per page and 24 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—243 Incomplete

Subject—Beginning—Same as No 444

End

श्रीवल्लभममाख्यस्य विष्णोरुत्कर्षकीर्तनम् ।
निन्दनाश्रवणं चैव तस्य प्रीतिकरं भवेत् ।
श्रीवल्लभ हरे विष्णो वासुदेव जनार्दन ॥
इति नामाभिधा चापि हरिप्रीतिकरीदृशी ॥
पुरा कश्चिद् द्विजो नाम्ना दुर्मोऽभून्महामुने ।

अतीतजन्मपुण्यात्मा मात्रादिभिरशिक्षितः ॥
स यौवनादिमारभ्य गणिकागृहमाश्रितः ।
सदाचारविहीनश्च दुराचारपरिग्रहः ॥
मातरं पितरं चापि दुरात्मा ... ...

Colophon :

इति वल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

446. VĀYAVĪYASAMHITĀ.
(from Śaivapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—$23\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—46. 6—7 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—900. Incomplete.

Subject—The slaying of the Tripuras.

Beginning:

गणपतये नमः ।

नमः शिवाय सोमाय सगणाय ससूनवे ।
प्रधानपुरुषेशाय सर्गस्थित्यन्तहेतवे ॥
शक्तिमप्रतिघां यस्य वैराग्यं चापि सर्वगम् ।
स्वामित्वं च पितृत्वं च स्वभावं संप्रचक्षते ॥

तमजं विश्वकर्माणं शाश्वतं ध्रुवमव्ययम् ।
महादेवं महात्मानं व्रजामि शरणं शिवम् ॥
धर्मक्षेत्रे महातीर्थे गङ्गाकालिन्दिसङ्गमे ।
प्रयागे परमे पुण्ये ब्रह्मलोकस्य वर्त्मनि ॥
मुनयः संशितात्मानः सत्यव्रतपरायणाः ।
महौजसो महाभागा महासत्रं वितेनिरे ॥
तत्र सत्रं समाकर्ण्य तेषामक्लिष्टकर्मणाम् ।
साक्षात्सत्यवतीसूनोर्वेदव्यासस्य धीमतः ॥
शिष्यो महात्मा मेधावी त्रिषु लोकेषु विश्रुतः ।
पञ्चावयवयुक्तस्य वाक्यस्य गुणदोषवित् ॥
उत्तरोत्तरवक्ता च ब्रुवतोऽपि बृहस्पतेः ।
मधुरश्रवणानां च मनोज्ञपदपर्वणाम् ॥
कथानां निपुणो वक्ता कालविन्नयवित् कविः ।
आजगाम स तं देशं सूतः पौराणिकोत्तमः ॥
तं दृष्ट्वा सूतमायान्तमृषयो हृष्टमानसाः ।
तस्मै समाजपूजां च यथावत् प्रत्यपादयन् ॥
प्रतिगृह्य स तां पूजां मुनिभिः प्रतिपादिताम् ।
उद्दिष्टमासनं भेजे नियुक्तो युक्तमात्मनः ॥
ततस्तत्सङ्गमादेव मुनीनां भावितात्मनाम् ।
सोत्कण्ठमभवच्चित्तं श्रोतुं पौराणिकीं कथाम् ॥
तदा तमनुरूपाभिर्वाग्भिरर्च्य महर्षयः ।
अतीवाभिमुखं कृत्वा वचनं चेदमब्रुवन् ॥

End.

भगवन् भद्र भद्रं ते भगवानिन्दुभूषणः ॥

आज्ञ .... यम् ।
रैभ्याश्रममभिपश्यस्त्र्यम्बकोऽम्बिकया सह ॥
पश्यत्येव महाबाहो दुस्सहं ते पराक् .... ॥
....न कुञ्जरः ।
आरुरोह रथं दिव्यमनुगृह्य पितामहम् ॥
तदा रथवरे तस्मिन् स्थिते ब्रह्मणि सार.... ।
....पुरद्विपः ॥
ततः शङ्खवरं दिव्यं चन्द्रकुन्दसमप्रभम् ।
प्रदध्मौ वदने कृत्वा भानुकल्पो महाबलः ॥

Colophon :

इति वायवीयसंहितायाम् अष्टादशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—This Ms. is very old. The leaves are decayed.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

447. VĀYAVĪYASAMHITĀ.

(from Śaivapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—19¼″ × 1¼″. Leaves—74. 8—9 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayalam. No. of Granthas—3000.

Subject and Beginning—Same as No. 446.

End:

पश्चाद् ज्ञानं समासाद्य शिवसायुज्यमाप्नुयात् ।
अर्धाधिचरितो यस्तु देही देहक्षयात् परम् ॥
अण्डान्तर्वर्द्धमव्यक्तमतीत्य भुवनद्वयम् ।
सम्प्राप्य पौरुषं शैद्रं स्थानमद्रीन्द्रजापतेः ॥
अनेकयुगसाहस्रं भुक्त्वा भोगाननेकधा ।
पुण्यक्षये क्षितिं प्राप्य कुले महति जायते ॥
तत्रापि पू.... ....

Colophon:

श्रीवायवीयसंहितायाम् उपरिभागे एकविंशोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. is old and worn out.

—

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

448. VĀSIṢTHARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$10\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—80. 12—15 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2800.

Subject—Vedānta philosophy as explained to Śrī Rāma by Vasiṣtha.

Colophon:

इत्यार्षे श्रीरामायणे देवदूतोक्ते द्वात्रिंशत्साहस्र्यां संहि-

तायां वासिष्ठे वाल्मीकीये मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणे सदाचारनिरुपणं नाम विंशतितमः सर्गः ।

समाप्तमिदं प्रकरणम् ।

Author—Vālmīki.

Remarks—The Ms. covers the Vairāgya and Mumuksuprakaranas only.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

449. VĀSISTHARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2½″. Leaves—341. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—15000. Incomplete.

Subject—Same as No. 448.

Colophon :

इति श्रीमहारामायणे शतसाहस्र्यां संहितायां बालकाण्डे वासिष्ठे मोक्षोपाये उपशमप्रकरणे समदर्शनं नाम त्रिनवतितमः सर्गः । उपशमप्रकरणसंख्या टीकामूलमलीयं दशहजा ।

Author—Same as No. 448.

Remarks—The work contains chapters dealing with the origin, preservation and destruction of the Universe.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

450. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—20"×2½". Leaves—310. 11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas 13500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीमद्रामायणे बालकाण्डे मोक्षोपाये निर्वाणप्रकरणे उत्तरार्धे वासिष्ठब्रह्मदर्शने देवदूतोक्तशतसाहस्र्यां संहितायां षोडशोत्तरद्विशततमः सर्गः ।श्रीगुरुभ्यो नमः।

आलोक्येदं विलिखितं नागराक्षरमातृकाम् ।
नागरेषु च वर्णेषु नातिनिपुण्यशालिभिः ॥
अविज्ञातानि यानीह ग्रन्थे वर्णानि यानि तु ।
कृतावकाशान्यपिच मातृकायामितस्ततः ॥
कृतानि तेषां सर्वेषां स्थानान्यत्र पृथक् पृथक् ।
सम्यगालोच्य संशोध्य स्वीकुर्वन्तु मनीषिणः ॥

Remarks—The Ms. is in good condition. The verse beginning with 'ब्रह्मानन्दं परमसुखदं—" is omitted in it.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्)॥

451. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—22½"×2". Leaves—245.

10 lines per page and 82 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000. Subject—Same as No. 448.

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसर्वज्ञसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्रामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्गङ्गाधरेन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीसदानन्दबोधेन्द्रसरस्वत्याख्यभिक्षुणा विरचिते श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशे स्थितिप्रकरणे द्विपष्टितमः सर्गः । स्थितिप्रकरणं सम्पूर्णम् । श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभम् । श्रीवाल्मीकये नमः । श्रीवसिष्ठाय नमः । श्रीरामाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

Author: Text—Vālmīki. Commentary—Ānandabodhendrasarasvatī.

Remarks—The commentator was a disciple of Gaṅgādharasarasvatī. The work comprises Vairāgya, Mumukṣu and Sthiti prakaraṇas.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

452. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—12″ × 2″. Leaves—135. 10 lines per page and 37—47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains only the Vairāgya-

prakarana. The author mentions many Ācāryas. The first Fol. contains the following two verses, probably composed by the scribe, eulogising the King of Vañci (Travancore).

" वृद्धिं कलाभिः सह संप्रपन्नं बुधाश्रयं विष्णुपदावगाढम् ।
भवन्तमेत्यामृतगुं धरित्री श्रीवञ्चिभूपाल सुनिर्वृतेयम् ॥
यश्चैष दोषापगतः समुद्यन् कलङ्कहीनः सततं सुवृत्तः ।
समेधयन् सत्सु रुचिं निकामं राजा भवान्नः सुकृतैरवाप्तः ॥"

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

453. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—116. 9—10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. contains the Mumukṣuprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

454. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$2\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

290. 9—13 lines per page and 68—75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—13600. Incomplete.

Remarks—The readings in the Ms. accord with those in the printed edition. The Ms. embodies the Utpattiprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

455. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—374. 8—12 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains Sargas 1—75 of the Utpattiprakarana. The creation of the Universe and the Māyātatva are dealt with and illustrated with appropriate stories.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

456. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

with Tātparyaprakasa.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves

—215. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5160. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains Sargas 76—122 of the Utpattiprakaraṇa. Nos. 455 and 456 together comprise the Utpattiprakaraṇa completely.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

457. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—21½"×2". Leaves—243. 8—10 lines per page and 64—80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9842. Incomplete.

Remarks—The Ms. comprises 93 *sargas* of the *Upaśamaprakaraṇa* with commentary. The introductory portion of the commentary furnishes a summary of the subject-matter contained in the *prakaraṇa.*

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

458. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17"×2". Leaves—

306. 10—11 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam and Grantha. No. of Granthas—10000.

Remarks—The first 92 leaves are written in Malayāḷam and the rest in Grantha characters. The Ms. comprises the Upaśamaprakaraṇa only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

459. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—473. 10—12 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—22110.

Remarks—The Ms. contains the latter part of the Nirvāṇaprakaraṇa.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

460. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17½″ × 1⅞″. Leaves—224. 9—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—8000.

Remarks—The Ms. contains Sargas 81—141 of the Nirvānaprakarana.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

461. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—253. 9—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—10100.

Remarks—The Ms. comprises Nirvāṇaprakaraṇa only. The colophon in the text indicates 220 Sargas while the commentary 219. The last three leaves contain a Sarga which has been left out in the middle. The style of the commentary is dignified and scholarly.

॥ वासिष्ठलैङ्गम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

462 A. VĀSIṢṬHALAINGAM. (from Bhavisyottarapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$13'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—20. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Glorification of the greatness of Śiva.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शिवः—युगं चतुर्विधं प्रोक्तं कालतत्त्वविशारदैः ।
तेषामाद्यं कृतं विद्धि ततस्त्रेतायुगं मुने ॥
तृतीयं द्वापरं विद्धि चतुर्थं कलिरुच्यते ।
ब्रह्मा कृतयुगस्यै...देवता परिकल्पिता ॥
रविस्त्रेतायुगस्योक्तो द्वापरस्य मुने हरिः ।
रुद्रः कलियुगस्यापि चतुर्णामपि देवताः ॥

End:

यत्प्रसादेन संज्ञानं यथावज्ज्ञायेत नृणाम् ।
तं वन्दे षण्मुखं साक्षाज्ज्ञानशक्तिधरं परम् ॥
यस्य प्रसादलेशस्य लवलाभबलेन तु ।
सर्वसिद्धिरयत्नेन तं नमामि विनायकम् ॥ शिवम् ।

Colophon:

इत्युपपुराणे वासिष्ठलैङ्गये द्वादशोऽध्यायः । इत्युपपुराणं वासिष्ठलैङ्ग्यं समाप्तम् ।

इति श्रीकालहस्तीश्वरसन्निधियிலிருந்தெழுதித் தீர்த்த மைக்கு गोविन्दलिखितमिदं पुस्तकम् ।

ஆறுஅ தத்துவத்துக்கப்பாலுருவி
யாறுத பேரொளியில் மண்டியதே
க. றயங்கவேடன் கானத்தி . . . . கப்
போற்றுனில் நிலவேடன் கொப்பிளிக்கநீர்.

Author:

Remarks—This Ms. is much damaged. The Tamil

verse after the colophon is a panegyric of Kāḷahastinātha.

॥ अनन्तव्रतकथा ॥

462 B. ANANTAVRATAKATHĀ.

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1½″. Leaves —8. 7 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—168.

Subject—The observance of Anantavrata and its initiatory rite of fastening the Doraka on the observant's forearm.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
ततस्तु मूलमन्त्रेण नमस्कृत्य चतुर्भुजम् ।
फणसप्तकसंयुक्तं चतुर्बाहुं किरीटिनम् ॥
नवाम्रपल्लवाकारं पिङ्गलश्मश्रुलाञ्छितम् ।
पीताम्बरधरं देवं शङ्खचक्रगदाधरम् ॥
कराग्रे दक्षिणे पद्मं शङ्खं तस्याप्यधः करे ।
चक्रमूर्ध्वकरे वामे गदां तस्याप्यधः करे ॥
दधानं सर्वलोकेशं सर्वाभरणभूषितम् ।
अलंकृतं समुद्रस्थं तत्स्वरूपं विचिन्तयेत् ॥
इति ध्यानम् ।
अनन्ताय नमस्तुभ्यं सहस्रशिरसे नमः ।
नमोऽस्तु पद्मनाभाय नागाधिपतये नमः ॥
इति नमस्कारः ।

आगच्छानन्त देवेश तेजोराशे जगत्पते ।
क्रियमाणां मया पूजां गृहाण पुरुषोत्तम ॥
इत्यावाहनम् ।

End:

कृत्वा व्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ।
ये च शृण्वन्ति सततं पठ्यमानं नरोत्तमः ॥
तेऽपि पापैर्विनिर्मुक्ता मल्लोकं यान्ति मानवाः ।
संसारगह्वरगुहासु सुखं विहर्तुं
वाञ्छन्ति ये कुरुकुलोद्भव शुद्धसत्त्वाः ।
सम्पूज्य च त्रिभुवनेशमनन्तदेवं
ते यान्ति वाञ्छित... ...संशयस्ते ॥
न्यूनातिरिक्तान्यपरिस्फुटानि
यानीह कर्माणि मया कृतानि ।
क्षम्याणि चैतानि मम क्षमस्व
प्रयाहि तुष्टः पुनरागमाय ॥

Colophon :

इत्यनन्तव्रतकथा सम्पूर्णा । श्रीअनन्ताय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । इति ।

കൊല്ലം 730-മാ- ചിങ്ങഞായിറു 26-നു പൂർവ്വപക്ഷത്തു ദ്വിതീയയും വെള്ളിയാഴ്ചയും രേവതിയും കൂടിയ ദിവസം വിജയനഗരത്തിലിരുന്നെഴുതിത്തീർത്തമെക്ഷ ഗോവിന്ദലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

വിജയനഗരത്തിൽ—രാമരാജാവിനാം സന്താനികം രായകം ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ ശ്രീനിവാ.........ജന്മക്ഷ രാവ

നയി   തന്നു അവരുടെ ധർമ്മം നമ   തലിച്ച
ഇ അവതിരമചത്താനത്തുനായ സംപ്രദായം   ശ്രീവിത്ര
പാകയവിറംലേശ്വരാഭ്യാം നമഃ ഘ്വദ്ദ്വഛ് ണ്ണി നിലരെ
• നാരങ്ങമാത്രം വിഴുങ്ങിയമാം ൈെ ൈമത്തച്ച

Author

Remarks—The portion accompanying the colophon furnishes a fund of information regarding the history of Vijayanagar

---

॥ अनन्तव्रतोद्यापनम् ॥

462 C ANANTAVRATODYĀPANAM

Substance—Palm leaf Size—13 × 1½ Leaves—3 7 lines per page and 44 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—70

Subject—An account of the religious rites to bring the Anantavrata to a close

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अनन्तव्रतमित्युक्तं ममग्र परमेश्वर ।
उद्यापनं च कथय सम्यग्ज्ञानफलप्रदम् ॥

श्रीकृष्ण उवाच—

आदौ मध्ये तथान्ते वा व्रत(स्योद्या)पनं भवेत् ।

शुक्लपक्षे नभस्यस्य भवेत् पूर्णा चतुर्दशी ॥
तस्यां सम्पूजयेद्देवमनन्तं परमेश्वरम् ।
स्नानं कृत्वा विधानेन पितॄन् सन्तर्पयेत्ततः ॥
पुण्याहं वाचयेत् पश्चाद्व्रतस्योद्यापनं प्रति ।
व्रती सङ्कल्पयेद्देवमुपवासविधानतः ॥
चतुर्दश्यां निराहारः कुर्वन् जागरणं निशि ।
अपरेऽहनि भोक्ष्येऽहं शरणं मे भवाच्युत ॥
सङ्कल्पमन्त्रः ।

End:

न पूजयन्ति ये मूढा व्रते नष्टेऽस्य दोरकम् ।
दारिद्र्यं व्याधिदुःखं च लभन्ते नात्र संशयः ॥
एवं यः कुरुते तस्य पूजनं श्रद्धया सह ।
न चासौ पार्थ रोगी स्याद्दुःशीलो न भविष्यति ॥
एतत्ते कथितं पार्थ व्रतानामुत्तमं व्रतम् ।
कृत्वा व्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ॥

Colophon:

इति भविष्योत्तरपुराणे अनन्तव्रतोद्यापनकल्पं सम्पूर्णम् । इति । വിശ്വനാഥനാൽ ശ്രീവിദ്യാസാമ്രാജ്യാകീയ തിരുമലത്തന്ത്യ സംപ്രദായപ്രകാരം വീട്ടിയിരുന്നതിന്റെ കൈവശനാട്ടിൽ വെമ്പലനാട്ട തെക്കിൻകൂറിൽ പെരുന്നെല്ലിൽ ഗ്രാമത്തിൽ കടിയിരിക്ക നാരായണി ഇട്ടക്കോരു ന്നാഴുന്നു.

Author:

Remarks—The revised catalogue of the Palace

Library points out that the following works are embodied in sōme damaged leaves at the close of the Ms.—

श्रीविद्यारहस्यचक्रोद्धारः (केरलभाषामिश्रः)
गरुडनामाष्टोत्तरशतस्तुतिः
श्रीकण्ठादिन्यासः
षडध्वशास्त्रम्
अध्यात्मविचारः
मन्त्रयन्त्रौषधकक्षपुटम्

॥ वासिष्ठलैङ्ग्यम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

463. VĀSIṢṬHALAIṄGYAM (from Bhaviṣyottarapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—14″ × $1\frac{3}{4}$″. Leaves—22. 7 lines per page and 32—36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —350.

Subject, Beginning, End, Colophon and Author—Same as No. 462.

Remarks—The Ms. is in good condition and written in neat legible hand.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

464. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}$″ × 2″. Leaves—28

243. 13—14 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—11000.

Subject—Same as No. 448.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यतः सर्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।
यत्रैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥
ज्ञाता ज्ञानं तथा ज्ञेयं द्रष्टा दर्शनदृश्यभूः ।
कर्ता हेतुः क्रिया यस्मात् तस्मै ज्ञप्त्यात्मने नमः ॥
स्फुरन्ति शीकरा यस्मादानन्दस्याम्बरेऽवनौ ।
सर्वेषां जीवनं तस्मै ब्रह्मानन्दात्मने नमः ॥
दिवि भूमौ तथाकाशे बहिरन्तश्च मे विभुः ।
यो विभात्यवभासात्मा तस्मै सर्वात्मने नमः ॥

वाल्मीकिः—

अहं बद्धो विमुक्तः स्यामिति यस्यास्ति निश्चयः ।
नात्यन्तमज्ञो नो तज्ज्ञः सोऽस्मिञ्छास्त्रेऽधिकारवान् ॥

End:

श्रीवाल्मीकिः—

भरद्वाज महाबुद्धे मम शिष्याधिनायक ।
इति रामादयो ज्ञातज्ञेया निश्शोकतां गताः ॥
त्वं च पुत्र भरद्वाज स्वयमेवासि शुक्तधीः ।
मत्यं मुक्तनरोऽप्यद्य शुन्नेमां मोक्षगंहिताम् ॥

मोक्षाभ्युपायान् सुमहानुभावान् ज्ञास्यन्ति ये तत्त्वविदां वरिष्ठाः।
पुनः समेष्यन्ति न संसृतिं ते कोऽर्थः स्वभावेन बहूदितेन ॥

ये वाचयिष्यन्त्यनपेक्षितार्था ये लेखयिष्यन्ति च पुस्तकं वा।
ये कारयिष्यन्त्यपि वाचकं वा व्याख्यातृयुक्तं शुभमार्यदेशे ॥

ते राजसूयस्य फलेन युक्ता मुहुर्दिवं स्वर्गमुदारसत्वाः ।
मोक्षं प्रयास्यन्ति तृतीयजन्मलाभेन लक्ष्मीमिव पुण्यवन्तः ॥

एतत्ते कथितं कथाक्रमशतैर्बोधाय बुद्धेर्बृह-
च्छास्त्रं बृंहितब्रह्मतत्त्वमगलं दृष्टान्तयुक्त्याचितम्।
श्रुत्वैतच्चिरनिर्वृतिं भज भृशं जीवन्विमुक्ताशयो
लक्ष्मीं ज्ञानतपःक्रियाक्रमयुतां भुक्त्वाक्षयामक्षयः ॥

Colophon:

श्रीवाल्मीकीये महारामायणे शतसहस्रयां संहितायां बालकाण्डे
देवदूतोक्ते मोक्षोपायनिर्वाणप्रकरणे वासिष्ठ ब्रह्मदर्शने सर्गः१।

निर्वाणप्रकरणं सम्पूर्णम्। शुभमस्तु

उत्तरनिर्वाणप्रकरणम् सर्गः १११ श्लोकः ௧௨௲௭௱௩௰௭
आद्यन्तसंग्रहं श्लोकः ௨௲௪௱௯ शुभमस्तु दादगल्याने ௪௱௯

Author:

Remarks—This work is a compendium of the Vāsiṣṭha Rāmāyana.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ।

465. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—113. 13—15 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900.

Subject—Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End:

इदं कालकुलालेन चक्रं संपरिवर्त्यते ।
असंख्यातानि कल्पानि सञ्जातान्यचले पदे ॥
जगज्जाङ्गलजालानि दग्धानि युगवह्निना ।
भावाभावैरपर्यन्तैः सुखदुःखदशाशतैः ॥
वैपरीत्यं प्रयात्येवमजस्र जागती स्थितिः ।
क्षुब्धैर्युगपरावर्तैर्वसिना भृह्मलोहिता ॥
महाशनिनिपातैश्च न भग्ना ध्रुवधीरता ।
शतशो विद्रुतारीन्द्रैर्दनुपुत्रैरभिश्रुता ॥
भगमद्रत्रपामैन्द्रीं तनुं चेहति वामना ।
विशता नितरद्भूतमर्गपांसुपरम्परा ॥
नित्यं नियतिपात्येयं कालव्याळगलान्तरम् ।
.. ..
... ...

Colophon:

इति निर्वाणप्रकरणे मोहाख्ये अष्टपञ्चाशत्सर्गः ।

Author:

Remarks—Many leaves are damaged.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

466. VĀSIṢṬHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—124. 12 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Subject—Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End :

सदा समग्रेऽपि हि वस्तुजाले समाशयोऽप्यन्तरवस्तुजालः ।
व्यापारमात्रान् सहजान् क्रमस्थान्न किञ्चिदप्यन्यदसौ करोति ॥
यदेव किञ्चित् प्रथितं क्रमस्थं कर्तव्यमात्मीयमसौ तदेव ।
स सङ्गसम्बन्धविहीनयैव कुर्वन्नदेहे रमते वियान्तः ॥
अव्यापदं प्राप्य सुमम्पदं वा महामतिः स्वं प्रकृतं स्वभावम् ।
जहाति नो मन्दरवेल्लितोऽपि शौक्ल्यं यथा क्षीरमिवाम्बुराशिः ॥
सम्प्राप्य साम्राज्यमथापदं वा सरीसृपत्वं सुरनाथतां वा ।
तिष्ठत्यखेदादयमस्तहर्षं क्षयोदयेष्विन्दुरिवैकरूपः ॥
निरस्तसंरम्भमपास्तभेदं प्रशान्तनानाफलफल्गुवेषम् ॥
विचारयात्मानमदीनसत्वो यथा भवस्युत्तमकार्यनिष्ठः ।
तथोदितप्रवरविलासशुद्धया गतज्वरं पदमवलोकयामलम् ॥
धियेद्धया पुनरिह जन्मबन्धनैर्न वध्यसे समधिगतात्मदृश्यया ॥

Colophon :

इति त्रिपञ्चाशत्सर्गः । उपशमप्रकरणं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. is well preserved within a pair carved boards · The script is neat and legible.

॥ वासिष्ठसारसमुच्चयः ॥

467. VĀSIṢṬHASĀRASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—11⅕″ × 1⅞″. Leaves —40. 9—11 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2125. Incomplete.

Subject—Same as No. 448.

Beginning:

... ...मान् सिद्धश्रमहरो महान् ।
महत्यत्राश्रमे तस्मिन् तापसौ द्वौ बभूवतुः ॥
कौचिदेव नभोमार्गे इव शुक्रबृहस्पती ।
तयोरथैकास्पदयोस्तत्राभूतां सुतावुभौ ॥
विलासभासनामानौ वृद्धिमाययतुः क्रमात् ।
आस्तामन्योन्यसुस्निग्धौ सुरक्ताविव दम्पती ॥
एकं द्वित्वमिवापन्नं सममासीत् तयोर्मनः ।
जग्मतुर्देहमुत्सृज्य ततस्तौ पितरौ तयोः ॥
तत्रौर्ध्वदेहिकं कृत्वा चक्राते परिदेवनम् ।
वियुक्तौ विपिने कालं क्षपयामासतुः पृथक् ॥

End:

बहुनात्र किमुक्तेन संक्षेपादिदमुच्यते ।
सङ्कल्पनं परो बन्धस्तदभावो विमुक्तता ॥
सर्वमेकमजं शान्तमनन्तं ब्रह्ममव्ययम् ।
पश्यन् भूतानि चिद्रूपं शान्त आस्स्व यथासुखम् ॥

अवेदनं विदुर्योगं शान्तमामितमक्षयम् ।
योगस्थः कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा रघूद्वह ॥
अवेदनं विदुर्योगं चित्तक्षयमकृत्रिमम् ।
अत्यन्तं तन्मयो भूत्वा यथा तिष्ठ तथाशु भो ॥
इदं ममेति संविदन् न दुःखतो विमुच्यते
असंविदन् विमुच्यसे यदीप्सितं तदाचरः ॥
शिवं सर्वगतं शान्तं बोधात्मकमजं शुभम् ।
तदेकभावनं राम कर्मत्याग इति स्मृतः ॥

Colophon:

इति श्रीवाल्मीकीये महाकाव्ये शतसाहस्रिकायां संहितायां ज्ञानखण्डे वसिष्ठरामसंवादे मोक्षोपाये काश्मीरपण्डितेनोद्धृतः सारसमुच्चयः समाप्तः ।

एष धातुहृदब्जार्क एषा रामश्रवःसुधा ।
एतद् वाल्मीकिवाक्तत्त्वमेतद् वासिष्ठमुत्तमम् ॥
नवोऽर्थो जातिरग्राम्या श्लेषोऽक्लिष्टः स्फुटो रसः ।
विकटोऽक्षरबन्धश्च सर्वमत्रैव सम्मतम् ॥
महाकाव्यं महाशास्त्रं महाविद्या महामतिः ।
महापूरुषसंसेव्यं महाकारुणिकामृतम् ॥
महाभागवताख्यस्य भगवत्पदसेविनः ।
आस्तेऽस्मिन् पुस्तके शास्त्रं वासिष्ठं षट्सहस्रकम् ॥
... .

Author--Kāśmīra Pandita.

Remarks—This work is an epitome of the Vāsiṣṭharāmāyaṇa. The Ms. begins from

the 20th verse in Sarga 65 of the Upaśamaprakaraṇa on Fol. 84 and ends on Fol. 169.

॥ विष्णुधर्मः ॥

468. VIṢṆUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—84. 7—9 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2700. Incomplete.

Subject—The fruits resulting from devotion to Visnu.

Beginning:

... ... दायति देवार्चा हृदयालम्बनं हरेः ।
स नरो विष्णुसालोक्यमुपैति गतकल्मषः ॥
यः कश्चिदालयं भक्त्या विष्णोः कारयति स्थिरम् ।
स सप्तपुरुषान् लोकान् विष्णोर्नयति मानवः ॥
यावन्त्यब्दानि देवार्चा हरेरितष्ठति मन्दिरे ।
तावद् वर्षसहस्राणि विष्णुलोके स मोदते ॥
देवार्चा लक्षणोपेता यद्गृहे सन्ततं हविः ।
निष्काम च मनो यस्य स यात्यक्षरसाम्यताम् ॥
पुष्पाण्यतिसुगन्धीनि मनोज्ञानि च यः पुमान् ।
प्रयच्छति हृषीकेश तद्भावगतमानसः ॥
धूपांश्च विविधांस्तांस्तान् गन्धाढ्यं चानुलेपनम् ।
दीपान् बल्युपहारांश्च यश्चाभीष्टमथात्मनः ॥
नरः सोऽनुदिनं यज्ञं करोत्याराधनाद्धरेः ।
यज्ञेशो भगवान् विष्णुर्मर्त्यैरपि च नोप्यते ॥

End :

विषयाक्षिप्तचित्तानां कृष्णभक्तिमकुर्वताम् ।
कर्मभूमौ मनुष्याणां तद् देव विकलं दिनम् ।
यदच्युतकथालापध्यानार्चारहितं गतम् ॥
इत्युक्त्वा तेऽसुरा भूयस्तं प्रसाद्य तथा वसुम् ।
विष्णोर्भक्तिपरा यातास्तीव्रं सर्वे हिमालयम् ॥
स चापि चेदिराट् तस्माद्देवदेवेन चक्रिणा ।
पातालादुद्धृतः पश्चात् संसारगहनादपि ॥
इत्येतत् सर्वमाख्यातं यस्मात् त्वं परिपृच्छसि ।
यथा सीदन्ति नरा भक्तिमन्तोऽपि केशवे ॥
दृढा जनार्दने भक्तिर्यदैवाव्यभिचारिणी ।
तदा कियत् स्वर्गसुखं सैव निर्वाणहेतुकी ॥
इत्येवमसुरैः सार्धं संवादं यः पुरा वसोः ।
पठिष्यत्यखिलं भक्त्या स तल्लोकमुपेष्यति ॥

Colophon :

इति श्रीविष्णुधर्मे वसुदानवसंवादो नाम सप्ततितमोऽध्या

Author :

Remarks—The work covers chapters 3—70.
Ms. is old and worn-out.

॥ विष्णुधर्मः ।

469. VIṢNUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—19⅜" × 2". Leaves—87. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2610. Incomplete.

Subject, Beginning and End—Same as No. 468.

Colophon:

इति श्रीविष्णुधर्मे वसुदानवसंवादो नाम एकसप्ततितमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—This Ms. is a copy of No. 468 and is in good condition. The writing is neat and legible. It begins on chapter 3 and extends to chapter 71.

॥ विष्णुधर्मोत्तरम् (गारुडम्) ॥

470. VIṢNUDHARMOTTARAM.

(Gārudam).

Substance—Palm leaf. Size—17″ × 1″. Leaves—50. 4—6 lines per page and 66 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Subject—Exposition of Vaiṣnavadharma.

Beginning:

... ...धर्मे नैष्ठिकी मतिः ।
एवमेव... ... ...महालक्ष्म्या जनार्दनः ।
विष्णुधर्मोत्तरं नाम ग्रारं भागवतोत्तमम् ।

तदा श्रुतं मया सर्वं सारितं तदिह त्वया ॥
तं प्रणम्य महाविष्णुं तन्मे निगदितं शृणु ।
दानं व्रतं तपो यज्ञो देवतातिथिपूजनम् ॥
अनुष्ठेयानि कर्माणि भक्त्या कार्याणि सुव्रत ।
श्रद्धापूर्वाः क्रियाः सर्वा इहामुत्र फलप्रदाः ॥
श्रद्धाहीनाः क्रिया नृणां विफला दुःखदायकाः ।
श्रद्धया साध्यते धर्मो भक्त्या तु......दैवतम् ॥
श्रद्धया स्वर्गमाप्नोति भक्त्या मोक्षं च विन्दति ।
भक्तिर्जनित्री धर्माणां भक्तिः सर्वसुखावहा ॥
तस्मात् सर्वात्मना विद्वान् भक्तियुक्तो भवेत् सदा ।

End:

हरे पीताम्बरोपेन्द्र पाहि मां शरणागतम् ।
समस्तजगदाधार लोकानुग्रहतत्पर ॥
परात्मन् परमेश त्वं पाहि मां शरणागतम् ।
चक्रपाणे परानन्द लीलाविग्रहतत्पर ॥
देवादिदेव देवेश पाहि मां शरणागतम् ।
माधव श्रीपते कृष्ण विष्वक्सेन जनार्दन ॥
अप्रमेय सुरध्यंस पाहि मां शरणागतम् ।
कंसासुरप्राणहर दैत्यदानवमर्दन ॥
सद्भक्तभावप्रत्यक्ष पाहि मां शरणागतम् ।
दयापर दयासिन्धो सर्वसम्पत्प्रदायक ॥
भगव.........लोकेश पाहि मां शरणागतम् ।
... ...प्रणम्य च पुनः पुनः ॥
स्तुत्वा च विनतापुत्र मरीचिर्ध्यानमास्थित ॥

ध्यानेन दृष्ट्वा चिद्रूपं वासुदेवं जनार्दनम् ।
......तत्रं शान्तं सम्प्राप्तो निर्वृतिं पराम् ॥

Colophon :

इति श्रीगारुडे पुराणे विष्णुधर्मोत्तरे गरुडमरीचिसंवादे सप्तत्रिंशोऽध्यायः । हरिः ओम् ।

വിരോധികൃദബ്ദം ചിത്തിരൈ ... എഴുതിച്ചു

Author:

Remarks—The first Fol. is missing. The text is a portion of the Gāruḍapurāṇa. It is different from the printed edition. The Ms. is much decayed.

॥ विष्णुपुराणम् ॥

471. VIṢṆUPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″×2″. Leaves—160. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000. Incomplete.

Subject—The creation, protection and dissolution of the Universe &c.

Colophon :

इति श्रीविष्णुपुराणे ब्रह्माण्डे पाराशर्यां संहितायां श्रीविष्णुपुराणे षष्ठेंऽशे नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first three leaves are lost. The Ms. is much worn out.

॥ विष्णुपुराणम् ॥

472. VIṢṆUPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—215. 8 lines per page and 66 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Subject—Same as No. 471.

Colophon:

इति श्रीविष्णुपुराणे षष्ठेऽंशे नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first four leaves are missing. The Ms. is old and decayed.

॥ विष्णुपुराणम् (आत्मप्रकाशोपेतम्) ॥

473. VIṢṆUPURĀṆAM

with the commentary Ātmaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves 325. 7—9 lines per page and 58—70 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10400. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning:

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

ॐ । श्रीबिन्दुमाधवं वन्दे परमानन्दविग्रहम् ।
तथा पुराणतत्त्वज्ञान् पराशरमुखान् मुनीन् ॥
श्रीमच्चित्सुखवर्यगिरुरुपरचितव्याख्यां निरीक्ष्य स्फुटं
तन्मार्गेण सुबोधसंग्रहवतीमात्मप्रकाशाभिधाम् ।
श्रीमद्विष्णुपुराणसारविवृतिं कर्ता यतिः श्रीधर-
स्वामी सद्गुरुपादपद्ममधुपः साधुः स्वधीशुद्धये ॥
श्रीमद्विष्णुपुराणस्य व्याख्या स्वल्पातिविस्तरा ।
प्राचामालोच्य तद्व्याख्या मयाद्येयं विधीयते ॥
अंशैः षड्भिः समाकीर्णमङ्गैर्वेदमिवापरम् ।
पुराणं वैष्णवं चक्रे यस्तं वन्दे पराशरम् ॥
अथ भगवान् पराशरमुनीश्वरो मैत्रेयं निमित्तीकृत्य श्रीवि-
ष्णुतत्वप्रतिपादकं पुराणमारभते—पराशरमित्यादिना ।
ओं
पराशरं मुनिवरं कृतपूर्वाह्निकक्रियम् ।
मैत्रेयः परिपप्रच्छ प्रणिपत्याभिवाद्य च ॥
स्वस्मिन्नत्र परोक्षनिर्देशो लोकोक्त्या देहाद्यनहङ्कारद्योत-
नार्थः । प्रणिपत्य दण्डवत् प्रणम्य पादग्रहणादिविधिना अभिवाद्य
बुभुत्सितमर्थं प्रष्टुं तत्कृतमनुग्रहमनुवदति—त्वत्त इति द्वाभ्याम् ।

End:

इदानीमुक्तचतुःस्वरूपं भगवतः समस्तजीवानमितत्पुराण-
श्रवणादिद्वारेण मोक्षमाशासानः पुराणं निगमयति—इतीति ।
इति विविधमजस्य यस्य रूपं
प्रकृतिपरात्ममयं सनातनस्य ।
प्रदिशतु भगवानशेषपुंसां
हरिरपजन्मजरादिकां स सिद्धिम् ॥

इति प्रकृतिपरमात्ममयं प्रकृतिर्व्यक्ताव्यक्तरूपा, पर ईश्वरः । आत्मा जीवः । अपगतजन्मजरादिकां मोक्षलक्षणां सिद्धिं प्रदिशत्विति आशीर्वादः ।

अङ्गैः षड्भिरलंकृतो विजयते शब्दो यथा शाश्वतो
विद्या षड्भिरिवार्थैरनुगता विद्योतते वैष्णवी ।
षड्भिः संभृतमंशकैर्विरचितं शास्त्रं सह श्रीधर-
व्याख्यानं भुवि वेङ्कटेशविदुषा मंसेव्यतां वैष्णवम् ॥

Colophon :

इति श्रीमच्छ्रीधरस्वामिविरचितायामात्मप्रकाशाख्यटीका-सहितायां श्रीमत्पाराशर्यसंहितायां षष्ठेंऽशेऽष्टमोऽध्यायः ।

श्रीपरानन्दशब्दाब्जश्रीधरः श्रीधरो हरिः ।
व्याख्यां विष्णुपुराणस्य स्वप्रकाशाह्वयां व्यधात् ॥
स्वप्रकाशाख्यया विष्णुपुराणव्याख्ययानया ।
परमानन्दरूपो मे माधवः सम्प्रसीदतु ।
श्रीमते कृष्णाय नमः । श्रीमद्विष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Author—Commentary: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The work is divided into six sections. The commentator follows Citsukhayogi. For further information refer to Visnupurāna p. 591. C. C.

॥ विष्णुवल्लभा (विष्णुपुराणव्याख्या) ॥

474. VIṢNUVALLABHĀ.

Commentary on Viṣnupurāṇa.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2⅛″. Leaves—120. 7—9 lines per page and 70 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4320. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning:

श्री हरिः । श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो निरुपमबोधाय ।

स जयति निरुपमबोधः श्रीधरकारुण्यपूर्णेन्दुः ।
विलसति यदुदयवर्द्धितधीवर्द्धनतत्त्वरत्नश्रीः ॥

स जयति कावेर्या वाक्यश्रीरङ्गभामत (?)
ब्रह्मविद्यानन्तशयं सच्चित्सुखनिजं महः ॥

श्रीश्रीनिदानं गुणरत्नराजितं
पराशरं ब्रह्मसुधाम्बुधिं भजे ।
हृद्यो हरेर्विष्णुपुराणकौस्तुभो
यस्मादभूद् व्यासविधुश्च विश्वदृक् ॥

श्रीमद्विष्णुपुराणस्य प्राग्व्याख्याः प्रेक्ष्य योगिना ।
विधीयते स्वधीशुद्ध्यै व्याख्येयं विष्णुवल्लभा ॥

अथ श्रीपराशरः प्रष्टारं मैत्रेयं निमित्तीकृत्य सर्वजनहितार्थं श्रीविष्णुपुराणं प्रणयन् प्रणिपातपरिप्रश्नादिभिरुपसन्नाय सच्छि-

ष्याय सदाचारवता तत्त्वनिष्ठेन तत्पृष्टेनेन रुणा (?) स्वधर्मानुष्ठानरूढे मनःप्रसादके समये पुराणाख्यान्वेयमिति शास्त्रार्थं दर्शयितुं पुराणप्रस्तावकं तत्प्रश्नविधिं निबध्नाति—पराशरमिति श्लोकेन। पराशरं पप्रच्छेति पर्गोत्रनिर्देशस्तु देहाद्यभिमानाभावप्रदर्शनार्थः। 'देवान् वसिष्ठो अमृतान् ववन्द' 'इत्याह भगवान् बोधायन'इत्यादिश्रुतिस्मृतिनिर्देशवत्। देववेदाचार्यमूलार्त्त्विति... मद्दर्वाभिमानमि-......च स्मृतेर्गुरुं दण्डवत् प्रणिपत्य स्वगोत्रनामोक्त्यादिपूर्वमभिवाद्य च परितः कात्स्न्यॆन पप्रच्छ पुराणार्थमिति शेषः।

End:

अथैतत्पुराणप्रतिपादितादुक्तचतूरूपाङ्घ्रिणोः सर्वजीवानां परं पुमर्थमाशासानः पुराणं पूरयति— इति निविधगिति। प्रकृतिपरमात्ममयम्। प्रकृतिर्व्यक्ताव्यक्तात्मिका, पर ईश्वरः आत्मा पुरुषः ब्रह्मण एव षाड्गुण्यावहितस्येश्वरत्वादीश्वरोऽपि ब्रह्मणो रूपमित्युच्यते। हरिर्मनोहरः पापहरश्च एवं सर्वात्मकः सर्वशक्तिः सर्वेश्वरो भगवान् विष्णुः सर्वेषामात्मतया तत्रानिष्टं निवार्य सर्वेष्टसिद्धिं प्रभाधयत्विति सिद्धम्।

Colophon:

वल्लालात्मजनारसिंहतनयः श्रीसोमभूपात्मना
विष्णौ विश्रति भूसतीं यदुलतामाचन्द्रताराम्बरम्।
श्रीमान् कोव्यणनन्दनो निरुपम बोधं प्रपद्याकरोद्
योगी विष्णुपुराणभावविवृतिं विष्णोरिमां वल्लभाम्॥

इति व्याख्यन्निरुपमबोधशिष्यः कुमारजः।
योगी विष्णुपुराणेऽस्मे षष्ठ विष्णैत्यवाचकम्॥

इति श्रीमदरानन्दयोगीन्द्रपादपद्मोपजीविजगदाराध्यारश्रीपर्यायश्रीमदनुपमसुखस्वरूपश्रीपादाम्बुजरोलम्बश्रीमन्निरूपमबोधश्रीधरश्रीपादारविन्दमकरन्दमन्दाकिनीमहाप्रवाहावगाहमाहात्म्यपवित्रीकृतान्तःकरणयोगिनः कुमारेश्वरतनयस्य योगिनः कृतौ विष्णुवल्लभाख्यायां श्रीविष्णुपुराणव्याख्यायां षष्ठेऽंशे अष्टमोऽध्यायः ।

ओं नमोभगवते वासुदेवाय । समाप्तश्च षष्ठांशः ।

अनुपमशुद्धबोधस्य श्रीकृष्णस्वरूपस्येदं पुस्तकम् । हरिः । ओं नमो गुरुभ्यः ।

ഇതു കൊല്ലം തുളായിരത്ത ഇരുപത്തുനാലാമാണ്ടു വണിജര വി ധരംഞെ ശനിയാഴ്ചയിൽചെന്ന നക്ഷത്രവും പക്കവും നിത്യ യോഗവും അന്നുച്ചതിരിഞ്ഞു മീനരാശിനേരം കൊണ്ടു തിരുവ ല്ലുത്തു മുക്കാൽവട്ടത്തു മേക്കേഗോപുരവാതുക്കൽ ഇരുന്നെഴുതി തീൎത്ത വിഷ്ണുപുരാണ വ്യാഖ്യാനം.

Author—Kumārajayogin.

Remarks—Many leaves are left blank after Fol. 110.

॥ वैशाखमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

475. VAIŚĀKHAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—10"×1⅞". Leaves—126. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2016. Complete.

Subject—Glorification of the importance of Vaiśākha month.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
पावने नैमिशारण्ये ऋषयो दीप्ततेजसः ।
सत्रमारेभिरे कर्तुं मुक्तिलाभाय सुव्रताः ।
तदा सूतं समायान्तं जटामण्डलमण्डितम् ॥
भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं त्रिपुण्ड्राङ्कितमस्तकम् ॥
रुद्राक्षमालाभरणं वेदवेदाङ्गपारगम् ।
तं दृष्ट्वा मुनयः सर्वे प्रत्युत्थानासनादिभिः ॥
संपूज्य श्रोतुकामास्ते विचित्राश्च शुभाः कथाः ॥
परिवव्रुश्च तं सर्वे पृष्टवन्तश्च तं मुनिम् ।

ऋषयः—

स्कान्दे पुरा पुण्यशालिन् वैशाखस्य च वैभवम् ।
अस्माकं कथितं पुण्यं श्रुतं चास्माभिरेव हि ॥
तद् भूयः श्रोतुकामानां विस्तराद् वक्तुमर्हसि ।

End:

इत्येतत् परमाख्यानमम्बरीष तवोदितम् ।
श्रवणात् सर्वपापघ्नं सर्वसम्पद्विधायकम् ॥
येन भुक्तिं च मुक्तिं च भक्तिं ज्ञानं च गम्यसे ।
इति तस्य वचः श्रुत्वा ह्यम्बरीषः मुनिर्मलः ॥
प्रहृष्टान्तरवृत्तिश्च आनन्दाश्रुपरिप्लुतः ।
प्रणनाम तदा मूर्ध्ना दण्डवत् पतितो भुवि ॥
विभागमिरिश्चापि पूजयामास तं पुनः ।

मम्पूजितस्तमामन्त्र्य नारदो भगवानृषिः ।
लोकान्तरं ययौ धीमान् शापान्निकत्व संस्थितिः ॥
अम्बरीषोऽपि राजर्षिर्नारदोक्तानिमान् शुभान् ।
धर्मान् कृत्वा विलीनोऽभूत् परे ब्रह्मणि निर्गुणे ॥

सूतः—

य इदं परमाख्यानं पापघ्नं पुण्यवर्धनम् ।
शृणुयाच्छ्रावयेद्वापि सोऽपि याति परां गतिम् ॥
लिखितं पुस्तकं येषां गृहे तिष्ठति मानदम् ।
तेषां मुक्तिः करस्था हि किमुत श्रवणात्मनाम् ॥

Colophon

इति श्रीस्कान्दे पुराणे वैशाखमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।
श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

൧൦൩൨-ാമാണ്ടു പുരട്ടാശിമാസം ൩-ാം വൈശാഖ പുരാ
ണം സമാപ്തം.

Author:

Remarks—This Ms. extending over 30 chapters deals also with the worship of Mādhava etc.

॥ व्याख्यारत्नावली (भारतव्याख्या) ॥

476. VYĀKHYĀRATNĀVALĪ.

(Commentary on the Bhārata)

Substance—Palm leaf. Size—12¼" × 1¾". Leaves —46. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —1380. Incomplete.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
आजाननिर्वाणमपि यत्प्रसादा-
दाजानगीर्वाणगिरामपीष्टे ।
आजाज्ञगत्पुण्यतमामनन्ता-
मुपास्महे तामपि वागधीशाम् ॥

उद्योगान्ते कुरुक्षेत्रे कुरुपाण्डवसैन्यानि समवेतानीत्युक्तम् । तद्विस्ता(र)बुभुत्सया जनमेजयः पृच्छति— कथमिति । वीराः परिपन्थिनिरासेन (स्था ? मा) म्राज्यं स्वीकरिष्याम इति निश्चितवन्त इत्यर्थः । कुरुपाण्डवसोमकाः कुरवश्च पाण्डवसोमकाश्च इति विभागः । कुरुपाण्डवा इति वक्तव्ये पृथक् सोमकग्रहणं सोमकबाहुल्यादित्यवमेयम् । पार्थिवाश्चेति चकारेणान्ये राजानः समुच्चीयन्ते । महात्मानः श्रीमन्तः ।

End :

अक्षिगतो द्वेष्यः दर्शनमात्रे द्वेष्यः मन्युश्च देवकृत इत्याह— विदितार्थेत् पुनस्तान् युधि निवारयथ । किमिति विवक्षायां वदति—अजेया इति । पश्चात् तान् महामहे वरयामहे । यद्येवं तद्युद्धं किमर्थं क्रियत इत्यपेक्षायां तन्मरणार्थमित्याह—सर्वपत्रिषु वृत्तवान् गमवर्ती । अहमपि रणे कृतकर्मा निर्मन्युर्गतसंरम्भश्चाभवम् । एवं ब्रुवन्नहमपि युद्धं कृत्वागाम्यमित्यर्थः । त्वं च तथा कुर्विति भावेन वदति । तद्युद्धम् ।

इत्युक्तवन्तं गाङ्गेयमभिवाद्य प्रसाद्य च ।
राधेयो रथमारुह्य प्रायात् तव सुतं प्रति ॥
इत्यवसानश्लोकः ।

Colophon

ख्या—भीष्मपर्वव्याख्या समाप्ता ।

Author

Remarks—The commentator is Vidyāsāgara according to the revised edition of the Palace Catalogue The forepart of the Ms contains a commentary on Mokṣa Dharma in Bhārat is separately catalogued in it as No 185

॥ शनिप्रदोषमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

477 ŚANIPRADOṢAMĀHĀTMYAM

(from Skandapurāna)

Substance—Palm leaf Size—$7\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ Leaves—25 9 lines per page and 24 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—240 Complete

Subject—The glory of *Sanipradosa*

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।
शिवो गुरुः शिवो देवः शिवो बन्धुः शरीरिणाम् ।
शिव आत्मा शिवो जीवः शिवादन्यन्न किञ्चन ॥
शिवमुद्दिश्य यत्किञ्चिद् दत्तं जप्तं हुतं कृतम् ।
तदनन्तफलं प्रोक्तं सर्वागमविनिश्चितम् ॥
भक्त्या निवेदितं शम्भोः पत्र पुष्पं फलं जलम् ।

अल्पादल्पतरं वापि तदनन्ताय कल्पते ॥
विहाय सकलान् धर्मान् सकलागमचोदितान् ।
शिवमेव भजेद्यस्तु मुच्यते कर्मबन्धनात् ॥
या प्रीतिरात्मनः पुत्रे या कलत्रे धनेऽपि वा ।
कृता चेच्छिवपूजायां सिद्धिर्मेनि न संशयः ॥

End :

एवमन्ये समाराध्य प्रदोषे गिरिजापतिम्
अलभन्तेप्सितां सिद्धिं देहान्ते च परां गतिम् ॥
सूतः—एतन्महाव्रतं पुण्यं प्रदोषे शङ्करार्चनम् ।
धर्मार्थकाममोक्षाणां तदेतत् साधनं परम् ॥
यस्त्वेतत्पुण्यमाख्यानं शृणुयात् परमार्थतः ॥
प्रदोषशिवपूजान्ते कथयेत् सुसमाहितः ॥
न भवेत् तस्य दारिद्र्यं जन्मान्तरशतेष्वपि ।
ज्ञानैश्वर्यसमायुक्तः सोऽन्ते शिवपुरं व्रजेत् ॥

ये प्राप्य दुर्लभमिमं मनुजा शरीरं
कुर्वन्ति हन्त परमेश्वरपादपूजाम् ।
धन्यास्त एव निजपुण्यजिताखिलोका
स्तेषां पदाम्बुजरजो भुवनं पुनाति ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे शनित्रयोदशीप्रदोषमहिमानुवर्णनं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

478. ŚĀRṄGAPĀṆIPURAMĀHĀTMYAM.

(from Mārkaṇḍeyapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¾". Leaves—7. 7—8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Subject—Sūta's narration of the greatness of Śārṅgapāṇipura.

Beginning:

... ...

... . कान्तं स्वर्लोकभूषणम् ॥
यस्यास्तीरे कृतावासा मृगद्विजसरीसृपाः ।
.... याश्च स्नानपानादि कुर्वन्ति सलिले शुभे ॥
हिरण्यवर्णाः शुचयः स्निग्धच्छायाश्चिरायुषः ।
भवन्ति दैवतप्राया जरारोगविवर्जिताः ॥
तत्र देवाः सगन्धर्वाः सयक्षोरगचारणाः ।
क्रीडन्त्यप्सरसां सङ्घैर्दिवारात्रमतन्द्रिताः ।
तं वै भूतपतिर्देवं नित्यमेव निषेवते ॥

End.

अहो क्षेत्रस्य माहात्म्यं परितो योजनद्वयम् ।
दिविष्ठा यत्र पश्यन्ति सर्वानेव चतुर्भुजान् ॥
रतिर्भूयाद्रतिर्भूयाच्छार्ङ्गपाणिपदाम्बुजे ।
तद्भक्तैश्चापि सम्बन्धः पुनर्जन्मनि जन्मनि ॥

संसारोद्भूतभीतिप्रमथननिपुणं शार्ङ्गमाहात्म्यमग्र्यं
कृष्णद्वैपायनाय श्रुतिशतगदितं प्रोक्तवान् यो मुदैव ।
पूर्णब्रह्मस्वरूपं यदुकुलतिलकः फल्गुनायेव कृष्णो
मार्कण्डेयं कृपालुं तमहमुरुधियं नौमि मूर्ध्ना मुनीन्द्रम् ॥

इत्येतत्कथितं सर्वं मया वो द्विजसत्तमाः ।
शार्ङ्गपाणिपुराख्यानं किं भूयः श्रोतुमिच्छथ ॥

Colophon :

इति मार्कण्डेयपुराणे तृतीयभागे शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्ये
एकादशोऽध्यायः । श्रीशार्ङ्गपाणिवनवासिभ्यो नमः ।

शार्ङ्गपाणिवनं प्राप्ता वयं पातकयूथपाः ।
मत्पार्श्वतोऽनुयात्राद्य भवतामवकेशिनी ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

नक्राक्रान्तैकपादं करिवरमकरोद्यः पुरा वीतशोकं
शक्राद्यैर्देवसङ्घैर्विनमितचरणश्चारणोद्गीतकीर्तिः ।
अक्रूरस्येष्टदाने परिकलितमतिः पद्मपत्रायताक्ष-
श्चक्रक्षेत्राधिवासी विहरतु हृदये चक्ररूपी मुरारिः ॥

Author :

Remarks—Śārṅgapāṇipura *alias* Kumbhakonam is one of the sanctified places of worship in South India, rendered holy by the residence of Kāñcikāmakoṭipīṭhādhipati — Śaṅkarācārya. This Ms. is wanting in two leaves at the beginning.

—

॥ शिवगीता (पाद्मगता) ॥

479. ŚIVAGĪTĀ.

(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—8" × 1¾". Leaves—52. 10 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—975.

Subject—Explication of the reality of soul.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वन्दे गुरुं गणपतिं स्कन्दमादित्यमम्बिकाम् ।
दुर्गां सरस्वतीं लक्ष्मीं सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥
अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम् ।
तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धकैवल्यमुत्तमम् ।
अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजम् ॥
न कर्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा ।
कैवल्यं लभते मर्त्यः किन्तु ज्ञानेन केवलम् ॥
रामाय दण्डकारण्ये पार्वतीपतिना पुरा ।
या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद् गुह्यतमा हि सा ॥
यस्याः स्मरणमात्रेण नृणां मुक्तिर्ध्रुवं भवेत् ।
पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥
सनत्कुमारः प्रोवाच व्यासाय मुनिसत्तमः ।
मह्यं कृपातिरेकेण प्रददौ बादरायणः ॥

End :

अस्यास्तु श्रवणादेव यस्मात् कैवल्यमाप्नुयात् ।

शिवगीतामतो नित्यं शृणुध्वं मुनिसत्तमाः ॥

अथ:—

अद्यप्रभृति नः सूत त्वमाचार्यः पिता गुरुः ।

अविद्यायाः परं पारं यस्मात्तारयितासि नः ॥

तस्मात् सूतात्मज त्वत्तः समो नान्योऽस्ति नो गुरुः ।

इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायं सन्ध्यामुपासितुम् ॥

स्तुवन्तः सूतपुत्रं ते सन्तुष्टा गोमतीतटम् ।

Colophon :

इति श्रीपाद्मे पुराणे शिवगीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे शिवराघवसंवादे अधिकारिनिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ।
श्रीशिवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

Author :

Remarks—The subject-matter contained in Bhagavad Gita is depicted here in a characteristic way.

॥ शिवगीता (तात्पर्यप्रकाशिकोपेता) ॥

480. ŚIVAGĪTĀ with Tātparyaprakāśikā.

Substance—Palm leaf. Size—14" 1½". Leaves—207. 8 lines per page and 52 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—5500.

Subject—Same as No. 479.

Beginning:

उमापत्यमुमाजानिमुमां चोमासहोदरम् ।
उमाननान्दरं पद्मां विधिं वयमुपास्महे ॥
पञ्चाक्षरतनुं पञ्चवदनं प्रणवं शिवम् ।
अपारकरुणारूपं गुरुमूर्तिमहं भजे ॥
नत्वा सर्वगुरुं साम्बं लीलामानुषविग्रहम् ।
रामं च शिवगीतायास्तात्पर्यं वर्ण्यते मया ॥
क्वेयं गीता शिवप्रोक्ता गम्भीरोपनिषन्मयी ।
क्वाहं मन्दमतिर्हन्त गम्भीराज्ञा गरीयसी ॥

इह खलु देवा रक्षःपीडिताः तत्पश्चिचरणादिना मानभङ्.......
वैकुण्ठवासिनं शिष्टपरिपालनदुष्टनिग्रहपरायणं नारायणमुपेत्य रावणादिनिग्रहं प्रार्थितवन्तः ।

End:

व्या—एवं सूतपुत्रं प्रशस्य ज्ञानप्राप्त्या सन्तुष्टा ऋषयः सायंसन्ध्यामुपासितुं गोमतीतीरं गता इत्याख्यानमुपसंहरति—इतीति—
मू—इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायसन्ध्यामुपासितुम् ।
स्तुवन्तः सूतपुत्र ते सन्तुष्टा गोमतीतटम् ॥

Colophon:

इति श्रीपाद्मपुराणोत्तरखण्डान्तर्गतशिवगीतातात्पर्यप्रकाशिकासङ्ग्रहे षोडशोऽध्यायः । शिवगीता समाप्ता । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

शुभम् ।

Author: Com:—Paramaśivendrasarasvatī.

Remarks—An elaborate explanation is aimed at throughout. The commentator surveys the whole theme in the introduction. His name is furnished in C. C, Par. III, Page 134. Hz. 1074.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

481. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM
(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—15″ × 1¾″. Leaves—7. 2—12 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—250. Incomplete.

Subject—The rules of propitiatory rites relating to Śiva.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
नान्दिकेश्वर उवाच—
अतः परमिदं गुह्यं रुद्रोद्गीतं महोदयम् ।
महाविघ्नप्रशमनं महाशान्तिकरं शुभम् ॥
अकालमृत्युशमनं सर्वव्याधिनिवारणम् ।
परचक्रप्रमथनं सदाविजयवर्धनम् ॥
स्तम्भनं परसैन्यस्य रिपूत्सादकर सदा ।
सर्वदेवग्रहानीकं समस्ताभीष्टसाधकम् ॥
सर्वशान्त्यधिकाराख्यं धर्मं वक्ष्यामि शाश्वतम् ।

शशाङ्कार्धधरस्त्र्यक्षो नागयज्ञोपवीतवान् ॥

... ...

त्रैलोक्यनमितः श्रीमाञ्छान्तिमाशु करोतु मे ॥

End :

यत् पुण्यं सर्वतीर्थानां गङ्गादीनां विशेषतः ।
तत् पुण्यं कोटिगुणितं प्राप्नोति श्रवणादिह ॥
दशानां राजसूयानामग्निष्टोमशतस्य च ।
श्रवणात् फलमाप्नोति कोटिकोटिगुणोत्तरम् ॥
अवध्यः सर्वदेवानामन्येषां च विशेषतः ।
जीवेद्वर्षशतं साग्रं सर्वव्याधिविवर्जितः ॥
गोघ्नश्चैव कृतघ्नश्च ब्रह्महा गुरुतल्पगः ।
शरणागतघाती च मित्रविस्रम्भघातकः ॥
कष्टपापसमाचारः पितृहा मातृहा तथा ।
श्रवणादस्य भावेन मुच्यते सर्वपातकैः ॥
शान्त्यध्यायमिदं पुण्यं न देयं यस्य कस्यचित् ।
दातव्यं शिवभक्तेभ्यः शिवेन कथितं पुरा ॥
सर्वकामसमृद्ध्यर्थं ये पठन्ति दिने दिने ।
तेभ्यः पुण्यमिदं देयमात्मनः शिवमिच्छता ॥

Colophon :

इति शिवधर्मशास्त्रे शिवार्चनजपोपवासप्रकारेण सह शान्त्यध्यायः षष्ठः । शिवो रक्षतु ।

Author :

Remarks—The Ms. contains only the 6th chapter of the Śivadharma Śāstra. A few leaves at

the end are devoted to miscellaneous topics such as omens, the effects of feeding the poor, Ādityahṛdaya etc.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

482. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14¾"×2". Leaves—73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning:

ओम् । गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सर्वाकारमशेषस्य जगतः सर्वदा शिवम् ।
गोब्राह्मणनृपाणां च शिवं भवतु सर्वदा ॥
शिवमादौ शिवं मध्ये शिवमन्ते च सर्वदा ।
सर्वेषां शिवभक्ता(ना)मनुगानां च नः शिवम् ॥
मेरुपृष्ठे सुरासीनमृषिसंघैः समावृतम् ।
लोकानुग्राहिणं शान्तं सर्वज्ञं नन्दिकेश्वरम् ॥
तेषां मध्ये समुत्थाय मुनिर्ब्रह्मसुतोत्तमः ।
सनत्कुमारः सुतपाः पृच्छति स्म यथाविधि ॥
भगवन् सर्वधर्मज्ञ शिवधर्मपरायण ।
श्रोतुकामाः परं धर्ममिमे सर्वे समागताः ॥

End :

अनन्तं नादिमव्यक्तं देहस्थं देहवर्जितम् ।
हृदिस्थं सर्वभूतेषु व्योमस्थं च नमोऽस्तु ते ॥
अग्राह्यमिन्द्रियैर्वापि सर्ववस्तुनि चार्चितम् ।
सतेजोगूढमात्मानं गुह्यानां गूढगोचर ॥
गुहावास सदानित्यं गूढार्थं च नमोऽस्तु ते ।
महादेवं महात्मानं महामायापरापरम् ॥
महाज्ञानपरातीतं ज्ञानगम्य नमोऽस्तु ते ।
एकाक्षरश्चतुर्वेदश्चतुर्मन्त्रैरलंकृतः ॥
चतुष्कले कलातीतं विन्द्वतीत नमोऽस्तु ते ।
ईशान ईश्वरो ब्रह्मा सदाशिव नमोऽस्तु ते ॥
धर्मार्थकाममोक्षार्थं सर्वभूतानुक(म्पया) ।
सर्वं तरतु दुर्गाणि सर्वो भद्राणि पश्यतु ॥
सर्वः सुखमवाप्नोतु सर्वस्य च भवेच्छिवम् ।

Colophon

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिके... ... ...गीतायां शिवाश्रमपूजा नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मः समाप्तः ।

ओं नमः शिवाय । उमादेव्यै नमः । षण्मुखाय नमः केशवाय नमः । सद्गुरुभ्यो नमः ।

Author

Remarks—The Ms is much worn out.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

483. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.
(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning—End: Same as No. 482.

Colophon:

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिप्रोक्ते त्रियाशाखोपशाखासुमुद्देशो नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मशास्त्रं समाप्तम् । हरिः ।

Author:

Remarks—The Ms. is much worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

484. ŚIVADHARMOTTARAM.
(from Śkāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—$12'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—123. 7—9 lines per page and 36—40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1500. Incomplete.

Subject—The worship of Śiva.

Beginning:

........................सेवितम् ।
कालत्रयेऽपि निखिलं तच्चाहमनुमोदये ॥
इति त्रिसन्ध्यमखिलं यत्पुण्यमनुमोदयेत् ।
असंशयमतिश्रद्धं तत्समं पुण्यमाप्नुयात् ॥ इति ॥
शिवधर्माः शिवेनोक्ताः सुसूक्ष्मास्तु महाफलाः ।
कीर्तितास्ते समासेन शिवार्चनविधिं प्रति ॥

इति शिवधर्मोत्तरे गोपडङ्गविधिर्नाम प्रथमोऽध्यायः ।

अथ विद्या विदेर्धातोर्विद्या ज्ञानं शिवात्मकम् ।
तस्यं दानं महादानं सर्वदानोत्तमोत्तमम् ॥
अध्याप्य यः शुभान् शिष्यान् शिवभक्तान् प्रबोधयेत् ।
शिवविद्यार्थसारेण विद्यादानं तदुच्यते ॥
संस्कृतैः प्राकृतैर्वाक्यैर्यैः शिष्याननुरूपतः ।
देशभाषाद्युपायैश्च बोधयेत् स गुरुः स्मृतः ॥
यथा शिवस्य नैवान्तः सम्पूर्णस्य महात्मनः ।
तथा विद्याप्रदानस्य नान्तः सर्वगुणात्मनः ॥
शिवाष्टगुणमैश्वर्यं तद्विद्यादानतः फलम् ।
इह कीर्तिं श्रियं ब्राह्मीं प्रज्ञावृद्धिं धनं सुखम् ॥

End:

ऊर्ध्वाकुञ्चितशृङ्गाग्रमल्पशृङ्गान्तरं तथा ।
स्थूलाग्रशृङ्गयुक्तं वा सर्वावयवशोभितम् ॥

रक्तपीतैश्च कुसुमैः कुङ्कुमाद्यैश्च वर्णकैः ।
यथाशोभं समालभ्य विभवैः पूजयेद् वृषम् ॥
किङ्किणीवक्रोपेतं घण्टिकाचामरान्वितम् ।
स्रगितकैरर्धचन्द्रैश्च नानारत्नैश्च शोभितम् ॥
अष्टाङ्गुलप्रविस्तीर्णां हेमपट्टविनिर्मिताम् ।
राजतीं च चणावापि ? मालामुरसि विन्यसेत् ॥
तद्विधां पृष्टमालां च पुच्छान्तक......... ।
.........लदं शिवभक्त्या दिने दिने ॥
न मारि न च दुर्भिक्षं न रक्षांसि न पन्नगाः ।
नाकाले म्रियते राजा पीड्यते न च शेरुभिः ॥
शृणोति यश्च सततं शिवधर्मं नराधिपः ।
तस्य देशे भवेन्नित्यं सर्वेषां देहिनां शिवम् ॥

Colophon :

इति शिवधर्मोत्तरे स्कान्दप्रोक्ते शिवागमे गोमाहात्म्यं नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मोत्तरं समाप्तम् ।

नमश्शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।
विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय नमश्शिवाय ॥

Author :

Remarks—A few leaves at the beginning are missing.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

485. ŚIVADHARMOTTARAM
(from Skāndapurāṇa)

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 1½″. Leaves—

22. 8 lines per page and 45 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Incomplete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । नमः शिवाय ।
ज्ञानशक्तिधरं शान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।
देवारिसूदनं स्कन्दमगस्त्यः परिपृच्छति ॥
भगवन् दर्शनात् तुभ्यमन्त्यजस्यापि सद्गतिः ।
सप्तजन्मसु विप्रस्तु स्वर्गाद्भ्रष्टः प्रजायते ॥
येनाधिनाथ भूतानां सर्वेषामनुकम्पकः ।
अतः सर्वहितं धर्मं संक्षेपात् प्रब्रवीहि मे ॥
धर्मा बहुविधा देव्या देवेन कथिताः किल ।
केचिच्छ्रुतास्त्वया सर्वे पृच्छामि त्वामहं ततः ॥
किम्प्रधानाः शिवे धर्माः शिववाक्यं च कीदृशम् ।
लिङ्गेऽर्चितः शिवः केन विधिना सम्प्रसीदति ॥
विद्यादानं च दानानां सर्वेषामुत्तमं किल ।
तच्च श्रुतौ द्विजेन्द्राणां नान्येषां समुदाहृतम् ॥
तत्पुण्यं सर्ववर्णानां जायते केन कर्मणा ।
ज्ञेयं कतिविधं तच्च विद्यादानमनुत्तमम् ॥

End—Colophon—Same as No. 484.

Remarks—The Ms. comprises chapters 1, 11 and 12. It is worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

486. ŚIVADHARMOTTARAM.

(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—60. 10 lines per page and 56 letters per line. Script —Malayāḷam. No. of Granthas—2000. Incomplete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning.

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

जयत्यनेकसिद्धान्तमन्त्रमाहात्म्यपूजितम् ।

खड्गादिसिद्धिहेतुत्वात् प्रत्यक्षं शिवसाधनम् ।

जयत्येकपदाभाससमस्तभुवनत्रयः ।

द्वितीयपदविन्याससङ्याकुलाभिनयः शिवः ।

उन्मीलने यस्य भवन्ति लोका

सम्मीलने च प्रलयं विशन्ति ।

स ईश्वरः सर्वजगत्प्रसूति-

र्ब्रह्मेन्द्रविष्णोरपि वन्दनीयः ॥

ज्ञानशक्तिधरं शान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।

End—Colophon—Same as No. 484.

Author:

Remarks—All kinds of sins are enumerated here with their expiatory rites. The greatness of the "cow" is also glorified.

॥ शिवरात्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

487. ŚIVARĀTRIMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—13″ × 2″. Leaves—19. 9—11 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—375. Incomplete.

Subject—Explanation of the rites to be observed on Śivarātri day and the benefits resulting therefrom.

Beginning:

अस्तु विघ्नप्रशमनमविघ्नोदीर्णवैभवम् ।
अपत्यमादिदम्पत्योरनेकपमुखं महः ॥
ओम् ।
परस्परतपःसम्पत्फलायितपरस्परौ ।
प्रपञ्चमातापितरौ प्राञ्चौ जायापती स्तुमः ॥
ओम् ।
यावद् ज्ञानं समुत्पन्नं तदारभ्य नरोत्तमः ।
शिवरात्रिव्रतं कुर्याद् ध्रुवमामरणान्तिकम् ॥
ओं शिवाशिवाय नमः । अविघ्नमस्तु । हरिः ।
यामे प्राथमिके सम्यक् पूजिते सेविते शिवे ।
अनुष्ठितं व्रतं सर्वं ब्रह्महत्यादयो हताः ॥
यामे द्वितीये मनसा पूजिते सेविते शिवे ।
अश्वमेधफलं लब्ध्वा पुत्रारोग्यमवाप्नुयात् ॥
तृतीये भक्तितो यामे पूजिते सेविते शिवे ।
अखण्डमायुः सम्प्राप्य शिवसायुज्यमाप्नुयात् ॥

तुरीये शाम्भवे यामे पूजिते सेविते शिवे ।
सर्वाभीष्टफलं प्राप्य मुच्यते शत्रुपीडया ॥

End:

मृगटङ्कधरं देवं नीलकण्ठमथापि वा ।
पञ्चाननमयीं मूर्तिं हृदि ध्यायन्ति ये जनाः ॥
मम पूज्यतमा ह्येते यदि पापान्विता अपि ।
पूजयेत्ता... ... ...छसि प्रियम् ॥
यथाऽऽदृजया (?) प्रोक्तं किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ।
श्रुतं देव मया सर्वं.... ....माहात्म्यमेव च ॥
त्वद्भक्तानां च माहात्म्यं मन्त्राणां च श्रुतं मया ।
रुद्राक्षाणां च माहात्म्यं.... ....

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे शतमहस्रिकायामीशानसंहितायां लिङ्गप्रादुर्भावे शिवरात्रिव्रतविधानोपदेशो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—The Ms. is much crumbly. The invocatory verses at the beginning may be an interpolation of the scribe. The work is incomplete. The codex breaks off in the 2nd chapter.

॥ शुकसंहिता ॥

488. ŚUKASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$4\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

—22. 7 lines per page and 14 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—135.

Subject—Śuka's account of Sītā's sports at Daṇḍakāraṇya.

Beginning:

श्रीरामाय नमः ।

रामं नवघनश्यामं जानकीप्राणवल्लभम् ।
नमस्कृत्य मुहुर्वक्ष्ये संहितां ब्रह्मरूपिणीम् ॥
जनकः—
रामस्य यत् परं तत्त्व ब्रह्मणोऽव्यक्तरूपिणः ।
तत् त्वमाचक्ष्व सकलं ब्रह्मन् शुक महामुने ॥
त्वत्तोऽन्यः को विजानाति ब्रह्मतत्त्वं परात् परम् ।
रामं स(चित्सु)खाकारं सृष्टिस्थित्यन्तकारकम् ॥
श्रीशुकः—
शृणु राजन् परं गुह्यं वेद्यं यद् वि(दु)षामपि ।
रामतत्त्वं त्रयीतत्त्वं तारकं ब्रह्म यत् परम् ॥
पार्थिवा धारणा त्वाद्या द्वितीया कथ्यतेऽम्मयी ।
आग्नेयी तु तृतीया स्यात् तुरीया वायुधारणा ॥

End:

अतीव सु... ...रस्थाने सच्चिदानन्दमन्दिरे ।
(ए)वमुक्तस्तया सार्धं रेमे वृ(न्दा)वने प्रभुः ॥
यमुनायास्तटे त(स्मिन्) महावनविभूषिते ।

Colophon:

इति श्रीशुकसंहितायां प्रथमाध्याये तुरीयः पादः ।
शुभमस्तु । रामो... ...

—

Author:

Remarks—The beginning and closing leaves are damaged. 49 is the first page number and 70 the last. The work opens on the middle of Fol. 49 and the portion preceding its beginning is quoted below:—

.. ..

....ध्यानमना अभूत् स्वयम् ।

स्मरन् स्मरन् रासरसं हृदब्जे

बाह्येन्द्रियज्ञानमतो निवृत्तम् ॥

इति श्रीहनुमत्संहितायां परमरहस्ये महारासोत्सवे पञ्चमोऽध्यायः ।

Śukasaṃhitā is a portion of Hanumatsaṃhitā.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

489. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—121. 10—11 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1750.

Subject—The greatness of Śucīndram in Travancore.

Beginning:

अविघ्नमस्तु ।

वागर्थाविव सम्पृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।

जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥

तच्छ्रुत्वा मुनयः सर्वे जहृषुः सूतभाषितम् ।
अत्रेराश्रममाहात्म्यं नैमिशारण्यवासिनः ॥
अत्याश्चर्यमुपाविष्टाः पुनः पप्रच्छुरादृताः ।
वक्तारं मुनयः सूतं पुराणश्रवणोत्सुकाः ॥
पुनश्च श्रोतुकामाः स्मः सूतेदानीं वयं मुने ।
अत्रेराश्रममाहात्म्यं श्रवणानन्दकारकम् ॥
अष्टादशपुराणानां मध्ये सूत कथाम्बुधौ ।
पीयूषसदृशं स्कान्दं श्रवणान्मुक्तिदायकम् ॥
सारात् सारतमं तस्मिन् त्वयोक्तं स्थानवैभवम् ।
अत्रेराश्रममाहात्म्यमात्मज्ञानप्रदायकम् ॥
इदानीं श्रोतुकामाः स्मस्तदत्र्याश्रमवैभवम् ।
विस्तरेण मुनिश्रेष्ठ वद नः सूतनन्दन ॥
केनोक्तं मुनिशार्दूल केनेदं विश्रुतं पुरा ।
एवमाकर्ण्य वचनं मुनिश्रेष्ठैः प्रभाषितम् ॥
सूतः प्रीतिमुपाविष्टो वक्तुं समुपचक्रमे ।

End :

एवं सत्कृत्य तं सूतमलङ्कृत्य निजाश्रमे ।
प्रदक्षिणं कारयित्वा स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ॥
प्रसादं जगृहुस्तस्मात् कथाश्रुतिफलप्रदम् ।
वेदवृक्षप्रभावं ते तत्र श्रोतुं समुत्सुकाः ॥
तद्दिनाध्वरकर्माणि चक्रुर्नैमिशवासिनः ।
सम्भावनां प्राप्य मुनिश्च रम्ये
स्थितः सदा स्थाणुशिवं विचिन्त्य ।
तत्राध्युवास श्रुतिभूरुहस्य
वक्तुं प्रभावं महतां मुनीनाम् ॥

शुचीन्द्रमाहात्म्यमिदं पवित्रं
पठन्ति शृण्वन्ति च ये पृथिव्याम् ।
स्थाणोः प्रसादात् सकला जनास्ते
स्वाभीष्टमग्र्यं फलमाप्नुवन्ति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्ये स्थानवैभवखण्डे याज्ञवल्क्यसायुज्यं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।

शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—This Ms. is included in the Skānda-purāna and the script is legible.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

490. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—6″×1⅜″. Leaves—172. 10—11 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1750.

Subject—Beginning—End—Same as No. 489.

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे स्थानवैभवखण्डे उपरिभागे शुचीन्द्रस्थल-

माहात्म्ये याज्ञवल्क्यसायुज्यप्राप्तिकथनं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।
शुचीन्द्रमाहात्म्यं समाप्तम् ।

स्थाणुनाथाय नमः । श्रीवेङ्कटेश्वराय नमः ।

इदं शुचीन्द्रमाहात्म्यं..........कृष्णेन लिखितम् ।

Author:

Remarks—The Ms. is crumbly. A large number of leaves are missing. The verse beginning with "वागर्थाविव—" is omitted. Besides, immediately after the hemistich "सारात् सारतरं......" another "क्षीरे घृतमिव श्लाघ्यं सूत तत्स्थानवैभवम्" is also seen.

॥ शेषधर्मः ॥

491. ŚEṢADHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—206. 10—13 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—The teachings occurring after those of Bhīṣma in the Mahābhārata.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।
अथ ते मुनयः सर्वे शौनकाद्या महर्षयः ।
सूतं धर्मविदां श्रेष्ठं पप्रच्छुरिदमादृताः ॥
सूत सूत महाभाग सर्वशास्त्रविशारद ।

व्यासप्रसादात् सर्वं त्वं वेत्सि धर्ममशेषतः ॥
भारतीयानि शास्त्राणि विचित्रफलवन्ति च ।
विचित्रकथयोपेता भारतीयकथाः श्रुताः ॥
श्रीकृष्णचरिते दिव्ये हरिवंशे-यदद्भुतम् ।
धर्मं धर्मभृतां श्रेष्ठ तन्नः शंसितुमर्हसि ॥

श्रीसूतः—

एतदर्थं महाप्राज्ञ जनमेजयभूपतिः ।
पृष्टवान् मुनिशार्दूलं वैशम्पायनमर्थवित् ॥

End :

गन्धपुष्पादिभिर्माल्यैरभ्यर्च्य गुरुपुङ्गवम् ॥
हिरण्यवस्त्रयानाद्यैः पूजयामास भूसुरान् ।
अभिवाद्य गुरुं पश्चादाशीर्वादमथाप सः ॥
गुरोरनुज्ञया विप्राः स्वपुरे सुखमास्थिताः ।
ये विरक्ता ऋषिगणाः सूतेन सुसमाहिताः ॥
पूजयामासुरव्यग्राः सूतं पुण्यकथामयम् ।
तस्मात् पुण्यकथां श्रुत्वा कथान्ते त प्रपूजयेत् ॥
पूजिते स हरिः साक्षात् प्रसन्नो भवति ध्रुवम् ।

परमिदमितिहासं शृण्वतां लौकिकानां
सकलदुरितशान्तिः सद्य एवास्तु विप्राः ।
स भजति हरिवंशे भक्तिमग्र्यां मुरारौ
जगति सुलभमेतद् दुर्लभं पापिनां च ॥

Colophon :

इत्याश्चर्यपर्वणि हरिवंशे शेषधर्मे धर्मोपाख्यानप्रपूजनं नाम सप्तपञ्चाशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्ण ।

Author:

Remarks—This work is a part and parcel of the Mahābhārata.

॥ श्रीकुरङ्गमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

492. ŚRĪKURAṄGAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—9″ × $1\frac{3}{4}$″. Leaves—45. 6—7 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—700. Incomplete.

Subject—A panegyric of Tirukkanamkuḍi (near Tinnevelly) and of the Viṣṇu temple consecrated therein.

Beginning:

हरिः ओं ।

श्रीवैशम्पायन उवाच—

अ...................त्वया वेदविदां वर ।
विष्णोर्माहात्म्यपादांशजगच्चिदचिदात्मकम् ॥
तत्क्षेत्राणां तु माहात्म्यं श्रोतव्यं म:... ....या ॥
सर्वं तावदशेषेण वक्तुमर्हसि मानद ॥

श्रीवेदव्यासः—

विष्णोः क्षेत्राण्यनन्तानि श्रुतानि हि जगत्पते ।
संख्यातुं नैव शक्तोऽसि यथाज्ञातं मया शृणु ॥

पुरा देवाः समेता त्रे सेन्द्राः सर्षिपुरोगमाः ।
आदित्या वसवो रुद्रा मरुतश्चाश्विनावपि ॥
पितरो लोकपालाश्च मेरुशृङ्गं समाश्रिताः ।
देवकार्यं विचिन्वन्तो दैत्यदानवपीडिताः ॥
तदिदं जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
शासनं शाश्वतं विष्णोः श्रीकुरङ्गनिवासिनः ॥

End :

स सर्वकिल्बिषान्मुक्तः पूर्णकामः समृद्धिमान् ।
विरक्तो योगयुक्तः सन् साक्षात्कृत्य सनातनम् ॥
यत्सूरिसेव्यं परमं वैष्णवं पदमाप्नुयात् ।

Colophon :

इति ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रकाण्डे श्रीकुरङ्गमाहात्म्ये गङ्गानारदसंवादे षष्ठोऽध्यायः । हरिः । शुभमस्तु ।
श्रीसुन्दरपरिपूर्णस्वामिने नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—The Ms. is very much rotten and damaged. A gap after Fol. 27 extends upto the 36th. The subject treated is traceable to the Brahmāṇḍa Purāṇa which abounds in similar topographies.

॥ श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

493. ŚRĪPARISARAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf Size—8″ × 2½″. Leaves—

69. 9—12 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas —1050.

Subject—Description of the traditional origin etc. of the temple at Tiruppatisāram in Travancore.

Beginning:

श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ।

തിരുക്കുറുങ്കുടി തിരുമലാചാര്യകൃതി.

हरिः ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनबद्धदीक्षम् ।
दयानिधिं देहभृतां शरण्यं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥
सुन्दरश्रीनिवासार्याल्लब्धवेदान्तसम्पदम् ।
सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं श्रीनिवासमुनिं भजे ॥
व्यासं वासिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।
पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥
श्रीपतिप्रीतये सत्रं शौनकाद्या महर्षयः ।
नैमिशेऽनिमिषक्षेत्रे समासत समाहिताः ॥
तत्रागतं महाप्राज्ञं सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
पप्रच्छुः सहिताः सर्वे वद पुण्यकथामिति ॥
महानदीप्रसङ्गेन भवता हनुमन्नदी ।
पूर्वमुक्ता पर्णकुट्याः समीपेऽस्तीति सा पुनः ॥
सूत क वा पर्णकुटी क वा सा हनुमन्नदी ।
अस्ति तद्विस्तरं साधो वर्णयाद्य दयानिधे ॥

इति तैश्चोदितः सूतस्तद्विस्तरमथाब्रवीत् ।

End:

श्रीसूतः—

परिसरक्षेत्रतीर्थनाथानां वैभवं श्रुतम् ।
यूयं कृतार्था भवथेत्युक्ताः सूतेन तेन ते ॥
शौनकाद्या मुनिश्रेष्ठाः परमानन्दपूरिताः ।
वयं कृतार्था धन्याः स्मः पुण्येयं सत्कथा श्रुता ॥
अतोऽखिलपुराणज्ञ सूत वृद्धिमवाप्नुहि ॥
इत्युक्त्वा पूजयामासुः सूतं परमधार्मिकम् ।
प्रशस्यमानः सूतोऽपि मुनिभिर्मोदतेतराम् ॥

Colophon:

इत्यगस्त्यशिष्यकौशिकर्षिनिवासमुनिप्रोक्तभविष्यत्पुराणशेषे श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्ये परशुरामहितानुष्ठान नाम सप्तमोऽध्यायः ॥

कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने ।
श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः ॥

हरिः ॐ शुभमस्तु । श्रीमते श्रीशैलहरिमुनये नमः ।
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः । ന്യുമമലൻ रक्षतु ॥

Author—Tirumalacarya, Thirukkurunkudi

Remarks—This temple is situated nearly three miles north of Nagercoil in Travancore The Ms opens with a general survey of the history of Kerala evincing how Travancore came by

the name Vañci Rājya. Then it deals wi the trouble which this state was experiencin at the hands of Eṭṭuviṭṭil Piḷḷamār and th incidents and hardships Mārtāṇḍa Varmā an his faithful minister had to face at the tim Some leaves are devoted to the descriptio of the administration of Bāla Rāma Varm etc., as is evident from the following excerpts

तेषु श्रीकौस्तुभांशो यः कुलशेखरभूपतिः ।
धार्मिकाग्रेसरः कुम्भे केरळे वञ्चिपत्तने ॥
जनित्वा सकलान् धर्मान् पालयिष्यति शाश्वतान् ।
वञ्चेर्नामार्थकत्वेन वञ्चिभक्तिरिहेष्यते ।
संसारार्णवमग्नानां सा हि सन्तारिका स्मृता ॥
भगवद्भक्तियुक्ता ये श्रीवञ्चिकुलशेखराः ।
भविष्यन्ति महाभागाः पुण्यश्लोकाश्चिरायुषः ॥

. ...

... ...

.. ..

.. ..

कुलशेखरविष्णुर्हि तदनन्तरकालिकः ।
सोऽष्टमत्रपतीन् शूद्रान् केरलान् धर्मघातकान् ॥
अधर्मवर्धनाद् राजस्तद्देशीयजनद्रुहः ।
म्लेच्छक्षत्रपतीन् हूणान् देवब्राह्मणकण्टकान् ।
निर्जित्य रामसेनानीमहामतिमतानुगः ।
धर्मानुद्धृत्य जीर्णांस्तानधिकांश्च करिष्यति ॥

स्वराज्यमखिलं विष्णोः शेषपर्यङ्कशायिनः ।
समर्प्य पद्मनाभस्य निर्वृतस्तदनन्तरम् ॥
तत्पादपादुकाद्वन्द्वपरिष्कृतकिरीटभृत् ।
पद्मनाभालयपुरश्रीपादाभिधर्मोधगः ॥
तदधीनस्वप्रवृत्तिनिवृत्तिर्दासमस्मतः ।
तद्राज्यं परिपाल्येत्थं कृतार्थः स भविष्यति ॥

. ... ..

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

494. ŚRĪRAṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—2¾" × 1¼". Leaves—30. 10 lines per page and 36 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject—A panegyric of Śrīraṅgakṣetra

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नारदः—

देव देव विरूपाक्ष श्रुतं सर्वं मयाधुना ।
त्रैलोक्यान्तर्गतं वृत्तं त्वन्मुखाम्भोजनिस्सृतम् ॥
तथा पुण्यानि तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
गङ्गाद्याः सरितः सर्वा इतिहासाश्च शङ्कर ॥
कावेर्यास्तु प्रसङ्गेन तस्यास्तीरे त्वया पुरा ।
प्रस्तुतं रङ्गमित्युक्तं विष्णोरायतनं महत् ॥

तस्याहं श्रोतुमिच्छामि विस्तरेण महेश्वर ।
माहात्म्यमघनाशाय पुण्यस्य च विवृद्धये ॥
महेश्वरः—
एतद् गुह्यतरं लोके स्वकालेऽपि मया तव ।
न प्रकाशितमेवाद्य मया सम्यक् प्रकाश्यते ॥
माहात्म्यं विस्तरेणह वक्तुं वर्षशतैरपि ।
न शक्यं श्रोतुमपि वा तस्मात् संक्षेपतः शृणु ॥

End :

श्रुत्वैवं रङ्गमाहात्म्यं विष्णुभक्तो विमत्सरः ।
जित्वा क्रोधं च कामं च विष्णुमाप्नोति शाश्वतम् ॥
पठन् शृण्वंस्तथा विप्रो विदुषामग्रणीर्भवेत् ।
क्षत्रियो लभते राज्यं वैश्यश्च धनसम्पदः ॥
शूद्रोऽपि भगवद्भक्तिं योधकोऽपि जयं लभेत् ।
गर्भिणी जनयेत् पुत्रं कन्या भर्तारमाप्नुयात् ॥
शृण्वन् पठन् लिखन् विप्रद्रङ्गमाहात्म्यमुत्तमम् ।
मुक्त्वा शुभाशुभे याति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥

Colophon:

इति ब्रह्माण्डपुराणे महेश्वरनारदसंवादे श्रीरङ्गमाहात्म्ये दशमोऽध्यायः । श्रीमद्रङ्गमहद्धामश्रीरङ्गब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The gist of the theme is that Śrī Rāma made a present of Śrī Raṅga Vimāna to Vibhīṣaṇa as a token of gratitude for his valuable services. But it became stationary on account

of his inability to take it to Laṅgā overcoming the Devas' obstacles. Again it tells how Candra, Dakṣa, Śukra etc., did penance there to expiate their sins.

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

495. ŚRĪRAṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 1¼″. Leaves—21. 7 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—675.

Subject—Beginning — End — Colophon—Same as No. 494.

Author:

Remarks—The leaves are very much worn out.

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

496. ŚRUTIGĪTĀ
with the commentary Nayamañjarī.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—26. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—900. Complete.

Subject—Beginning—Same as No. 181.

End:

कथमिव खे इव रजांसि वयगा पक्षिभिः सह । जाता-
वेकवचनम् । अथवा ब्रह्मादयो न जानन्ति इति किं वि-
चित्र, यत् यस्मात् श्रुतयो वयमपि भगवत्स्वरूपप्रतिपा-
दने प्रवृत्ततन्निगमनेन अनात्मनिराकरणेनेति । अस्थूलमनणु
अशब्दमस्पर्शमपूर्वमनपरमदृश्यमनात्म्यमकायमव्रणमदृश्यमग्राह्यम-
न्यदेव तद्विदितादन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मादित्याद्याः । भवन्नि-
धनाः लक्षणया भवत्स्वरूपप्रतिपादनपराः सत्यः फलन्ति
प्रमाणीभवन्तीति ।

Colophon

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

यो यस्य देशकालाभ्यां समो न्यूनोऽपि वा भवेत् ।
स व्याप्यो व्यापकस्तस्य समो वाप्यधिकोऽपि वा ॥
व्याप्यस्य गमकत्वं च व्यापकं गम्यमिष्यते ।
प्रमाणषट्कविज्ञातो यत्रार्थो नान्यथा भवेत् ॥
अदृष्टं कल्पयेदन्यं सार्थापत्तिरुदाहृता ।

गुरुगणपतिवाणीब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यो नमः ।

नारायणलिखितमिदम् ।

Author—Com Laksmidhara

Remarks—This is a commentary on Śri Bhāgavata Śruti Gita. The author's biography has been noted under No 181 At the close of the commentary the text is added

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

497. ŚRUTIGĪTĀ
with Nayamañjari.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 1½". Leaves 39. 9 lines per page and 29 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—750. Complete.

Subject — Beginning—End — Author — Same as No. 181.

Colophon:

इति श्रीमदनन्तानन्दरघुनाथपरमहंसपरिव्राजकाचार्यपा-
दपद्मोपजीविनः श्रीमन्नृसिंहसूनोः लक्ष्मीधरस्य कृतिः
श्रुतिगीताव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

498. ŚRUTIGĪTĀ
with Nayamañjari.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—39. 7 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—900. Complete.

Subject, Beginning etc.,—Same as No. 181.

Colophon:

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

॥ श्रुतिगीता (केरळभाषाव्याख्योपेता) ॥

499. ŚRUTIGĪTĀ
with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size—$5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—79. 8 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—850
Subject—Same as No. 181.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

मू— जय जय जह्यजामजित दोषगृभीतगुणां
त्वमसि यदात्मना समवरुद्धसमस्तभगः ।
(जग? अज) जगदोकसामखिलशक्त्यवबोधक ते
क्वचिदजयात्मना च चरतोऽनुचरेन्निगमः ॥

व्या—ഇങ്ങനെസ്തുതിയ്ക്കുന്നു ശ്രുതികൾ അജിത जय जय അജ്ജി-തനായുള്ളോവേ ഒന്നിനാലും അപരിഭൂതനായി സർവാതി-ശായി ആയുള്ളോവേ ജയിപ്പൂതാക ജയിപ്പൂതാക നിന്തിരു-വടി जय जय എന്നരണ്ടുവട്ടം ചൊല്ലി ആദരാർത്ഥമായിട്ടു. അങ്ങേക്കൊ ജേതവ്യമായിട്ടൊരുവസ്തു. अजां जहि ജനനരഹി-തയായി അനാദിയായിരിയ്ക്കുന്ന മായെ കളക. കലങ്ങിക്കി-ടക്കുന്ന ജലത്തിൽ തേററാമ്പരല കലക്കിയാൽ യാതൊരു പ്രകാരം നീര ഒച്ചവും വേർപെട്ടും എന്നപോലെ - അല്ല

ഇവിടെ ശബ്ദസ്പർശാദികൾ പ്രാപിക്കുമാറായിരിക്കുന്ന-
തിനെ നിവർത്തിപ്പിക്ക. എന്തിന് മായൊക്കയെന്നു എന്ന-
ടെ द्वापयूमीगुणां ഗൃഹീതം എന്നെടത്തെ ഭാവം ചൊല്ലവം.
गृह्णामि ते मांसमयाय एतं എന്നെടത്തെപ്പോലെ.

End :

അങ്ങനെ ഇരിക്കുന്ന നിന്തിരുവടിയുടെ സ്വരൂപത്തെ ശ്രുത്യാദിവേദങ്ങളെ അല്ല നിന്തിരുവടിതാനന്നെ അറിയുന്നോള്ളൂ എന്നതയാതൊന്ന് ആകയാൽ ലക്ഷണയാ നിന്തിരുവടിയുടെ സ്വരൂപത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ശ്രുതികളും ഭേദമാകുന്ന സംസൃതി അതിനോടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന ചിലവസ്തുവാനെ ചൊല്ലി മറ്റുള്ളവറ്റെ നിഷേധിക്കുന്നതുള്ളൂ വേദങ്ങളും നിന്തിരുവടിയുടെ നിഷേധിക്കവല്ല.

मू—इत्येवं ब्रह्मणः पुत्रा आश्रुत्यात्मानुशासनम् ।
सनन्दनमथानर्चुः सिद्धा ज्ञात्वात्मनो गतिम् ॥

Colophon :

Author:

Remarks—This is composed in imitation of Śrīdharīya. The diction is suggestive of the early origin of the Ms and of extreme devotion The subject is presented in elegant style.

॥ सह्याद्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

500. SAHYĀDRIMĀHĀTMYAM
(from Skāndapurāṇa)

Substance—Palm leaf. Size—8′ × 1″ Leaves—170. 7—9 lines per page and 22 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1850. Incomplete.

Subject—The magnificence of Sahyādri.

Beginning:

गणेश्वरं कल्प.........लप्रदं
फणीन्द्रगङ्गाशशिमौलिनन्दनम् ।
गुणान्यसंख्यानि(?) भवन्ति यस्य तं
प्रणम्य व(क्ष्याम्यह)मात्मचिन्तनम् ॥
अनादिमूर्तिः स्वयमेव निष्कलः
सनातनी शक्तिरनेन संयुता ।
विनोदयन्ती जननी शरीरिणां
मनोविकारात्ममताभिमानिनाम् ॥
मणिप्रभेव(य)मनुप्रवेशिता
गुणास्त्रयोऽस्या जगतोऽस्य हेतवः ।
अणोरवस्थां प्रति सानुयायिनी
गुणात्मिकायै सततं नमो नमः ॥
यया जगत् सृष्टमिदं चराचरं
क्रिया समाप्यात्? क्षयमेव कालतः ।
शयानमब्धौ सुखिनं शिशुं जग-
ज्जयन्तमाद्यापि च संस्थिताक्षरा ॥
सा योगनिद्रास्य हरेर्जगत्पते
. . . .

End:

राक्षसान् कोटिगुणितान् दुर्धर्षान् युधि दुर्मदान्
समाहूय सुमन्त्रद्वान् प्रोवाचेदं hसुदारुण ॥

इन्द्रश्रियमपाकर्तुं यतेऽहमधुना भटाः ।
नानाशस्त्रप्रहरणा यूयं युद्धविशारदाः ॥
सन्नद्धाश्च मया सार्धं समागच्छत दंशिताः ।
इत्याज्ञप्यासुरपतिर्भालो भरतशासनः ॥
तैः सर्वैः सहित....................

Colophon :

इति सद्योत्तरखण्डेऽष्टविंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The leaves at the beginning and end are much rotten. The portion capable of being deciphered is quoted above.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

501. SKĀNDAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″ × 1½″. Leaves—57. 8 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1000. Incomplete.

Subject—Exposition of the greatness of Śiva.

Beginning :

हरिः.... ..... ये नमः। अविघ्नमस्तु ।

ऋषय ऊचुः—

आख्यातं भवता सूत विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ।
सर्वाघौघहरं पुण्यं समासेन श्रुतं च नः ॥

इदानीं श्रोतुमिच्छामो माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
तद्भक्तानां च माहात्म्यं निःशेषाघहरं परम् ॥
तन्मन्त्राणां तद्व्रतानां तत्पूजानां च तद्विधिम् ।
तत्कथायाश्च तद्भक्तेः प्रभावमनुवर्णय ॥

सूतः—

एतावदेव मर्त्यानां परं श्रेयः सनातनम् ।
यदीश्वरकथायां वो जाता भक्तिरहैतुकी ।
अतस्तद्भक्तिलेशस्य माहात्म्यं वर्ण्यते मया ॥
आयुः कल्पायुषां नालं वक्तुं विस्तरतः सकृत् ।

End:

इत्युक्त्वान्तर्हिता देवी तेऽपि राजपुरोगमाः ।
गत्वा स्वं स्वं गृहं सर्वे चक्रुस्तच्छासने स्थिताः ॥
सोऽपि सारस्वतो विप्रः पुत्रं सूर्यशतोपमम् ।
लेभे देव्याः प्रसादेन नचिरादेव कालतः ।
तां च सामवतीं कन्यां ददौ तस्मै सुमेधसे ।
तौ दम्पती चिरं कालं बुभुजाते परं सुखम् ॥
इत्येष शिवभक्तायाः सीमान्तिन्या नृपस्त्रियः ।
प्रभावः कथितः शम्भोर्माहात्म्यमपि वर्णितम् ॥
भूयोऽपि शिवभक्ताया माहात्म्यं विस्मयावहम् ।
समासाद्वर्णयिष्यामि श्रोतॄणामघनाशनम् ॥

Colophon:

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे एकत्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

Remarks—The Ms. is damaged. No order has been maintained with regard to the numbering of leaves.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

502. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" . 1½". Leaves—76. 9—10 lines per page and 34 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Beginning:

अथान्यदपि वक्ष्यामि माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
... ... येनाशु छिद्यन्ते सर्वसंशयाः ॥
... तः परतरं किञ्चिन्नास्ति पापविशोधनम् ।
सर्वान .. .... श्रीमन् सर्वकामार्थसाधनम् ॥
दीर्घायुर्विजयारोग्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ।
यदनन्येन भावेन महेशाराधनं परम् ॥
आर्द्राणामथ शुष्काणामल्पानां महतामपि ।
एतदेव विनिर्दिष्टं सर्वाघानां विनाशनम् ॥
.... ह्यमुनिविनिर्दिष्टैः प्रायश्चित्तैरथोत्तमैः ।
सर्वकालेष्वभेद्यानामघानां क्षामकारणम् ॥
इदमेव परं श्रेयः सर्वशास्त्रविनिश्चितम् ।
यद्भक्त्या परमेशस्य पूजनं परमोदयम् ॥

End:

आदाय सपरिवारो वज्रबाहुः पुरं ययौ ।
... ... भद्रायुर्निजमन्दिरम् ॥
संप्राप्य परमानन्दं चक्रे सर्वपुरौकसाम् ।
कालेन दिवमारूढे पितरि प्राप्तयौवनः ॥

भद्रायुः पृथिवीं सर्वां शशासाद्भुतशासनः ।
मागधेशं हेमरथं मोचयामास बन्धनात् ॥
विधाय परमां (मै)त्रीं ब्रह्मर्षीणां च सन्निधौ ।

सूत उवाच--

इत्थं त्रिलोकमहितां शिवयोगिपूजां
कृत्वा पुरातनभवेऽपि स राजसूनुः ।
निर्मार्य दुस्तरविपद्गणमाप्तराज्य-
श्चन्द्राङ्गदस्य सुतया सह साधु रेमे ॥

Colophon:

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे षट्त्रिंशोऽध्यायः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged here and there.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

503. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$15\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—21. 10—11 lines per page and 46—50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—214. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 501.

End:

इत्येतत् कथितं पुण्यमाख्यानं दुरितापहम् ।
शम्भोर्गुणानुकथनं विचित्रं पापनाशनम् ॥
य इदं कीर्तयेन्मर्त्यः शृणुयाद् वा समाहितः ।
भुक्त्वेह विपुलान् भोगान् स याति परमां गतिम् ॥

सूतः—

यूयं नत महाभागाः कृतार्था मुनिसत्तमाः ।
ये पिबन्ति सदा शम्भोः कथामृतरसायनम् ॥
ते जन्मभाजः खलु जीवलोके
येषां मनो ध्यायति विश्वनाथम् ।
वाणी गुणान् स्तौति कथां शृणोति
श्रोत्रद्वय ते भवमुत्तरन्ति ॥
विविधगुणविभेदैर्नित्यमस्पष्टरूपं
जगति हि वहिरन्तर्भासमानं महिम्ना ।
स्वमनसि विहरन्तं वाङ्मनोवृत्तिदूर
परमशिवमनन्तानन्दमाद्यं प्रपद्ये ॥
यः पठेच्छृणुयाद्वापि पुराणं शैवमुत्तमम् ।
निधूय सर्वकर्माणि शिवलोके महीयते ॥

Colophon

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे पुराणश्रवणानुवर्णनं नाम चतुश्चत्वा-
रिंशोऽध्यायः । ब्रह्मोत्तरखण्ड समाप्तम् ।

Remarks—This Ms ranges from the 23rd chapter to the 44th, thus bringing Brahmottara Khanda to a close The script is legible

---

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

504 SKĀNDAPURĀNAM

Substance—Palm leaf Size—8" × 1⅝ Leaves—168 7—9 lines per page and 24 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas —2000.

Subject—Beginning — End—Colophon : Same as No. 503.

Remarks—Śivapañcākṣara, Ṣaḍākṣara, Śivarātrimāhātmya etc. and the effects of Japam and Vratam are described here. In the beginning of the Ms. the following verse is added:—

" गजाननं भूतगणाधिसेवितं
कपित्थजम्बूफलसारभक्षितम् ।
उमासुतं शोकविनाशकारणं
नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ॥"

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

505. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—10"×2". Leaves—27. 9—11 lines per page and 30—40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject—Same as No. 501.

Beginning:

आक्रान्तसप्तपातालस्त्वहंगोऽथ महाबलः ।
प्राप्ते कलियुगे घोरे मृदुतामुपयास्यति ॥
पश्चिमाम्बुधितीरस्थं गोकर्णं क्षेत्रमुत्तमम् ।
ब्रह्महत्यादिपापानि हन्तीति किमद्भुतम् ॥

ये मातृपितृहन्तारो ये च भूतद्रुहः शठाः ।
ये सद्गुणहीनाश्च परदाररताश्च ये ॥
ये दुर्वृत्ता दुराचारा दुश्शीलाः कृपणाश्च ये ।
लुब्धाः क्षुद्राश्चला मूढाः स्तेनार्थग्राभिकामिनः ॥
ते सर्वे प्राप्य गोकर्णं यो वा को वापि मानवः ।
प्रविश्य पूजयेदीशं स गच्छेत् परमं पदम् ॥
रवीन्दुसौम्यवारेषु यदा दर्शो भविष्यति ।
तदा जलनिधौ स्नानं दानं च पितृतर्पणम् ॥
शिवपूजा तपो होमो व्रतचर्या शिवार्चनम् ।
यत्किञ्चिद्वा कृतं कर्म तदनन्तफलप्रदम् ॥
व्यतीपातादियोगेषु रविसंक्रमणेषु च ।
महाप्रदोषवेलासु शिवपूजा विमुक्तिदा ॥
अथैकां सम्प्रवक्ष्यामि तिथिं पार्थिव मुक्तिदाम् ।
यस्यां किल महाव्याधो लेभे शिवपदं परम् ॥

End—Colophon—Same as No 501

Remarks—The Ms. is of recent origin. The first fifteen leaves beginning with No. 10 and the next group of leaves numbered 1—12 constitute this work Of these the 12th and 15th leaves are written only on one side. After the colophon the following is seen —

"विचित्रं शिवनिर्माणं विचित्रं शिवचेष्टितम् ।
विचित्र शिवमाहात्म्यं " ... .

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

506. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—110. 8 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.

Subject—Same as No. 501.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु ।
ओङ्कारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ।
पिचण्डिलमहं वन्दे सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
पुरा काञ्च्यां चतुर्वक्त्रस्तताप परमं तपः ।
स्रष्टुकामः प्रजाः सर्वाः कृपया परमेशितुः ॥
तस्मिन् महेशचरणपरिचर्यापरायणे ।
मुनयः कतिचित् पुण्ये स्थित्वा गार्हस्थ्य उत्तमे ॥
वैखानसाश्रमे तप्तुं तपः संयतमानसाः ।

End:

वृत्तान्तमखिलं तेषां विनयेन बृहस्पतिः ॥
असुराणां सुरेन्द्रार्तिहराय गुरवे नमः ।
गुहायाकथयत् सर्वं स गुहाख्याय योगिनाम् ॥

सूतः—

अयं तु सम्भवाख्यस्तु काण्डो वेदार्थसम्मितः ।
कथितः श्रेयसामेषां निदानं विदुषां सताम् ॥

Colophon:

इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे-सम्भवकाण्डे पञ्चाशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । सम्भवकाण्डं समाप्तम् । कुमाराय नमः ।

ആയിരത്തി ഒരുപത്തിനാലാമാണ്ടു കർക്കടകമാസം ഇരുപ ത്തിരണ്ടാം തിയതി ഗ്രന്ഥം സമാപിച്ചു കരമന രാമശാസ്ത്രി കൾ എഴുതിത്തീർന്നു.

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—This Ms. contains the Sambhavakāṇḍa of Śaṅkara Samhitā included in the Skāndapurāṇa. The origin of the world is discussed here exhaustively, refuting the other views and affirming its illusiveness. The Advaita Vedāntins may find it extremely interesting.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

507. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14⅓" × 2". Leaves—213. 10—12 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—8200.

Subject—Same as No. 501.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
शान्तं शारदचन्द्रकोटिसदृशं सर्वेश्वरं शङ्करं
शम्भुं सर्वजगच्छरण्यचरणाम्भोजं प्रणम्याधुना ।
अम्बामिन्दुनिभाननामवनतां शेषार्धदां पार्वतीं
पुण्यां शङ्करसंहितां गुहकथां वक्ष्ये शृणुध्वं जनाः ॥

नमस्कृत्वा पूर्वं नगपतिसुतापूर्वतनयं
ततः स्कन्दं वन्दे तदनुजमजाद्यैरपि नुतम् ।
पुरस्तान्नन्दीशं पुरविजयिनो द्वारनिलयं
प्रणम्य प्रारप्स्ये प्रथितशिवगाथामवहितः ॥
या देवी स्तूयते नित्यमखिलैर्वेदपारगैः ।
सा मे भवतु जिह्वाग्रे ब्रह्मरूपा सरस्वती ॥
एकेन वा केन दुरात्मना वा संसारसर्पार्दितचेतसापि ।
महेश्वरापारकथासुधा वो दैवादवाप्ता यदि सोऽपि मुक्तः ॥
गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ॥
निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥

आनन्दसागररमाकुलशैलकन्या-
वक्षोजकुम्भयुगलीपरिरम्भणेन ।
रोमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं
देवं भजामि मधुरापुरनाथमीशम् ॥

कनककुण्डलमण्डितषण्मुखं
वनजराजिविराजितलोचनम् ।
निशितशस्त्रशरासनधारिणं
शरवणोद्भवमीशसुतं भजे ॥

सिन्दूरारुणमिन्दुकान्तिवदनं केयूरहारादिभि-
र्दिव्यैराभरणैर्विभूषिततनुं सर्वस्य सौख्यप्रदम् ।
अम्भोजाभयशक्तिकुक्कुटधरं दिव्याङ्गरागोज्ज्वलं
सुब्रह्मण्यमुपास्महे प्रणमतां भीतिप्रणाशोद्य(से?तम्) ॥
आदावीशललाटनेत्रजननं वाभिप्रसंरक्षणं
कारागेहमनिवेशनं त्वथ निधिस्वाशर्यवादं गुरोः ।

क्रौञ्चाख्यस्य च तारकस्य मरणं पाथोधिमन्धारणं
सिंहास्यासुरशूरदैत्यमथनं स्कान्दं चरित्रं भजे ॥

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः । गुरवे नमः ।

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

वल्लभामहितं देवं महादेवसुतं विभुम् ।
महागणपतिं वन्दे महाविद्यार्थसिद्धये ॥
मयूरवाहनारूढं महासेनापतिं गुहम् ।
महाज्ञानप्रदं वन्दे वल्लीनायकमीश्वरम् ॥
अथ वीक्ष्य गुहो देवान् जयन्तप्रमुखानिह ।
बन्धितानानयेत्याह वीरबाहुं तदासुरैः ॥
स तथेति विनिर्गत्य गुहाज्ञां शिरसा वहन् ।
जयन्तादीनवाप्यार्यं बन्दितस्तैर्महाबलः ॥
प्रक्रान्तमुक्त्वा तान् शीघ्रादानयित्वा समागतः ।
प्रणम्य ते गुहं दृष्ट्वा स्तुतीश्चक्रुस्तरां तदा ॥

End :

कल्याणे शाम्भवे स्कन्दजन्मन्यस्य जये द्विषाम् ।
देवसेनाविवाहे च समाप्तौ चरितस्य च ॥
गौरीशंकरयोः प्रीत्यै दम्पत्योः क्षौमयोर्युगम् ।
वाससी अपि वा दद्यात् पुरा प्रोक्तफलाप्तये ॥
पुत्रमित्रकलत्राद्यैर्भुक्त्वा भोगाननेकधा ।
इह लोके परत्रापि स्कन्दसायुज्यमाप्नुयात् ॥
तस्मादहरहर्नित्यं श्रोतव्यमभिवृद्धये ।
आद्यादादिमकाण्डमिष्टफलदं त्वष्टोत्तरं यः शतं
गौरीशंकरषण्मुखाङ्घ्रिकमलं ध्यात्वा पठेद् भस्मधृक् ।

रुद्राक्षाभरणः पठेद्यदि ततः षट्काण्डमप्यात्मजा-
नायुःकीर्तिमरोगतां रिपुजयं विद्यां च मुक्तिं लभेत् ॥
सूतात्मजस्य वचमेति मुनीन्द्रवर्याः
सन्तोषपाथिलहरीपरिमग्नचित्ताः ।
संभाव्य सूतमपि गीर्भिरुपायनैश्च
तं मन्त्रयागमपि शंकरमाद् द्विजाग्र्याः ॥

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शंकरसंहितायां शिवरहस्यखण्डे उपदेशकाण्डे चतुर्नवतितमोऽध्यायः ।

उपदेशकाण्डं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is old. It contains three Kāṇḍas, Deva, Dakṣa and Upadeśa, of the Skāndapurāṇa.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

508. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1⅜". Leaves—123. 10 lines per page and 52 letters per line. Script —Grantha. No. of Granthas—4000.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे युद्धकाण्डे शूरपद्मसंहारं नाम पञ्चत्रिंशोऽध्यायः । युद्धकाण्डं समाप्तम् ॥

Remarks—This Ms. opens with the glorification of the prowess of the Devas and ends with the annihilation of Śūrapadma. It comprises four Kāṇḍas, Āsura, Vīra, Māhendra and Yuddha of the Skāndapurāṇa.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

509. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—110. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2750. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon:

इति सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे सप्तदशोऽध्यायः ।

Remarks--This Ms. comprises Śivamāhātmya-khaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa and 17 chapters in Yajñavaibhavakhaṇḍa. The opening verses of the 18th chapter are also included in the Ms. The first thirty leaves are mouldered.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

510. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}'' \times \frac{1}{4}''$. Leaves—223. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—6690. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे श्रीस्कान्दे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे उपरिभागे सूतसंहितासु उपनिषत्सु अष्टमोऽध्यायः ।
हरसूतगीता समाप्ता । हरिः ॐ । ... ...

Remarks—This Ms. covers the portion extending from the Yajñavaibhavakhaṇḍa of Sūtasaṃhitā upto the end of the Sūtagītā. It is old and damaged.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

511. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—154. 8 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5236. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति श्रीमत्स्कान्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे पूर्वभागे सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः । पूर्वभागः समाप्तः । ......

Remarks—The Ms. comprises the Śivamāhātmyakhaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa, Muktikhaṇḍa, and the first half of Yajñavaibhavakhaṇḍa. It is very old and crumbly.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

512. SKANDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¼"×1½". Leaves—42. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—735.

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे यज्ञवैभवखण्डे सूतसंहितायां ब्रह्मगीतासूपनिषत्सु द्वादशोऽध्यायः । ब्रह्मगीता समाप्ता । शिवमस्तु । ओम् ...... । मेरण(?) लिखितं पुस्तकम् । शिव शिव नमः शिवाय ।

Remarks—The Ms. comprises the latter half of *Yajñavaibhavakhaṇḍa* in Sūtasaṃhitā, ranging from the 55th verse of the 1st chapter of Brahmagītā to the end of the 12th chapter. Several leaves are missing here and there. Only 42 leaves are extant out of 67. The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

513. SKANDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14⅜"×1½". Leaves—220. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5940.

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे उपरिभागे सूतगीतासूपनिषत्सु अष्टमोऽध्यायः। शुभमस्तु। सूतसंहिता समाप्ता।

Remarks—This portion culled from Skāndapurāṇa embodies Śivamahātmyakhaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa, Muktikhaṇḍa and Yajñavaibhavakhaṇḍa. Sūtasamhitā has been printed at Madras with commentary.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

514. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—37. 8—10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10125.

Colophon:

इति स्कान्दे पुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः। नमः शिवाय।

Remarks—This Ms. comprises the Sourasamhitā only. It is much worn away.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

515. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

68. 10 lines per page and 50 letter line. Script—Grantha. No. of Granthas-

Subject—Glorification of Benares.

Beginning:

व्यास उवाच—

कदाचिन्नारदः श्रीमान् स्नात्वा श्रीनर्मदाम्भसि ।
श्रीमदोङ्कारमभ्यर्च्य मर्दनं सर्वदेहिनाम् ॥
व्रजन् त्रिलोकयाश्चक्रे पुरो विन्ध्यं धराधरम् ।
गंगारत्नापर्मंडा(रि)रेवावारिपरिष्कृतम् ॥
द्वैरूप्येणापि कुर्वन्तं स्थावरेण चरेण च ।
माभिख्येन यथार्थाख्यामुच्चैर्वसुमतीमिमाम् ॥
रसालयं रसापेक्षैरशोकैः शोकहारिणम् ।
तालैस्तमालैर्हिन्तालैः मालैः सर्वत्रशालिनम् ॥
खपुरः खपुराकारं श्रीफलं श्रीफलैः किल ।
गुरुश्रियं च गुरुभिः कपिपिङ्गं कपित्थकैः ॥
नवश्रियं कुचाकारैर्वकुलैश्च मनोहरम् ।
सुधाफलसमारम्भिरम्भाभिः परिभासितम् ॥

End:

स्वर्लोकादपि रम्याणि पातालादीनि नारदः ।
प्राह स्वर्गसदां मध्ये पातालेभ्यः समा(य?ग)तः ॥
आह्लादकारिणः शुभ्रा मणयो यत्र सुप्रभाः ।
नागाङ्गावरणप्रोताः पातालं केन तत्समम् ॥
दैत्यदानवकन्याभिरितश्चेतश्च शोभिते ।
पाताले कस्य न प्रीतिर्विमुक्तस्यापि जायते ॥

दिवार्करश्मयस्तत्र प्रभां तन्वन्ति नातपम् ।
शशिनश्च न शीताय निशि द्योताय केवलम् ॥
यत्र न ज्ञायते कालो गतोऽपि दनुजादिभिः ।
वनानि नद्यो रम्याणि गन्धाढ्यमनुलेपनम् ॥
... ...

Colophon :

इति काशीखण्डे ध्रुवलोकवर्णनं नाम एकविंशोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms. comprises chapters 1—21 of Kāśikhaṇḍa. The Aṇḍakośa, the fourteen worlds and other kindred subjects are described here in Kāvya style.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

516. SKANDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—190. 10 lines per page and 24 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—7660. Incomplete.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति स्कान्दपुराणे काशीखण्डे शततमोऽध्यायः ।

கஜேந்திரகுறு குலோத்துங்கராயவர்க்கரா ரம் பர்நதிமீ 22 உ சாகேம்டம் அங்கர் ஸ்ரீநிவாசன்ன வழுதா நகோசர் ....

Remarks—The first half of this Ms. contains chapters 41—50 and the latter 51—100 of Kāśikhāṇḍa. The Ms. is very old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

517. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—182. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति श्रीकाशीखण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । शुभमस्तु । पूर्वखण्डः समाप्तः ।

குப்பான அய்யங்கார் எழுதின ஓலை நடையன.

Remarks—The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

518. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$19'' \times 1\frac{1}{3}''$. Leaves—124. 7—10 lines per page and 75 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900. Incomplete

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति काशीखण्डे गङ्गामहस्रनामं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms comprises 30 chapters of Kasikhanda One leaf is missing at the beginning The Ms is of remote origin and most of the leaves in the middle are broken and worm eaten

---

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

519 SKĀNDAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size—19¾″ × 1¼″ Leaves—266 5—9 lines per page and 36—56 letters per line Script—Grantha No of Granthas—5000

Subject—Same as No 515

Colophon

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे काशीखण्डे .... व्याख्यानं गरुडेशाख्यानं नाम पञ्चशततमोऽध्यायः। .... शाश्वतानन्दलिखित शङ्करनारायण .... पोस्तकम्।

Remarks—The Ms is ancient and worm-eaten

॥ स्कान्दपुराणम् (तात्पर्यदीपिकोपेतम्) ॥

520 SKĀNDAPURĀṆAM
with Tātparyadīpikā

Substance—Palm leaf Size—21¾ × 1¾″ Leaves—140 5—7 lines per page and 64 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—50

Subject—Exposition of Sutasamhitā dealing with Sānkhya and other schools of philosophy

Beginning :

प्रसिद्धं तथाच कारणभूतं चैतन्यमपेक्ष्य तत्कार्यंचे(त्य?तन्यं) वियदादिभूतजातमसत्यम् । तच्च घटकुड्यादिलक्षणस्वकार्यस्य कारणभूतं सत्तदपेक्षया सत्यम् । कुम्भकुड्यादयोऽपि स्वकारणभूतवियदादिमहाभूतापेक्षया असत्याः । तेऽपि सत्येन प्रमातरि बाध्यमानं शुक्तिरजतादिकमपेक्ष्य सत्याः । सति प्रमातर्यबाध्यमानत्वात् ।

End :

प्रणवात्मकस्य कन्दस्य तज्जनने सामर्थ्यम् । अथर्वणां द्रष्टा यो वेदः स एव द्रुमः । ऋग्यजुःसामाख्यास्त्रयो वेदाः स्कन्धशाखास्तस्य वृक्षस्य । स्मृतिपुराणादीनि षडङ्गानि शाखावरणं रक्षणाय बहिरावरणं तास्तस्यैवावरणस्य संरक्षकाः परशिवस्वरूपं यद् ज्ञानं तदेव तस्य वृक्षस्य पुष्पम् । तत्प्राप्त्या मुक्तिरेव फलम् । एवमथर्ववेदस्य प्राधान्यात् तदुक्तप्रकारेण शिवस्वरूपमेतद्ध्येयमिति निगमयति—बहुनोक्तेनेति ।

Colophon

सूतगीतायां षष्ठोऽध्यायः ।

Author—Com Sri Vidyāranya

Remarks—The Ms opens with the end of the 2nd chapter The commentary is extremely good. The commentator elucidates the doctrines of Sankhya philosophy with citations from the text wherever necessary This work has been edited and published at Madras by Messrs S Rāmacandra Sastri and K Kuppuswāmi Sāstri

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

521. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 2″. Leaves—55. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1375.

Subject—Description of the greatness of Syānandūra (Trivandrum) and the temple consecrated therein.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।
विघ्नाधिराजं विघ्नानां निराकरणकारणम् ।
पार्वतीनन्दनं वन्दे गीर्वाणगणवन्दितम् ॥
कुन्दमन्दारकर्पूरशुभ्रा चन्द्रकलाङ्किता ।
वैशारद्यं विधत्तां मे वाचां वागधिदेवता ॥
आविर्भूताय हर्ये सत्यवत्यां पराशरात् ।
व्यासाय वेदसिद्धान्तगायकाय नमो नमः ॥
स्वनाभिसंभवाम्भोजसमुद्भूतस्वयंभुवे ।
नमो नलिननाभाय नागपर्यङ्कशायिने ॥
पाद्मवायव्यवाराहपुराणोक्तं सविस्तरम् ।
अथं समुच्चिकीर्षामि स्यानन्दूरपुराश्रितम् ॥
सन्तु सन्तोषसंपन्नाः सन्तः क्षान्ति श्रयास्यत ।
अन्यथाकरणे दोषो न हि मेऽस्ति समुच्चये ॥
किन्त्वस्ति च गुणः श्रोतुर्वाक्यार्थप्रतिपत्तिषु ।
अयत्नतः पुराणानां सविस्तरस्युपसंहृतौ ॥

महीमेकार्णवे मग्नामुद्धृत्य धरणीधरः ।
वितत्य स्थापयित्वा च घनीकृत्य जलोपरि ॥

End:

इति प्राह पुरा ब्रह्मा पुत्रान् स्वान् योगिनः प्रति ।
यत्तता विस्तृतं कर्तुं तन्मया विस्तृतं पुनः ॥
पद्मयोनिवचोरूपः कृतश्चात्र समुच्चयः ।
श्रीमत्पद्मपुराणोत्थकथनेनैव विस्तरात् ॥
श्रीवराहपुराणस्थो वायुप्रोक्तस्थितस्तथा ।
अर्थ आकृष्य विहितो नानाशास्त्रानुसारतः ॥
श्रीमत्पद्मपुराणाख्यसंहितायां हिताय तु ।
भक्तानां पद्मनाभस्य चरणाम्बुरुहद्वये ॥

Colophon :

इति स्यानन्दूरपुराणसमुच्चये क्षेत्रसामर्थ्यैकदेशप्रशंसनोपसंहारो नाम पञ्चविंशोऽध्यायः । स्यानन्दूरपुराणं समाप्तम् । हरिः श्रीपद्मनाभाय नमस्तेऽस्तु । श्रीकेशवाय नमः । गोपीवल्लभाय नमः ।

വന്നമ (൯൫) തുലാമാസം ഏഴാംതീയതി സപ്തമിയും ശുക്രവാരവും ആർദ്രാനക്ഷത്രവും പൊററ നല്ല ദിവസത്തിലെ എഴുതിരുകിച്ചേൻ. രവിവർമ്മ നരാധിപനകാ കരിശേഖരമംഗലത്തു കൃഷ്ണദീക്ഷിതർ പൌത്രൻ അനന്തകൃഷ്ണൻ പുത്രൻ രാമനെഴുത്തു്.

श्रीगुरवे नमः । रामरामरामराम शिवशिवशिवशिव
शुभमस्तु ।

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

522. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—87. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1375. Complete.

Subject — Beginning—End—Colophon. Same as No. 521.

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

523. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—81. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1375. Complete.

Subject — Beginning—End—Author — Colophon—Same as No. 521.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

524. HARIBHAKTISUDHODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves

—38. 10—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—A panegyric of Visnu.

Beginning:

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

एकं यज्जनयत्यनेकतनुभृत्सम्पान्यजस्रं मिथो
भिन्नाकारगुणानि कैश्चिदपि वा नोप्तं न सिक्तं जलैः।
कालेनापि न जीर्यते हुतभुजा नो दह्यते छिद्यते
नाद्रिस्तत्सकलस्य बीजममकृद्ब्रह्माभिधं धीमहि॥

यत्पादाब्जयुगं सुगन्धितुलसीलोभाद्भ्रमन्तोऽप्यहो
योगिप्रार्थ्यगतिं प्रयान्ति मधुपा यद्भक्तिहीना अपि।
अब्भक्षाः पवनाशिनोऽपि मुनयः संसारचक्रे भृशं
भ्राम्यन्त्येव गतागतैरिह मुहुस्तस्मै नमो विष्णवे॥

श्रीमत्पद्मजतार्क्ष्यफल्गुनशुकप्रह्लादभीष्मोद्धव
व्यासाक्रूरपराशरध्रुवमुखान् वन्दे मुकुन्दप्रियान्।
यैस्तीर्थैरिव पावनं त्रिभुवनं रत्नैरिवालङ्कृतं
सद्वैद्यैरिव रक्षितं सुरतरैश्चन्द्रैरिवाप्यायितम्॥

अस्ति त्रैलोक्यविख्यातं वनं नैमिशसंज्ञितम्।
पवित्रं गोमतीतीरे नित्यं पुष्पफलर्द्धिमत्॥
स्वलङ्कृता महात्मानः श्रीभागवतलक्षणैः।
ऋषयो यत्र सत्रेण चिरं हरिमपूजयन्॥

End:

सत्सङ्गमादाशु हरौ पुंसो भक्तिः प्रजायते।

हरिभक्तौ प्रजातायामुदेति ज्ञानमुत्तरम् ।
ज्ञानवान् पुरुषोऽभ्येति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥
आ ब्रह्मलोकाल्लोकाः स्युः पुनरावर्तिनो द्विजाः ।
न यत्र गत्वा मुनयो निवर्तन्ते सदा त्विह ।
स इत्थं विष्णुगाथाभिर्नन्दयित्वा मुनीश्वरः ॥
शौनकादीन्नैमिशीयान् ब्रह्मसूनुरितरोदधे ।
य इदं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयम् ॥
कथयेद्वा स पापौघैर्मुक्तो मोक्षं च विन्दति ।

Colophon:

इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये भक्तियोगो नाम विंशोऽध्यायः ।..........................

Author:

Remarks—The colophon indicates that this work has been included in Nāradīyapurāṇa.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

525. HARIBHAKTISUDHODAYAM.
(from Nāradīyapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—13″×1½″. Leaves—89. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon—Remarks—Same as No. 524.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

526. HARIBHAKTISUDHODAYAM
(from Nāradīyapurāna)

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}'$ Leaves—75. 7—9 lines per page and 62 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—1800.

Subject—Beginning—Same as No 524

End :

तदेतद्विचर्यैव पतन्ति यत मोहिताः ।
विषमेषु सुखाभेषु तान् दृष्ट्वान्ये परे च तान् ।
र.........रप्यादतत्वेऽपि विषयाणां क साधुता ।
ग्राह्यं मणिं हि मन्यन्ते दीपं बाला न तत् तथा ।
सुलभत्वं च नैकेषां व्याधिशोकभयादिषु ।
अत्रऽये.... ....

Colophon .

इति श्रीहरिभक्तिसुधोदये हिरण्यकशिपुवधो नाम षोडशोऽध्यायः ।

Remarks—16 chapters and a fragment of the 17th constitute this Ms Most of the leaves in the middle are damaged beyond the possibility of decipherment.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (सव्याख्यम्) ॥

527. HARIBHAKTISUDHODAYAM with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}$"×$1\frac{1}{2}$". Leaves—151. 9—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayaḷam. No. of Granthas—8000.

Subject—Same as No. 524.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु
कलागम्भीरनिनदनिगमद्राविते .... सम् ।
निष्प्रत्यूहपदं सेवे सुतमाद्यं जगत्सुवः ।
सत्यकामं सतां ध्येयं सत्यसङ्कल्पमीश्वरम् ।
सर्वस्य(मसि?) तद्वाचां नियन्तृ ज्योतिराश्रये ॥

वाचां धियामविषयोऽप्यपरोक्षरूपः
कारुण्यमात्रधृतमङ्गलदिव्यमूर्तिः ।
सत्वेन पालयति यो भुवनानि देवः
श्रीशश्चकास्तु पुरुषः स परः पुरो नः ॥

केनाप्युद्गमदिन्द्रनीलशकलश्यामाभिरामत्विषा
बालेनाकुलकुन्तल्यालिकलभस्निग्धाननश्रीजुषा ।
चेतश्चुम्बितमिन्दिरागृहवक्षःप्रेमावलोकामृत-
स्रोतःप्लावितविष्टपेन न बहिर्नान्तश्च गृह्णाति मे ॥
श्रीधरं श्रीधरं साक्षान्नमस्कृत्य सतां गुरुम् ।
व्याख्यायते मया भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयः ।

श्रीवैद्यनाथगुरुसन्निधिमात्रलब्ध-
विद्याविनीतवनितापरिरब्धचेताः ।
व्याख्यां तनोति हरिभक्तिसुधोदयस्य
श्रीकौशिकान्वयमणिर्वरदाधिराजः ॥

हरिभक्तिसुधोदये प्लवेऽस्मिन्
सुलभेऽपि श्रवणैककर्णधारे ।
न तरन्ति भवाम्बुधिं बुधाश्चे-
दपि मान्यैव दुरत्ययेशमाया ॥

इह खलु भगवाँल्लोकानुजिघृक्षयावतीर्णः श्रीवेदव्यासः पृथग्वर्णाश्रमाचारलक्षणानि प्रवृत्तिपरतया जननादिक्लेशफलकारिसमस्तपुराणेतिहासधर्मशास्त्राणि प्रविधाय तत्र तत्रापरितुष्यन् परमनिःश्रेयसभूतमखिलाखिलं भक्तियोगं परमभागवतश्रीनारदमुखेन लोकैकहिततयातिरहस्यमपि प्रकाशयिष्यन् नारदीयपुराणान्तरे हरिभक्तिसुधोदयं नाम भक्तियोगप्रकरणं प्रारिप्सुः तत्प्रतिपाद्यपरदेवतातत्त्वानुसरणलक्षणं मङ्गलमाचरति—एकमिति ।

End:

मावद्यमित्यपि तवेश न हेयमस्ति
न ग्राह्यमत्र निरवद्यमपीति किञ्चित् ।
त्यक्तः स्यमन्तकमणिः पृथुका गृहीता-
स्तद् भक्तिपूतमिदमस्तु हरे मुदे ते ॥

श्रीशार्ङ्घ्रिपद्ममकरन्दजुषो महान्तः
मावद्यमप्यखिलदोषहरास्तदेतत् ।
गृह्णन्तु वत्सलतया मयि बालके ते
ये वाग्मिनश्च कृतिनः कवयः सुशीलाः ॥

येषां पदाम्बुजरजोभिरशेषलोक-
निश्शेषकल्मषहरैः सततं मदीयः ।
मूर्धा विमृष्टदुरिताक्षरपङ्क्तिरास्ते
तेषामहं हरिजुषां विदुषां हि दासः ॥

वन्दे सदाशिवसुतीर्थसमीड्यवासु-
देवेन्द्रयोगिचरणान् करुणार्द्रचित्तान् ।
यान् पश्यतां भुवनशङ्करशङ्करेण
व्यासस्य साकमवतार इति ध्रुवं धीः ॥

Colophon :

इति श्रीवैद्यनाथगुरुचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहनिर्भरान्तःकरणश्रीवरदराजसूरिविरचिते श्रीहरिभक्तिसुधोदयव्याख्याने विंशोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ।

Author—Varadarāja.

Remarks—The author, a disciple of Vaidynātha, was born in Kauśika Gotra. He refers to Vāsudevendra Yogīsvara, probably his spiritual guru. The Ms. is very old.

॥ हरिवंशः ॥

528. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—18"×1½". Leaves—206. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9000.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशे कैलासयात्रायां ....शोऽध्यायः ।

वै...

Remarks—This work is a supplement to the Mahābhārata Chapter 325 in it furnishes a table of its contents The story commencing from the incarnation of Krsna is set forth here

---

॥ हरिवंशः ॥

529 HARIVAMSA.

Substance—Palm leaf Size—21¼ ×1¾'. Leaves—199 9—11 lines per page and 80 letters per line Script—Malayālam No of Granthas —1000

Colophon

इति हरिवंशे सप्तत्रिंशदुत्तरशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms is short of two leaves at the beginning The chapters in it are numbered continuously unlike in the printed editions

॥ हरिवंशः ॥

530 HARIVAMSA

Substance—Palm leaf Size—17"×1¾" Leaves—39

170. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4700. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीहरिवंशे गोमन्तयात्रायामेकशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is too crumbly to be touched.

॥ हरिवंशः ॥

531. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{3}{4}''$. Leaves—110. 9—10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Colophon:

इति श्रीहरिवंशे पञ्चसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. covers 75 chapters and a fragment of the 76th. It is old and worn out.

॥ हरिवंशः ॥

532. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$21'' \times 2''$. Leaves—172. 7 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayāḷam No of Granthas—4500
Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशेऽरिष्टवधो नामैकसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms contains 71 chapters

॥ हरिवंशः ॥

533 HARIVAMSA

Substance—Palm leaf Size—$23\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ Leaves —117 8 lines per page and 84 letters per line Script—Malayāḷam. No of Granthas—5000 Incomplete

Colophon .

इति श्रीहरिवंशे बलदेवविक्रमो नाम चतुर्विंशच्छततमोऽध्यायः । माधवेन लिखितस्यास्य श्रीहरिवंशस्यार्धभागः समाप्तः । ॐ नमो नारायणाय ।

Remarks—The Ms opens, on Fol 49, with the end of chapter 33

॥ हरिवंशः ॥

534 HARIVAMSA.

Substance—Palm leaf. Size—$22\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{8}$. Leaves

—148. 8—10 lines per page and 80 letters per line Script—Malayālam No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयासिके श्रीहरिवंशे एकादशोऽध्यायः । समाप्तं चेदं हरिवंशम् ।

मान्धाता यत्र कामारिमार्चयत्पार्वतीपतिम् ।
तस्माद् ग्रामादिदं लब्धं लिखितं ग्रन्थसंग्रहम् ॥
याचकेभ्यो न दातव्यं बान्धवेभ्योऽपि कृच्छ्रतः ।
दाता? यदि न दास्यन्ति दौरात्म्याद्दातरि ध्रुवम् ॥

Remarks—The Ms. begins from chapter 125 It is much damaged

॥ हालास्यमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

535 HĀLĀSYAMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—18′×2′. Leaves—177. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam No of Granthas—5300

Subject—Exposition of the sportive amusements of Hālāsyanātha at Madura

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः अविघ्नमस्तु । श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वराय नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ।
ऐश्वर्यं परमं तत्त्वमादिमध्यान्तवर्जितम् ।
आधारं सर्वभूतानामनाधारमविक्रियम् ॥
अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमद्भुतविक्रियम् ।
अम्बिकापतिमीशानमनिशं प्रणमाम्यहम् ॥
वन्दे हालास्यनगरीं वन्दे हेमाब्जिनीमपि ।
वन्दे सुमीननयनां वन्दे सुन्दरनायकम् ॥
शिवाय परिपूर्णाय चित्पालाय चिदात्मने ।
चित्तनाथाय नाथाय तेजसे ब्रह्मणे नमः ।

आनन्दसागररसाकुलशैलकन्या-
वक्षोजकुम्भयुगलीपरिरम्भणेन ।
रोमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं
देवं भजामि मधुरापुरनाथमीशम् ॥

इक्षुकोदण्डपुष्पेषुपाशाङ्कुशकरोज्ज्वलाम् ।
उद्यत्सूर्यनिभां देवीं वन्दे त्रिपुरसुन्दरीम् ॥
नमः सुन्दरनाथाय तस्मै हालास्यवासिने ।
चतुष्षष्टिविधा लीला येन प्रत्यक्षिताः क्षितौ ॥
श्रीमत्सुन्दरनाथस्य देवीं शफरलोचनाम् ।
कलये हृदये नित्यं कदम्बवनवासिनीम् ॥
कारुण्यमदनिष्पन्दं कल्पवनवासिनम् ।
बालाम्बुदश्याम अहं कलभाननमाश्रये ॥

आम्नायरसिकं वन्द आननैः षड्भिरन्वितम् ।
हिमाद्रितनयास्तन्यकुक्षिम्भरिमहं शिशुम् ॥
ओम् ।
श्रीकैलास इति ख्यातः श्रीमतां भूभृतां वरः ।
श्रीपतिप्रमुखैर्लेखैः श्रियै मुक्त्यै च सेवितः ॥

End:

शिबिकायामथारोप्य गन्धमाल्यादिभूषितम् ।
पुरप्रदक्षिणं कृत्वा सर्ववाद्यैश्च घोषितम् ॥
गृहं प्रवेशयेच्छ्रोता तस्य चाशिषमाप्य च ।
सुन्दरेशस्य यजने यत् फलं तदवाप्नुयात् ॥

श्रीसूतः—
शृण्वतां चैव युष्माकं भक्तिः श्रीसुन्दरेश्वरे ।
श्रीमीनाक्ष्याः पादयोश्च निश्चलास्तु द्विजोत्तमाः ॥
सर्वत्र विजयश्चास्तु युष्माकं सर्वमङ्गलम् ।
सर्वस्माप्नोति ? दुर्गाणि सर्वोऽपत्यानि पश्यति ॥
सर्वे सद्गुणमेष्यन्ति सर्वेषां च नृणां शुभम् ॥

Colophon

इति श्रीस्कान्दे पुराणे अगस्त्यसंहितायां हालास्यमाहात्म्ये वसिष्ठादिमुनीश्वराणां काश्यां मुक्तिमण्डपे अगस्त्यप्रोक्तश्रीहालास्येश्वरचतुष्षष्टिलीलाकथनं नाम एकसप्ततितमोऽध्यायः ।

श्रोतॄणां पठतां पुंसां माहात्म्यं मधुरापतेः ।
शिवं भूयाच्छिवं भूयाच्छिवं भूयाच्छिवाज्ञया ॥
नमः सुन्दरनाथाय नमो हालास्यवासिने ।
चतुष्षष्टिविधा लीला येनाकारि भुवस्तले ॥

धवलवपुषमिन्दोर्मण्डले सन्निषण्णं
भुजगवलयहारं भस्मदिग्धाङ्गलेपम् ।
हरिणपरशुपाणिं चारुचन्द्रार्धमौलिं
हृदयकमलमध्ये सन्ततं चिन्तयामि ॥

अज्ञानयोगादपचारकर्म यत्पूर्वमस्माभिरनुष्ठितं ते ।
तद्वैव सोढ्वा सकल दयालो पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
तत् सर्वं क्षम्यतां देव सुन्दरेश नमोऽस्तु ते ॥
मङ्गलं महदानन्ददायिने मुदितात्मने ।
पाषण्डषण्डतिमिरमिहिरायास्तु मङ्गलम् ॥
तदातकाविवाहाय? स्वयं पाण्ड्यमहीपतेः ।
काष्ठभारधरायास्तु गानरूपाय मङ्गलम् ॥
त्रैवर्णिकाङ्गनावृन्दवलयावलिदायिने ।
कुलशेखरभूपालभावुकायास्तु मङ्गलम् ॥
अरिमर्दनराजेन्द्रनेत्रमुद्राङ्किताय ते ।
माणिक्यवाचकस्वान्तमन्दिरायास्तु मङ्गलम् ॥
नरकण्ठीरवध्वंसव्रसन्नद्धशरभाय ते ।
मारमाक्षसमुज्जृम्भत्सायकायास्तु मङ्गलम् ॥
कल्याणाचलकोदण्डकनत्करतलाय ते ।
पद्मिनीपतिदन्तालिदमनायास्तु मङ्गलम् ॥
मङ्गलं शाश्वतं शम्भुर्मङ्गलं मृत्युसूदनः ।
मङ्गलं मे ललाटाक्षो मङ्गलं सोमसुन्दरः ॥
मङ्गलं पार्वती गौरी मङ्गलं परमेश्वरी ।
मङ्गलं ललिता देवी मङ्गलं मीनलोचना ॥

—

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । (मोम) शुभम् ॥

Author

Remarks—Of all the lilas indulged in by Lord Paramesvara for the good of the world at large, only 64 are depicted here Nilakantha Diksita has composed a work called Sivalilārnava covering all the manifestations of the deity The colophon shows that this work is included in the Skāndapurāna

---

॥ वेदान्तम् ॥

॥ अद्वैतदीपिका ॥

536 ADVAITADĪPIKĀ

Substance—Palm leaf Size—18 × 2 Leaves—177 10—11 lines per page and 52 letters per line Script—Grantha No of Granthas—6200 Complete

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit

Beginning

यस्मादभूदमननानुभवात् सुधाब्धे-
निर्धं मरीचिमरुवारिममं शुरोः ।
तस्यालये निखिललोकसुमङ्गलानां
पुण्यं वपुः प्रकटमस्तु ममार्थसिद्धम् ॥

End:

अहं क्रिया नैष गुरोः प्रसादः क्व वा महेन्द्रैर्मनसाप्यलभ्यः ।
प्रमादिते देवचरे मुरारौ न किञ्चिदप्राप्यमिहैव मन्ये ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यजगन्नाथाश्रमपूज्यपादशिष्यश्रीमन्नृसिंहाश्रमकृताद्वैतदीपिकायाम् आनन्ददीपिकाख्यः (चतुर्थः) परिच्छेदः । हरिः ॐ । चतुर्थः परिच्छेदः । एतत् पुस्तकं पुरुषोत्तमेन लिखितमासीत् । ....

Author—Nṛsiṃhāśrama.

Remarks—This Ms. *contains four chapters only.* Jagannāthāśrama was the author's preceptor.

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

537. ADVAITADĪPIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—234. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha No of Granthas—7100. Incomplete.

Subject—Same as No. 536.

Beginning:

यज्जिज्ञासा यज्ञदानादिभिः स्या-
च्छ्रुत्या मत्या चिन्तया यत्प्रबोधः ।
यस्मिन् बुद्धे साध्यतेऽनर्थमूलं
तं भूमानं भावये स्वस्वरूपम् ॥

चेतश्चापलमिन्द्रियार्थविषयं त्यक्त्वा भजस्वाभयं
संसारार्णवतारकं नरहरेः पादाब्जरेणुप्लवम् ।
यो ध्यातो दितिजेन्द्रबालकमधस्मिन्धोर्गतं पर्वत-
गक्रान्तं सितमुग्रभोगिभिरनायासेन पारेऽकरोत् ॥

यत्पादसेवा वितनोति पापं
पुण्यं रिपुं मित्रमेनकमेकम् ।
अणुं महान्तं तमचिन्त्यवृत्तं
श्रीनारसिंहं गुरुमानतोऽस्मि ॥

अबोधवार्तापि न यद्विनेये-
ष्वथाप्यबुद्धं जगदेव येन ।
शुद्धस्वरूपामलबोधरूपं
प्रबोधपूर्णाख्यगुरुं नुमस्तम् ॥

गणेशान प्रणौमि त्वां गुणान् भणितुमक्षमः ।
यत्ते प्रमादाद् वागीशशर्वाद्याः सफलक्रियाः ॥

मातर्नमामि तव वाणि पदारविन्दं
तीर्थप्रभेदपरिलब्धनिजानुभावम् ।
गीर्वाणदारकवरभ्रमरीकुलाढ्यं
विद्यामयामलमनोज्ञपरागपात्रम् ॥

अद्वैतदीपमनवद्यपरात्मबोध-
भासा भवप्रमुखमूलतमःप्रमोषम् ।
सम्प्राप्य दुर्लभदशोऽपि हि मामकीनाः
श्रेयो भजन्त्विति समुद्धमति प्रयत्नः ॥

प्रारिप्सितस्य प्रकरणस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनाख्यां शिष्टा-

चारपरिपालनाय च प्रकरणप्रतिपाद्याद्वितीयात्मतत्त्वस्य चेतस्या-विर्भावप्रार्थनालक्षणं मङ्गलं कुर्वन्नर्थात् प्रकरणस्याधिकारिविषय-प्रयोजनानि निर्दिशति— यस्मादिति ।

End :

तस्येति । अनर्थहेतोरज्ञानस्य तत्त्वज्ञानेन निवृत्तावप्रति-बद्धस्वाभाविकब्रह्मभाव एव परिशिष्यत इत्यर्थः । एतादृशा-ज्ञाननिवर्तकं ज्ञानमीश्वरभजनेन विना न भवति । जीव(स्तु?स्यतु) ईश्वरात्मत्वेऽपि मायिकभेदेनानीश्वरत्वाभिमानात् तद्भजनोपपत्तिः । तथाच स्मृतिः—

भयं द्वितीयाभिनिवेशतः स्या-
दीशादपेतस्य विपर्ययोऽस्मृतिः ।
तन्माययातो बुध आभजेत् तं
भक्त्यैकयेशं गुरुदेवतात्मा ॥

इति । एतद्योतयन्नीश्वरं भजते—यन्माययेति । वस्तुतः सदानन्दैकविग्रहो हरिरप्यहं यन्मायया पृथग्भूतः तं भजे इत्यर्थः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवन्नृसिंहाश्रमपूज्य-पादशिष्यनारायणाश्रमविरचिते अद्वैतदीपिकाविवरणे द्वितीय परिच्छेदः ।

श्रीमत्परमगुरवे नमः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीसर-स्वत्यै नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

वसिष्ठकुलाब्धिसुधांशोरामनामाऽऽय रामभूजा(नेः) ।
भारद्वाजकुलीनो रामाख्योऽद्वैतदीपिकामलिखम् ॥

ശ്രീഭൂമിസഹിതശ്രീഅനന്തപദ്മനാഭസ്വാമി സഹായം

Author — Nārāyaṇāśrama, disciple of Nṛsiṃhāśrama

Remarks—This Ms consists of the first two Paricchedas The colophon discloses that the Ms was copied in obedience to the commands of H H Rāma Varmā, one of the Mahā Rājas of Travancore

---

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

538 ADVAITADĪPIKĀVIVARAṆAM

Substance—Palm leaf Size—17 × 2½ Leaves—208 8 lines per page and 68 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—7100

Subject—Same as No 536

Beginning —End—Colophon—Author—Remarks—Same as No 537

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलीयुतम्) ॥

539 ADVAITAPAÑCARATNAM with Kiraṇāvali

Substance—Palm leaf Size—3[illegible] × 2[illegible]″ Leaves—63 12 lines per page and 12 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—600 Complete

Subject — Exposition of the realism of the

Supreme Spirit in the light of Advaita philosophy.

Beginning:

श्रीवासुदेवाय परब्रह्मणे नमः ।

मन्दस्मितमुखाम्भोजं रमालङ्कृतवक्षसम् ।
वन्दारुजनमन्दारं वन्देऽहं यदुनन्दनम् ॥
पुण्डरीकाजिनधरं विलसत्फाललोचनम् ॥
ज्ञानमुद्राञ्चितकरं दक्षिणामूर्तिमाश्रये ॥
यत्प्रसादप्लवं प्राप्य प्रत्यूहजलधिं जनाः ।
महारम्भास्तरन्त्येव विघ्नेशमनिशं नुमः ॥
यां श्रियं नगजां वाचां देवीमाहुर्विचक्षणाः ।
तां लोकमातरं वन्दे वाग्विभूतिप्रसिद्धये ॥
यदीयसूत्रविलसच्छास्त्रनावा भवाम्बुधिम् ।
सन्तस्तरन्ति तं वन्दे पाराशर्यमहर्निशम् ॥
यदीयभाष्यकमलस्यन्दमानमरन्दतः ।
विद्वद्भृङ्गस्तृप्तिमेति शङ्करं तमुपाश्रये ॥
यस्य प्रसादकणिकानौका तारयते न कान् ।
संसारसिन्धुं तं वन्दे सच्चिदानन्दयोगिनम् ॥
यस्योपदेशमाहात्म्याज्जडा अपि विनिर्गताः ।
संसारबन्धात् तं वन्दे वासुदेवेन्द्रयोगिनम् ॥
क्वाहं क्व भगवत्पादकृतिगाम्भीर्यजन्म(भूः) ।
तथाप्यत्रावगाहं मे काङ्क्षते खलु मानसम् ॥
महतां पक्षपातेन दुःसाधेऽप्यर्थकल्पने ।
मम सामर्थ्यमस्त्येव टिट्टिभोऽत्र निदर्शनम् ॥

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वध्याननिर्मलमानसः ।
आरभे पञ्चरत्नस्य विवृतिं किरणावलिम् ॥

अथ खलु परमकृपालवो भगवन्तो भगवत्पादाः निखिलं लोकं संसारदावानलपरिपीडितमुपलभ्य आत्मज्ञानामृतमेव तदुपशमनं सुखसाधनं चाहुः ।

End :

आनन्दावाप्तिश्चोपचारिकी । पूर्वं प्राप्तस्यानन्दस्य इदानीं प्राप्त्यभावात् । न चानन्दस्य स्वतःसिद्धरूपत्वेन प्रारब्धक्षयानन्तरं ब्रह्मानन्दात्मनावस्थितिप्रतिपादकमूलकारवाक्यविरोध इति वाच्यम् । स्वत एव पूर्वं ब्रह्मात्मना स्थितस्यापि जीवस्याविद्यामहिम्ना भिन्नवत् स्थितस्य सकार्यतन्निवृत्तावथ परं ब्रह्मात्मना स्थीयतामिति वक्तुं शक्यत एव । पूर्वं तदवस्थाया एव शुक्तेः स्वाज्ञानमहिम्ना अतथाभूतवत्स्थितायास्तन्निवृत्तौ स्वरूपापत्तिरिवेति न कोऽपि दोष इति संक्षेपः ।

अज्ञातं ब्रह्मतत्त्वं ये ज्ञातुं वाञ्छन्ति ते बुधाः ।
समाश्रयन्तु सततं किरणावलिमादरात् ॥
मदीयकृतिमध्ये यो भूषणं दूषणं जनः ।
विनार्थेव वदेत् तस्मै महते निधये नमः ॥

Colophon

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाद्वैतविद्याचार्यवर्यश्रीमत्सच्चिदानन्दयोगीन्द्रचरणकमलयुगलभृङ्गायमाणवासुदेवकृष्णानन्दसरस्वतीविरचिताद्वैतपञ्चरत्नव्याख्या किरणावलिसमाख्या सम्पूर्णा ।

शुभमस्तु । ... ...

Author—Com : Bālakṛṣṇānanda Sarasvatī, disc of Saccidānandayogīndra.

Remarks—The commentary is lucid and exha tive. The last verse extols its sublimity.

— —

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलीयुतम्) ॥

540 A. ADVAITAPAÑCARATNAM
with Kiraṇāvalī.

Substance—Palm leaf Size—14¼"×2". Leaves 15. 11 lines per page and 56 letters per lin Script—Malayālam No. of Granthas—60 Complete.

Subject etc.—Same as No. 539.

Remarks—The closing portion of another work i seen at the beginning of this Ms. extendin over four lines and the ultimate line is a follows —

"इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्र-शिष्यश्रीमत्स्वयंप्रकाशयतिविरचितैकश्लोकव्याख्या समाप्ता"।

॥ अद्वैतशतकम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

540 B. ADVAITAŚATAKAM
with Malayālam commentary

Substance—Palm leaf. Size—14¼"×2" Leaves—

10. 10—14 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —360. Complete.

Subject—An epitome of philosophical treatises.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरवे नमः ।
श्रीवेदव्यासाय नमः । अविघ्नमस्तु ।
प्रणम्य परमानन्दं स्वात्मानं परमेश्वरम् ।
अद्वैतशतकं वक्ष्ये सर्ववेदान्तसंग्रहम् ॥

परमानन्दं स्वात्मानं परमेश्वरं प्रणम्य अद्वैतशतकं वक्ष्ये । പര
മാനന്ദസ്വരൂപനായ സ്വാത്മാവായിരിക്കിന്റ പരമേശ്വ
രനെ നമസ്കരിച്ചിട്ടു അദ്വൈതശതകത്തെ ചൊല്ലിന്റേൻ.
എങ്ങനെ ഇരുന്നൊന്റദ്വൈതശതകമെന്റപേക്ഷ വന്നെ
ടത്തതിന്നെക്കാട്ടിന്റു. സർവ്വവേദാന്തസംഗ്രഹം സർവ്വവേദാ
ന്തങ്ങളിടെ സംഗ്രഹമായിരുന്നൊന്റ

End:

परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।
नित्यनैमित्तिकं कर्म सदा कुर्वन्न लिप्यसे ॥
कृतानि वाङ्मनःकायैर्लोके कर्माणि जन्तुभिः ।
तेषामन्यतमस्तेन कथं कर्ता भविष्यसि ॥
सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाभिधं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon:

हरिः ।
अद्वैतशतकं समाप्तम् । ओं ओं ओं ।

Author :

Remarks—The substance of all philosophical treatises is set forth here in one hundred verses. The commentary is in old Malayālam. The diction is proof positive of its hoary antiquity.

॥ अद्वैतमकरन्दः (रसाभिव्यञ्जिकोपेतः) ॥

541. *ADVAITAMAKARANDA*

with the commentary Rasābhivyañjikā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—14. 11 lines per page and 58 letters per line. Script —Malayālam. No. of Granthas—537. Complete.

Subject—Advaita Vedānta.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

व्या—

नित्यं निरन्तरानन्दं चिद्घनं ब्रह्म निर्भयम् ।
श्रुत्या तर्कानुभूतिभ्यामहमस्म्यद्वय सदा ॥
अम्बागृहीतवामार्धं वन्दे चन्द्रकलाधरम् ।
लावण्यमधुराकारं कारुण्यरसवारिधिम् ॥
कैवल्यानन्दयोगीन्द्रपादकञ्जरजोरविः ।
राजते मे हृदाकाशे मोहध्वान्तनिवर्त्तकः ॥
शुद्धानन्दपदाम्भोजद्वयं सेवे यदुद्भवम् ।
निर्वाणरसमास्वाद्य हृष्टाः शिष्यालिषट्पदाः ॥

सच्चिदानन्दयोगीन्द्रा जायन्ते भुवि केचन ।
यत्कृपालवतस्तीर्णो मया संसारवारिधिः ॥
इह खलु लक्ष्मीधरो नाम कश्चित् कवीन्द्रः ...
... ...

End :

अहमस्मि सदा भामि कदाचिन्नाहमप्रियः ।
ब्रह्मैवाहमतः सिद्धः सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥

यद्यप्यत्र प्रतिश्लोकं बहु वक्तव्यमस्ति । तथापि मन्दबुद्धीनामलसानां व्युत्पादनार्थं प्रवृत्तेन मया ग्रन्थकाठिन्यगौरवभयादुपरतम् ।

अद्वैतमकरन्दस्य रसाभिव्यञ्जिका कृता ।
स्वयंप्रकाशयतिना पुरुषोत्तमशासनात् ॥
ब्रह्मानन्दरसास्वादमिच्छद्भिर्विबुधोत्तमैः ।
रसाभिव्यञ्जिका ह्येषा परिशील्या सदादरात् ।
तापत्रयार्कसन्तप्ता मोक्षकामा मुदा सह ।
रसाभिव्याञ्जिकागङ्गामग्ना भवत सत्तमाः ॥

Colophon :

अद्वैतमकरन्दटीका समाप्ता ।

Author : Text—Lakṣmīdhara. Com. Svayamprakāśayati.

Remarks—The closing portion of *Vākyasudhāṭīkā* is seen at the front page of this Ms. and in the Fol. immediately after, the '*ṭīkā*' of Advaita Makaranda.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

542. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—*Palm leaf.* Size—*14½" x 2".* Leaves—332. 9 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8991. Incomplete.

Subject—*An elaborate exposition of Advaita philosophy.*

Beginning :

आनन्दामृतवारिराशिमखिलाम्नायादरैकास्पदं
स्वीयाभाकलितप्रभाकरमुखज्योतिर्गणं शाश्वतम् ।
वीक्षामात्रविभावितामबरमरुद्वह्व्यम्बुगर्वसहं
मायाकल्पितदृश्यजालमनिशं चित्ते हरिं चिन्तये ॥

मंदाकिनीतातिपिशङ्गजटाकलापं
प्रालेयभानुशकलाङ्कितमौलिभागम् ।
श्रीमुद्रिकाकलिततत्त्वमजस्रमीशं
न्यग्रोधशाखिमविधाश्रयमाश्रयामः ॥

श्रीवासुदेवेन्द्रपदारविन्दं
वन्दामहे बोधमरन्दमान्द्रम् ।
यद्रेणुमङ्कीर्णपयो निपीय
मूकोऽपि वाचां प्रभुतामुपैति ॥

श्रीमन्नृसिंहाश्रमसूक्तिगुम्फा-
नद्वैतसिद्धान्तपथप्रदीपान् ।
अद्वैतरत्नस्य करोम्यशेषान्
प्रकाशमालोच्य मुदे बुधानाम् ॥

प्रत्यगभिन्नब्रह्मानुचिन्तनरूपं परमात्मनमस्काररूपं वा कृतं मण्डलं निबध्नाति—यदालिङ्ग्येत्यादिना...

End:

ननु आत्माश्रयमात्मविषयमित्युक्त्या मतद्वयेऽप्यात्मत्वमेवाश्रयविषयतावच्छेदकमिति प्रतीयते । तदयुक्तम् । मिश्रमते जीवत्वपरमात्मत्वयोरेव तथात्वाभ्युपगमादित्यत्राह—मतान्तर इति । जीवत्वमाश्रयोपाधिरेव न तु विशेषणमिति स्फोरयितुं तथोक्तमित्यर्थः ॥

Colophon:

Author:

Remarks—The doctrines of other systems of philosophy are refuted preparatory to the establishment of Advaita Vedānta. The style is abstruse and involved. Advaitaratna is the title of the text and Prakāśa of the commentary. Clear evidence is available to show that the author of the text is Nṛsiṃhāśrama. Lacunae are marked in plenty in the course of the work.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

543. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—Palm leaf. Size—14½"—1¾". Leaves—273. 9 lines per page and 46 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—7064. Incomplete.

Subject —Beginning—Same as No 542

End ·

तदा प्रतियोगितावच्छेदकानच्छिन्नप्रतियोगी नास्तीति चेन्न ।
लाघवेन प्रतियोगिमात्रेणैवाभावस्य निरोधात् । विशिष्टकेवला-
नन्यत्वे पुरुषे सति दण्डावच्छिन्नो नेत्यस्य व्याहतत्वाच्च ।
तथापीदमशमभिन्नस्यात्मनः पारमार्थिकस्यैव भेदमात्रमेव
कल्पितम् बिम्बादिव प्रतिबिम्बस्य । स च न पारमार्थिकाभे-
दस्य विरोधी । यथा मूलाग्रावच्छिन्नवृक्षभेदो वृक्षभेदस्य । तत्र
च मूलाग्र... .. ..

Colophon ·

Author:

Remarks—Some words are lacking at the opening of the Ms

॥ अद्वैतशतकम् ॥

544 ADVAITAŚATAKAM

Substance—Palm leaf Size—9¾ × 1¾ Leaves—9
8 lines per page and 35 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—160
Incomplete

Subject—A compendium of Advaita philosophy

Beginning

... ...श्वरो वेदैः परमात्मेति गीयते ।
यदा स्थूलादिदेहेषु मनुष्याणां स्थितिर्भवेत् ।
जीवात्मेति तदा प्रोक्तः संकोचग्रहणाद् बुधैः ॥

जीवात्मैव हि संसारे सदासारे परिभ्रमन् ।
लोकाल्लोकान्तरं गत्वा गर्भपात्रं विशत्यसौ ॥
गत्वा गर्भगृहाद् भूयो मानुषं लोकमाविशन् ।
पुत्रोऽयं मम भार्येयमस्मदीयमिदं धनम् ॥
इदं क्षेत्रमिदं मित्रमस्मदीयमिदं गृहम् ।
इयं माता मम पिता जना एते ममारयः ॥
इति निश्चित्य जीवात्मा रागं द्वेषं दिने दिने ।
एतान् प्रतिकरोत्येव स्वाज्ञानादेव केवलम् ॥

End :

देहत्रयमसुद्भूतां वासनां सम्परित्यजन् ।
परिगृह्य परं देहं परिपूर्णपरोभवम् ॥
परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।
नित्यनैमित्तिकं कर्म स वै कुर्वन्न लिप्यते ॥
कृतानि वाङ्मनःकायैर्लोके कर्माणि जन्तुभिः ।
तेषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भविष्यति ॥
सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाधिकं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon :

अद्वैतशतकं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. commences only from the second half of the 11th verse. *The first* Fol. might have been lost. The salient features of Advaita Vedānta are depicted in this 'century of verses'.

॥ अद्वैतसंग्रहः ॥

545. ADVAITASANGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves —10. 18 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas —130. Complete.

Subject—A succinct account of the doctrines of Advaita Vedānta.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नवनीतचोरगोपीजारयशोदाकिशोररूपेण ।

क्रीडयि (?) यत् कृष्णाख्यं वस्तु तदेवाहमखिलमपि ॥

हरौ गुरौ च भक्तानां जिज्ञासूनां च विस्तृते ।

वेदान्ते त्वलसानां तत्सिद्धान्तोऽत्र प्रकाश्यते ॥

ईश्वरानुग्रहवतामियता ज्ञानसम्भवः ।

तदभाववतां शास्त्रसहस्रेणापि किं भवेत् ॥

End:

न च तेषां पुनरागमनं, किन्तु तत्रैव उत्पन्नज्ञानानां ब्रह्मणा सह मोक्षः । एवं वेदान्तसिद्धान्ताः संक्षिप्य प्रकाशिताः । अत्र सर्वत्र श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणाभियुक्तवचनानि बहूनि सन्ति । विस्तरभिया न तान्युदाहृतानि । विस्तरस्तु भगवत्पादभाष्यादिषु द्रष्टव्यः ।

Colophon:

हरिः ।

श्रीरामभद्रविदुषः पुत्रेणाद्वैतसंग्रहः ।

रामेण दर्शितोऽनेन श्रीकृष्णः प्रीयतां हरिः ॥
ज्ञानं भेदविहीनं राधाकुचकुम्भविलसदुपधानम् ।
गोपालकाभिधानं दीनं मामवतु गोपिकाधीनम् ॥
इत्यद्वैतसंग्रहः समाप्तः । हरिः ।

Author—Rāma.

Remarks—The Ms. is useful to those desirous of acquiring a *preliminary knowledge of Advaita Vedānta.*

॥ अद्वैतसिद्धिः ॥

546. ADVAITASIDDHI.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 1¾". Leaves—106. 10—11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5250.

Subject—Advaita philosophy.

Beginning:

मायाकल्पितमातृतामुखमृषाद्वैतप्रपञ्चाश्रयः
सत्यज्ञानसुखात्मकः श्रुतिशिखोत्थाखण्डधीगोचरः ।
मिथ्याबन्धविधूननेन परमानन्दैकतानात्मकं
मोक्षं प्राप्त इव (स्वयं विजयते विष्णुर्वि) कल्पोत्थितः ॥

श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानामैक्येन साक्षात्कृतमाधवानाम् ।
स्पर्शेन निर्धूततमोरजोभ्यः पादोत्थितेभ्योऽस्तु नमो रजोभ्यः ॥

End:

प्रातिभासिकलक्षणं चाव्याप्तम् । तथा मन्त्रिकरणमनर्गदोष-प्रयुक्तत्वं च तयोर्लक्षणं निरवद्यम् । सत्त्वत्रैविध्योपपत्तिः ।

अविद्यातत्कार्यात्मकत्रिविधबन्धव्यपगमे
यमद्वैतं सत्यं प्रततपरमानन्दममृतम् ।
भजन्ते भूमानं भवभयभिदं भव्यमतयो
नमस्तस्मै नित्यं निखिलनिगमेशाय हरये ॥

अनादिसुखरूपतानिखिलदृश्यनिर्मुक्तता
निरन्तरमनन्तता स्फुरणरूपता च स्वतः ।
त्रिकालपरमार्थता त्रिविधभेदशून्यात्मता
मम श्रुतिशतार्पिता तदहमास्मि पूर्णो हरिः ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीचरणशिष्यश्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितायामद्वैतसिद्धौ सपरिकरप्रपञ्चमिथ्यात्वनिरूपणं नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

श्रीमद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Author—Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Visvesvara Sarasvatī.

Remarks—The first Pariccheda is seen here *in toto*.

॥ अद्वैतानन्दानुभूतिः ॥

547. ADVAITĀNANDĀNUBHŪTI.

Substance—Palm leaf. Size—9½″ × 1¾″. Leaves—2.

10 lines per page and 35 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—37.

Subject—Same as No. 545.

Beginning:

श्रीकृष्णं परमानन्दं परमात्मानमव्ययम् ।
अखण्डसंविदात्मानं भजे सत्यादिलक्षणम् ॥
वन्देऽहं दक्षिणामूर्तिं सत्यानन्दादिरूपिणम् ।
सर्वोपनिषदुद्घुष्टभूमानन्दघनं शिवम् ॥
अद्वैतानन्दलहरीपरिशीलनचेतसा ।
अद्वैतानन्दानुभूतिर्मया सम्यक् प्रकाश्यते ॥

End :

श्रुत्या युक्त्या गुरोरुक्त्या तथा स्वानुभवेन च ।
परमानन्दचिद्रूपं ब्रह्मैवास्म्यहमद्वयम् ॥
श्रीकृष्णदक्षिणामूर्तिचरणध्यानलब्धया ।
अद्वैतानन्दानुभूत्या निर्वृतोऽहं निरन्तरम् ॥

Colophon :

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

श्रीसीतारामाख्यविदुषा विरचिता अद्वैतानन्दानुभूतिः सम्पूर्णा । हरिः ओम् ।

Author—Sītārāma.

Remarks—Though the work is concise it comprises a masterly survey of all topics akin to Advaita Vedānta. It is in verse.

॥ अवधूतगीता ॥

548. AVADHŪTAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—23. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—475.

Subject—Dattātreya's instructions on religious observances.

Beginning:

श्वेतादिवर्णरहितं हि वयं शिवं च
कार्यादिकारणहितं हि वयं शिवं च ।
एवं विकल्पविगताहि.... ....वं च
आत्मानमात्मनि सुमित्र कथं नमामि ॥

End:

सर्वशून्यमशून्यं च सत्यासत्ये न विद्यते ।
स्वभावभावितं प्रोक्तं शास्त्रं संवित्तिपूर्वकम् ॥
ओं तत् सत् ।

Colophon:

इति भगवद्दत्तात्रेयावधूतगीतायां मोक्षशास्त्रे दत्तात्रेय-
गोरक्षणसंवादे मोक्षोपायो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।
श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author:

Remarks—This Ms. differs from the printed edition in the classification of subjects. The 1st 40 leaves are missing.

॥ अष्टाङ्गयोगलक्षणम् ॥

540. AṢṬĀṄGAYOGALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15″×1″. Leaves—5. 5 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—60.

Subject—Definition of the eight acquirements of a *yogi*, such as yama etc.

Beginning:

यमो नियमसंज्ञः स्यादासनं च तृतीयकम् ।
प्राणायामश्चतुर्थः स्यात् प्रत्याहारस्तु पञ्चमः ॥
धारणा च ततो ध्यानं समाधिरिति सत्तम ।
प्रत्येकमेषां वक्ष्यामि लक्षणान्यपि सुव्रत ॥

End:

अतो न कर्म कर्तव्यं फलार्थित्वेन सूरिभिः ।
यदि कुर्युः फलं तत्तदनपेक्ष्यार्चनादिकम् ॥
न चेत् पतति संसारे दुःखावर्ते त्रिमो.... .... ।
....रोऽपि समुद्धर्तुं शक्तो भवति नान्यथा ॥

Colophon:

Author:

Remarks — Sutīkṣṇa's instructions on yoga practices imparted to one of his disciples are herein described.

॥ अष्टावक्रसंहिता ॥

550 ASTĀVAKRASAMHITĀ

Substance—Palm leaf Size—$16\frac{1}{8} \times 1'$ Leaves—17 8 lines per page and 64 letters per line Script—Grantha No of Granthas—550 Incomplete

Subject—Exposition of the realism of the Supreme Spirit

Beginning

सच्चिदानन्दात्मने असङ्गाद्वयाखण्डापरोक्षसंविदे ओं नमो नारायणाय परमात्मने नमः ।

ओं निरवद्यनिर्गुणायाशीर्यायाशरीराय असङ्गप्रत्यगद्वयाय स्वभामात्रभासितकृत्स्नायासङ्गबोधाय सच्चिदानन्दाय स्वबोधध्वस्ताखिलानर्थद्वैताय निरालम्बनविम्बायाहीनमहोदयाय ॐ ओं नमो नारायणाय परमात्मने नमः ।

शुभमस्तु । हरिः । ओम् । गुरवे नमः । इति पञ्चपुष्पाञ्जलिमन्त्राः ।

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरवे नमः ।

सच्चिदानन्दमद्वैतं सर्वाधिष्ठानमुत्तमम् ।
नत्वाष्टावक्रसूक्तस्य दीपिका तन्यते परा ॥
मुक्तिमिच्छसि चेत् तात विषयान् विषवत् त्यज ।
क्षमार्जव दया शौचं सत्य पीयूषवद् भज ॥
न पृथ्वी न जलं नाग्निर्न वायुः खं न वा भवान् ।
एषां साक्षिणमात्मानं चिद्रूप विद्धि मुक्तये ॥

यदि देहं पृथक्कृत्य चिति विश्रम्य तिष्ठसि ।
अधुनैव सुखं शान्तो बन्धमुक्तो भविष्यसि ॥
न त्वं विप्राधिको वर्णो नाश्रमी नाक्षगोचरः ।
असङ्गोऽसि निराकारो विश्वसाक्षी सुखी भव ॥

End :

रहस्यानां तु संन्यासः प्रायश्चित्तं यथैनसाम् ।
प्रसिद्धानां तु पापानां प्रायश्चित्तं महत्तरम् ॥
प.... ....दीनां नाशे तात्कालिकी रतिः ।
धिक् संसारमितीदृक् स्यात् सा वैराग्यस्य मन्दता ॥
अस्मिन् जन्मनि मा भूवन् पुत्रदारादयो मम ।
इति या सुस्थिरा बुद्धिः सा वैराग्यस्य ती(व्रता) ॥
पुनरावृत्तिसहिता.......का मेऽस्तु कश्चन ।
इति तीव्रतरा सा स्यान्मदन्या मो न........हि ॥
श्रीनीलकण्ठेश्वराय नमः । ....न्ये नमः ।

....

Colophon :

अष्टावक्रमहर्षिणा कृतमुपदेशप्रकरणं प्रथमम् ।

Author:

॥ आगमप्रकरणम् ॥

[illegible]1 A. ĀGAMAPRAKARAṆAM

Substance—Palm leaf Size—14¼ ×2′ Leaves—14 9 lines per page and 36 letters per line Script — Grantha No of Granthas—280 Complete.

Subject —Exposition of Vedāntic maxims

Beginning :

हरिः ओं । गौडपादीयम् आगमप्रकरणम् ।

बहिःप्रज्ञो विभुर्विश्वो ह्यन्तःप्रज्ञस्तु तैजसः ।
घनप्रज्ञस्तथा प्राज्ञ एक एव त्रिधा स्थित ।
विश्वो हि स्थूलभुङ् नित्य तैजसः प्र(प्रा? वि) विक्तभुक् ।
आनन्दभुक् तथा प्राज्ञस्त्रिधा भोगं निबोधत ।
स्थूलं तर्पयते विश्वं प्रविविक्तं च तैजसम् ।
आनन्दश्च तथा प्राज्ञं त्रिधा तृप्ति निबोधत ।
त्रिषु धामसु यद्भोज्यं भोक्ता यश्च प्रकीर्तितः ।
वेदैतदुभय यस्तु स भुञ्जानो न लिप्यते ॥

End

प्रज्ञावैशाखवेधक्षुभितजलनिधिर्वेदनाम्नोऽन्तरस्थ
भूतान्यालोक्य मग्नान्यविरतजननग्राहघोरे समुद्रे ।
कारुण्यादुद्धारामृतमिदममरैर्दुर्लभ भूतहेतो-
र्यस्तं पूज्याभिपूज्यं परमगुरुममु पादपातैर्नतोऽस्मि ॥

यत्प्रज्ञालोकभासा प्रतिहतिमगमत्स्वान्तमोहान्धकारो
मज्जोन्मज्जच घोरे ह्यसकृदुपजनोदन्वति त्रासने ।

यत्पादाब्जाश्रितानां श्रुतिशमविनयप्राप्तिरग्र्या अमोघा
तत्पादौ पावनीयौ भवभयविनुदौ सर्वभावैर्नमस्ये ॥
पञ्चीकरणवार्त्तिकम् ।

Colophon:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ श्रीगौडपादीयभाष्ये आगमशास्त्रे विवरणे अलातशान्त्याख्ये चतुर्थं प्रकरणं समाप्तम् ।

वीरासनस्थममरेन्द्रमुनीन्द्रमध्ये
मायाद्यपस्मृतिनिवारकपादमूलम् ।
मौनेन सूचितचिदेकरसात्मतत्त्व-
चिन्मुद्रयादिशतमादिगुरुं नमामि ॥

मौनज्ञा ... ... स्वान्यसत्तानिषेधे
सत्यज्ञानानन्दपूर्णात्मतत्त्वम् ।
शिष्टं तत्त्वमिति चिन्मुद्रयैव
दिशता श्रीदक्षिणामूर्तिमीडे ॥ (?)

Author—Śaṅkarabhagavatpāda.

Remarks—This Ms. embodies three works. Even before the inception of Āgamaprakaraṇa, 6 lines from the concluding portion of Avadhūta Gītā occur here. This Āgamaprakaraṇa is a portion of the Māṇḍūkyopaniṣadbhāṣya of Śaṅkarācārya.

॥ पञ्चीकरणवार्तिकम् ॥

551 B. PAÑCĪKARAṆAVĀRTIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" 2". Leaves—4.

9 lines per page and 36 letters per line Script —Grantha No of Granthas—64 Complete

Subject—Same as No 551 A

Beginning

श्रीगुरु सच्चिदानन्दं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ।
नत्वा ममाधिं व्याकुर्मः प्रणवार्थे विनिर्णयम् ॥
समाधिनिष्ठासिद्ध्यर्थं मुनीनामादरेण हि ।
व्यासेन स्वेन गुरुणा यदुक्तं तच्च मोदितम् ॥
अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥
एवं तत्सम्प्रदायस्य मर्यादा च प्रवर्तिता ।

End

मायां व्यस्तसमस्ताख्या मकारं चिन्तयेद् बुध ।
अकारः स्यादुकाराख्यस्तथोकारो मकारकः ॥
मकारः स्यात् तथोकारः सनाहनमंशय ? ।
प्रणवस्यापरं रूपं मुक्तवोवार्थमादरात् ॥
अर्धमात्रास्वरूपं यन्त्रुद्धं तत्रोच्यते बुधाः ।
ज्ञात्वा विमुच्यते जन्तुर्नान्यथा कर्मको(टि) भिः ॥
सम्प्रदायानुसारेण प्रोक्तं बोधस्य सिद्धये ।
एतद्विचिन्त्य यो वेत्ति स जीवन्नेव मुच्यते ॥
परिपूर्णब्रह्मसंख्याभागी स्याद्वात्र संशयः ।

Colophon

गौडपादाख्यमुनिना पञ्चीकरणनामिका ।
यतीनां ज्ञानसिद्ध्यर्था कृता चेयं ... .. कारिका ॥

Author Suresvaracarya

Remarks—This work extends over four leaves only and its subject-matter is compressed in 64 Anuṣṭup verses. It has been printed in Bombay.

॥ प्रणवार्थकारिका ॥

551 C. PRAṆAVĀRTHAKĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14″×2″. Leaves—3. 9 lines per page and 25 letters per line. Script—Grantha. *No. of Granthas*—45. *Complete.*

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning:

ओङ्कारः सर्ववेदानां सारस्तत्त्वप्रका (शकः) ।
तेन चित्तसमाधानं मुमुक्षूणां प्रकाश्यते ॥
आसीदेकं परं ब्रह्म नित्यमुक्तमविक्रियम् ।
तच्च मायासमावेशाद्बीजमव्याकृतात्मकम् ॥
तस्मादाकाशमुत्पन्नं शब्दतन्मात्ररूपकम् ।
स्पर्शात्मकस्ततो वायुस्तेजो रूपात्मकं ततः ॥
आपो रसात्मिकास्तस्मात्ताभ्यो गन्धात्मिका मही ।
शब्दैकगुणमाकाशं शब्दस्पर्शगुणो मरुन् ॥

End:

आनन्दममलं शुद्धं मनोवाचामगोचरम् ।
वाच्यवाचकनिर्मुक्तं हेयोपादेयवर्जितम् ॥
प्रज्ञानघनमानन्दं वैष्णवं परमं पदम् ।
पुनरावृत्तिरहितं कैवल्यं फलमश्नुते ॥

इदं प्रकरणं यत्नाऽज्ञातव्यं भगवत्तमैः ।
अमानित्वादिनियमैर्गुरुभक्तिप्रसादतः ॥
इमां प्रयत्नतो योगी सन्ध्यासु.... .... ।
समभ्यस्येदिहामुत्र भोगानासक्तधीः सुधीः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशंकरभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीसुरेश्वराचार्यविरचितं पञ्चीकरणवार्त्तिकं समाप्तम् । हरिः ।

Author: Sureśvarācārya.

Remarks—*This is a small codex embodying 45* verses. The colophon indicates that the designation of this work is Pañcikarana Vārtika.

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

552. ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—10″ × 1½″. Leaves—7. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No of Granthas—100.

Subject—Exposition of the realism of Ātma in the light of Advaita Siddhānta.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अथात्मज्ञानोपदेशविधिं व्याख्यास्यामः । मुमुक्षवे श्रद्धानाय यतये वीतरागाय । आत्मलाभात् परलाभाभावात् ।

द्रष्टुर्दृश्योऽन्य इति प्रसिद्धो लोके । अथ क आत्मेति । देहस्तावदात्मा न भवति । रूपादिमत्त्वेनोपलभ्यमानत्वात् घटादिवत् । यथा घटादयो रूपादिमन्तश्चक्षुरादिकरणैरुपलभ्यन्ते, एवं देहोऽपि रूपादिमांश्चक्षुरादिकरणैरुपलभ्यते ।

End:

निर्विज्ञातपदार्थद्वयस्यानिर्ज्ञातार्थाभिव्यञ्जकत्वेन स्वतःसिद्धत्वादात्मनः सोऽहमिति स्मृत्या प्रतिसन्धानात् पुण्यापुण्यसंबन्धाभावाच्च स्थानत्रयव्यतिरिक्तत्वं नित्यत्वं शुद्धत्वं बुद्धत्वम् अविक्रियत्वम् एकत्वमात्मनः स्वानुभवेनैव मम सिद्धमिति जानामि । विद्वानाचार्यप्रसादादज्ञाननिद्राप्रबुद्धः संसारविनिर्मुक्त इति विद्वानेव आत्मज्ञानोपदेशविधिमेवं ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवति । नान्यथेति ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवति ।

Colophon:

इति चतुर्थः खण्डः । आत्मज्ञानोपदेशविधिः समाप्तः ।

Author: Śankarācārya.

Remarks—A short study of the soul is attempted here. The work is attributed to Śankarācārya, vide page 4267, part I, Vol. IV Skt: A. in M T C. The beginning and closing passages quoted above agree with those of the MS. avaliable at Madras. The author's name is furnished by the colophon in it:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतौ आत्मज्ञाने चतुर्थः खण्डः ।

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

553 A ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI

Substance—Palm leaf Size—14 ×2'. Leaves—3
18 lines per page and 56 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—100

Subject, Beginning, End, Colophon—Same as No 552.

Author

Remarks—Same as No. 552

॥ नारदगीता ॥

553 B NĀRADAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf Size—14'×2' Leaves—3
12 lines per page and 56 letters per line
Script—Malayalam *No of Granthas—100*

Subject—The effects of chanting the *Mantras* Astaksara and Pranava

Beginning

ऋषयः—

प्रत्यक्षमक्षराण्यत्र सर्वैरुपलभामहे ।

कथमष्टाक्षरत्वं स्यादेतद् ब्रूहि महामुने ॥

नारदः—

ततोत्तरगदणस्यादिर्बिन्दुमान् विष्णुरन्ततः ।

बीजमष्टाक्षरस्य स्यात् तेनाष्टाक्षरता भवेत् ॥

अष्टाक्षरोक्तका ...षु न्यासादिषु यथाश्रुतम् ।
प्रणवादीनि तान्यष्टावक्षराणि प्रकल्पयेत् ॥
संहारः स्यान्मुमुक्षूणामुत्पत्तिर्ब्रह्मचारिणाम् ।
गृहस्थानां तु सर्वेषां स्थितिरेव विधीयते ॥

End:

प्राणमुन्मोचयेम् पश्चान्महाप्राणे खमध्यमे ।
महातीते जगत्प्राणे शून्ये नित्ये पदे ध्रुवे ॥
आकाशे परमानन्दे स्वात्मानं योजयेद्धिया ।
मूर्ध्नि रन्ध्राद्विनिष्क्रान्तं विद्युत्पुञ्जसमं महत् ॥
निरञ्जनं परं ज्योतिः सूर्यबिम्बं गमिष्यति ।
वैश्वानरः स्वयं ज्योतिर्ब्रह्मरन्ध्रविनिर्गतः ॥
यथैव महतीं वह्निररणीं संदहेत् तथा ।
सन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकम् ॥
ब्रह्मगामी भवेदात्मा न पुनर्जन्मभाग् भवेत् ।

Colophon:

समाप्तं चैतत् ॥

Author:

Remarks—The significance of Gāyatrī is expounded in a broken leaf at the close of the Ms. The following verse occurs after the colophon:

"शिवाय परिपूर्णाय शीतलाय चिदात्मने ।
चित्तनाथाय ...य तेजसे ब्रह्मणे नमः ॥"

॥ आत्मबोधः ॥

554 ĀTMABODHA

Substance—Palm leaf Size—2⅛" 1⅜" Leaves—13 7—8 lines per page and 11 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—69 Incomplete

Subject—A compendium of all philosophical maxims

Beginning

हरिः। श्रीगणपतये नमः। अविघ्नमस्तु।

तपोभिः क्षीणपापानां शान्तानां वीतरागिणाम्।
मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबोधो विधीयते॥

End

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः
शीतादिहृन्नित्यसुखं निरञ्जनम्।
यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः
स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो भवेत्॥

सुषुप्तवज्जाग्रति यो न पश्यति
द्वयं तु पश्यन्नपि चाद्वयत्वतः।
तथा च कुर्वन्नपि निष्क्रियश्च यः
स आत्मविन्नान्य इतीह निश्चयः॥

तस्मन्महानास्यर्भवक्यमंविदा

Colophon

Author—Śankarācārya, as is evident from the following commentary on No 555

Remarks—This Ms is available in print as the 15th volume in the Śankara Granthavali Series at Śrirangam A complete Ms of the work has been noticed in MTC This work is the same as that described under No. 4547, D C S Ms (Vol IX MTC) The introductory stanza as found in the Ms available at Madras is as follows —

द्वाभ्यां विभ्राजमानं त्वरकनकमहाशृङ्खलाभ्यां कराभ्यां
बीजापूरादि विभ्रद्दशभुजमरुणं नागभूषं त्रिनेत्रम् ।
सन्ध्यासिन्दूरवर्णं स्तनभरनमितं तुन्दिलं म ... ...
... ... स्तौमि देवं गणेशम् ॥

॥ आत्मबोधः (दीपिकोपेतः) ॥

555 ĀTMABODHA
with Dipika

Substance—Palm leaf Size—14½'×2' Leaves—9 11—13 lines per page and 56 letters per line Script—Grantha No of Granthas—375 Complete

Subject—Same as No 551

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
शङ्कर शङ्कराचार्यं केशव नारायणम् ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्यः उत्तमाधिकारिणां वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्माय तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुग्रहार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसङ्ग्रथनमात्मबोधाख्यं प्रकरणं दिदर्शयिष्यन् प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

End:

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः
शीतादिहृन्नित्यसुखं निरञ्जनः ।
यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः
स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥

यो विनिष्क्रियः परमहंसः स्वात्मतीर्थं भजते सेवते । स सर्ववित् सर्वज्ञः सर्वत्रगतः परमात्मस्वरूपत्वादमृतः मुक्तो भवेत् । कथम्भूतं स्वात्मतीर्थं दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगतं शीतादिद्वन्द्वदुःखादि हरतीति शीतादिहृत् नित्यसुखं मोक्षानन्दप्रापकत्वाद् इतरतीर्थेषु तद्विपरीतं द्रष्टव्यम् । तस्मादात्मतीर्थरतस्य न किञ्चिदवशिष्यत इति भावः ।

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोविन्दभगवत्पादाचार्यशिष्यशङ्करभगवत्पादाचार्यविरचितात्मबोधप्रकरणस्य श्रीविश्वेश्वरपण्डितविरचितदीपिका समाप्ता ।

शुभमस्तु ।

Author: Text—Śankarācārya. Com: Viśveśvarapaṇḍita.

Remarks—At the close of the Ms. two verses from

Vākyavṛtti are quoted with their commentary. The text has been printed with a Malayāḷam commentary as No. 11 S C M B S. in Trivandrum.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

556. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—4. 9 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—70. Complete.

Subject—An inquiry into the distinction between Ātma and Anātma.

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The Ms. is much damaged. At its beginning a *prakaraṇa* entitled Aparokṣānubhūti is also included. It is printed S G S. at Śrīraṅgam.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

557. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size—$3\frac{5}{8}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—

4. 8 lines per page and 11 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—22. Complete.

Subject—Author—Same as No. 556.

Remarks—The Ms. opens with a lacuna in the beginning. Four lines commencing with, "निमित्त मनभ्रुरादिप्रवृत्त" are also added at the end.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 A. IṢṬASIDDHIVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½″×2″. Leaves—104. 14 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No of *Granthas—4500.* Incomplete.

Subject—Same as No. 551.

Beginning:

...........न्त्यं न सिध्यति । तथापि कालतस्तावत्सि-
ध्यति जनिमत एव पू...............ददर्शनादित्युक्तम् ।
इदानीमितरदपि सिध्यतीत्याह—अत एवेति । अनुभूतिनिर्देशतो....
...............न यदेवं न तदेवं यथा घटादीत्यर्थः ।
विपक्षे बाधका.... .... योजकत्वमित्याशङ्क्याहा-
न्यथेति । ननु प्रशिथिलमूलत्वात्तर्काभासोऽयमित्याशङ्क्याह—
मूलभूतां व्याप्ति...........हजमिति ।

End:

यच्चोक्तं तर्हि निवृत्तिनिश्चयो न स्यादिति, तत्राह—निवृत्तिरिति । प्रवृत्तिनिवृत्त्योर्वास्तवत्वाभावे बन्धमोक्षौ न स्यातामित्युक्तम् । तत्राह—कल्पितावितिं । स्वपक्षमुपसंहरति—तस्मादिति । इत्थं पुंभेदश्च सप्तमाध्यायोक्तदोषस्त्वया नेष्यते चेत्तर्हि कथं तव व्यवस्थालाभ इत्याशङ्क्याह.... ....

Colophon:

इति इष्टसिद्धिविवरणे सप्तमोऽध्यायः ।

Author:

Remarks—This Ms. is wanting in its beginning. Most of the leaves in the middle are damaged.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 B. IṢTASIDDHIVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf Size—$12\frac{1}{3}$ × 2". Leaves—161. 10—15 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning:

....ततश्च वस्तुपरिच्छेदिनोऽज्ञत्वाभावात् सिद्धा व्याप्तिरित्यर्थः । ननु तर्हि परमाणुषु व्यभिचार इत्याशङ्क्याह—नाणूनां चेति । पृथिव्यप्तेजः-

परमाणवो नाशाः रूपवत्त्वाद् घटादिवत् । वायवीयाः परमाणवो नाशाः । स्पर्शवत्त्वात् घटवत् । अन्यथा चात्मवद्रूपादिमत्त्व-प्रसंगो बाधक इति भावः ।

End:

... ...पूर्वं जाग्रत्स्वप्नेऽपि जडमत्त्वमभ्युपगम्योक्तमिदानीं तदभ्युपगमं त्यजति-न च जडम्येति । ननु यदि मुक्त्यादि जडं नास्ति तर्हि... ... ...वय मुक्त्याव्यवस्थावन्नात्मज्ञानजन्यत्वादित्याह प्रसिद्धोऽन्यथात्वे सिद्धान्तैकदेशाभिमतमुदाहरणमाह—मृदवस्थेति । ....त्वेन श्लोकं योजयति शुक्तित्यादिना । ननु दीर्घप्रभान्यायेन शुक्तीदंमंशपर्यन्तमात्माविद्याप्रम.... ....

Colophon:

Author:

Remarks—Some leaves in the beginning are missing. The Ms. is very much decayed.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

559. IṢTASIDDHIVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—122. 11 lines per page and 52 letters per line Script—Malayālam. No. of Granthas—1500. Incomplete.

The succeeding lines

" चोलेषु मङ्गलमिति प्रथितार्थनाम्नि
ग्रामे वसन् पितृगुणैरभिधां दधानः ।
ज्ञानोत्तमः सकलदर्शनपारदृश्वा
व्याख्यामिमां वितनुते स्फुटमिष्टसिद्धेः ॥"

from the explanatory portion disclose the commentator's name

॥ उपनिषदः ॥

560. UPANISADS

Substance—Palm leaf Size—14 × 2 Leaves—100 9 lines per page and 46 letters per line Script—Grantha No of Granthas—2400

Remarks—This work contains the following ten Upanisads—

ईश–केन–कठ–प्रश्न–मुण्डक–माण्डूक्य–
तैत्तिरीय–छान्दोग्य–ऐतरेय–बृहदारण्यकानि ।

The following verses occur at the end

"ईशकेनकठप्रश्नमुण्डमाण्डूक्यतित्तिरः ।
छान्दोग्यमैतरेयं च बृहदारण्यकं दश ॥
ब्रह्मजाबालकैवल्यश्वेताश्वा हंस आरुणिः ।
गर्भो नारायणो हंसो बिन्दुर्नादशिरः शिखा ॥

कालाग्निरुद्रो मैत्रेयी सुबालाक्षुरिकामहः ।
कौषीतकी मैत्रायणी बृहज्जाबालतापिनी ॥"

॥ उपनिषदः ॥

561. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—$8\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—50. 8 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Remarks—The following Upaniṣads are included in this Ms. (1) Katha (2) Eśāvāsya (3) Rāmottaratāpani (4) Mundaka (5) Praśna (6) Māndūkya (7) Nārāyana (8) Kena. The Ms. begins only from the middle of the Kathopaniṣad.

॥ उपनिषदः ॥

562 A. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf Size—$13'' \times 2''$. Leaves—37. 10 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Beginning:

चित्रो ह वै गार्ग्यायणिर्यक्ष्यमाण आरुणिं वव्रे । स ह पुत्रं श्वेतकेतुं प्रजिघाय याजयेति । तं हासीनं पप्रच्छ । गौतमस्य पुत्रोऽस्ति संवृतं लोके यस्मिन् मा धास्यस्यन्यमहो वा तस्य मा लोके धास्यसीति । स होवाच नाहमेतद् वेद । हन्ताचार्यं पृच्छानीति । स ह पितरमासाद्य पप्रच्छेदिति मा प्राक्षीत् । कथं प्रतिब्रवाणीति ।

End:

महदहङ्कारपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मकेन बृहद्रूपेणाण्डकोशेन कर्मज्ञानार्थरूपतया भासमानमद्वितीयमखिलोपाधिविनिर्मुक्तं सर्वशक्त्युपबृंहितम् अनाद्यनन्तं शुद्धं शिवं शान्तं निर्गुणमित्यादि । वाच्यमनिर्वाच्यं चैतन्यं ब्रह्म ईश्वर इति च । एतल्लक्षणं ब्रह्मैव स्वशक्तिं प्रत्यभिधेयामाश्रित्य लोकान् सृष्ट्वा प्रविश्यान्तर्यामित्वेन ब्रह्मादीनां बुद्धीन्द्रियनियन्तृत्वादीश्वरः जीव इति च । ईश्वर एव ब्रह्मविष्ण्वीशानेन्द्रादिनामरूपद्वारा स्थूलोऽहमित्याद्यध्यासवशादेव सोऽयमेकोऽपि देहं... ... ...

Colophon:

इति पर्यङ्कविद्या समाप्ता ।

पिण्डोपनिषत् समाप्ता ।

आत्मोपनिषत् समाप्ता ।

कठश्रुतिः समाप्ता ।

संन्यासोपनिषत् समाप्ता ।

Author:

Remarks—This Ms. covers Paryaṅkavidyā, Piṇḍa, Ātma, Katha, Sannyāsa, Paiṅgala, Brahmavidyā, Nādabindu, Bhikṣuka, Rahasya, Vajra, Sūci, Bhāva, Tripura, and Śivatattvopaniṣads.

॥ गायत्रीहृदयम् ॥

562 B. GĀYATRĪHṚDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 2". Leaves—13. 9 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—300.

Subject—Exposition of Gāyatrīdevatā.

Beginning:

अस्य श्रीगायत्रीहृदयमहामन्त्रस्य वसिष्ठ ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । ब्रह्मविद्यास्वरूपिणी गायत्री देवता । अं बीजम् । उं शक्तिः । मं कीलकम् । यं ज्ञानात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः । यं तर्जनीभ्यां स्वाहा । गायत्री मध्यमाभ्यां नमः । वौषट् हृदयम् । अनामिकाभ्यां नमः । वौषट् ब्राह्मणः । कनिष्ठिकाभ्यां नमः । वौषट् प्रयतः पठेत् । करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् । एवं हृदयादिन्यासषडङ्गन्यासः । भूर्भुवःस्वरोमिति दिग्बन्धः ।

ध्यानम्—

हंसासीनाधराङ्गामुपमि मुनिवरैश्चामरैः सेव्यमानां
स्निग्धैर्भक्तैरनेकैः श्रुतिवचनपरैश्चाद्युपाठैः सुपूर्णाम् ।
अक्षस्रक्कुण्ठिताङ्गामभयवरदयुक्साङ्गयज्ञोपवीतां
हारं काञ्चीं दधानां कनकयुतनिभां रक्तवासां नमामि ॥

End :

अभोज्यभोजनात् पूतो भवति । अगम्यागमनात् पूतो भवति । सुरापानात् पूतो भवति । सुवर्णस्तेयात् पूतो भवति । पतितसम्भाषणात् पूतो भवति । गुरुतल्पगमनात् पूतो भवति । अब्रह्मचारी सुब्रह्मचारी भवति । अनेन गायत्रीहृदयेनाधीतेन क्रतुशतेनेष्टं भवति । षष्टिर्गायत्र्याः शतसहस्राणि जप्तानि फलानि भवन्ति । अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग् ग्राहयेत् । अथ सिद्धिर्भवति ।

य इदं गायत्रीहृदयं ब्राह्मणः प्रयतः पठेत् ।
सर्वपापैः प्रमुच्येत ब्रह्मलोके महीयते ।
ब्रह्मलोके महीयते इत्याह भगवान् ब्रह्मा ।
हरिः । ॐ तत् सत् ।

Colophon :

गायत्रीहृदयं सम्पूर्णम् ।

Author :

Remarks—The Ms. opens with the explanation of Sāvitrī and Gāyatrī and then Brahmagāyatrī is introduced.

॥ उपनिषदः ॥

563. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—16″×1″. Leaves—11. 5 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit.

Author:

Remarks—The Māṇḍūkyopanisad, Garbhopanisad, Ṛgvedakaivalyopanisad and Kālāgnirudropanisad are embodied in this Ms. The work is printed in N. S. Press, Bombay.

॥ उपनिषद्भाष्यम् ॥

564. UPANIṢADBHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—17″×1½″. Leaves—108. 10—11 lines per page and 58 letters per line. Script—Grantha No. of Granthas—3200. Complete.

Subject—Same as No 563.

Colophon

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यश्रीशंकरभगवत्पादकृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे षष्ठप्रपाठकः समाप्तः ।

हरिः ॐ ।

Author.—Śaṅkara Bhagavatpāda.

Remarks—The Ms. contains commentaries on Kena, Muṇḍaka, Taittirīya, and Chāndogya. It has been printed in S G S at Śrīraṅgam.

॥ ऋजुविवरणम् (पञ्चपादिकाविवरणव्याख्या) ॥

565. ṚJUVIVARAṆAM.

(A commentary on Pañcapādikāvivaraṇam).

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2". Leaves—42. 10 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2310. Incomplete.

Subject—A disquisition on Vedāntic maxims.

Colophon :

इति स्वामीन्द्रपूर्णपूज्यपादशिष्यजनार्दनात्मजगुरुकुमारिलनयपारावारपारग(म)र्वज्ञविष्णुभट्टोपाध्यायकृतौ ऋजुविवरणे लक्षणाभाष्यं समाप्तम् ॥

Author: Text—Prakāśātmayati.
Com: Viṣṇu Bhaṭṭopādhyāya.

Remarks—The work is printed by E. T. Lazarus & Co., Benares. Another commentary on the original, Tattvadīpana by Akhaṇḍānandamuni has been noticed in MTC. Vide p. 1080 Vol. II, part 1 Skt. A.

॥ किंज्योतिःश्लोकः (सव्याख्यः) ॥

566. KIÑJYOTIŚŚLOKA
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—11¼″×2″. Leaves—3. 11 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—77. Complete.

Subject—Exposition of the greatness and supremacy of Brahma.

Beginning:

श्रीः ब्रह्मणे नमः ॥

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षिका ।
स्मितं चराचरं यस्य तं रामं शरणं भजे ॥
ब्रह्मा मङ्गळदेवतापतिरयं चन्द्रार्धचूडोऽथवा
व्यासः श्रीशुक एव नूतनतरो लोकैः सदालोक्यते ।
कारुण्यामृतवारिधिं त्रिजगतां कल्याणमूर्तिं गुरुं
सेवे तारितशिष्यवर्गमनिशं गोपालयोगीश्वरम् ॥
श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रप्रसादादेव केवलम् ।
व्याख्यानमेकश्लोकस्य क्रियते स्वात्मदीपनम् ॥

इह खलु भगवान् सर्वज्ञः,

"अष्टवर्षे चतुर्वेदी द्वादशे सर्वशास्त्रवित् ।
षोडशे कृतवान् भाष्यं द्वात्रिंशे मुनिरत्यगात् ॥"

इत्यादिगुणविशिष्टो भगवत्पादाभिधानः दुर्वादिदर्वी
करमन्त्रराजः शङ्कराचार्यस्तीर्थैरिव त्रिभुवनं पावयन्

पद्मैरिव संरक्षयन् चान्द्रैरिवाप्यायन् कल्याणचरित्रैः रत्नैरिव
ऽलंकुर्वन् शश्वद् विश्वं विचचार ।

End :

तस्मादहं ब्रह्मास्मीति नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावपरमानन्दब्रह्म-
ब्राहमस्मीति भूत्वा कृतकृत्यो भवेत् ।

श्रवणमननशीलान्नित्यमेकान्तवासाद्
गुरुवरमपि देव त्वन्मयं त्वत्प्रसादात् ।
निजसुखजलराशौ गाढमग्नो न जाने
किमिह वचनजालैस्त्वां च गीतामयेतम् ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्रशिष्य-
श्रीमत्स्वयंप्रकाशमुनिना विरचितकश्लोकव्याख्या समाप्ता ।

Author—Text : Śaṅkarācārya.

Com : Svayamprakāśamuni.

Remarks—The idea of the realism of Brahma is compressed in the śloka beginning with किं ज्योति स्तव भानुमानहनि — '.

॥ कौषीतकोपनिषत् ॥

567. KAUṢĪTAKOPANIṢAD.

Substance—Palm leaf Size—$14\frac{1}{2}'' \times \frac{1}{2}''$. Leaves—13. 8 lines per page and 14 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—286.

Subject—An inquiry into the knowledge of the Supreme Spirit

Colophon

इति कौषीतकोपनिषदि चतुर्थोऽध्यायः। समाप्ता चोपनिषदियम्।
हरिः ॐ।

Author

Remarks—This work is available in print A commentary entitled "Dipikā" by Śankarānanda may be read with advantage in this connection The Upaniṣad pertains to the Sankhāyanāraṇyaka The great Vedic commentator Sāyana has written a commentary on this Upaniṣad

---

॥ कौषीतकोपनिषत् ॥

568 KAUṢĪTAKOPANISAD

Substance—Palm leaf Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$ Leaves—24 8 lines per page and 24 letters per line Script—Grantha No of Granthas —286

Subject etc Same as No 567

॥ कौषीतकोपनिषद्दीपिका ॥

569. KAUṢĪTAKOPANIṢADDĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—117. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 567.

Beginning:

आनन्द आत्मा स्थिरजङ्गमाना-
मस्त्यत्र चित्रस्तमहं प्रणम्य ।
कौषीतकीब्राह्मणमात्मविद्या-
पदावलोकात् प्रकटीकरोमि ॥

मगधिगतमेतन्निवर्पणादीनां कर्मणां तैजसस्य द्रव्यस्यादर्शादेः शुद्धिहेतुत्वम् । तथा चाग्निहोत्रादीन्यश्वमेधान्तानि कर्माणि तैजसस्यान्तःकरणस्य शुद्धिहेतवः । विविदिषासाधनत्वस्य श्रुतितोऽप्यवगमाच्च ॥

End:

सर्वं न सर्वस्य हितं प्रियं वा
व्यवस्थितं येन लभामहेदम् ।
प्रिया हितास्तेन विमुक्तिभाजां
पदावलोका विहितास्ततोऽस्मी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृतौ कौषीतकीब्राह्मणोपनि-

Subject—An inquiry into the knowledge of the Supreme Spirit.

Colophon :

इति कौषीतकोपनिषदि चतुर्थोऽध्यायः। समाप्ता चोपनिषदियम्।
हरिः ॐ।

Author:

Remarks—This work is available in print. A commentary entitled "Dīpikā" by Śaṅkarānanda may be read with advantage in this connection. The Upaniṣad pertains to the Śāṅkhāyanāraṇyaka. The great Vedic commentator Sāyana has written a commentary on this Upaniṣad.

॥ कौषीतकोपनिषत् ॥

568. KAUṢĪTAKOPANIṢAD.

Substance—Palm leaf. Size—$7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{3}''$. Leaves—24. 8 lines per page and 24 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—286.

Subject etc. Same as No. 567.

॥ कौपीतकोपनिषद्दीपिका ॥

569. KAUṢĪTAKOPANIṢADDĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7¼" × 1¼". Leaves—117. 8 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 567.

Beginning:

आनन्द आत्मा स्थिरजङ्गमाना-
मस्त्यत्र चित्रस्तमहं प्रणम्य ।
कौपीतकीब्राह्मणमात्मविद्या-
पदावलोकात् प्रकटीकरोमि ॥

मगविगतमेतन्निषर्पणादीनां कर्मणां तेजसस्य द्रव्यस्पादशादेः शुद्धिहेतुत्वम् । तथा चाग्निहोत्रादीन्यश्वमेधान्तानि कर्माणि तेजसस्यान्तःकरणस्य शुद्धिहेतवः । विविदिषासाधनत्वस्य श्रुतितोऽप्यवगमाच्च ॥

End:

सर्वं न सर्वस्य हितं प्रियं वा
व्यवस्थितं येन लभामहेदम् ।
प्रिया हितास्तेन विमुक्तिभाजां
पदावलोका विहितास्ततोऽमी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृतौ कौपीतकीब्राह्मणोपनि-

पद्दीपिकायां चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

நடுஅ அப்பிகி பி உடு அ ௨

Author—Śaṅkarānanda.

Remarks — The author is a commentator on almost all the Upaniṣads and the Ms. in question is one among them. His elucidation of Gītā is specially noteworthy. Vidyāraṇya himself observes that the former was his preceptor.

॥ छान्दोग्योपनिषदृजुविवरणम् ॥

570. CHĀNDOGYOPANIṢADṚJUVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 1¾". Leaves—104. 10—11 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam (5 prakaraṇas) and Grantha (3). No. of Granthas—4000.

Subject—Explanation of the *Chāndogyopaniṣad* from Advaita point of view.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

"ओमित्येतदक्षरमि"त्याद्यष्टाध्यायी छान्दोग्योपनिषत् । तस्याः संक्षेपतोऽर्थजिज्ञासुभ्यः ऋजुविवरणमल्पग्रन्थं नेदमारभ्यते । तत्र सम्बन्धः समस्तं कर्माधिगतं प्राणादिदेवताविज्ञानसहितमार्चिरादि-

ार्गेण ब्रह्मप्रतिपत्तिकारणं, केवलं च धूमादिमार्गेण चन्द्रलोक-
तिपत्तिकारणं, स्वभावप्रवृत्तानां च मार्गद्वयपरिभ्रष्टानां कष्टाधो-
ातिरुक्ता ।

End:

कुटुम्ब एतत् सर्वं कुर्वन् यावदायुषं यावज्जीवं यथोक्तेन प्रकारेण
ं वर्तयन् ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते देहान्ते । न च पुनरावर्तत इति
नरावृत्तेः प्राप्तायाः प्रतिषेधात् कार्यब्रह्मलोकमभिसम्पद्य यावद्ब्रह्म-
ोकस्थितिस्तावत् तत्रैव तिष्ठति । प्राक् ततो नावर्तत इति । द्विरभ्यास
पनिषद्विद्यापरिसमाप्त्यर्थः ।

Colophon:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यशङ्करस्य कृतौ छा-
न्दोग्योपनिषद्विवरणे अष्टमः प्रपाठकः समाप्तः । हरिः ॐ ।
ुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

രംഗനാഥൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം ഛാന്ദം സപ്തമം അഷ്ടമം
അധ്യായത്രയം ഗ്രന്ഥം ...

Author—Śankarācārya

Remarks—The Ms. is in good condition The first 44 leaves are numbered consecutively. The concluding portion of the fourth *Prapāṭhaka* on Fol. 36 contains the following colophon :

"इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीभगव-
दानन्दज्ञानकृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः।"

revealing another appellation of the author. A few lines in the beginning of the 3rd *Prapāṭhaka* are missing

॥ तत्त्वकौस्तुभः ॥

571. TATTVAKAUSTUBHA.

Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—6. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—200. Incomplete.

Subject—Refutation of Dvaita philosophy and substantiation of Advaita.

Beginning:

हरिः ओम् ।

नमः कैवल्यगुरवे मम विज्ञानदायिने ।
नमः शिवाय साम्बाय साक्षिणे प्रत्यगात्मने ॥
फणिभाषितभाष्याब्धेः शब्दकौस्तुभ उद्धृतः ।
भगवत्पादभाष्याब्धेस्तत्त्वकौस्तुभमुद्धरे ॥

इह केचित् पाञ्चरात्राद्यागमांस्तदनुसारिपुराणभागांश्चोपजीव्य तदधिकारित्वमनालोचयन्तः श्रौतस्मार्तमार्गं त्यजन्ति, त्याजयन्ति च। तान् सम्यक् शिक्षयितुं तन्त्राधिकारी तावन्निरूप्यते । तत्रायं सिद्धान्तः—

शापाद्वा गौतमादीनां पापाद्वा महतो नराः ।
ये गता वेदबाह्यत्वं ये तु सङ्कीर्णयोनिजाः ॥
तेऽधिक्रियन्ते तन्त्रादौ स्त्रीशूद्राद्या यथायथम् ।

End:

अहृदयवाचामहृदयवाच इति न्यायेन पिशाचभाषया पिशाचं

बोधयितुं दिङ्मात्रमुक्तम्; न तु वास्तवाभिप्रायेणेति क्षन्तव्यमिदं माहसिकत्वं गुणम हैः (?) सूरिभिः ।

Colophon:

इति भट्टोजिदीक्षितकृतौ तत्त्वकौस्तुभे प्रथमः परिच्छेदः ।

Author—Bhattoji Diksita

Remarks—Only the first *Pariccheda* is extant here The following *quotation* on p 3417, Vol IX, M T C:

"केरलीवेङ्कटेन्द्रस्य निर्देशाद् विदुषां मुदे ।
भ्रान्तोच्छित्त्यै पट्टतत्त्वस्तन्यते तत्त्वकौस्तुभः ॥"

proves that this work was composed at the behest of Venkatendra of Kerala The Ms noticed in M T C Vol I, also contains the 1st *Pariccheda* only, Vide p 2546, Part I, Skt C

॥ तत्त्वप्रदीपिका ॥

572 TATTVAPRADĪPIKĀ

Substance—Palm leaf Size—$11\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ Leaves—236 9 lines per page and 30 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—4000 Incomplete

Subject—Same as No 563

Beginning

हरिः। श्रीगणपतये नमः ।

स्तम्भाभ्यन्तरगर्भभावनिगदव्याख्याततद्वैभवो
य: पञ्चाननपाञ्चजन्यवपुषा व्यादिष्टविश्वात्मकः ।
प्रह्लादाभिहितार्थतरक्षणम.... ....णिः
....सिंहाद्रिचूडामणिः ॥
ज्योतिर्यमक्षिणामूर्तं व्यामशङ्करशब्दितम् ।
ज्ञानोत्तमाख्यं त.. ... ...सत्यानन्दपदोदितम् ॥
विप्रतिपत्तिव्रातध्वान्तध्वंसप्रगल्भवाचाला ।
(क्रि)यते चित्सुखमुनिना प्रत्यक्तत्त्वप्रदीपिका विदुषाम् ।
प्रमाणनखनिर्भिण्णमहामोहामरारये ।
नम(स्कु)र्मो नृसिंहाय स्वप्रकाशचिदात्मने ॥

अथ कोऽयं स्वप्रकाशशब्दार्थः । किं स्वधामा प्रकाशश्च स्वप्रकाशः ।

End:

भेदाभेदपक्षेपु कार्यकारणभावस्यानिरूपत्वात् स्वरूपवतोऽपि विचारागोचरत्वादनाद्यविद्याविध्वंसितः सकेलाऽप्ययं प्रपञ्च इति तद्ग्राहिप्रत्यक्षादिप्रमाणविरोधाभावात् वेदान्तवाक्यं निरपवादमेवाद्वितीये ब्रह्मण्यप(न?)रोक्षज्ञानं जनयतीति निरवद्यम् ।

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्यश्रीचित्सुखमुनिविरचितायां तत्त्वप्रदीपिकायां द्वितीयपरिच्छेदः ।

ശ്രീപാദ"മനോമസാരമി സഹായം ശുഭമസ്തു.

Author—Citsukhamuni.

Remarks—This Ms. includes only two *Paricchedas.*
The complete work in 4 *Paricchedas* is printed in

the N. S. Press, Bombay. Inspite of its recent origin the script is not discernible in different places *Citsukhi* and *Pratyaktattvapradipa* are its other titles. An incomplete Ms of the work has been noticed in M T C. also, Vide p. 5783, Vol. 4, Part I.

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

573. TATTVABHODHINĪ

Commentary on Samksepasārīraka.

Substance—Palm leaf. Size—17½″×2 Leaves—115 13 lines per page and 80 letters per line Script—Grantha. No of Granthas—8200 Incomplete

Subject—Same as No. 563.

Beginning:

अनृतजडविरोधि रूपमन्त-
त्रयमलबन्धनदुःखतात्रिरुद्धम् ।
अतिनिकटमविक्रियं मुरारेः
परमपदं प्रणयादभिष्टवीमि ॥

स्वाज्ञानकल्पितजगत्परमेश्वरत्व-
जीवेश्वरत्वकलुषीकृतभूमभावा ।
स्वाभाविकस्वमहिमस्थितिरस्तमोहा
प्रत्यक्श्रुतिर्विजयते भुवनैकयोनिः ॥

प्रत्यक्प्रमाणकमसत्यपरात् प्रभेदं
प्रक्षीणकारणविकारविभागमेकम् ।
चैतन्यमात्रपरमार्थनिजस्वभावं
प्रत्यञ्चमच्युतमहं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥

औत्पातिकी शक्तिरशेषवस्तु-
प्रकाशने कार्यवशेन यस्याः ।
विज्ञायते विश्वविवर्तहेतो-
र्नमामि तां वाचमचिन्त्यशक्तिम् ॥

प्रारम्भाः फलिनः प्रसक्तहृदयो यश्चेत् तिरश्चामपि
नो चेद् विश्वसृजोऽप्यलं विफलतामायान्त्युपायोद्यमाः ।
विश्वैश्वर्यमतो निरङ्कुशमभूद् यस्यैव विश्वं प्रभोः
सोऽयं विश्वहिते रतो विजयते विघ्नेश्वरो विश्वकृत् ॥

वाग्विस्तरा यस्य बृहत्तरङ्गा
वेलातटं वस्तुनि तत्वबोधः ।
रत्नानि तर्कप्रसरप्रकारात्
पुनात्वसौ व्यासपयोनिधिर्नः ॥

वक्तारमासाद्य यमेव नित्या
सरस्वती स्वार्थमन्वितासीत् ।
निरस्तदुस्तर्ककलङ्कपङ्कानां-
नमामि तं शंकरमर्चिताङ्घ्रिम् ।

यस्य ज्ञानविभूतिरम्बरमलङ्कृत्यम्बुभृद्भूरुहं
स्वाभाभासितभास्वदादिवपुषा येनेदमाविष्कृतम् ।
यस्मिन् पूर्णसुखानुभूतिमभिमन्यारोपितो वादिभि-
र्विष्णुः शङ्कर आत्मभूरिति मिदा नन् सन्निधत्तां महः ॥

यस्य ज्योतिरभूतनभन्नमिदं व्योमाद्यनादिप्रभं
दृश्यामङ्गतमावृतं च तमसा विद्योतयत्यात्मना ।
यस्यानन्दशतांशजीविन इमे ब्रह्मादयश्चेतनाः
सोऽयं निश्चनिरर्तभूर्विजयते श्रीमान् नृकण्ठीश्वरः ॥

अन्यासुरव्याजकृपा नृसिंहपदेश्वरः ।
यन्नामनिगमाधीतिरर्थितार्थमथिनी ॥

भूमानन्दसमुद्रतृप्तमनिशं मुग्धं जनं मोहतो
दृष्ट्वेव क्षपिताखिलाघतमसा समोचयन्तं शिवम् ।
साम्बं सेन्दुमहं परापरगुरुं व्याख्यागने सुस्थितं
वन्दे दक्षिणदिङ्मुखं सिततरं ज्ञानाब्धिचन्द्रोदयम् ॥

यस्याः प्रसादं समवाप्य लोक-
स्रष्टाभवद्विश्वपितामहोऽपि ।
उपासते यां मुनयोऽपि नित्यं
तां वाचमाद्यामहमद्य वन्दे ॥

महागणेशं निविडान्तराय-
तमोनिरासैकमहस्रभानुम् ।
वन्दारुवृन्दारकवृन्दवन्द्यं
वन्दामहे तुन्दिलमिष्टसिद्ध्यै ॥

वेदान्तार्थसरोजषण्डनिलसद्भास्वत्सहस्रोपमः
श्रीयायत्ननिमारिमञ्जुलपदा विद्योतिनाग्निस्तरैः ।
निर्भन्त्स्येव कुतर्ककर्कशधियः स्वीये महिम्नि स्थितो
दीनत्राणपरायणो विजयते नारायणो नाद्रिः ॥

नमः श्रीशङ्कराचार्यगुरवे शङ्करात्मने ।
शरीरिणां शङ्कराय शङ्करज्ञानहेतवे ॥

वेदान्तार्थं स्फुटयितुमभृत् पूर्वमीशश्चतुर्भिः
शिष्यैः सार्धं सकलहितकृच्छङ्कराचार्यसंज्ञः ।
सोऽयं द्वैतागमपथमलं शोधयन् सन्निधत्तां
वेदान्ताब्जस्फुटरविजगन्नाथयोगीन्द्रमीडे ॥

गीर्वाणेन्द्रसरस्वत्याश्चरणं शरणं भजे ।
यो भवक्लेशखिन्नानां मूर्तं ब्रह्मापरं बभौ ॥

वाचो नैव हि यद् व्रजन्ति मनसा साकं वरं तत्पदं
सर्वेषां प्रकटीकरोम्यहमिति प्रेक्षावता शम्भुना ।
ज्ञानेन्द्रत्वमिदं गृहीतममुना नो चेत् कथं सद्गुरो-
रस्येक्षादिभिरेव सर्वजगतां पूर्णप्रबोधोदयः ॥

शारीरकार्थान् सकलान् गभीरान्
समुद्दिधीर्षुः कृपया चकार ।
संक्षेपशारीरकनामकं यः
सर्वज्ञमात्मोत्तममाश्रयेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरकसंज्ञितेऽस्मि-
न्नशेषवेदार्थनिधानकोशे ।
कर्तुं यथार्हं विवृतिं कृपातः
श्रीमज्जगन्नाथगुरोर्यतेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरकगां व्याख्यामृजुमिताक्षराम् ।
कुर्वन्तु हृद्रतामेतां विद्वांसस्तत्त्वबोधिनीम् ॥

विद्वत्ताया यथार्थं न खलु विरचये व्याकृतिं वेदनिष्ठां
प्रज्ञावन्तः प्रवीणाः प्रथितगुणगणा वाग्मिनः शोधयेयुः ।
इत्येवात्र प्रवृत्तो नृहरिपदयुगे भक्तिमात्रप्रयुक्ता
व्याख्येषा पुष्पमाला भवतु शिवमुदे वाङ्मनप्रबद्धा ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

श्रीमच्छारीरकमीमांसार्थमनुभवप्रधानमाविष्कर्तुं किञ्चित् प्रकरणमारभमाणः सर्वज्ञात्माचार्यस्तस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्त्यादिप्रयोजनकमविगीतशिष्टाचारानुमितश्रुतिप्रमितकर्तव्यताकं तत्त्वानुकीर्तनलक्षणीयस्तुतिरूपं मङ्गलं मुखतः प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गभूतविषयप्रयोजने चार्थिके विवक्षन् तदर्थं स्वकृतं मङ्गलं ग्रन्थतो निबध्नाति—अनृतजडेति ॥

End :

तथा चात्मज्ञानादेव परमपुरुषार्थो नान्यस्मादिति समन्वयनिरूपणमेतत् । अस्मिन्नेवं बुद्धिस्थतामुपगते भाति अन्वयगतं वाक्यजन्यं ज्ञानाभिविज्ञानम् । अतोऽन्यत् पुंसोऽपराधकृतमिति प्रतीतिरुदियादित्यन्वयः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परिव्राजकाचार्यश्रीजगन्नाथाश्रमश्रीचरणपरिचरणप्राप्तविद्यनिखिलमनोहरश्रीमन्नृसिंहाश्रमश्रीचरणविरचितायां संक्षेपशारीरकव्याख्यायां तत्त्वबोधिनीसमाख्यायां समन्वयाख्यः प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

രംഗനാഥൻ സ്വഹസ്തലിഖിതം

अविघ्नमस्तु ।

Author—Nṛsiṁhāśrama.

Remarks—The author was a disciple of Jagannāthāśrama. Only one chapter is commented upon here.

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

574. TATTVABODHINĪ.

Commentary on Saṃkṣepaśārīraka.

Substance—Palm leaf. Size—19″ × 2″. Leaves—344. 9 lines per page and 36 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas— 8200.

Subject—Same as No. 563.

Beginning etc. Same as No. 573.

॥ तत्त्वोपदेशः ॥

575. TATTVOPADEŚA.

Substance—Palm leaf. Size—$9\frac{2}{1}$″ × $1\frac{3}{1}$″. Leaves—23. 7—9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—300. Complete.

Subject—Exposition of Brahmatattva according to Śaivaism.

Beginning:

अथ—

वेदान्तैः सच्चिदानन्दस्वरूपमिति कीर्तितम् ।
व्याप्तमाकाशवत् सूक्ष्मं प्रत्यगज्योतिः प्रकाशताम् ॥
मायाशबलितब्रह्म परमात्मेति कीर्त्यते ।
गुणत्रयात्मिका माया गुणाः सत्त्वं रजस्तमः ॥
मायाप्रधानमव्यक्तमविद्याज्ञानमक्षरम् ।
अव्याकृतश्च प्रकृतिस्तम इत्यभिधीयते ॥

रजो रक्तं चलं प्राहुः सत्वं शुक्लं प्रकाशकम् ।
कृष्णं वरणक... ... ...सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः ॥

End.

प्रलयेऽप्यनुसन्धाने प्रपञ्चोपमः शिवः ।
निश्चाधिको रुद्र इति व्याचष्टे स्पष्टमागमात् ॥
प्रत्यभिज्ञामहाम्भोधेर्ज्ञानामृतमुपाहृतम् ।
पिबन्तः परमां सिद्धिं लभन्ते शिवयोगिनः ॥
तत्त्वोपदेशं शुकवज्जडचित्तोऽपि यः पठेत् ।
सतां सभां प्रविष्टोऽसौ सर्वज्ञ इति भाष्यते ॥

Colophon.

इति तत्त्वोपदेशे षष्ठोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Author

Remarks—The Ms opens with Fol 141 (अहन) and finishes with 163 (न ग स्थ) Another work is also inserted here though not fully discernible The remark "प्रत्यभिज्ञामहाम्भोधे at the close of the work discloses that the adjoining leaves relate to Saivadvaita The work is identical with that noticed in M T C Vide page 4442 Vol IV Part 1, Skt A

॥ दृग्दृश्यविवेकः (वाक्यसुधोपेतः) ॥

576 DRKDRŚYAVIVEKA
with Vākyasudhā

Substance—Palm leaf Size—14½″×2 Leaves—

19, 12 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—855. Incomplete.

Subject—Differentiation of the Supreme Spirit from sensual objects.

Beginning :

ज्योतिः शान्तमनन्तमेकमजरं मायातिगं शाश्वतं
नित्यं निर्विषयं निरन्तरसुखं यत्तत् पदं धीमहि ।
यन्मायागुणसंवृतं त्रिविधतामासाद्य जीवत्रयं
लोके भाति विचारतस्तु सकलं रामान्न किञ्चित् परम् ॥

इह लोके सांसारिकतापत्रयोपतापितान्तःकरणः कश्चिदा ब्रह्मलोकात् सर्वं कर्मनिर्मितं ज्ञात्वा तेभ्योऽत्यन्तोद्विग्नमना निर्दुःखमुत्तमसुखं ब्रह्मज्ञानं विज्ञातुमिच्छुः परमकारुणिकं श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठं त्यक्ताशेषक्रियं सद्गुरुं प्राप्य उपहारपाणिः प्रसन्नः पृच्छति—

End :

अत एव मोक्षशास्त्रस्य महातात्पर्यस्यापि साफल्यं स्यादित्ययमेवास्य प्रकरणस्य समस्तवेदान्तशास्त्रस्य च महातात्पर्यविषयत्वेन पिण्डितोऽर्थः । तस्मात् सर्वमनवद्यम् ।

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसदानन्दतीर्थमुनिवर्यशिष्यब्रह्मानन्दभारतीतीर्थविरचिता वाक्यसुधाटीका समाप्ता ।

स्वाज्ञानकल्पितजगत्त्वमहेशसत्त्व-
जीवत्वभेदकलुषीकृतभूमभावा ।

स्वाभाविकस्वमहिमस्थितिरस्तमाया
प्रत्यक्चितिर्विजयते जगदेकयोनिः ॥
शुभमस्तु ।

Author—Com Brahmanandabhāratutirtha, disciple of Ānandatirthamuni

Remarks—The doctrines of Advaita system are explained lucidly here The Ms opens with the concluding portion of Vakyavrtti Prakasa The work is ascribed to Sankaracārya in M T C (p 5979, Vol IV, Part I, Skt C) whereas in C C (p 258) it is attributed to Tryambaka Śāstri

---

॥ द्वादशमञ्जरी (सव्याख्या) ॥

577 DVĀDASAMAÑJARĪ
with commentary

Substance—Palm leaf Size—14¼ × 2. Leaves—12 11 lines per page and 56 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—462

Subject—Instructions relating to abnegation

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
सर्वाधारमनाधारं सर्वस्थित्यन्तकारणम् ।

सर्वज्ञं करुणामूर्तिं श्रीरामं शरणं भजे ॥
यत्प्रसादादहं साक्षादीश्वराणामधीश्वरः ।
श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रांस्तान् वन्दे करुणानिधीन् ॥
आचार्यकृतिसम्बन्धान्मद्वाक्यं श्लाघ्यमेव हि ।
रथ्योदकं यथा गङ्गाप्रवाहपतनाच्छुभम् ॥
"परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय सम्भवामि युगे युगे" ॥

इति प्रतिज्ञापालनाय भगवान् सर्वज्ञः शङ्कराचार्यरूपेणावतीर्य प्रथमं ज्ञानसाधनं वैराग्यमुपदिशन् परमकारुणिकत्वेन पितेव स्वतनयं बहिःप्रवणचित्तं शिष्यं बोधयति—

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां
कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम् ।
यल्लभसे निजकर्मोपात्तं
वित्तं तेन विनोदय चित्तम् ॥

End

एतद् बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारतेति, तद्वयग्रं सर्वविधानाम्, आत्मलाभान्न परं विद्यते इति च ॥
यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥
इति सर्वमुपपन्नमेव ।
श्रवणमननकालं ध्यानमेकान्तवासं
विमलगुणमहाब्धौ ... न जाने ।
मुनिगण इव दृष्ट्वा दण्डकारण्यचारं
त्वयि कथितनाम्ने जानकीप्राणनाथे ॥

Colophon:

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोपालयोगीन्द्रशिष्यश्रीमत्स्वयप्रकाशमुनिना विरचिता द्वादशमञ्जरीव्याख्या समाप्ता ।

शुभमस्तु । ब्रह्मणे नमः ।

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षितम् ।
स्मितं चराचरं यस्य तं रामं शरणं भजे ॥

Author—Text, Sankarācārya
Com Svayamprakāsamuni

Remarks—The commentator attempts to make himself clear by profuse but appropriate citations from Smrti, Sruti etc

---

॥ नयमणिमाला ॥

578 NAYAMANIMĀLĀ

Substance—Palm leaf Size—7 × 1⅔ Leaves—57 8 lines per page and 26 letters per line Script—Malayalam No of Granthas—600 Complete

Subject—A compendium of Srikanthabhasya

Beginning

सोपानपङ्क्तिकल्पा सामाभरणपदमारुरुक्षूणाम् ।
क्रियते नयमणिमाला श्रीकण्ठाचार्यदृष्टमार्गेण ॥

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।

आत्मा ब्रह्मेत्यधीतः स्फुरति (स्तु?हृदि) सदा निर्विशेषः स चेत् स्यात्
तस्या बुद्धेः सरणिमिह नयैः का परिच्छेदवार्ता ।
तज्ज्ञानात् स(व्य?वे)जीवावरणनिरवधिद्रव्यपाशानिवृत्तेः
को वा मुक्तेः प्रसङ्गस्तदविषयफलं ग्राह्यमेतन्न शास्त्रम् ॥

ब्रह्मण्यर्थानुगत्या निरतिशयगुणं तत् कथं जीव एवे-
त्युक्तं श्रुत्या तदन्तं मन इति च कथं चोक्तमित्यादि चिन्त्यम् ।
ध्यातस्यास्य प्रसादात् प्रतिपशु नियतानन्तशक्तेर्बलस्य
क्षीयेतैकैकशक्तिस्तदिह न विषये नैव साध्येऽप्ययुक्तिः ॥

जन्माद्यस्य यतः ।

End:

लीला पित्रादिसृष्टिर्निखिलविरचिता शङ्करस्यैव तेषां
यावत् स्वेच्छैव लीला स्वरसविसृमरोदेति तल्लोकसिद्धम् ।
न ह्येतस्यामुदीर्णप्रमदजहसितोद्गतिहस्ताङ्घ्रिमाली
व्यापाराद्यात्मिकायां क्वचिदपि कलिता शक्तिमुल्लङ्घ्य लिप्सा ॥

तन्निर्धूतध्वान्तमध्वान्तमाद्यं
ये सम्प्राप्ताः स्थानमानन्दरूपम् ।
सम्भुञ्जानाः शम्भुवत् सर्वकामान्
नावर्तन्ते नाकसन्यायतस्ते ॥

Colophon :

इति चतुर्मतसारसंग्रहे नयमणिमालिकाख्ये तृतीय-
परिच्छेदे चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।
ओं पद्मनाभो रक्षतु ।

Author :

Remarks—The aphorisms are explained here in verse.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

579. NYĀYARAKṢĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—18″×1½″. Leaves—263. 9 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—9500. Complete.

Subject—Substantiation of Advaita philosophy refuting all other schools.

Beginning :

उद्धाट्य योगकलया हृदयाब्जकोशं
धन्यैश्चिरादपि यथारुचि गृह्यमाणः ।
यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः
श्रेयः स मे दिशतु शाश्वतिकं मुकुन्दः ॥

यस्याहुरागमविदः परिपूर्णशक्ते-
रंशे कियत्यपि निविष्टममुं प्रपञ्चम् ।
तस्मै तमालरुचिभासुरकन्धराय
नारायणीसहचराय नमश्शिवाय ॥

End:

मायिकविकाराणां नास्तिकनिर्विकारत्वाप्रतिक्षेपकत्वस्य गाधिवृत्तान्तलक्षणोपाख्यानादिषु लोके च प्रसिद्धतरत्वात् । तस्मात् सिद्धं ब्रह्म जगतो निमित्तमुपादानं चेति युक्तं ब्रह्मणो लक्षणम् ।

Colophon:

इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्वजिद्याजिश्रीरङ्गराजाध्वरीन्द्रवरसूनोः अप्पय्यदीक्षितस्य कृतौ शारीरकन्यायरक्षामणौ प्रथमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः। अध्यायश्च समाप्तः। श्रीगुरुभ्यो नमः। हरिः ॐ।

विद्वच्चकोरचन्द्रस्य रामवर्ममहीभृतः।
निदेशं शिरसा धृत्वा सुब्बरायस्त्वलिखत् स्वयम्॥

Author—Appayyadīkṣita.

Remarks—This work has been printed at Kumbhakonam.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

580. NYĀYARAKṢĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—180. 10 lines per page and 73—74 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.
Subject etc.— Same as No. 579.

॥ न्यायरत्नावली (सिद्धान्तबिन्दुटीका) ॥

581 A. NYĀYARATNĀVALĪ.

Commentary on Siddhāntabindu.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—78. 14 lines per page and 58 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—3958. Incomplete.

Subject—Exposition of the tenets of Advaita philosophy.

Beginning :

ॐ ।

नमो नवघनश्यामकामकामितदेहिने ।
कमलाकामसंदामकणकामुकगेहिने ॥
अद्वैतसिद्धेष्टीकायास्तदीयायाश्च संग्रहात् ।
विचित्ररचना काचिद् ब्रह्मानन्देन रच्यते ॥
शङ्करोक्तिसुधाम्भोधेर्गुरूणामुपदेशतः ।
उद्धृतां प्रकटीकुर्वे न्यायरत्नावलीमिह ॥

तत्राद्वितीयप्रकाशनिरतिशयानन्दरूपयोः जीवब्रह्मस्वरूपयोरैक्यमुक्तानन्दरूपं बोधयदहंब्रह्मास्मीत्यादिवेदान्तमहावाक्यं द्वितीयविषयकप्रत्यक्षादिप्रमाणबाधकम् । अतोऽनात्मभूतं सर्वं(मेत्यत्या ? मिथ्येत्या) द्यर्थविवेचनवचनरोचमान श्रीमद्बादरायणशङ्करसुरेश्वराद्याचार्यवर्यकृतमर्यादं वेदान्तदर्शनं दर्शनेषु सर्वेषु दर्शनीयतमं दर्शनीयम् । तस्य च निखिलशास्त्रस्य विचार्यवेदान्तवाक्यद्वारा परमं तात्पर्यमुक्तैक्ये अवान्तरशुद्धजीवब्रह्मस्वरूपयोः तदैक्यसाक्षात्कारहेतुश्रवणादौ च प्रत्यक्षादिप्रमाणसिद्धदृग्दृश्याद्यनेकविभागभागिन्यां प्रक्रियायाम् अनुवादकत्वम् । तत्र चानुवादप्रक्रियायां पदार्थो द्विविधः । दृक् दृश्यं च । दृगपि चिद्रूपा उपहितानुपहितभेदेन द्विविधा । अनुपहिता निर्वाणदशायां केवलैव भाति । संसारदशायां तु भासमानसर्वानुस्यूतरूपेणापि । तथाच श्रुतिः—

End :

प्रत्यक्षानुमानशब्दानामिव उपमानार्थापत्त्यनुपलब्धीनामपि पृथगेव प्रमाणत्वं गोसादृश्यविशिष्टगवयादिप्रत्यक्षोत्तरं स गौरेतद्गवयसदृशः इति ज्ञानस्य मानान्तरानन्तरकालीनस्य उपमानमात्राधीनत्वात् । व्यतिरेकव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञानस्यानुमितित्वे मानाभावात् अर्थापत्तिरस्यैवान्वयव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञानस्वीकारेण अनुमितित्वलोपापत्तेश्च । अर्थापत्तिप्रमाणस्याप्यस्यावश्यकत्वात् । प्रतियोग्यनुपलब्धिजन्याया अभावप्रमाया इन्द्रियसन्निकर्षादिजन्यत्वे मानाभावेनानुपलब्धिश्च जात्याश्रय .....

Author—Brahmānanda.

Remarks—Śaṅkarācārya has condensed the whole of Advaita in 10 ślokas and Siddhāntabindu is a commentary on them. A complete Ms. of the work has been noticed in M T C. Vide p. 2648, Vol. II, Part I, Skt C.

॥ सुभाषितपद्धतिः ॥

581 B. SUBHĀṢITAPADDHATI.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—27. 14 lines per page and 70 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1600.

Subject—A cento of verses appertaining to Vedāntic subjects.

... ...

... ...त्रैलोक्यमुन्मीलति ।
यत्तस्य विदुषां निमीलति पुनः स्रग्भोगिभोगोपमं
सान्द्रानन्दसुधाम... ... ...

End:

नैष्कर्म्यसिद्धौ—
नामादिभ्यः परे भूम्नि स्वा... ... .
....णे न कार्यं कर्मणा तदा ।
विपरीतमिदं सर्वं लोकबुद्ध्यनुसारतः ॥
अविवेकधियामस्ति नास्ति सर्वं विवेकिनाम् ।
न ज्ञानी नैव चाज्ञानी ह्यात्मनिश्चितपरो मतः ॥
एवं जानीहि मत्त... ....

Colophon:

इति अतिवर्णाश्रमप्रतिपादनपद्धतिः समाप्ता ।

Author:

Remarks—The Ms embodies 30 *paddhatis* pertaining to Vedanta It is partly damaged and the script is illegible.

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

582. PAÑCADAŚĪ
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—18′ × 2″. Leaves—

122 12 lines per page and 64 letters per line
Script—Grantha No. of Granthas—5856
Subject—Exposition of the principal doctrines of Advaita

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
अगजाननपद्मार्कं गजाननमहर्निशम् ।
अनेकद तं भक्तानामेकदन्तमुपास्महे ॥

व्या—नमः शिवाय साम्बाय सगणाय ससूनवे ।
सनन्दिने सगङ्गाय सवृषाय सचक्रिणे ॥
नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
क्रियते चित्रदीपस्य व्याख्या तात्पर्यबोधिनी ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निष्प्रत्यूहपरिपूरणाय परमात्मनीति पदेन इष्टदेवतातत्त्वानुसन्धानलक्षणं मङ्गलमाचरन् अस्य ग्रन्थस्य वेदान्तप्रकरणत्वात् तदीयैरेव विषयादिभिः तद्वत्तासिद्धिं मनसि निधाय...

End

ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः ।
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तः प्रविश्यताम् ॥

मूलम्—
श्रीमद्विद्यातीर्थरूपेण ब्रह्मानन्देन सर्वदा ।
पायात्स प्राणिनः सर्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥

Colophon

इति ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः । इति श्रीमत्-

परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवर्यकिंकरेण श्रीरामकृष्णाख्यविदुषा विरचितम् उपदेशग्रन्थविवरणं सम्पूर्णम् । ൯൬൯വർഷം ആവണിമാസം 4-ാം ശുക്രയോഗ ശുക്ലാഷ്ടമിതിഥിയിൽ പഞ്ചദശപ്രകരണം സമാപ്തം.

Author: Text—Vidyaranya.
Com: Rāmakṛṣṇa.

Remarks—The subject-matter of this versified treatise on Advaita is based largely upon Śruti. This work has been printed. The *prakaranas* embodied in this Ms. are arranged promiscuously. There are several commentaries on Pañcadaśi a few of which are noticed in MTC, pp. 1108, 1129 &c. Vol. I, part I, Skt A. Vidyāranya is one of the commentators.

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

583 PAÑCADAŚĪ
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4}' \times 2'$. Leaves—224 11—13 lines per page and 40 letters per line Script—Malayālam No. of Granthas—6700.

Subject etc. Same as No. 582.

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

584. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21″ × 2″. Leaves—120. 9 lines per page and 90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6075.

Subject—A compendium of Śārīrakabhāṣya of Śaṅkarācārya.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

पालने विमलसत्त्ववृत्तये जन्मकर्मणि रजोजुषे लये ।
तामसाय जगतः परकृतद्वैतजालवपुषे नमः मते ॥

यस्याः प्रसादमवलम्ब्य जगद्गुरूणा-
मप्यस्खलद्बहुगुणाः प्रसरन्ति वाचः ।
सा वेदशास्त्रपरिनिर्मितबन्धदेहा
भूयात् समग्रवरदैव सरस्वती वः ॥

... ...
... ...

उद्धृत्य वेदपयसः कमलामिवाब्धेरालिङ्गिताखिलजगत्प्रभवैकमूर्तिम् ।
विद्यामशेषजगतां सुखदामदायस्तं शङ्करं विमलभाष्यकृतं नमामि ॥
प्रकाशात्मयतिः सम्यक् प्राप्तविद्याशुशुत्सया ।
यथाश्रुतं यथाशक्ति व्याख्यास्ये पञ्चपादिकाम् ॥

विदितसकलवेद्यैर्न प्रशंसन्ति लोके
प्रथितमपि महाद्भिः किं पुनर्मादृशेन ।
इति विफलममेऽस्मिन् वाङ्मयेऽहं प्रवृत्तः
स्वमतिविमलतायै क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

प्रारिप्सितस्याविघ्नेन परिसमाप्तिप्रचयाभ्यां शिष्टाचारपरिपालनाय चाभिलषितदेवतापूजानमस्कारः कर्तव्यः । शास्त्रार्थश्च तत्त्वंपदार्थविवेकोपायलभ्यः ।

End:

तृतीयश्लोकं व्याचष्टे । अद्वितीयनिरतिशयानन्दचैतन्यैकतानमसर्वज्ञसर्वेश्वरसर्वशक्तिनिरवयवस्वच्छासङ्गप्रत्यग्भूतब्रह्मात्मन्यपरोक्षानुभवात् प्राग् देहात्मप्रत्ययवत् सर्वो व्यवहारो यथादर्शनमुपपद्यते । तस्मिंश्चापरोक्षेऽवभासमाने प्रमात्रादिबाधात् सर्वो व्यवहारो निवर्तत इति श्लोकार्थः ।

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकानन्यानुभवपूज्यपादशिष्यस्य प्रकाशात्मभगवतः कृतौ पञ्चपादिकाविवरणे समन्वयसूत्रं समाप्तम् ... ...

Author—Prakāśātmayati.

Remarks—The Ms. is in good condition. It embodies a commentary on *Pañcapādikā*. Both at the beginning and end the name of the author is mentioned. Several commentaries on this text are extant. One of them, Tattvadīpana by Akhaṇḍānandamuni, has been referred

to in MTC. Vide page 1080, Vol. II, part I, Skt. A.

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

585. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—$21\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—135. 9—11 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.

Subject &c. Same as No. 584.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

586. PAÑCĪKARAṆABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—$14'' \times 2''$. Leaves—13. 9 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—112. Incomplete.

Subject—Definition of the subtle elements used for the creation of the universe.

Beginning:

यद्बोधादिदं भाति यद्बोधाद्विनिवर्तते ।
नमस्तस्मै परानन्दवपुषे परमात्मने ॥

End:

परिशेषात् प्रत्यगात्मा सच्चिदानन्दात्मकः सत्यज्ञानस्वरूपं ब्रह्मैवेति सिद्धम् ।

पड्विधं लिङ्गमाश्रित्य वेदान्ता यत्र निश्चिताः ।
विधानप्रतिषेधाभ्यां तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥

Colophon:

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकरभगवत्पूज्यपादविरचितं पञ्चीकरणभाष्यं समाप्तम् ।

प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरव्यापिभिर्व्याप्य लोकं
भुक्त्वा भोगान् स्थविष्ठान् पुनरपि धिषणोद्भासितान्...
पीत्वा सर्वान् विशेषान् स्वपिति मधुरभुङ् मायया मोहयन् यो
मायासंख्यातुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोऽस्मि ॥

यो विश्वात्मा विविधविषयान् प्राश्य भोगान् ... ...
... .

Author—Text: *Gauḍapādācārya.*
Com : Śaṅkarācārya.

Remarks—This work aims at showing the condition of Jīva in wakeful, unwakeful and subconscious stages *during one's* concentration or Praṇava and the significance of Mahā Vākyas (memorable sentences) like "तत्त्वमसि" etc. It *opens only on* Fol 81.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

587. PAÑCĪKARAṆABHĀṢYAM.

Substance—*Palm leaf.* Size—14¼″×2″. Leaves—7.

10 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—219. Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 586.

Colophon :

इत्यानन्दगिरिविरचितं पञ्चीकरणं समाप्तम् ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीमदानन्दगिरिवर्याचार्यकृतपञ्चीकरणविवरणं समाप्तम् ।

ब्रह्मणे नमः ।

Author—Com : Sankarācārya.

Remarks—Nos. 586 & 587 are identical works. The difference in the respective colophons is probably due to scribal error.

॥ पञ्चीकरणविवेचनम् ॥

588. PAÑCĪKARAṆAVIVECANAM.

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—12. 8 lines per page and 44 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—264. Complete.

Subject—Same as No. 586.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आनन्दमानन्दकरं प्रसन्नं ज्ञानस्वरूपं निजबोधयुक्तम् ।

योगीन्द्रवन्द्यं भवरोगवैद्यं श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥
ब्रह्मविद्या मया लब्धा ब्रह्मणेव सरस्वती ।
यस्य तत्त्वोपदेशेन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
आत्मानात्मविवेकेन पुंसः संसारनिह्नुतिः ।
तद् विना जन्मकोट्यापि बन्धच्छेदो न सिध्यति ॥
स्थूलसूक्ष्मादिदेहानामात्मन्यारोप एव च ।
अपवादस्ततोऽप्येषां सम्यगत्र प्रदर्शितः ॥

सच्चिदानन्दस्वरूपं यच्छुद्धचैतन्यं, तस्मिन् प्रकृतिरारोपिताभवत् । या तस्मिन् आरोपिता, सा केत्यपेक्षायां सा निरूप्यते । तस्याः निरूपकं सत्त्वं रजः तमश्चेति ॥

End:

कर्मभिर्मुक्तिर्न जायते । अत्र सम्मतिः—
कर्मणा जन्मिनो जन्म यान्ति मुक्तिं न यान्ति ते ।
तेषां कोऽपि चिरं दैवात् सत्कर्मपरिणामतः ॥
सद्गुरोरुपदेशेन तत्त्वमस्यादिना क्रमात् ।
पञ्चकोशविवेकाच्च परब्रह्मैव जायते ।
एवं विविच्य यो विद्यात् सच्चिदानन्दरूपताम् ॥
स्वस्यैव वेत्ति सो (?) विद्वान् स मुक्तः स च पण्डितः ।

एवमात्मानात्मविवेकं विविच्य आत्मानं यस्तु जानाति स जीवन्मुक्तो भवति । तथाच श्रुतिः—"*तरति शोकमात्मवित् । ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति*"—इति ॥

Colophon:

इति पञ्चीकरणविवेचनं सम्पूर्णम् ।

Author:

Remarks—Same as No. 586.

॥ पञ्चीकरणसंग्रहः ॥

589. PAÑCĪKARAṆASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—3¾" × 1¼". Leaves—8. 8 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—48. Incomplete.

Subject—Same as No. 586.

Beginning:

अथात्मजिज्ञासोस्त्वंपदार्थविवेकाय चतुर्विंशतितत्वानामुत्पत्तिक्रमाः प्रदर्श्यन्ते। ब्रह्माश्रयं त्रिगुणात्मकमज्ञानम्। तस्मात् त्रिगुणात्मकान्याकाशादीनि सूक्ष्मभूतान्युत्पद्यन्ते। तेभ्यः श्रोत्रादीन्येकोनविंशतितत्वान्युत्पन्नानि। पञ्चीकृतस्थूलभूतेभ्यः शब्दादिविषया उत्पन्नाः। कथम्। आकाशसात्विकांशात् श्रोत्रेन्द्रियमुत्पन्नम्। वायोः सात्विकांशात् चक्षुरिन्द्रियमुत्पन्नम्। अपां सात्विकांशात् घ्राणेन्द्रियमुत्पन्नम्॥

End:

एवं चतुर्विंशतितत्वादीनि। तेभ्यः परं कूटस्थमात्मतत्वं च विविच्य यो जानाति, सोऽमृतत्वाय कल्पते। "तरति शोकमात्मवित्" इति श्रुतेः। तथाचोक्तम्—

पञ्चविंशतितत्वज्ञो यत्र कुत्राश्रमे वसेत्।

"जटी मुण्डी शिखी वापि मुच्यते नात्र संशयः ॥"
"क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम ॥" इति भगवद्वचनाच्च ।

Colophon:

पञ्चीकरणसङ्ग्रहः समाप्तः ।

Author—Ānandagiri.

Remarks—The work furnishes a detailed account of the component elements such as *Sattva*, *Rajas* and *Tamas* used for the creation of the universe.

॥ परमार्थसारः (सव्याख्यः) ॥

590 PARAMĀRTHASĀRA with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1¾". Leaves—39. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—800.

Subject—The quintessence of Vedāntic philosophy.

Author: Text. Ādiśeṣa.

Com: Raghavānandamuni.

Remarks—The work is printed as No. 12 in TSS. It is also called Śeṣāryā in honour of its author, as evinced by the colophon: "इति शेषार्या सव्याख्या समाप्ता" of the Ms available at Madras. Vide p. 1114, part I, Skt. A, Vol. II, MTC.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

591. PARAMĀRTHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14″ × 2″. Leaves—7. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—*Malayālam*. *No. of Granthas*—150

Subject—Same as No. 590.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

नमः शिवाय पूर्णाय स्वात्मारामविहारिणे ।
विश्वाधिकाय विश्वात्मस्वात्मने शाश्वताय ते ॥
परं परस्थं गगनादनादिमेकं निविष्टं बहुधा गुहासु ।
सर्वालयं सर्वचराचरस्थं त्वामेव शम्भुं शरणं प्रपद्ये ॥

इति द्वयमपि इष्टदेवतावन्दनश्लोकम् । पुनः परमार्थसारशतकं लिख्यते ।

गर्भाधिवासपूर्वमरणान्तिकदुःखचक्रविश्रान्तः ।
आधारं भगवन्तं शिष्यः पप्रच्छ परमार्थम् ॥

End :

विषयेषु सार्वभौमः सर्वजनैः पूज्यते यथा राजा ।
भुवनेषु सर्वदेवैर्योगभ्रष्टस्तथा पूज्यः ॥
महता कालेन पुमान् मानुष्यं प्राप्य योगमभ्यस्य ।
प्राप्नोति दिव्यममृतं यस्मादावर्तते न पुनः ॥

Colophon :

इदमभिनवगुप्तोदितसंक्षेपं ध्यायतः परं ब्रह्म ।

अचिरादेव शिवत्वं निजहृदयविशमभ्येति ॥
आर्याशतेन तदिदं संक्षिप्तं शास्त्रमागमतिगूढम् ।
अभिनवगुप्तेन मया शिवचरणस्मरणदीप्तेन ॥
परमार्थसारशास्त्रे लघ्वीं वृत्तिं यथाशक्ति ।
अवधूतदेवदासो भक्तिशालीन्यमभ्यभात ॥
शेषं विचारणीयम् ।
इति परमार्थसारशतकं नाम शास्त्रं समाप्तम् ॥

Author—Abhinavaguptācārya.

Remarks—The gist of Vedānta is compressed here in 100 verses of Āryā metre. The Ms. is much damaged. The colophon furnishes the commentator's name as Avadhūtadevadāsa.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

592. PARAMĀRTHASĀRASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf Size—$2\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—8 7 lines per page and 36 letters per line. Script —Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—Same as No. 591.

Beginning:

"सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाधिकं शिवम् ।
अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रपरो भव ॥"

End—Colophon—Author—Same as No. 591.

Remarks—The opening portion of an altogether different work is seen at the end:
"एवं शमदमादिसम्पन्नस्य मुमुक्षाप्रवृत्तिरुपदिश्यते" ।

॥ परिमलः (वेदान्तकल्पतरुव्याख्या) ॥

593. PARIMALA.

Commentary on Vedāntakalpataru.

Substance—Palm leaf. Size—$17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—359. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—15750. Complete.

Subject—Exposition of the Brahmasūtras of Vyāsa.

Beginning:

हरिः ओम् । हरिः श्रीगणपतये नमः ॥ अविघ्नमस्तु ।

गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विस्तृतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः ।
अवलम्ब्य शिवमधीयन् यथामति व्याकरोमि कल्पतरुम् ॥

कल्पकतरुमुपकुर्यां कमधिकमाकाङ्क्षितार्थमुपहृत्य ।
तद्व्यत्तैरेवार्थैर्मम मतिमीहे परिष्कर्तुम् ॥

यावन्तो निविशन्ते विदुषां व्याख्यानचातुरीभेदाः ।
सर्वेषामपि तेषामयमवकाशं ददाति पुष्पकवत् ॥

इत्थमिहातिगभीरे कियदाशयवर्णनं मया क्रियते ।
तुष्यन्ति ततोऽपि बुधाः कतिपयरत्नग्रहादिवाम्बुनिधेः ॥

यदिति—अत्र सत्यमिति प्रमाविशेषणेन शास्त्रस्य विषयं प्रदर्श्य

त्र तेषां वेदान्तानां समन्वयः प्रथमाध्यायार्थः श्रुतिशतेत्यादिविशेषणेन दर्शितः ।

End :

अयमर्थो भाष्यकाराणामिमां श्रुतिं भोगसाम्यार्थत्वेनोदाहृतवतामाशयस्थो न भवतीति स्वयमन्यथा व्याचष्टे—तं ब्रह्मलोकगतमित्यादिना ।

Colophon :

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्वजिद्याजिश्रीरङ्गराजाध्वरिसूनोरप्पय्यदीक्षितस्य कृतौ श्रीवेदान्तकल्पतरुपरिमले चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।
समाप्तश्चायं चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Appayyadīkṣita.

Remarks—There are four complete chapters in this work. The Ms. is in good condition and printed in N. S. Press, Bombay.

— —

॥ प्रत्यभिज्ञाशास्त्रम् ॥

594. PRATYABHIJÑĀŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—9¾" 1¾". Leaves—14. 8—9 lines per page and 28 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200. Complete.

Subject—Realisation of the Almighty according to *Pratyabhijñā* view.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
कथञ्चिदासाद्य महेश्वरस्य दास्यं जनस्याप्युपेदशमिच्छन् ।
समस्तसम्पत्समवाप्तिहेतुं तत्प्रत्यभिज्ञामुपपादयामि ॥
कर्तरि ज्ञातरि स्वात्मन्यादिसिद्धे महेश्वरे ।
अजडात्मा निषेधं वा सिद्धिं वा विदधीत कः ॥
किन्तु मोहवशादस्मिन् दृष्टेऽप्यनुपलक्षिते ।
शक्त्याविष्करणेनेयं प्रत्यभिज्ञोपदर्श्यते ॥

End:

एवमात्मानमेतस्य सम्यग् ज्ञानक्रिये तथा ।
पश्यन् यथेप्सितानर्थान् जानाति च करोति च ॥
इति प्रघटितो मया सुघट एष मार्गो नवो
महागुरुभिरुच्यते स्वशिवदृष्टिशास्त्रे यथा ।
तदत्र निदधत् पदं भुवनकर्तृतामात्मनो
विभाव्य शिवतामयीमनिशमाविशन् सिध्यति ॥
तैस्तैरप्युपयाचितैरुपनतस्तस्य स्थितोऽप्यन्तिके
कान्तो लोकसमान एवमपरिज्ञातो नरं तं यथा ।
लोकस्यैष तथानपेक्षितगुणस्स्वात्मापि विश्वेश्वरो
नैवालं निजवैभवाय तदियं तत्प्रत्यभिज्ञादिता ॥
... ... जनस्यास्य हेतुस्ततो
द्वाम्नि प्रथितश्च भीरवरुचामीशोऽन्तकस्यान्तकः ।
भरं वायति यासु योगिनिवहस्तस्य प्रभुर्भैरवो
विश्वस्मिन् भरणादिकृद् विजयते विज्ञानरूपः परः ॥

Colophon:

इति प्रत्यभिज्ञा समाप्ता ।

Author:

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ बृहदारण्यकभाष्यम् ॥

595. BṚHADĀRAṆYAKABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11″×2″. Leaves—169. 9—13 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Subject—Exposition of the Bṛhadāraṇyaka Upaniṣad from the Advaita point of view.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो ... ... या वाजसनेयिब्राह्मणोपनिषत् । तस्या इयमल्पग्रन्था वृत्तिरारभ्यते । संसारनिवृत्तसुभ्यः संसारहेतुनिवृत्तिसाधनविद्याप्रतिपत्तये सेयं ब्रह्मविद्योपनिषच्छब्दवाच्या । तत्पराणां सहेतोः संसारस्यात्यन्तावसादनात् उपनिपूर्वस्य सदेस्तदर्थत्वात् तादर्थ्यात् ग्रन्थोऽप्युपनिषदुच्यते ।

End:

अथेदानीं समस्तप्रवचनवंशः। स्त्रीप्राधान्याद् गुणवान् पुत्रो भवतीति प्रस्तुतम् । अतः स्त्रीविशेषणेन पुत्रविशेषणेन चाचार्यपरम्परा कीर्त्यते । तानीमानि शुक्लानीन्यव्यामिश्राणि ब्राह्मणेन अथवा यानीमानि यजूंषि तानि शुक्लानि शुद्धानीत्येतत् प्रजापतिमारभ्य यावत् पौतिमाषीपुत्रस्तावदधोमुखो निगताचार्यप-

चैकमो वंशः ब्राह्मणः प्रवचनाख्यस्य । तच्चैतद्ब्रह्म प्रजापतिप्रभृतिपरम्परया गत्यास्मास्वनेकधा विप्रसृतमनाद्यन्तं स्वयम्भुब्रह्म नित्यम् । तस्मै ब्रह्मणे नमः । नमो वंशर्षिभ्यो वेदाचार्येभ्यो नमः । नमस्तदनुवर्तिभ्यो गुरुभ्यो नमो गुरुभ्य ओमिति ।

Colophon :

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शङ्करभगवतः कृतौ बृहदारण्यकभाष्ये अष्टमोऽध्यायः समाप्तः । ॐ ।

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The script is legible.

॥ बृहदारण्यकभाष्यवार्तिकम् (सव्याख्यम्) ॥

596. BṚHADĀRAṆYAKABHĀṢYAVĀRTIKAM
with commentary

Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—720. 9—12 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—32000. Complete

Subject—Same as No 595.

Beginning :

हरिः । ॐ श्रीमहागणपतये नमः ।
पृथिव्यादिजगदन्तं जगद्यस्मात् समुद्गतम् ।

तस्मै नमोऽस्तु रामाय चित्ततद्वृत्तिसाक्षिणे ॥
यैरिदं मोक्षदं ज्ञानं मुमुक्षुभ्यः प्रकाशितम् ।
कृपया वार्त्तिकालोकैः सुरेशाख्यान् नमामि तान् ॥
प्रत्यगगीःपूर्वको बोधध्वनिर्यत्र यथार्थकः ।
तानहं सर्वदा वन्दे गुरुं सन्मोहभेदिनम् ॥
आरण्यवृत्तिश्लोकानां सम्बन्धोक्तिमविस्तराम् ।
करोमि श्रद्धया शक्त्या नतः (?) स्वल्पप्रज्ञहेतुतः ॥
वार्त्ते—

स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाहित-
स्पष्टभ्रान्तितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।
निर्भागं सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं
वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥

व्या— नमस्कारव्याजेन श्रोतॄणां सुखप्रबोधनार्थं संक्षेपतो वृत्त्यर्थं दर्शयत्यनेन श्लोकेन । वृत्त्यर्थः क इत्युच्यते ।

End :

यत्प्रज्ञोदधियुक्तिशब्दनखच ? श्रद्धैकमन्त्रेत्रकं
स्थैर्यस्तम्भमुमुक्षुदुःखितकृपायत्नोत्थबोधामृतम् ।
पीत्वा जन्ममृतिप्रवाहविधुरं मोक्षं ययुर्मोक्षिण-
स्तं वन्देऽत्रिकुलप्रसूतममलं बोधाभिधं सद्गुरुम् ॥

इति । अयं वार्त्तिकसंदर्भो मया विरचितः शंकरभाष्यस्य तत्र श्रद्धया न तु सामर्थ्यादित्येतदाह—

यामस्मद्गुरुरेव वेदशिरसामैकात्म्यतात्पर्यतो वृत्तिं सज्जनशंकरं .... ।
उत्तरश्लोकेनापि गुरुनमस्कार एव क्रियते । कोऽभिप्रायः । उच्यते ।

गुरुभक्तिमतो ब्रह्मज्ञानं नान्यस्येति प्रतिपादनाय ।

आ शैलादुदया(त् तथा)स्तगिरितो भास्वद्यशोरश्मिभि-
र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद्यस्य स्म शिष्यैरिदम् ।
आराद् (जतानेन ? ज्ञान)गभस्तिभिः प्रतिहतश्चन्द्रायते भास्कर-
स्तस्मै शङ्करभानवे तनुमनोवाग्भिर्नमः स्तात् सदा ॥

Colophon :

इति श्रीमत्प्रत्यग्बोधपूज्यपादशिष्येण भगवता विश्वानुभवाख्येन विरचितायां सुरेश्वरवार्त्तिकसम्बन्धोक्तावष्टमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सम्बन्धोक्तिः । रघुकुलतिलकश्रीरामभक्तैर्विशेषेणादरणीयेति । श्रीमद्वाराणसास्थितेन भगवता परमहंसाचार्यश्रीविश्वानुभवाख्येन सुरेश्वरवार्तिकटीका कृतेति ।

लेखायलाख्यकुसुमैर्धूपचन्दनसंयुतैः ।
टीकाख्यदिव्यमालेयं ग्रथिता यतिना मया ॥
परमेश्वरपादाब्जपादपांसुजिघृक्षुणा ।
समर्पितेयमधुना परमेश्वरवक्षसि ॥
प्रमादाद् दृष्टिदोषाद्वा यदबद्धं मया कृतम् ।
लेखास्थान सु ? तत् सर्वं शोधनीयं प्रयत्नतः ॥
क्षन्तव्यं चैव तैः सर्वं तद्धि(दः ? द्भिः) करुणाकरैः ।
स्वशिष्यपुत्रार्भकवत् कर्तव्योऽस्मास्वनुग्रहः ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः । पद्मनाभो रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Text : Sureśvarācārya.
Com : Viśvānubhava.

Remarks—The first 281 leaves are of a different size. The work is printed as No. 16 in the Ānandāśrama Series. But the commentaries found in this Ms. and the printed text are quite different. Another title of the work is Sureśvaravārtikasambandhokti.

॥ ब्रह्मविद्याभरणम् (शाङ्करभाष्यव्याख्यानम्) ॥

597. BRAHMAVIDYĀBHARAṆAM.
Commentary on Śāṅkarabhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18″ × 2″. Leaves—125
10 *lines per page* and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4400
Incomplete.

Subject—Same as No 536

Beginning:

ेतस्सिग्भावानन्तरम् अवन्ध्यासु ऋतुमतीषु सम्पर्केण शरीरप्राप्तिर्गर्भयातनानुभवानन्तरमेव कर्मणां वक्तव्येति कष्टा कर्मगतिरिति सूचन .... द्वारा ह्यपर्यवसायिता ।

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्भूमानन्दसरस्वतीचरणानुग्रहलब्धसारस्वतपदस्य निरतिशयौदासीन्यादिगुणरत्नखचितयतिकुलोत्तंसश्रीमद्रामानन्दतीर्थमुखारविन्दानिर्गतशारीरकसूत्रभाष्यार्थस्वर्धुनिप्रवाहनिमज्जनमहितस्य श्रीमदद्वैतानन्दस्य कृतौ शारीरकभाष्यव्याख्यायां ब्रह्मविद्याभरणाख्यायां तृतीयस्याध्यायस्य प्रथमः पादः ।

Author—Advaitānanda.

Remarks—The Ms. ranges from the 1st *Pāda* of the 2nd chapter to the end of the 1st *Pada* of the 3rd chapter. The opening 15 leaves and the st 7 are left blank. The script is legible.

(*To be continued*)